ANDRZEJ

SAPKOWSKI

TRILOGIA HUSITĂ • CARTEA I

TURNUL NEBUNILOR

ARMADA

„Reynevan era vesel și fericit.
Era plin de bucurie și se simțea încântat
de frumusețea tuturor lucrurilor
care îl înconjurau. Frumoasă era și
valea Oławei superioare, șerpuind
printre dealurile verzi. Frumos pășea
pe drumul de pe malul râului
armăsarul murg îndesat, primit în dar
de la canonicul Otto Beess.
Încântător cânta sturzul printre
ramurile copacilor, încă și mai
încântător, ciocârlia prin lunci.
Albinele zumzăiau vesele,
bondarii și muștele bâzâiau cu voioșie.
Zefirul care adia dinspre dealuri
aducea o mireasmă îmbătătoare -
când de iasomie, când de lemn-câinesc.
Se zăreau și ceva balegi, ce-i drept, semn
că în apropiere erau așezări omenești.
Reynevan era vesel și fericit. Avea și
motive. [...] Pe lângă armăsarul murg
cu stea albă în frunte, canonicul Otto
îi mai dăruise și o pungă pentru drum,
mult mai grea decât săculețul
primit cu o săptămână în urmă de la
Konrad Kantner. Reynevan a luat punga
în mână și și-a dat seama după
greutatea ei că înăuntru erau nu mai
puțin de treizeci de groși praghezi,
ceea ce l-a convins încă o dată
de superioritatea stării clericale
față de cea cavalerească.
Punga aceea i-a schimbat soarta."

ANDRZEJ SAPKOWSKI

— TRILOGIA HUSITĂ • CARTEA I —

TURNUL NEBUNILOR

Traducere din limba poloneză şi note de
ANCA IRINA IONESCU
EDITURA NEMIRA
2022

Andrzej Sapkowski
NARRENTURM

Published by arrangement with Patricia Pasqualini Literary Agency.

ARMADA este un imprint al Grupului editorial NEMIRA
Tiparul executat de ARTPRINT SRL.
Tel: 0723.13.05.02, e-mail: office®artprint.ro

Coperta: Adnan VASILE
Prelucrare copertă: Alexandru CSUKOR
Redactor-şef: Marian COMAN

Redactor: Roxana POPESCU
Tehnoredactor: Magda BITAY
Lector: Marilena VASILE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SAPKOWSKI, ANDRZEJ

Turnul Nebunilor / Andrzej Sapkowski,
trad, din lb. poloneză: Anca Irina Ionescu.
Bucureşti: Nemira Publishing House, 2022
ISBN 978-606-43-1275-4
I. Ionescu, Anca Irina (trad.)
821.162.1

ISBN 978-606-43-1275-4

Notă asupra ediţiei

În versiunea românească am redat numele personajelor, altele decât cele poloneze, cu ortografia din limbile respective; la fel şi în cazul denumirilor de localităţi, pentru care am preferat denumirea actuală, pentru a fi mai uşor de recunoscut de către cititor.

Reguli de pronunţie

Pentru a uşura pronunţarea numelor proprii poloneze din text, dăm în continuare echivalentele simplificate ale literelor poloneze specifice. Cele care nu figurează în lista de mai jos se pronunţă la fel ca în limba română:

ą = o^n (nazal)
ę = e^n (nazal)

c = ţ

j = i nesilabic

ł, ó = u

ń = n^i (înmuiat)

cz, ci, ć = ci / ce

rz, zi, ź, ż, = j

sz, si, ś = ş

y = î

ch = h

dź, dż = ge, gi

Iată câteva exemple: Wrocław se va pronunţa Vroţuav, Strzegom – Stjegom, Ziębica – Jienbiţa, Dzierżka – Gierjka, Wojciech – Voicieh, Szarlej – Şarlei.

Ţinem să ne exprimăm recunoştinţă pentru ajutorul inestimabil acordat de către Ovidiu Achim pentru rezolvarea tuturor problemelor spinoase puse de traducerea fragmentelor scrise în limba latină în original.

ANCA IRINA IONESCU

Prolog

În Anul Domnului 1420 nu a venit sfârşitul lumii. Deşi multe semne prevesteau că va veni. Nu s-au adeverit prevestirile sumbre ale chiliaştilor care preziceau venirea sfârşitului lumii destul de precis – exact în anul 1420, luna februarie, luni, după Sfânta Scolastica. Dar ce să-i faci - a trecut luni, a venit marţi, după ea miercuri – şi nimic. Nu au venit Zilele Pedepsirii şi ale Răzbunării, care premerg venirii împărăţiei lui Dumnezeu. Deşi s-au împlinit o mie de ani, Satana nu a fost eliberat din închisoarea lui şi nu a ieşit ca să ademenească popoarele din cele patru colţuri ale pământului. Nu au pierit toţi păcătoşii şi potrivnicii lui Dumnezeu de sabie, de foc, de foame, de grindină, de colţii bestiilor, de acele scorpionilor şi de veninul şerpilor. În zadar au aşteptat credincioşii venirea lui Mesia pe Tabor, pe Muntele Mielului, Horeb, Sion şi Muntele Măslinilor, în zadar au aşteptat a doua venire a lui Hristos *quinque civitates*, cele „cinci oraşe" alese prevestite în prorocirea lui Isaia, considerate a fi Pilzno, Klatovy, Louny, Slany şi Żatec. Sfârşitul lumii nu a venit. Lumea nu a pierit şi nu a ars până în temelii. Cel puţin, nu toată.

Dar nu a fost deloc plictisitor.

Iată, această supă este excelentă. Groasă, condimentată şi dreasă din belşug. De mult nu am mai mâncat una ca asta. Vă mulţumesc, preacinstiţi domni, pentru trataţie, îţi mulţumesc şi ţie, cârciumăreaso. Întrebaţi dacă nu refuz o bere? Nu. Nu prea cred. Dacă permiteţi, cu plăcere. *Comedamus tandem, et bibamus, cras enim moriemur.*[1]

Nu a venit sfârşitul lumii în 1420, nici un an mai târziu, nici peste doi, nici peste trei şi nici chiar peste patru ani. Lucrurile şi-au urmat, ca să mă exprim aşa, cursul lor firesc. S-au înmulţit molimele, a bântuit *mors nigra*[2], s-a răspândit foametea. Aproapele îl omora şi îl jefuia pe aproapele său, râvnea la femeia lui şi, în general, îi era ca un lup. Mereu se punea la cale câte un mic pogrom împotriva evreilor şi se înălţa un rug pentru eretici. Şi din nou, scheletele ţopăiau în salturi încântătoare prin cimitire,

---

[1] „Să mâncăm şi să bem aşadar, căci mâine vom muri.", în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „Moartea neagră", adică ciuma (n. red.).

moartea cu coasa hoinărea prin lume, demonul se strecura noaptea printre mădularele tremurânde ale fecioarelor, strigoaica se aşeza pe grumazul călăreţului singuratic în pustietate. Diavolul se amesteca evident în treburile zilnice şi se foia printre oameni *tamquam leo rugiens*, „ca un leu care răcneşte”, căutându-şi prada.

Au murit atunci mulţi oameni slăviţi. Ha, desigur, s-au şi născut mulţi, dar aşa se întâmplă în mod ciudat că data naşterii nu se consemnează în cronici şi, din cauza holerei, nimeni nu-şi mai aminteşte de ea, poate cu excepţia mamelor şi a acelor cazuri în care nou-născutul a avut două capete sau cel puţin două scule. Dar când moare, ha, asta e o dată sigură, parcă cioplită în piatră.

Aşadar, în anul 1421, în lunea de după Duminica Floriilor, ajungând la venerabila vârstă de şaizeci de ani, a murit la Opole Jan *apellatus*[1] Kropidło, prinţ din sângele Piaştilor şi *episcopus wloclaviensis*, „episcopul celor din Włocławek”. Înainte de moarte, a făcut o donaţie pentru oraşul Opole în valoare de şase sute de grivne. Se spune că o parte din această sumă a mers ca ultimă voinţă a răposatului la vestitul bordel din Opole „La Kundzia cea Roşie”. De serviciile acestui stabiliment, situat chiar în spatele mănăstirii fraţilor minoriţi, episcopul petrecăreţ a beneficiat până la moarte – chiar dacă la sfârşitul vieţii numai în calitate de observator.

În timpul verii – nu-mi amintesc data exactă în anul 1422, a murit la Vincennes regele englez Henric al V-lea, învingătorul de la Azincourt. După numai două luni, a murit şi regele Franţei, Carol al VI-lea, care de cinci ani nu mai era în toate minţile. Coroana a fost revendicată de fiul nebunului, delfinul Carol. Dar englezii nu i-au recunoscut dreptul. Căci însăşi mama delfinului, regina Isabeau de Bavaria, declarase de mult că este bastard, conceput la o oarecare depărtare de patul matrimonial şi cu un bărbat întreg la minte. Dar întrucât bastarzii nu moştenesc tronul, monarh şi stăpân de drept al Franţei a devenit un englez, fiul lui Henric al V-lea, micuţul Henric, care nu avea decât nouă luni. Iar regent în Franţa a devenit unchiul său, John Lancaster, duce de Bedford. Împreună cu burgunzii, acesta stăpânea nordul Franţei, inclusiv Parisul, iar partea de sud o deţineau delfinul Carol şi familia Armagnac. Iar câinii urlau printre cadavrele de pe câmpurile de luptă pe care se confruntau cele două tabere.

---

[1] „Cel poreclit”, în lb. latină, în original (n. red.).

Apoi în 1423, de Rusalii, a murit în castelul Peniscola, nu departe de Valencia, Pedro de Luna, antipapa din Avignon, excomunicat pentru schismă, care se intitulase până la moarte Benedict al XIII-lea, în pofida hotărârilor celor două concilii.

Printre alții care au murit tot în acei ani şi de care îmi amintesc au fost Ernest, supranumit Cel de Fier, duce de Stiria, Carintia, Carniola, Istria şi Triest. A murit Jan Raciborski, duce din sângele Piaştilor şi al Premislizilor totodată. A murit tânărul Venceslav, *dux Lubiniensis*, a murit ducele Henric, împreună cu fratele Jan, domn de Ziębice. A murit în străinătate Henric *dictus* Rumpoldus, duce de Głogów şi guvernator al Luzaciei Superioare. A murit Mikołaj Trąba, arhiepiscop de Gniezno, bărbat venerabil şi înțelept. La Malbork a murit Michal Küchmeister, mare maestru al Ordinului Preasfintei Fecioare Maria. A murit şi Jakub Pęczak, numit Ryba, morar de lângă Bytom. Ha, trebuie să recunoaştem că acesta este mai puțin slăvit şi renumit decât cei mai sus-menționați, dar față de ei are avantajul că l-am cunoscut personal, ba chiar am şi băut cu el. Iar cu cei menționați mai sus cumva nu s-a nimerit.

S-au întâmplat pe atunci şi evenimente importante în cultură. Bernardino din Sienna ținea predici inspirate, predicau Jan Kanty şi Ioan de Capistrano, predau învățături Jan Gerson şi Paweł Włodkowicz, îşi scriau învățăturile Christine de Pisan şi Tomáš Hemerken à Kempis. Îşi scria preafrumoasa cronică Wawrzyniec din Brzezowa. Pictau icoane Andrei Rubliov, pictau Tommaso Masaccio şi Robert Campin. Jan van Eyck, pictorul regelui Ioan de Bavaria, crea pentru Catedrala Sfântul Bavo din Gent *Adorația Mielului mistic*, un poliptic foarte frumos care împodobeşte acum capela lui Jodocus Vyd. La Florența, maestrul Pippo Brunelleschi termina construcția minunatei cupole de deasupra celor patru nave ale Domului Santa Maria del Fiore. Şi nici noi, în Silezia, nu eram mai prejos; la noi, în oraşul Nysa, Piotr din Frankenstein termina construcția foarte impunătoare a Bisericii Sfântul Iacob. Nu este departe de aici, de la Milicz, cine nu a fost şi nu a văzut-o are ocazia să meargă şi să o vadă.

În acelaşi an 1422, chiar de Lăsata Secului, în Lida, şi-a sărbătorit cu mare pompă nunta bătrânul lituanian, regele polonez, care s-a însurat cu Sofia de Halshany, o fecioară înfloritoare şi tinerică de şaptesprezece ani, pe atunci mai tânără decât el cu jumătate din vârsta lui. Şi după cum se spunea, fecioara aceea era mai vestită prin farmec decât prin obiceiuri. Ei,

păi şi necazuri au fost multe după aceea din această cauză. Iar Jogajła, ca şi când ar fi uitat cu desăvârşire cum trebuie să te bucuri de o soţie tânără, a pornit curând împotriva domnilor prusaci, adică a teutonilor. Iar în felul acesta, noul domn Paul din Russdorf, mare maestru al ordinului după Küchmeister, a fost nevoit să facă cunoştinţă în mod dur cu armata poloneză imediat după ce a preluat funcţia. Cum a fost acolo, în dormitorul Sofiei, nu are rost să cercetăm, dar ca să le vină de hac teutonilor, Jogajła era încă destul de sprinten.

Şi în regatul Cehiei se petreceau pe atunci lucruri însemnate. Era agitaţie mare, multă vărsare de sânge şi război neîncetat. De altfel, nu e cazul să vorbesc despre asta. Mai degrabă să-l iertăm pe bunic, cinstiţi domni, dar frica este un lucru omenesc, şi s-a mai întâmplat să o încasez peste ceafă pentru un cuvânt neglijent. Pe hainele voastre, domnilor, văd oraşul Nałęcze şi văd şi Habadanki, iar pe ale voastre, nobili cehi, cocoşii domnilor din Dobrá Vodă şi săgeţile cavalerilor din Strakonice... Iar la Domnia Voastră, bărbatul lui Marte, Zettritz, observ un cap de zimbru pe blazon. Iar tablele voastre de şah înclinate şi grifonii, domnule cavaler, nici măcar nu pot să-i localizez. Nu se poate exclude faptul că dumneata, frate din Ordinul Sfântului Francisc, ne vei pârî la Sfântul Oficiu, iar că voi, fraţi ai Sfântului Dominic, ne veţi pârî e lucru sigur. Aşadar să fiţi chiar voi atenţi că într-o asemenea companie internaţională şi diversă nu vorbesc despre chestiunile cehe, pentru că nu ştiu cine de aici este de partea lui Albrecht şi cine de partea regelui şi a prinţului polonez. Cine ţine cu Hynek Ptáček din Pirkstein şi cu Jan Kolda din Żampach. Cine este susţinător al comisului Spytek din Melsztyn şi cine este partizan al episcopului din Oleśnica. Nu mi-e deloc dor de o bătaie, totuşi ştiu că am s-o încasez, pentru că am mai încasat-o de câteva ori. Cum aşa, mă întrebaţi? Păi uite aşa: dacă spun că în vremurile despre care povestesc vitejii husiţi cehi i-au bătut zdravăn pe nemţi şi au făcut praf şi pulbere trei cruciade ale papei una după alta, o să vedeţi cum am s-o încasez în cap de la unii. Iar dacă spun că atunci, în bătăliile de la Vitkov, Vyšehrad, Žatec şi Německý Brod, ereticii i-au învins pe cruciaţi cu ajutorul diavolului, o să mă snopească ceilalţi. De aceea prefer să tac, iar, dacă spun ceva, o voi face cu imparţialitatea povestitorului – voi relata aşa cum se

spune, *sine ira et studio*[1] pe scurt, rece, la obiect şi fără să adaug niciun comentariu de la mine.

Şi atunci voi spune pe scurt: în toamna anului 1420, regele polonez Jogajła a refuzat coroana cehă, pe care i-au oferit-o husiţii. Cei din Cracovia s-au gândit că va vrea să primească această coroană lituanianul *dux* Witold, care întotdeauna dorise să se încoroneze. Dar ca să nu-i irite prea mult pe regele roman Sigismund şi nici pe papă, l-au trimis în Cehia pe vărul lui Witold, Zygmunt Korybutowicz, fiul lui Korybut. Korybutowicz, în fruntea unei armate de cinci mii de cavaleri polonezi, a ajuns la Praga, Oraşul de Aur, în 1422, de Sfântul Stanislav. Dar deja de Bobotează în anul următor, prinţişorul a trebuit să se întoarcă în Lituania – aşa se războiau pentru succesiunea cehă Luxemburghezul[2] şi Odo Colonna, pe atunci Papa Martin al V-lea. Şi ce spuneţi? În 1424, în ajunul Vizitei Fecioarei Maria, Korybutowicz era din nou în Praga. De astă dată, împotriva voinţei lui Jogajła şi Witold, a papei, a regelui roman. Adică, aşa, ca exilat şi proscris. În fruntea altor exilaţi şi proscrişi la fel ca el. Dar nu mai erau cu miile, aşa ca mai înainte, ci se numărau numai cu sutele.

La Praga, răscoala îşi mânca propriii copii precum Saturn, partidele se luptau între ele. Pe Jan din Želivo, căruia îi tăiaseră capul în lunea de după duminica *Reminiscere* din anul 1422, îl plângeau deja din mai acelaşi an în toate bisericile ca pe un martir. Oraşul de Aur a înfruntat mândră Táborul, dar aici şi-au găsit naşul. Adică pe Jan Žižka[3], marele conducător de oşti. În Anul Domnului 1424, a doua zi după nonele din iulie, lângă Maleszów, pe râul Bohynka, Žižka le-a dat o lecţie cumplită praghezilor. Multe, ah, multe văduve şi orfani au fost în Praga după acea luptă!

Cine ştie, poate că tocmai lacrimile orfanilor au făcut ca, la puţin timp după aceea, în miercurea de dinainte de Sfântul Gallus, Jan Žižka din Trocnov – şi mai târziu din Kalich – să se stingă din viaţă la Przybyslaw, în apropiere de graniţa moravă. Şi a fost

---

[1] „Fără ură şi părtinire”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Sigismund de Luxemburg (1368 – 1437), rege al Ungariei din 1387, al Cehiei din 1419 şi Împărat romano-german (1433 – 1437).

[3] Jan Žižka din Trocnov (1360 – 1424), husit ceh şi comandantul armatei husite în cruciadele organizate de papalitate împotriva lor, în care nu a suferit nicio înfrângere; inventatorul tehnicii de apărare a husiţilor cu carele de luptă.

înmormântat la Hradec Kralové şi acolo odihneşte şi acum. Şi aşa cum mai înainte unii plângeau din cauza lui, acum alții plângeau după el. Că i-a lăsat orfani. Şi de aceea îşi spuneau Orfani...

Dar de asta vă amintiți cu toții. Căci a fost până nu demult. Dar par întâmplări aşa de... istorice.

Ştiți după ce se cunosc, cinstiți domni, vremurile istorice? După aceea că s-au întâmplat multe lucruri şi foarte repede.

Sfârşitul lumii, aşa cum s-a spus, nu a venit. Deşi multe semne arătau că va veni. Au izbucnit – aşa cum spuneau prorocirile – războaie mari şi mari înfrângeri pentru neamul creştinesc şi mulți bărbați au pierit. Parcă însuşi Dumnezeu voia ca apariția noii rânduiri să fie precedată de nimicirea celei vechi. Parcă se apropia Apocalipsa. Bestia cu zece coarne iese din abis. Cei patru călăreți înfricoşători se văd prin fumul incendiilor şi al câmpurilor însângerate. Mai e puțin şi vor răsuna trâmbițele şi vor fi rupte pecețile. Va ploua cu foc din cer. Şi va cădea steaua Absintos pe a treia parte din râuri şi pe izvoarele apelor. Şi omul va înnebuni când va vedea urma altuia pe locul ars, va săruta acea urmă cu lacrimi.

Era dintr-odată atât de cumplit, încât – să mă ierte preacinstiții domni – curul suferea.

Cumplită vreme a fost aceea. Rea. Iar dacă este voia domnilor, voi povesti despre ea. Aşa, ca să ucidem plictisul, până când va înceta ploaia care ne ține aici în cârciumă.

O să povestesc, dacă este voia voastră, despre acea vreme. Despre oamenii care trăiau atunci şi despre cei care trăiau atunci, dar nu erau deloc oameni. Voi povesti despre felul în care şi unii, şi alții se luptau cu ceea ce le adusese timpul. Cu soarta. Şi cu ei înşişi.

Povestea aceasta începe frumos şi plăcut, tulbure şi înduioşător – cu o iubire dulce, tandră. Dar să nu vă lăsați amăgiți, dragii mei domni.

Să nu vă lăsați amăgiți.

Capitolul 1

În care cititorul are ocazia a face cunoştinţă cu Reinmar din Bielawa, numit Reynevan, şi cu câteva dintre cele mai bune laturi ale sale, printre care cunoaşterea fluentă a *ars amandi*[1], a tainelor călăriei şi a Vechiului Testament, nu neapărat în această ordine. Capitolul vorbeşte chiar şi despre Burgundia – tratată atât pe scurt, cât şi pe larg.

Pe fereastra deschisă a cămăruței, pe fundalul cerului încă întunecat după furtuna recentă, se vedeau trei turnuri – al primăriei, cel mai apropiat, apoi turla zveltă, sclipind în soare pe acoperişul nou roşu al Bisericii Sfântul Ioan Evanghelistul, iar, în spatele ei, donjonul rotund al castelului prințului. În jurul turlei bisericii forfoteau rândunelele, speriate de bubuiturile recente ale clopotelor. Acestea nu mai băteau de mult, dar aerul îmbibat cu ozon continua parcă să vibreze din cauza dangătului lor.

Clopotele bătuseră de curând şi din turnurile bisericilor Preasfânta Fecioară Maria şi Trupul Domnului. Dar acele turle nu se vedeau de la fereastra cămăruței din mansarda clădirii de lemn, ca un cuib de rândunică lipit de complexul ospiciului şi al mănăstirii augustine.

Era ora sextei. Călugării au început *Deus in auditorium*. Iar Reinmar din Bielawa, căruia prietenii îi spuneau Reynevan, a sărutat clavicula transpirată a Adelei von Stercza, s-a eliberat din îmbrățişarea ei şi s-a întins alături, gâfâind pe aşternutul înfierbântat de iubire.

Dincolo de ziduri, dinspre Strada Mănăstirii, se auzeau strigăte, huruitul trăsurilor, zgomotul înfundat al butoaielor goale, zăngănitul melodios al vaselor de cositor şi de aramă. Era miercuri, zi de târg, şi ca de obicei târgul atrăgea la Oleśnica o mulțime de vânzători şi cumpărători.

Memento, salutis Auctor
quod nostri quondam corporis,
ex illibata virgine nascendo, formam sumpseris.
Maria mater gratiae,

---

[1] „Arta iubirii”, în lb. latină, în original (n. red.).

mater misericordiae,
tu nos ab hoste protege,
et bora mortis suscipe...

„Aminteşte-ţi, o, Creatorule al întregii lumii,
Că ai luat cândva forma trupului
Nostru, când pe lume te-a adus
Preasfânta Fecioară.
Sfântă Marie, Maica lui Dumnezeu,
Maică preamilostivă,
Apără-ne pe noi de vrăjmaşii noştri
Şi ne primeşte în ceasul morţii noastre...”

Cântă deja imnul, şi-a spus Reynevan, cuprinzând-o cu o mişcare leneşă pe Adela, soţia cavalerului Gelfrad von Stercza, provenită din îndepărtata Burgundie. *Deja imnul! De necrezut, cât de repede trec clipele de fericire. Ai vrea să dureze veşnic, iar ele zboară ca un vis trecător.*

— Reynevan... *Mon amour*[1]... Băiatul meu divin...

Adela i-a întrerupt prădătoare şi lacomă reveria visătoare. Şi ea era conştientă de scurgerea timpului, dar nu avea câtuşi de puţin de gând să-l irosească cu reflecţii filosofice.

Adela era în întregime, cu totul, cu desăvârşire goală.

Câte bordeie, atâtea obiceie, îşi spunea Reynevan, iar eu sunt curios să cunosc lumea şi oamenii. Silezienele şi nemţoaicele, de pildă, când e vorba de asta, niciodată nu-ţi dau voie să le ridici cămaşa mai sus de buric. Polonezele şi cehoaicele o ridică singure şi cu plăcere peste sâni, dar pentru nimic în lume nu o scot de tot. Iar burgundele, o, acestea aruncă imediat totul de pe ele, sângele lor înfierbântat de exaltarea iubirii nu suportă să vadă nicio cârpă pe trup. Ah, ce bucurie să cunoşti lumea! Frumoasă ţară trebuie să fie Burgundia! Frumos trebuie să fie peisajul de acolo. Munţi înalţi... Dealuri abrupte... Văi...

— Ah, aah, *mon amour* – gemea Adela von Stercza, lipindu-se de palma lui Reynevan cu tot peisajul său burgund.

Reynevan, în treacăt fie spus, avea douăzeci şi trei de ani şi cunoştea foarte puţin lumea. Ştia foarte puţine cehoaice, încă şi mai puţine sileziene şi nemţoaice, o poloneză, o ţigancă, iar, dacă este vorba de alte naţionalităţi, o singură dată îi dăduse plasă o

[1] „Iubirea mea“, în lb. franceză, în original (n. red.).

unguroaică. Aşadar, experienţele lui erotice, considerate printre cele impunătoare, nu puteau fi socotite cine ştie ce, ba, ca să fim sinceri, fuseseră destul de amărâte, atât cantitativ, cât şi calitativ. Dar chiar şi aşa îl umpluseră de mândrie şi de aroganţă. Reynevan, ca orice tânăr care clocoteşte de testosteron, se considera un mare seducător şi expert în amor, în faţa căruia neamul femeiesc nu avea nicio taină. Adevărul era însă că toate cele unsprezece întâlniri de până acum cu Adela von Stercza îl învăţaseră mai mult pe Reynevan despre *ars amandi* decât toţi cei trei ani de studii la Praga. Reynevan nu-şi dădea seama însă că Adela îl învaţă pe el – era sigur că are un talent înnăscut pentru acest joc.

Ad te levavi oculos meos
qui habitas in coelis
Ecce sicut oculi servorum
ad manum dominorum suorum.
Sicut oculi ancillae in manibus dominae suae
ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum
Donec misereatur nostri
Miserere nostri Domine...[1]

„La Tine îmi ridic ochii,
la Tine care locuieşti în ceruri.
Cum se uită ochii robilor la mâna
stăpânilor lor,
şi ochii roabei, la mâna stăpânei ei,
aşa se uită ochii noştri la Domnul
Dumnezeul nostru
până va avea milă de noi.
Ai milă de noi, Doamne...”

Adela l-a apucat pe Reynevan de gât şi l-a tras spre ea. Reynevan, apucând ce trebuie, a iubit-o. A iubit-o tare şi apăsat, să ţină minte – şi, ca şi cum aceasta nu ar fi fost de ajuns, îi

[1] Călugării cântă unul după altul Psalmii 122, 123 şi 124. Numerotarea psalmilor În toată cartea este adoptată după cea din *Vulgata* în traducerea latină a Sfântului Ieronim. *Biblia Tysiąclecia (Biblia Mileniului)*, de unde provin citatele biblice din carte, a fost tradusă după limbile originale, astfel încât există o diferenţă (de unu) în numerotarea psalmilor. Psalmul *Ad te levavi...* poartă în *Biblia Tysiąclecia* numărul 123, nu 122 (n. a.).

şoptea la ureche asigurări că o iubeşte. Era fericit. Era foarte fericit.

Reynevan datora fericirea cu care se îmbăta – trebuie să înțelegem într-o oarecare măsură – sfinților Domnului. Căci fusese aşa:

Simțind un regret pentru anumite păcate, cunoscute numai lui şi confesorului lui, cavalerul silezian Gelfrad von Stercza a pornit în pelerinaj la mormântul Sfântului Iacob. Dar pe drum şi-a schimbat planurile. Şi-a dat seama că până la Compostela este, hotărât lucru, drum lung şi nici Sfântul Egidiu nu este cu nimic mai prejos, un mic pelerinaj până la Saint-Gilles va fi absolut suficient. Dar nu i-a fost dat să ajungă nici până la Saint-Gilles. A ajuns numai până la Dijon, unde a cunoscut-o întâmplător pe o burgundă de şaisprezece ani, încântătoarea Adela de Beauvoisin. Adela, care l-a fermecat definitiv pe Gelfrad, era orfană, avea doi frați derbedei şi petrecăreți, care au dat-o fără să clipească din ochi pe sora lor după cavalerul silezian. Deşi, după părerea celor doi frați, Silezia era undeva între Tigru şi Eufrat, Stercza era în ochii lor cumnatul ideal, căci nu se târguise prea mult în legătură cu zestrea. Şi, în felul acesta, burgunda a ajuns la Heinrichsdorf, un sat de lângă Ziębice, pe care îl deținea Gelfrad ca învestitură. La Ziębice, Adela von Stercza, aşa cum se numea acum, a atras atenția lui Reynevan din Bielawa. Atracția a fost reciprocă.

— Aaah! a strigat Adela von Stercza, împletindu-şi picioarele pe umerii lui Reynevan. Aaaah!

Niciodată în viața ei nu ar fi ajuns la acel aaaah!, totul s-ar fi terminat cu priviri aruncate şi gesturi pe furiş, dacă nu ar fi existat şi al treilea sfânt, şi anume Gheorghe. Căci pe Sfântul Gheorghe, la fel ca şi restul teutonilor, s-a jurat şi s-a legat Gelfrad von Stercza, alăturându-se în luna septembrie 1422 altei cruciade din seria celor antihusite, organizate de prințul elector de Brandenburg şi de margrafii de Meissen. Cruciații nu şi-au înscris atunci în cont mari succese – au intrat în Cehia şi au ieşit foarte repede de acolo, fără să mai rişte deloc să lupte cu cehii. Dar, deşi nu au fost lupte, victime au fost – iar una din acestea chiar Gelfrad, care îşi rupsese groaznic piciorul căzând de pe cal şi, în momentul de față, aşa cum reieşea din scrisorile trimise familiei, continua să se trateze undeva în Pleissenland. Iar Adela, văduva de paie, care locuia pe atunci la familia soțului în Bierutow, putea să se întâlnească nestingherită cu Reynevan în cămăruța din

complexul mănăstirii călugărilor augustini din Oleśnica, nu departe de spitalul unde lucra Reynevan.

Călugării din Biserica Corpus Cristi începuseră să cânte al doilea din cei trei psalmi prevăzuți pentru sextă. *Trebuie să ne grăbim*, şi-a spus Reynevan. *Înainte de* capitulum şi *cel mai târziu în timpul* Kyrie, *nicio clipă mai târziu, Adela trebuie să dispară din spital. Nu trebuie s-o zărească nimeni aici.*

Bendictus Dominus
qui non dedit nos
in captionem dentibus eorum.
Anima nostra sicut passer erepta este
de laqueo venantium...

„Binecuvântat să fie Domnul,
care nu ne-a dat pradă dinților lor!
Sufletul ne-a scăpat ca pasărea din lațul
păsărarului...”[1]

Reynevan a sărutat-o pe Adela pe şold, apoi, inspirat de cântarea călugărilor, a tras aer adânc în piept şi s-a afundat în florile de henna şi nard, şofran, în bambus parfumat şi scorțişoară, în mirt şi aloe, în toți arborii cu răşină. Adela, relaxată, a întins brațele şi şi-a înfipt degetele în părul lui, sprijinind cu mişcări lejere din şolduri inițiativele lui biblice.

— Oh, ooooh... *Mon Amour... Mon Magicien*[2]*...* Băiat divin... Vrăjitorule...

Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion
non commovebitur in aetemum
qui habitat in Hierusalem...

„Cei ce se încred în Domnul sunt
ca muntele Sionului care nu se clatină,
ci stă întărit pe veci.
Cum este înconjurat Ierusalimul de munți...”[1]

---

[1] Psalmul 124, 6 – 7; citatele sunt redate apud Biblia tradusă în limba română de Dumitru Cornilescu, ediţia revizuită în 2014, ce poate fi consultată on-line la http://biblia.crestini.com/citeste-biblia (link accesat cel mai recent la 29 noiembrie 2021).
[2] „Vrăjitorul meu”, în lb. franceză, în original (n. red.).

Al treilea psalm, şi-a spus Reynevan. *Cât de repede trec clipele de fericire...*

— *Revertere,* a mormăit el îngenunchind. Întoarce-te, întoarce-te, Sulamitka.

Adela s-a întors, a îngenunchiat şi s-a aplecat în faţă, apucându-se zdravăn de scândurile de tei de la căpătâiul patului şi prezentându-i lui Reynevan întreaga frumuseţe lucioasă a reversului său. *Afrodita Kallipygos*, şi-a spus el, apropiindu-se de ea. Asocierea cu Antichitatea şi imaginea erotică l-au făcut să se apropie aidoma Sfântului Gheorghe, recent amintit, de balaurul din Silene, atacându-l cu suliţa ridicată. Îngenunchind în spatele Adelei, precum regele Solomon pe tronul de lemn libanez, a apucat cu ambele mâini strugurii din via Engaddi.

— Te compar cu iapa de la carul faraonului, prietena mea, a şoptit Reynevan aplecat deasupra gâtului ei, zvelt ca turnul lui David.

Şi a comparat-o. Adela a strigat printre dinţii încleştaţi. Reynevan şi-a plimbat încet palmele pe şoldurile ei ude de transpiraţie, s-a rezemat în palmier şi a apucat ramurile grele de fructe. Burgunda a scuturat din cap ca iapa când se pregăteşte să sară pentru un obstacol.

Quia non relinquet Domius virgam peccatorum,
super sortem iustorum
ut non extendant iusti
ad iniquitatem manus suas...

„Căci toiagul de cârmuire al răutăţii nu va
rămâne pe moştenirea celor neprihăniţi,
pentru ca cei neprihăniţi să nu întindă
mâinile spre nelegiuire.”[2]

Sânii Adelei săltau sub palma lui Reynevan ca doi iezi, ca două gazele gemene. Şi-a pus cealaltă palmă sub crângul ei de granate.

— *Duo... ubera tua* – a gemut el – *sicut dup... hinuli capreae gemelli... qui pascuntur... in liliis... Umbilicus tuus crater... tor-*

---

[1] Psalmul 125, 1 – 2.
[2] Psalmul 125, 3.

natilis numquam... indigens poculis... Venter tuus... sicut acervus... tritici vallatus liliis..., a recitat el din Cântarea Cântărilor.

— Ah... aaaah... ah..., contrapuncta Burgunda care nu ştia latină.

Gloria Patri, et Filio et Spiritui sancto.
Sicut erat in principio, et nunc, et semper
et in saecula saeculorum, Amen.
Alleluia!

„Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.
Precum era la început, şi acum şi pururi şi în vecii vecilor.
Amin.
Aleluia!"

Călugării cântau. Iar Reynevan, sărutând gâtul Adelei von Stercza, pierdut, înnebunit, „alergând peste munți, sărind peste coline", *saliens in montibus, transiliens colles*, era pentru iubită ca un cerb tânăr în „munții îmbălsămați". *Super montes aromatum*.

Uşile izbite s-au deschis cu zgomot şi cu o asemenea putere, încât scoaba smulsă din balama a zburat pe fereastră ca un meteorit. Adela a țipat subțire înspăimântată. În cămăruță au năvălit frații von Stercza. Se vedea imediat că nu era o vizită prietenească.

Reynevan s-a rostogolit jos din pat, protejat astfel de intruşi, şi-a înşfăcat hainele şi s-a apucat să se îmbrace repede. A reuşit în mare măsură, dar asta numai pentru că atacul frontal al fraților Stercza s-a îndreptat spre cumnată.

— Târfă! a urlat Morold von Stercza, târând-o pe Adela în pielea goală jos din pat. Târfă scârboasă ce eşti!

— Târâtură destrăbălată! i-a ținut isonul Wittich, fratele mai mare.

Iar Wolfher, cel mai mare după Gelfrad, nici nu a deschis gura, căci furia oarbă îi luase graiul. A lovit-o cu putere pe Adela în față. Burgunda a urlat. Wolfher i-a mai ars una, de astă dată cu toată puterea.

— Să nu îndrăzneşti să o bați, Stercza! a strigat Reynevan, dar vocea i s-a frânt şi îi tremura din cauza sentimentului de neputință paralizantă, provocat de pantalonii traşi numai pe jumătate. Să nu îndrăzneşti, auzi?

Strigătul a avut efect, deşi nu tocmai cel scontat. Wolfher şi Wittich, uitând preţ de o clipă de cumnata necredincioasă, s-au repezit la Reynevan. Peste tânăr s-a revărsat un potop de pumni şi de picioare. S-a făcut mic sub lovituri, în loc să se apere sau să se ferească, trăgea încăpățânat de pantaloni – ca şi când nu ar fi fost nişte simpli pantaloni, ci o armură magică, în stare să-l apere şi să-l ferească de lovituri, precum armura lui Astolf sau a lui Amadis din Ţara Galilor. A văzut cu coada ochiului că Wittich scoate un cuțit. Adela a scos un țipăt.

— Lasă-l, s-a răstit Wolfher la el. Nu aici!

Reynevan reuşise să se ridice în genunchi. Wittich, înfierbântat, cu fața albă de furie, s-a repezit la el şi l-a luat din nou la pumni, doborându-l la podea. Adela a scos un țipăt strident, sfâşietor, dar strigătul s-a întrerupt când Morold a izbit-o peste față şi a smucit-o de păr.

— Să nu îndrăzni..., a gemut Reynevan, să o bateți! Nemernicilor!

— Tu, fecior de cățea! a urlat Wittich. Aşteaptă numai!

A făcut un salt spre el, l-a lovit cu pumnii, cu picioarele o dată, de două ori. La a treia lovitură Wolfher l-a oprit.

— Nu aici, a repetat calm, dar era un calm rău-prevestitor. La curte cu el. Îl ducem la Bierutow. Şi târfa la fel.

— Sunt nevinovată! a strigat Adela von Stercza. M-a descântat! Mi-a făcut farmece! E vrăjitor! *Le sorcier! Le diab...*[1]

Morold i-a retezat cuvântul, înăbuşindu-l cu o lovitură.

— Taci, proasto, a mârâit el. O să-ți dăm motive să urli. Aşteaptă numai puțin.

— Să nu îndrăzniți s-o bateți! a răcnit Reynevan.

— Şi ție la fel, a adăugat cu calmul lui înspăimântător Wolfher, o să-ți dăm motive să urli, cocoşelule! Haide, la curte cu ei.

Din mansardă se cobora pe o scară destul de abruptă. Frații von Stercza l-au aruncat de acolo pe Reynevan, băiatul a căzut pe palier, zdrobind cu trupul o bucată din balustrada de lemn. Până să apuce să se ridice, l-au înhățat din nou şi l-au aruncat direct în curte, pe nisipul decorat cu grămezi de bălegar de cal aburind.

— Ia te uită, ia te uită, s-a mirat Niklas Stercza, cel mai tânăr dintre frați, de abia adolescent. Cine a căzut aici? Să fie Reinmar Bielau?

---

[1] „Vrăjitorul! Diavo...”, în lb. franceză, în original (n. red.).

— Înţeleptul cărturar Bielau! a exclamat Jenez von Knobelsdorf, cunoscut ca Huhurezul, cumătru şi prieten cu familia Stercza, aplecându-se deasupra lui Reynevan, care se zbătea în nisip. Înţeleptul Bielau cu gura mare!

— Poetul de rahat, a adăugat Dieter Haxt, alt prieten al familiei. Un adevărat Abelard!

— Şi ca să-i dovedim că şi noi suntem citiţi, a spus Wolfher coborând pe scări, o să păţească ce a păţit şi Abelard, când a fost prins la Héloïse. Exact la fel! Ei, Bielawa? Cum îţi surâde ideea de a deveni clapon?

— Du-te dracului, Stercza!

— Ce? Ce?

Deşi părea imposibil, Wolfher Stercza a pălit şi mai tare.

— Cocoşelul îndrăzneşte să deschidă pliscul? Îndrăzneşte să piuie? Ia dă-mi biciul, Jenez!

— Să nu îndrăzneşti să-l baţi! a strigat pe neaşteptate Adela, condusă pe scări, acum îmbrăcată, deşi nu complet. Să nu îndrăzneşti! Pentru că am să le spun tuturor ce fel de om eşti tu! Că te-ai dat chiar tu la mine, m-ai pipăit şi m-ai ademenit la destrăbălare! Pe la spatele fratelui tău! Că ai promis că o să te răzbuni, pentru că te-am alungat! De aceea eşti acum aşa de... Aşa de...

Nu-şi amintea cuvântul nemţesc, aşa că toată tirada s-a dus la naiba. Wolfher s-a mulţumit să zâmbească.

— Gata! s-a răstit el. Chiar că o să stea cineva s-o asculte pe franţuzoaică, pe curva neruşinată. Biciul, Huhurezule!

Curtea s-a înnegrit brusc din cauza veşmintelor călugărilor augustini.

— Ce se întâmplă aici? a strigat priorul cărunt, Erazm Steinkeller, un bătrân slab şi foarte gălbejit. Ce faceţi, creştinilor?

— Plecaţi de aici! a răcnit Wolfher, pocnind din bici. Plecaţi, căpăţâni tunse, plecaţi, mergeţi la breviar, la rugăciune! Nu vă amestecaţi în treburile cavalerilor, că o să fie vai de voi, sutane negre!

— Doamne – a pus priorul împreunându-şi mâinile acoperite de pete cafenii –, iartă-i că nu ştiu ce fac! *In nomine Patris, et Filii...*

— Morold, Wittich! a răcnit Wolfher. Daţi-l încoace pe ticălos! Jenez, Dieter, să-i dăm bătaie!

— Dar am putea să-l legăm ca să-l târască un pic calul, s-a strâmbat Stefan Rotkirch, alt prieten al familiei care tăcuse până atunci.

— Se poate. Dar mai întâi să-l frăgezesc puțin!

A îndreptat biciul spre Reynevan care zăcea tot pe jos, dar nu l-a lovit, căci fratele Innocenty îl apucase de braț. Fratele Innocenty avea o statură şi o postură impunătoare, care se vedea chiar şi în pofida poziției umile a călugărului adus de spate. Strânsoarea lui a oprit brațul lui Wolfher ca un cleşte de fier.

Stercza a înjurat vulgar, s-a smuls şi l-a împins cu putere pe călugăr. Dar cu acelaşi rezultat ar fi putut să împingă un stâlp din castelul de la Oleśnica. Fratele Innocenty, poreclit de confrați „fratele Insolenty“, nici nu s-a clintit. În schimb, s-a revanşat cu un ghiont care l-a aruncat pe Wolfher peste o jumătate de curte şi l-a trântit pe o grămadă de bălegar.

O clipă a domnit tăcerea. După aceea s-au aruncat cu toții pe uriaşul călugăr. Huhurezul, primul care sărise, a primit o lovitură în dinți şi s-a rostogolit pe nisip. Morold Stercza, lovit în ureche, s-a răsturnat pe o parte, privind în gol. Ceilalți l-au împresurat pe călugărul augustin ca nişte furnici. Silueta înaltă în sutană neagră a dispărut complet sub loviturile de pumni şi picioare. Fratele Insolenty, deşi bătut zdravăn, s-a revanşat totuşi cumplit şi absolut necreştineşte, dar şi absolut împotriva regulii smereniei a Sfântului Augustin.

Văzând aceasta, bătrânul prior s-a enervat. S-a înroşit ca o vişină, a răcnit ca un leu şi s-a aruncat în grămada de luptători, aplicând lovituri puternice în dreapta şi în stânga cu crucifixul de palisandru.

— *Pax!* urla el lovind. *Pax! Vobiscum!* Iubeşte-ți aproapele! Aproapele tău! *Proximum tuum! Sicut te ipsum!*[1] Fiu de curvă!

Dieter Haxt l-a izbit cu pumnul. Bătrânul s-a apărat cu picioarele, sandalele i-au zburat în sus, descriind traiectorii pitoreşti în aer. Călugării augustini au început să țipe, câțiva dintre ei nu s-au putut abține şi s-au repezit în luptă. În curte treaba se încinsese, nu era de glumă.

Wolfher Stercza, împins afară din grămadă, a scos sabia şi o flutura – era pericol să se lase cu vărsare de sânge. Dar Reynevan, care reuşise să se ridice în picioare, l-a altoit la ceafă cu mânerul biciului luat de pe jos. Stercza s-a apucat cu mâinile de cap şi s-a întors, iar atunci Reynevan l-a lovit cu avânt peste față. Wolfher a căzut. Reynevan s-a năpustit spre cal.

---

[1] „Pace!... Pace vouă!... Aproapele tău! Ca pe tine însuţi!”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Adela! Aici, la mine!

Adela nici nu s-a clintit, iar indiferența care se desena pe chipul ei trezea uimirea. Reynevan a sărit în şa. Calul a început să freamăte şi să danseze.

— Adeeeelaaa!

Morold, Wittich, Haxt şi Huhurezul alergau deja spre el. Reynevan a întors calul, a fluierat strident şi a pornit la galop, direct pe poartă.

— După el! a strigat Wolfher Stercza. Pe cai şi după el!

Primul gând al lui Reynevan fusese să fugă spre Poarta Mariacka şi mai departe, dincolo de oraş, în pădurile Spalickie. Dar în direcția porții, strada Krow era complet blocată de căruțe, în plus, calul îmboldit şi speriat de strigăte dădea dovadă de multă inițiativă, iar drept rezultat, până să se orienteze bine cum stă treaba, Reynevan mergea deja la trap în direcția pieței, împroşcând noroi şi împrăştiind trecătorii. Nu era nevoie să se uite înapoi, ca să vadă că duşmanii sunt în urma lui. Auzea duduitul copitelor, nechezatul cailor, strigătele sălbatice ale fraților Stercza şi exclamațiile furioase ale oamenilor izbiți.

A împuns calul cu călcâiele în burtă, alergând la trap a izbit şi a răsturnat un brutar care ducea un coş, pâinile, chiflele şi colacii au zburat ca grindina în noroi, unde peste o clipă le-au afundat şi mai tare copitele cailor fraților Stercza. Reynevan nici nu a întors capul, îl interesa mai mult ceea ce era în fața lui decât ce se petrecea în spate, iar în fața ochilor lui se afla o căruță cu tufe înalte îngrămădite. Căruța bloca aproape toată strada, iar în locul pe care nu-l bloca, un pâlc de copii pe jumătate goi se zgâiau, ocupați să dezgroape din gunoi ceva nemaipomenit de interesant.

— Te-am prins, Bielau! a răcnit din spate Wolfher Stercza, care vedea şi el ce se întâmplă pe drum.

Calul alerga aşa de tare, că nici nu putea fi vorba să-l oprească. Reynevan s-a apucat strâns de coama lui şi a închis ochii. Din acest motiv, nu a văzut cum s-au împrăştiat copilaşii pe jumătate goi cu iuțeala şi grația unor şobolani. Nu s-a uitat în jur şi nu a văzut că țăranul cu căciulă de oaie care trăgea căruța s-a întors, a rămas o clipă ca prostit, apoi a întors dintr-odată oiştea şi căruța. Şi nu a văzut cum au căzut peste căruța întoarsă. Nu a văzut nici că Jenz Knobelsdorf a zburat din şa şi s-a încurcat în jumătate din tufa transportată cu căruța.

Reynevan a trecut în galop pe strada Świętojańska, între primărie şi casa starostelui[1], şi a năvălit în mare viteză în piaţa din Oleśnica. Problema era că piaţa, deşi uriaşă, mişuna de oameni. Şi s-a dezlănţuit iadul. Îndreptându-se spre faţada dinspre sud şi turnul pătrat masiv de deasupra Porţii Olawska, Reynevan galopa printre oameni, cai, boi, porci, căruţe şi tarabe, lăsând în urma lui un câmp de luptă. Oamenii strigau, urlau şi înjurau, vitele răgeau, animalele fără coarne ţipau, tarabele şi dughenele se răsturnau, şi din ele zburau de jur împrejur cele mai felurite obiecte – oale, farfurii, găleţi, sape, fiare de călcat, capcane pentru peşti, blăni de oaie, pălării de pâslă, linguri din lemn de tei, lumânări de seu, opinci din coajă de copac, fluiere sub formă de cocoş de lut. Şi cădea şi o ploaie de produse alimentare – ouă, brânză, plăcinte, mazăre, caşă, morcovi, sfeclă, ceapă, ba chiar şi raci vii. Zburau nori de fulgi şi răsunau ţipetele celor mai felurite păsări. Fraţii Stercza, care continuau să-l urmărească pe Reynevan, desăvârşeau opera de distrugere.

Speriat de o gâsculiţă care îi zburase chiar prin faţa botului, calul lui Reynevan s-a împiedicat şi a căzut peste o tarabă cu peşte, sfărâmând lăzile şi rostogolind butoaiele. Pescarul furios şi-a luat avânt să lovească tare cu volocul, ratându-l pe Reynevan, dar nimerind în crupa calului. Calul a nechezat şi s-a aruncat într-o parte, răsturnând o tarabă cu aţă şi panglici, câteva secunde a dansat în loc, plescăind în masa argintie şi urât mirositoare de gândaci, plătică şi caras, amestecaţi cu feeria papiotelor de aţă. Numai printr-o minune Reynevan nu a căzut. A văzut cu coada ochiului că negustoreasa de aţe aleargă spre el cu un topor mare, care numai Dumnezeu putea şti la ce servea în comerţul cu aţă. A scuipat penele de gâscă lipite de buze, a strunit calul şi a pornit în galop pe străduţa Rzeźnicza, de unde, după cum ştia, mai era numai foarte puţin până la Poarta Olawska.

— Îţi smulg ouăle, Bielawa! a răcnit din spate Wolfher Stercza. Ţi le smulg şi ţi le îndes pe gât!

— Pupă-mă în cur!

Urmăritorii mai rămăseseră doar patru, pe Rotkirch îl dăduseră jos de pe cal şi îl scuturau vânzătorii furioşi din piaţă.

Reynevan a trecut ca săgeata printre şirurile de carcase atârnate în cârlige. Măcelarii au sărit înspăimântaţi la o parte, dar

[1] Demnitar numit şi revocat de monarh în fruntea unei unităţi administrative ca reprezentant al său.

şi aşa a reuşit să-l răstoarne pe unul care căra în spate o pulpă mare de vită. Cel răsturnat a căzut cu tot cu pulpă sub copitele calului lui Wittich, calul s-a speriat şi s-a ridicat în două picioare, iar calul lui Wolfher, care venea din spate, s-a împiedicat de el. Wittich a zburat din şa direct pe tejgheaua măcelarului, cu nasul în ficați, plămâni şi creieri, iar deasupra lui a căzut Wolfher. Un picior i-a rămas atârnat în scărițe şi până să se elibereze a strivit o mare parte din tarabe şi s-a tăvălit până la urechi în noroi şi sânge închegat.

Reynevan s-a aplecat repede în ultima clipă pe gâtul calului, reuşind astfel să treacă pe sub panoul de lemn pe care era pictat un cap de porc. Dieter Haxt, care venea în urma lui, nu a reuşit să se aplece. Scândura cu imaginea porcului zâmbind vesel l-a lovit în frunte şi s-a spart. Dieter a zburat din şa şi s-a prăbuşit pe o grămadă de gunoaie, speriind pisicile. Reynevan s-a uitat în urmă. Îl mai urmărea numai Niklas.

A ieşit în galop din ulicioara măcelarilor într-o piață unde lucrau tăbăcarii. Iar când i-a crescut chiar în fața nasului un stelaj plin cu piei ude, a strâns calul şi l-a obligat să sară. Calul a sărit. Iar Reynevan nu a căzut. Din nou, un miracol.

Niklas nu a avut la fel de mult noroc. Calul lui s-a poticnit în fața stelajului şi l-a răsturnat, a alunecat pe noroi, pe bucățelele de carne şi resturile de grăsime. Cel mai tânăr dintre frații Stercza a zburat peste capul calului. Şi a avut ghinion, dar foarte mare. A căzut cu subțioara şi burta chiar pe cuțitul de răzuit piei, lăsat de tăbăcari.

La început, Niklas nici nu şi-a dat seama ce se întâmplase. S-a ridicat de jos, a apucat calul de frâu şi abia când animalul a nechezat şi s-a dat înapoi i s-au înmuiat şi lui picioarele. Neştiind în continuare ce se întâmplă, cel mai tânăr dintre frații Stercza a fost târât prin noroi după calul care se dădea înapoi şi necheza cuprins de panică. În cele din urmă, a dat drumul frâului şi a încercat să se ridice. A înțeles că totuşi ceva nu e în regulă şi s-a uitat la burta lui. A scos un urlet.

A căzut în genunchi în mijlocul bălții de sânge care creştea rapid. Dieter Haxt s-a apropiat, a oprit calul, a sărit din şa. La fel au făcut o clipă mai târziu Wolfher şi Wittich Stercza.

Niklas s-a aşezat greoi. S-a uitat din nou la burta sa. A țipat, apoi a izbucnit în plâns. Ochii începeau să i se încețoşeze. Sângele care se scurgea din el se amesteca iute cu sângele boilor şi porcilor tăiați acolo de dimineață.

— Niklaaas!

Niklas Sercza a tuşit, s-a înecat. Şi a murit.

— Eşti un om mort, Reynevan Bielau! a răcnit în direcţia porţii Wolfher Stercza, palid de mânie. Am să te prind, am să te ucid, te voi nimici, te voi distruge împreună cu tot neamul tău de vipere. împreună cu tot neamul tău de vipere, auzi?

Reynevan nu auzea. În zgomotul potcoavelor care izbeau podul tocmai ieşea din Oleśnica şi pornea spre sud, drept pe drumul către Wrocław.

Capitolul 2

În care cititorul află mai multe despre Reynevan, şi asta din conversaţiile purtate despre el de diferiţi oameni, atât binevoitori, cât şi de-a dreptul opusul lor. În acest timp, Reynevan rătăceşte prin pădurile din Podoleśnica. Autorul îl scuteşte pe cititor de descrierea acestor păduri, aşa că cititorul *volens nolens* trebuie să şi le imagineze singur.

Luați loc, luați loc la masă, domnilor, i-a invitat pe consilieri Bartłomiej Sachs, starostele din Oleśnica. Ce porunciți să vă servească? În privința vinului, ca să fiu sincer, nu am nimic care să vă impresioneze. Dar berea, oho, astăzi mi-au adus direct de la Świdnica bere calitatea întâi, din prima fermentare, în pivniță rece adâncă.

— Atunci bere, bere, domnule Bartłomiej, şi-a frecat mâinile Jan Hofrichter, unul dintre cei mai bogați negustori din oraş. Băutura noastră e berea, cu vinul n-au decât să-şi clătească mațele nobilii şi domnişorii de tot felul... să-mi fie cu iertare, Sfinția Voastră...

— Nu face nimic, a zâmbit preotul Jakub von Gall, paroh la Sfântul Ioan Evanghelistul. Eu nu sunt nobil, sunt plebeu. Şi plebeu, aşa cum îți dai seama după nume, din popor, adică nici mie nu-mi şade bine să disprețuiesc berea. Şi pot să beau, căci necazul s-a îndreptat.

S-au aşezat la masă în sala mare, scundă, zugrăvită sobru în alb, locul obişnuit al dezbaterilor magistraților oraşului. Starostele, în jilțul lui obişnuit, cu spatele spre şemineu, preotul Gall, alături, cu fața spre fereastră. Vizavi şedea Hofrichter, alături de el, Łukasz Frydman, bijutier elegant şi înstărit care, cu jiletca lui vătuită, la modă, şi bereta de catifea pe părul ondulat, arăta chiar ca un nobil. Starostele a mormăit şi a început fără să mai aştepte să se servească berea.

— Ce avem aici? a spus el, împletindu-şi degetele pe burta voluminoasă. Ce au binevoit să ne ofere în oraşul nostru nobilii noştri domni cavaleri? O încăierare în curtea mănăstirii augustinilor. O fugărire cu caii pe străzile oraşului. Zarvă în piață, câțiva răniți, printre care şi un copil lovit grav. Animale ucise, mărfuri distruse. Pierderi importante, adică daune materiale, până

ieri mai că m-au îmbrâncit aici *mercatores et instititores*[1] cu cereri de despăgubire. De fapt, ar trebui să-i trimit cu cererile la domnii Stercza, la Bierutow, Lednej şi Sterzendorf.

— Mai bine nu, a rostit sec Jan Hofrichter. Deşi sunt şi eu de părere că domnii cavaleri în ultima vreme îşi cam fac de cap, dar nu putem să uităm nici de cauzele întâmplării şi nici de urmările ei. Şi există o urmare, o urmare tragică: moartea tânărului Niklas Stercza. Iar cauza: depravarea şi destrăbălarea. Fraţii Stercza au apărat onoarea fratelui lor, au fugărit un nemernic care a sedus-o pe cumnata lor, a întinat patul matrimonial. E drept că în înflăcărarea lor au cam sărit peste cal oleacă...

Negustorul a tăcut sub privirea plină de înţelesuri a preotului Jakub. Căci atunci când preotul Jakub arăta din priviri că doreşte să vorbească, până şi starostele amuţea.

Jakub Gall nu era numai parohul bisericii locale, ci şi secretarul prinţului din Oleśnica, Konrad, şi canonic al capitulului catedralei din Wrocław.

— Adulterul este un păcat, a rostit preotul, îndreptându-şi silueta slabă din spatele mesei. Adulterul este şi o infracţiune. Pentru păcate pedepseşte Dumnezeu, pentru infracţiuni – legea. Pe cei care iau legea în mâna lor şi pe ucigaşi nu-i justifică nimic.

— Da, da, tocmai, a intervenit în *credo* starostele, dar a tăcut imediat şi s-a dedicat berii care tocmai fusese servită.

— Niklas Stercza, iar asta ne doare foarte tare, a adăugat părintele Gall, a pierit tragic, dar ca urmare a unui accident nefericit. Iar dacă Wolfher şi tovarăşii lui l-ar fi prins pe Reinmar de Bielau, am fi avut de-a face cu o omucidere în jurisdicţia noastră. Şi încă nu se ştie dacă nu vom mai avea. Vă amintesc că priorul Steinkeller, un bătrân sfânt, zace fără cunoştinţă la călugării augustini. Dacă va muri în urma acestei bătăi, va fi o problemă. Pentru fraţii Stercza, desigur.

— În legătură cu delictul de adulter, bijutierul Łukasz Frydman şi-a privit inelele de pe degetele sale îngrijite, reţineţi, stimaţi domni, că nu ţine deloc de jurisdicţia noastră. Deşi în Oleśnica a avut loc un act de depravare, delincvenţii nu ne sunt subordonaţi nouă. Gelfrad Stercza, soţul înşelat, este vasalul prinţului din Ziębica. La fel, tânărul student la medicină Reinmar de Bielau...

[1] „Negustori şi vânzători la tarabă”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Actul de depravare s-a săvârşit la noi şi tot la noi a fost şi delictul, a spus ferm Hofrichter. Şi nu este lipsit de importanţă, dacă credem ce a mărturisit soţia lui Stercza călugărilor augustini. Că medicinistul a ispitit-o cu descântece şi cu magie neagră ca s-o conducă în păcat. A silit o femeie care nu voia.

— Aşa spun toate, a mormăit din halbă starostele.

— Mai ales, a adăugat fără emoţii bijutierul, mai ales când îi pune cuţitul la gât cineva de teapa lui Wolfher de Stercza. Bine a spus onorabilul părinte Jakub, că adulterul este o infracţiune, *crimen*, şi ca atare trebuie să fie anchetată şi judecată. Nu vrem să fie aici vrajbă între neamuri şi nici bătăi pe stradă, nu vom permite ca nişte domnişori înfierbântaţi să ridice mâna împotriva preoţilor, să se taie cu pumnalele şi să rănească oamenii din pieţe. Pentru că l-a lovit pe un armurier şi l-a ameninţat cu sabia, un membru din familia Pannewitz a mers la închisoare. Şi aşa trebuie să fie. Nu se pot întoarce vremurile samavolniciei cavalerilor. Chestiunea trebuie să ajungă în faţa prinţului.

— Cu atât mai mult, a confirmat dând din cap starostele, că Reinmar din Bielawa este nobil, iar Adela Sterczowa este nobilă. Nu putem să-l biciuim şi nici pe ea nu putem s-o pedepsim ca pe oricare altă fată din oraş. Chestiunea trebuie să ajungă în faţa prinţului.

— Nu trebuie să ne grăbim cu asta, a apreciat privind în tavan preotul paroh Jakub Gall. Prinţul Konrad pleacă la Wrocław, iar înainte de plecare cu siguranţă că are o mulţime de probleme pe cap. Zvonurile sunt zvonuri, cu siguranţă că au ajuns deja la el, dar nu este momentul să le facem cunoscute. Va fi suficient să-i prezentăm problema prinţului când se întoarce. Până atunci multe lucruri se mai pot rezolva.

— Şi eu cred tot aşa, a încuviinţat din cap Bartłomiej Sachs.

— Şi eu, a adăugat bijutierul.

Jan Hofrichter şi-a aranjat gluga şi a suflat spuma de pe cană.

— Pe prinţ nu e cazul să-l informăm acum, aşteptăm până se întoarce, în această privinţă sunt de acord cu Domniile Voastre, stimaţi domni. Dar Sfântul Oficiu trebuie informat. Şi repede. În legătură cu ce am găsit în camera medicinistului. Nu daţi din cap, domnule Bartłomiej, nu vă strâmbaţi, preacinstite domnule Łukasz. Iar dumneata, preastimabile, nu mai ofta şi nu mai număra muştele de pe tavan. Mă grăbesc la fel de mult ca Domniile Voastre, îmi doresc la fel ca voi să vină Inchiziţia aici. Dar când am deschis biroul lui erau de faţă mulţi oameni. Iar când

sunt de față mulți oameni – poate că nu vă dezvălui cine ştie ce mare lucru – se va găsi cel puțin unul care va povesti totul Inchiziției. Iar când va veni trimisul Inchiziției la Oleśnica, pe noi ne va întreba primii de ce am tergiversat lucrurile.

— Iar eu, a spus parohul Gall, dezlipindu-şi privirile din tavan, voi explica întârzierea. Eu personal. Pentru că este parohia mea şi mie îmi revine obligația să-i informez pe episcop şi pe inchizitorul papal.

— Vrăjitoria despre care le-a vorbit călugărilor augustini Adela Sterczowa nu este un motiv? Camera de lucru nu este? Alambicul de alchimist şi pentagrama de pe podea nu sunt? Mandragora? Craniile, mâinile de cadavru? Cristalele şi oglinzile? Sticluțele şi flacoanele cu naiba ştie ce mizerie sau otravă? Broaştele şi şopârlele din borcane? Acestea nu sunt motive?

— Nu sunt. Inchizitorii sunt oameni serioşi. Misiunea lor este *inquisitio de articulis fidei*[1]. Nu povestirile băbeşti, descântecele şi broaştele. Cu aceasta nici nu-mi trece prin minte să-i bat la cap.

— Dar cărțile? Cele care sunt aici?

— Cărțile – l-a întrerupt calm Jakub Gall – trebuie într-adevăr să le studiem. Temeinic şi fără grabă. Sfântul Oficiu nu interzice cititul cărților. Nici să ai cărți.

— La Wrocław, a spus posomorât Hofrichter, tocmai au fost arşi pe rug doi oameni. Se spune că tocmai pentru posesie de cărți.

— Nu pentru cărți, l-a contrazis rece parohul, ci pentru contumacie, pentru refuzul arogant de a se dezice de conținutul predicilor, cuprins în acele cărți. Printre care erau scrierile lui Wycliffe şi Hus, Floretus al lollarzilor[2], articolele pragheze şi numeroase alte cărticele şi manifeste husite. Nu văd nimic de felul acesta aici, printre cărțile confiscate din biroul lui Reinmar din Bielawa. Văd aproape exclusiv lucrări de medicină. Care sunt, de altfel, în cea mai mare parte sau în totalitate, proprietatea *scriptorium*-ului mănăstirii augustinilor.

— Repet – Jan Hofrichter s-a ridicat în picioare şi s-a apropiat de teancul de cărți de pe masă. Repet, nu ard de nerăbdare să vină aici Inchiziția episcopală sau papală, nu vreau să denunț pe nimeni şi nu vreau să văd pe nimeni sfârâind pe rug. Dar aici e

[1] „Cercetarea actelor de credinţă”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] Membri ai unei mişcări religioase reformiste iniţiate în Anglia la sfârşitul secolului al XIV-lea de John Wycliffe.

vorba şi de fundurile noastre. Să nu fim şi noi pedepsiţi pentru aceste cărţi. Şi ce avem aici? În afară de Galen, Plinius şi Strabo? Saladinus de Asculo, *Compendium aromatorium*. Scribonius Largus, *Compositiones mediocamentorum*. Bartolomeus Anglicus[1], *De proprietatibus rerum*, Albertus Magnus, *De vegetalibus etplantis...* Magnus, ha, un nume demn de un vrăjitor. Şi aici, vă rog frumos, Sabur ben Sahl... Abu Bekr al-Râzi... Păgâni! Sarazini!

— Aceşti sarazini, a explicat calm Łukasz Frydman examinându-şi inelele, se predau la universităţile creştine. Ca autorităţi în domeniul medicinei. Iar „vrăjitorul” dumitale este Albert cel Mare, episcopul de Regensburg, un savant teolog.

— Aşa ziceţi? Hmm... să vedem mai departe... O! *Causae et curae*, scrisă de Hildegarda din Bingen. Cu siguranţă că este vrăjitoare Hildegarda asta!

— Nu tocmai, a zâmbit preotul Gall. Hildegarde din Bingen, prorociţa, numită şi Sibila de pe Rin, a murit cu aură de sfântă.

— Ha. Dacă aşa spuneţi... Şi asta ce mai este? John Gerard, *Generali... Historic... of Plantes...* Interesant, în ce limbă e asta, probabil pe evreieşte. Dar şi acesta este cu siguranţă vreun sfânt. Şi aici avem *Herbarius*, de Thomas de Bohemia...

— Cum aţi spus? a ridicat capul părintele Jakub. Tomáš Cehul?

— Aşa scrie aici.

— Să văd. Hmm... Interesant, interesant... După cum se vede, totul rămâne în familie. Sau se învârte în jurul familiei.

— Care familie?

— Aşadar este o chestiune de familie – Łukasz Frydman părea să fie în continuare interesat numai de inelele lui –, altfel nici nu se putea. Tomáš Cehul, adică Boemul, autorul acestui *Herbarius*, este străbunicul lui Reinmar al nostru, amatorul de femei străine, care ne-a produs atâta tulburare şi atâtea necazuri.

— Tomáš Boemul, Tomáš Boemul – s-a încruntat starostele. Numit şi Tomáš medicul. Am auzit de el. A fost prietenul unui prinţ... nu-mi amintesc...

— Al prinţului Henric al VI-lea din Wrocław, s-a grăbit să explice încântat bijutierul Frydman. Într-adevăr, acel Tomáš a fost prietenul lui. Un savant excepţional, un medic talentat. A studiat la Padova, la Salerno şi la Montpellier...

[1] „Englezul”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Se spune că a fost şi vrăjitor, şi eretic, s-a băgat în vorbă Hofrichter, care de mai mult timp încuviința din cap, arătând că şi el îşi amintea.

— Te-ai agățat de vrăjitoria asta ca o lipitoare, domnule Jan. Mai încetează!

— Tomáš Boemul – a rostit cu o voce puțin aspră parohul – a fost preot. Canonic în Wrocław, apoi episcop sufragan[1] al diocezei. Şi episcop titular de Sarepta. L-a cunoscut personal pe papa Benedict al XII-lea.

— Şi despre acel papă s-au spus fel de fel de lucruri, a zis Hofrichter, nevrând să cedeze. Şi s-au văzut cazuri de vrăjitorie şi printre preoți. La vremea lui, inchizitorul Schwenckfeld...

— Încetați odată cu chestia asta, i-a retezat-o preotul Jakub. Aici trebuie să ne intereseze altceva.

— Chiar aşa, a confirmat şi bijutierul. Şi ştiu exact ce anume. Prințul Henric nu a avut urmaşi de parte bărbătească, a avut numai trei fiice. Cu cea mai tânără, Margareta, preotul nostru şi-a permis să aibă o aventură romantică.

— Şi prințul a permis una ca asta? Chiar aşa prieteni erau?

— Pe atunci prințul nu mai era în viață, a explicat din nou bijutierul. Prințesa Anna fie nu a ştiut ce se întâmplă, fie nu a vrut să ştie. Tomáš Boemul încă nu era pe atunci episcop, dar se înțelegea foarte bine cu ceilalți din Silezia: cu Henric cel Credincios din Głogów, cu Frederick Casimir din Cieszyn sau Fryštát, cu Bolek cel Mic din Świdnica, cu Vladislav din Bytom şi Koźle şi cu Ludovic din Brzeg. Dar imaginați-vă, domnilor, pe cineva care nu numai că stă la Avignon în preajma Sfântului Părinte, dar ştie să scoată pietrele de la rinichi cu atâta îndemânare, încât după operație încă mai are poftă şi chestia i se mai scoală. Chiar dacă nu în fiecare zi, totuşi! Chiar dacă poate părea amuzant, eu nu glumesc. Există convingerea generală că datorită lui Tomáš astăzi îi mai avem încă pe Piaşti în Silezia. Căci i-a ajutat cu egală dibăcie atât pe bărbați, cât şi pe femei. Şi chiar şi cuplurile, dacă înțelegeți la ce mă refer, domnii mei.

— Mă tem că nu, a spus starostele.

— A reuşit să ajute turmele cărora nu le mergea bine în dormitor. Acum înțelegeți?

[1] Episcopul sufragan este un episcop subordonat unui episcop metropolitan sau diocezan.

— Acum da, a încuviinţat din cap Jan Hofrichter. Înseamnă că şi pe prinţesa din Wrocław a tratat-o tot după arta medicală. Şi fireşte că de aici a apărut un copil.

— Fireşte – a confirmat preotul Jakub. Chestiunea s-a rezolvat după moda obişnuită. Margareta a fost închisă în Mănăstirea Clariselor, copilul a ajuns la Oleśnica, la prinţul Konrad, care l-a crescut ca pe propriul fiu. Tomáš Boemul devenea o figură din ce în ce mai importantă peste tot, în Silezia, la Praga, la împăratul Carol al IV-lea, la Avignon, de aceea el a avut cariera asigurată încă din copilărie. Cariera duhovnicească, se înţelege. În funcţie de cum se va arăta la minte. Dacă ar fi fost prost, ar fi primit o parohie sătească. Dacă ar fi fost pe jumătate prost, ar fi fost făcut stareţ la vreo mănăstire a cistercienilor. Iar dacă ar fi fost înţelept, îl aştepta capitulul cine ştie cărui colegiu.

— Şi cum s-a dovedit a fi?

— Deloc prost. Chipeş ca tatăl. Şi viteaz. Până să apuce altcineva să facă ceva, viitorul preot deja se lupta cu locuitorii din Wielkopolska alături de tânărul prinţ, viitorul Konrad cel Bătrân. Şi s-a bătut atât de vitejeşte, că nu au avut încotro, l-au ridicat la rangul de cavaler. Şi cu învestitură. Şi astfel a murit preotul Tymo şi a apărut apoi cavalerul Tymo Boemul din Bielawa, von Bielau. Cavalerul Tymo, care s-a aranjat curând binişor, căci a luat-o de nevastă pe fata cea mai mică a lui Heidenreich Nostitz.

— Nostitz şi-a dat fiica după un preot bastard?

— Preotul, părintele bastardului, a devenit între timp sufragan de Wrocław şi episcop de Sarepta, îl cunoştea pe Sfântul Părinte, era consilier al lui Venceslav al IV-lea şi prieten cu toţi prinţii din Silezia. Bătrânul Heidenreich i-a dat fiica fără îndoială cu mare bucurie.

— Se poate.

— Din legătura fetei lui Nostitz cu Tymo de Bielau s-au născut Henric şi Tomáš. La Henric se vedea sângele bunicului, căci s-a făcut preot, a făcut studii la Praga şi a fost până la moartea lui, adică nu demult, scolastic[1] la Biserica Sfintei Cruci din Wrocław. Iar Tomáš a luat-o pe Boguszka, fiica lui Miksza din Prochowice, şi a făcut cu ea doi copii. Pe Piotr, numit şi Peterlin, şi pe Reinmar, numit şi Reynevan. Peterlin, adică Pietruszka, şi Reynevan, adică Wrotycz. Nişte nume aşa leguminoase şi ierboase, nu am idee dacă

[1] În secolele al XII-lea şi al XIII-lea, preot supraveghetor al şcolilor dintr-o dioceză.

le-au inventat chiar ei sau a fost fantezia tatălui. Iar acela, că tot vorbim despre el, a căzut la Tannenberg.

— De partea cui?

— A noastră, a creştinilor.

Jan Hofrichter a dat din cap, a sorbit din cană.

— Şi acel Reinmar-Reynevan, care obişnuieşte să viziteze nevestele altora... Ce este la augustini? Oblat[1]? Konvers[2]? Novice?

— Reinmar Bielau – a zâmbit preotul Jakub – este medic, şcolit la Praga, la Universitatea Carolină. Chiar înainte să înceapă studiile, băiatul a învăţat la şcoala Catedralei din Wrocław, apoi a cunoscut tainele ierburilor la spiţerii din Świdnica şi la fraţii din Ordinul Sfântului Duh de la spitalul din Brest. De fapt, fraţii din Ordinul Sfântului Duh şi unchiul Henryk, scolastic din Wrocław, l-au plasat la augustinii noştri, specializaţi în tămăduirea cu ierburi. Băiatul a lucrat cinstit şi inimos, a confirmat că ştie meserie, la spital şi la leprozerie. După aceea, cum am spus, a studiat medicina la Praga, de altfel sub protecţia unchiului şi cu banii pe care îi avea acesta de la canon. A fost sârguincios în studii, după cum se vede, căci după doi ani a devenit bacalaureat în arte, *artium baccalaureus*. Şi a plecat din Praga imediat după... hm...

— Imediat după defenestrare, nu s-a temut să încheie starostele. Ceea ce dovedeşte că nu îl leagă nimic de husitismul de acolo, de această erezie.

— Nu îl leagă nimic de ea, a confirmat calm bijutierul Frydman. Ştiu foarte bine asta de la fiul meu, care pe atunci studia tot la Praga.

— A fost foarte bine că Reynevan s-a întors în Silezia, a adăugat starostele Sachs, şi foarte bine că a venit la noi, în Oleśnica, nu în principatul Ziębicki, unde fratele lui este cavaler, în slujba prinţului Jan. E un băiat bun şi chibzuit, deşi e tânăr şi atât de priceput în lecuirea cu ierburi cum rar mai găseşti. Pe nevasta mea a lecuit-o de bube care îi apăruseră pe corp, pe fiica mea iarăşi a tămăduit-o de o tuse neîntreruptă. Şi mie îmi lăcrimau ochii şi mi-a dat o fiertură, mi-a trecut de parcă mi-ar fi luat cu mâna...

Starostele a tăcut, a mormăit şi a băgat mâinile în mânecile hainei căptuşite cu blană. Jan Hofrichter i-a aruncat repede o privire.

---

[1] Laic admis să trăiască într-o mănăstire.

[2] Frate al unui ordin nehirotonit ca preot.

— În felul acesta, a declarat, lucrurile îmi sunt limpezi acum. Cu acest Reynevan. Acum ştiu totul. Deşi este bastard, are sânge de Piast. E fiu de episcop. Favoritul prinților. Rudă cu Nostitz. Nepotul unui scolastic de la Colegiul din Wrocław. Coleg de studii cu fii de oameni bogați. Şi de parcă asta nu ar fi de ajuns, mai este şi medic priceput, aproape făcător de minuni, ştiind să-şi câştige recunoştința celor puternici. Şi pe Domnia Voastră de ce anume v-a vindecat, preacinstite părinte Jakub? Aşa, de curiozitate, de ce boală v-a vindecat?

— Bolile nu sunt temă de discuție, a spus rece preotul paroh. Să spunem – fără alte amănunte – că m-a vindecat.

— Pe unul ca el nu merită să-l pierdem, a adăugat starostele. Păcat să-l lăsăm să piară într-o vrajbă dintre neamuri, numai pentru că s-a pierdut cu firea din cauza unor ochi frumoşi. Să slujească societății. Să vindece oamenii, din moment ce se pricepe...

— Chiar şi cu pentagrama pe pardoseală? a pufnit Hofrichter.

— Dacă vindecă oamenii, dacă ajută, dacă alină suferința, chiar şi aşa, a spus grav părintele Gall. Aceste calități sunt un dar de la Dumnezeu, iar Domnul dăruieşte acest har după voința Sa şi după intenția ştiută numai de El. *Spiritus flat, ubi vult*[1], nu punem noi la îndoială căile Sale.

— Amin, a însumat starostele.

— Pe scurt, nu s-a lăsat Hofrichter, unul ca Reynevan nu poate fi vinovat? Despre asta e vorba? Ha?

— Cine este fără de vină – l-a întrerupt cu o expresie împietrită Jakub Gall –, acela să arunce primul cu piatra. Iar Dumnezeu ne va osândi pe toți.

O clipă a domnit tăcerea, o tăcere atât de adâncă, încât parcă se auzea foşnetul aripilor fluturilor de noapte, care se loveau de geamuri. De pe strada Sfântul Ioan se auzea strigătul lung şi tărăgănat al paznicului de noapte al oraşului.

— Aşadar, reluând discuția – starostele şi-a îndreptat spatele, ajungând astfel să se proptească bine cu burta în masă –, de scandalul din oraşul nostru se fac vinovați frații Stercza. De pagubele materiale şi de vătămările corporale provocate în piață se fac vinovați frații Stercza. De pierderea sănătății şi, Doamne fereşte, de moartea Sfinției Sale priorul Steinkeller sunt vinovați frații Stercza. Ei şi numai ei. Iar ceea ce i s-a întâmplat lui Niklas

[1] „Spiritul să fie acolo unde vrea”, în lb. latină, în original (n. red.).

von Stercza a fost, fireşte, un accident nefericit. Aşa am să-i prezint problema prinţului când se întoarce. De acord?

— De acord.

— *Consensus omnium.*[1]

— *Concordi voce.*[2]

— Iar dacă apare cumva Reynevan, a adăugat după o clipă de tăcere parohul Gall, sunt de părere să-l prindem discret şi să-l închidem. Aici, în carcera noastră de la primărie. Pentru siguranţa lui. Până se liniştesc lucrurile.

— Ar fi bine să facem asta cât mai repede, a adăugat Łukasz Frydman, examinându-şi din priviri inelele. Înainte să afle Tammo Stercza de toată tărăşenia.

Ieşind de la primărie direct în întunericul din strada Sfântul Ioan, negustorul Hofrichter a prins cu coada ochiului o mişcare pe zidul turnului luminat de lună; o formă neclară se mişca puţin mai jos de ferestrele trâmbiţaşului oraşului şi mai sus de ferestrele încăperii în care tocmai se încheiase sfatul. A privit ferindu-şi cu mâna ochii de lumina supărătoare ce venea de la băiatul care ducea felinarul. Ce naiba, şi-a spus el şi şi-a făcut cruce. *Ce se târăşte acolo pe zid? O bufniţă? O bubă? Un liliac? Dar poate...*

Jan Hofrichter a tresărit când fluturaşul-de-stâncă şi-a întins aripile, a zburat în jos de pe pervaz şi a plutit fără zgomot, ca un duh, ca un coşmar nocturn peste acoperişurile oraşului.

Lui Apeczko Stercza, domnul din Ledna, nu-i plăcea să stea la castelul Sterzendorf. Motivul lui era unul singur şi foarte simplu – Sterzendorf era sediul lui Tammo von Stercza, capul, seniorul şi patriarhul neamului. Sau, aşa cum spunea unii – tiranul, despotul şi torţionarul.

În încăpere era zăpuşeală. Şi întuneric. Tammo von Stercza nu permitea să se deschidă ferestrele, de teamă să nu-l tragă curentul, obloanele trebuiau să fie, de asemenea, închise tot timpul, pentru că lumina vătăma ochii infirmului.

Lui Apeczko îi era foame. Şi era plin de praf după drum. Dar nu era timp nici pentru mâncare, nici pentru împrospătare. Bătrânului Stercza nu-i plăcea să aştepte. Şi nici nu obişnuia să-şi trateze oaspeţii cu nimic. Mai ales rudele.

[1] „În totalitate de acord”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „La unison”, în lb. latină, în original (n. red.).

Apeczko şi-a înghiţit aşadar saliva, ca să-şi înmoaie gâtlejul, căci, fireşte, nu i se dăduse nimic de băut, şi i-a povestit lui Tammo cele petrecute. Nu o făcea cu plăcere, dar ce să-i faci – trebuia. Infirm sau nu, paralitic sau nu, Tammo era capul familiei. Un cap care nu tolera neascultarea.

Bătrânul a ascultat relatarea, sprijinit în fotoliul său într-o poziţie incredibilă, răsucit într-o parte. *Ca o bucată de turtă dulce învechită*, şi-a spus Apeczko. *Un babalâc îngrozitor de schilod.*

Cauzele stării în care se afla patriarhul neamului Stercza nu erau cunoscute complet şi nu tuturor. Consensul domnea în legătură cu un lucru – Tammo fusese lovit de dambla, pentru că se înfuriase. Unii susţineau că bătrânul se înfuriase când aflase că duşmanul lui personal, detestatul duce de Wrocław, primise funcţia de episcop şi devenise persoana cea mai puternică din Silezia. Alţii afirmau că izbucnirea de furie îi fusese provocată de soacra lui, Anna din Pogorzelo, pentru că îi arsese mâncarea preferată, budinca de hrişcă cu jumări. Care era adevărul nu putem şti, dar rezultatul se vedea şi nu putea fi ignorat. După atac, Stercza nu a mai putut mişca – de altfel foarte greu – decât mâna şi talpa stângă. Pleoapa dreaptă îi stătea mereu căzută; de sub pleoapa stângă, pe care reuşea să o ridice din când în când, se scurgeau lacrimi dense ca un mucus, iar din colţurile gurii schimonosite într-o grimasă de coşmar se prelingea saliva. Accidentul îi provocase şi pierderea aproape totală a capacităţii de a vorbi, de unde îi venea bătrânului şi porecla Balbulus. Bâlbâitul-gângăvitul.

Dar pierderea capacităţii de a vorbi nu adusese după sine ceea ce spera toată familia – pierderea contactului cu lumea. O, nu! Domnul din Sterzendorf ţinea în continuare neamul în mână şi era spaima tuturor, şi ceea ce avea de spus spunea. Căci avea întotdeauna în apropiere pe cineva care reuşea să înţeleagă şi să transpună gângăvelile, hârâielile şi ţipetele lui într-un limbaj omenesc. Acest cineva era de regulă un copil – unul din numeroşii nepoţi sau strănepoţi ai lui Balbulus.

Acum, interpreta era Ofka von Baruth, în vârstă de zece ani, care şedea la picioarele bătrânului şi îşi îmbrăca păpuşa în bucăţi de cârpe colorate.

— Aşa deci, şi-a încheiat relatarea Apeczko Stercza şi, tuşind, a trecut la concluzii, Wolfher a rugat printr-un emisar să informeze că treaba se va rezolva repede. Că Reinmar Bielau va fi prins pe drumul spre Wrocław şi îşi va primi pedeapsa. Dar acum Wolfher

are mâinile legate, deoarece pe acest drum călătoreşte prinţul din Oleśnica cu toată curtea şi diverse feţe bisericeşti de vază, aşadar nu are cum... Nu are cum să-l urmărească. Dar Wolfher jură că îl va prinde pe Reynevan. Că i se poate încredinţa onoarea familiei.

Pleoapa lui Balbulus a tresărit, din gură a pornit o dâră de salivă.

— Bhhh-bhh-bhh-bhubhu-bhhu-aharra-ahhha-aa-rrh! a răsunat în încăpere. Bb... hrrr-urrrh-bhuuh! Guggu-ggu...

— Wolfher este un cretin idiot, a tradus cu o voce subţirică şi melodioasă Ofka von Baruth. Un tâmpit căruia nu i-aş încredinţa nici o găleată cu vomă. Şi tot ce poate prinde este propria sculă.

— Tată...

— Bhh... brrh! Bhhrhuu-phr-rrrhhh!

— Taci, a tradus Ofka fără să ridice capul, ocupată cu păpuşa. Ascultă ce spun. Ce poruncesc.

Apeczko a suportat răbdător hârâielile şi scrâşnelile, a ascultat până la capăt traducerea.

— Mai întâi, Apecz, va trebui să stabileşti – a poruncit Tammo Stercza prin gura fetiţei – care dintre femeile din Bierut trebuia să stea cu ochii pe burgundă. Cea care nu şi-a dat seama de adevăratul scop al acelor excursii de binefacere la Oleśnica. Probabil că era înţeleasă cu derbedeul. Muierea să primească treizeci şi cinci de nuiele. Pe curul gol. Aici, la mine, în faţa ochilor mei. Măcar să am şi eu puţină bucurie.

Apeczko Stercza a încuviinţat din cap. Balbulus a tuşit, a horcăit şi s-a umplut tot de bale. Apoi s-a schimonosit îngrozitor şi a gângăvit.

— Iar pe burgundă, a tradus Ofka, în timp ce pieptăna cu un pieptene micuţ părul de câlţi al păpuşii, despre care ştiu deja că s-a ascuns la surorile cisterciene din Ligota, poruncesc să o luaţi de acolo, chiar dacă va trebui să luaţi mănăstirea cu asalt. Apoi să o închideţi pe necredincioasă la nişte călugări care sunt de partea noastră, de exemplu...

Tammo a încetat brusc să se mai bâlbâie şi să horcăie, cârâitul i-a murit în gâtlej. După ochiul injectat, Apeczko a înţeles că bătrânul remarcase expresia stânjenită de pe chipul lui. Înţelesese. Nu mai putea ascunde adevărul.

— Burgunda, a rostit icnind, a reuşit să fugă din Ligota. Pe ascuns... Nu se ştie unde. Eram ocupaţi cu urmărirea... Nu am... nu am păzit-o...

— Interesant – a tradus Ofka după o clipă lungă de tăcere grea interesant de ce nu mă mir deloc. Dar dacă aşa este, aşa să fie. N-o să-mi bat eu capul cu o curvă. N-are decât Gelfrad să rezolve treaba asta, când se va întoarce. Să rezolve treaba cu mâna lui. Pe mine, coarnele lui nu mă interesează. Şi, de altfel, în familia aceea nu este nimic nou. Cu siguranţă că şi pe mine m-au încornorat zdravăn. Pentru că nu se poate ca din sămânţa mea să se nască asemenea idioţi.

Balbus a tuşit, a horcăit şi s-a înecat câteva clipe. Dar Ofka nu traducea, căci nu avea ceva de spus, ci era o tuse obişnuită. În cele din urmă, bătrânul şi-a revenit, şi-a recăpătat suflul, s-a schimonosit ca un demon, a izbit cu bastonul în podea, după care a bolborosit ceva sălbatic. Ofka a ascultat, băgându-şi în gură capătul codiţei.

— Dar Niklas, a tradus ea, era nădejdea acestei familii. Sângele meu adevărat, sângele neamului Stercza, nu nişte lepădături după naiba ştie ce legături cu corciturile. Nu se poate ca ucigaşul să nu plătească pentru sângele pe care l-a vărsat. Cu vârf şi îndesat.

Tammo a izbit din nou cu bastonul în podea. Băţul i-a căzut din mâna care-i tremura. Domnul din Sterzendorf tuşea şi strănuta, umplându-se de bale şi de muci. Hrozwita von Baruth, fiica lui Balbulus, mama Ofkăi, care stătea în picioare alături de el, i-a şters bărbia, a ridicat bastonul şi i l-a îndesat în mână.

— Hrrrhhh! Grhhh... Bbb... Bhrr... Bhrrrllg...

— Reinmar Bielau o să-mi plătească pentru Niklas, traducea indiferentă Ofka. O să plătească, martori îmi sunt Dumnezeu şi toţi sfinţii. Am să-l bag la închisoare într-o cuşcă, într-o ladă, aşa cum l-au băgat oamenii din Głogów pe Henric cel Gras, cu o gaură pentru mâncare şi alta pentru invers, ca să nu poată să meargă nici în patru labe. Şi am să-l ţin aşa o jumătate de an. Şi abia după aceea mă răfuiesc cu el. Şi am să trimit după călău tocmai la Magdeburg, pentru că acolo au torţionari excelenţi, nu precum cei de aici, din Silezia, unde delincventul moare în a doua zi de tortură. O, nu, am să-i aduc un maestru care se va dedica ucigaşului lui Niklas o săptămână. Sau două.

Apeczko Stercza şi-a înghiţit saliva.

— Dar ca să putem face aceasta, trebuie să-l prindem pe nemernic. Iar pentru asta trebuie cap. Minte. Pentru că nemernicul nu este prost. Dacă ar fi fost prost, nu devenea bacalaureat la Praga, nu s-ar fi băgat pe sub pielea călugărilor din

Oleśnica. Şi nu ar fi reuşit să ajungă aşa de uşor la franţuzoaica lui Gelfrad. După un bărbat aşa de isteţ, nu este suficient să alergi ca un bezmetic pe drumul spre Wrocław şi să te faci de râs. Nu am intenţia să fac zarvă în jurul chestiunii, căci aceasta l-ar ajuta pe nemernic.

Apeczko a încuviinţat din cap. Ofka s-a uitat la el şi a mişcat din năsucul cârn.

— Nemernicul, a continuat ea să traducă, are un frate care stă la moşia lui, undeva lângă Henryków. Probabil că acolo va căuta adăpost. Poate chiar l-a şi găsit. Alt Bielau a fost toată viaţa preot la Colegiul din Wrocław, aşadar nu este exclus să vrea să se ascundă la acest ticălos. Vreau să spun, la Sfinţia Sa episcopul Konrad. Beţivul şi tâlharul bătrân!

Hrozwita von Baruth i-a şters din nou bărbia bătrânului, împroşcată de supărare.

— Nemernicul are cunoscuţi şi acoliţi la Brzeg. La spital. Acolo ar putea să se ducă isteţul nostru, ca să-l uimească şi să-l încurce pe Wolfher. Ceea ce, de altfel, nu este o sarcină grea. Şi, în sfârşit, lucrul cel mai important. Ciuleşte urechile, Apecz. Sunt convins că nemernicul nostru va vrea să facă pe trubadurul, să fie un nenorocit de Lohengrin sau Lancelot[1]... Va dori să se apropie de franţuzoaică. Iar acolo, la Ligota, cu siguranţă punem mâna pe el, ca pe un câine care vine la căţeaua în călduri.

— Cum aşa, în Ligota? a îndrăznit să întrebe Apeczko. Păi ea...

— A fugit, ştiu. Dar el nu ştie asta.

Bătrân viclean, şi-a spus Apeczko, *are sufletul şi mai schimonosit decât trupul. Dar e viclean ca un vulpoi. Şi, trebuie să recunoaştem, ştie multe. Totul.*

— Dar pentru ceea ce tocmai am spus, traducea în vorbirea omenească Ofka, nu-mi sunteţi buni voi, nepoţi şi strănepoţi, se pare, sânge din sângele meu şi oase din oasele mele. De aceea du-te degrabă mai întâi la Niemodliny, şi după aceea la Ziębice. Acolo... Ascultă bine, Apecz. O să-l cauţi pe Kunz Aulock, numit şi Kirieleison. Şi pe alţii: Walter de Barby, Sybko din Kobylejgłowqa, Storek din Gorgowice. Şi le spui că Tammo Stercza plăteşte o mie de guldeni pentru Reinmar von Bielau adus viu. O mie, ţine minte.

---

[1] Aici şi în continuare, am păstrat numele personajelor din legendele arturiene în ortografie franceză, aşa cum apar ele în textele lui Chrétien de Troyes, în conformitate cu preferinţele traducătoarei (n. red.).

Apeczko îşi înghiţea saliva la fiecare nume rostit. Pentru că erau numele celor mai cumpliţi bandiţi şi ucigaşi din toată Silezia, tâlhari fără onoare şi fără credinţă. Gata s-o ucidă şi pe propria bunică pentru trei zloţi, darămite pentru suma fabuloasă de o mie de guldeni. *Guldenii mei, şi-a spus furios Apeczko. Pentru că aceştia ar fi trebuit să fie ai mei după ce schilodul acesta blestemat îşi va da în sfârşit duhul.*

— Ai înţeles, Apecz?

— Da, tată.

— Atunci du-te, pleacă de aici. La drum, la drum, să împlineşti ce am poruncit.

Mai întâi la drum spre bucătărie, şi-a spus Apeczko, *unde o să mănânc ceva şi am să beau cât doi. Babalâc cărpănos! Iar după aceea mai vedem.*

— Apecz!

Apeczko Stercza s-a întors. Şi a privit. Dar nu la chipul schimonosit şi înroşit al lui Balbulus, care nu i se părea ceva nefiresc, inutil, nelalocul lui aici, la Sterzendorf. Apeczko a privit în ochii mari, căprui ai micuţei Ofka. La Hrozovita, care stătea în picioare lângă fotoliu.

— Da, tată?

— Să nu ne dezamăgeşti.

Dar poate că nici nu este el? i-a trecut dintr-odată prin minte. *Poate că nici nu mai este aici, poate că în fotoliul acela sunt nişte moaşte, un trup pe jumătate fără viaţă, căruia paralizia i-a mistuit deja creierul? Poate că ele...? Poate că femeile – tinere, mature şi bătrâne –, ele domnesc la Sterzendorf?*

A alungat repede de la sine acest gând absurd.

— Nu vă voi dezamăgi, tată.

Apeczko Stercza nici nu se gândea să se grăbească să aducă la îndeplinire poruncile. S-a dus repede la bucătăria castelului, unde a poruncit să i se dea tot ce avea numita bucătărie la dispoziţie. Aceasta avea nişte resturi de pulpă de cerb, coaste grase de porc, o grămadă mare de maţe sângerânde, o bucată de şuncă de Praga uscată şi câţiva porumbei fierţi. La aceastea se adăuga şi o pâine întreagă, mare cât scutul unui sarazin. Şi se înţelege, vin din cel mai bun, unguresc şi moldovenesc, pe care Balbulus îl păstra numai pentru consumul propriu. Dar paraliticul putea fi stăpân la el în cameră, sus, căci dincolo de acea cameră altcineva deţinea

puterea executivă. Dincolo de acea cameră stăpân era Apeczko Stercza.

Apeczko se simțea stăpân şi a demonstrat că este imediat ce a intrat în bucătărie. Câinele a primit un şut şi a fugit schelălăind. A fugit şi motanul, evitând grațios traiectoria oalei azvârlite după el. Slujnicele stăteau jos, când un ceaun de fontă s-a izbit cu o bufnitură înfundată de pardoseala de piatră. Cea mai lentă slujnică a încasat o lovitură după ceafă şi a aflat că este o târfă. Şi argații au aflat felurite lucruri despre ei şi despre mamele lor, iar câțiva dintre ei au făcut cunoştință şi cu pumnul stăpânului, tare şi greu ca turnat din fier. Cel căruia a trebuit să i se repete porunca să aducă vin din pivnița stăpânului a primit o asemenea lovitură cu piciorul, că a pornit la drum în patru labe.

Curând după aceea, instalat la masă, Apeczko – domnul Apeczko – înfuleca lacom cu înghițituri mari, bea când vin unguresc, când moldovenesc, întocmai ca un stăpân arunca oasele pe jos, scuipa, râgâia şi privea pe sub sprâncene la menajera grasă, aşteptând ca aceasta să-i ofere un pretext.

Bătrânul slăbănog, paraliticul, zice să-i spui tată, dar nu mi-e decât unchi, e frate cu tata. Dar trebuie să rabd. Pentru că atunci când în sfârşit o să rămână cu picioarele în sus, eu, cel mai în vârstă din neamul Stercza, am să devin capul familiei. Toată lumea ştie asta. Nimic nu-mi stă în cale, nimic nu poate să...

Să-mi stea în cale, a rostit pe jumătate tare Apeczko. *Să-i ia naiba pe Reynevan şi pe nevasta lui Gelfrad! Dar poate să-mi dăuneze o vendetă în familie – ar însemna o încălcare a teritoriului. Poate să-mi dăuneze şi angajarea unor ucigaşi şi bandiți. Urmărirea zgomotoasă, aruncarea în închisoare, maltratarea şi torturarea unui tânăr înrudit cu familia Nostitz şi cu Piaştii. Şi vasal al lui Jan Ziębicki. Iar Konrad, episcopul de Wrocław, care îl iubeşte pe Balbulus tot atât cât şi Balbulus pe el, abia aşteaptă o ocazie ca să se răfuiască cu neamul Stercza.*

Nu e bine, nu e bine, nu e bine.

Şi de toate este vinovat numai Reynevan, Reinmar din Bielau, a decis brusc Apeczko, scrâşnind din dinți. *Şi va plăti pentru asta. Dar nu aşa, să răscolească toată Silezia. Va plăti în mod obişnuit, pe tăcute, în întuneric, cu un cuțit între coaste. Atunci când – aşa cum a ghicit foarte corect Balbulus – îşi va face apariția în taină la Ligota, în mănăstirea călugărițelor cisterciene, sub fereastra ibovnicei lui, Adela lui Gelfrad. O lovitură de pumnal şi bâldâbâc în iazul cu crapi al cistercienelor. Şi gata. Aşa cum tai un crap.*

Pe de altă parte, să dispreţuiesc total poruncile lui Balbus nu se poate. Fie şi numai pentru motivul că Schilodul are obiceiul să verifice dacă poruncile lui sunt executate. Şi porunceşte executarea lor nu unui singur om, ci câtorva persoane.

Şi atunci ce să fac, la naiba?

Apeczko a înfipt cu zgomot cuţitul în blatul mesei şi a golit cana dintr-o înghiţitură. A ridicat capul şi a întâlnit privirile menajerei grase.

— Ce te zgâieşti? a strigat.

— Domnul bătrân, a spus calmă menajera, a adus în ultima vreme şi vinuri italieneşti excelente. Porunciţi să scoatem?

— Da, a spus Apeczko zâmbind fără să vrea, căci simţea cum calmul femeii i se transmite şi lui. Da, te rog, mergi şi spune să scoată, să gustăm ce s-a copt acolo, în Italia. Şi pune şi un băiat în camera de santinelă, să vină imediat unul care ştie să călărească bine şi are şi capul bine înfipt pe umeri. Cineva care e în stare să transmită un mesaj.

— Cum porunciţi, Luminăţia Voastră.

Potcoavele tropăiau pe pod, mesagerul care pleca din Sterzendorf s-a uitat înapoi, a făcut semn cu mâna nevestei care flutura spre el de pe marginea drumului o cârpă albă. Şi dintr-odată mesagerul a zărit o mişcare pe zidul luminat de lună al camerei de pază, pe care se târa o formă nedesluşită. *Ce naiba,* şi-a spus, *ce se caţără acolo? O bufniţă? O bubă? Un liliac? Sau poate...*

Mesagerul a murmurat un descântec împotriva farmecelor, a scuipat în şanţ şi a dat pinteni calului. Mesajul pe care îl ducea era urgent. Iar domnul care i-l încredinţase era aprig. Şi de aceea nu a mai văzut cum fluturaşul-de-stâncă şi-a întins aripile şi a plutit fără zgomot, ca un coşmar nocturn, peste pădurile din vest, spre valea Widavei.

Castelul Sensenberg, aşa cum ştia toată lumea, fusese construit de cavalerii templieri, care aleseseră cu un motiv acest loc, şi nu altul. Se înălţa deasupra vârfurilor ascuţite ale munţilor şi fusese în vremurile de demult un loc de cult al zeilor păgâni, aici era şi un altar pe care, aşa cum spun legendele, străvechii locuitori ai acestor ţinuturi, trebuanii şi bobreanii, aduceau jertfe umane. În vremurile când din altar nu mai rămăseseră decât cercuri de pietre lunguieţe, acoperite de muşchi şi ascunse printre buruieni, cultul păgân continua să se răspândească, pe culmi continuau să

ardă focurile de Rusalii. Încă în 1189, episcopul de Wrocław Żyroslaw amenința cu pedepse aspre pe toți cei care îndrăzneau să serbeze în Sensenberg *festum diabolicum et maledictum*[1]. Aproape o sută de ani mai târziu, episcopul Wawrzyniec îi lăsa să putrezească în închisoare pe cei care o sărbătoreau.

Între timp, aşa cum am spus, sosiseră templierii. Şi-au ridicat castele în Silezia, miniaturi înfricoşătoare şi crenelate ale castelelor din Siria, construite sub supravegherea unor oameni cu capul înfăşurat în basmale şi cu fețele întunecate ca pielea de taur tăbăcită. Şi nu poate fi întâmplător faptul că pentru localizarea fortărețelor s-au ales întotdeauna locurile sfinte ale cultelor străvechi, dispărute în uitare – precum Mala Oleśnica, Otmęt, Rogow, Habendorf, Fischbach, Peterwitz, Owiesno, Lipa, Braciszowa Góra, Srebrna Góra, Kaltenstein. Şi, fireşte, Sensenberg.

Iar după aceea a urmat sfârşitul. Dacă a fost sau nu pe drept, nu are rost să discutăm, dar a venit sfârşitul lor, şi toată lumea ştie cum a fost. Castelele lor au fost preluate de ioaniți, au fost repede împărțite între ele de mănăstirile care se îmbogățeau rapid şi de magnații silezieni care se afirmau rapid. Unele dintre ele, cu toată puterea latentă care zăcea la poalele lor, s-au transformat repede în ruine. Ruine care erau ocolite, care erau evitate. Care trezeau teamă.

Şi nu fără temei.

Cu toată colonizarea care înainta rapid, cu toate valurile de colonişti flămânzi care năvăleau din Saxonia, din Turingia, din Regiunea Renană şi din Franconia, muntele şi castelul Sensenberg rămăseseră înconjurate în continuare de o bandă lată de pământ aparținând nimănui, de o pustietate în care se aventurau numai braconierii sau fugarii. Şi tocmai de la ei, de la braconieri şi de la fugari, s-a auzit prima dată povestea despre păsările nemaipomenite, despre călăreții de coşmar, despre luminițele care licăreau la ferestrele castelului, despre strigătele şi cântecele sălbatice şi crude, despre muzica fantomatică venită parcă de la o orgă subpământeană.

Erau şi unii care nu credeau. Erau şi unii pe care îi obseda comoara templierilor, care se pare că zăcea ascunsă undeva în subsolurile din Sensenberg. Dar erau şi curioşi obişnuiți, şi spirite neliniştite.

---

[1] „Ospăţ diabolic şi blestemat”, în lb. latină, în original (n. red.).

Aceştia nu se mai întorceau.

În noaptea aceea, dacă în împrejurimile Sensenbergului s-ar fi aflat un braconier, un fugar sau un căutător de aventuri, muntele şi castelul ar fi dat naştere altor legende. De dincolo de orizont se apropia furtuna, pe cer scăpăra lumina unor fulgere atât de îndepărtate, încât nu se auzea nici bubuitul tunetelor. Iar în trupul negru al castelului, pe fundalul cerului brăzdat de fulgere, ferestrele oarbe s-au aprins brusc.

În interiorul ruinei aparente se afla marea sală cu boltă înaltă a cavalerilor. Lumina sfeşnicelor, a candelabrelor şi a făcliilor care ardeau în suporturi de fier scotea din întuneric frescele de pe pereţii aspri. Aşadar, spre masa uriaşă rotundă din mijlocul sălii priveau Perceval, îngenuncheat în faţa Sfântului Graal, şi Moise, ducând Tablele Legii de pe muntele Sinai; Roland în lupta de la Roncevaux şi Sfântul Bonifaciu, murind vitejeşte, răpus de spadele frizonilor; Godefroy de Bouillon, intrând călare în Ierusalimul cucerit. Şi Ilisus, care cade pentru a doua oară în faţa crucii. Toţi aceştia priveau cu ochii lor oarecum bizantini spre masă şi la cavalerii care şedeau în jurul ei în armură completă, înveşmântaţi în mantale cu glugă.

Pe fereastra deschisă a intrat, odată cu pala de vânt, un fluturaş-de-stâncă.

Pasărea a descris un cerc, aruncând o umbră fantomatică asupra frescelor, şi s-a aşezat aranjându-şi penele pe spătarul unui jilţ. A deschis ciocul şi a croncănit, iar, când a terminat de croncănit, în jilţ şedea nu o pasăre, ci un cavaler. Cu mantie şi glugă, semănând ca o picătură de apă cu ceilalţi.

— *Adsumus!* a rostit înfundat fluturaşul-de-stâncă. „Suntem aici“, stăpâne, adunaţi în numele tău. Vino la noi şi rămâi cu noi.

— *Adsumus!* au rostit într-un glas cavalerii adunaţi în jurul mesei. *Adsumus! Adsumus!*

Ecoul a răsunat prin castel ca bubuitul unui tunet, ca răsunetul unei lupte îndepărtate, ca izbitura berbecului în poarta castelului. Şi străbătea încet coridoarele întunecate.

— Slavă Domnului, a rostit Fluturaşul-de-stâncă după ce s-a făcut linişte. Este aproape ziua când vor zăcea în praf toţi duşmanii lui. Vai de ei! De aceea suntem aici!

— *Adsumus!*

— Providenţa ne trimite încă un prilej, fraţii mei – a rostit Fluturaşul-de-stâncă, ridicând capul, iar ochii i-au scăpărat reflectând lumina flăcărilor –, ca să-i înfrângem din nou pe

duşmanii Domnului şi să-i nimicim pe prigonitorii credinţei. A venit timpul să le mai dăm încă o lovitură. Ţineţi minte, fraţii mei, ţineţi minte acest nume: Reinmar din Bielawa! Reinmar din Bielawa, numit şi Reynevan. Ascultaţi...

Cavalerii cu glugi s-au aplecat în faţă ascultând. Hristos căzut în faţa crucii privea la ei din frescă, iar în ochii lui bizantini era o nesfârşită suferinţă foarte omenească.

Capitolul 3

În care se vorbeşte despre lucruri care aparent au foarte puţină legătură între ele, cum ar fi vânătoarea cu şoimi, dinastia Piaştilor, varza cu mazăre şi erezia cehă. Şi despre disputa în legătură cu cine şi când trebuie să se ţină de cuvânt.

Pe râul Oleśniczka, şerpuind prin mijlocul pădurilor negre de arini, lângă un pâlc de mesteceni albi şi printre pajişti verzi, pe o ridicătură de unde se vedeau acoperişurile vechi şi fumul din satul Borowa, suita prinţului a făcut un popas mai lung. Dar nu ca să lase caii să pască. Dimpotrivă. Ca să obosească, adică să se amuze în stil mare, ca domnii.

Când s-au apropiat, din mlaştini s-au ridicat stoluri de păsări, rațe sălbatice, rațe cârâitoare, rațe cu cap castaniu, rațe sulițar, ba chiar şi stârci. În fața acestei privelişti, prinţul Konrad Kantner, domnul din Oleśnica, Trzebiny, Milicz, Ścinawa, Wołow şi Smogorzew, împreună cu fratele său Konrad Biały, tot din Koziel, a poruncit de îndată suitei să se oprească şi să i se aducă şoimii preferați. Prinţul adora ca un maniac vânătoarea cu şoimi. Oleśnica şi finanțele ei puteau să mai aştepte, episcopul de Wrocław putea să mai aştepte, politica putea să mai aştepte, toată Silezia şi întreaga lume puteau să mai aştepte ca prinţul să poată vedea cum preferatul lui, Raby, smulge penele raţei mari şi cât de viteaz va fi Srebrny în lupta aeriană cu stârcul.

Prinţul galopa aşadar ca ieşit din minți printre trestii şi păpuriş, iar alături de el – la fel de vitejeşte, deşi oarecum din obligație – erau fiica lui cea mai mare, Agnieszka, seneşalul Rudiger Haugwitz şi câțiva paji de carieră.

Restul suitei aştepta la marginea pădurii. Nu descălecaseră, căci nimeni nu putea şti când se va sătura prinţul. Oaspetele prinţului din străinătate a căscat discret. Capelanul mormăia – cu siguranță vreo rugăciune –, intendentul număra – cu siguranță, bani –, *Minnesänger*-ul compunea – desigur, versuri –, femeile din suita Agnieszkăi bârfeau – cu siguranță, alte femei –, iar tinerii cavaleri îşi omorau plictisul, plimbându-se prin desişurile din jur.

— Ciołek!

Henryk Krompusz a oprit calul şi l-a întors foarte uimit, după care a ciulit urechile, încercând să-şi dea seama care tufă îl strigase încet cu porecla lui familiară.

— Ciołek!

— Cine e acolo? Arată-te!

Tufele au foşnit.

— Sfântă Jadwiga! Krompusz rămăsese cu gura căscată de uimire: Reynevan? Tu eşti?

— Nu, Sfânta Jadwiga, a răspuns Reynevan cu o voce acră ca agurida în mai. Omule, am nevoie de ajutor... A cui este suita asta? A lui Kantner?

În timp ce Krompusz încerca să se dezmeticească, s-au apropiat de el alţi doi cavaleri din Oleśnica.

— Reynevan! a exclamat Jaksa din Wisznia. Iisuse Hristoase, dar cum arăţi!

Interesant cum ai arăta tu, şi-a spus în sinea lui Reynevan, *dacă ţi s-ar fi prăbuşit calul imediat după Bystro. Dacă ar fi trebuit să te târăşti toată noaptea prin mlaştinile şi smârcurile de la Swierzna, iar dimineaţa ar fi trebuit să-ţi schimbi zdrenţele ude şi pline de noroi cu nişte cârpe de pe un gard din sat. Interesant cum ai fi arătat tu după toate acestea, domnişor sclivisit ce eşti!*

Benno Ebersbach, al treilea cavaler din Oleśnica, care se uita la ei destul de încruntat, cu siguranţă gândea la fel.

— În loc să vă miraţi, a spus acesta sec, mai bine daţi-i ceva de îmbrăcat. Dă jos zdrenţele astea, Bielau. Ei, domnilor, scoateţi haine, care ce are.

— Reynevan.

Krompusz tot nu înţelegea prea bine.

— Tu eşti?

Reynevan nu a răspuns. A apucat cămaşa şi haina care îi fuseseră aruncate. Era aşa de supărat, că aproape îi venea să plângă.

— Am nevoie... de ajutor..., a repetat. Chiar foarte mare nevoie.

— Vedem şi ştim, a încuviinţat Eberbach dând din cap. Şi suntem de aceeaşi părere, că ai mare nevoie. Cât se poate de mare. Haide, trebuie să te înfăţişezi lui Haugwitz. Şi prinţului.

— Ştie?

— Toţi ştiu. Se vorbeşte mult despre treaba asta.

Dacă Konrad Kantner, cu faţa lui lungă, cu chelia mare, cu barba neagră şi ochii pătrunzători de călugăr, nu amintea prea

mult de un reprezentant tipic al dinastiei, în cazul fiicei lui, Agnieszka, nu putea exista nicio îndoială – aşchia nu sărise departe de trunchiul sileziano-mazovian. Prinţesa avea părul blond, ochii albaştri şi năsucul mic şi cârn al Piaştilor, imortalizat deja în sculptura vestită din altarul catedralei din Naumburg. Agnieszka Kantnerówna, după cum a calculat rapid Reynevan, avea în jur de cincisprezece ani, aşadar probabil că era deja promisă cuiva. Reynevan nu-şi amintea bârfele.

— Ridică-te!

S-a ridicat.

— Să ştii că nu laud fapta ta, a rostit prinţul, străfulgerându-l cu o privire de foc. Ba o consider chiar josnică, reprobabilă şi demnă de pedeapsă. Şi te sfătuiesc sincer să te smereşti şi să te pocăieşti, Reinmar Bielau. Capelanul meu mă asigură că în iad există o enclavă specială pentru adulterini. Demonii îi chinuiesc groaznic acolo pe păcătoşi chiar pe unealta păcatului. Nu voi intra în amănunte în prezenţa fetei.

Seneşalul Rudiger Haugwitz a pufnit furios. Reynevan tăcea.

— Ce satisfacţie îi vei oferi lui Gelfrad von Stercza, a continuat Kantner, e treaba ta şi a lui. Nu e cazul să mă amestec în această chestiune, cu atât mai mult că nu sunteţi vasalii mei, niciunul din voi, ci ai lui Jan din Ziębice. Şi, în principiu, ar trebui să te trimit la Ziębice. Şi să mă spăl pe mâini.

Reynevan şi-a înghiţit saliva.

— Dar, a reluat prinţul după o clipă de tăcere dramatică, eu nu sunt Pilat, asta – una la mână. Doi – din consideraţie pentru tatăl tău, care şi-a dat viaţa la Tannenberg alături de fratele meu, nu voi permite să fii ucis în cadrul unei vrăjmăşii stupide de familie. Trei la mână – în general, a venit timpul să terminăm cu vrăjmăşiile între neamuri şi să trăim aşa cum li se cuvine unor europeni. Asta e tot. Îţi îngădui să mergi în suita mea chiar până la Wrocław. Dar să nu te văd înaintea ochilor. Căci nu mă bucur să te văd.

— Înălţimea Voastră...

— Pleacă, am spus.

Vânătoarea s-a încheiat definitiv. Şoimilor li s-au pus glugile pe cap, raţele şi stârcii vânaţi se legănau atârnaţi de marginile căruţei, prinţul era mulţumit, suita lui la fel, căci vânătoarea prevăzută pentru mai mult timp nu durase mult. Reynevan a prins câteva priviri clar recunoscătoare – prin suită se răspândise deja vestea că, din cauza lui, prinţul scurtase vânătoarea şi reluase

călătoria. Reynevan avea temeri întemeiate că nu numai această ştire se răspândise. Îi ardeau urechile de ruşine.

— Ştiu toți, a mormăit Benno Ebersbach, care călărea alături de el, toți...

— Toți, a confirmat deloc vesel cavalerul din Oleśnica. Dar, spre norocul tău, nu totul.

— Cum?

— Faci pe prostul, Bielau? s-a răstit Ebersbach, fără să ridice glasul. Kantner te-ar fi alungat, ba poate ar fi trimis şi un mesager castelanului, dacă ar fi ştiut că la Oleśnica a rămas un cadavru. Aşa, aşa, nu te zgâi la mine! Tânărul Niklas von Stercza nu mai trăieşte. Coarnele lui Gelfrad sunt una, dar familia Stercza nu-ți va ierta niciodată moartea fratelui.

— Nici cu un deget..., a rostit Reynevan după ce a tras de câteva ori aer în piept, nici cu un deget nu l-am atins pe Niklas. Jur!

— În plus – în mod clar, Ebersbach nu acceptase jurămintele – , frumoasa Adela te-a acuzat de vrăjitorie. Că ai descântat-o şi ai profitat de ea fără voia ei.

— Chiar dacă este aşa, a răspuns după o clipă Reynevan, înseamnă că au silit-o. Au amenințat-o cu moartea. Că o țin în mână...

— Nu o țin, l-a contrazis Ebersbach. De la augustini, unde te-a acuzat public de practici diavoleşti, Adela a fugit la Ligota. În spatele uşilor mănăstirii de maici cisterciene.

Reynevan a răsuflat uşurat.

— Nu cred în aceste acuzații, a repetat. Mă iubeşte. Iar eu o iubesc.

— Foarte frumos.

— Să ştii că e foarte frumos.

— Cu adevărat frumos, a spus Ebersbach privindu-l în ochi, a fost atunci când au făcut percheziție la tine în camera de lucru.

— Ha. De asta mă temeam.

— Şi pe bună dreptate. După modesta mea părere, Inchiziția nu te-a înhățat până acum numai pentru că încă nu au terminat inventarul lucrurilor drăceşti pe care le-au găsit la tine. Poate că, în fața fraților Stercza, Kantner o să te apere, dar, în fața Inchiziției, probabil că nu. Când se va afla despre vrăjitoriile de acolo, o să te predea chiar el. Nu veni cu noi la Wrocław, Reynevan. Desparte-te de noi mai înainte şi fugi, ascunde-te undeva. Te sfătuiesc de bine.

Reynevan nu a răspuns.

— Şi apropo..., a adăugat parcă fără să vrea Ebersbach. Chiar te pricepi la magie? Pentru că, ştii, am cunoscut o fată... Păi... Cum să-ți spun... Mi-ar prinde bine un elixir...

Reynevan nu a răspuns. Din fruntea alaiului s-a auzit un strigăt.

— Ce este?

— Bykow, a ghicit Ciołek Krompusz, îndemnând calul. Cârciuma „La gânsac".

— Slavă Domnului, a adăugat cu jumătate de voce Jaksa din Wisznia, că sunt lihnit de foame cu toată nenorocita asta de vânătoare!

Reynevan nu a răspuns nici de data aceasta. Chiorăiturile care se auzeau din burta lui erau cât se poate de grăitoare.

Cârciuma „La gânsac" era mare şi cu siguranță cunoscută, căci erau aici mulți oaspeți, atât localnici, cât şi oameni sosiți din alte părți, după cum se vedea după însemnele cailor, ale căruțelor, ale argaților şi scutierilor care se fâțâiau prin curte. Când alaiul prințului Kantner a intrat în curte cu mare pompă şi zarvă, cârciumarul fusese deja anunțat. A ieşit în curte ca o ghiulea din bombardă, alungând găinile şi împroşcând bălegarul. Se legăna de pe un picior pe altul şi se îndoia în plecăciuni.

— Poftiți, poftiți, Dumnezeu mi-a intrat în casă, gâfâia el. Ce cinste, ce onoare, Înălțimea Voastră, Excelența Voastră Prealuminată...

— E multă lume astăzi aici.

Kantner a descălecat de pe murgul pe care îl țineau argații.

— Pe cine ospătezi aici? Cine goleşte oalele aici? Ajunge şi pentru noi?

— Ajunge nesmintit, l-a asigurat cârciumarul, gâfâind anevoie. Dar nu e cine ştie ce lume... I-am alungat pe măscărici, goliarzi şi saltimbanci imediat ce am zărit alaiul Luminăției Voastre, încăperea nu e chiar goală de tot, dar...

— Dar ce? s-a încruntat Rudiger Haugwitz.

— În încăpere sunt oaspeți. Persoane importante şi fețe bisericeşti... Mesageri. Nu am îndrăznit...

— Foarte bine că nu ai îndrăznit, l-a întrerupt Kantner. M-ai fi făcut de râs şi pe mine, şi toată Oleśnica dacă ai fi îndrăznit. Oaspeții sunt oaspeți! Iar eu sunt un Piast, nu sultanul sarazinilor, nu mă înjosesc deloc dacă mănânc laolaltă cu oaspeții. Poftiți, domnilor.

În încăperea uşor afumată şi plină de miros de varză, într-adevăr nu era multă lume. De fapt, nu era ocupată decât o singură masă, la care şedeau trei bărbaţi. Toţi aveau tonsură. Doi dintre ei purtau veşmântul caracteristic călugărilor aflaţi în călătorie, dar atât de bogat, că nu puteau fi nişte preoţi oarecare. Al treilea avea sutana dominicanilor.

Când l-au văzut intrând pe Kantner, călugării s-au ridicat de pe laviţă. Cel care avea cel mai bogat veşmânt s-a înclinat, dar fără o smerenie exagerată.

— Excelenţa Voastră, prinţe Konrad, a rostit el, dovedind că este bine informat, fără îndoială este o mare onoare pentru noi. Cu îngăduinţa Domniei Voastre, eu sunt Maciej Korzbok, vicar judiciar al diocezei de Poznań, în misiune la Wrocław, la fratele Excelenţei Voastre, episcopul Konrad, din ordinul Înălţimii Sale episcopul Andrzej Łaskarz. Iar aceştia sunt tovarăşii mei de drum care merg şi ei de la Gnieźno la Wrocław: domnul Melchior Barfuss, vicar al Înălţimii Sale Krzysztof Rotenhahn, episcop de Lubusz. Şi preacinstitul Jan Nejedlý din Vysoká, *prior Ordo Praedicatorum*[1], care călătoreşte cu o misiune din partea vicarului judiciar din Cracovia.

Brandenburghezul şi dominicanul şi-au înclinat tonsurile, în vreme ce Konrad Kantner a răspuns cu o uşoară înclinare a capului.

— Înălţimea Voastră, Luminăţiile Voastre, a rostit cu o voce nazală. Va fi o plăcere să iau masa într-o companie atât de aleasă. Şi să stăm de vorbă. Vom avea parte de aceasta, în măsura în care Luminăţiile Voastre nu se plictisesc, şi aici, şi pe drum, căci şi eu merg tot la Wrocław, cu fiica mea... Vino încoace, Anezka... Fă o plecăciune în faţa slujitorilor lui Hristos.

Prinţesa a făcut o reverenţă, a înclinat capul cu intenţia de a săruta mâna, dar Maciej Korzbok a oprit-o, a binecuvântat-o repede făcând semnul crucii deasupra părului blond. Dominicanul ceh a încrucişat braţele, a înclinat capul, a mormăit o scurtă rugăciune, adăugând ceva despre *clarissima puella*[2].

— Iar acesta este domnul seneşal Rudiger Haugwitz, a continuat Kantner. Iar aceştia sunt cavalerii şi oaspetele meu...

Reynevan a simţit că îl trage cineva de mânecă. Ascultând de gestul şi de şoaptele lui Krompusz, a ieşit împreună cu el în curte,

---

[1] „Prior al Ordinului Predicatorilor„ în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „Cea mai strălucită fecioară”, în lb. latină, în original (n. red.).

unde continua agitația provocată de sosirea prințului. În curte aştepta Ebersbach.

— I-am tras de limbă, a spus Ebersbach. Au fost aici ieri. Wolfher Stercza, cu cinci oameni. I-am iscodit şi pe cei din Wielkopolska. Frații Stercza i-au oprit, dar nu au îndrăznit să se ia de fețele bisericeşti. Dar se vede că te caută pe drumul spre Wrocław. În locul tău, aş fugi.

— Kantner, a îngăimat Reynevan, mă va apăra...

Ebersbach a ridicat din umeri.

— Cum vrei. E pielea ta în joc. Wolfher povesteşte în gura mare şi cu amănunte ce o să-ți facă dacă te prinde. Eu, în locul tău...

— O iubesc pe Adela şi nu o voi părăsi! a izbucnit Reynevan. Asta în primul rând. Iar în al doilea... Unde să fug? În Polonia? Sau poate în Żmudź[1]?

— Nu o idee deloc rea. Adică asta, cu Żmudź.

— Ciuma! a spus Reynevan lovind cu piciorul cloşca, pentru că i se încurcase printre picioare. Bine! O să mă gândesc! Am să inventez ceva. Dar, mai întâi, să mănânc ceva. Sunt lihnit de foame, iar mirosul ăsta de varză mă termină.

Era şi timpul, încă un moment, şi tinerii ar fi rămas cu buzele umflate.

Pe masa principală, în fața prințului şi a prințesei s-au pus oale cu varză cu mazăre, tigăi cu cotlete de porc. Oalele au călătorit spre celelalte mese abia după ce s-au săturat cei trei canonici care şedeau cel mai aproape de Kantner şi care, după cum s-a văzut, ştiau să mănânce, nu glumă. Pe drum era şi Rudiger Haugwitz, care ştia să mănânce la fel de bine ca ei, precum şi oaspetele din străinătate al prințului, încă şi mai lat în umeri decât Haugwitz, un cavaler cu părul negru şi cu fața atât de bronzată, de parcă abia se întorsese din Țara Sfântă. În felul acesta, în vasele care au ajuns la cei cu rang mai mic şi mai tineri, nu mai rămăsese aproape nimic. Din fericire, o clipă mai târziu, cârciumarul i-a servit prințului o tavă mare cu claponi, care arătau şi miroseau atât de ademenitor, încât varza şi slănina de porc nu au mai avut succes şi au ajuns la capătul meselor aproape neatinse.

Agnieszka Kantnerówna rodea cu dințişorii picioarele de clapon, străduindu-se să-şi ferească de grăsimea care picura din

---

[1] Veche regiune istorică din Lituania, Samogitia (în lituaniană – Žemaitija).

ele mânecile hainei răscroite după ultima modă. Bărbații discutau despre una şi alta. Venise tocmai rândul unuia dintre călugări, al dominicanului Jan Nejedlý din Vysoká.

— Sunt, adică am fost prior la Mănăstirea Sfântul Clement din oraşul vechi din Praga. *Item*, „de asemenea”, magistru al Universității Caroline. Astăzi, după cum vedeți, sunt exilat, mă aflu la mila străinilor şi mănânc pâine străină. Mănăstirea mea a fost jefuită, la academie – aşa cum puteți ghici foarte lesne – nu mă simțeam în largul meu cu apostați şi tâlhari de teapa lui Jan din Příbrami, Křišt’an din Prachatice şi Jakub din Stříbro. Dumnezeu să-i pedepsească...

— Avem aici un student din Praga, a spus Kantner, zărindu-l pe Reynevan. *Scholarus academiae pragensis, artium baccalaureatus.*

— În acest caz – ochii dominicanului au scăpărat pe deasupra lingurii –, să aveți mare grijă cu el. Departe de mine gândul de a formula acuzații, dar erezia este ca funinginea, ca smoala. Ca bălegarul! Cine se învârteşte în preajmă nu se poate să nu se tăvălească în el!

Reynevan a lăsat repede capul în jos, simțind cum i se înroşesc din nou urechile şi sângele i se zbate în gât.

— Da’ de unde, a râs prințul, nu-i stă gândul studentului nostru la erezie. Este dintr-o familie bună, la şcoala din Praga a studiat medicina şi teologia. Aşa este, Reynevan?

— Cu îngăduința Domniei Voastre, nu mai studiez la Praga.

Reynevan a înghițit în sec.

— La sfatul fratelui meu am părăsit Carolinum în 1419, la puțin timp după sfinții Abdon şi Sennen... Adică imediat după defenes... Ei, ştiți când. Acum mă gândesc să încerc să studiez la Cracovia... sau poate la Leipzig, unde au plecat cei mai mulți magiştri de la Praga... În Cehia nu mă mai întorc. Cât timp mai durează tulburările.

— Tulburări!

Din gura cehului incitat au zburat câteva firişoare de varză, care au aterizat pe scapularul[1] acestuia.

— Frumos cuvânt, n-am ce zice! Voi, aici, în această țară liniştită, nici nu vă puteți imagina ce face erezia aceasta în Cehia, ce nenorociri îndură această țară nefericită! Ațâțată de eretici, de adepții lui Wycliffe, Walden şi de alți slujitori ai Satanei, gloata şi-a

---

[1] Fâşie de stofă purtată pe umeri, peste veşminte, de unele ordine călugăreşti.

îndreptat furia fără noimă împotriva credinței şi a Bisericii. În Cehia, Dumnezeu este nimicit, şi templele lui sunt incendiate. Slujitorii lui Dumnezeu sunt ucişi!

— Au ajuns veşti şi la noi, a confirmat lingându-şi degetele Melchior Barfuss, vicar al episcopului din Lubusz, într-adevăr, cumplite. Nici nu-ți vine să crezi...

— Dar trebuie să credeți! a strigat încă şi mai tare Jan Nejedlý. Pentru că nicio veste nu este exagerată!

Berea din cana lui a sărit afară, Agnieszka Kantnerówna s-a apărat instinctiv ridicând piciorul de clapon drept scut.

— Vreți exemple? Vi le dau! Masacrele călugărilor din Český Brod şi Pomuk; au fost ucişi cistercienii din Zbraslav, Velehrad şi Mnichové Hradiště; au fost asasinați dominicanii din Písek, benedictinii din Kladruby şi Postoloprty; au fost omorâte călugărițele premonstratense nevinovate din Chotesov, capelanii din Český Brod şi Jaromierz; au fost jefuite şi arse mănăstirile din Kolin, Milevsko şi Zlatá Koruna; au fost pângărite altarele din Břevnov şi Vodňany... Şi ce a făcut Žižka, acest câine turbat, antihrist şi sluga diavolului? Masacre sângeroase – la Chomutov şi în Prachatice, patruzeci de preoți au fost arşi de vii la Berun. Au fost incendiate mănăstirile din Sazava şi Vilemov, furturi de odoare sfinte cum nu şi-au permis nici turcii, crime oribile şi atrocități, bestialități, la vederea cărora s-ar cutremura şi sarazinii! O, Doamne, cât timp încă nu-i vei judeca şi nu-i vei pedepsi pentru sângele nostru?

Tăcerea în care se auzea numai murmurul rugăciunii capelanului de la Oleśnica a fost întreruptă de vocea profundă şi răsunătoare a cavalerului smead şi lat în umeri, oaspetele prințului Konrad Kantner.

— Nu trebuia să fie aşa.

— Poftim? a ridicat capul dominicanul. Ce vreți să spuneți, domnule?

— Toate acestea ar fi putut fi evitate cu uşurință. Ar fi fost suficient să nu fie ars pe rug Jan Hus la Konstanz.

— Voi l-ați apărat deci pe eretic chiar acolo, ați strigat, ați protestat, ați alcătuit o petiție, ştiu asta. Şi nu ați avut dreptate nici atunci, şi nici acum. Erezia se înmulțeşte ca neghina, iar Sfânta Scriptură porunceşte să stârpim buruienile cu focul. Bulele papale ordonă...

— Lăsați bulele papale pentru conciliile de dispute, i-a retezat-o bărbatul cu fața smeadă, sună caraghios când sunt pomenite în

cârciumă. Iar la Konstanz am avut dreptate, puteți spune orice doriți. Luxemburghezul şi-a dat cuvântul de rege şi i-a garantat siguranța lui Hus cu o scrisoare fermă. Şi-a călcat cuvântul şi jurământul, murdărind astfel onoarea de monarh şi de cavaler. Nu am putut să privesc liniştit la aşa ceva. Şi nici nu am vrut.

— Jurământul cavaleresc trebuie făcut în slujba Domnului, a mormăit Jan Nejedlý, indiferent cine jură, un scutier sau un rege. Numiți slujbă a Domnului păstrarea jurământului şi a cuvântului față de un eretic? Asta numiți onoare? Eu numesc asta păcat.

— Eu când îmi dau cuvântul, îmi dau cuvântul de cavaler în fața Domnului. De aceea îmi respect cuvântul chiar şi față de turci.

— Față de turci se poate. Față de eretici nu este voie.

— Aşa este, a spus foarte serios Maciej Korzbok, vicarul judiciar din Poznań. Maurul sau tătarul stăruie în necredință din cauza întunericului şi a sălbăticiei. Poate fi convertit. Însă apostatul şi schismaticul se depărtează de credință şi de Biserică, le batjocoreşte şi comite o blasfemie. De aceea îi este de o sută de ori mai urât Domnului. Şi orice fel de luptă cu erezia este bună. Căci niciun om care porneşte împotriva unui lup sau a unui câine turbat nu va fi învinuit de oamenii sănătoşi la cap că şi-a încălcat cuvântul şi onoarea de cavaler! Împotriva ereticului e permis orice.

— La Cracovia, canonicul Jan Elgot, dacă trebuie să-l piardă pe un eretic, nu mai ține seama de taina spovedaniei, a spus oaspetele lui Kantner întorcând spre el fața congestionată. Episcopul Andrzej Łaskarz, în slujba căruia sunt, recomanda acelaşi lucru şi preoților din dioceza Poznań. Totul este permis. Desigur!

— Văd că nu vă ascundeți simpatiile, domnule, a spus acru Jan Nejedlý din Vysoká. Nici eu nu le voi ascunde pe ale mele. Şi repet: Hus era eretic şi trebuia să meargă pe rug. Regele roman, ungar şi ceh a procedat corect când nu şi-a ținut cuvântul față de un eretic ceh.

— Şi pentru aceasta, a ripostat bărbatul cu fața smeadă, acum cehii îl iubesc nespus. Din acest motiv a fugit de la Vysehrad cu coroana sub braț. Şi acum este regele cehilor, dar de la Buda, căci la Hradcany n-o să fie primit foarte curând.

— Vă permiteți să vă bateți joc de regele Sigismund, a observat Melchior Barfuss. Totuşi, sunteți în slujba lui.

— Tocmai de aceea.

— Dar poate din alte motive? a întrebat muşcător cehul. Căci Domnia Voastră, cavalere, ați luptat la Tannenberg împotriva călugărilor ospitalieri ai Fecioarei Maria de partea polonezilor. De partea lui Iagello. A regelui neofit, care este un sprijinitor vădit al ereziei ceheşti şi îşi pleacă urechea la schismatici şi la adepții lui Wycliffe. Nepotul lui Iagello, apostatul Korybutowicz, face pe stăpânul la Praga, cavalerii polonezi îi omoară pe catolici şi jefuiesc mănăstirile. Şi, deşi Iagello se preface că asta se petrece fără voia şi încuviințarea lui, nu porneşte la luptă împotriva ereticilor în fruntea oastei. Căci, dacă ar porni, dacă s-ar alia în cruciadă cu regele Sigismund, s-ar termina într-o clipă cu husiții! Atunci de ce nu face Iagello asta?

— Tocmai, a zâmbit din nou bărbatul smead – şi zâmbetul acesta însemna multe. Oare de ce? Curios.

Konrad Kantner a mormăit tare. Barfuss se prefăcea că nu-l interesează decât varza cu mazăre. Maciej Korzbok şi-a muşcat buzele şi a dat din cap cu o mină posomorâtă.

— Adevărul ăsta este, a recunoscut. Regele roman a arătat nu o dată că nu este prieten cu Coroana poloneză. Cu siguranță că toți bărbații din Wielkopolska se vor ridica la luptă pentru credință, pot să garantez pentru ei, se vor ridica cu bucurie. Dar numai dacă luxemburghezul ne garantează că, dacă pornim spre sud, nici teutonii, nici brandenburgii nu ne vor ataca. Şi cum poate să dea o asemenea garanție, din moment ce unelteşte împreună cu ei împărțirea Poloniei? Nu am dreptate, prințe Konrad?

— Ce să mai vorbim, a zâmbit excepțional de nesincer Kantner. Observ că facem politică mai mult decât e necesar. Şi politica nu merge bine cu mâncarea. Care se răceşte, în treacăt fie spus.

— Tocmai că trebuie să vorbim despre asta, a protestat Jan Nejedlý, spre bucuria cavalerilor tineri, la care ajunseseră deja două oale aproape neatinse, din cauza gâlcevii dintre magnați.

Dar bucuria a fost prematură, căci magnații au dovedit că pot să vorbească şi să mănânce în acelaşi timp.

— Pentru că, gândiți-vă, preacinstiți domni, a continuat înghițind varza fostul prior de la Sf. Clement, aceasta nu este numai o cauză cehă, adică ciuma aceasta a lui Wycliffe. Cehii – eu îi cunosc – sunt gata să vină şi aici, aşa cum au mers în Moravia şi în Rakusy. Pot să vină la voi, domnilor. La toți cei care şedeți aici.

— Eh, a țuguiat buzele Kantner, băgând lingura în castron, în căutarea jumărilor. Asta nu cred.

— Eu nici atât, a rostit prin spuma de bere Maciej Korzbok. Până la noi, la Poznań, e prea departe.

— De la Tábor până la Lubusz și Fürstenwalde este o bucată bună de drum, a spus cu gura plină Melchior Barfuss. Oho, nu mă tem.

— Cu atât mai mult cu cât și cehii preferă să aștepte oaspeți, decât să meargă ei la cineva. Mai ales acum, când Žižka nu mai este. Eu așa gândesc, că oaspeții se cuvine numai să privească ce vor face cehii foarte curând.

— O cruciadă? Poate știți ceva, Luminăția Voastră?

— Absolut nimic, a negat Kantner cu o mină care sugera exact contrariul. Mă gândesc numai așa. Băiete! O bere!

Reynevan s-a strecurat în tăcere în curte, iar din curte în spatele cocinii și în tufișurile de dincolo de grădina de legume. După ce s-a ușurat temeinic, s-a întors. Dar nu în casă. A ieșit în fața porții, s-a uitat îndelung la drumul care se pierdea în ceața întunecoasă. Pe care, spre liniștea lui, nu i-a văzut venind în galop pe frații Stercza.

Adela! i-a venit brusc în minte. *Adela nu este deloc în siguranță la călugărițele din Ligota. Trebuie să...*

Trebuie. Dar mi-e teamă. De ce mi-ar putea face frații Stercza. De ceea ce povestesc cu atâtea amănunte.

S-a întors în curte. S-a mirat văzându-i pe prințul Kantner și pe Haugwitz, care ieșeau împreună în pas ușor din spatele cocinii. *Dar, de fapt,* și-a spus, *ce e de mirare aici? În tufele din spatele cocinii se duc chiar și prinții, și seneșalii, ba chiar pe jos.*

— Ciulește bine urechile, Bielau, a spus sever Kantner, în timp ce se spăla pe mâini într-o găleată, adusă în grabă de slujnică. Și ascultă ce îți spun. Nu mergi cu mine la Wrocław.

— Înălțimea Voastră...

— Ține-ți gura și n-o mai deschide până nu-ți poruncesc eu. O fac spre binele tău, mânzule. Pentru că sunt mai mult ca sigur că la Wrocław nici n-o să apuci să rostești *benedictum nomen Iesu*[1] că fratele meu te va arunca în închisoare. Episcopul Konrad este foarte înverșunat împotriva preacurviei, probabil că nu-i place concurența, he, he, he. Așa că o să iei calul ăsta pe care ți l-am dat și o să te duci în Mala Oleśnica, la comandamentul ioaniților. Îi

[1] „Binecuvântat fie numele lui Iisus”, în lb. latină, în original (n. red.).

spui comandorului Dietmar din Alzey că te-am trimis spre pocăinţă. Şi ai să stai cuminte acolo până te chem eu. E limpede? Trebuie să-ţi fie limpede. Şi pentru drum ia punga asta. Ştiu că e mică. Ţi-aş da mai mult, dar vistiernicul meu m-a descurajat. Cârciuma asta mi-a stors tot fondul de reprezentare.

— Mulţumesc mult, a îngânat Reynevan, deşi greutatea pungii nu prea merita mulţumiri. Mulţumesc mult pentru bunăvoinţa Domniei Voastre. Numai că...

— De fraţii Stercza să nu te temi, l-a întrerupt prinţul. În casa ioaniţilor nu te vor găsi, iar pe drum până acolo nu vei fi singur. Întâmplător tot într-acolo, spre Moravia, se îndreaptă şi oaspetele meu. Cu siguranţă că l-ai văzut la masă. A fost de acord să-l însoţeşti. Sincer vorbind, nu chiar de la bun început. Dar l-am convins. Vrei să ştii cum?

Reynevan a făcut semn din cap că vrea.

— I-am spus că tatăl tău a căzut sub steagul meu la Tannenberg. A fost şi el acolo. Numai că el îi spune Grünwald. Pentru că a fost de partea cealaltă. Aşadar, mergi sănătos. Şi nu te mai încrunta, băiete, nu te mai încrunta! Nu poţi să te plângi de bunăvoinţa mea. Ai cal, ai bani. Şi eşti în siguranţă şi pe drum.

— Cum în siguranţă? a îndrăznit să obiecteze Reynevan. Luminate prinţ... Wolfher Stercza are cinci oameni... Iar eu... cu un singur cavaler? Chiar dacă are şi scutier... Înălţimea Voastră... Totuşi nu e decât un singur cavaler!

Rudiger Haugwitz a pufnit. Konrad Kantner a ţuguiat buzele cu un aer protector.

— O, nu te prosti, Bielau. Bacalaureat cu studii şi nu ai recunoscut un om vestit. Pentru un cavaler ca acesta, tăntălăule, şase oameni sunt o glumă!

Şi văzând că Reynevan tot nu înţelege, i-a explicat:

— Acesta este Zawisza cel Negru din Garbów.

Capitolul 4

În care Reynevan şi Zawisza cel Negru din Garbów discută despre una şi alta pe drumul spre Brest. Apoi, Reynevan îl vindecă pe Zawisza de gaze, iar Zawisza îl răsplăteşte cu învăţături preţioase din domeniul istoriei recente.

Stăpânind puțin calul ca să stea mai în spate, cavalerul Zawisza cel Negru din Garbów s-a ridicat în şa şi a tras un şir lung de pârțuri. Apoi a oftat adânc, şi-a sprijinit ambele mâini pe oblânc şi a mai slobozit un pârț.

— E de la varză, a explicat justificându-se, în timp ce se aşeza din nou în dreptul lui Reynevan. La vârsta mea nu se poate să mănânci atâta varză. Pe oasele Sfântului Stanislav! Când eram tânăr puteam să mănânc – oho, ho – un cofăiel, adică jumătate de oală de varză timp de trei rugăciuni. Şi nu mi se întâmpla nimic. Puteam să mănânc varză în orice formă, chiar şi de două ori pe zi, numai să aibă destul chimen. Iar acum, abia ce înghit puțin, că începe să-mi clocotească în stomac şi am la gaze, singur ai văzut, băiete, mai-mai să mă dea jos din şa. Bătrânețea, arză-o-ar focul, nu e nicio bucurie!

Calul lui, un armăsar puternic, negru, s-a înclinat tare, de parcă s-ar fi pregătit să pornească în şarjă. Armăsarul era acoperit în întregime, până pe crupă, cu un valtrap negru împodobit cu stema Sulima, blazonul cavalerului. Reynevan s-a mirat că nu recunoscuse de la bun început semnul foarte cunoscut – deşi, ce e drept, mai puțin tipic în heraldica poloneză, atât în privința figurii nobile, cât şi a elementelor decorative.

— De ce eşti aşa de tăcut? l-a întrebat brusc Zawisza. Mergem şi tot mergem, şi dacă ai rostit zece vorbe, asta e tot. Şi pe astea ți le-am smuls cu cleştele din gură. Eşti supărat pe mine? E vorba de Grünwald, nu-i aşa? Ştii ce, băiete? Pot să te sigur că nu am fost eu acela care ți-a ucis părintele. Nu mi-ar fi deloc greu să spun că nu puteam să mă înfrunt cu tatăl tău în luptă, pentru că detaşamentul din Cracovia era în centrul oştilor polono-lituaniene, iar detaşamentul lui Konrad cel Alb pe flancul stâng al teutonilor, dincolo de Stębark. Dar n-am să spun aşa ceva, pentru că ar fi o

minciună. Atunci, în ziua Imprăştierii Apostolilor[1], am omorât mulți oameni. În haosul total şi confuzia sacramentală în care nu vedeai mai nimic. Pentru că aşa e la luptă. Şi asta e tot.

— Tata avea pe scut…, a rostit Reynevan.

— Nu-mi amintesc blazoanele, l-a întrerupt sever şi destul de supărat Sulima. În toiul luptei nu au nicio importanță pentru mine. Important este în ce parte este întors capul calului. Dacă este întors invers față de capul calului meu, atunci lovesc, poate să fie însăşi Sfânta Fecioară pe scut. Şi apoi, când sângele se lipeşte de praf şi praful de sânge, oricum nu mai vezi nimic pe scut. Repet, la Grünwald a fost o bătălie. Iar la bătălie e ca la bătălie. Şi aşa rămâne. Nu te mai încrunta la mine.

— Dar nu mă încrunt.

Zawisza a oprit puțin calul, s-a ridicat în şa şi a tras un pârț. Stăncuțele din sălciile de pe marginea drumului au zburat speriate. Cei din suita cavalerului din Garbów, compusă din scutierul cărunt şi patru slujitori înarmați, se țineau prudenți la distanță. Atât scutierul, cât şi slujitorii călăreau pe cai frumoşi şi erau îmbrăcați în veşminte bogate şi curate. Aşa cum se cădea pentru slujitorii unui om care era staroste de Kruszwica şi Spis şi care avea moşii, aşa cum se spunea, prin vreo treizeci de sate. Dar nici scutierul, nici slujitorii nu arătau ca nişte paji de curte îmbrăcați în mătăsuri. Dimpotrivă, arătau ca nişte luptători zdraveni, iar armele lor nu puteau fi considerate în niciun caz podoabe de paradă.

— Aşadar, zici că nu eşti supărat, a spus Zawisza. Atunci de ce taci aşa?

— Pentru că mi se pare că Domnia Voastră sunteți mai supărat pe mine. Şi ştiu şi de ce.

Zawisza cel Negru s-a răsucit în şa şi s-a uitat lung la el.

— Uite, s-a făcut auzit în cele din urmă glasul trist al nevinovăției nedreptățite. Ştii, fiule, nu se cade să râvneşti la femei străine. Şi dacă vrei să ştii părerea mea, este o purtare josnică. Şi demnă de pedeapsă. Sincer vorbind, în ochii mei nu eşti mai bun decât unul care taie pungile oamenilor în mulțime sau fură din cotețe. Cred că sunt, şi unul, şi altul, nişte borfaşi amărâți care au profitat de o ocazie.

Reynevan nu a comentat.

---

[1] 15 iulie, prima sărbătoare naţională poloneză, stabilită de regele Vladislav Iagello în 1411, în amintirea victoriei polonezilor împotriva teutonilor în Bătălia de la Grünwald.

— Cu veacuri în urmă, în Polonia era un obicei, a continuat Zawisza cel Negru. Când îl prindeau pe un amator de femei măritate îl duceau pe un pod şi îi băteau un piron de fier în ouțe. Şi lângă iubăreţ puneau un cuțit. Poftim, dacă vrei să te eliberezi, n-ai decât să te tai.

Reynevan nu a comentat nici de data aceasta.

— Acum nu se mai bat piroane de fier, a conchis cavalerul. Păcat. Despre doamna mea, Barbara, nu poți spune că este uşuratică, dar când mă gândesc că poate acolo, la Cracovia, profită de o clipă de slăbiciune a ei cine ştie ce iubăreţ, aşa, băiete, un fanfaron ca tine... Ah, ce să mai vorbim.

Liniştea care a domnit câteva clipe a fost întreruptă din nou de varza mâncată de cavaler.

— Aşaaa, a gemut uşurat Zawisza şi a privit spre cer. Dar ştii, băiete, eu nu te condamn, căci numai cel care este fără de păcat poate să arunce cu piatra. Şi încheind discuția în felul acesta, să nu mai vorbim despre asta.

— Iubirea este un lucru mare şi are mai multe nume, s-a auzit Reynevan, puțin patetic. Atunci când ascultă cântece şi poveşti de iubire, nimeni nu se miră de Tristan şi Isolda, de Lancelot şi Guenièvre, nici de trubadurul Guillem de Cabestany şi de fecioara Marguerite de Roussillon. Iar pe mine şi pe Adela ne uneşte o iubire la fel de mare, de fierbinte şi de sinceră. Şi iată, parcă s-ar fi înverşunat cu toții...

— Dacă e o iubire aşa de mare – s-a prefăcut uimit Zawisza –, de ce nu eşti lângă iubita ta? De ce *fugos chrustas*, ca un borfaş surprins asupra faptei? Tristan, ca să poată fi alături de Isolda a găsit o modalitate, s-a travestit, dacă nu mă înşală memoria, îmbrăcându-se cu zdrențele unui cerşetor păduchios. Lancelot, ca să o poată cuceri de Guenièvre, i-a înfruntat pe toți cavalerii Mesei Rotunde.

— Nu e chiar aşa de simplu.

Reynevan s-a înroşit ca sfecla.

— O să fie rău de ea, dacă mă prind şi mă omoară. Ca să nu mai vorbim de mine. Dar o să găsesc o modalitate, nu vă temeți. Măcar să mă travestesc, aşa ca Tristan. Iubirea învinge întotdeauna. *Amor vincit omnia.*

Zawisza s-a ridicat în şa şi a tras un pârţ. Era greu de spus dacă era un comentariu sau numai varza.

— Tot e un folos şi din disputa aceasta, a spus el, măcar am stat de vorbă, că e plictisitor să călăreşti în tăcere, cu nasul în jos. Hai să mai sporovăim, tinere silezian. Indiferent pe ce temă.

— De ce mergeți pe aici? a îndrăznit să întrebe Reynevan. Nu este mai aproape din Cracovia până în Moravia prin Racibórz? Şi prin Opava?

— Poate că e mai aproape, a fost de acord Zawisza, dar ştii, eu nu pot să-i sufăr pe cei din Racibórz. Prințul Jan, nu demult răposat – Dumnezeu să-i odihnească sufletul –, era cam ticălos. A trimis ucigaşi împotriva lui Przemko, fiul prințului Noszak din Cieszyn, iar eu l-am cunoscut pe Noszak, iar Przemko era prietenul meu. Aşa că nu am mers pe drumul spre Racibórz nici atunci, şi nici acum n-am să merg, căci fiul lui Jan, Mikołajek, calcă vitejeşte, cum se spune, pe urmele lui tătâne-său. Şi apoi am mai lungit drumul, pentru că aveam despre ce să vorbesc cu Kantner la Oleśnica, să-i repet ce a spus despre el Iagello. Şi, în plus, drumul prin Silezia Inferioară este întotdeauna plin de atracții. Deşi văd că această opinie este exagerată.

— Ha! şi-a dat seama repede Reynevan. De aceea mergeți în armură completă! Şi pe cal de luptă! Vă aşteptați la o luptă? Am ghicit?

— Ai ghicit! a încuviințat calm Zawisza cel Negru. Se spune că pe aici, pe la voi, mişună tâlharii.

— Aici nu! Aici suntem în siguranță. De aceea este aşa de multă lume.

Într-adevăr, nu se puteau plânge că nu au companie. Ce e drept, nu ajunseseră din urmă pe nimeni şi nimeni nu-i depăşise pe ei, în schimb, din sens opus, din Brzeg către Oleśnica, se circula intens. Se întâlniseră cu câțiva negustori aşezați în căruțe încărcate, care lăsau în urmă făgaşe adânci, însoțiți de câteva zeci de oameni cu mutre de bandiți, înarmați până-n dinți. Se întâlniseră cu o coloană de vânzători de dohot care mergeau pe jos, cărând burdufuri, anunțați dinainte de mirosul astringent de răşină. S-au întâlnit cu un grup de teutoni cu stea, cu un tânăr ioanit cu chip de heruvim care călătorea împreună cu scutierul lui şi cu cinci pelerini cu înfățişare dubioasă care, deşi întrebaseră respectuoşi care este drumul spre Czestochowa, în ochii lui Reynevan au continuat să fie dubioşi. S-au întâlnit cu un grup de goliarzi într-o căruță cu loitre de zăbrele, care cântau veseli şi nu foarte treji *In cratere meo*, cântec pe versurile lui Hugo de Orléans. Iar apoi un cavaler cu o femeie şi o mică suită. Cavalerul avea o

armură frumoasă de Bavaria, iar leul cu două cozi de pe scut, ridicat în două labe, arăta că face parte din numerosul neam Unruh. Cavalerul – s-a văzut imediat – a recunoscut blazonul lui Zawisza, a făcut o plecăciune, dar foarte mândră, ca să fie clar că neamul Unruh nu este cu nimic mai prejos decât neamul Sulima. Însoțitoarea cavalerului, îmbrăcată într-o rochie violet-deschis, călărea femeieşte pe o iapă murgă frumoasă şi nu purta – mare mirare – nimic pe cap, iar vântul se juca liber în părul ei de aur. Trecând pe lângă ei, femeia a ridicat capul, a zâmbit uşor şi i-a dăruit lui Reynevan, care rămăsese cu gura căscată, o privire atât de verde şi de grăitoare, încât flăcăul a început să tremure.

— Oh, a spus o clipă mai târziu Zawisza. Băiete, tu n-o să mori de moarte naturală.

Şi a tras un pârț. Cu forța unei bombarde de dimensiuni medii.

— Ca să vă dovedesc că nu vă port deloc pică pentru răutățile şi dojenile Domniei Voastre, am să vă vindec de balonare şi de gaze.

— Sunt curios cum.

— O să vedeți. Numai să întâlnim un cioban.

Ciobanul a apărut chiar curând, însă, când i-a văzut pe călăreții care ieşiseră din drum şi se îndreptau spre el, a fugit în tufişuri şi a dispărut ca un vis. Au rămas numai oile care behăiau.

— Am putea să-l prindem într-o ambuscadă, a spus Zawisza, ridicându-se în şa. Pentru că acum prin râpele astea nu-l mai ajungem. După ritmul în care fugea, cred că a reuşit de fapt să scape trecând Oderul.

— Ba poate şi Nysa, a adăugat Wojciech, scutierul cavalerului, făcând o glumă şi dovedindu-şi cunoştințele de geografie.

Reynevan nu a dat nicio atenție zeflemelelor. A descălecat şi a pornit cu paşi siguri spre coliba ciobanului, de unde a apărut peste o clipă cu un smoc mare de ierburi uscate.

— Nu de cioban am nevoie, a explicat el calm, ci de astea. Şi de puțină apă clocotită. Avem o oală?

— Găsim de toate, a răspuns sec Wojciech.

— Dacă fierbem apă, facem popas. Şi un popas mai lung, a spus Zawisza, uitându-se spre cer, căci se lasă noaptea.

Zawisza cel Negru s-a instalat comod în şaua acoperită cu blană, a privit în cana pe care tocmai o golise şi a mirosit-o.

— Zău aşa, a spus el, are gust de apă stătută la soare în şanţ şi pute a motan. Dar ajută, pe Dumnezeul meu că ajută! Chiar după prima cană, când m-a trecut căcarea, m-am simţit mai bine, iar acum parcă mi-a luat suferinţa cu mâna. Recunoştinţa mea, Reinmar. După cum văd, este o minciună când se spune că universităţile nu-i învaţă pe tineri decât să bea, să preacurvească şi să înjure. Zău că e minciună.

— Puţină cunoaştere a ierburilor de leac, a spus modest Reynevan. Ceea ce v-a ajutat cu adevărat, domnule Zawisza, a fost că v-aţi scos armura, v-aţi odihnit într-o poziţie mai comodă decât în şa...

— Eşti prea modest, l-a întrerupt cavalerul. Eu ştiu mai bine cât pot rezista în şa şi cu armură. Trebuie să ştii că merg adesea noaptea cu un felinar, fără popas. În primul rând, pentru că aşa se scurtează drumul, în al doilea, pentru că, dacă nu în timpul zilei, măcar noaptea să agăţăm ceva... Şi să avem o plăcere. Dar din moment ce spui că este o zonă liniştită, ha, de ce să obosim caii, mai bine stăm lângă foc până în zori, mai schimbăm o vorbă... În fond, şi asta este o distracţie. Poate că nu la fel de bună ca atunci când smulgi maţele unor raubritteri[1], dar, oricum...

Focul licărea vesel, împrăştia lumină în noapte. Grăsimea sfârâia şi mirosea, picurând din cârnaţi şi din bucăţile de slănină pe care le rumeneau scutierul Wojciech şi slujitorii pe frigări. Wojciech şi slujitorii păstrau tăcerea şi o distanţă cuviincioasă, dar în privirile pe care i le aruncau lui Reynevan se vedea recunoştinţa. Nu împărtăşeau câtuşi de puţin plăcerea stăpânului lor de a călători noaptea, la lumina felinarului. Cerul de deasupra pădurii era presărat cu stele. Noaptea era rece.

— Aşaaa... Zawisza îşi masa burta cu ambele mâini: M-a ajutat, m-a ajutat, mai bine şi mai repede decât rugăciunile către Sfântul Erasm, patronul maţelor. Oare ce iarbă magică a fost, ce mandragoră miraculoasă? Şi de ce ai căutat-o tocmai la cioban?

— După Sfântul Ion, i-a explicat Reynevan, bucuros să poate să arate ce ştie, ciobanii strâng fel de fel de ierburi numai de ei ştiute. Mai întâi, poartă un smoc din ele legat de *hyrkawica*, aşa se numeşte „bâta ciobanului” în cehă. Iar, după aceea, ierburile se usucă în colibă. Şi se face din ele o fiertură pe care...

---

[1] „Baron bandit” – termen modern referitor la proprietari feudali de pământ din Evul Mediu, care profitau de statutul de stăpâni absoluţi şi puneau taxe mari ilegale pe domeniile lor, recurgând adesea şi la acte de violenţă.

— Pe care o bea turma, l-a întrerupt calm Zawisza. Adică m-ai tratat ca pe o vacă umflată. Ei, dacă m-a ajutat...

— Nu vă supărați, domnule Zawisza. Înțelepciunea poporului este uriaşă. Niciunul din marii medici şi alchimişti nu a dispreţuit-o, nici Plinius, nici Galen, nici Walafrid Strabo, nici învățații arabi, nici Gerbert de Aurillac, nici Albertus Magnus. Medicina a preluat mult din leacurile din popor şi mai ales de la păstori. Căci posedă cunoştinţe mari şi nesfârşite despre ierburi şi puterile lor tămăduitoare. Şi despre... despre alte puteri...

— Chiar aşa?

— Chiar aşa, a întărit Reynevan, trăgându-se mai aproape de foc ca să vadă mai bine. Nici nu vă vine să credeți, domnule Zawisza, câtă putere se ascunde în această legăturică, în acest buchețel uscat din coliba ciobanului, pe care n-ar da nimeni nici o ceapă degerată. Priviți: romaniță, nufăr, zici că nu e mare lucru, dar când faci din ele fiertură se înfăptuiesc adevărate minuni. Şi cele pe care vi le-am dat eu: semenic, brânca-ursului, angelică. Şi astea, uitați, în cehă le spune *spořiček*[1] şi *sedmikráska*[2]. Puțini medici ştiu ce efect au. Iar cu o fiertură din cele care se numesc *jakubki*, ciobanii stropesc oile în luna mai, de ziua Sfinților Filip şi Iacob, ca să le ferească de lupi. Mă credeți sau nu, dar lupul nu se atinge de oaia stropită. Iar acestea sunt poamele Sfântului Wendelin, iar aceasta este iarba Sfântului Linhart, iar amândoi sfinții, aşa după cum ştiți, împreună cu Martin, sunt patronii ciobanilor. Când dai ierburile astea la animale, trebuie să te rogi la aceşti trei sfinți.

— Dar ce ai mormăit tu deasupra oalei nu era despre sfinți.

— Nu, nu era, a recunoscut Reynevan dregându-şi vocea. Cum v-am spus, înțelepciunea poporului...

— Înțelepciunea asta miroase rău a rug, a spus grav Zawisza. În locul tău, aş avea grijă pe cine lecuiesc. Şi cu cine vorbesc. Şi în prezența cui pomenesc de Gerbert de Aurillac. Eu aş avea grijă, Reinmar.

— Am grijă.

— Iar eu, a intervenit scutierul Wojciech, sunt de părere că, dacă sunt vrăji, e mai bine să te pricepi la ele, decât să nu te pricepi. Cred...

A tăcut, văzând privirea amenințătoare a lui Zawisza.

---

[1] „Verbină", în lb. cehă, în original.
[2] „Bănuţ", în lb. cehă, în original.

— Iar eu cred, a spus sever cavalerul din Garbów, că toate relele din lumea asta vin din gândire. Mai ales din gândirea acelor oameni care nu au nicio predispoziție în acest sens.

Wojciech s-a aplecat şi mai mult peste hățurile pe care le curăța şi le dădea cu unsoare. Reynevan a tăcut mult timp, după care a vorbit.

— Domnule Zawisza?

— Da?

— La cârciumă, în disputa cu acel dominican, nu ați ascuns faptul... că... sunteți de partea husiților cehi. Adică mai mult de partea lor decât împotriva lor.

— Şi pe tine ce te-a apucat? Dintr-odată ai făcut legătura între gândire şi erezie?

— Şi asta, a recunoscut după o clipă Reynevan. Dar sunt mai curios să ştiu...

— Ce eşti curios să ştii?

— Cum a fost... Cum a fost la Německý Brod în anul 1422? Când ați ajuns în prizonierat la cehi? Pentru că circulă fel de fel de legende...

— Ce fel de legende?

— Păi, cum că cehii v-au prins, pentru că vi s-a părut că este nedemn să fugiți, iar de luptat nu puteați lupta, pentru că erați sol.

— Aşa se vorbeşte?

— Da. Şi se mai spune că... că regele Sigismund v-a părăsit la nevoie. Şi că a fugit ca un netrebnic.

Zawisza a tăcut un timp.

— Iar tu ai vrea să ştii versiunea adevărată, nu-i aşa?

— Dacă... dacă nu vă deranjează, a spus şovăitor Reynevan.

— De ce să mă deranjeze? Când stai de vorbă, timpul trece mai plăcut. Atunci de ce să nu stăm la taifas?

În pofida acestei declarații, cavalerul din Garbów a tăcut din nou mult timp, jucându-se cu cana goală. Reynevan nu era sigur dacă nu aşteaptă întrebările lui, dar nu se grăbea să le pună. Şi după cum s-a văzut, a avut dreptate.

— Cred că trebuie să încep cu începutul, a început Zawisza. Care este aşa, că regele Vladislav m-a trimis la regele roman cu o misiune destul de delicată... Era vorba de căsătoria cu regina Eufemia, cumnata lui Sigismund, văduvă a lui Venceslav cehul. După cum se ştie acum, nu a ieşit nimic de aici, Iagello a preferat-o pe Sophia de Halszany, dar pe atunci asta nu se ştia. Regele

Vladislav a poruncit să stabilesc cu Luxemburghezul tot ce trebuie, în special zestrea. Aşa că am pornit. Dar nu spre Pożonia[1], nici spre Buda, ci spre Moravia, de unde Sigismund tocmai pornise împotriva supuşilor săi neascultători cu încă o cruciadă, cu intenţia fermă de a ocupa Praga şi de a-i elibera definitiv pe cehi de erezia husită.

— Când am ajuns acolo, era Sfântul Martin, iar cruciada lui Sigismund se desfăşura foarte frumos. Deşi armata Luxemburghezului era puţin slăbită. Cea mai mare parte a armatei din Luzacia, condusă de guvernatorul Rumpold, plecase acasă, mulţumindu-se să pustiască ţinuturile din jurul oraşului Chrudim. Se întorsese acasă şi contingentul silezian, în care, în treacăt fie spus, era şi gazda şi interlocutorul nostru de adineauri, prinţul Konrad Kantner. Aşadar, în marşul împotriva Pragăi, regele era sprijinit în cauza cea bună numai de cavalerii austrieci ai lui Albrecht şi de oastea moravă a episcopului de Olomouc. Iar cât priveşte cavaleria ungară, Sigismund avea peste douăzeci de mii...

Zawisza a tăcut o clipă, privind fix în focul care trosnea.

— Vrând-nevrând, a continuat el, a trebuit să negociez căsătoria Iagiellonei cu Luxemburghezul şi să particip la cruciada lor. Şi să privesc felurite lucruri. Foarte felurite. De exemplu, cum a fost cucerită Policzka şi masacrul care a urmat.

Slujitorii şi scutierul şedeau fără să facă zgomot. Cine ştie, poate chiar dormeau. Zawisza vorbea încet, cu o voce destul de monotonă. Adormitoare. Mai ales pentru cineva care cu siguranţă ştia povestea. Ba poate chiar participase la evenimente.

— După Policzka, Sigismund s-a îndreptat spre Kutná Hora. Žižka i-a tăiat calea, a respins câteva atacuri ale cavaleriei ungare, dar când a primit vestea despre trădarea oraşului, s-a retras. Oamenii regelui au intrat în Kutná Hora, ameţiţi de victorie... Ha, ha, îl învinseseră chiar pe Žižka. Însuşi Žižka fugise din faţa lor! Şi atunci Luxemburghezul a făcut o greşeală de neiertat. Deşi eu l-am sfătuit să nu facă aşa, şi Filippo Scollari...

— Adică Pippo Spano? Vestitul condotier din Florenţa?

— Nu mă întrerupe, băiete. Aşadar, în pofida sfaturilor mele şi ale lui Pippo, regele Sigismund, convins că cehii au fugit de spaimă şi nu se vor mai opri decât la Praga, le-a permis ungurilor să se împrăştie prin împrejurimi, ca să caute, aşa cum s-a exprimat el, adăpost pentru iarnă, pentru că era un ger năprasnic. Aşadar,

[1] Astăzi, Bratislava.

maghiarii s-au împrăştiat şi au sărbătorit jefuind, siluind femeile, dând foc satului şi ucigându-i pe cei pe care îi considerau eretici sau simpatizanți ai acestora. Adică pe toți cei care le ieşeau în cale. Noaptea cerul era luminat de flăcări, ziua era plin de fum, iar regele benchetuia şi judeca la Kutná Hora. Şi atunci, de Bobotează, dis-de-dimineață, a venit vestea: Vine Žižka! Žižka nu fugise, doar se retrăsese, se regrupase, se întărise, şi acum venea spre Kutná Hora cu toată forța Pragăi şi a Táborului. Ajunsese deja la Kaňk, era deja în Nebovidy! Ei, şi ce să vezi? Ce au făcut vitejii teutoni la auzul acestei veşti? Văzând că nu au timp să adune armata împrăştiată prin împrejurimi, au luat-o la sănătoasa, lăsând o mulțime de arme şi animale şi dând foc oraşului în urma lor. Pippo Spano şi-a înfrânat panica un timp şi a aşezat detaşamentul între Kutná Hora şi Německý Brod. Gerul slăbise, era înnorat, totul – cenuşiu şi jilav. Şi am auzit din depărtare... Şi am văzut... Băiete, nu mai văzusem şi nu mai auzisem niciodată aşa ceva, iar eu am văzut şi am auzit multe. Veneau împotriva noastră taboriții şi praghezii, venea ducând stindarde şi monstranțe[1], în rânduri frumoase, drepte, disciplinate, iar cântecele lor răsunau ca tunetul. Şi înaintau şi carele lor vestite, de unde rânjeau spre noi puşti, catapulte şi bombarde. Şi atunci îngâmfați! cavaleri germani, înfumurații cavaleri înzăuați ai lui Albrecht, maghiarii, nobilimea moravă şi luzaciană, mercenarii lui Spano – toți ca unul au luat-o la fugă. Aşa, băiete, ai auzit bine: până să se apropie husiții în bătaia puştii, toată armata lui Sigismund fugise în totală dezordine, cuprinsă de cea mai sălbatică panică, alergau cât îi țineau picioarele spre Německý Brod. Cavalerii unul şi unul fugeau mâncând pământul, călcându-se în picioare şi răsturnându-se unul pe altul, răcnind de frică în fața cizmarilor şi a împletitorilor de funii din Praga, a țăranilor în opinci, de care îşi bătuseră joc până mai deunăzi. Alergau cuprinşi de panică şi de groază, aruncând armele pe care le ridicaseră în timpul întregii cruciade împotriva celor lipsiți de apărare. Fugeau, băiete, în fața ochilor mei uluiți, ca nişte laşi, ca nişte copii prinşi de grădinar la furat de prune. Ca şi când s-ar fi speriat de... adevăr. De lozinca VERITAS VINCIT[2], brodată pe stindardele husite. Ungurii şi domnii de fier

[1] În Biserica Catolică, recipient bogat ornamentat cu aur şi argint în care se păstrează ostia.

[2] „Adevărul învinge”, în lb. latină, în original (n. red.).

au reuşit în cea mai mare parte să fugă pe malul stâng al Sazavei îngheţate. După aceea, gheaţa s-a spart. Te sfătuiesc, băiete, dacă îţi va fi dat vreodată să te lupţi iarna, niciodată să nu fugi pe gheaţă în armură. Niciodată.

Reynevan şi-a jurat în sinea lui că nu va face niciodată aşa ceva. Zawisza a gâfâit, a mormăit.

— Aşa cum spuneam, a continuat, cavalerimea, deşi şi-a pierdut onoarea, şi-a salvat pielea. În cea mai mare parte. Dar pe pedeştri, sute de suliţaşi, de arbaletrieri, de scutari, soldaţi încercaţi din Austria şi Moravia, orăşeni înarmaţi din Olomouc, pe aceia husiţii i-au ajuns din urmă şi i-au bătut, i-au bătut îngrozitor, i-au bătut preţ de două mile, de la satul Habra până la periferiile oraşului Německý Brod. Şi zăpada de pe acel drum s-a înroşit.

— Dar Domnia Voastră? Cum...

— Nu am fugit cu cavalerimea regelui, nu am fugit nici atunci când au fugit Pippo Spano şi Ioan von Hardegg, iar aceştia, trebuie să recunoaştem şi să-i respectăm, au fugit printre ultimii, şi nu fără luptă. Iar eu, în ciuda a ceea ce se povesteşte, m-am luptat. Emisar sau nu, a trebuit să mă bat. Şi nu m-am bătut singur, au fost cu mine câţiva polonezi şi câţiva domni viteji din Moravia. Dintre cei cărora nu le plăcea să fugă, mai ales pe o apă îngheţată. Aşa că atunci ne-am bătut şi atâta îţi mai spun, că nicio mamă cehă nu plânge din cauza mea. Dar *nec Hercules*[1]...

Slujitorii, după cum s-a văzut, nu dormeau. Căci unul dintre ei a sărit chiar în sus de parcă ar fi văzut un şarpe, altul a ţipat cu voce înăbuşită, al treilea a scrâşnit scoţându-şi sabia. Scutierul Wojciech a înhăţat arbaleta. Pe toţi i-a liniştit vocea aspră şi un gest ferm al lui Zawisza.

Din întuneric a ieşit ceva.

La început au crezut că este un fragment, un ghem de întunecime, mai întunecat decât bezna însăşi, corcit cu întunericul de nepătruns, marcat de negrul antracitului în întunericul clipitor al nopţii, luminat de pâlpâirile focului. Când flacăra a izbucnit mai sălbatic, mai viu şi mai intens, ghemul de întuneric, fără a-şi pierde nimic din întunecime, a căpătat o formă. Capul băgat între umeri a dobândit o pereche de urechi mari, ascuţite, ridicate în sus ca la pisici, verticale şi nemişcate.

---

[1] Se referă la dictonul latin *Nec Hercules contra plures* – „Nu este un Hercule cine luptă cu o droaie” (n. red.).

Fără să-şi dezlipească ochii de la acea făptură, Wojciech a lăsat uşor arbaleta în jos. Unul dintre slujitori a chemat-o în ajutor pe sfânta Kinga, dar l-a redus la tăcere un gest al lui Zawisza, un gest deloc brutal, dar plin de fermitate şi autoritate.

— Bine ai venit, călătorule, a rostit cavalerul din Garbów cu un calm impunător. Stai jos fără teamă, lângă focul nostru.

Creatura a mişcat din cap, Reynevan a prins strălucirea ochilor mari, în care se reflecta focul roşu.

— Şezi aici fără teamă, a repetat Zawisza cu o voce binevoitoare şi fermă în acelaşi timp. Nu trebuie să te sperii de noi.

— Nu mă sperii, a răspuns creatura cu o voce răguşită, spre uluirea tuturor.

Făptura a întins laba. Reynevan ar fi vrut să sară într-o parte, dar era prea înspăimântat ca să se poată clinti din loc. Şi şi-a dat seama dintr-odată, cu uimire, că laba arată spre blazonul de pe scutul lui Zawisza. Apoi, spre uimirea lui şi mai mare, făptura a arătat spre oala cu fiertura de ierburi.

— Sulima şi Erborizatorul, a cârâit făptura. Ortodoxia şi cunoaşterea. De ce m-aş speria, aşadar? Nu mă sperii. Numele meu este Hans Mein Igel.

— Fii bine-venit la noi, Hans Mein Igel. Ți-e foame? Ți-e sete?

— Nu. Vreau numai să stau jos. Să ascult. Căci am auzit cum vorbiți. Şi m-am apropiat să ascult.

— Eşti oaspetele nostru.

Făptura s-a apropiat de foc, s-a făcut ghem şi a încremenit.

— Aşaaa..., a rostit din nou cu un calm impunător Zawisza. Unde eram?

— La..., Reynevan a înghițit în sec, şi-a recăpătat darul vorbirii, acolo că *nec Hercules*.

— Tocmai, a rostit răguşit Hans Mein Igel.

— Aşa, a spus nestingherit Zawisza. Aşa a şi fost. *Nec Hercules* ne-au dovedit. Erau mulți, vreau să zic husiții. Şi am avut noroc, că se năpustise peste noi cavaleria calixtină, luptătorii taboriți cu îmblăcie nu cunosc cuvinte precum „îndurare” sau „răscumpărare”. Când m-au dat jos de pe cal, unul dintre cei care rămăseseră cu mine, Mertwicz sau Rarowski, a reuşit să strige cine sunt. Că am fost la Grünwald cu Žižka şi cu Jan Sokol din Lamberg.

Reynevan a oftat încet, auzind aceste nume vestite. Zawisza a tăcut mult timp.

— Restul probabil îl ştiţi. Pentru că restul nu se poate deosebi prea mult de legendă.

Reynevan şi Hans Mein Igel au dat din cap în tăcere. A mai durat mult timp până când cavalerul a vorbit din nou.

— Şi mi se pare că acum, la bătrâneţe, sunt în pragul excomunicării sau cam aşa ceva. Căci, după ce m-au răscumpărat din prizonierat şi m-am întors la Cracovia, i-am povestit regelui Vladislav tot ce am văzut atunci, de Bobotează, la Německý Brod şi tot ce am văzut a doua zi, după ocuparea oraşului. I-am povestit. Nu am dat niciun sfat, nu m-am grăbit să formulez nicio părere şi nicio opinie, nu am fost impertinent în judecăţi şi sentinţe. Am povestit în mod obişnuit, iar el, bătrânul lituanian viclean, a ascultat. Şi a ştiut ce are de făcut. Şi niciodată, băiete, de asta să fii sigur, niciodată, oricâte lacrimi ar vărsa papa din cauza pericolului la adresa credinţei, oricât s-ar burzului şi ar ameninţa Luxemburghezul, bătrânul lituanian viclean nu va trimite cavalerimea poloneză şi lituaniană împotriva cehilor. Şi nu din cauză că ar fi supărat pe Luxemburghez pentru sentinţa de la Wrocław şi nici pentru uneltirile legate de împărţirea Pozoniei, ci din cauza celor povestite de mine. Şi a tras din relatarea mea singura concluzie corectă: că are nevoie de cavalerii polonezi şi lituanieni ca să lupte împotriva teutonilor şi ar fi o prostie fără noimă să-i înece în Sazava, în Vltava sau în Elba. După ce a ascultat relatarea mea, Iagiello nu se va alătura niciodată cruciadelor antihusite. Şi asta, cum s-ar spune, din cauza mea. Aşa că de aceea mă duc spre Dunăre, împotriva turcilor, înainte să fiu excomunicat.

— Glumiţi, a ripostat Reynevan. Cum aşa... Ce excomunicare? Un cavaler ca Domnia Voastră?... Binevoiţi să glumiţi.

— Desigur, a încuviinţat din cap Zawisza. Desigur că asta binevoiesc. Dar mă tem.

Au tăcut îndelung. Hans Mein Igel a oftat încet. Caii nechezau neliniştiţi în întuneric.

— Acesta să fie sfârşitul cavalerimii? a riscat Reynevan să arunce o întrebare. Şi al cavalerismului? Pedestrimea, chiar solidară şi compactă, umăr la umăr, nu este suficientă; va reuşi oare să învingă cavalerii în armură? Scoţienii la Bannockburn, flamanzii la Courtrai, elveţienii la Sempach şi Morgarten, englezii la Azincourt, cehii la Vitkov şi la Vyšehrad, la Sudomierz şi la Německý Brod... Poate că este... sfârşitul unei epoci? Poate că se încheie vremea cavalerilor?

— Războiul fără cavaleri şi fără cavalerism, a răspuns o clipă mai târziu Zawisza, se va transforma în cele din urmă într-un asasinat obişnuit. Şi apoi în genocid. Nu aş vrea să particip la aşa ceva. Dar, cum asta nu se va întâmpla chiar aşa de repede, cred că n-am să apuc acele vremuri. Între noi fie vorba, nici nu aş vrea să apuc aşa vremuri.

A domnit apoi tăcerea mult timp. Focul se stingea, butucii străluceau rubinii, explodând din când în când într-o flăcăruie albăstruie sau într-un jet de scântei. Unul dintre slujitori sforăia. Zawisza se freca uşor cu mâna pe frunte. Hans Mein Igel, negru ca un ghem de beznă, mişca din urechi. Când flacăra s-a reflectat din nou în ochii lui, Reynevan a văzut că făptura se uita la el.

— Iubirea – a spus dintr-odată Hans Mein Igel – nu are un singur nume. Iar ție, tinere Erborizator, îți va marca destinul. Iubirea. Îți va salva viața când nici nu vei şti că tocmai ea a făcut-o. Pentru că Zeița are multe nume. Şi încă şi mai multe chipuri.

Reynevan tăcea năucit. Cel care a reacționat a fost Zawisza.

— Mă rog, mă rog, a spus el. Profeții. Atât de greu de înțeles, încât oricare se potriveşte cu orice şi în acelaşi timp cu nimic. Fără supărare, domnule Hans. Şi pentru mine? Ai ceva şi pentru mine?

Hans Mein Igel a clătinat din cap şi din urechi.

— Pe malul unui râu mare se află pe o înălțime o cetate, a spus în cele din urmă cu o voce nu foarte limpede, răguşită. Pe culme şi este scăldată de ape. Şi se numeşte Cetatea Porumbelului. E un loc rău. Să nu mergi acolo, Sulima. Este un loc rău pentru tine, Cetatea Porumbelului. Nu te duce acolo. Întoarce-te!

Zawisza a rămas tăcut mult timp, se vedea că este cufundat în gânduri. A tăcut aşa de mult, încât Reynevan a crezut că va îngropa în tăcere cuvintele stranii ale ciudatei făpturi a nopții. Se înşela.

— Eu sunt omul spadei de fier, a rupt tăcerea Zawisza. Ştiu ce mă aşteaptă. Îmi cunosc soarta. O ştiu de aproape patruzeci de ani, din clipa când am luat spada în mână. Dar nu privesc în urmă. Nu mă uit la câmpurile de luptă, la mormintele câinilor şi la trădările regilor rămase în urma calului, la josnicia, ticăloşia şi necredința spiritului. Nu mă întorc din calea pe care am pornit, preacinstite Hans Mein Igel.

Hans Mein Igel nu a rostit niciun cuvânt, dar ochii lui mari au scăpărat.

— Şi tocmai de aceea, a spus Zawisza frecându-se pe frunte, aş prefera să-mi prezici şi mie, ca şi lui Reynevan, iubire. Nu moarte.

— Şi eu aş fi preferat, a spus Hans Mein Igel. Rămâneţi cu bine.

Făptura a crescut brusc, şi-a înfoiat blana. Şi a dispărut. S-a topit în beznă, în aceeaşi beznă din care ieşise.

Caii fornăiau şi băteau din picioare în întuneric. Slujitorii sforăiau. Cerul se lumina, stelele păleau deasupra vârfurilor copacilor.

— Nemaipomenit, a spus în cele din urmă Reynevan. A fost nemaipomenit.

Zawisza a scuturat capul, smuls din picoteală.

— Ce? Ce a fost nemaipomenit?

— Acesta... Hans Mein Igel. Ştiţi, domnule Zawisza, că... ei, trebuie să recunosc... Am fost plin de admiraţie pentru Domnia Voastră.

— De ce?

— Când s-a desprins din întuneric, nici nu aţi tresărit. Ba nici chiar glasul nu v-a tremurat. Şi cum aţi vorbit după aceea, m-a copleşit admiraţia... Şi totuşi a fost... Era o făptură a nopţii. Neomenească... Străină.

Zawisza cel Negru din Garbów l-a privit lung.

— Cunosc o mulţime de oameni..., a rostit în cele din urmă pe un ton grav, o mulţime de oameni care îmi sunt mai străini.

Se lumina de ziuă, era ceaţă, umezeală; picăturile de rouă atârnau ca nişte ghirlande pe pânzele de păianjen. Pădurea era tăcută, dar ameninţătoare ca o fiară adormită. Caii fremătau în aburul care se ridica straniu, fornăiau, scuturau din capete.

Dincolo de pădure, la răspântie, era o cruce de piatră. Una dintre numeroasele amintiri din Silezia ale măcelului. Şi ale unei pocăinţe mult prea întârziate.

— Aici ne despărţim, a spus Reynevan.

Zawisza i-a aruncat o privire, dar s-a abţinut de la orice comentariu.

— Aici ne despărţim, a repetat tânărul. Nici mie nu-mi place să mă uit în urmă, la câmpurile de bătălie, aşa cum nu vă place nici Domniei Voastre. Ca şi Domnia Voastră, nu pot să sufăr gândul la josnicie şi laşitate. Mă întorc la Adela. Căci... Nu contează ce a

spus Hans... Locul meu este alături de ea. Nu am de gând să fug ca un laş, ca un borfaş mărunt. Voi înfrunta ceea ce trebuie să înfrunt. Aşa cum aţi înfruntat şi Domnia Voastră la Německý Brod. Rămâneţi cu bine, nobile domn Zawisza.

— Mergi cu bine, Reinmar din Bielawa. Ai grijă de tine.

— Şi Domnia Voastră la fel. Cine ştie, poate că ne vom mai întâlni.

Zawisza cel Negru din Garbów l-a privit lung.

— Nu cred, a spus în cele din urmă.

Capitolul 5

În care Reynevan se simte pentru prima dată ca un lup fugărit într-un codru uriaş. Apoi o întâlneşte pe Nicolette cea Blondă. Şi apoi este luat de val.

Dincolo de pădure, la răspântie, era o cruce de piatră a ispăşirii. Una dintre numeroasele amintiri din Silezia ale măcelului. Şi ale unei pocăinţe mult prea întârziate.

Crucea avea braţele terminate în formă de trifoi. Pe postamentul ei lărgit din partea de jos era cioplit un topor – instrumentul cu ajutorul căruia pocăitul îl trimisese pe lumea cealaltă pe un aproape al său. Sau pe câţiva dintre ei.

Reynevan a privit cu atenţie crucea. Şi a înjurat foarte urât.

Era exact aceeaşi cruce lângă care, cu exact trei ore în urmă, îşi luase rămas-bun de la Zawisza.

De vină era ceaţa, care se întindea încă din zori ca un fum peste păduri şi câmpii, de vină era burniţa care ardea ochii cu picături mici, iar, când înceta, ceaţa se îndesea şi mai tare. De vină era chiar Reynevan – oboseala şi lipsa lui de somn, atenţia împrăştiată de gândurile necontenite la Adela de Stercza şi la planurile pentru eliberarea ei. Şi de altfel, cine ştie? Poate că erau de vină nenumăratele iele, zâne, şoimane, rusalii, samovile, numeroşii spiriduşi ai pădurii, şoimarii şi alte asemenea făpturi de care erau plini codrii silezieni şi care îi făceau pe oameni să se rătăcească. Rude şi cunoştinţe mai puţin simpatice şi mai puţin binevoitoare ale lui Hans Mein Igel, cu care făcuse cunoştinţă în noaptea trecută.

Căutarea vinovaţilor nu avea sens, şi Reynevan ştia cât se poate de bine acest lucru. Trebuia să evalueze raţional situaţia, să ia o decizie şi să acţioneze în conformitate cu aceasta. A descălecat, s-a rezemat de crucea pocăinţei şi a început să se gândească intens.

După trei ore de mers călare, în loc să fie undeva la mijlocul drumului spre Bierutow, se învârtise toată dimineaţa în cerc şi se

afla tot acolo de unde plecase, aşadar în apropiere de Brzeg, nu mai departe de o milă[1] de cetate.

Dar poate că soarta m-a îndrumat aşa? şi-a spus el. *Mi-a dat un semn? Poate că ar trebui să profit de faptul că sunt aproape, să mă duc în oraş la Spitalul Sfântului Duh cu care suntem prieteni şi să cer ajutor acolo? Sau poate să nu mai pierd timpul şi să mă duc direct la Bierutow, la Ligota, aşa cum am plănuit iniţial? La Adela?*

După o clipă de cugetare a ajuns la concluzia că trebuie să evite oraşul. Relaţiile lui bune, de-a dreptul prieteneşti, cu cei de la Sfântul Duh erau cunoscute de toată lumea, aşadar şi de fraţii Stercza. În plus, prin Brzeg trecea drumul spre comandoria[2] ioanită din Mała Oleśnica, unde voia să-l închidă prinţul Konrad Kantner. Trecând peste intenţiile în general bune ale prinţului, trecând şi peste faptul că Reynevan nu dorea câtuşi de puţin să petreacă vreo câţiva ani în penitenţă la ioaniţi, cineva din suita lui Kantner ar fi putut să trăncănească prea mult sau să se lase cumpărat şi atunci era foarte probabil ca fraţii Stercza să stea de pândă la porţile oraşului Brzeg.

Aşadar, Adela, şi-a spus. *Mă duc la Adela. În ajutorul Adelei. Ca Tristan la Isolda, ca Lancelot la Gueniѐvre, ca Gareth la Lyonesse, ca Guinglain la Esmerée, ca Palmerin la Polynarda, ca Medoro la Angelica. Într-un cuvânt, puţin cam prosteşte şi puţin cam riscant, ba chiar nebuneşte, direct în botul leului. Dar, în primul rând, în felul acesta pot să-i iau prin surprindere pe urmăritori. În al doilea rând, Adela are nevoie de mine, mă aşteaptă şi cu siguranţă că îi este dor de mine, nu o pot lăsa să aştepte.*

S-a îmbujorat şi, odată cu el, ca printr-o atingere miraculoasă a baghetei lui Merlin, a început să se îmbujoreze şi cerul. Era în continuare ceaţă şi umezeală, dar se simţea căldura soarelui, ceva acolo sus se însenina treptat, iar cenuşiul general începea să prindă culoare. Păsările care tăcuseră până acum posomorâte începeau să se audă timid, după care s-a luminat de-a binelea. Picăturile de rouă de pe pânzele de păianjen sclipeau ca argintul. Plecau de la răspântie, se înecau în ceaţa drumului şi arătau ca o lume feerică.

---

[1] În toată cartea, cuvântul „milă” se referă la mila veche poloneză, folosit de exemplu de Długosz şi de Janek din Czarnków, echivalentă cu aproximativ 7 km şi ceva în măsurile de astăzi (n. a.).

[2] În Evul Mediu, cea mai mică unitate administrativă a unui ordin militar european.

Şi există şi un leac împotriva farmecelor rele. Furios că zăbovise prea mult şi nu se gândise la asta mai devreme, Reynevan a scurmat cu piciorul în buruienile de la baza crucii şi a pornit pe marginea drumului. A găsit repede şi fără greutate ceea ce căuta. Chimen pufos de câmp, plin de floricele mici, roz, dințură, laptele-lupului. A smuls tulpinile cu tot cu frunzulițe, le-a pus laolaltă. A durat până şi-a amintit pe ce deget şi pe care din ele să le înfăşoare, cum să le împletească şi cum să facă nodul. Şi cum sună descântecul.

Unu, doi, trei,
Wolfsmilch, Kümmel, Zahntrost,
Binde zu samene[1]
Semitae eorum incurvatae sunt.[2]
Iar mi-e drumul liber.

Unul dintre drumuri s-a limpezit după o clipă, a devenit mai plăcut, mai îmbietor. Interesant este că, fără ajutorul descântecului, Reynevan nu ar fi crezut niciodată că acela este drumul bun. Dar Reynevan ştia că descântecele nu mint niciodată.

A mers preț cam de trei rugăciuni, când a auzit lătrat de câine şi gâgâitul zgomotos al unor gâşte. Curând după aceea, a simțit în nări miros de fum. Fum de la o afumătoare în care fără îndoială că atârna ceva deosebit de gustos. Poate un jambon. Poate slănină. Poate o jumătate de gâscă. Reynevan s-a lăsat dus de aromă şi a uitat de tot şi de lume, nici nu ştia când şi cum a trecut de gard şi a intrat în curtea unui han de la marginea drumului.

Câinele a început să-l latre, dar mai mult ca să-şi facă datoria; gânsacul a întins gâtul şi a sâsâit spre picioarele calului. La mirosul jambonului s-a adăugat şi aroma de pâine coaptă, care răzbea chiar peste duhoarea grămezii mari de găinaț de gâşte şi de rațe.

Reynevan a descălecat, a legat calul sur de un stâlp. Băiatul de la grajd, care țesăla caii în apropiere, nici nu i-a dat atenție, atât era de ocupat. Atenția lui Reynevan a fost atrasă de altceva – pe unul din stâlpii cerdacului atârna de sforicele încâlcite, în culori diferite, un talisman – trei rămurele legate în formă de triunghi şi

---

[1] „Legaţi de seminţe”, în lb. germană, în original (n. red.).
[2] „Cărările lor sunt strâmbe”, în lb. latină, în original (n. red.).

împletite cu o cunună de trifoi ofilit şi gălbenele. Reynevan a căzut pe gânduri, dar nu s-a mirat în mod deosebit. Magia era omniprezentă, oamenii foloseau obiecte magice fără să ştie măcar ce înseamnă şi la ce folosesc cu adevărat. Important era însă faptul că talismanul care apăra de spirite rele, deşi fără îndoială făcut de un cârpaci, ar fi putut să-i tulbure descântecul lui.

De aceea am nimerit aici, şi-a spus Reynevan. *La naiba! Dar asta este, din moment ce sunt aici...*

A intrat plecând capul pe sub grinda joasă a tocului uşii.

Membranele din ferestrele mici abia dacă lăsau să pătrundă lumina, înăuntru domnea semiîntunericul, alungat numai de strălucirile focului din vatră. Deasupra focului atârna un ceaun care scuipa din când în când spumă, la care focul reacționa sâsâind şi scoțând fum, ceea ce îngreuna şi mai mult vizibilitatea. Nu erau mulți oaspeți; numai la una din mese, într-un colț, şedeau patru bărbați, probabil săteni, dar pe întuneric era greu să-ți dai seama.

Abia se aşezase Reynevan pe laviță, că o fată cu şorț i-a şi pus dinainte o strachină. Deşi în primul moment avusese intenția să cumpere numai pâine şi să meargă mai departe, a renunțat la protest – strachina mirosea admirabil şi îmbietor a slănină topită. A pus pe masă un groş – unul din cei câțiva pe care îi primise de la Kantner.

Fata s-a aplecat puțin şi i-a dat o lingură din lemn de tei. Răspândea un miros astringent de ierburi.

— Ai nimerit ca musca în lapte, i-a murmurat încet. Şezi liniştit. Te-au văzut deja. O să sară pe tine imediat ce te ridici de la masă. Stai liniştit şi nu te clinti.

S-a îndepărtat spre vatră, a amestecat în ceaunul care bolborosea şi scotea aburi. Reynevan şedea îngrijorat, cu privirile ațintite la jumările de pe găluşte. Ochii i se obişnuiseră deja cu întunericul. Destul cât să vadă că toți cei patru bărbați de la masa din colț aveau prea multe arme şi armuri pe ei ca să fie săteni. Şi că toți patru se uitau la el cu atenție.

S-a blestemat în gând pentru prostia lui.

Fata s-a întors.

— Am rămas prea puțini pe lumea asta, a şoptit ea, prefăcându-se că şterge masa, ca să te las să pieri, fiule.

Şi-a oprit mâna, iar Reynevan a văzut că pe degetul mic avea o gălbenea, la fel cu cea din talismanul de pe stâlp. Legată cu tulpina în aşa fel, încât floarea galbenă arăta ca piatra prețioasă a

unui inel. Reynevan a oftat, şi-a atins cu un gest reflex propriul talisman, tulpinile de laptele-lupului, dinţură şi chimen, înfăşurate şi înnodate. Ochii fetei au scăpărat în semiîntuneric. A încuviinţat din cap.

— Am văzut de cum ai intrat, a şoptit fata. Şi am ştiut că pe tine te pândesc ăştia. Dar nu te las să pieri. Am rămas puţini, dacă nu ne ajutăm unul pe altul, o să pierim cu toţii. Mănâncă, nu-i băga în seamă.

Mânca foarte încet, simţind cum îl furnică pe spate privirile celor din colţ. Fata zăngănea cu tigaia, a strigat ceva către cineva din încăperea cealaltă, a mai pus lemne pe foc, s-a întors. Cu o mătură.

— Am poruncit să-ţi mâne calul în spatele şopronului, lângă cocină, a spus fata în timp ce mătura. Când o să înceapă zarva, fugi pe uşa asta din spate, după colţ. Să fii atent la prag. La asta.

Făcându-se că mătură, a ridicat un fir lung de pai şi a legat de el repede, pe furiş, trei noduri mici.

— Pentru mine să nu-ţi faci griji, i-a alungat în şoaptă scrupulele. Nimeni n-o să-mi dea atenţie.

— Gerda! a strigat cârciumarul. Trebuie să scoatem pâinea. Mişcă-te odată, toanto!

Fata a plecat. Gârbovită, cenuşie, oarecare. Nimeni nu-i dădea atenţie. Nimeni în afară de Reynevan, căruia în timp ce ieşea i-a aruncat o privire arzând ca flacăra.

Cei patru bărbaţi de la masa din colţ s-au ridicat în picioare. S-au apropiat zăngănind din pinteni, scârţâind din hainele de piele, zornăind din zale, sprijinindu-şi pumnii pe mânerele săbiilor, spadelor şi jungherelor încovoiate. Reynevan îşi blestemă încă o dată în gând, de astă dată şi mai aprig, lipsa de minte.

— Domnul Reinmar din Bielau. Ei, băieţi, vedeţi şi voi ce înseamnă experienţa de vânător. Iei bine urma animalului, scotoceşti temeinic pădurea, mai trebuie şi puţin noroc şi gata, nu rămâi fără folos. Iar astăzi norocul ne-a zâmbit.

Doi dintre bărbaţi s-au aşezat pe laturi, unul în dreapta, altul în stânga. Al treilea a luat poziţie în spatele lui Reynevan. Al patrulea, cel care vorbise, un bărbat mustăcios care purta o armură cu ţinte, s-a postat în faţa lui. După care, fără să mai aştepte invitaţia, s-a aşezat la masă.

— Nu-i aşa că n-o să te zbaţi – a spus el, dar nu era o întrebare, ci o afirmaţie –, n-o să te repezi, n-o să faci tărăboi şi niciun fel de tam-tam? Ei? Bielawa?

Reynevan nu a răspuns. Ţinea lingura la jumătatea drumului dintre gură şi marginea farfuriei, ca şi când nu ar fi ştiut ce să facă, oare, cu ea.

— N-o să te zbaţi, şi-a dat singur asigurări bărbatul mustăcios în armură cu ţinte. Pentru că ştii că ar fi o prostie. Noi nu avem nimic cu tine, e numai o treabă obişnuită. Dar avem obiceiul să ne uşurăm treaba. Dacă începi să faci tărăboi şi să te zvârcoleşti, te înmuiem ţac-pac chiar aici. Aici, pe muchia mesei îţi rupem mâinile. Este un procedeu verificat, după această intervenţie nici nu mai este nevoie să legi mâinile pacientului. Ai spus ceva sau mi s-a părut mie?

— Nimic, n-am spus nimic, a rostit Reynevan, învingând împotrivirea buzelor amorţite.

— Aste e bine. Termină de mâncat. Până la Sterzendorf este o bucată bună de drum, de ce să mergi flămând?

— Mai ales că la Sterzendorf în mod sigur nu-ţi vor da imediat de mâncare, a spus printre dinţi bărbatul din dreapta, îmbrăcat cu o cămaşă de zale şi cu apărători de metal pe antebraţe.

— Şi chiar dacă ar fi aşa, s-a stropşit cel din spate, nevăzut, nu sunt sigur că o să-ţi placă.

— Dacă îmi daţi drumul... vă plătesc..., a spus gâtuit Reyevan. Vă dau mai mult decât fraţii Stercza.

— Insulţi profesioniştii, a spus mustăciosul cu armură în ţinte. Eu sunt Kunz Aulock, poreclit Kirieleison. Pe mine poţi să mă cumperi, dar nu poţi să mă mituieşti! Mănâncă, mănâncă-ţi găluştele! Ţac-pac!

Reynevan mânca. Jumările îşi pierduseră gustul. Kunz Aulock – Kirieleison – şi-a vârât la brâu buzduganul pe care îl ţinuse până atunci în mână, şi-a tras mănuşile.

— Nu trebuia să umbli la muierea altuia, a spus el.

— Am auzit de curând, a adăugat el fără să mai aştepte răspunsul, de un preot care cita la beţie nu ştiu ce epistolă, paremi-se către evrei. Zicea aşa: „Toate fărădelegile îşi primesc răsplata cuvenită“ – *Iustam mercedis retributionem*. Pe limbă omenească asta înseamnă că, dacă ai făcut ceva, trebuie să ştii că faptele tale au consecinţe şi să fii gata să le înduri. Trebuie să ştii să le accepţi cu demnitate. Uite, de pildă, priveşte în dreapta. Acesta este domnul Stork din Gorgowice. Iubăreţ la fel ca tine, nu demult, a comis împreună cu tovarăşii lui într-un orăşel din Opole o faptă pentru care, când îl vor prinde, îi vor smulge carnea cu cleştele şi îl vor zdrobi pe roată. Şi ce? Priveşte şi admiră cât de demn îşi

îndură soarta domnul Stork, ce chip luminos şi ce privire limpede are. Ia exemplu.

— Ia exemplu, a hârâit domnul Stork, care, în treacăt fie spus, avea fața plină de bube şi ochii injectați. Şi scoală! E timpul să pornim la drum.

În acel moment, coşul vetrei a explodat, cu un zgomot asurzitor, încăperea s-a umplut de foc, de trâmbe de fum şi de funingine. Ceaunul a zburat ca tras din tun, s-a izbit de pardoseală, a vărsat apa clocotită. Kirieleison a sărit în sus, Reynevan a împins cu putere masa peste el. A lovit cu piciorul banca din spate şi l-a pocnit pe domnul Stork drept peste mutra umflată. Şi s-a repezit la uşa care dădea spre hambar. Unul dintre zdrahoni a reuşit să-l apuce de guler, dar Reynevan studiase la Praga, fusese apucat de guler aproape în toate cârciumile din Oraşul Vechi şi din Oraşul Mic. S-a răsucit, a lovit cu cotul de s-a auzit cum trosneşte, s-a smuls şi a sărit la uşă. Şi-a amintit avertismentul şi a ocolit cu agilitate paiul înnodat de pe prag.

Kirieleison, care se năpustise în urma lui, fireşte, nu ştia de paiul descântat, s-a prăbuşit imediat pe prag cât era de lung cu mult avânt şi a alunecat prin bălegarul de porc. Imediat după aceea s-a prăbuşit în drum şi Stork din Gorgowice, iar peste acesta, care înjura de mama focului, a căzut al treilea zdrahon. Reynevan era deja în şaua calului care aştepta şi pornise la galop direct prin grădina de zarzavaturi, peste straturile de varză şi peste gardurile vii. Vântul îi şuiera în urechi, auzea în urma lui înjurăturile şi strigătele celorlalți.

Ajunsese printre sălciile de pe malul iazului, când a auzit în spate tropotul cailor şi zarva urmăritorilor. În loc să ocolească stăvilarul, a pornit pe muchia lui îngustă. I s-a oprit de câteva ori inima în loc, când stăvilarul a alunecat de sub copita calului. Dar a reuşit.

Urmăritorii s-au repezit şi ei pe muchia stăvilarului, dar nu au avut la fel de mult noroc. Primul cal nu a ajuns nici măcar până la jumătatea lui şi a căzut în noroi până la burtă. Al doilea s-a împiedicat, a scurmat stăvilarul cu copitele şi a alunecat pe spate în noroiul mlăştinos. Călăreții urlau, înjurau furioşi. Reynevan ştia că trebuie să profite de ocazie şi de timpul pe care îl câştigase. A îndemnat calul cu călcâiele, a pornit la trap prin mlaştină, spre culmea împădurită, dincolo de care spera să ajungă în codrul salvator.

Deşi ştia ce riscă, a silit calul sur, care gâfâia din greu, la galop forțat în sus, pe pantă. Nici pe culme nu l-a lăsat pe sur să se odihnească, l-a îmboldit din nou printre pâlcurile de copaci care creşteau pe pantă. Şi în acel moment, absolut pe neaşteptate, un călăreț i-a tăiat calea.

Surul speriat s-a ridicat în două picioare, nechezând zgomotos. Reynevan s-a ținut bine în şa.

— Nu e rău, a spus călărețul.

Sau mai degrabă amazoana. Căci era o fată.

Destul de înaltă, în haine bărbăteşti, cu o tunică ajustată de catifea, de sub care se vedea la gât marginea cămăşii albe ca zăpada. Avea părul împletit într-o coadă blondă groasă, care ieşea până la umăr de sub căciula de sobol, împodobită cu o broşă de aur cu safir, valorând cu siguranță cât un cal de rasă.

— Cine te fugăreşte? a strigat fata, stăpânind cu iscusință calul care dansa în loc. Potera? Vorbeşte odată!

— Nu sunt infractor...

— Atunci din ce cauză te urmăresc?

— Iubire!

— Ha! Aşa m-am gândit şi eu. Vezi şirul acela de copaci întunecați? Pe acolo curge Stobrawa. Du-te degrabă într-acolo şi dispari în mlaştinile de pe malul stâng. Iar eu îi atrag departe de tine. Dă-mi mantaua!

— Ce spuneți, domniță... Cum să...

— Am spus să-mi dai mantaua! Călăreşti bine, dar eu călăresc şi mai bine. Ah, ce aventură! Ah, o să am ce povesti! Elżbieta şi Anka o să moară de invidie!

— Domniță..., s-a bâlbâit Reynevan. Nu pot... Şi dacă vă ajung din urmă?

— Ăştia? Pe mine? a pufnit ea, mijind din ochii albaştri ca două turcoaze. Poate glumeşti!

Iapa ei, tot sură printr-o coincidență, a scuturat din fruntea zveltă, dansând din nou în loc. Reynevan era nevoit să-i dea dreptate domniței. Calul acela nobil valora la prima vedere mult mai mult decât broşa de aur cu safir de pe căciulă.

— E o nebunie, a rostit el, aruncându-i mantia. Dar îți mulțumesc. Am să mă revanşez...

Din vale se auzeau deja strigătele urmăritorilor.

— Nu mai pierde timpul! a strigat domnița, acoperindu-şi capul cu gluga. Pleacă! Acolo, la Stobrawa!

— Domniță... numele dumitale... Spune-mi...

— Nicolette. Aucassin[1] al meu, prigonit din cauza iubirii. Rămâi cu bineee!

A dat pinteni iepei şi a pornit în galop. A ieşit de pe cărare ca un uragan, într-un nor de praf, s-a arătat urmăritorilor şi a străbătut tufărişul într-o galop atât de nebun, încât lui Reynevan i-au pierit pe loc toate remuşcările. A înțeles că amazoana cea blondă nu risca nimic. Caii greoi ai lui Kirieleison, Stork şi ai celorlalți, care duceau în spinare bărbați în greutate de două sute de funturi, nu se puteau lua la întrecere cu iapa sură plină de vitalitate, pe care în plus nu erau decât o fată zveltă şi o şa uşoară. Şi într-adevăr, domnişoara nu se lăsa urmărită nici cu privirea; a dispărut foarte repede dincolo de deal. Iar potera s-a luat după ea, aprigă şi neînduplecată.

Pot s-o obosească pe drum drept, şi-a spus speriat Reynevan. *Şi pe ea, şi iapa. Dar* şi-a liniştit conştiința, *cu siguranță că suita ei trebuie să fie undeva în apropiere. Cu un asemenea cal, aşa cum era îmbrăcată, este clar că e o domniță de neam înalt, cele ca ea nu călătoresc singure,* şi-a spus el, galopând în direcția indicată de fată.

Şi fireşte că nu o cheamă Nicolette, şi-a spus Reynevan, înghițind aerul provocat de galop. *Şi-a bătut jos de mine, sărmanul Aucassin.*

Ascuns în desişul de arini de lângă Stobrawa, Reynevan a răsuflat uşurat, ba se simțea chiar mândru şi viteaz, de parcă ar fi fost Roland sau Holger, după ce păcălise hoarda de mauri care îl urmăreau şi îi trimisese pe un drum greşit. Dar mândria şi sentimentul de satisfacție l-au părăsit în momentul în care i s-a întâmplat ceva cu totul necavaleresc, ceva ce nu se întâmplase nimănui niciodată, dacă este să dăm crezare baladelor, nici lui Roland, nici lui Holger, nici lui Astolfo, nici lui Renaud de Montauban şi nici lui Raoul de Cambrai.

Calul a început să şchiopăteze într-un mod cât se poate de obişnuit şi de prozaic.

Reynevan a descălecat imediat ce a simțit ritmul incorect, inegal al calului. A examinat picioarele şi potcoavele surului, dar nu a reuşit să-şi dea seama ce are. Şi, cu atât mai puțin, ce trebuia să facă. *Nu pot decât să merg pe jos şi să duc animalul*

---

[1] Aucassin şi Nicolette, personajele principale din romanul medieval francez anonim *Aucassin et Nicolette* (secolele al XII-lea – al XIII-lea).

şchiopătând de căpăstru. Frumos, şi-a spus Reynevan. *De miercuri până vineri, un cal extenuat, celălalt, schilodit. Frumos. Halal rezultat!*

Şi colac peste pupăză, dinspre malul drept, înalt, al Stobrawei s-au auzit dintr-odată fluierături, nechezături, strigătele vocii cunoscute a lui Kunz Aulock, supranumit Kirieleison. Reynevan a tras calul într-un tufiş mai des şi l-a apucat de bot, ca să nu necheze. Strigătele şi înjurăturile s-au stins în depărtare.

Au ajuns-o din urmă pe fată, şi-a spus Reynevan şi a simţit cum inima îi alunecă mai jos de stomac, atât de spaimă, cât şi de remuşcări. *Au prins-o!*

N-au ajuns-o, n-au prins-o din urmă. Au ajuns cel mult la suita ei, unde şi-au dat seama de greşeală. Unde „Nicolette" *a râs şi şi-a bătut joc de ei, fiind în siguranţă în mijlocul cavalerilor şi al slujitorilor ei.*

Deci s-au întors, se învârtesc, adulmecă urmele. Vânători.

Şi-a petrecut noaptea în tufişuri, clănţănind din dinţi şi apărându-se de ţânţari. Nu închisese un ochi. Sau poate că închisese, dar numai o clipă. Trebuie să fi adormit, trebuie să fi visat, căci altfel cum ar fi putut s-o vadă pe fată, pe fata aceea cenuşie, pe care nu o băga nimeni în seamă, cea cu inel de ierburi pe deget? Cum ar fi putut să vină altfel la el, dacă nu ca o vedenie din vis?

Am mai rămas atât de puţini, spusese fata, *atât de puţini. Nu te lăsa prins, nu-i lăsa să-ţi ia urma. Ce nu lasă urmă? Pasărea în văzduh, peştele în apă.*

Pasărea în văzduh, peştele în apă.

A vrut să o întrebe cine este, de unde ştie descântecele, cu ce anume provocase explozia coşului vetrei – căci doar nu sărise în aer cu prafuri. Voia să întrebe multe lucruri.

Nu a apucat. S-a trezit.

A pornit la drum încă înainte de ivirea zorilor. S-a luat după cursul apei. Mergea poate de vreo oră, străbătând pădurea înaltă, când în vale, în faţa lui, a apărut un râu lat. Atât de lat, cum este numai unul singur în toată Silezia.

Oderul.

Pe Oder naviga împotriva curentului un barcaz mic, plutind plin de graţie pe apă ca un corcodel mare, în apropierea marginii

strălucitoare cu apă puțin adâncă. Reynevan s-a uitat invidios la el.

Deci aşa ați sosit, şi-a spus el*, aşa cum umflă vântul pânzele barcazului, iar în fața botului apa face spume. Asemenea vânători sunteți? Domnule Kirieleison* et consortes[1]? *Aşa credeți că mi-ați luat urma, ocolind codrul? Stați că vă arăt eu vouă! Am să mă smulg, am să mă descotorosesc de voi aşa de grațios şi cu un asemenea avânt, că o să vă ia naiba până să-mi luați din nou urma. Căci va trebui să mi-o căutați lângă Wrocław.*

Pasărea în văzduh, peştele în apă.

A tras surul în partea drumului bătut care ducea spre Oder. Pentru siguranță, nu a coborât pe drum, ci a mers prin tufăriş şi pe sub sălcii. Drumul, aşa cum socotise, mergea în direcția debarcaderului de pe râu. Calculase bine.

Auzea de departe vocile răstite ale oamenilor de la debarcader, înfierbântați cum se vede de focul certurilor sau de clocotul negoțului şi al negocierilor negustoreşti. Se distingea uşor limba în care vorbeau. Vorbeau polonă.

Aşadar, înainte să iasă din tufăriş şi de pe taluz a văzut debarcaderul. Reynevan ştia cui aparțin aceste voci, precum şi bărcile mici cu pânză, barcazurile şi lotcile legate de stâlpi. Erau wasserpolacii[2], „polonezii de pe apă“, plutaşi şi pescari de pe Oder, organizați mai mult pe clanuri decât pe bresle de meseriaşi, o frăție unită nu numai prin profesia pe care o practicau membrii ei, ci şi prin limbă şi printr-un puternic sentiment al diferențierii naționale. Polonezii de pe apă dețineau o mare parte din pescuitul silezian, din plutărit şi o parte încă şi mai mare din transportul fluvial, în care concurau cu succes împotriva Hansei. Hansa nu ajungea pe Oder mai sus de Wrocław; polonezii de pe apă ajungeau până la Racibórz. De pe cursul inferior al Oderului navigau până la Frankfurt, Lubusz şi Kostrzyn, ba chiar – ocolind într-un mod de neînțeles dreptul rigid de depozit din Frankfurt – mai departe în jos, până la gurile Wartei.

Dinspre debarcader venea miros de peşte, de nămol şi de gudron.

---

[1] „Şi însoţitorii”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Românizare a termenului din lb. germană *Wasserpolen* (*Wasserpolak* la singular), „polonezi de pe apă”, denumire folosită pentru populaţia din Silezia care vorbea un dialect polonez (silezian) cu multe elemente germane şi cehe.

Reynevan a mânat anevoie calul care şchiopăta pe lutul alunecos al taluzului, s-a apropiat de debarcader, trecând printre şoproane şi hambare, printre plasele puse la uscat. Pe podeţul de lemn plescăiau şi lipăiau picioarele goale, oamenii încărcau şi descărcau marfa. De pe un şlep descărcau, pe altul încărcau. O parte din mărfuri, alcătuită din piei tăbăcite şi butoaie cu un conţinut necunoscut, era cărată de pe punte în căruţe, iar operaţia era supravegheată de un negustor bărbos. Pe una dintre lotci mânau un taur. Acesta răgea şi dădea din copite, de se zgâlţâia toată puntea. Barcagiii înjurau în polonă.

Zarva s-a potolit destul de repede. Căruţele cu piei şi butoaie au plecat, taurul se străduia să dărâme cu cornul ocolul strâmt în care fusese închis. Polonezii de pe apă, aşa cum le stătea în obicei, au început să se certe. Reynevan ştia polonă destul de bine ca să înţeleagă că se certau din nimic.

— Merge cineva în josul apei, dacă mi-e îngăduit să întreb? La Wrocław?

Polonezii şi-au întrerupt disputa şi l-au examinat pe Reynevan cu priviri nu tocmai binevoitoare. Unul din ei a scuipat în apă.

— Şi dacă ar fi aşa, s-a răstit el, ce-i cu asta? Preacinstite domn nobil.

— Calul meu şchiopătează. Şi trebuie să ajung la Wrocław.

Polonezul s-a înecat, a pufnit, a scuipat din nou.

— Ei, nu s-a lăsat Reynevan. Atunci cum rămâne?

— Eu nu car nemţi.

— Nu sunt neamţ. Sunt silezian.

— Aha?

— Aha!

— Atunci spune: capra calcă-n piatră, piatra crapă-n patru!

— Capra calcă-n piatră, piatra crapă-n patru. Dar spune şi tu: şase şvabi în şase saci.

— Şase... şaşi... în şaşe.... Urcă!

Reynevan nu s-a lăsat invitat de două ori, dar barcagiul i-a potolit brusc entuziasmul.

— Stai aşa! Încotro? În primul rând, eu merg numai până la Oława. În al doilea rând, costă cinci skoieţi[1]. Şi pentru cal încă cinci.

---

[1] *Skojec* (pronunţat „skoieţ”), în lb. poloneză, este o monedă care a circulat în Europa Centrală medievală, echivalentă cu a 24-a parte dintr-o grivnă, cu 30 de pfenningi sau cu doi groşi.

— Dacă nu ai, a intervenit cu un zâmbet de vulpoi cel de-al doilea polonez, văzând că Reynevan scormoneşte îndelung în pungă, cumpăr eu calul. Cu cinci... hai, fie, cu şase skoieţi. Doisprezece groşi. Ai exact cât costă drumul. Iar pentru cal, acum, că nu îl mai ai, nu plăteşti nimic. Câştig curat.

— Calul acesta valorează cel puţin cinci grivne, a spus Reynevan.

— Calul ăsta, a spus repede polonezul, face cât un căcat. Pentru că nu poţi să ajungi cu el acolo unde ţi-e degrabă. Deci cum rămâne? Îl vinzi?

— Dacă mai puneţi încă trei skoieţi pentru şa şi hamuri.

— Un skoieţ.

— Doi.

— S-a făcut.

Calul şi banii şi-au schimbat stăpânii. Reynevan l-a bătut pe sur pe gât, în semn de rămas-bun, l-a mângâiat pe coamă, l-a tras de nas, căci se despărţea vrând-nevrând de prietenul şi tovarăşul lui de suferinţă. S-a apucat de odgon şi a sărit pe punte. Barcagiul a aruncat frânghia de pe stâlp. Şlepul s-a zgâlţâit, lăsându-se purtat uşor de curent. Taurul răgea, peştii duhneau. Pe punte, polonezii examinau picioarele calului şi se certau pentru el.

Şlepul plutea în josul râului. Spre Oława. Apa cenuşie a Oderului clipocea şi făcea spume pe marginile şlepului.

— Luminăţia Ta!

— Ce este? Reynevan a tresărit, s-a frecat la ochi. Ce s-a întâmplat, domnule căpitan?

— Am ajuns la Oława.

De la gurile Stobrawei până la Oława nu sunt nici cinci mile. Când pluteşte în sensul curentului, un şlep poate parcurge distanţa aceasta în nu mai mult de zece ore. Cu condiţia să plutească fără opriri mai lungi şi să nu aibă alte treburi decât să navigheze.

Dar polonezul care conducea şlepul avea nenumărate treburi. Aşa că Reynevan nu s-a putut plânge de lipsa opririlor pe drum. Totuşi, în general vorbind, nu avea niciun motiv să se plângă. Deşi în loc de zece ore petrecuse pe şlep o zi şi jumătate şi două nopţi, era în siguranţă, călătorise comod, profitase de odihnă, dormise şi mâncase pe săturate. Ba făcuse chiar şi conversaţie.

Polonezul – deşi nu i-a spus lui Reynevan cum se numeşte şi nici nu l-a întrebat cum îl cheamă pe el – era în general un om

simpatic şi cu purtări plăcute. Deşi nu prea vorbăreţ, ca să nu spunem morocănos, nu era deloc mojic sau nepoliticos. Deşi era un om simplu, nu era deloc prost. Şlepul plutea printre locurile cu apă puţin adâncă şi oprea când pe malul stâng, când pe cel drept. Cei patru oameni care alcătuiau echipajul se mişcau repede, ca stropiţi cu apă clocotită, căpitanul înjura şi îi fugărea. Cârma era ţinută ferm de nevasta polonezului, o femeie mult mai tânără decât el. Reynevan, ca să nu pară necuviincios, evita să privească, dacă reuşea, la şoldurile ei puternice, vizibile pe sub fusta strânsă. Îşi întorcea atât cât putea privirile atunci când manevrele hotărâte pe care le făcea cu cârma îi întindeau cămaşa pe sânii demni de Venera.

Reynevan a vizitat cu şlepul porturile de pe Oder cu denumiri ca Jazica, Zagwiździe, Klęby şi Mąt, a fost martor la pescuitul în comun şi la tranzacţiile comerciale, ba chiar şi la peţitorii. A asistat la încărcarea şi descărcarea celor mai felurite mărfuri. A văzut lucruri pe care nu reuşise să le vadă niciodată până atunci, de exemplu cum se măsoară un somn de cinci coţi şi cum se cântăreşte acelaşi somn de o sută douăzeci şi cinci de funturi. A mâncat ce nu mai mâncase niciodată până atunci, de exemplu file din acelaşi somn făcut pe jar. A aflat cum să se ferească de omul apelor, de zgripţuroi, de duhul vârtejului. Care este diferenţa dintre năvod şi majă, între gardul împletit şi plăvală, între banchiză şi cotul triunghiular al râului, care este deosebirea dintre plătică şi caras. Ascultase cuvinte foarte urâte despre domnii germani, care îi asupresc pe polonezi cu vămi, tarife şi dări tâlhăreşti.

Iar a doua zi de dimineaţă a constatat că este duminică. „Polonezii de pe apă“ (wasserpolacii) şi pescarii locali nu lucrau. S-au rugat destul de mult timp la nişte statui cioplite cam din topor ale Maicii Domnului şi ale Sfântului Petru, apoi s-au ospătat, apoi au ţinut un fel de adunare, apoi iar au mâncat şi s-au bătut.

Aşadar, deşi lungă, călătoria nu fusese deloc plicticoasă. Iar acum se iviseră zorile sau era chiar dimineaţă. Iar oraşul Oława era chiar după cotul râului. Nevasta polonezului împingea cârma, sânii ei împingeau cârma.

— În Oława, a spus căpitanul, am treabă o zi, cel mult două. Dacă binevoiţi să aşteptaţi, vă ducem până la Wrocław, tinere domn silezian. Fără să mai plătiţi nimic.

— Mulţumesc, a spus Reynevan întinzând mâna să i-o strângă, căci îşi dădea seama că aceasta era culmea dovezii de

simpatie. Mulțumesc, dar pe drum m-am gândit la mai multe lucruri, iar acum Oława îmi convine chiar mai mult decât Wrocław.

— Cum doriți. Vă las să coborâți unde doriți. Vreți pe malul drept sau pe malul stâng?

— Aş vrea pe drumul spre Strzelin.

— Atunci pe stânga.

— Şi înțeleg că ați prefera să ocoliți poarta oraşului.

— Aş prefera, a recunoscut Reynevan, uimit de perspicacitatea polonezului. Dacă nu vă stânjeneşte.

— De ce să mă stânjenească? Hai, cârma la stânga, Maryśka! Coboară la Stăvilarul Sturzului!

Dincolo de Stăvilarul Sturzului se întinde vechea albie a râului, acoperită în întregime de un covor de gălbenele înflorite. Deasupra albiei vechi se aduna ceața. Se auzeau deja ecourile îndepărtate ale periferiei oraşului Oława care se trezea – cântatul unui cocoş, lătratul câinilor, scrâşnetul metalului pe metal, clopotul bisericii.

Văzând semnalul, Reynevan a sărit pe puntea care se clătina. Şlepul a atins uşor parii, a despicat cu botul plantele din apă şi s-a întors alene spre curentul râului.

— Ține-o tot timpul de-a lungul stăvilarului! Până la podul din Oława, apoi o iei spre pădure. Mergi pe malul unui pârâu şi ajungi imediat la cârciuma din Strzelin. Nu ai cum să te rătăceşti!

— Mulțumesc! Rămâi cu bine!

Ceața se ridica repede de pe râu, şlepul dispărea în depărtare. Reynevan şi-a aruncat bocceluța pe umăr.

— Domnule silezian!

— Daa?

— Şase şvabi în şase saci!

Capitolul 6

În care Reynevan mai întâi încasează o chelfăneală, apoi porneşte la drum spre Strzelin împreună cu patru bărbaţi şi un câine. Plictiseala drumului este atenuată de o dispută despre ereziile care se înmulţesc precum neghina.

Pe la marginea codrului, în mijlocul buruienişului verde, rostogolindu-şi vesel apele luminate de soare, curgea un pârâiaş, şerpuind prin şirul de sălcii. Acolo unde începeau tăierile de copaci şi drumul intra în pădure, malurile pârâului erau unite printr-un podeț din butuci neşlefuiți, atât de negri, de plini de muşchi şi de bătrâni, de parcă ar fi datat de pe vremea lui Henric cel Pios[1]. Pe pod stătea o căruță la care era înhămată o mârțoagă murgă slăbănoagă. Căruța era înclinată foarte tare într-o parte. Şi se vedea de ce.

— Roata, a constatat cu voce tare Reynevan, apropiindu-se. Avem necazuri, aşa este?

— Mai mari decât credeți, a răspuns o tânără femeie roşcată şi frumoasă, deşi cam plinuță, ştergându-şi fruntea transpirată. Ne-a plesnit osia.

— A! Fără fierar nu faci nimic!

— Ai, ai, ai! a spus alt călător, un evreu bărbos într-o haină modestă, dar îngrijită şi deloc sărăcăcioasă, apucându-se de căciula din blană de vulpe. Doamne Dumnezeul lui Isaac! Ce nefericire! Ce năpastă! Ce ne facem?

— Mergeați la Strzelin? a presupus Reynevan după direcția pe care o arăta oiştea.

— Ați ghicit, tinere domn.

— Vă ajut, iar voi mă duceți în schimb şi pe mine. Ştiți, merg şi eu tot într-acolo. Şi am şi eu necazuri...

— Nu e greu să ne dăm seama că sunteți nobil, tinere domn, a spus evreul mişcând din barbă, iar ochii i-au scăpărat vicleni. Dar unde vă este calul? Vă gândiți să călătoriți cu căruța, deşi nu sunteți Lancelot? Dar să lăsăm asta. Văd după privire că sunteți

---

[1] Henric al II-lea cel Pios (1196 – 1241), duce de Silezia, de Cracovia şi mare duce al Poloniei (1238 – 1241).

om bun. Eu sunt Hiram ben Eliezer, rabin al kehillei[1] din Brest. Merg la Strzelin...

— Iar eu sunt Dorota Faber, a intrat veselă în vorbă femeia roşcată, imitând felul de a vorbi al evreului. Merg în lumea largă. Iar dumneata, tinere domn?

— Mă numesc – s-a decis după o clipă scurtă de şovăire Reynevan – Reinmar Bielau. Ascultaţi. O să facem aşa. Tragem căruţa de pe pod, deshămăm iapa, eu mă duc călare pe ea pe deşălate până la Oława cu osia ruptă la fierar. Ba poate îl aduc chiar aici. Hai să ne apucăm de treabă.

Dar au constatat că nu era chiar aşa de uşor.

Dorota Faber nu era de mare ajutor, rabinul tămăduitor încă şi mai puţin. Deşi amărâta de iapă bătea înverşunată cu copitele în butucii putreziţi şi trăgea din răsputeri, abia au reuşit să mişte din loc căruţa vreun stânjen. Reynevan nu putea mişca singur căruţa.

S-au aşezat aşadar lângă osia ruptă şi se uitau gâfâind la chişcarii şi porcuşorii de râu, care mişcau nisipul de pe fundul pârâului.

— Spuneai că mergi în lumea largă, a întrebat-o Reynevan pe roşcată. Încotro?

— Încotro o să-mi găsesc pâinea, a răspuns femeia fără sfială, ştergându-se cu dosul palmei la nas. Deocamdată, domnul evreu a avut bunăvoinţa să mă ia în căruţă cu el până la Strzelin, după aceea, cine ştie, poate chiar până la Wrocław. În meseria mea, oriunde se găseşte de lucru, dar vrei să fie cea mai bună...

— În... meseria dumitale? a început să priceapă Reynevan. Atunci înseamnă... înseamnă că...

— Întocmai. Sunt... aşa cum spuneţi voi... asta, ei... Păcătoasă. Până nu demult în bordelul „La Coroană” din Brest.

— Înţeleg, a dat din cap grav Reynevan. Şi aţi plecat împreună? Rabinul? Şi dumneata? Ai luat în căruţă o... hm... o curtezană?

— Şi de ce să n-o iau? a făcut ochii mari rabinul Hiram. Am luat-o. Mă rog frumos, tinere domn, dacă nu aş fi luat-o, aş fi fost un mare ticălos.

Butucii acoperiţi cu muşchi au început să se zgâlţâie sub paşi.

— Necazuri? a întrebat unul din cei trei bărbaţi care intraseră pe pod. Putem să vă ajutăm?

---

[1] Structură comunitară evreiască din Europa de Est (Polonia, Statele Baltice, Ucraina).

— Ne-ar prinde bine, a recunoscut Reynevan, deşi mutrele respingătoare şi privirile repezite ale binevoitorilor nu-i plăceau.

Şi s-a văzut că pe bună dreptate.

Imediat, împinsă de mai multe perechi de mâini puternice, căruța a ajuns pe lunca de dincolo de pod.

— Ei, a spus scuturând bastonul cel mai înalt dintre bărbați, cu barba crescută până la ochi. Treaba s-a făcut, acum trebuie să plătiți. Deshamă calul de la căruță, scoate-ți şuba, dă-mi punga. Iar tu, domnişorule, dă jos scurteica şi scoate-ți ghetele. Iar tu, frumoaso, scoate-ți tot de pe tine, că tu va trebui să plăteşti altfel. În pielea goală!

Tovarăşii au rânjit, arătându-şi dinții stricați. Reynevan s-a aplecat şi a luat de jos bâta cu care ridicase căruța.

— Ia uitați-vă, a arătat spre el cu bâta bărbosul, ce domnişor războinic! Viața încă nu l-a învățat că atunci când ți se spune să dai ghetele, trebuie să le dai. Cu picioarele goale poți să mergi, dar cu ele rupte nu. Haideți! Burduşiți-l!

Tâlharii au sărit înapoi în fața ciomagului care şuiera învârtit de Reynevan, unul l-a atacat din spate şi i-a dat o lovitură sub genunchi, doborându-l pe tânăr la pământ, apoi s-a răsucit apărându-şi ochii de unghiile Dorotei Faber, care se instalase pe ceafa lui. Reynevan a încasat o lovitură în umăr, s-a ghemuit sub loviturile de picioare şi de bastoane, a văzut cum unul dintre tâlhari îl doboară cu o lovitură de pumn pe evreul care încercase să intervină. Şi apoi a văzut diavolul.

Tâlharii au început să urle cumplit.

Cel care se repezise la tâlhari se înțelege că nu era niciun diavol. Era un câine uriaş, negru ca smoala, un buldog având la gât un guler cu țepi de fier. Câinele s-a repezit asupra tâlharilor ca un fulger negru, dar ataca nu ca un câine, ci ca un lup. Îşi înfigea colții într-unul din ei, apoi îi dădea drumul ca să înşface pe altul. De gambă. De şold. Dintre picioare. Iar când cădeau jos, de față şi de mâini. Strigătele celor muşcați deveneau tot mai slabe, macabre. Ți se făcea părul măciucă.

Atunci a răsunat un fluierat strident, modulat. Câinele negru a sărit imediat departe de tâlhari şi a rămas nemişcat, cu urechile ciulite. Ca o statuie de antracit.

Pe pod a apărut un călăreț îmbrăcat cu o mantie scurtă, cenuşie, prinsă cu o agrafă de argint, un caftan strâns pe corp şi un şaperon cu o coadă lungă pe umeri[1].

— Când soarele va privi pe deasupra acelui molid, a rostit cu voce răsunătoare nou-venitul, îndreptându-şi trupul impunător în şaua armăsarului negru, îi dau drumul lui Belzebub pe urmele voastre, nemernicilor! Atâta timp aveți, nenorociților! Iar Belzebub este sprinten, vă sfătuiesc să alergați fără întrerupere.

Nu a fost nevoie să li se spună tâlharilor de două ori. Au dispărut în pădure, şchiopătând, gemând şi privind înspăimântați înapoi. Belzebub, ca şi când ar fi ştiut cu ce îi înfricoşează cel mai mult, nu se uita la ei, ci privea la soare şi la vârfurile molizilor.

Călărețul a îndemnat uşor calul. S-a apropiat mai mult şi s-a uitat de la înălțimea şeii la evreu, la Dorota Faber şi la Reynevan, care tocmai se ridica, frecându-şi coastele şi ştergându-şi sângele de la nas. L-a examinat deosebit de atent din priviri mai ales pe Reynevan, ceea ce tânărului nu i-a scăpat.

— Ei, ei, a spus el în cele din urmă. O situație clasică. Exact ca într-o poveste. Mlaştină, pod, roată, necazuri. Şi ajutorul ca la comandă. Nu cumva l-ați chemat? Nu vă e teamă că vă pun să semnați un pact?

— Nu, a spus rabinul. Nu e poveste.

Călărețul a pufnit.

— Eu sunt Urban Horn, a anunțat el, privind drept la Reynevan. Pe cine am ajutat împreună cu Belzebub al meu?

— Rabin Hiram ben Eliezer din Brzeg.

— Dorota Faber.

— Lancelot, Cavalerul Căruței[2].

Reynevan nu avea încredere în el.

Urban Horn a pufnit din nou şi a ridicat din umeri.

— Presupun că mergeți spre Strzelin. Am depăşit pe drum un călător care mergea tot într-acolo. Dacă îmi îngăduiți să vă dau un sfat, ar fi mai bine să vă rugați să vă ia cineva, decât să stați aici până la noapte cu roata asta ruptă. Mai bine. Şi mai sănătos.

---

[1] Acoperământ pentru cap purtat în secolul al XIV-lea, o combinaţie de glugă şi pelerină, transformată ulterior într-o panglică lungă, putând fi legată şi deasupra capului ca un turban.

[2] Eroul poemului francez *Lancelot, le Chevalier de la Charrette*, din secolul al XII-lea, atribuit lui Chrétien de Troyes.

Rabinul Hiram ben Eliezer a aruncat o privire tristă spre vehiculul său, dar a mişcat din bărbie, dând dreptate străinului.

— Iar acum rămâneţi cu bine, a spus străinul privind peste pădure, la vârfurile molizilor. Mă cheamă datoria.

— Am crezut că doar i-aţi speriat, a îndrăznit să rostească Reynevan.

Călăreţul l-a privit în ochi, dar avea o privire rece. De-a dreptul îngheţată.

— I-am speriat, a recunoscut. Dar eu, Lancelot, nu arunc vorbe în vânt.

Călătorul amintit de Urban Horn era un preot, un grăsan cu o tonsură adâncă, îmbrăcat cu o haină căptuşită cu blană de dihor, care conducea o căruţă mare.

Preotul a oprit calul, a ascultat povestea fără să coboare de pe capră, s-a uitat la căruţa cu osia ruptă, i-a examinat atent din priviri pe fiecare dintre cei trei care se rugau cu umilinţă şi a înţeles în cele din urmă ce doreau aceştia.

— Cum aşa? a întrebat cu mare mirare. Până la Strzelin? Cu căruţa mea?

Cei care se rugau au luat o mină şi mai rugătoare.

— Eu, Filip Granciszek din Oława, preot paroh la Biserica Sfânta Fecioară a Consolării, bun creştin şi preot catolic, să iau în căruţă un evreu? O curvă? Un vagabond?

Reynevan, Dorota Faber şi rabinul Hiram ben Eliezer s-au uitat unul la altul, cu o mină cât se poate de amărâtă.

— Urcaţi, le-a spus în final sec preotul. Aş fi un mare netrebnic dacă nu v-aş lua.

Nu a trecut nici o oră şi în faţa căruţei preotului, trasă de calul negru, a apărut Belzebub, strălucind de rouă. Şi puţin mai târziu în drum şi-a făcut apariţia şi Urban Horn pe armăsarul său.

— Merg cu voi la Strzelin, a anunţat el lejer. Fireşte, dacă nu aveţi nimic împotrivă.

Nimeni nu avea nimic împotrivă.

Nimeni nu a întrebat nimic despre soarta tâlharilor. Iar în ochii înţelepţi ai lui Belzebub nu se putea citi nimic.

Sau totul.

Şi au mers aşa, pe drumul spre Strzelin, pe valea râului Oława, când prin mijlocul codrilor deşi, când prin mlaştini şi peste lunci întinse. În faţa lor, ca o iscoadă, alerga Belzebub. Câinele

patrula pe drum, scotocea prin tufişuri şi ierburi. Dar nu fugărea şi nu lătra după iepuri şi gaiţe înspăimântate, asta era clar sub demnitatea dulăului negru. Iar Urban Horn, misteriosul străin cu ochi de gheaţă, care călărea pe bidiviul lui negru alături de căruţă, nu a fost nevoit nicio singură dată să dojenească şi nici să cheme câinele la el.

Dorota Faber mâna căruţa preotului, la care era înhămat calul negru. Curtezana roşcată îl rugase pe preot s-o lase să mâne şi era clar că înţelegea să-i plătească astfel pentru drum. Şi mâna admirabil, cu mare îndemânare. În felul acesta, preotul Filip Granciszek, care şedea lângă ea pe capră, putea să picotească sau să stea de vorbă, fără să se teamă pentru soarta vehiculului său.

În căruţă, peste sacii cu ovăz, moţăiau sau discutau – în funcţie de împrejurări – Reynevan şi rabinul Hiram ben Eliezer.

La coadă, legată de loitre, păşea iapa slăbănoagă a rabinului.

Aşadar mergeau, moţăiau, discutau, se opreau, discutau, moţăiau. Au mâncat una, alta. Au băut o butelcuţă de rachiu, pe care l-a scos dintr-o lădiţă preotul Granciszek. Au băut-o şi pe a doua, pe care a scos-o de sub şubă rabinul Hiram.

Curând, chiar după Brzeźmierz, au constatat că preotul şi evreul mergeau la Strzelin aproape în acelaşi scop – ca să fie ascultaţi de canonicul capitulului din Wrocław, aflat în vizită în acel oraş. Dar în timp ce preotul Granciszek mergea, aşa cum a recunoscut, la o convocare, ca să nu spunem la un mic consiliu, rabinul nutrea numai speranţa că va dobândi o audienţă. Preotul nu-i acorda şanse prea mari.

— Sfinţia Ta, a spus el, stăpânirea are mult de lucru acolo. Sunt o mulţime de cauze, de judecăţi, audienţe fără număr. Au venit vremuri grele, of, tare grele.

— Ca şi când ar fi fost cândva uşoare, a murmurat uşor Dorota Faber.

— Vorbesc despre vremuri rele pentru Biserică, a precizat părintele Granciszek. Şi pentru credinţa adevărată. Căci se înmulţeşte, se înmulţeşte neghina ereziei. Te întâlneşti cu cineva, te salută în numele Domnului şi nu poţi să ştii dacă nu este eretic. Aţi spus ceva, domnule rabin?

— Iubeşte-l pe aproapele tău, a mormăit Hiram ben Eliezer, dar nu se ştie dacă nu cumva în somn. Prorocul Ilie se poate arăta sub orice chip.

— O, a fluturat dispreţuitor din mână preotul Filip. Filosofic evreiască. Iar eu vă spun: vigilenţă şi muncă, vigilenţă, muncă şi

rugăciune. Pentru că tremură şi se clatină stânca lui Petru. Se înmulţeşte, se înmulţeşte de jur împrejur neghina ereziei.

— Asta aţi mai spus, părinte!

Urban Horn a frânat calul ca să meargă în dreptul căruţei.

— Dar este adevărat.

Se vede că îi trecuse de tot somnul părintelui Granciszek.

— Ori de câte ori aş spune, e la fel de adevărat. Se răspândeşte erezia, se înmulţeşte apostazia. Ca ciupercile după ploaie apar falşii proroci, gata să distorsioneze cu ştiinţele lor false Legea Domnului, întocmai aşa cum i-a scris apostolul Pavel lui Timotei: „Căci va veni vremea când oamenii nu vor putea să sufere învăţătura sănătoasă, ci îi vor gâdila urechile să audă lucruri plăcute şi îşi vor da învăţători după poftele lor. Îşi vor întoarce urechea de la adevăr şi se vor îndrepta spre istorisiri închipuite.”[1] Şi vor spune, milostiveşte-te, Hristoase, căci fac ceea ce fac în numele adevărului.

— Pe lumea aceasta totul se petrece sub lozinca luptei pentru adevăr, a remarcat reticent Urban Hora. Şi, deşi de regulă este vorba de adevăruri foarte diferite, un singur adevăr câştigă. Cel adevărat.

— Ceea ce aţi spus a sunat ca o erezie, s-a încruntat preotul. După părerea mea, să-mi îngăduiţi să spun, mi se pare mai aproape de adevăr ce a spus magistrul Johann Nider[2] în cartea sa *Formicarius*. I-a comparat pe eretici cu furnicile acelea care trăiesc în India, care aleg din nisip sârguincioase firişoarele de aur şi le duc în furnicar, deşi nu au niciun folos din acel metal, nici nu-l mănâncă, nici nu-l rod. La fel sunt şi ereticii, scrie Nider în *Formicarius*, care scormonesc în Sfânta Scriptură şi caută grăuncioarele de adevăr, deşi nici ei nu ştiu ce să facă apoi cu acel adevăr.

— A fost foarte frumos ce aţi spus, a oftat Dorota Faber, îndemnând calul. Adică partea cu furnicile. Oh, când ascult pe cineva atât de înţelept, simt un gol în stomac.

Preotul nu i-a dat atenţie nici ei, nici golului ei din stomac.

---

[1] 2 Timotei 4, 3 – 4.

[2] Johannes Nider (1380 – 1438), teolog german, predicator activ la Consiliul de la Constanz, a negociat cu husiţii cehi ca intermediar al papalităţii. Citarea lucrării *Formicarius* este un anacronism, căci aceasta a fost scrisă între 1436 – 1438 şi tipărită În 1475.

— Catarii – a spus el, adică albigensii, care au muşcat ca nişte lupi mâna care voia să-i aducă în sânul Bisericii. Valdezii[1] şi lollarzii, care au îndrăznit să mintă Biserica şi pe Sfântul Părinte şi să numească Sfânta Liturghie lătrat de câini. Dezgustătorii bogomili şi paulițiii[2], asemenea lor, alexienii[3] şi monarhianiştii[4], care îndrăznesc să nege Sfânta Treime. Fratricelli din Lombardia[5], ticăloşii şi tâlharii aceia care au mulți preoți pe conştiință. La fel şi dulciniştii, adepții lui Fra Dolcina. *Item,* mulți alți rătăciți: priscilienii, messalinienii, frații apostolici, pastorelii, aparenii şi amauricienii. Poplicanii şi turlupinii, care neagă divinitatea lui Hristos şi resping sfintele sacramente, închinându-se diavolului. Luciferienii, a căror denumire vorbeşte de la sine, care cinstesc erezia. Şi, evident, husiții, duşmanii credinței, ai Bisericii şi ai papei...

— Ca să fie mai amuzant – a intervenit zâmbind Urban Horn –, toți cei numiți de Domnia Voastră se consideră pe sine îndreptățiți şi pe toți ceilalți drept duşmani ai credinței. Cât despre papă, trebuie totuşi să recunoaşteți, părinte paroh, că uneori este greu să alegi dintre atâția pe cel potrivit. Iar în ceea ce priveşte Biserica, toți ca unul strigă că este nevoie de reforme, *in capite et in membris*[6]. Asta nu vă pune pe gânduri, preacinstite?

— Nu înțeleg prea bine cuvintele Domniei Voastre, a recunoscut Filip Granciszek. Dar dacă ați vrut să spuneți că erezia creşte chiar în sânul Bisericii, atunci aveți mare dreptate. Sunt foarte aproape de acest păcat cei care rătăcesc în credință, în semeția lor exagerează cu pioşenia! *Corruptio optimi pessima!*[7] Pot să amintesc numai *casus*[8] biciuitorilor cunoscuți de toată lumea,

---

[1] Adepţi ai mişcării de protest social şi religios a lui Pierre Valdes din Franţa (secolul al XII-lea).

[2] Călugări romano-catolici denumiţi şi eremiţii Sfântului Paul, care îşi propun să imite modul de viaţă al marilor apostoli.

[3] Fraţii Alexieni – congregaţie catolică de călugări devotaţi în special îngrijirii bolnavilor; a luat naştere în timpul marii epidemii de ciumă, supranumită „moartea neagră” (1347 – 1351).

[4] Adepţi ai unei mişcări eretice din secolele al II-lea – al III-lea, care neagă trinitatea şi natura divină a lui Hristos.

[5] Franciscanii spirituali, susţinători ai Sfântului Francisc din Assisi, erau adepţii sărăciei şi combăteau bogăţia Bisericii Catolice.

[6] Reformare „a capului [conducătorului] şi a membrilor”, în lb. latină, în original (n. red.).

[7] „Corupţia celor mai buni este cea mai rea”, în lb. latină, în original (n. red.).

[8] „Cazul”, în lb. latină, în original (n. red.).

adică al flagelatorilor! Încă din 1349, papa Clement al VI-lea i-a declarat eretici, i-a blestemat şi a poruncit să fie pedepsiţi. Dar a folosit la ceva?

— Nu a folosit la nimic, a răspuns Horn. Au continuat să umble prin toată Germania, producând bucurie, căci printre ei erau şi multe fete, iar acelea se biciuiau goale până la brâu, cu ţâţele în aer. Uneori nişte ţâţe chiar foarte frumoase, ştiu ce vorbesc, le-am văzut cum mărşăluiau în Bamberg, Goslar şi Fürstenwald. O, cum le mai ţopăiau ţâţişoarele! Ultimul conciliu le-a condamnat din nou, dar fără folos. Dacă vine vreo molimă sau altă nefericire, vor începe din nou procesiunile cu biciuire. De regulă, asta le place.

— Un magistru învăţat din Praga, s-a băgat în discuţie oarecum visător Reynevan, a demonstrat că asta e o boală. Că unele femei găsesc plăcere în asta, adică dacă se biciuiesc în pielea goală în văzul tuturor. De aceea au fost şi sunt atât de multe femei printre flagelatori.

— Nu vă sfătuiesc să vă referiţi la magiştrii praghezi în ziua de astăzi, i-a sugerat trist părintele Filip. Ceva trebuie să fie aici. Părinţii predicatori demonstrează că multe rele pornesc de la plăcerea trupească, iar aceasta la femei este nesătulă.

— Pe femei aţi face mai bine să le lăsaţi în pace, a rostit pe neaşteptate Dorota Faber. Că nici voi nu sunteţi fără păcat.

— În Grădina Raiului, s-a răstit la ea Granciszek, şarpele s-a dus la Eva, nu la Adam. Şi cu siguranţă ştia ce face. Aşa că dominicanii ştiu în mod sigur ce spun. Dar eu nu voiam să le vorbesc de rău pe femei, am vrut numai să spun că multe din ereziile de astăzi au la bază în mod ciudat tocmai pofta trupească şi depravarea, în conformitate cu un fel de perversitate primitivă, dorim să facem tot ce interzice Biserica. Biserica îndeamnă la smerenie? Ei, păi, să ne despuiem! Ne îndeamnă spre înfrânate şi cuviinţă? Ei, păi, să ne tăvălim ca pisicile în martie!

Picarzii şi adamiţii din Cehia merg goi puşcă şi se împreunează toţi cu toate, se bălăcesc în păcat precum câinii. La fel făceau şi fraţii apostolici, adică secta lui Segarelli[1]. La Köln, *condormientes*, adică „cei care dorm împreună”, se împreunează trupeşte fără să ţină seama de sex şi de rudenie. Paternienii, numiţi aşa de la spurcatul lor apostol Paterno din Paflagonia, nu recunosc taina

[1] Gerard Segarelli (1240 – 1300), întemeietorul sectei Fraţilor Apostolici din nordul Italiei.

căsătoriei, ceea ce nu-i împiedică să se dedea unei destrăbălări generale, mai ales dintre cele care fac imposibilă concepția.

— Interesant, a rostit gânditor Urban Horn.

Reynevan a roşit, Dorota a pufnit, demonstrând că treaba aceasta nu-i este întru totul străină.

Căruța a sărit brusc peste o groapă, astfel că rabinul Hiram s-a trezit din somn, iar preotul Granciszek, care tocmai se pregătea să spună ceva, fusese cât pe-aci să-şi muşte limba. Dorota Faber a plesnit calul şi a tras de hățuri. Preotul s-a aşezat mai bine pe capră.

— Au fost şi mai sunt şi alții, a continuat el, care păcătuiesc la fel ca flagelatorii, adică exagerând cu pioşenia, de la care este numai un pas până la rătăcire şi erezie. Aşa cum sunt, de pildă, *disciplinati* şi *battuti* care seamănă cu flagelatorii, ca *circumcelionii*, ca *bianchi* sau albii, ca umiliții, aşa-numiții „frați din Lyon“, ca ioachimiții. Ştim dintre aceştia şi pe de meleagurile noastre sileziene. Vorbesc despre begarzii[1] din Świdnica şi Nysa.

Reynevan a clătinat din cap, deşi avea o părere oarecum diferită despre begarzi şi beghine. Urban Horn nu a clătinat din cap.

— Begarzii – numiți *fratres de voluntaria paupertate*, a spus el calm, săraci din proprie voință, ar putea fi un exemplu pentru mulți preoți şi călugări. Şi au şi multe merite față de contemporani. Este suficient să spunem că aceste călugărițe în spitalele lor au stins molima din anul 1360 şi nu au permis răspândirea epidemiei. Iar aceasta înseamnă mii de oameni salvați de la moarte. Şi desigur, călugărițele au fost foarte frumos răsplătite pentru aceasta. Au fost acuzate de erezie.

— Au fost printre ei, desigur, şi mulți oameni cuvioşi şi plini de dăruire, a consimțit preotul. Dar au fost şi mulți apostați şi păcătoşi. Mulți begarzi, uneori chiar şi spitalele lor atât de lăudate, erau leagăne ale păcatului, ale ereziei, ale rătăcirii şi ale depravării scârboase. Şi s-au înrădăcinat multe rele şi printre begarzii itineranți.

— Vă este îngăduit să gândiți astfel.

— Mie? a ripostat Granciszek. Eu sunt un preot obişnuit din Oława, ce să-mi fie îngăduit? Pe aceşti călugări i-au condamnat

---

[1] Begarzii (în fr. *bégard*) şi beghinele (în fr. *béguine*) sunt ordine religioase din Europa Occidentală (secolele al XIII-lea – al XVI-lea), apropiate de călugării cerşetori, condamnate ca eretice de Conciliul de la Viena (1311).

conciliul de la Viena şi papa Clement, cu aproape o sută de ani înainte să mă nasc eu. Încă nu eram pe lume când, în anul 1332, Inchiziția a descoperit printre begarzi şi beghine practici oribile, precum dezgroparea mormintelor şi profanarea rămăşițelor pământeşti. Nu eram pe lume în anul ’72, când prin puterea noilor edicte papale a fost reînființată Inchiziția din Świdnica. A fost o cercetare care a dovedit erezia beghinelor şi legăturile lor cu trădătorii din Frăția Spiritului Liber, cu scârboşenia din Picardia în urma căreia prințesa văduvă Agnieszka a închis stabilimentele begarzilor şi beghinelor din Świdnica şi acestea...

— Begarzii şi beghinele, a încheiat fraza Urban Horn, au fost fugăriți şi persecutați prin toată Silezia. Dar şi aici vei spune, de asemenea, că te speli pe mâini, domnule preot din Oława, căci a fost înainte de venirea dumitale pe lume. Să ştii că şi înainte de a mea, ceea ce nu mă împiedică să văd cum a fost cu adevărat. Că majoritatea beghinelor şi a begarzilor prinşi au fost schilodiți în camere de tortură. Cei care au supraviețuit au fost arşi pe rug. Şi un grup mare, aşa cum se întâmplă de obicei, şi-au salvat pielea denunțându-i pe alții, dându-i torturii şi morții pe tovarăşii lor, pe prieteni, ba chiar şi rudele apropiate. Iar o parte din trădători a îmbrăcat după aceea veşminte de dominicani şi a pornit la luptă împotriva ereziei cu înfocarea neofitului.

— Sunteți de părere că acesta este un lucru rău? a întrebat preotul aruncându-i o privire usturătoare.

— Să denunți pe alții?

— Să lupți cu înfocare împotriva ereziei. Considerați că acesta este un lucru rău?

Horn s-a răsucit brusc în şa şi chipul i s-a schimbat.

— Nu încerca astfel de şmecherii cu mine, părinte. Nu fi, la naiba, ca Bernard Gui[1]. La ce îți foloseşte să-mi pui întrebări cu vicleşug? Priveşte în jurul dumitale. Nu suntem la dominicani, ci în codrii din Brzeźmierz. Dacă mă simt amenințat, îți ard una în frunte şi te arunc într-o groapă. Iar la Strzelin voi spune că ai murit brusc pe drum pentru că ți s-a înfierbântat sângele, de prea multe fluide şi umori.

Preotul a pălit.

— Pentru fericirea noastră comună, a încheiat calm Horn, nu se va ajunge până acolo, căci eu nu sunt nici begard, nici eretic,

---

[1] Bernard Gui (1261 – 1331), călugăr dominican, unul dintre ultimii inchizitori papali, prezentat ca personaj literar în romanul lui Umberto Eco, *Numele trandafirului* (1980).

nici sectant din Frăția Spiritului Liber. Dar să nu mai încerci cu mine trucuri de-ale Inchiziției, domnule preot din Oława. De acord? Ei?

Filip Granciszek nu a răspuns, a dat numai de câteva ori din cap.

Când s-au oprit ca să-şi mai întindă oasele, Reynevan nu a mai răbdat. L-a luat deoparte pe Urban Horn şi l-a întrebat care fusese motivul acelei reacții dure. La început, Horn nu a vrut să vorbească, s-a mulțumit să înjure de câteva ori şi să protesteze la adresa inchizitorilor băştinaşi. Dar văzând că lui Reynevan asta nu îi este de ajuns, s-a aşezat pe o buturugă şi a chemat câinele.

— Toate ereziile astea ale lor, Lancelot, a început el să vorbească pe un ton scăzut, nu mă interesează câtuşi de puțin. Deşi numai un prost nu şi-ar da seama – iar eu nu mă consider de fel prost – că acesta este *signum temporis*[1] şi că e timpul să trecem la fapte. Că poate merită să schimbăm ceva. Să facem o reformă sau cam aşa ceva. Mă străduiesc să înțeleg. Şi pot să înțeleg că se înfurie când aud că nu există Dumnezeu, că poți şi chiar trebuie să scuipi pe decalog, că trebuie să-l venerezi pe Lucifer. Îi înțeleg că în fața unui astfel de *dictum*[2] urlă că este erezie. Dar ce vedem? Ce îi enervează cel mai tare? Nu apostazia şi necredința, nu negarea sacramentelor, nu idolatria. Cel mai tare îi scot din fire îndemnurile spre sărăcia evanghelică. Spre smerenie. Spre pioşenie. Spre slujirea oamenilor şi a Domnului. Turbează când cineva le cere să renunțe la putere şi la bani. De aceea s-au năpustit cu atâta furie împotriva bianchilor, a smeriților, a frăției lui Gerard Groote, a beghinelor şi a begarzilor, împotriva lui Hus. La naiba, consider un miracol faptul că nu l-au ars pe rug pe Poverello, Francisc de Assisi! Dar mă tem că în fiecare zi arde undeva pe un rug un necunoscut anonim, un Poverello necunoscut şi nerecunoscut.

Reynevan a încuviințat din cap.

— De aceea mă enervează în aşa hal, a încheiat Horn.

Reynevan a mai dat o dată din cap. Urban Horn l-a privit grav.

— Ei, dar ştiu că ne-am lungit la vorbă. A căscat: Şi o asemenea conversație poate fi periculoasă. Aşa cum spuneam, nu puțini sunt aceia care şi-au băgat gâtul în laț cu limba lor prea

---

[1] „Semn al vremurilor”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Declaraţie”, în lb. latină, în original (n. red.).

lungă... Dar am încredere în dumneata, Lancelot. Nici nu ştii de ce.

— Ba ştiu, a zâmbit forţat Reynevan. Dacă vei bănui că o să te denunţ, îmi arzi una în cap, iar la Strzelin vei spune că am murit răpus de un surplus brusc de fluide şi umori.

Urban Horn a zâmbit. Foarte sălbatic.

— Horn?

— Te ascult, Lancelot. Nu e greu să-mi dau seama că eşti un bărbat de ispravă şi umblat. Nu ştii din întâmplare care dintre cei puternici are moşii în apropiere de Brzeg?

— Dar de unde îţi vine această curiozitate? a mijit din ochi Urban Horn. Atât de periculoasă în zilele noastre?

— De acolo de unde vine întotdeauna. Din curiozitate.

— Păi, da, cum altfel?!

Horn şi-a ridicat colţurile gurii într-un zâmbet, dar din ochii lui nici vorbă să dispară privirea bănuitoare.

— Ei bine, am să-ţi satisfac curiozitatea, în măsura modestelor mele puteri. În apropiere de Brzeg, spui? Konradswaldau aparţine familiei Haugwitz. La Jankowice sunt alde Bichofsheim, Hermsdorf este moşia lui Gall... Ia la Schönau, din câte ştiu, locuieşte paharnicul Bertold de Apold...

— Are vreunul din ei o fiică? Tânără, blondă?

— Cunoştinţele mele nu merg chiar atât de departe. Şi nu obişnuiesc să ajungă. Şi nu te sfătuiesc nici pe tine să mergi aşa de departe cu întrebările, Lancelot. Domnii cavaleri suportă curiozitatea obişnuită, dar nu le place deloc atunci când cineva se interesează prea mult de fiicele lor. Şi de soţii...

— Înţeleg.

— Atunci e bine.

Capitolul 7

În care Reynevan şi tovarăşii lui ajung la Strzelin în ajunul Adormirii Maicii Domnului şi, după cum se vede, exact în ziua arderii pe rug. Apoi, cei care trebuie ascultă învăţăturile canonicului catedralei din Wrocław. Unii cu mai multă, alţii cu mai puţină plăcere.

Dincolo de satul Hockricht, în apropiere de Wiązów, drumul care mergea prin mestecăniş a devenit din nou pustiu, iar Reynevan a răsuflat uşurat. Dar cam prematur. Belzebub a dat iarăşi dovadă de o mare înțelepciune câinească. Până acum nu mârâise nici măcar la soldații cu care se încrucişaseră, dar acum, simțind fără îndoială intenția, i-a avertizat cu un lătrat scurt, ascuțit, de apropierea unor călăreți în armură, care au apărut pe neaşteptate din mestecăniş pe ambele părți ale drumului. A mârâit amenințător, când la vederea lui unul dintre slujitorii cavalerilor şi-a dat jos arbaleta de pe umăr.

— Hei, voi de acolo! Stai! a strigat unul dintre cavaleri, un tânăr pistruiat ca un ou de prepeliță. Stai pe loc, am spus!

Slujitorul care călărea alături de cavaler şi-a băgat piciorul în scărița arbaletei, a întins-o cu îndemânare şi i-a pus o săgeată. Urban Horn a păşit uşor şi a ieşit puțin în față.

— Să nu îndrăzneşti să tragi în câine, Neudeck. Mai întâi, uită-te bine la el şi dă-ți seama că l-ai văzut deja.

— Pe Dumnezeul meu! Pistruiatul şi-a pus mâna streaşină la ochi ca să-i ferească de sclipirea soarelui în frunzele de mesteacăn: Horn? Eşti chiar dumneata?

— Nimeni altul. Porunceşte slujitorului să lase arbaleta la o parte.

— Desigur, desigur. Dar ține câinele. Şi apoi, noi am plecat în poteră. Urmărim pe cineva. Aşa că trebuie să te întreb, Horn, cine este cu tine? Cine mai merge?

— Mai întâi să precizăm următorul lucru, a spus rece Urban Horn. Pe cine urmăriți Domniile Voastre? Pentru că, dacă e vorba de hoți de vite, de exemplu, noi nu intrăm la socoteală. Din mai multe motive. *Primo:* nu avem vite. *Secundo...*

— Bine, bine...

Pistruiatul reuşise deja să-i examineze din priviri pe rabin şi pe preot şi a fluturat dispreţuitor din mână.

— Spune-mi altceva: îi cunoşti pe toţi aceştia?

— Îi ştiu. Ajunge?

— Ajunge.

— Cer iertare, înălţimea Voastră, a spus al doilea cavaler cu armura completă, înclinându-se uşor în faţa preotului Granciszek, dar nu vă incomodăm ca să ne distrăm. S-a comis o crimă, iar noi am pornit pe urmele ucigaşului. Din porunca domnului von Reideburg, starostele din Strzelin. Acesta este nobilul domn Kunad von Neudeck. Iar eu sunt Eustachy von Rochow.

— Ce omor? a întrebat preotul. Pentru Dumnezeu! A fost ucis cineva?

— A fost ucis. Nu departe de aici. Nobilul Albrecht Bart, domnul din Karczyń.

Un timp a domnit tăcerea. În care a răsunat apoi vocea lui Urban Horn. Dar era o voce schimbată.

— Cum? Cum s-a întâmplat?

— S-a întâmplat în mod ciudat, a răspuns vorbind rar Eustachy von Rochow, după o clipă în care a aruncat priviri bănuitoare. Mai întâi: chiar la amiază. În al doilea rând: în luptă. Dacă nu ar fi imposibil, aş spune în duel. A fost un singur om, călare, cu armură. A ucis cu o lovitură de sabie foarte sigură, necesitând multă forţă. În faţă. Între nas şi ochi.

— Unde?

— La un sfert de milă dincolo de Strzelin. Domnul Bart se întorcea de la o petrecere de la vecinul său.

— Singur? Fără oameni?

— Aşa călătorea. Nu avea duşmani.

— Dumnezeu să-l odihnească, a mormăit preotul Granciszek. Şi lumină...

— Nu avea duşmani, a repetat Horn, întrerupând rugăciunea. Dar există suspecţi?

Kunad Neudeck s-a apropiat de căruţă şi a privit cu interes la bustul Dorotei Faber. Curtezana i-a dăruit un zâmbet încântător. Eustachy von Rochow s-a apropiat şi el şi a rânjit la fel. Reynevan era foarte încântat. Pentru că la el nu se uitase nimeni.

— Sunt mai mulţi suspecţi, a spus Neudeck dezlipindu-şi privirile. Prin împrejurimi erau câteva grupuri suspecte. Nişte urmăriri, o vrajbă de familie, ceva în genul ăsta. Au fost zăriţi chiar şi indivizi precum Kunz Aulock, Walter de Barby şi Stork din

Gorgowice. Umblă vorba că nu ştiu ce tinerel i-a sucit capul nevestei unui cavaler, iar cavalerul s-a îndârjit nu glumă împotriva ticălosului şi a pornit după el.

— Nu putem exclude faptul că acel ticălos urmărit, a adăugat von Rochow, dând din întâmplare peste domnul Bart, a intrat în panică şi l-a ucis.

— Dacă e aşa, a spus Urban Horn scărpinându-se într-o ureche, o să puneţi mâna uşor pe acel ticălos, cum îi spuneţi. Trebuie să aibă peste şapte picioare înălţime şi patru în umeri. Unul ca ăsta nu se poate ascunde uşor printre oameni.

— Asta e drept, a recunoscut încruntat Kunad Neudeck. Domnul Bart nu era un slăbănog, nu s-ar fi lăsat doborât de un pitic... Dar poate că a făcut vrăji sau descântece. Se spune că seducătorul de femei străine este în acelaşi timp şi vrăjitor.

— Maică Preacurată! a strigat Dorota Faber, iar preotul Filip şi-a făcut cruce.

— Şi de altfel, a încheiat Neudeck, o să vedem ce şi cum. Căci atunci când o să-l prindem pe nemernic, o să-l întrebăm cu amănuntul, o, cum o să-l mai luăm la întrebări... Şi nu va fi greu să-l recunoaştem. Ştim că este bine făcut şi călăreşte pe un cal sur. Dacă îl întâlniţi cumva...

— Vă dăm de veste neîntârziat, a promis calm Urban Horn. Tânăr bine făcut, cal sur. Nu se poate să nu-l vedem. Nici să-l confundăm. Mergeţi cu bine.

— Poate că domnii ştiu, a întrebat preotul Granciszek, episcopul de Wrocław mai este încă la Strzelin?

— Desigur. Judecă procese la dominicani.

— Este acolo şi înălţimea Sa notarul Lichtenberg?

— Nu, a negat von Rochow. Se numeşte Beess. Otto Beess.

— Otto Beess, rectorul de la Sfântul Ioan Botezătorul, a mormăit preotul, imediat ce cavalerii domnului staroste au pornit la drum, iar Dorota Faber a îndemnat calul.

— Om aspru. Foarte aspru. O, domnule rabin, slabă nădejde să-ţi dea ascultare.

— Ba nu e aşa, a intervenit Reynevan, care se îmbujorase de câtva timp. O să fiţi primit, domnule rabin Hiram. Vă asigur.

Toţi s-au uitat la el, iar Reynevan a zâmbit misterios. După care, vesel nevoie mare, a sărit din căruţă şi a pornit pe jos, pe lângă ea. A rămas ceva mai în urmă, şi atunci Horn s-a apropiat de el.

— Acum vezi cum stă treaba, Reinmar Bielau, a spus el încet. Cât de repede se câştigă faima. Prin împrejurimi mişună zbirii năimiţi, tâlhari de teapa lui Kirieleison şi Walter de Barby şi omoară pe cineva, iar pe tine primul cade bănuiala. Vezi ironia sorţii?

— Văd două lucruri, a mormăit Reynevan. În primul rând, că ştii cine sunt. Cu siguranţă chiar de la bun început.

— Cu siguranţă. Şi al doilea?

— Că îl cunoşteai pe cel ucis. Pe numitul Albrecht Barta din Karczyn. Şi pun capul jos că mergi chiar la Karczyn. Sau ai mers.

— Ei, a spus peste o clipă Horn, dar ştiu că eşti isteţ! Şi cât eşti de sigur de tine! Dar ştiu de unde vine această siguranţă. E bine să ai cunoştinţe în cercurile înalte, nu-i aşa? Printre călugării din Wrocław? Dar sentimentul acesta poate fi foarte amăgitor, o, foarte amăgitor.

— Ştiu, a încuviinţat din cap Reynevan. Mă gândesc tot timpul la groapă. Şi la surplusul de umori şi de fluide.

— Şi bine faci că ţii minte.

Drumul mergea spre un deal pe care se aflau trei spânzurători, din care atârnau trei spânzuraţi, toţi uscaţi ca batogul. Iar în vale se întindea la picioarele călătorilor orăşelul Strzelin, cu periferiile lui colorate, cu zidul oraşului, cu castelul de pe vremea lui Bolek cel Sever[1], cu rotonda foarte veche a Sfântului Gotthard şi turlele noi ale bisericilor mănăstireşti.

— O, a observat Dorota Faber. Acolo se întâmplă ceva. E vreo sărbătoare?

Şi într-adevăr, în spaţiul liber din faţa zidurilor oraşului se strânsese o mulţime numeroasă. Şi dinspre poartă oamenii mergeau în aceeaşi direcţie.

— Probabil, o procesiune.

— Mai degrabă misterii, a spus Granciszek. Căci astăzi este 14 august, ajunul Adormirii Maicii Domnului. Hai să mergem, să mergem, doamnă Dorotka, să privim mai de aproape.

Dorota a plesnit calul. Urban Horn a chemat câinele şi l-a luat de lesă, ştiind că printre străini, chiar şi un câine atât de înţelept ca Belzebub poate să-şi piardă stăpânirea de sine.

Coloana care venea dinspre oraş s-a apropiat destul de mult ca să poată distinge câţiva preoţi în veşminte de liturghie, câţiva

[1] Boleslav (Bolko) cel Sever (1252 – 1301), membru al dinastiei Piaştilor.

dominicani în alb şi negru, câţiva franciscani în straie cenuşii, câţiva cavaleri călare, cu haine împodobite cu blazoane, câţiva orăşeni cu mantale care ajungeau aproape până la pământ. Şi câteva zeci de halebardieri cu tunici galbene şi coifuri cu luciri mate.

— Armata episcopului, a spus încet Urban Horn, dovedind pentru a nu ştiu câta oară că este bine informat. Cavalerul acela uriaş, călare pe murg, cu semnul tablei de şah, este Heinrich von Reidenburg, starostele oraşului Strzelin.

Soldaţii episcopului conduceau trei oameni, doi bărbaţi şi o femeie. Femeia avea o cămaşă albă, largă, unul dintre bărbaţi purta o şapcă ascuţită de culoare stridentă.

Dorota Faber a tras de hăţuri, a strigat la cal şi la mulţimea de orăşeni care se dădeau la o parte fără chef din faţa căruţei. Coborând dealul, călătorii din căruţă nu mai aveau vedere în jos, ca să vadă ar fi trebuit să se ridice în picioare, şi pentru aceasta ar fi trebuit să oprească şi căruţa. Şi oricum nu se putea merge mai departe, căci mulţimea era prea densă.

Reynevan s-a ridicat în picioare şi a văzut capetele şi umerii celor trei oameni, doi bărbaţi şi o femeie. Şi stâlpii care se înălţau mai sus de capetele mulţimii şi de care erau legaţi. Nu vedea grămezile de crengi stivuite sub stâlpi. Dar ştia că sunt acolo.

A auzit o voce puternică şi răsunătoare, dar neclară, acoperită şi întreruptă de rumoarea şi de zgomotul mulţimii. Desluşea cu greu cuvintele.

— Fărădelegi împotriva ordinii sociale îndreptate... *Errores Hussitarum*[1]*... Fides haeretica... erezie şi sacrilegiu... Crimen*[2]*...* dovedită de cercetare...

— Se pare că aici are loc rezumatul vizual al disputei noastre de pe drum, a spus Urban Horn, ridicându-se în picioare în scările şeii.

— Aşa se pare, a spus Reynevan, înghiţind în sec. Hei, oameni buni! Pe cine execută aici?

— Nişte haretici, le-a explicat întorcându-se spre ei un bărbat cu aspect de cerşetor. Au prins nişte haretici... husiţi sau ce or fi...

— Nu husiţi, *husoni*, l-a corectat al doilea, la fel de zdrenţuit şi cu accent polonez identic. O să-i ardă pentru sacrilegiu. Pentru că au dat împărtăşania la gâşte.

---

[1] „Greşelile husiţilor”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „Învinuire; vină; crimă”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Ei, ignoranță! a comentat din partea cealaltă a căruței un călător cu scoici brodate pe mantie. Nu ştiu nimic.

— Dar dumneata ştii?

— Ştiu! Lăudat fie domnul nostru Iisus Hristos! Călătorul văzuse tonsura preotului Granciszek: Ereticii se numesc husiți, de la prorocul lor, Hus, nu de la gâşte[1]. Ei, adică husiții, spun că purgatoriul nu există, iar împărtăşania o primesc în ambele feluri, adică *sub utraque specie*[2]. Şi de aceea li se mai spune şi utrachişti...

— Nu ne mai învăța, că suntem deja învățați, l-a întrerupt Urban Horn. Pe aceştia trei, întreb, pentru ce îi ard?

— Asta nu ştiu. Nu sunt din partea locului.

— Acesta cu scufia ruşinii – s-a grăbit să explice unul din partea locului, un cărămidar cu un caftan murdar de lut – este ceh, un trimis al husiților, preot rătăcit. A venit aici de la Tábor, i-a ațâțat pe oameni la revoltă, i-a îndemnat să ardă bisericile. L-au recunoscut chiar conaționalii lui, cei care au fugit din Praga după 1419. Iar celălalt este Antoni Nelke, profesor la şcoala parohială, adept al ereticului ceh. I-a dat adăpost şi a răspândit împreună cu el scrierile husite.

— Şi femeia?

— Elisabeta Ehrlich. Ea a fost condamnată din cu totul altă pricină. Întâmplător. Şi-a otrăvit soțul în înțelegere cu ibovnicul. Ibovnicul a fugit, altfel ar fi stat şi el pe rug.

— A ieşit adevărul la iveală, s-a băgat în vorbă un slăbănog cu o bonetă de fetru strâns lipită de cap. Că ăsta este bărbatul ei de-al doilea, adică al femeii Ehrlich. Cu siguranță că l-a otrăvit şi pe primul, zgripțuroaica.

— Poate că l-a otrăvit, poate că nu l-a otrăvit, dar le-a descântat la amândoi, s-a amestecat în vorbă o orăşeancă grasă, cu o scurteică brodată. Se spune că primul a băut până a căzut mort. Era cizmar.

— Cizmar, necizmar, l-a otrăvit şi – cu asta – amin, a decretat slăbănogul. Trebuie să fi fost şi ceva farmece la mijloc, din moment ce au judecat-o la dominicani...

— Dacă l-a otrăvit, aşa îi trebuie...

— Sigur că aşa îi trebuie!

---

[1] Joc de cuvinte: în limba cehă, *husa* înseamnă „gâscă”.

[2] Una din revendicările husiţilor era ca şi laicii să se împărtăşească şi cu pâine, şi cu vin (în ambele feluri), la fel ca preoţii şi călugării.

— Tăceți din gură! a strigat preotul Granciszek întinzând gâtul. Preotul citeşte sentința şi nu se aude nimic.

— Şi de ce trebuie să se audă? a pufnit Urban Horn. Şi aşa ştie toată lumea. Oamenii de pe ruguri sunt *haeretici pessimi et notorii*[1]. Iar Biserica, pentru că îi repugnă vărsarea de sânge, transferă pedepsirea vinovaților *brachium saeculare*, „brațului laic“...

— Linişte, vă spun!

— *Ecclesia non sitit sanguinem*, s-a auzit dinspre ruguri vocea cuiva adusă de vânt şi întreruptă de vuietul mulțimii. „Biserica nu este însetată de sânge” şi se cutremură în fața lui.

Mulțimea a început să urle tare. La ruguri se întâmpla ceva. Reynevan s-a ridicat în picioare, dar prea târziu. Călăul era deja lângă femeie, făcea ceva la spatele ei, ca şi când i-ar fi aranjat funia care o stânjenea la gât. Capul femeii a căzut pe un umăr, moale, ca o floare retezată.

— A sugrumat-o, a oftat încet preotul, ca şi când nu ar mai fi văzut niciodată aşa ceva. I-a frânt gâtul. Şi profesorului la fel. Probabil că în timpul cercetării au dat dovadă de pocăință.

— Şi au denunțat pe cineva, a adăugat Urban Horn. Normal.

Mulțimea a început să urle şi să înjure, nemulțumită de indulgența arătată profesorului şi otrăvitoarei. Strigătele s-au intensificat atunci când din grămada de vreascuri a țâşnit o flacără vioaie, care a cuprins într-o clipă rugurile în întregime, împreună cu stâlpii şi cu oamenii legați de ei. Focul mugea, se năpustea în sus; mulțimea, lovită de dogoare, s-a tras înapoi, înghesuiala devenind astfel şi mai mare.

— Treabă de mântuială! a țipat cărămidarul. Treabă de căcat! Au luat vreascuri uscate, uscate! Parcă sunt paie!

— Chiar aşa, rasoleală, şi-a dat cu părerea şi slăbănogul cu bonetă de fetru. Husitul nu a mai spus nici pâs! Nu ştiu să ardă! La noi, în Franconia, abatele din Fulda, acela ştiu că se pricepe! Supraveghează chiar el rugurile. Poruncea să se aşeze buturugile în aşa fel încât să ardă mai întâi numai picioarele până la genunchi, după aceea mai sus, până la ouă, după aia...

— Hoțul! a strigat subțire o femeie ascunsă în mulțime. Hoooooțul! Prindeți hoțul!

---

[1] „Cei mai răi şi notorii eretici”, în lb. latină, în original (n. red.).

Undeva în mijlocul mulțimii plângea un copil, cineva cânta la fluier, altcineva înjura murdar, altcineva râdea, se auzea un râs nervos, cretin.

Focul mugea în ruguri, arunca valuri puternice de dogoare. Vântul aducea spre călători un miros scârbos, înăbuşitor, dulceag, de cadavru ars. Reynevan şi-a acoperit nasul cu mâneca. Părintele Granciszek tuşea, Dorota Faber se sufoca. Urban Horn a scuipat, strâmbându-se groaznic. Dar pe toți i-a luat prin surprindere rabinul Hiram. Evreul s-a aplecat în afara căruței şi a vomitat pe cât de brusc, pe atât de abundent – peste pelerin, peste cărămidar, peste orăşeancă, peste omul din Franconia şi peste toți ceilalți care erau în apropiere. De jur împrejurul lui s-a făcut loc.

— Vă rog să mă iertați..., a reuşit să bâiguie rabinul printre zvâcnirile paroxistice următoare. Nu este nicio demonstrație politică. Este pur şi simplu un râgâit.

Canonicul Beess, rector la Sfântul Ioan Botezătorul, s-a aşezat mai comod, şi-a îndreptat pileusul[1], s-a uitat la vinul roşu claret care se legăna în cupă.

— Vă rog să aveți grijă, a rostit el cu vocea lui hârâitoare, să se facă o curățenie temeinică şi să se grebleze locul unde au fost rugurile. Toate aşchiile, chiar şi cele mai mici, rog să fie strânse şi aruncate în râu. Căci sunt tot mai multe cazuri în care oscioarele carbonizate sunt strânse şi apoi venerate ca relicve. Îi rog pe preacinstiții consilieri să aibă grijă de aceasta. Iar frații să supravegheze totul.

Consilieri prezenți în încăperea din castelului Strzelin s-au înclinat în tăcere, dominicanii şi frații minoriți şi-au aplecat tonsurile. Şi unii, şi alții ştiau că Otto Beess obişnuia să roage, nu să poruncească. Şi ştiau, de asemenea, că diferența era numai în cuvinte.

— Pe frații predicatori, a continuat Otto Beess, îi rog să urmărească în continuare cu vigilență, în conformitate cu bula *Inter cunctas*[2], toate manifestările de erezie şi activitățile emisarilor taboriți. Şi să raporteze chiar şi cele mai mărunte şi mai neînsemnate lucruri legate de o astfel de activitate. Mă bizui aici şi

[1] Bonetă în formă conică, fără boruri, purtată de clericii Bisericii Catolice.

[2] Bulă papală emisă de papa Martin al V-lea, În 17 martie 1420, prin care anunţa organizarea unei cruciade împotriva husiţilor, a wycliffiţilor şi a altor eretici din Boemia (n. red).

pe ajutorul brațului laic. Şi mă adresez cu această rugăminte Domniei Voastre, nobile domn Heinrich.

Heinrich Reideburg a înclinat capul în jos, dar aproape imperceptibil, după care şi-a îndreptat din nou silueta impunătoare, în mantia cu tabla de şah. Starostele din Strzelin nu-şi ascundea mândria şi semeția, nici nu se străduia să se prefacă umil şi supus. Se vedea că tolerează vizita mai-marilor Bisericii pentru că este nevoit, dar abia aşteaptă ca prelatul să plece de pe teritoriul lui.

Otto Beess ştia aceasta.

— Şi vă mai rog, domnule staroste Heinrich, a adăugat el, să depuneți strădanii mai mari decât până acum în cercetările legate de uciderea domnului Albrecht von Bart, săvârşită lângă Karczyn. Capitulul se interesează în mod deosebit de descoperirea făptaşilor acestei ucideri. Domnul von Bart, în pofida opiniilor sale severe şi controversate, era un om de valoare, *vir rarae dexteritatis*[1], un mare binefăcător al cistercienilor din Henryków şi din Krzeszów. Cerem ca ucigaşii lui să-şi primească pedeapsa meritată. Fireşte, este vorba de adevărații ucigaşi. Capitulul nu va fi mulțumit dacă se va arunca vina pe vrabia din mână. Aşadar, nu credem că Bart a murit de mâna ereticilor arşi astăzi pe rug.

— Poate că husiții aceia au avut nişte complici..., a mormăit Reideberg.

— Nu excludem acest fapt, a spus canonicul sfredelindu-l pe cavaler cu privirile. Nu excludem nimic. Cavalere Heinrich, să dați o amploare mai mare urmăririi. Dacă este nevoie, cereți ajutorul starostelui din Świdnice, domnul Albrecht von Kolditz. De altfel, rugați pe oricine, numai să aibă efect.

Heinrich Reideburg s-a înclinat țeapăn. Canonicul s-a înclinat şi el, dar destul de neglijent.

— Vă mulțumesc, nobile cavaler, a rostit cu o voce care suna ca scrâşnetul porții ruginite de la cimitir. Nu vă mai rețin. Mulțumesc, de asemenea, domnilor consilieri şi preacuvioşilor frați. Nu vă mai rețin de la îndatoririle Domniilor Voastre, căci presupun că aveți multe.

Starostele, consilierii şi călugării au ieşit, târşâindu-şi cizmele şi sandalele.

— Domnii clerici şi diaconi, a adăugat o clipă mai târziu canonicul de la catedrala din Wrocław, îşi amintesc, de asemenea,

---

[1] „Un bărbat cu calităţi deosebite”, în lb. latină, în original (n. red.).

de îndatoririle lor, după cum cred. Aşadar, vă rog să purcedeţi la îndeplinirea lor. Neîntârziat. Fratele secretar şi părintele confesor rămân. De asemenea şi...

Otto Beess a ridicat capul şi l-a examinat pe Reynevan din priviri.

— Rămâi şi dumneata, flăcăule. Am ceva de vorbit cu tine. Dar mai întâi îi primesc pe petenţi. Vă rog să-l chemaţi pe parohul din Oława.

În momentul în care a intrat, părintele Granciszek s-a schimbat la faţă într-un mod absolut de neînţeles, roşind şi pălind alternativ. A îngenuncheat imediat. Canonicul nu i-a poruncit să se ridice.

— Problema dumitale, părinte Filip, a început canonicul cu glas scrâşnitor, este lipsa de respect şi de încredere în superiori. Individualitatea şi părerile personale sunt, fireşte, preţioase, uneori mult mai demne de recunoaştere şi de laudă decât ascultarea prostească. Dar sunt şi chestiuni în care superiorii au dreptate în mod absolut şi sunt infailibili. De exemplu, al nostru papă Martin al V-lea; în disputa cu membrii conciliului, cu alde Gerson[1] sau polonezii Włodkowic, Wysz ori Łaskarz[2], care ar vrea să pună în discuţie fiecare decizie a Sfântului Părinte. Şi să o interpreteze după cum le convine lor. Nu se poate, aşa ceva nu se poate. *Roma locuta, causa finita*[3].

Şi tocmai de aceea, dragă părinte Filip, dacă mai-marii Bisericii îţi spun despre ce trebuie să predici, trebuie să le dai ascultare. Chiar dacă individualitatea dumitale protestează şi strigă, trebuie să dai ascultare. Pentru că este clar că aici e vorba de un scop mai înalt. Mai înalt decât dumneata, fireşte. Şi decât toată parohia dumitale. Văd că vrei să spui ceva. Vorbeşte, deci.

— Trei sferturi dintre enoriaşii mei, a bâiguit preotul Granciszek, nu sunt oameni foarte inteligenţi, aş spune, *por maiori parte illiterati et idiotae*[4]. Dar mai este încă un sfert. Acestora nu pot să le spun în predici ceea ce îmi recomandă curia. Le spun, fireşte, că husiţii sunt eretici, ucigaşi şi netrebnici, că Žižka şi

[1] Jean Charlier de Gerson (1363 – 1429), savant, teolog, reformator şi poet francez, cancelarul Universităţii din Paris, unul dintre cei mai remarcabili teologi de la Conciliul din Constanţa, unde Hus a fost condamnat la ardere pe rug.

[2] Pawel Włodkowic, Piotr Wysz, Andrzej Łaskarz – teologi polonezi din secolul al XIV-lea.

[3] „În mare parte, analfabeţi şi idioţi”, în lb. latină, în original (n. red.).

[4] Václav Koranda cel Bătrân († 1453), preot husit radical, tovarăş de luptă al lui Jan Žižka.

Koranda[1] sunt întruchipări ale diavolului, ucigaşi, eretici şi profanatori, că îi aşteaptă condamnarea veşnică şi chinurile iadului. Dar nu pot să le spun că mănâncă prunci. Şi că femeile la ei sunt de-a valma... Şi că...

— Nu ai înțeles? l-a întrerupt sever canonicul. Nu ai priceput cuvintele mele, Sfinția Ta? *Roma locuta!* Iar pentru dumneata, Roma înseamnă Wrocław. Trebuie să predici ce ți s-a poruncit, predicatorule! Despre femeile posedate de-a valma, despre pruncii mâncați, despre călugărițele fierte de vii, despre smulgerea limbilor preoților catolici, despre sodomie. Dacă ți se va porunci, vei spune că din cauza împărtăşaniei din potir husiților le cresc şi păr în cerul gurii şi cozi de câine la fund. Şi eu nu glumesc, am văzut asemenea scrieri în cancelaria episcopală. De altfel, a adăugat privind cu oarecare milă la Granciszek care se ghemuise de tot, de unde ştii că nu le cresc cozi? Ai fost la Praga? La Tábor? La Hradec Králové? Ai primit împărtăşania *sub utraque specie*?[2]

— Nu! a rostit preotul, mai-mai să se sufoce. Nici vorbă!

— Asta e foarte bine. *Causa finita*. Şi audiența la fel. Voi spune la Wrocław că a fost suficientă o admonestare, nu vor mai fi necazuri cu dumneata. Iar acum, ca să nu ai impresia că ai făcut drumul degeaba, te vei spovedi la confesorul meu. Şi vei executa pedeapsa pe care ți-o va da. Părinte Felicjan!

— Da, Preasfinția Voastră?

— Să stea culcat răstignit în fața altarului principal de la Sfântul Gotthard de la ultima rugăciune de noapte până la prima rugăciune de dimineață. Restul, la latitudinea dumitale.

— Dumnezeu să-l ocrotească...

— Amin. Mergi sănătos, părinte.

Otto Beess a oftat, a întins cupa goală spre cleric, care a turnat imediat vin în ea.

— Astăzi gata cu petenții. Haide, Reinmar.

— Cinstite părinte... mai înainte... am o rugăminte...

— Te ascult.

— Am venit pe drum împreună cu rabinul din Brzeg...

Otto Beess a încuviințat cu un gest. O clipă mai târziu, clericul l-a introdus pe Hiram ben Eliezer. Evreul a făcut o plecăciune adâncă, măturând pardoseala cu căciula de vulpe. Canonicul l-a privit foarte atent.

---

[1] „Roma a vorbit, cazul este închis”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Inadvertenţă: fiind preot, Granciszek primea de drept împărtăşania *sub utraque specie*.

— Ce îşi doreşte de la mine, a hârâit el, reprezentantul comunității din Brzeg? În ce chestiune a venit?

— Preacinstitul domn preot întreabă în ce chestiune? a ridicat sprâncenele stufoase rabinul Hiram. Pe Dumnezeu şi Abraham! Dar în ce chestiune, mă întreb eu, ar putea veni un evreu la preacinstitul domn canonic? Despre ce este vorba, mă întrebați? Am să vă spun că este vorba despre adevăr. Despre adevărul evanghelic.

— Adevărul evanghelic?

— Întocmai!

— Vorbeşte, rabine Hiram. Nu mă face să aştept.

— Cum porunceşte preacinstitul preot, vorbesc imediat, că de ce să nu vorbesc? Şi spun aşa: fel de fel de domni merg prin Brzeg, prin Oława, Grodków şi prin satele din jur şi îi ațâță pe oameni să-i bată pe ucigaşii lui Iisus Hristos, să le prade casele şi să le ruşineze nevestele şi fiicele. Şi aceşti nemernici se referă la preacinstiții prelați, spunând că aceste bătăi, jafuri şi siluiri sunt din voința Domnului şi a episcopului.

— Spune mai departe, prietene Hiram. Doar vezi că am răbdare.

— Ce mai este de spus? Eu, rabinul Hiram ben Eliezer din comunitatea Brzeg, îl rog pe preacinstitul domn preot să se respecte adevărul evanghelic. Dacă trebuie să fie bătuți şi jefuiți ucigaşii lui Iisus Hristos, mă rog frumos, să fie bătuți! Dar, pe strămoşul Moise, bateți-i şi pe ucigaşii adevărați. Pe cei care l-au răstignit. Adică pe romani!

Otto Beess a tăcut mult timp, privindu-l pe rabin printre pleoapele pe jumătate închise.

— Aşaaa, a spus el în cele din urmă. Dar ştii dumneata, prietene Hiram, că pentru asemenea vorbe pot să te închid? Vorbesc, fireşte, despre autoritățile lumeşti. Biserica este înțelegătoare, dar *brachium saeculare* poate fi greu, atunci când este vorba de erezie. Nu, nu, nu spune nimic, prietene Hiram. Voi vorbi eu.

Evreul s-a înclinat. Canonicul nu şi-a schimbat poziția din jilț, nici măcar nu a tresărit.

— Sfântul Părinte Martin, al cincilea cu acest nume, mergând pe urmele luminaților lui înaintaşi, a binevoit să afirme că, în pofida aparențelor, evreii sunt creați după chipul Domnului şi o parte dintre ei, deşi mică, va dobândi izbăvirea. De aceea nu se cuvine să fie prigoniți, discriminați, reprimați, apăsați şi oprimați

în niciun fel, inclusiv să nu fie creştinaţi cu forţa. Cred că nu te îndoieşti, prietene Hiram, că voinţa papei este poruncă pentru fiecare preot. Sau poate te îndoieşti?

— Dacă pot să mă îndoiesc? Păi, cred că este al zecelea domn papă care vorbeşte aşa... Atunci trebuie să fie adevărat, că altfel...

— Dacă te îndoieşti, l-a întrerupt canonicul, prefăcându-se că nu aude batjocura, trebuie să înţelegi că învinuirea preoţilor de aţâţare la atacuri împotriva izraeliţilor este o blasfemie. Adaug: o blasfemie pasibilă de pedeapsă.

Evreul s-a înclinat în tăcere.

— Este limpede – Otto Beess a mijit ochii –, oamenii laici ştiu puţin sau absolut nimic despre poruncile papale. Aşa că nu le este uşor să înţeleagă Sfânta Scriptură. Sunt, aşa cum mi-a spus cineva de curând, *pro maiori parte illiterati et idiotae*.

Rabinul Hiram nici măcar nu a tresărit.

— Iar neamul dumitale izraelit, a continuat canonicul, oferă pretexte gloatei cu nemiluita. Când provocaţi epidemii de ciumă, când otrăviţi fântânile, când chinuiţi o fecioară creştină nevinovată, când luaţi sângele copiilor pentru pască. Furaţi şi necinstiţi ostia. Vă ocupaţi cu cămătăria neruşinată şi luaţi bucăţi de carne vie de pe datornicul care nu poate să vă plătească dobânzile tâlhăreşti. Şi vă ocupaţi cu diverse alte îndeletniciri mizerabile. După cum mi se pare.

— Dar ce trebuie să facem, îl întreb eu pe preacinstitul părinte, a întrebat după o clipă plină de încordare Hiram ben Eliezer. Ce să facem pentru ca aceste lucruri să nu se mai întâmple? Adică otrăvirea fântânilor, chinuirea fecioarelor, luarea sângelui şi necinstirea ostiei? De ce anume este nevoie, întreb eu?

Otto Beess a tăcut mult timp.

— Dintr-o zi în alta, a spus în cele din urmă, se va anunţa o taxă specială, perceptibilă o singură dată, obligatorie pentru toată lumea deopotrivă. Pentru cruciada antihusită. Fiecare evreu va trebui să plătească un gulden. Comunitatea din Brzeg, pe lângă ceea ce trebuie să dea, va mai adăuga de bunăvoie... O mie de guldeni. Două sute cincizeci de grivne.

Rabinul a încuviinţat din barbă. Nu a încercat să se târguiască.

— Banii aceştia vor sluji binelui comun, a explicat canonicul, fără să sublinieze în mod deosebit. Şi aş spune, cauzei comune. Ereticii cehi ne ameninţă pe toţi. Fireşte, pe noi, adevăraţii catolici, mai mult, dar nici voi, izraeliţii, nu aveţi motive să-i iubiţi pe

husiți. Aş spune chiar dimpotrivă. E suficient să ne amintim de luna martie din anul 1422, când a fost pogromul sângeros din Oraşul Vechi praghez. Apoi măcelărirea evreilor de la Chomutov, Kutná Hora şi Písek. Aşadar, Hiram, cu această taxă veți avea măcar ocazia să participați la răzbunare.

— „Răzbunarea este a mea“, a răspuns peste o clipă Hiram ben Eliezer. Aşa vorbeşte Domnul, Adonai. Domnul spune să nu răsplătiți nimănui răul cu rău. Iar Domnul nostru, după cum spune prorocul Isaia, este generos cu iertarea.

— Şi în afară de aceasta, a adăugat încet rabinul, văzând că Otto Beess tace, ținând mâna la frunte, husiții îi omoară pe evrei numai de şase ani. Ce înseamnă şase ani față de o mie?

Otto Beess a ridicat capul. Privirea lui era rece ca oțelul.

— O s-o sfârşeşti rău, prietene Hiram, a scrâşnit el. Mi-e teamă pentru dumneata. Mergi în pace.

— Acum a venit în sfârşit şi rândul tău, Reinmar, a spus canonicul, după ce uşa s-a închis în urma evreului. Să stăm de vorbă. Nu trebuie să te fereşti de secretar şi de confesor. Sunt oameni de încredere. Sunt de față, dar este ca şi când nu ar fi aici.

Reynevan şi-a dres vocea, dar canonicul nu l-a lăsat să vorbească.

— Prințul Konrad Kantner a sosit la Wrocław acum patru zile, de ziua Sfântului Laurențiu. Cu o suită alcătuită din bârfitori oribili. Şi nici prințul nu face parte dintre oamenii discreți. În felul acesta, nu numai eu, dar aproape tot oraşul Wrocław a aflat despre aventurile extraconjugale ale Adelei, soția lui Gelfrad de Stercza.

Reynevan şi-a dres din nou vocea, a lăsat capul în jos, căci nu putea suporta privirea sfredelitoare. Canonicul şi-a împreunat mâinile ca pentru rugăciune.

— Reinmar, Reinmar, cum ai putut? a rostit el cu o exaltare oarecum artificială. Cum ai putut să încâlci în felul acesta legea divină şi pe cea omenească? Doar scris este: „În cinste să fie ținută căsnicia şi patul conjugal neîntinat, căci pe depravați şi adulterini îi pedepseşte Dumnezeu.” Iar eu adaug de la mine că mult prea des bărbaților înşelați li se pare că dreptatea lui Dumnezeu este prea întârziată. Şi mult prea des îşi fac singuri dreptate. Cu asprime.

Reynevan a mormăit şi mai tare şi a înclinat capul şi mai jos.

— Aha, a înțeles Otto Beess. Deja te fugăresc?

— Mă fugăresc.

— Sunt pe urmele tale?

— Sunt pe urmele mele.

— Flăcău fără minte! a rostit prelatul după o clipă de tăcere. Am să te închid în *Narrenturm*[1], uite aşa! În Turnul Nebunilor. Te-ai potrivi admirabil cu locatarii de acolo.

Reynevan şi-a tras nasul şi a făcut o mină, după părerea lui, pocăită. Canonicul a dat din cap, a oftat adânc, şi-a împletit degetele.

— N-ai putut să te abţii, aşa este? a întrebat el cu un aer de cunoscător. O visai noaptea?

— N-am putut să mă abţin, a recunoscut Reynevan roşind. O visam.

— Ştiu, ştiu. Otto Beess şi-a lins buzele, ochii i-au scăpărat brusc: Ştiu şi eu că fructul interzis este dulce, că îţi vine, of, îţi vine să mângâi pieptul necunoscutei. Ştiu că de pe buzele străinei picură miere, iar cerul gurii ei este neted ca uleiul. Dar în cele din urmă, aşa cum ne învaţă cu înţelepciune *Proverbia* lui Solomon, va fi mai amară decât pelinul şi mai tăioasă decât sabia cu două tăişuri, *amara quasi absinthium et acuta quasi gladius biceps*. Fereşte-te, băiete, să nu te arzi din cauza ei precum fluturele de noapte în flacăra lumânării. Ca să nu ajungi din cauza ei la moarte, să nu cazi în Abis. Ascultă cuvintele înţelepte ale Scripturii: „Mergi departe de ea pe drumul tău, nu te apropia de uşa casei ei“ – *Longe fac ab ea viam tuam et ne adpropinques foribus domus eius*.

— De uşa casei ei nu te apropia, a repetat canonicul, iar din vocea lui, ca suflată de vânt, răzbătea exaltarea predicatorului. Deschide urechile, Reinmar Bielau. Ţine bine minte cuvintele Scripturii şi pe ale mele. Bagă-ţi-le bine în cap. Ascultă sfatul meu: ţine-te departe de persoana aceasta. Nu face ceea ce intenţionezi să faci şi ceea ce citesc în ochii tăi, băiete. Stai departe de ea!

— Aşa voi face, cinstite părinte.

— Treaba se va rezolva cu timpul cumva. Pe fraţii Stercza o să-i sperie curia şi prinţul, o să-i îmbuneze amenda obişnuită de

[1] *Narrenturm*, „Turnul Nebunilor”, în lb. germană, în original, era un tip de azil-fortăreaţă, una dintre primele instituţii psihiatrice din istorie, administrate de către călugării capucini în Viena încă din 1784. Autorul foloseşte În mod unitar această denumire, care dă şi titlul cărţii în ediţia princeps, deoarece este în uz în istoriografia poloneză. Pentru a înlesni lectura în limba română, am optat pentru traducerea sa uneori (n. red.).

douăzeci de grivne; va trebui să plăteşti şi magistratului din Oleśnica pedeapsa obişnuită de zece grivne. Toate acestea la un loc nu fac cât valoarea unui cal bun de rasă, o să reuşeşti să obții atâta de la fratele tău ca ajutor, iar dacă e nevoie, adaug şi eu restul. Unchiul tău, scolasticul[1] Heinrich, mi-a fost bun prieten. Şi profesor.

— Mulțumiri...

— Dar nu pot să fac nimic, dacă oamenii te prind şi te bat. Înțelegi, tânăr fără minte? Trebuie să ți-o scoți din cap o dată pentru totdeauna pe nevasta lui Gelfrad Stercza, să-ți scoți din minte vizitele tainice la ea, scrisorile, mesagerii, tot. Trebuie să dispari. Să pleci în străinătate. Îți sugerez Ungaria. De îndată, fără întârziere. Ai înțeles?

— Voiam să trec mai întâi pe la Balbinów... la fratele...

— Nu-ți permit nici în ruptul capului! i-a retezat-o Otto Beess. Cei care te urmăresc cu siguranță că au prevăzut aceasta. De altfel, şi vizita la mine. Ține minte: când fugi, fugi ca un lup. Niciodată pe potecile pe care ai mai mers.

— Dar fratele... Peterlin... Dacă chiar trebuie să plec în străinătate...

— Am să-i spun eu totul lui Peterlin prin trimişi de încredere. Iar ție îți interzic să te duci acolo. Ai înțeles, zevzecule? Nu ai voie să mergi pe cărările pe care le cunosc duşmanii tăi. Nu ai voie să te arăți în locuri unde pot să te aştepte. Şi aceasta înseamnă, în niciun caz, în Balbinów. Şi în niciun caz în Ziębice.

Reynevan a oftat zgomotos, iar Otto Beess a înjurat zgomotos.

— Nu ştiai, a rostit el printre dinți. Nu ştiai că fata este la Ziębice. Iar eu, ca un bătrân prost ce sunt, m-am dat de gol. Ei, asta este! Nu are importanță. La Ziębice, la Roma, la Constantinopol, în Egipt, nu contează. Nu te apropia de ea, fiule.

— Nu mă apropii.

— Nici nu ştii cât de mult aş vrea să te cred. Ascultă-mă, Reinmar, ascultă-mă cu atenție. O să-ți dau o scrisoare – spun imediat secretarului să o scrie. Nu te teme, scrisoarea va fi redactată în aşa fel, încât nu o va înțelege decât destinatarul. Iei scrisoarea şi pleci ca un lup hăituit. Pe poteci pe care nu ai mai mers niciodată şi pe care nu te vor căuta, te duci la Strzegom, la mănăstirea carmeliților. Dai scrisoarea mea priorului de acolo, iar

---

[1] În secolele al XII-lea – al XVIII-lea, prelat membru al unei catedrale, care asigura supravegherea şcolilor din dioceza sa.

acela îți va face cunoştință cu un om. Iar aceluia, când veți rămâne singuri, îi vei spune: optsprezece iulie, anul optsprezece. Iar el te va întreba: unde? Şi vei răspunde: Wrocław, Oraşul Nou. Ai reținut? Repetă!

— Optsprezece iulie, anul optsprezece. Wrocław, Oraşul Nou. Şi ce înseamnă toate astea? Nu înțeleg.

— Dacă o să fii cu adevărat în primejdie, i-a explicat cu răbdare canonicul, eu nu pot să te salvez. Doar să te tund şi să te închid la cistercieni, sub cheie şi în spatele zidurilor, dar presupun că preferi să fugi. În orice caz, în Ungaria nu pot să te duc. Dar cel căruia te recomand poate. Vei fi în siguranță cu el, iar dacă va fi cazul, te va apăra. Este un bărbat cu o fire destul de controversată, de multe ori neplăcută, dar trebuie să rabzi, pentru că în anumite împrejurări este de neînlocuit. Aşadar, ține minte: Strzegom, Mănăstirea fraților Ordinului *Beatissimae Virginis Mariae de Monte Carmeli*, în afara zidurilor oraşului, pe drumul spre Poarta Świdnice. Ții minte?

— Da, preacinstite părinte.

— Pleci numaidecât. La Strzelin şi aşa te-au văzut prea mulți oameni. O să primeşti imediat scrisoarea şi la drum!

Reynevan a oftat. Avea intenția sinceră să mai stea de vorbă undeva la o bere cu Urban Horn. Horn îi trezise lui Reynevan multă stimă şi admirație; împreună cu dulăul său, Belzebub, crescuse în ochii lui cel puțin cât cavalerul Yvain cu leul[1]. Reynevan se simțea foarte tentat să-i facă lui Horn o propunere referitoare la o chestiune cu caracter cavaleresc – să o elibereze împreună pe o anumită domniță în suferință. Se gândea să-şi ia rămas-bun şi de la Dorota Faber. Dar ce să-i faci, nu se poate să tratezi uşuratic sfaturile şi recomandările unor oameni precum canonicul Otto Beess.

— Părinte Otto?

— Ce este?

— Cine este omul de la carmeliții din Strzegom?

Otto Beess a tăcut o clipă.

— Cineva pentru care nu există lucruri imposibile.

[1] *Yvain, le chevalier au lyon* („Yvain, Cavalerul cu leul”) (1180), roman din ciclul regelui Arthur, atribuit lui Chrétien de Troyes.

Capitolul 8

În care la început este frumos. Iar după aceea nu tocmai.

Reynevan era vesel şi fericit. Era plin de bucurie şi se simţea încântat de frumuseţea tuturor lucrurilor care îl înconjurau. Frumoasă era şi valea Oławei superioare, şerpuind printre dealurile verzi. Frumos păşea pe drumul de pe malul râului armăsarul murg îndesat, primit în dar de la canonicul Otto Beess. Încântător cânta sturzul printre ramurile copacilor, încă şi mai încântător, ciocârlia prin lunci. Albinele zumzăiau vesele, bondarii şi muştele bâzâiau voioşi. Zefirul care adia dinspre dealuri aducea o mireasmă îmbătătoare – când de iasomie, când de lemn-câinesc. Se zăreau şi ceva balegi, ce-i drept, semn că în apropiere erau aşezări omeneşti.

Reynevan era vesel şi fericit. Avea şi motive.

Cu toate eforturile sale, nu reuşise să se întâlnească totuşi cu foştii tovarăşi de călătorie şi să-şi ia rămas-bun de la ei şi îi părea rău; îl dezamăgea foarte tare mai ales dispariţia misterioasă a lui Urban Horn. Dar tocmai gândul la Horn îl inspira să acţioneze.

Pe lângă armăsarul murg cu stea albă în frunte, canonicul Otto îi mai dăruise şi o pungă pentru drum, mult mai grea decât săculeţul primit cu o săptămână în urmă de la Konrad Kantner. Reynevan a luat punga în mână şi şi-a dat seama după greutatea ei că înăuntru erau nu mai puţin de treizeci de groşi praghezi, ceea ce l-a convins încă o dată de superioritatea stării clericale faţă de cea cavalerească.

Punga aceea i-a schimbat soarta.

Într-o cârciumă din Strzelin, unde se dusese să-l caute pe Horn, l-a întâlnit în schimb pe omul care era factotum pentru canonic, părintele Felicjan, înghiţind lacom felii mari de cârnat gras prăjit şi dând apoi pe gât bere locală, ca să spele stratul gros de grăsime. Reynevan şi-a dat seama imediat ce e de făcut. Şi nici nu a trebuit să-l forţeze prea tare. La vederea pungii, preotul s-a lins pe buze, iar Reynevan i-a înmânat-o fără regret. Şi fără să numere câţi bani sunt de fapt înăuntru. Şi e clar, a obţinut imediat toate informaţiile necesare. Părintele Felicjan i-a povestit tot, ba era gata chiar să-i dezvăluie şi unele secrete auzite la

spovedanie, dar Reynevan a refuzat politicos, căci numele penitenților nu-i spuneau nimic, iar păcatele lor mai mari şi mai mici nu-l interesau absolut deloc.

A plecat de la Strzelin dimineața. Aproape fără niciun ban în buzunar, dar vesel şi fericit.

A mers în altă parte decât unde îi spusese să meargă canonicul. Nu pe drumul principal spre Świdnica şi Strzegom, ci spre vest, prin munții Dębowe, de-a lungul brațului sudic al râului Radunia. Absolut împotriva interdicției categorice, întorcându-se cu spatele spre masivul Radunia şi Ślęza, a pornit pe drumul spre Henryków şi Ziębice.

S-a îndreptat în şa, prinzând în nări altă mireasmă plăcută adusă de vânt. Păsărelele cântau, soarele încălzea. Ah, cât de frumoasă era lumea întreagă! Lui Reynevan îi venea să strige de bucurie.

Părintele Felicjan îi dezvăluise, în schimbul săculețului în greutate de aproximativ treizeci de groşi, că frumoasa Adela, soția lui Gelfrad, deşi încolțită în mănăstirea cistercienilor din Ligota, reuşise să fugă şi să-i păcălească pe urmăritori. Ajunsese la Ziębice, povestea preotul lingând tigaia, şi e drept că prințul Jan din Ziębice le poruncise sever călugărilor să i-o dea pe soția vasalului său. A luat-o în arest la domiciliu, până se lămureşte treaba cu preacurvia. Dar deşi păcatul cere pedeapsă – aici părintele Felicjan a tras o duşcă zdravănă de bere –, femeia este în siguranță la Ziębice, din partea fraților Stercza nu o mai amenință niciun pericol de violență şi nu-i va face nimeni niciun rău. Prințul Jan – aici părintele Felicjan şi-a tras nasul – l-a prevenit în mod special pe Apecz Stercza, ba l-a amenințat şi cu degetul, ca să-l îndemne la ascultare. Nu, acum frații Stercza nu mai pot să-i facă nimic cumnatei lor.

Reynevan a dat pinteni murgului să străbată lunca plină de flori galbene de coada-vacii şi de nipralǎ violet. Îi venea să râdă şi să strige de bucurie. Adela, Adela lui le-a tras clapa fraților Stercza, şi-a bătut joc de ei şi i-a făcut de râs ca pe nişte proşti şi nătărăi. Credeau că au pus mâna pe ea la Ligota, iar ea – țuşti! Şi n-au mai văzut-o! Ah, cum s-a mai oțărât cu siguranță Wittich, cum s-a mai înfuriat şi a urlat blasfemii neputincioase Morold, cum i s-a urcat sângele la cap lui Wolfher! Iar Adela dintr-odată, în noapte, călare pe iapa sură, cu coada fluturând...

Stai puțin, şi-a spus Reynevan, *Adela nu poartă coadă.*

Trebuie să mă stăpânesc, şi-a spus trezindu-se brusc din reverie şi dând pinteni calului. *Nicolette, amazoana cu părul strălucitor ca soarele, nu înseamnă nimic pentru mine. Desigur, m-a salvat, a păcălit potera şi a dus-o în altă parte şi am să-i mulţumesc când voi avea ocazia. Îi cad în genunchi. Dar o iubesc pe Adela, numai pe Adela, Adela este doamna inimii şi a gândurilor mele, mă gândesc numai la Adela, nu mă interesează deloc coada aceea blondă, nici privirile albastre de sub căciula de sobol, nici buzele ca zmeura, nici coapsele pline, care îmbrăţişau şoldurile iepei sure...*

O iubesc pe Adela, pe Adela, de care mă despart numai vreo trei mile. Dacă aş da drumul calului la galop, aş ajunge la porţile oraşului Ziębice înainte să bată de amiază.

Calm, calm. Fără înfierbântare. Cu capul rece. Mai întâi, profitând de ocazie, trebuie să-l vizitez în drum pe fratele meu. După ce o eliberez pe Adela de la Ziębice din arestul prinţului, vom fugi amândoi în Cehia sau în Ungaria. Pe Peterlin s-ar putea să nu-l mai văd niciodată. Trebuie să-mi iau rămas-bun de la el. Să-i explic. Să-i cer binecuvântarea frăţească.

Dar canonicul Otto mi-a interzis. Canonicul Otto a spus să merg ca un lup, niciodată pe poteca pe care am mai mers. Canonicul Otto m-a avertizat că urmăritorii pot să stea la pândă în apropiere de locuinţa lui Peterlin...

Dar Reynevan avea metoda lui...

În Oława se vărsa un afluent, un râuleţ – sau mai degrabă un pârâiaş – ascuns de păpuriş, abia vizibil sub baldachinul de arini. Reynevan s-a dus spre acel pârâiaş. Ştia drumul. Drumul care ducea nu la Balbinów, unde locuia Peterlin, ci la Powojowice, unde lucra.

Primul semnal că era deja aproape de Powojowice i l-a dat după un timp tocmai acel pârâiaş, pe malul căruia mergea Reynevan. Pârâiaşul a început mai întâi să miroasă urât, la început uşor, apoi din ce în ce mai rău, pe urmă de-a dreptul îngrozitor. Şi, în acelaşi timp, apa şi-a schimbat radical culoarea, devenind de un roşu murdar. Reynevan a ieşit din pădure şi a văzut de departe care era cauza – rastele de lemn uriaşe de care erau atârnate la uscat bucăţi de pânză şi de postav vopsite. Predomina culoarea roşie – producţia zilei semnalată deja de pârâiaş –, dar erau şi ţesături albastre, bleumarin şi verzi.

Reynevan cunoştea aceste culori, asociate în momentul de faţă cu Piotr von Bielau, mai mult decât nuanţele blazonului neamului. De altfel, avusese şi el o contribuţie la producerea acestor culori,

căci îl ajutase pe fratele lui să obțină coloranții. Roşul-închis, viu, al postavurilor şi pânzeturilor vopsite la Peterlin provenea dintr-o compoziție secretă de cârmâz, coada-vacii şi roibă. Toate nuanțele de albastru erau obținute de Peterlin dintr-un amestec de suc de afine cu drobuşor; de altfel, cultiva chiar el drobuşorul şi era unul dintre puținii oameni din Silezia care făcea aceasta. Drobuşorul amestecat cu şofran şi cu crăpuşnic dădea o frumoasă nuanță de verde intens.

Vântul bătea spre el şi aducea duhoarea, făcând să-i lăcrimeze ochii şi să i se încrețească perişorii din nări. Componentele necesare pentru vopsit, înălbitorii, leşia, acizii, sarea de măcriş, cenuşile şi seul duhneau destul de tare, dar la fel puțea şi zerul stricat, în care – conform rețetelor flamande – se înmuiau țesăturile de in în ultima fază a procesului de înălbire. Dar toate acestea nu se comparau nici pe departe cu duhoarea substanței de bază care se folosea la Powojowice – urina stătută de om. Urina, care se păstra cam două săptămâni în căzi mari, era după aceea folosită din belşug la îngroşarea pânzei şi la baterea postavului. Efectul era atât de puternic, încât postăvăria de la Powojowice şi împrejurimile duhneau a pişat, iar când vântul era prielnic, putoarea ajungea până la mănăstirea cistercienilor din Henryków.

Reynevan mergea pe malul râului roşu care duhnea ca o latrină. Auzea deja cum se băteau postavurile – huruitul neîncetat al roților mânate de apă, scrâşnetul angrenajelor şi al paletei de bătătorit. Postăvăria lui Peterlin era modernă; în afară de câteva standuri tradiționale cu butuci de lemn, avea şi ciocane acționate de apă, care împâsleau postavul mai repede, mai bine şi mai egal. Şi mai zgomotos.

În josul râului, dincolo de alte uscătorii şi de şirul de vopsitorii, se vedeau clădirile, hambarele şi şoproanele postăvăriei de pâslă. Aşteptau acolo, ca de obicei, vreo douăzeci de căruțe, de cele mai diferite dimensiuni şi modele. Reynevan a văzut că erau şi căruțe ale furnizorilor – Peterlin importa din Polonia cantități mari de sare de măcriş, precum şi vehicule ale țesătorilor, care aduceau postavul la împâslit. Renumele de care se bucura Powojowice făcea ca aici să vină țesători de peste tot din împrejurimi, din Germania, din Ziębice, din Strzelin, Grodków, ba chiar şi din Frankenstein. Îi vedea pe meşterii țesători care se înghesuiau în jurul locului unde se făcea împâslirea şi supravegheau treaba, auzea țipetele lor chiar peste zgomotul produs de instalații. Ca de obicei, se certau cu muncitorii de la împâslit în legătură cu modul în care trebuie

aşezat şi întors postavul pe buşteni. A zărit printre ei şi câțiva călugări în veşminte albe şi cu scapulare negre, dar nici aceasta nu era o noutate, căci mănăstirea cisterciană din Henryków producea cantități mari de postav şi era un client fidel al lui Peterlin.

Dar cel pe care nu-l vedea Reynevan era tocmai Peterlin. Fratele lui, care era foarte cunoscut în Powojowice, obişnuia să inspecteze tot terenul. Călare, ca să iasă în evidență. Căci Piotr von Bielau era în fond cavaler.

Încă şi mai ciudat era că nu se vedea nicăieri silueta înaltă şi slabă a lui Nicodemus Verbruggen, originar din Gent, din Flandra, mare maestru de împâslit şi vopsit.

Amintindu-şi la timp avertismentul canonicului, Reynevan s-a ascuns printre clădiri, în spatele căruțelor cu clienți care continuau să sosească. Şi-a tras pălăria pe nas şi s-a ghemuit în şa. Fără să atragă atenția nimănui, a ajuns lângă casa lui Peterlin.

Clădirea de obicei zgomotoasă şi plină de lume părea complet pustie. Nimeni nu a reacționat la chemarea lui, nimeni nu s-a sinchisit când a trântit uşa. În sala lungă nu era nici țipenie şi nici în încăperea slugilor. A intrat în încăpere.

Pe pardoseală, în fața vetrei căminului şedea maistrul Nicodemus Verbruggen, cu părul cărunt tuns ca un țăran, dar îmbrăcat ca un domn. Focul mugea în vatră. Flamandul rupea hârtii şi le arunca în flăcări. Era pe terminate. Pe genunchi nu mai avea decât câteva foi, în foc se înnegrea un teanc întreg.

— Domnule Verbruggen!

— *Jezus Christus...* Flamandul a ridicat capul, a aruncat în foc ultima foaie de hârtie: *Jezus Christus,* domnişorule Reinmar... Ce nenorocire, domnişorule... cumplită nenorocire...

— Ce nenorocire, domnule maistru? Unde e fratele meu? Ce ardeți aici?

— *Mynheer* Peter a poruncit. A spus, dacă se întâmplă ceva, să le scot din ascunzătoare, să le ard... şi repede. Aşa a spus: „Nicodemus, dacă se întâmplă ceva – Doamne fereşte să se întâmple –, arde totul repede. Iar postăvăria de pâslă trebuie să lucreze.” Aşa a spus *mynheer* Peter: *En het woord is vlees geworden...*[1]

— Domnule Verbrugen...

---

[1] „Domnul Peter. Şi Cuvântul s-a întrupat... ”, în lb. neerlandeză, în original (n. red.).

Reynevan a simțit cum o presimțire rea îi ridica părul măciucă la ceafă.

— Domnule Verbruggen, vorbeşte! Ce documente sunt acestea? Şi ce s-a întâmplat, de fapt?

Flamandul a ridicat capul între umeri, a aruncat în foc ultima hârtie. Reynevan a sărit, s-a ars la mână, dar a reuşit s-o scoată din foc, a apăsat-o şi a stins-o. Parțial.

— Vorbeşte!

— L-au ucis, a rostit înfundat Nicodemus Verbruggen.

Reynevan a văzut lacrima şerpuind printre firele de păr cărunt de pe obrazul aspru.

— Nu mai trăieşte bunul *mynheer* Peter. L-au omorât. L-au ucis. Domnişorule Reinmar... ce nenorocire, *Jezus Christus,* ce nenorocire...

Uşa s-a trântit. Flamandul a înțeles că nimeni nu mai ascultase ultimele lui cuvinte.

Chipul lui Peterlin era alb. Şi poros. Ca brânza. În colțul gurii, deşi fusese spălat, mai rămăseseră urme de sânge închegat.

Cel mai mare dintre frații Bielau stătea pe catafalcul amenajat în mijlocul încăperii, între douăsprezece lumânări aprinse. Avea pe ochi doi ducați de aur ungureşti, sub cap îi puseseră aşternut de cetină, al cărei miros, amestecat cu cel al cerii care se topea, umplea încăperea cu o mireasmă leşinată, respingătoare, de cimitir şi de moarte.

Catafalcul era acoperit cu un postav roşu. *Vopsit cu cârmâz chiar în postăvăria lui,* şi-a spus fără să vrea Reynevan, simțind cum îi țâşnesc lacrimile din ochi.

— Cum a..., simțea cum i se strange gâtlejul şi se sufocă. Cum s-a... s-a putut întâmpla?

Gryzelda din neamul Der, soția lui Peterlin, se uita la el. Avea fața roşie şi umflată de plâns, îşi strângea în fustă cei doi copii care plângeau zgomotos. Tomášzek şi Sybilla. Dar privirea ei era neprietenoasă, de-a dreptul duşmănoasă. Nu-l priveau deosebit de prieteneşte nici socrul şi nici cumnatul lui Peterlin, bătrânul Walpot Der, şi fiul lui necioplit, Krystian.

Nimeni, nici Gryzelda, nici ceilalți doi bărbați din familia Der nu au catadicsit să-i răspundă la întrebare. Dar Reynevan nu avea de gând să se dea bătut.

— Ce s-a întâmplat? Îmi spune şi mie cineva?

— L-au ucis unii, a mormăit vecinul lui Peterlin, Gunter von Bischofsheim.

— Dumnezeu îi va pedepsi pentru aceasta, a intervenit parohul din Wąwolnica – Reynevan nu-şi amintea cum se numeşte.

— L-au străpuns cu sabia, a spus răguşit Matjas Wîrt, un vecin din apropiere. Calul s-a întors fără călăreț. Chiar la amiază.

— Chiar la amiază, a repetat încrucişând brațele parohul din Wąwolnica. *Ab incursu et daemone meridiano libera nos, domine...*[1]

— Calul s-a întors cu şaua şi oblâncul pline de sânge, a repetat Wirt, oarecum sătul de rugăciunile care îl tot întrerupeau. Atunci am început să-l căutăm şi l-am găsit. În pădure, înainte de Balbinów... Chiar în drum. Probabil că domnul Piotr venea de la Powojowice. Pământul era bătătorit acolo de multe urme de copite, se vede că l-au înconjurat mai mulți...

— Cine?

— Nu se ştie, a ridicat din umeri Matjas Wirt. Nişte tâlhari, desigur...

— Tâlhari? Tâlhari şi nu au luat calul? Nu se poate!

— Dar cine ştie ce se poate şi ce nu, a ridicat din umeri Bischofsheim. Argații mei şi ai domnului Der aleargă prin pădure, o să prindă pe cineva. Şi l-am anunțat şi pe staroste. Vor veni şi oamenii starostelui, o să alcătuiască o poteră, o să cerceteze, *cui bono* – adică cine avea motiv pentru omor şi cine trage foloase de pe urma lui.

— Poate că este vreun cămătar furios pentru o camătă neplătită? a spus răutăcios Walpot von Der. Poate vreun coleg vopsitor, ca să scape de un concurent? Poate un client înşelat cu câțiva groşi? Aşa este şi aşa se sfârşeşte când uiți cine eşti şi te înhăitezi cu ticăloşii. Te joci de-a negustorul. Spune-mi cu cine te însoțeşti, ca să-ți spun cine eşti. Pfui, te-am dat după un cavaler, fiica mea, iar acum eşti văduvă după...

A tăcut brusc, iar Reynevan a înțeles că din cauza privirii lui. Disperarea şi turbarea se luptau în el furioase, învingea când una, când cealaltă. S-a stăpânit cu ultima rămăşiță de voință, dar degetele îi tremurau. La fel şi vocea.

[1] „Nu trebuie să te temi [...] nici de ciuma care umblă în întuneric, nici de molima care bântuie ziua în amiaza mare“, Psalmul 91, 5 – 6 (n. red.).

— Nu au fost văzuți cumva prin apropiere patru călăreți, a spus el înecându-se. Înarmați? Unul înalt, mustăcios, cu o jachetă cu ținte... Unul mic, cu coşuri pe față...

— Au fost unii aşa, a spus pe neaşteptate preotul. Ieri la Wąwolnica, lângă biserică. Tocmai când bătea clopotul pentru Îngerul Domnului... O, aveau o înfățişare înfricoşătoare! Patru. Într-adevăr, călăreții Apocalipsei...

— Ştiam eu! a exclamat cu o voce răguşită şi sufocată de plâns Gryzelda, fixându-l pe Reynevan cu priviri de bazilisc. Am ştiut de cum te-am văzut, nemernicule! Din cauza ta! Pentru păcatele şi fărădelegile tale!

— Alt von Bielau! a accentuat batjocoritor titlul Walpot Der. Tot nobil. Acesta, în schimb, este maestru în lipitori şi buruieni.

— Nemernicule, nelegiuitule! țipa tot mai tare Gryzelda. Indiferent cine l-a ucis pe tatăl acestor copii, a venit aici pe urmele tale! Toată nefericirea este numai din cauza ta! I-ai adus fratelui tău numai ruşine şi necazuri! Ce cauți aici? Îți miroase a stârv, corbule? Pleacă de aici! Să pleci din casa mea!

Reynevan îşi stăpânea cu mare greutate tremurul mâinilor. Dar nu mai avea voce. Fierbea pe dinăuntru de furie şi de dorința de a le arunca în ochi tuturor acestor Der ceea ce crede despre neamurile lor, care pot să facă pe marii domni numai datorită banilor câştigați de postăvăria lui Peterlin. Dar s-a stăpânit. Peterlin nu mai era în viață. Zăcea ucis, cu ducații ungureşti de aur pe ochi, în sala mare din propriul conac, între lumânările aprinse, pe catafalcul acoperit cu postav roşu. Nu se cuvenea să se certe şi să se înjure lângă rămăşițele lui, se cutremura numai când se gândea la una ca asta. Reynevan se temea că, dacă va deschide gura, nu se va mai putea opri.

A ieşit fără un cuvânt.

Jalea şi durerea puseseră stăpânire peste tot conacul familiei Balbin. Era pustiu şi linişte, slujitorii se ascunseseră şi ei pe undeva, ştiind că nu este bine să te încurci printre picioarele celor îndurerați. Nici câinii nu lătrau. În general, nu se vedea niciun câine. În afară de...

Şi-a şters ochii plini de lacrimi. Buldogul negru care stătea lângă şură nu era o fantomă. Şi nici nu avea de gând să dispară.

Reynevan a traversat cu paşi repezi curtea, a intrat în adăpost dinspre grajd. A străbătut culoarul pentru vaci – adăpostul era în acelaşi timp şi staul, şi grajd – şi a ajuns în despărțitura pentru cai. În colțul ocupat de obicei de calul lui Peterlin stătea în

genunchi Urban Horn şi scormonea cu un cuțit în pardoseala de lut printre paiele lipite.

— Ceea ce cauți nu este acolo, a spus Reynevan mirându-se şi el cât era de calm.

Horn nu părea nici el surprins. L-a privit în ochi fără să se ridice.

— Ceea ce cauți era ascuns în altă parte. Dar nu mai este. A ars.

— Serios?

— Serios.

Reynevan a scos din buzunar fragmentul ars de hârtie şi l-a aruncat nepăsător pe jos. Horn tot nu s-a ridicat.

— Cine l-a ucis pe Peterlin? Reynevan a făcut un pas înainte: Kunz Aulock şi banda lui, la comanda fraților Stercza? Pe domnul Bart din Karczyn l-au ucis tot ei? Şi ce ai tu cu ei, Horn? Ce cauți aici, la Balbin, la numai jumătate de zi după moartea fratelui meu? De unde ştii de ascunzătoarea lui? De ce cauți acolo documentele care au ars la Powojowice? Şi ce fel de documente erau acelea?

— Pleacă de aici, Reinmar, a spus Urban Horn, lungind cuvintele. Fugi, dacă îți este dragă viața. Nu mai aştepta nici măcar înmormântarea fratelui tău.

— Mai întâi o să-mi răspunzi la întrebări. Începe cu cea mai importantă: ce legătură ai cu această crimă? Ce legătură ai cu Kunz Aulock? Să nu încerci să minți!

— N-am să încerc, i-a retezat-o Horn, fără să-şi plece privirea, nici să mint, nici să răspund. Pentru binele tău, de altfel. Poate că te miri, dar acesta este adevărul.

— Am să te silesc să răspunzi – Reynevan a făcut un pas şi a scos pumnalul. Am să te oblig, Horn. Dacă este nevoie, cu forța.

Numai buzele țuguiate arătau că Horn fluierase, căci sunetul nu se auzise. Dar numai pentru Reynevan. Căci, în clipa următoare, o forță uriaşă l-a lovit în piept. S-a prăbuşit pe jos. Strivit sub greutate, a deschis ochii numai ca să vadă garnitura completă a danturii buldogului negru Belzebub. Balele câinelui îi picurau pe față, mirosul îl făcea să leşine. Mârâitul rău-prevestitor, ieşit din gâtlejul câinelui, îl paraliza de frică. Urban Horn a intrat în câmpul vizual, ținând în mână hârtia arsă.

— Nu mă poți sili la nimic, băiete.

Horn şi-a aranjat boneta pe cap.

— Dar vei asculta ceea ce am să-ți spun de bunăvoie. Ba chiar din amabilitate.

Belzebub nu se mişca. Deşi se vedea că tare ar fi avut poftă.

— Din amabilitate, a repetat Horn, te sfătuiesc, Reinmar: fugi! Dispari! Ascultă de sfatul canonicului Beess. Pentru că pun capul jos că ți-a dat sfaturi, ți-a dat îndrumări cum să ieşi din această cabală în care ai căzut. Nu se cuvine să disprețuieşti îndrumările şi sfaturile unor oameni precum canonicul Beess. Belzebub, nu te mişca.

— Îmi pare nespus de rău pentru fratele tău, a spus Urban Horn. Nici nu ştii cât de mult. Rămâi cu bine. Şi păzeşte-te!

Când Reynevan a deschis ochii pe care-i închisese din cauza botului lui Belzebub care aproape că îi atingea fața, în grajd nu mai era nici câinele, nici Horn.

Ghemuit pe vine pe mormântul fratelui său, Reynevan se făcea tot mai mic şi tremura de frică. Arunca în jurul lui sare amestecată cu cenuşă de alun şi repeta cu glas tremurat descântecul. Având din ce în ce mai puțină încredere în eficacitatea lui.

Wirfe saltze, wirfe saltze[1]
Non timebis a timore nocturno[2]
Nici de coşmar, nici de oaspetele beznei
Nici de demon
Wirfe saltze, wirfe saltze.

Monştrii se strâmbau şi urlau în întuneric.

Deşi era conştient de risc şi de timpul pierdut, Reynevan aşteptase înmormântarea fratelui său. Cu toate strădaniile cumnatei şi ale rudelor acesteia, nu s-a lăsat dus de lângă rămăşițele lui, a luat parte la ceremonia funerară, a ascultat slujba. A fost de față când, în prezența Gryzeldei care hohotea, a preotului şi a câtorva persoane îndoliate, l-au îngropat pe Peterlin în vale, în cimitirul din spatele vechii biserici din Wąwolnice. Abia după aceea a plecat. Adică s-a făcut că pleacă doar.

Când s-a lăsat întunericul, Reynevan a pornit grăbit spre cimitir. A pus pe mormântul proaspăt uneltele vrăjitoreşti,

---

1 „Aruncă sare, aruncă sare”, în lb. germană, în original (n. red.).
2 „Nu te vei teme de frica de noapte”, în lb. latină, în original (n. red.).

adunate, printr-o minune, fără prea mare dificultate. Cea mai mare parte a vechii necropole din Wąwolnice era lipită de o râpă săpată de apele râului, iar pământul fusese mâncat acolo, astfel că accesul la mormintele vechi nu se făcea cu dificultate. În arsenalul magic al lui Reynevan se aflau chiar şi un cui de sicriu şi un deget de cadavru.

Dar nu au avut niciun efect nici degetul de cadavru, nici aconitul, salvia şi romanița culese de sub gardul cimitirului, nici descântecele şoptite deasupra ideogramei sculptate pe mormânt cu cuiul strâmb de sicriu. Duhul lui Peterlin, cu toate asigurările din cărțile de magie, nu s-a ridicat sub formă eterică deasupra mormântului. Nu a vorbit. Nu a dat niciun semn.

Dacă aş avea aici cărțile mele, se gândea Reynevan, întristat şi îndurerat de încercările repetate. *Dacă aş avea Lemegeton sau Necronomicon... Cristal de Veneția... puțină mătrăgună... Dacă aş avea un alambic şi aş putea să distilez un elixir... Dacă...*

Păcat. Grimoarul[1], cristalul, mătrăguna şi alambicul erau departe, în Oleśnica. În mănăstirea augustinilor. Sau, mai probabil, în posesia Inchiziției.

De dincolo de orizont se apropia furtuna. Tunetele care însoțeau fulgerele de pe cer erau tot mai răsunătoare. Vântul se oprise complet, aerul era neînsuflețit şi greu ca un giulgiu. Era probabil aproape miezul nopții.

Şi atunci a început.

Următorul fulger a luminat biserica. Reynevan a văzut uluit că pe clopotniță mişună nişte făpturi ca nişte păianjeni, târându-se în sus şi în jos. În văzul lui, câteva cruci din cimitir s-au mişcat şi s-au înclinat, unul din mormintele vechi s-a curbat tare. Din întunericul de deasupra râpei s-a auzit zgomot de scânduri de sicriu strivite, apoi a răsunat un plescăit sonor. Şi după aceea un urlet.

În timp ce împrăştia sare în jurul lui, mâinile îi zburau ca într-o criză de febră şi buzele abia se lăsau convinse să bolborosească formulele descântecelor.

Cea mai mare agitație era deasupra râpei, în partea cea mai veche a cimitirului, acolo unde creşteau arinii. Din fericire, Reynevan nu vedea ce se întâmplă acolo, nici chiar fulgerele nu scoteau din beznă nimic altceva decât forme şi siluete nedeslușite.

---

[1] Carte de magie cuprinzând instrucţiuni referitoare la descântece, divinaţie, confecţionarea de obiecte magice şi invocarea fiinţelor supranaturale.

Dar zgomotul făcea o impresie puternică – cei care tropăiau printre mormintele vechi dupăiau, răcneau, urlau, fluierau, înjurau, ba mai şi pufneau şi scrâşneau din dinți.

Wirfe saltze, wirfe saltze...

O femeie a râs subțire şi spasmodic. Un bariton parodia răutăcios liturghia, însoțit de nechezatul sălbatic al celorlalți. Cineva bătea în tobă.

Din beznă s-a desprins un schelet. S-a răsucit puțin, apoi s-a aşezat pe un mormânt şi a rămas aşa, cuprinzându-şi craniul înclinat cu mâinile osoase. Alături de el s-a aşezat o clipă mai târziu o creatură păroasă cu tălpi mari. Făptura a început să se scarpine înverşunată în tălpi, gemând şi icnind în acelaşi timp. Scheletul cufundat în gânduri nu i-a dat nicio atenție.

Pe lângă ei a trecut o ciupercă mare cu picioare de păianjen, în urma ei a păşit ceva care semăna perfect cu un pelican, dar, în loc de pene, avea solzi şi ciocul plin de colți ascuțiți.

Pe mormântul de alături a sărit o broască mare.

Şi mai era acolo ceva. Ceva ce – Reynevan ar fi putut să jure – îl observa necontenit, nu-şi lua ochii de la el. Ceva complet ascuns în beznă, nu se vedea nici chiar în strălucirea fulgerului. Dar, dacă priveai atent, vedeai ochii care scăpărau ca putregaiul. Şi nişte dinți lungi.

— *Wirfe saltze* – a aruncat în fața lui ultimele grăuncioare de sare. *Wirfe saltze...*

Dintr-odată privirea i-a fost atrasă de o pată luminoasă, care se mişca încet. A urmărit-o, aşteptând următorul fulger. Când a fulgerat, a văzut spre uimirea lui o fată în rochie albă care smulgea şi punea într-un coş tulpini mari de urzici din cimitir. Şi fata îl văzuse. După o clipă de şovăială, s-a apropiat, a pus coşul jos. Nu a dat nici cea mai mică atenție nici scheletului îngândurat, nici făpturii păroase, care se scărpina între degetele tălpilor ei mari.

— De plăcere? a întrebat ea. Sau din obligație?

— Aăă... Din obligație...

Şi-a învins frica, a înțeles ce întreba.

— Fratele... Fratele meu a fost ucis... Zace aici...

— Aha, a spus fata, dându-şi la o parte părul de pe frunte. Iar eu, vezi, adun urzici aici.

— Ca să faci cămăşi, a oftat Reynevan după o clipă, pentru frații transformați în lebede?

Fata a tăcut mult timp.

— Eşti ciudat, a spus ea în cele din urmă. Urzicile sunt pentru pânză, fireşte. Dar nu pentru fraţii mei. Nu am fraţi. Şi, dacă aş avea, nu le-aş îngădui să îmbrace aceste cămăşi.

A râs din gât, văzând ce mină face Reynevan.

— De ce stai de vorbă cu el, Eliza? a rostit făptura dinţoasă, invizibilă în întuneric. Nu e păcat de risipă? Spre dimineaţă o să plouă, o să-i spele sarea. O să-i vină mintea la cap.

— Nu e în ordine, a spus scheletul îngândurat, fără să-şi ridice craniul. Nu e în ordine.

— Sigur că nu este în ordine, a încuviinţat fata numită Eliza. El este Toledo. Unul dintre noi. Şi am rămas deja puţini.

— A vrut să stea de vorbă cu mortul, a rostit apărând parcă din pământ un pitic cu dinţii ieşind în afară de sub buza superioară.

Era burtos ca un pepene, burta goală îi strălucea de sub cămaşa scurtă şi zdrenţuită.

— A vrut să stea de vorbă cu mortul, a repetat piticul. Cu fratele lui, care este înmormântat aici. Dorea răspunsuri la întrebări. Dar nu le-a primit.

— Atunci merită ajutor, a spus Eliza.

— Desigur, a spus şi scheletul.

— E limpede, oac, oac, a spus broasca.

A scăpărat fulgerul, a bubuit tunetul. A pornit să sufle vântul, foşnind în tulpini, răscolind frunzele uscate şi prăfuite. Eliza a păşit fără şovăială peste sarea împrăştiată şi l-a lovit cu putere pe Reynevan în piept. El a căzut pe mormânt, s-a izbit cu ceafa de cruce. I-a fulgerat ceva în ochi, apoi s-a făcut întuneric, apoi a fulgerat din nou. Pământul s-a cutremurat sub spatele lui. Şi a început să se învârtească. De jur împrejur dansau umbrele, siluetele, două cercuri se roteau în sens invers, alternativ, în jurul mormântului lui Peterlin.

— Barbelo, Hekate, Holda!

— Magna Mater!

— Eia!

Pământul s-a clătinat şi s-a înclinat aşa de tare sub el, încât Reynevan a întins brusc mâinile, ca să nu alunece şi să nu cadă. Picioarele lui căutau în zadar un sprijin. Dar nu a căzut. În urechi îi răsunau sunete, un cântec. În ochi îi apăreau vedenii.

Veni, veni, venias,

ne me mori, ne me mori facias![1]
Hyrca! Hyrca! Nazaza!
Trillirivos! Trillirivos! Trillirivos!

Adsumus, spune Perceval, îngenunchind în fața Graalului. *Adsumus,* repetă Moise, încovoiat sub greutatea tablelor de piatră aduse de pe muntele Sinai. *Adsumus,* spune Iisus, căzând sub cruce. *Adsumus,* repetă într-un glas cavalerii adunați în jurul mesei. *Adsumus, adsumus!* Suntem aici, Doamne, adunați în numele Tău.

Ecoul aleargă prin castel bubuind ca un tunet, ca răsunetul unei mari lupte, ca izbitura berbecului în poarta oraşului. Şi se stinge încet pe coridoarele întunecoase.

— Va veni *Viator,* Rătăcitorul, spune tânăra fată cu chipul neted şi ochi încercănați, împodobită cu cunună de verbină şi trifoi. Cineva pleacă, cineva vine. *Apage! Flumen immundissi- mum, draco maleficus...*[2] Nu întreba de nume, acesta este o taină. Din cel care mănâncă a ieşit ceea ce se mănâncă, şi din cel puternic a ieşit dulceața. Şi cine e de vină? Cel care spune adevărul.

Vor fi adunați şi închişi într-o temniță; vor sta închişi în închisoare şi peste mulți ani vor fi pedepsiți. Fereşte-te de fluturaşul-de-stâncă, fereşte-te de liliac, fereşte-te de demonul care nimiceşte la amiază, fereşte-te şi de cel care merge prin beznă. „Iubirea”, spune Hans Mein Igel, „iubirea îți va salva viața“. Îți pare rău? întreabă fata care mirosea a obligeană şi a mentă. Îți pare rău?

Fata este goală, o goliciune nevinovată, *nuditas virtualis*. Abia se vede în beznă. Dar e atât de aproape, că îi simte căldura.

Soare, şarpe şi peşte. Şarpele, peştele şi soarele înscrise într-un triunghi. Se prăbuşeşte *Narrenturm,* se sfărâmă în bucăți de moloz *turris fulgurata,* turnul lovit de trăsnet. Sărmanul bufon cade din el, zboară în jos, spre nimicire. *Acel bufon sunt eu,* îi trece prin minte lui Reynevan, *bufon şi nebun, eu sunt cel care cade; zbor în abis, spre fund.*

Un om cuprins în întregime de flăcări aleargă cu crucea pe zăpada netedă. Biserica în flăcări.

---

[1] „Vino, vino, vino,/ Nu mă lăsa să mor, să nu mă faci să mor”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Piei! Şuvoi preaspurcat, balaur afurisit!”, în lb. latină, în original (n. red.).

A scuturat din cap, ca să alunge vedeniile. Şi atunci, în lumina altui fulger, l-a văzut pe Peterlin.

Arătarea, neclintită ca o statuie, s-a luminat dintr-odată cu o strălucire nefirească. Reynevan a văzut că această lumină, ca o rază de soare prin peretele găurit al colibei, vine din numeroasele răni – din piept, din gât, din pântec.

— Dumnezeule, Peterlin..., a gemut Reynevan. Cât de cumplit te-au... O să mi-o plătească, jur! Te voi răzbuna... Te voi răzbuna, frăţioare... Jur...

Arătarea a făcut un gest brusc. Evident de interdicţie, de oprelişte. Da, era Peterlin, nimeni altul în afară de tatăl lor nu gesticula aşa, când interzicea ceva sau când nu voia să îngăduie ceva, când îl pedepsea pe micul Reynevan pentru poznele sau pentru ideile lui nebunatice.

— Peterlin... Frăţioare...

Acelaşi gest, şi mai aspru, şi mai neînduplecat... Nelăsând nici urmă de îndoială. Mâna care arăta spre sud.

— Fugi, a vorbit arătarea cu vocea Elizei din spatele urzicilor. Fugi, micuţule. Departe. Cât mai departe. Dincolo de pădure. Până nu te înghite temniţa din Narrenturm. Fugi, du-te peste munţi, aleargă peste coline, *saliens in montibus, transiliens colles*[1].

Pământul s-a învârtit ca turbat. Şi totul s-a terminat. S-a lăsat întunericul.

În zori l-a trezit ploaia. Stătea pe spate, culcat pe mormântul fratelui lui, nemişcat şi amorţit, iar picăturile îi ţopăiau pe faţă.

— Să-mi dai voie, tinere, a spus Otto Beess, canonicul de la Sfântul Ioan Botezătorul, rectorul capitulului din Wrocław. Să recapitulăm pe scurt ce mi-ai povestit şi ceea ce nu pot să-mi cred urechilor. Aşadar, Konrad, episcopul de Wrocław, având posibilitatea să le vină de hac fraţilor Stercza, care îl urăsc sincer şi pe care şi el îi urăşte, nu face nimic. Având dovezi incontestabile că fraţii Stercza sunt amestecaţi în vrajba dintre neamuri şi în omucidere, episcopul Konrad nu ia niciun fel de măsuri în această chestiune. Aşa este?

— Întocmai, a răspuns Gwibert Bancz, secretarul episcopului de Wrocław, un cleric tânăr cu chip frumos, cu piele netedă şi ochi blânzi, catifelaţi.

---

[1] „Sărind munţii, traversând dealurile”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Aşa s-a poruncit. Niciun fel de măsuri împotriva neamului Stercza. Nici măcar o audiere. Episcopul a stabilit aceasta în prezența Luminăției Sale episcopul sufragan Tylman. Şi în prezența acelui cavaler căruia i-a fost transferată ancheta. Cel care a plecat azi de dimineață la Wrocław.

— Cavalerul care a plecat azi de dimineață la Wrocław, a repetat canonicul, privind tabloul care reprezenta martiriul Sfântului Bartolomeu, singura podoabă de pe pereții încăperii, în afară de raftul cu sfeşnice şi crucifixul.

Gwibert Bancz a înghițit în sec. Ce să mai vorbim, situația nu era cea mai plăcută pentru el. Niciodată nu fusese. Şi nimic nu prevedea că aceasta s-ar putea schimba.

— Tocmai. Otto Beess bătea darabana cu degetele în masă, concentrat, aparent, numai la sfântul torturat de armeni: Tocmai. Dar ce cavaler este acesta, fiule? Ce nume are? Din ce neam? Cu ce blazon?

— Hm..., a mormăit clericul. Nu s-a rostit nici numele, nici neamul... Nu purta nici blazon, era îmbrăcat în întregime în negru. L-am mai văzut la episcop.

— Dar cum arată? Nu mă lăsa să te trag de limbă.

— Nu e în vârstă. Înalt, zvelt... Părul lung până la umeri. Nasul lung, ca un cioc... *Tandem*[1] o privire aşa... ca de pasăre... Pătrunzătoare... *In summa*[2], e greu să spui că e chipeş... dar bărbătos...

Gwibert Bancz s-a întrerupt brusc. Canonicul nu a întors capul, a continuat să bată darabana în masă. Cunoştea preferințele erotice secrete ale clericului. Şi pentru că le ştia, putea să-l transforme în informator.

— Spune mai departe.

— Acel cavaler străin care, în treacăt fie spus, în prezența episcopului nu a arătat niciun pic de smerenie şi nici măcar vreo sfială, a relatat ancheta în problema asasinării lui Barta din Karczyn şi Piotr von Bielau. Şi relatarea a fost făcută în aşa fel, încât preacinstitul sufragan nu s-a abținut şi la un moment dat a început să râdă...

Otto Beess a ridicat din sprâncene fără să rostească un cuvânt.

---

[1] „În sfârşit”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „Mai presus de orice”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Acel cavaler a spus că de vină sunt evreii, deoarece în apropierea locului ambelor omoruri se simțea *foetor judaicus*, adică duhoarea specifică evreilor... Şi ca să scape de această duhoare, aşa cum ştie toată lumea, evreii beau sânge de creştin. Omorul, a spus mai departe cavalerul, nebăgând în seamă că preacinstitul Tylman plesneşte de râs, poartă aşadar pecetea rituală şi vinovății trebuie căutați în comunitățile cele mai apropiate, mai ales la Brzeg, deoarece rabinul din Brzeg a fost văzut în apropiere de Strzelin şi chiar în compania tânărului Reinmar de Bielau... Cel pe care Luminăția Voastră...

— Ştiu. Spune mai departe.

— La acest *dictum* preacinstitul sufragan Tylman a spus că astea sunt poveşti, că amândoi au fost omorâți de sabie. Că domnul Albrecht von Bart era un om voinic şi spadasin cunoscut. Că niciun rabin, din Brzeg sau din altă parte, nu s-ar putea pune cu domnul Bart, nici chiar dacă s-ar bate pentru Talmud. Şi din nou a început să râdă până la lacrimi.

— Şi cavalerul?

— A spus că nu evreii îi omorâseră pe preacinstiții domni Barta şi Piotr Bielau, ci probabil diavolul. Ceea ce, de fapt, este acelaşi lucru.

— Şi ce a spus Konrad?

— Sfinția Sa, a murmurat clericul, l-a săgetat cu privirea pe preacinstitul Tylman, căci se vedea că nu-i place veselia lui. Şi apoi dintr-odată a vorbit. Foarte aspru, grav şi oficial, iar mie mi-a poruncit să scriu...

— A suspendat cercetarea, i-a luat-o înainte canonicul, rostind cuvintele foarte rar. Pur şi simplu, a suspendat cercetarea.

— Parcă ați fi fost acolo. Iar preacinstitul sufragan Tylman stătea şi nu scotea un cuvânt, dar avea o mină ciudată. Episcopul Konrad a observat şi a spus mânios că dreptatea este de partea lui, istoria va dovedi aceasta şi *ad maiorem Dei gloriam*[1].

— Aşa a spus?

— Exact cu aceste cuvinte. De aceea să nu mergeți, preacinstite părinte, la episcop cu această chestiune. Garantez că nu veți realiza nimic. Şi în plus...

— În plus ce?

— Străinul acela care a venit la episcop a spus că, dacă în problema acelor două omoruri va mai interveni cineva, se va

[1] „Spre slava mai mare a lui Dumnezeu”, în lb. latină, în original (n. red.).

depune o petiție sau se va cere continuarea anchetei, el cere să fie înştiințat despre aceasta.

— Cere..., a repetat Otto Beess. Şi episcopul ce a spus?

— A dat din cap.

— A dat din cap, a repetat canonicul, dând şi el din cap. Ei, ei, Konrad din neamul Piaştilor din Oleśnica. A dat din cap.

— Întocmai.

Otto Beess s-a uitat din nou la tablou, la martirul Bartolomeu, de pe care armenii smulgeau bucăți lungi de piele cu ajutorul unor cleşti uriaşi. *Dacă e să dăm crezare* Legendei de Aur *a lui Iacob de Voragine*[1]*, şi-a spus el, deasupra locului martiriului s-a răspândit un miros încântător de trandafiri. Chiar aşa. Tortura pute. Deasupra locurilor torturii se înalță duhori, miasme, putoare. Deasupra tuturor locurilor de tortură şi de execuție. Şi pe Golgota. Nici acolo, mai ales acolo, nu erau trandafiri. Era, aşa cum s-a spus corect,* foetor judaicus.

— Poftim, băiete. Ia de aici.

Clericul, ca de obicei, mai întâi a dat să ia punguța, după aceea a retras repede mâna, ca şi când canonicul i-ar fi dat un scorpion.

— Preacinstite părinte... a bâiguit. Eu nu pentru... Nu pentru câțiva groşi... Numai pentru că...

— Ia, fiule, ia, l-a întrerupt cu un zâmbet protector canonicul. Ți-am spus şi cu alte ocazii că informatorul trebuie să-şi primească plata. Îi disprețuiesc în primul rând pe cei care denunță pe gratis. Pentru o idee. De frică. Din răutate şi invidie. Ți-am mai spus: Mai mult decât pentru trădare, Iuda merită să fie disprețuit pentru că a trădat ieftin.

După-amiaza era blândă şi caldă, o schimbare plăcută după cele câteva zile de ploaie. Turla Bisericii Maria Magdalena sclipea în soare, străluceau şi acoperişurile caselor. Gwibert Bancz s-a întins. Înghețase la canonic. Încăperea era în umbră, dinspre ziduri venea frigul.

Pe lângă sediul din capitulul de pe insula Tumski, rectorul Otto Beess avea la Wrocław şi o casă pe Strada Cizmarilor, nu departe de piață, acolo obişnuia să-i primească pe cei ale căror

---

[1] Legenda aurea (1261 – 1266), colecţie de vieţi ale sfinţilor creştini alcătuită de Iacopo de Voragine, călugăr dominican şi ulterior episcop de Genova. În Evul Mediu, legenda însemna „lectură”, nu poveste fantastică.

vizite nu trebuiau să fie cunoscute de toată lumea, iar printre ei se număra fireşte şi Gwibert Bancz. Iar din Strada Cizmarilor erau numai trei paşi până la o pivniță cunoscută clericului de la Târgul de păsări. În pivniță putea să dea o parte din banii primiți de la canonic. Gwibert Bancz ştia perfect că, dacă scapă de bani, scapă şi de păcat.

Muşcând din covrigul cumpărat la colțul pe lângă care trecuse scurtând drumul, a cotit pe o alee îngustă. Aici era linişte şi pustiu, atât de pustiu, încât de sub picioare i-a țâşnit un şobolan, uimit de apariția unui om.

A auzit foşnet de pene şi fâlfâit de aripi. S-a uitat în spate şi a văzut un fluturaş-de-stâncă mare, aşezat dizgrațios pe friza de deasupra unei ferestre. A scăpat covrigul din mână, s-a dat repede înapoi, a sărit în lături.

Sub ochii lui, pasărea a coborât pe zid, zgâriind cu ghearele. S-a mânjit. Şi şi-a schimbat forma. Bancz a vrut să țipe, dar din gâtlejul crispat nu a ieşit niciun sunet.

Acolo unde mai înainte stătea fluturaşul-de-stâncă, acum se afla un cavaler cunoscut clericului. Înalt, zvelt, cu părul negru, îmbrăcat în negru, cu privire pătrunzătoare de pasăre.

Bancz a deschis din nou gura şi din nou nu s-a auzit nimic, în afară de un scâncet uşor. Cavalerul Fluturaş-de-stâncă a înaintat, apropiindu-se. Ajungând foarte aproape, a zâmbit, a clipit din ochi şi a țuguiat buzele, trimițându-i clericului un sărut foarte erotic. Până să se dumirească clericul despre ce este vorba, a zărit sclipirea lamei, a primit o lovitură în burtă, sângele a început să-i şiroiască pe picioare. A primit şi a doua lovitură, într-o parte, pumnalul a scrâşnit printre coaste. S-a izbit cu spatele de zid, a treia lovitură aproape că l-a țintuit de el.

Acum ar fi putut să strige şi ar fi strigat, dar nu a mai apucat. Fluturaşul-de-stâncă a făcut un salt şi, cu un gest larg, i-a retezat gâtul.

Trupul chircit, zăcând în noroiul negru, a fost găsit de cerşetori. Până să apară straja oraşului, au venit negustorii şi târgovețele de la Târgul de păsări.

Deasupra locului uciderii atârna groaza. O groază cumplită, apăsătoare, care îți strângea mațele. O groază înfricoşătoare.

Atât de înfricoşătoare, încât, până în momentul în care a apărut straja, nimeni nu a îndrăznit să fure săculețul cu bani, care atârna din gura larg căscată a mortului.

— *Gloria in excelsis Deo*, a intonat canonicul Otto Beess, lăsând în jos mâinile împreunate şi înclinând capul în fața altarului. *Et in terra pax hominibus bonae voluntatis...*[1]

Diaconii stăteau de o parte şi de alta a lui, cântând cu voci înfundate. Otto Beess, rectorul capitalului care slujea misa, a continuat. A continuat mecanic, rutinier. Era cu gândurile în altă parte.

Laudamus te, benedicimus te, adoramus te,
glorificamus te, gratias agimus tibi...

Clericul Gwibert Bancz a fost asasinat. În plină zi, în centrul Wrocławului. Iar episcopul Konrad, care a suspendat cercetarea omorului lui Peterlin von Bielau, va suspenda desigur şi ancheta în cazul secretarului său. Nu ştiu ce se petrece aici. Dar trebuie să am grijă de mine. Să nu dau niciodată, sub niciun motiv, niciun pretext sau ocazie.

Cântecul se înălța până la bolta catedralei din Wrocław.

Agnus Dei, Filius Patris, qui tollis peccata mundi, miserere nobis;
Qui tollispeccata mundi, suscipe deprecationem nostram...

Otto Beess a îngenuncheat în fața altarului.

Sper că Reynevan a reuşit să plece, şi-a spus el, făcând semnul crucii... Că este deja în siguranță... Sper din toată inima...

— *Miserere nobis...*

Misa continua.

Patru călăreți galopau prin răspântie, pe lângă crucea de piatră, una dintre numeroasele amintiri din Silezia ale uciderii şi pocăinței. Vântul sufla tăios, ploaia biciuia, noroiul țâşnea de sub copite. Kunz Aulock, numit şi Kirieleison, a înjurat, ştergându-şi apa de pe față cu mănuşa udă. Storck din Gorgowice i-a ținut isonul încă şi mai vulgar de sub gluga care picura. Walter de Barby şi Sybek din Kobylejglowa nu mai aveau chef nici măcar să înjure. *La galop,* îşi spuneau, *numai să ajungem mai repede sub un acoperiş, într-un han, la căldură, în loc uscat, la o bere fiartă.*

---

[1] „Slavă lui Dumnezeu în locurile preaînalte şi pace pe pământ între oamenii plăcuţi Lui.”, în lb. latină, în original; Luca 2, 14 (n. red.).

Noroiul plescăia sub copite, împroşcând silueta chircită sub cruce, acoperită cu mantia şi plină şi aşa de noroi. Niciunul dintre călăreți nu i-a dat atenție.

Iar Reynevan nici măcar nu a înălțat capul.

Capitolul 9

În care apare Szarlej

Priorul mănăstirii carmeliților din Strzegom era slab ca un schelet; tenul, pielea uscată, barba prost bărbierită şi nasul lung îl făceau să arate ca o barză jumulită. Când se uita la Reynevan mijea ochii, când se întorcea să citească scrisoarea lui Otto Beess aducea foaia de hârtie la două degete depărtare de nas. Mâinile vineții şi osoase îi tremurau tot timpul, gura i se strâmba de durere la fiecare mişcare. Priorul nu era însă bătrân. Suferea de o boală pe care Reynevan o ştia şi o mai văzuse, o boală care măcina ca lepra, numai că nu era vizibilă, ci mistuia pe dinăuntru. O boală în fața căreia erau neputincioase şi leacurile, şi ierburile, asupra căreia avea efect numai magia cea mai puternică. Dar ce folos că avea efect. Chiar dacă cineva ştia cum s-o lecuiască, nu o lecuia, pentru că vremurile erau de aşa natură, că cel lecuit îl putea denunța apoi pe doctor.

Priorul l-a smuls din visare cu vocea lui hârâită.

— Numai pentru aceasta ai aşteptat să mă întorc, tinere? Patru zile încheiate? Deşi ştiai că părintele gardian are toate împuternicirile în timpul absenței mele?

Reynevan s-a mulțumit să dea din cap. Referirea la condiția predării scrisorii numai în mâinile priorului era atât de evidentă, încât nu merita să mai fie amintită. Cât despre cele patru zile petrecute în satul Strzegom, nici de acestea nu merita să amintească – nici nu ştiuse când trecuseră. Ca prin vis. De la tragedia din Balbin, Reynevan mergea mereu ca prin vis. Distrat, absent şi semiconştient.

— Ai aşteptat să predai scrisoarea în mâinile mele, a constatat priorul. Ştii ceva, tinere? Foarte bine ai făcut că ai aşteptat.

Reynevan nu a comentat nici de astă dată. Priorul s-a întors la scrisoare, punându-şi-o chiar sub nas.

— Daaa, a spus în cele din urmă, ridicând privirile şi mijind ochii. Ştiam eu că va veni ziua când preacinstitul canonic îmi va aminti de datorie. Şi va cere plata ei. Cu dobândă cămătărească. Pe care, în treacăt fie spus, Biserica o interzice. Căci Evanghelia lui Luca spune: „Dați cu împrumut, fără să nădăjduiți ceva în

schimb."[1] Tinere, crezi fără rezerve în ceea ce porunceşte să credem Biserica, mama noastră?

— Da, cinstite părinte.

— Lăudabilă virtute. Mai ales în vremurile noastre. Mai ales într-un loc ca acesta. Ştii unde te afli? Ştii ce loc este acesta? În afară de mănăstire?

— Nu ştii, şi-a dat seama priorul după tăcerea tânărului. Aceasta este casa demenților[2]. Iar ceea ce este casa demenților cu siguranță nu ştii sau te vei preface cu aceeaşi politețe că nu ştii. Aşa că am să-ți spun: este o închisoare.

Priorul a tăcut, şi-a împreunat mâinile, a privit cercetător la interlocutorul său. Se înțelege că Reynevan îşi dăduse de mult seama despre ce e vorba, dar nu se dăduse de gol. Nu voia să-i strice carmelitului plăcerea pe care i-o provoca în mod evident acest mod de a face conversație.

— Ştii ce anume îşi îngăduie să mă roage Sfinția Sa canonicul în această scrisoare? a întrebat după o clipă călugărul.

— Nu, cinstite părinte.

— Această ignoranță te justifică întru câtva. Dar pentru că eu ştiu, pe mine nu mă poate justifica. Iar prin aceasta, dacă refuz rugămintea, fapta mea va fi justificată. Ce părere ai? Logica mea nu o egalează pe a lui Aristotel?

Reynevan nu a răspuns. Priorul a tăcut. Foarte mult timp. Apoi a aprins scrisoarea canonicului de la lumânare, a întors-o în aşa fel încât flacăra s-o cuprindă, a aruncat-o pe jos. Reynevan se uita cum hârtia se răsuceşte, se înnegreşte şi se chirceşte. *Iată cum se transformă în cenuşă speranțele mele,* şi-a spus el. *Premature, de altfel, fără sens şi zadarnice. Poate chiar că e mai bine că s-a întâmplat aşa cum s-a întâmplat.*

Priorul s-a ridicat.

— Du-te la bucătar, a spus priorul scurt şi sec. Să-ți dea să mănânci şi să bei. După aceea vii din nou în biserica noastră. Acolo te vei întâlni cu cel cu care trebuie să te întâlneşti. Se vor da porunci, veți putea părăsi mănăstirea fără oprelişte. Canonicul Beess a subliniat în scrisoare că plecați amândoi departe. Eu adaug de la mine: foarte bine că e departe. Căci ar fi o mare

[1] Luca 6, 35.

[2] Veche denumire provenind din franceza medievală *(démérite);* infracţiune a unui cleric condamnat în special pentru încălcarea preceptelor morale.

greşeală, adaug, dacă ar fi prea aproape. Şi dacă te-ai întoarce prea curând.

— Mulțumesc Înălțimii Voastre...

— Nu-mi mulțumi. Iar dacă vreunuia dintre voi îi va veni ideea să mă roage să-l binecuvântez înainte de drum, să renunțe la acest gând.

Mâncarea de la carmeliții din Strzegom era, de fapt, chiar ca de închisoare. Dar Reynevan era prea amărât şi apatic ca să aibă gust. Iar, pe de altă parte, ce să mai vorbim, era prea înfometat ca să mai strâmbe din nas în fața heringului sărat, a caşei fără sos şi a berii care se deosebea de apă numai prin culoare, dar nu foarte mult. Dar poate că tocmai era post? Nu-şi amintea.

Aşa că a mâncat repede şi viguros, sub privirile încântate ale bătrânului bucătar, obişnuit fără îndoială cu un entuziasm mult mai mic din partea oaspeților. Abia reuşise Reynevan să dea gata prima cană de bere, că zâmbărețul călugăr i-a şi pus-o dinainte pe a doua, scoasă direct din butoiaş. Reynevan s-a hotărât să profite de acest gest de prietenie.

— Mănăstirea voastră este o adevărată fortăreață, a spus el cu gura plină. Şi nu e de mirare, căci ştiu la ce serveşte. Dar nu aveți strajă înarmată. Dintre cei care ispăşesc aici nu a fugit nimeni?

— O, fiule, fiule, a clătinat din cap bucătarul în fața naivității lui. Să fugă? La ce bun? Nu uita cine ispăşeşte aici. Fiecare dintre ei îşi va isprăvi cândva pedeapsa. Şi deşi niciunul dintre cei de aici nu ispăşeşte *pro nihilo*[1], încheierea pedepsei şterge vina. *Nullum crimen,* totul revine la normal. Dar un fugar? Ar fi proscris până la sfârşitul zilelor.

— Înțeleg.

— Asta e bine, dar eu nu am voie să vorbesc. Mai vrei caşă?

— Cu plăcere. Dar interesant, pentru ce ispăşesc cei pedepsiți? Pentru ce învinuiri?

Bucătarul a tresărit şi s-a uitat cu grijă în jur, ştiind fără îndoială că în casa demeriților pot avea urechi chiar şi zidurile pline de tigăi atârnate şi de ghirlande de usturoi ale bucătăriei.

— O, a spus încet, ştergându-şi de veşmânt mâinile pline de grăsime de la hering. Ispăşesc pentru diverse fapte, fiule, diverse. Mai ales frivolii. Şi călugării. Cei care şi-au încălcat jurămintele. Poți să-ți imaginezi şi singur: jurământul ascultării, al supunerii,

---

[1] „Pentru nimic”, în lb. latină, în original (n. red.).

al sărăciei... Şi al abstinenţei şi moderaţiei... Aşa cum se spune: *plus bibere, quam orare*[1]. Şi jurământul castităţii, din păcate...

— *Femina,* a ghicit Reynevan, *instrumentum diaboli*[2]?

— Dacă ar fi numai *femina...,* a oftat bucătarul, ridicând ochii în sus. Ah, ah... Păcate fără număr, fără număr... Nu putem nega. Dar la noi sunt treburi mai importante... Oh, mai importante... Însă nu am voie să vorbesc despre asta. Ai terminat de mâncat, fiule?

— Am terminat. Mulţumesc. A fost gustos.

— Mai vino oricând doreşti.

Interiorul bisericii era deosebit de întunecos, strălucirea lumânărilor şi lumina de la ferestrele înguste cădeau numai în jurul altarului, al tabernaculului, al crucifixului şi pe tripticul care înfăţişa Lamentaţia. Restul prezbiteriului, întreaga navă, galeriile de lemn şi stranele erau cufundate într-un semiîntuneric ceţos. *Poate că este aşa intenţionat,* nu s-a putut împiedica să gândească Reynevan, *pentru ca demeriţii să nu-şi vadă chipurile în timpul rugăciunilor, să nu încerce să ghicească de pe ele păcatele şi greşelile altora.*

— Aici sunt.

Vocea limpede şi profundă care se auzise din partea ascunsă dintre strane şi alcov răsuna grav şi demn – era greu să te împotriveşti acestei impresii. Dar probabil că era numai efectul ecoului, reverberaţia sunetului reflectat de baldachinul cupolei, care se încolăcea apoi pe pereţii de piatră. Reynevan s-a apropiat.

Deasupra confesionalului, care răspândea un miros slab de tămâie şi de vopsea lăcuită, se înălţa imaginea Sfintei Ana întreite, cu Maria pe un genunchi şi Iisus pe celălalt. Reynevan vedea tabloul, deoarece era luminat de o torţă. Luminând tabloul, torţa cufunda restul spaţiului în cel mai profund întuneric, astfel că Reynevan vedea numai conturul siluetei bărbatului care şedea în confesional.

— Aşadar, ţie trebuie să-ţi mulţumesc, a spus bărbatul, trezind alte ecouri, pentru şansa de a-mi recâştiga libertatea de mişcare, aşa este? Mulţumesc, deci. Deşi mi se pare că trebuie să mulţumesc mai degrabă unui anumit canonic din Wrocław, aşa este? Şi evenimentului care a avut loc... Ei, spune după regulă. Ca

---

[1] „Să bei mai mult decât să te rogi”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Femeia... unealta diavolului”, în lb. latină, în original (n. red.).

să fiu absolut sigur că vorbesc cu cine trebuie. Şi că nu este un vis.

— Optsprezece iulie, anul optsprezece.

— Unde?

— Wrocław, Oraşul Nou...

— Bineînțeles..., a confirmat bărbatul după o clipă. Se înțelege clar că Wrocław. Unde altundeva ar fi putut să fie, dacă nu acolo? Bine. Acum apropie-te! Şi ia poziția regulamentară.

— Poftim?

— Îngenunchează!

— Fratele meu a fost ucis, a spus Reynevan, fără să se clintească din loc. Pe mine însumi mă amenință moartea. Sunt urmărit, trebuie să fug. Şi înainte de asta, să rezolv nişte treburi. Şi să închei câteva socoteli. Părintele Otto m-a asigurat că vei putea să mă ajuți. Tocmai tu, indiferent cine eşti. Dar nici nu mă gândesc să îngenunchez în fața ta... Cum să-ți spun? Părinte? Frate?

— Spune-mi cum vrei. Chiar şi unchiule. Îmi este absolut indiferent.

— Mie nu-mi arde de râs. Am spus că fratele meu a fost ucis. Priorul a zis că putem pleca de aici. Atunci să plecăm, să părăsim locul acesta trist, să pornim la drum! Şi pe drum am să-ți spun tot ce trebuie. Ca să ştii cât trebuie. Şi nu mai mult decât trebuie.

— Te-am rugat să îngenunchezi, ecoul glasului bărbatului a bubuit şi mai profund.

— Iar eu am spus: nu am de gând să mă spovedesc ție.

— Indiferent cine eşti, ai de ales între două căi: una aici, spre mine, în genunchi. A doua, pe poarta mănăstirii. Fără mine, se înțelege. Eu nu sunt arendaş, băiete, nici tâlhar năimit ca să-ți rezolv ție treburile şi socotelile. Eu sunt acela care decide cât şi ce anume trebuie să ştiu, bagă-ți bine asta în cap. De altfel, este o chestiune de încredere reciprocă. Tu nu ai încredere în mine, atunci eu cum pot avea încredere în tine?

— Pentru faptul că ieşi din închisoare, l-a înfruntat îndrăzneț Reynevan, poți să-mi mulțumeşti mie. Şi părintelui Otto. Să-ți bagi asta bine în cap şi să nu mai încerci să faci pe deşteptul. Ori mergi cu mine, ori putrezeşti aici mai departe. Alegerea...

Bărbatul l-a întrerupt bătând zgomotos în peretele confesionalului.

— Să ştii că nu este prima dată când am de făcut o alegere dificilă. Păcătuieşti prin semeție dacă îți închipui că o să mă sperii.

În dimineața aceasta încă nu ştiam că exişti, şi chiar în seara aceasta, dacă va fi nevoie, voi uita de existența ta. Repet, şi asta pentru ultima dată: fie o spovedanie ca semn al încrederii, fie rămas-bun. Grăbeşte-te cu alegerea, nu a mai rămas mult timp până la sextă. Iar aici se respectă cu strictețe orele rugăciunilor.

Reynevan a strâns pumnii, luptându-se cu dorința copleşitoare de a se întoarce şi a pleca, de a ieşi la soare, la aer curat, la verdeață şi la spațiu deschis. Dar în final s-a abținut. Judecata sănătoasă a învins.

— Nici nu ştiu dacă eşti preot, a spus el gâtuit, îngenunchind pe lemnul alunecos.

— Asta nu are importanță – în vocea bărbatului din confesional a răsunat o nuanță de batjocură. Mă interesează numai spovedania. Să nu te aştepți să te absolv de păcate.

— Nici nu ştiu cum să-ți spun.

— Am mai multe nume, s-a auzit de după zăbrele încet, dar limpede. Lumea mă ştie sub diverse nume. Din moment ce am şansa să fiu înapoiat lumii... Poate va trebui să alegem ceva... Wilibald din Hirsau? Sau poate, hmm... Benignus din Aix? Pavel din Tyniec? Cornelius van Heemskerck? Sau poate... poate... maestrul Szarlej? Cum ți se pare, băiete? Maestrul Szarlej? Ei, bine, nu te mai strâmba. Pur şi simplu, Szarlej. Se poate?

— Se poate. Să pornim la treabă, Szarlej.

Abia s-au trântit cu zgomot în urma lor porțile masive ca de fortăreață ale mănăstirii carmeliților din Strzegom, abia s-au îndepărtat de cerşetorii care şedeau în fața porții şi de bătrânii care se rugau, abia au intrat în umbra plopilor de la marginea drumului, că Szarlej l-a surprins total şi nebuneşte pe Reynevan.

Demeritul şi puşcăriaşul de adineauri, doar cu o clipă mai înainte fascinant de misterios, mohorât şi tăcând demn, a izbucnit brusc într-un râs homeric, a făcut un salt de cerb în sus, s-a aruncat pe spate în buruieni, s-a tăvălit câteva clipe în verdeață ca un mânz, când urlând, când râzând. În cele din urmă, în fața ochilor stupefiați ai lui Reynevan, confesorul lui de adineauri a sărit în picioare şi a făcut un gest obscen spre poarta mănăstirii, cu brațul îndoit din cot. Gestul a fost însoțit de o litanie lungă de blesteme şi înjurături indecente. Câteva dintre ele se refereau direct la prior, câteva la mănăstirea din Strzegom, câteva la ordinul carmeliților în ansamblu, câteva aveau caracter general.

— N-aş fi crezut că a fost aşa de greu acolo, a spus Reynevan, potolind calul care se speriase de spectacol.

— Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi.

Szarlej şi-a scuturat hainele.

— Asta în primul rând. În al doilea, binevoieşte să te abţii de la comentarii, cel puţin, deocamdată. În al treilea rând, să ne grăbim spre oraş.

— Spre oraş? Dar de ce? Mă gândeam...

— Nu gândi.

Reynevan a ridicat din umeri, a îndemnat calul la drum. Se prefăcea că întoarce capul să se uite în urmă, dar nu se putea abţine să nu-l observe pe furiş pe bărbatul care păşea alături de cal.

Szarlej nu era înalt, chiar puţin mai scund decât Reynevan, dar acest detaliu nu se observa, căci dementul de până mai adineauri era lat în umeri, bine făcut şi cu siguranţă puternic, ceea ce se putea deduce după muşchii şi tendoanele care îi jucau pe antebraţ, ieşind de sub mânecile scurte. Szarlej nu fusese de acord să părăsească mănăstirea în veşmânt de călugăr şi hainele pe care i le dăduseră erau destul de ciudate.

Chipul dementului avea trăsături destul de aspre, ca să nu spunem din topor, dar era un chip vioi, care se schimba fără încetare, pe care trecea o gamă variată de expresii. Nasul încovoiat şi bărbătesc purta urmele unei rupturi vechi, pe bărbie se mai vedea o cicatrice de demult. Ochii lui Szarlej, verzi ca un gât de sticlă, erau foarte ciudaţi. Când te uitai în ei, mâna se ducea automat să verifice dacă punga este la locul ei şi inelul pe deget. Gândul alerga neliniştit la soţia şi fiicele lăsate acasă, iar încrederea în virtutea femeiască îşi dezvăluia întreaga naivitate. Pierdeai dintr-odată orice speranţă să revezi banii împrumutaţi, nu te mai mirai că sunt cinci aşi într-un pachet de cărţi de joc, pecetea autentică de pe document începea să pară al naibii de neautentică, şi calul cumpărat scump începea în mod ciudat să hârâie din plămâni. Asta simţeai când te uitai în ochii verzi ca sticla ai lui Szarlej. La chipul lui, care, în mod clar, avea mai multe trăsături luate de la Hermes decât de la Apolo.

Au trecut de întinderea mare a grădinilor de zarzavat de la marginea oraşului, apoi de capelă şi de Spitalul Sfântul Nicolae. Reynevan ştia că spitalul este ţinut de ioaniţi şi mai ştia că ordinul lor are comandoria. Şi-a amintit imediat de prinţul Kantner şi de porunca lui, care îl trimisese la Mala Oleśnica. A început să se

neliniştească. Se putea face o legătură între el şi ioaniţi, iar drumul pe care mergea nu era drumul lupului hăituit; se îndoia că Otto Bees ar fi lăudat această alegere. În acel moment, Szarlej a dat prima dovadă a perspicacităţii sale. Sau a rarei capacităţi de a citi gândurile.

— Nu ai motive să te nelinişteşti, a spus el nepăsător şi vesel. Strzegom are peste două mii de locuitori, o să dispărem printre ei ca un pârţ în zăpadă. Şi apoi eşti sub ocrotirea mea. Doar am promis.

— Tot timpul, a spus Reynevan după o clipă lungă, de care avusese nevoie ca să se calmeze, tot timpul mă întreb ce înseamnă pentru tine o asemenea promisiune.

Szarlej a rânjit cu dinţii albi spre culegătoarele de in care veneau din sens opus, nişte fete zdravene cu cămăşile foarte şifonate, care lăsau să se vadă multe dintre farmecele asudate şi pline de praf. Erau vreo douăzeci de fete, iar Szarlej a rânjit la fiecare pe rând, aşa că Reynevan şi-a pierdut speranţa că va mai auzi răspunsul.

— Întrebarea era de natură filosofică, l-a luat prin surprindere demeritul, dezlipindu-şi privirile de la funduleţul rotund al ultimei culegătoare. La astfel de întrebări nu sunt obişnuit să răspund când sunt treaz. Dar îţi promit: îţi voi da răspunsul înainte de apusul soarelui.

— Nu ştiu dacă pot să aştept până atunci. Dacă nu am să ard de curiozitate mai înainte.

Szarlej nu a răspuns, în schimb a mărit pasul, astfel că Reynevan era nevoit să mâne calul în trap uşor. Au ajuns curând la Poarta Świdnice. Dincolo de aceasta, dincolo de mulţimea de pelerini murdari care şchiopătau în umbră şi de cerşetorii plini de bube, se afla Strzegom, cu străduţele lui înguste, noroioase, urât mirositoare şi pline de oameni.

Indiferent unde ducea drumul şi care era scopul lui, Szarlej cunoştea străduţele, căci îl conducea cu pas sigur şi fără şovăială. Au mers pe una în care ţăcăneau atâtea războaie de ţesut, că în mod sigur trebuia să fie Uliţa Ţesătorilor sau a Postăvarilor. Au ajuns curând într-o piaţetă, dominată de turla bisericii. Prin piaţetă se vedea şi se simţea că fuseseră mânate nu demult vitele.

— Priveşte, a spus Szarlej oprindu-se în loc. Biserica, apoi cârciuma, bordelul şi în mijloc, între ele, o grămadă de rahat. Asta este parabola vieţii omeneşti.

— Şi parcă spuneai că nu filosofezi când eşti treaz, a spus Reynevan fără să zâmbească.

— După o lungă perioadă de abstinenţă – Szarlej şi-a îndreptat fără greş paşii spre o alee, în direcţia unei tejghele pe care se aflau butoiaşe şi căni –, îmi stinge setea numai o bere bună. Hei, om bun! Una blondă de Strzegom, te rog! Din pivniţă! Binevoieşte să plăteşti, băiete, căci aşa cum spune Scriptura, *argentum et aurum non est mihi*[1].

Reynevan a pufnit, dar a aruncat pe tejghea câţiva haleri.

— O să aflu în sfârşit ce treburi te-au adus aici?

— O să afli, dar numai după ce beau cel puţin trei căni din astea.

— Şi după aceea? Reynevan a încruntat sprâncenele: La bordelul recent menţionat?

— Nu exclud asta. Szarlej a ridicat cana: Nu exclud asta, băiete.

— Şi după aceea? O libaţie de trei zile cu ocazia redobândirii libertăţii?

Szarlej nu a răspuns, pentru că bea. Dar înainte să încline cana, a clipit din spatele ei, iar clipitul acela putea însemna orice.

— A fost o greşeală, a rostit serios Reynevan, privind fix la jocul demeritului cu cănile de bere. Poate că a fost greşeala canonicului. Sau poate a mea, că l-am ascultat. Şi am pornit la drum cu tine.

Szarlej bea fără să-i dea nicio atenţie.

— Din fericire, a continuat Reynevan, asta se poate rezolva uşor. Şi putem pune punct.

Szarlej şi-a desprins cana de buze, a oftat, şi-a lins spuma de pe buza superioară.

— Vrei să-mi spui ceva, a ghicit el. Atunci vorbeşte!

— Noi doi nu ne potrivim unul cu altul, a spus rece Reynevan.

Demeritul a făcut semn să i se aducă a doua bere şi, un moment, a părut interesat numai de cană.

— E adevărat că ne deosebim puţin, a recunoscut el înghiţind. Eu, de pildă, nu obişnuiesc să călăresc nevestele altora. Iar dacă mai căutăm atent, cu siguranţă că vom mai descoperi şi alte deosebiri. Asta e normal. Am fost creaţi după chipul şi asemănarea Creatorului, dar acesta a avut grijă şi de detalii. Şi lăudat fie pentru asta.

[1] „Argintul şi aurul nu sunt pentru mine“, în lb. latină, în original (n. red.).

Reynevan a fluturat din mână, tot mai supărat.

— Mă întreb dacă în numele Creatorului nu ar trebui să ne luăm adio, a spus el furios. Acum, imediat. Să ne despărţim şi să pornim fiecare în drumul lui. Căci nu ştiu la ce îmi poţi fi de folos. Mă tem că la nimic.

Szarlej s-a uitat la el din spatele cănii.

— Să-ţi fiu de folos? a repetat. La ce? E uşor să te convingi. Strigă „Ajutor, Szarlej!” şi vei primi ajutor.

Reynevan a ridicat din umeri şi s-a întors, vrând să iasă. A lovit pe cineva. Iar acel cineva i-a lovit calul atât de tare, că acesta a ţipat şi l-a lovit, împroşcându-l cu balegă.

— Cum mergi, netotule? Încotro cu mârţoaga asta? Aici suntem la oraş, nu în satul tău împuţit!

Cel care îl înghiontise şi îl înjurase era unul din cei trei tineri îmbrăcaţi cu haine bogate, la modă şi elegante. Toţi trei semănau neobişnuit de mult între ei – purtau aceleaşi fesuri fanteziste pe părul frizat cu fierul de ondulat şi haine vătuite, cu tigheluri atât de dese, încât mânecile lor semănau cu nişte omizi uriaşe. Şi purtau şi pantalonii strâmţi numiţi după moda pariziană *mi-parti*, care aveau cracii de culori diferite, contrastante. Toţi trei ţineau în mâini bastoane răsucite cu ţinte.

— Pe Iisus Hristos şi toţi sfinţii! a repetat fanfaronul, agitând bastonul. Ce e cu mojicia asta din Silezia, ce pustiu sălbatic! O să-i înveţe vreodată cineva ce înseamnă cultura?

— Va trebui să ne ocupăm singuri de această treabă, a spus altul cu acelaşi accent galic. Şi să-i băgăm în Europa.

— Corect, a întărit şi al treilea dandy, cu nădragi *mi-parti* albaştri-roşii. Pentru început, ca să-i introducem în Europa, haideţi să-i tăbăcim pielea acestui mitocan. Haideţi, domnilor, luaţi bastoanele! Şi să nu se lenevească nimeni!

— Hei! a strigat proprietarul tarabei cu bere. Fără încăierări, domnilor negustori! Că acuşi chem straja!

— Ţine-ţi fleanca, neghiobule, că o încasezi şi tu!

Reynevan a încercat să fugă, dar nu a reuşit. Un baston l-a lovit în umăr, altul în spinare, al treilea în fese. Şi-a dat seama că nu este cazul să aştepte următoarea serie.

— Ajutor! a strigat el. Szarlej, ajutor!

Szarlej, care urmărea scena cu un interes moderat, a lăsat cana şi s-a apropiat fără grabă.

— Ajunge cu distracţia!

Fanfaronii s-au întors şi, ca la comandă, au izbucnit în râs. Şi într-adevăr, în hainele lui şleampete şi pestrițe, demeritul nu avea un aer foarte demn.

— Iisuse Hristoase, a pufnit primul fanfaron, om credincios după cum se vede. Dar ce figuri nostime se întâlnesc la acest capăt de lume!

— Ăsta trebuie să fie măscăriciul localnic, şi-a dat cu părerea cel de-al doilea. Se vede după hainele astea ciudate.

— Nu haina îl face pe om, a ripostat rece Szarlej. Plecați de aici, drăgălaşilor. Repejor.

— Ceeee?

— Domnii vor binevoi să se îndepărteze, a repetat Szarlej. Adică să se ducă undeva, departe. Nu trebuie să ajungă chiar la Paris. Este suficient la celălalt capăt al oraşului.

— Ceee?

— Domnii vor binevoi să se care, a repetat Szarlej rar, cu răbdare, limpede, ca unor copii. Şi să se ocupe cu ceva cu care sunt obişnuiți. De pildă, cu sodomia. În caz contrar, domnii vor încasa o bătaie temeinică. Şi asta înainte să apuce vreunul din domni să rostească *credo in Deum patrem omnipotentem*[1].

Primul fante a repezit bastonul. Szarlej a evitat lovitura, a apucat bastonul şi l-a răsucit. Fantele a făcut un salt în aer şi s-a prăbuşit în noroi. Cu bastonul care îi rămăsese în mână, dementul l-a izbit în frunte pe al doilea fante, trimițându-l în tejgheaua cu bere, şi i-a aplicat o lovitură rapidă celui de-al treilea peste mână. Între timp, primul se ridicase de jos şi s-a năpustit la Szarlej, urlând ca un zimbru rănit. Dementul a oprit atacul fără prea mare efort cu o lovitură care l-a îndoit pe fanfaron în două. Szarlej l-a izbit zdravăn cu cotul în rinichi, i-a tras un picior în ureche în timp ce cădea, parcă chiar fără chef. Dar cel lovit s-a chircit ca un vierme şi nu s-a mai ridicat.

Ceilalți doi s-au uitat unul la altul şi, ca la comandă, au scos pumnalele. Szarlej i-a amenințat cu degetul.

— Nu vă sfătuiesc! Cuțitele schilodesc!

Cei doi dandy nu au ascultat avertismentul.

Reynevan avea impresia că urmăreşte scena cu atenție. Dar nu observase ceva, căci nu a înțeles cum s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat. Szarlej părea aproape nemişcat în fața celor doi domnişori care veneau spre el fluturând din mâini ca nişte mori de

[1] „Cred în Dumnezeu, Tatăl Atotputernic”, în lb. latină, în original (n. red.).

vânt, iar mişcările pe care le-a executat erau abia perceptibile, dar atât de rapide, că ochiul nu le putea sesiza. Unul dintre fanţi a căzut în genunchi, horcăind cu capul aproape până la pământ, şi şi-a scuipat dinţii unul după altul în noroi. Celălalt şedea în fund şi ţipa. Deschisese gura cât putea de mult, ţipa şi plângea, subţirel, modulat, fără încetare, exact ca un prunc nehrănit de mult timp. Ţinea propriul pumnal în mână, iar cuţitul colegului i se înfipsese în coapsă, intrând până la mânerul aurit.

Szarlej s-a uitat la cer, a ridicat braţele în lături cu un gest care voia să însemne „şi doar v-am spus“. Şi-a scos surtucul caraghios şi prea strâmt. S-a apropiat de cel care-şi scuipase dinţii. L-a apucat îndemânatic de coate, a tras de mâneci şi cu câteva lovituri de picior precise l-a scos pe fante din haina vătuită. După care şi-a pus-o pe el.

— Nu haina îl face pe om, a spus Szarlej, întinzându-se încântat, ci demnitatea umană. Dar numai un om bine îmbrăcat se simte cu adevărat demn.

După aceea s-a aplecat şi i-a scos de la brâu tinerelului la modă punga brodată.

— Bogat oraşul ăsta, Strzegom, a spus Szarlej. Bogat oraş! Vedeţi voi, banii zac pe stradă!

— În locul vostru..., a spus cu glas oarecum tremurat proprietarul tarabei cu bere, în locul vostru aş şterge-o de aici, domnilor. Ăştia sunt negustori bogaţi, oaspeţii nobilului domn Guncelin von Laasan. Aşa le trebuie, pentru toate încăierările pe care le provoacă fără încetare... Dar mai bine plecaţi de aici, căci domnul von Laasan...

— ...Domneşte în oraş, a încheiat propoziţia Szarlej, luând şi punga celui de-al treilea fante. Mulţumim pentru bere, om bun. Hai să mergem, Reinmar.

Au plecat. Fantele cu cuţitul înfipt în coapsă şi-a luat mult timp rămas-bun de la ei cu un urlet disperat, neîncetat, de prunc nou-născut:

— Uaa-uaa! Uaa-uaa! Uaa-uaa! Uaa-uaa!

Capitolul 10

În care atât Reynevan, cât şi cititorul au ocazia să-l cunoască mai bine pe Szarlej – datorită călătoriei începute şi diverselor întâmplări cu care este presărată. La sfârşit îşi fac apariţia trei vidme – ceva absolut clasic, absolut canonic şi absolut anacronic.

Aşezându-se comod pe un butuc acoperit de muşchi, Szarlej examina monedele pe care le răsturnase din săculeţe în şapcă. Nu-şi ascundea nemulţumirea.

— Judecând după haine şi purtare, a scrâşnit el, s-ar zice că sunt dintre noii îmbogăţiţi. Dar în pungă, uită-te şi tu, băiete, ce porcărie. Ce gunoaie! Doi scuzi, câţiva solzi parizieni ruginiţi, paisprezece groşi, jumătăţi de groş, pfenigi de Magdeburg, skoieţi şi şilingi prusaci, dinari şi haleri mai subţiri decât foitajul de ştrudel, fel de fel de alte rahaturi pe care nici nu reuşesc să le deosebesc – mai ştii, poate chiar false. Să mă ia naiba, valorează mai mult pungile brodate cu fir de argint şi perle. Numai că pungile nu sunt bani gheaţă, unde le schimb eu acum pe bani? Iar banii nu ajung nici pentru un cal amărât, iar eu, la naiba, trebuie să am cal. Să mor eu, dar hainele de pe fanţii ăia valorau mai mult. Ar fi trebuit să-i las în pielea goală.

— Atunci domnul von Laasan ar fi trimis după noi nu doisprezece, ci o sută de oameni, a observat destul de acru Reynevan. Şi nu pe un singur drum, pe toate.

— A trimis doisprezece, aşa că nu mai divaga.

Şi într-adevăr, la mai puţin de o jumătate de oră după plecarea celor doi din Strzegom pe Poarta Jaworska, pe aceeaşi poartă au pornit la drum o duzină de călăreţi purtând culorile lui Guncelin von Laasan, nobilul domn şi stăpân al castelului din Strzegom şi, de fapt, al oraşului. Dar Szarlej, dând dovadă de isteţime, îi poruncise lui Reynevan la scurt timp după ce plecaseră să cotească şi să intre în pădure, ca să se ascundă în desiş. Acum aştepta, ca să fie sigur că urmăritorii nu se întorc.

Reynevan a oftat şi s-a aşezat lângă Szarlej.

— Efectul cunoştinţei noastre este următorul: dacă azi-dimineaţă mă fugăreau numai fraţii Stercza, acum sunt pe urmele

mele şi von Laasan cu ucigaşii din Strzegom. Mi-e şi groază să mă gândesc ce va fi mai departe.

— Tu ai strigat şi ai cerut ajutor, a ridicat din umeri demeritul. Iar eu mi-am luat obligația să te protejez şi să te apăr. Ți-am amintit asta, dar ai binevoit să nu crezi, Toma Necredinciosule. Acum te-ai convins, dacă ai văzut cu ochii tăi? Sau trebuie să pipăi rănile?

— Dacă ar fi venit straja mai repede, a țuguiat buzele Reynevan, sau tovarăşii celor bătuți, cu siguranță că aş fi avut ce să pipăi. Iar acum aş fi atârnat în ştreang. Iar tu, protectorul şi apărătorul meu, ai fi atârnat alături. În cârligul învecinat.

Szarlej nu a răspuns, a ridicat doar din umeri iarăşi şi a desfăcut brațele în lături. Reynevan tot nu avea încredere în ciudatul demerit şi tot nu înțelegea de unde atâta încredere în el din partea canonicului Otto Beess. Şi nici nu se apropiase de Adela, ba dimpotrivă, parcă se îndepărtase de ea. Pe lista localităților în care nu se putea arăta se adăugase şi Strzegom. Totuşi nu avea ce spune, Szarlej îi făcuse oarecum impresie. Reynevan parcă vedea în minte cum Wolfher Stercza cade în genunchi şi îşi scuipă dinții unul după altul. Cum Morold, care o târâse pe Adela de păr în Oleśnica, stă în fund şi urlă: Uaauauauaaa!

— Unde ai învățat să te bați aşa? La mănăstire?

— La mănăstire, a încuviințat calm Szarlej. Crede-mă, băiete, mănăstirile sunt pline de învățători. Aproape fiecare din cei care sunt acolo ştie câte ceva. E suficient deci să ai chef să înveți.

— La demeriți, la carmeliți, a fost la fel?

— Chiar mai bine, fireşte, în privința învățăturii. Aveam mult timp când nu aveam ce face. Mai ales dacă nu îți plăcea de fratele Barnaba. Fratele Barnaba, cistercianul, deşi era frumuşel şi drăgălaş ca o fată, nu era fată, dar chestia asta nu ne deranja deloc.

— Scuteşte-mă, te rog, de amănunte. Şi acum ce facem?

— Luăm exemplu de la fiii lui Aymon – a spus Szarlej ridicându-se şi întinzându-se – şi încălecăm amândoi pe murgul tău Bayard. Şi o luăm spre sud, spre Świdnica. Dar nu pe drum.

— De ce?

— Cu toate că am făcut rost de trei pungi, suferim în continuare de insuficient *argentum et aurum*. La Świdnica voi găsi un antidot pentru asta.

— Am întrebat de ce nu mergem pe drum?

— Pe drumul de Świdnica ai sosit la Strzegom. Există mari şanse să ne întâlnim acolo nas în nas cu cei care te urmăresc.

— Mi-au pierdut urma. Sunt sigur...

— Şi ei se bizuie pe această siguranță a ta, l-a întrerupt demeritul. Din relatarea ta am înțeles că te urmăresc oameni de meserie. Pe aceştia nu e uşor să-i păcăleşti. La drum, Reynevan. Ar fi un lucru înțelept ca să ajungem cât mai departe de Strzegom şi de domnul von Laasan înainte de căderea nopții.

— De acord. E un lucru înțelept.

Seara i-a surprins în mijlocul pădurii, întunericul i-a ajuns în apropierea unei aşezări, fumul se prelingea pe acoperişurile colibelor şi se răspândea în împrejurimi, amestecându-se cu ceața care se ridica de pe lunci. La început, avuseseră intenția să-şi petreacă noaptea într-un adăpost înjghebat în apropierea colibelor, îngropați într-o căpiță de fân cald, dar câinii îi simțiseră şi începuseră să-i latre atât de furioşi, încât renunțaseră. Au găsit pe bâjbâite la marginea pădurii o colibă ciobănească pe jumătate dărâmată.

În pădure tot timpul foşnea şi trosnea ceva, piuia şi croncănea, din când în când, în întuneric sclipeau luminițele palide ale unor ochi. Erau cel mai probabil jderi sau bursuci, însă Reynevan, pentru mai multă siguranță, a aruncat în foc resturile de aconit cules din cimitir cu o zi înainte, a mai adăugat şi iarbă-grasă culeasă cu două zile înainte, mormăind cu această ocazie şi un descântec pe sub nas. Dar nu era foarte sigur dacă erau descântecele bune şi nici dacă le memorase bine.

Szarlej îl privea curios.

— Spune mai departe, povesteşte, Reynevan, a spus el.

Reynevan îi povestise lui Szarlej despre toate necazurile lui chiar în timpul „spovedaniei” de la carmeliți şi tot acolo îi expusese în linii mari planurile şi intențiile sale. Atunci demeritul nu comentase. Cu atât mai mult era uimit de reacția lui de acum, când venise vorba despre detalii.

— Nu aş vrea ca începutul plăcut al întâlnirii noastre să fie stricat de lucruri nespuse până la sfârşit sau de nesinceritate, a spus el scormonind cu un băț în foc. Îți spun sincer şi fără rețineri, Reinmar, că planul tău este bun numai să-l îndeşi în curul unui câine.

— Ce?

— În curul unui câine, a repetat Szarlej, modulându-şi vocea ca un predicator. La asta e bun planul pe care mi l-ai prezentat mai adineauri. Eşti băiat isteț şi învățat, nu se poate să nu vezi şi tu asta. Şi să nu te bizui pe faptul că am să iau parte la aşa ceva.

— Eu şi canonicul Otto Beess te-am scos de sub zăvor, a spus Reynevan, stăpânindu-şi vocea, deşi fierbea de mânie. Nu de milă, ci tocmai ca să iei parte la asta. Şi eşti un demerit isteț, aşa că nu se poate să nu fi înțeles asta acolo, la mănăstire. Dar îmi comunici de abia acum că nu vei lua parte. Aşadar, îți spun şi eu la fel de sincer şi fără ocolişuri: întoarce-te în închisoarea carmeliților.

— Sunt tot timpul în închisoarea carmeliților. Cel puțin, oficial. Dar probabil că tu nu vei înțelege asta.

— Înțeleg, a spus Reynevan, amintindu-şi de discuția cu bucătarul carmelit care îi dăduse heringi. Înțeleg perfect şi că te interesează să-ți ispăşeşti pedeapsa, pentru că după aceea *nullum crimen,* reintri în grații şi privilegii. Dar înțeleg şi faptul că Otto Beess te are la mână. Deci e suficient să-i transmit că ai fugit de la carmeliți şi vei fi proscris toată viața. Nu te mai întorci la ordinul tău şi la căldura mănăstirii. În treacăt fie spus, despre ce ordin şi despre ce mănăstire este vorba? Se poate şti?

— Nu se poate. În esență, dragă Reinmar, ai înțeles lucrurile corect. E drept, mi-au dat drumul de la demeriți oarecum neoficial, ispăşirea continuă. Şi este adevărat, datorită canonicului Beess ispăşesc pedeapsa în libertate, lăudat fie canonicul pentru aceasta, căci mie mi-e dragă libertatea. Dar de ce mi-ar lua preasfântul părinte ceea ce mi-a dat? Căci fac ceea ce m-a obligat să fac.

Reynevan a deschis gura, dar Szarlej l-a întrerupt imediat, chiar destul de brutal.

— Povestea ta despre iubire şi crimă, deşi este înduioşătoare, demnă fără îndoială de Chrétien de Troyes, pe mine nu reuşeşte să mă înduioşeze. N-o să mă convingi, băiete, că Otto Beess m-a recomandat ca să te ajut să eliberezi din asuprire domnițe oropsite şi să-ți fiu tovarăş în răzbunările dintre neamuri. Eu îl cunosc pe canonic. Este un om înțelept. Te-a îndrumat spre mine ca să te salvez. Dar nu ca să ne băgăm amândoi capul sub secure. Voi îndeplini aşadar ceea ce aşteaptă canonicul de la mine. Te voi salva de urmăritori. Şi te voi duce cu bine în Ungaria.

— Nu plec din Silezia fără Adela. Şi fără să-mi răzbun fratele. Nu ascund faptul că mi-ar prinde bine un ajutor, că m-am bazat pe el. Pe tine. Dar, dacă nu se poate, nu se poate. Am să mă

descurc. Iar tu fă ce doreşti. Du-te în Ungaria, în Rusia, în Palestina, unde vrei. Bucură-te de libertatea pe care o iubeşti.

— Mulțumesc pentru sugestie, i-a retezat-o rece Szarlej. Dar nu voi profita de ea.

— Ah! Şi de ce?

— Este clar că nu te vei descurca singur. O să-ți pierzi capul. Iar atunci canonicul îl va cere pe al meu.

— Aha. Păi, atunci, dacă ții la capul tău, nu ai de ales.

Szarlej a tăcut mult timp. Reynevan reuşise să-l cunoască puțin şi nu credea că acesta este sfârşitul.

— În privința fratelui tău, rămân ferm pe poziție, a spus în cele din urmă cel care fusese până nu demult deținut la carmeliți. Fie şi numai pentru că nu ştii sigur cine l-a ucis. Nu mă întrerupe! Vrăjmăşia între neamuri este un lucru serios. Iar tu, aşa cum ai recunoscut, nu ai nici martori, nici dovezi, nu dispui decât de presupuneri şi deducții. Nu mă întrerupe, te-am rugat! Ascultă până la capăt! Să mergem, să aşteptăm, să strângem informații, să adunăm dovezi, să găsim mijloace. Să adunăm o echipă. Am să te ajut. Dacă mă asculți, îți promit că vei gusta răzbunarea aşa cum trebuie gustată. Cu sânge-rece.

— Dar...

— Încă nu am terminat. In privința alesei tale, Adela, planul este în continuare bun numai de băgat în curul câinilor. Dar, oricum, dacă ne abatem prin Ziębica, nu lungim prea mult drumul. Iar la Ziębica se vor lămuri multe.

— Ce vrei să spui? Adela mă iubeşte.

— A negat cineva?

— Szarlej!

— Te ascult.

— De ce insistați şi tu, şi canonicul să mergem în Ungaria?

— Pentru că este departe.

— Dar de ce nu în Cehia? Şi Cehia e departe. Şi cunosc Praga, am prieteni acolo...

— Cum aşa, tu nu mergi la biserică? Nu asculți predicile? Acum Praga şi toată Cehia este un cazan cu smoală care fierbe, poți să te arzi rău de tot. Şi peste câtva timp s-ar putea să fie şi mai vesel, îndrăzneala husiților a depăşit granițele, o asemenea erezie neruşinată nu vor răbda nici papa, nici Luxemburghezul, nici prințul elector saxon, nici landgraful de Meissen şi Turingia, căci erezia husită este ca sarea în ochi pentru toată Europa. Şi ai să vezi cum porneşte toată Europa împotriva Cehiei cu o cruciadă.

— Au mai fost cruciade antihusite, a remarcat acru Reynevan. Împotriva Cehiei a pornit toată Europa. Şi a încasat-o zdravăn. Cât de zdravăn a încasat-o mi-a povestit nu demult un martor ocular.

— Demn de încredere?

— Chiar proverbial.

— Şi ce-i cu asta? A încasat-o şi a tras învăţăminte. Acum se va pregăti mai bine. Repet: lumea catolică nu-i va suporta pe husiţi. E numai o chestiune de timp.

— Îi suportă deja de şapte ani. Pentru că nu au încotro.

— Albigensii au rezistat o sută de ani. Şi unde sunt acum? E numai o chestiune de timp, Reinmar. Cehia se va umple de sânge, aşa cum s-a umplut Languedocul de sângele catarilor[1]. Şi conform metodei verificate în Languedoc, vor fi omorâţi toţi de-a valma, lăsându-l pe Dumnezeu să-i deosebească pe nevinovaţi şi pe dreptcredincioşi. De aceea nu mergem în Cehia, ci în Ungaria. Acolo pot să ne ameninţe cel mult turcii. Îi prefer pe turci în locul cruciaţilor. Când e vorba de măcel, turcii nu le ajung cruciaţilor nici până la glezne.

În pădure era linişte, nu mai foşnea şi nu mai piuia nimic, făpturile se speriaseră de descântece sau, ceea ce era mai probabil, pur şi simplu se plictisiseră. Pentru mai multă siguranţă, Reynevan a mai aruncat în foc şi restul ierburilor.

— Sper că mâine ajungem la Świdnica? a întrebat.

— În mod sigur.

Călătoria prin pădure, după cum s-a dovedit, avea şi neajunsuri. Când ieşeai din pădure la un drum, era foarte greu să te orientezi de unde vine acel drum şi unde duce.

Szarlej stătea aplecat deasupra urmelor lăsate în nisip şi le examina, înjurând printre dinţi. Reynevan lăsase calul să pască iarba de la marginea drumului şi se uita la soare.

— Răsăritul este încolo, a riscat el. Asta înseamnă că trebuie să mergem pe aici.

— Nu te amesteca, i-a retezat-o Szarlej. Studiez urmele ca să stabilesc în ce parte este mişcarea principală. Şi constat că trebuie să mergem... încoace.

---

[1] Populaţie din regiunea franceză Languedoc împotriva căreia Biserica Romano-Catolică a organizat o cruciadă deosebit de sângeroasă în perioada 1209 – 1299, deoarece practica o religie considerată apostazie.

Reynevan a oftat, căci Szarlej arătase exact în aceeaşi direcţie ca el. A luat calul de frâu şi a pornit în urma demeritului, care păşea vioi în direcţia aleasă. Curând au ajuns la o răspântie. Patru drumuri absolut identice duceau în cele patru zări. Szarlej a mormăit furios şi s-a aplecat din nou deasupra urmelor de potcoave. Reynevan a oftat şi a început să se uite în jur după ierburi, căci se părea că fără un descântec magic nu se vor descurca.

Tufişurile au foşnit, calul a pufăit, Reynevan a sărit speriat.

Din tufişuri a ieşit trăgându-şi nădragii un moşneag, reprezentant clasic al folclorului local. Era unul din cerşetorii care mişunau cu sutele pe drumuri, cerşeau pe la porţi şi pe la uşi, se milogeau pentru bani pe la mănăstirile de maici şi pentru mâncare la cârciumi şi în curţile ţăranilor.

— Lăudat fie domnul Iisus Hristos!

— În vecii vecilor, amin!

Bătrânul, se înţelege, arăta ca un cerşetor tipic. Haina lui era o adunătură de petice de diverse culori, opincile din coajă de copac şi bastonul strâmb aminteau de multe drumuri. De sub căciula zdrenţuită, a cărei materie primă fusese furnizată în special de iepuri şi pisici, ieşeau un nas roşu şi o barbă zburlită. Bătrânul purta pe umăr o traistă care atârna până la pământ, iar la gât avea agăţată de o sfoară o cană de tinichea.

— Să vă ajute Sfinţii Venceslav şi Vicenţiu, Sfânta Petronela şi Sfânta Jadwiga, patroana...

— Unde duc drumurile astea? a întrerupt Szarlej litania. Care dintre ele merge la Świdnica, moşule?

— Eee? Bătrânul şi-a pus mâna pâlnie la ureche: Ce spuneţi?

— Unde duc drumurile?

— Aaa... drumurile... aha... Ştiu! Pe aici se merge la Olszany... pe aici la Świebodzice... şi pe aici la Wciurnaść... m-am pierdut, nu mai...

— Nu contează, a dat Szarlej din mână. Acum ştiu totul. Dacă acolo este Świebodzice, în direcţie inversă este Stanowice, lângă drumul spre Strzegom. La Świdnica, prin Jaworowa Góra, duce exact acest drum. Rămâi sănătos, unchiule.

— Să vă ajute Sfântul Venceslav...

— Dacă te întreabă cineva, de astă dată l-a întrerupt Reynevan, dacă te întreabă de noi... Nu ne-ai văzut. Ai înţeles?

— Cum să nu înţeleg. Să vă ajute Sfânta...

— Ca să ții mai bine minte ce te-am rugat – Szarlej a scotocit în pungă –, ia de aici unchiule, un bănuț.

— Dumnezeu să te binecuvânteze! Mulțumesc! Să vă ajute...

— Şi pe dumneata.

— Priveşte!

Szarlej s-a întors şi s-a uitat înapoi după ce au străbătut o bucată de drum.

— Priveşte numai, Reinmar, cât de mult se bucură, cum dă din mâini şi miroase încântat moneda, bucurându-se de grosimea şi de greutatea ei. Priveliştea aceasta este cu adevărat o răsplată pentru cel care dăruieşte.

Reynevan nu a răspuns, ocupat să observe un stol de păsări care se ridicaseră brusc deasupra pădurii.

— Într-adevăr, nu este voie să treci niciodată indiferent şi nepăsător pe lângă suferința omenească, a spus Szarlej cu o mină serioasă, păşind alături de cal. Nu trebuie să întorci niciodată spatele unui om sărman. Mai ales că omul sărman poate să te izbească chiar atunci cu bâta în ceafă. Mă asculți, Reynevan?

— Nu. Mă uit la păsări.

— Care păsări? O, la dracu'! În pădure! În pădure, repede!

Szarlej a lovit zdravăn crupa calului, iar el a luat-o la fugă cu asemenea viteză, că animalul înspăimântat a reuşit să-l ajungă din urmă de abia la liziera copacilor. Ajuns în pădure, Reynevan a sărit jos din şa, a tras calul în desiş, apoi s-a dus lângă demerit, care observa drumul stând ascuns în tufişuri. O clipă nu s-a întâmplat nimic, păsările au încetat să țipe, era atâta linişte şi calm, că Reynevan tocmai se pregătea să-şi bată joc de Szarlej şi de teama lui exagerată. Nu a mai apucat.

În răspântie şi-au făcut apariția patru călăreți, l-au înconjurat pe bătrân în tropot de copite şi sforăituri de cai.

— Nu sunt din Strzegom, a mormăit Szarlej. Atunci trebuie să fie... Reinmar?

— Da, a încuviințat din cap Reynevan. Sunt ei.

Kirieleison s-a aplecat în şa, l-a întrebat tare ceva pe bătrân, Stork din Gorgowice a îndreptat calul spre el. Bătrânul a scuturat din cap, a împreunat mâinile, urându-le fără îndoială să le ajute Sfânta Petronela.

— Kunz Aulock, a spus Szarlej luându-l prin surprindere pe Reynevan, vel Kirieleison. Tâlhar sadea, deşi e cavaler de neam nobil. Stork din Gorgowice şi Sybek din Kobylejgłowa, lotri în toată puterea cuvântului. Iar acela cu căciulă de jder este Walter de

Barby. Apăsat de blestemul episcopului pentru atacul împotriva fermei din Ocice, proprietatea călugărițelor dominicane din Racibórz. Nu mi-ai spus că pe urma ta vin asemenea celebrități.

Bătrânul căzuse în genunchi, împreuna în continuare mâinile, se ruga, striga şi se bătea în piept. Kirieleison s-a aplecat din şa şi l-a plesnit cu biciul pe spinare, Stork şi ceilalți l-au atins şi ei cu bicele, s-a produs o înghesuială în care se încurcau unul pe altul, iar caii au început să se sperie şi să necheze. Stork şi Walter de Barby cel blestemat de episcop au sărit din şa şi au început să-l burduşească bine cu pumnii pe bătrânul care țipa, iar când acesta s-a prăbuşit la pământ, s-au năpustit pe el cu picioarele. Bătrânul gemea şi țipa de ți se rupea inima.

Reynevan a înjurat, a izbit cu pumnul în pământ. Szarlej se uita pieziş la el.

— Nu, Reinmar, a spus el rece. Să nu aud nimic. Aceştia nu sunt fanfaronii franțuziți din Strzegom. Sunt patru tâlhari şi ticăloşi înarmați până-n dinți. Ăsta este Kunz Aulock, cu care probabil că nu m-aş descurca față în față. Alungă deci gândurile şi speranțele prosteşti. Trebuie să stăm aici ca şoarecele pitit sub mătură.

— Şi să vedem cum îl omoară pe un om nevinovat al lui Dumnezeu.

— Chiar aşa, a spus după o clipă demeritul, fără să-şi ia ochii de la ei. Pentru că, dacă e să aleg, viața mea mi-e mai dragă decât a lui. Şi eu, în afară de sufletul pe care îl datorez Domnului, mai sunt dator cu bani unor oameni. Şi ar fi o atitudine riscantă prostească şi lipsită de etică din partea mea să-i lipsesc de şansa de a le înapoia datoria. De altfel, vorbim degeaba. S-a terminat totul. S-au plictisit.

Într-adevăr, de Barby şi Stork i-au administrat bătrânului câteva şuturi de rămas-bun, l-au scuipat, s-au urcat pe cai, şi o clipă mai târziu galopau toți patru țipând şi ridicând nori de praf, spre Jaworowa Gora şi Świdnica.

— Nu ne-a trădat, a răsuflat uşurat Reynevan. L-au bătut şi l-au călcat în picioare, dar nu ne-a trădat. În pofida batjocurilor tale, ne-a salvat pomana pe care i-am dat-o sărmanului. Milostivirea şi generozitatea...

— Dacă Kirieleison, în loc să pună mâna pe ciomag, i-ar fi dat un skoieț, bătrânelul ne-ar fi trădat dintr-o răsuflare, a comentat rece Szarlej. Hai să mergem. Din păcate, din nou prin pădure.

Cineva s-a lăudat nu demult aici că i-a păcălit pe urmăritori şi aceştia i-au pierdut urma.

— Şi nu s-ar cuveni să-i mulţumim, a întrebat Reynevan, ignorând sarcasmul şi văzând cum bătrânul stă în patru labe şi îşi caută căciula în şanţ. Să-i mai dăm ceva? Căci dispui de bani proveniţi din jaf, Szarlej. Dă dovadă de mai multă milostivire.

— Nu pot. În ochii de culoarea verde a sticlei a scăpărat batjocura: Şi tocmai din milostivire. I-am dat bătrânului o monedă falsă. Când va încerca s-o cheltuiască, o să se aleagă cu o mamă de bătaie şi atât. Dacă îl prind cu mai multe, îl spânzură. Îl cruţ cu milostivire de o asemenea soartă. În pădure, Reinmar, să nu mai pierdem timpul.

A căzut o ploaie scurtă şi caldă. Când a încetat, pădurea udă a început să se cufunde în ceaţă. Păsările nu mai cântau. Era tăcere. Ca într-o biserică.

— Tăcerea ta mormântală – s-a auzit în sfârşit vocea lui Szarlej care mergea pe lângă cal – pare să spună ceva. Un fel de dezaprobare. Dă-mi voie să ghicesc... e vorba de bătrânul acela?

— Sigur că despre el. Ai procedat urât. Imoral, delicat vorbind.

— Ha! Cel care pipăie nevestele altora îmi vorbeşte mie despre morală!

— Te rog să nu compari lucruri incomparabile.

— Ţi se pare numai că nu sunt comparabile. Pe lângă aceasta, fapta mea, care, după părerea ta, este imorală, a fost dictată de grija pentru tine.

— Asta este desigur greu de înţeles.

— Am să-ţi explic când va veni vremea.

Szarlej s-a oprit.

— Deocamdată propun să ne concentrăm pe lucruri ceva mai importante. Evident că nu am idee unde suntem. M-am pierdut în ceaţa asta parşivă.

Reynevan s-a uitat în jur, a privit cerul. Într-adevăr, discul palid al soarelui, care încă se mai vedea acum o clipă şi indica direcţia, dispăruse complet. Ceaţa groasă ajunsese jos de tot, până şi vârfurile copacilor mai înalţi dispăruseră în ea. Pe jos, ceaţa era uneori aşa de groasă, că ferigile şi buturugile parcă creşteau dintr-un ocean de lapte.

— În loc să te frământi pentru soarta bătrânilor săraci, s-a auzit din nou demeritul, şi să te chinuieşti cu dileme morale, ai face mai bine să-ţi foloseşti talentele în scopul găsirii drumului.

— Poftim?

— Nu mai face mutra asta nevinovată. Ştii foarte bine despre ce vorbesc.

Şi Reynevan credea că descântecele sunt neapărat necesare, dar nu descăleca, trăgea de timp. Era furios pe demerit şi voia să-l facă să simtă asta. Calul pufnea, tuşea, scutura fruntea, bătea din copite, ecoul dupăitului răsuna înfundat prin pădurea scufundată în ceață.

— Simt miros de fum, a spus pe neaşteptate Szarlej. Undeva e un foc. Tăietori de lemne sau cărbunari. Îi întrebăm despre drum. Şi păstrăm descântecele tale magice pentru altă ocazie. Şi demonstrațiile la fel.

A luat-o repede la picior. Reynevan abia se ținea după el, căci calul se tot trăgea, se poticnea, pufnea nemulțumit, zdrobea sub copite hribi şi ciuperci cu pălărie mare. Acoperit cu un covor gros de frunze putrezite, terenul a început să coboare pe neaşteptate şi s-au trezit, fără să ştie cum, într-o râpă adâncă. Pe pereții râpei creşteau copaci îndoiți, schimonosiți, plini de licheni şi muşchi, iar rădăcinile lor dezgolite de pământul care se retrăgea arătau ca nişte tentacule de monştri. Reynevan a simțit fiori pe spinare, s-a strâns în şa. Calul a pufnit.

În ceața din fața lui se auzeau blestemele lui Szarlej. Demeritul stătea într-un loc în care râpa se împărțea în două brațe.

— Pe aici, a spus în cele din urmă cu convingere şi a pornit.

Râpa se bifurca în continuare, erau într-un adevărat labirint de aburi, mirosul de fum – după cum i se părea lui Reynevan – venea din toate părțile în acelaşi timp. Dar Szarlej mergea drept şi sigur de el, grăbea pasul vioi, ba chiar începuse să şi fluiere încetişor. Şi a încetat la fel de brusc cum începuse.

Reynevan a înțeles de ce, când sub copitele calului au scrâşnit oasele.

Calul a nechezat sălbatic, Reynevan a sărit jos, ținându-se cu ambele mâini de căpăstru, chiar la timp, căci murgul care fornăia cuprins de panică, uitându-se îngrozit la el, s-a dat înapoi, bătând disperat din copite, zdrobind cranii, şolduri şi tibii. Piciorul lui Reynevan rămăsese prins între coastele rupte ale unei cutii toracice omeneşti; şi l-a eliberat trăgând sălbatic de el. Tremura de scârbă. Şi de spaimă.

— Moartea Neagră, a spus Szarlej care stătea lângă el. Molima din 1380. Atunci au murit sate întregi, oamenii fugeau în pădure, dar molima îi ajungea şi acolo. Morții erau îngropați în râpe, ca

aici. După aceea animalele au dezgropat trupurile şi au împrăştiat oasele...

— Să ne întoarcem..., a mormăit Reynevan. Să ne întoarcem cât mai repede. Nu-mi place locul ăsta... Nici mirosul de fum.

— Ce sperios eşti, a râs de el Szarlej, ca o fetiță. Morții...

Nu a terminat ce avea de spus. S-a auzit un şuierat, un fâsâit şi un chicotit, care i-au făcut să se chircească la pământ. Pe deasupra râpei, lăsând în urmă o coadă de scântei şi fum, trecea în zbor un craniu de mort. Până să-şi revină, a venit altul, care sâsâia şi mai oribil.

— Să ne întoarcem, a spus înfundat Szarlej. Cât mai repede. Nu-mi place locul acesta.

Reynevan era absolut sigur că se întorc pe propriile urme, pe acelaşi drum pe care veniseră. Dar după o clipă s-au trezit în fața peretelui abrupt al râpei. Szarlej s-a întors fără un cuvânt şi a luat-o prin altă strâmtoare. Dar după câțiva paşi, şi acolo i-a oprit un perete vertical, plin de rădăcini împletite.

— S-o ia naiba de treabă, a înjurat Szarlej, întorcându-se. Nu înțeleg...

— Iar eu mă tem că aşa..., a gemut Reynevan.

— Nu avem încotro, a mormăit dementul când drumul li s-a înfundat din nou. Trebuie să ne întoarcem şi să traversăm cimitirul. Repede, Reynevan. Un, doi.

— Stai puțin.

Reynevan s-a aplecat, s-a uitat în jur, căutând ierburi.

— Mai este şi altă cale...

— Acum? I-a întrerupt sever Szarlej. Abia acum? Acum nu mai e timp!

Pe deasupra pădurii a trecut şuierând alt craniu-cometă, iar Reynevan a fost imediat de acord cu demeritul. Au păşit peste grămada de oase. Calul fornăia, scutura fruntea, se speria, Reynevan îl trăgea de căpăstru cu mare greutate. Mirosul de fum devenea mai puternic. Se simțea în el şi miros de ierburi. Şi încă ceva, ceva evaziv, leşinător. Terifiant.

Iar după aceea au văzut focul.

Focul ardea şi fumega lângă şanț, sub un trunchi uriaş căzut la pământ. Deasupra focului stătea, scoțând nori de abur, un cazan mare, plin de funingine. Alături se înălța o grămadă de cranii de om. Pe ele stătea culcat un motan negru. Într-o poziție tipic pisicească, lenevoasă.

Reynevan şi Szarlej rămăseseră ca paralizaţi. Nici calul nu mai fornăia.

Lângă foc şedeau trei femei.

Pe două dintre ele le ascundeau fumul şi aburul care ieşea din cazan. A treia, care stătea în dreapta, părea destul de bătrână. Părul ei negru şi des era brăzdat de fire cărunte, dar faţa tăbăcită de soare şi ploaie era înşelătoare – femeia putea avea foarte bine la gât a patra cruciuliţă, dar şi a opta. Şedea într-o poziţie neglijentă, clătinându-se şi răsucind nefiresc capul.

— Fii bine-venit, a hârâit ea, apoi a behăit tare şi prelung. Fii bine venit, *than Glamis*[1]!

— Încetează cu prostiile, Mioara, a spus a doua femeie, care şedea în mijloc. La naiba, iar te-ai îmbătat.

Adierea vântului împrăştiase puţin fumul, acum vedeau mai bine.

Femeia care şedea în mijloc era destul de înaltă şi bine făcută, de sub pălăria neagră îi cădeau pe umeri valuri de păr roşu. Avea pomeţii obrajilor proeminenţi şi acoperiţi cu o roşeaţă intensă, buze frumoase şi ochi foarte luminoşi. În jurul gâtului avea înfăşurat un şal de lână verde. Şosetele erau împletite dintr-un material identic. Femeia şedea cu picioarele destul de desfăcute şi cu fusta destul de ridicată, ceea ce permitea să se vadă nu numai ciorapii şi gambele, dar şi mult din restul demn de admirat.

Cea de-a treia, care şedea în dreapta, era cea mai tânără, aproape o fetişcană. Avea ochi strălucitori şi puternic încercănaţi, o faţă slabă de vulpe, cu o piele nu foarte sănătoasă. Părul ei blond era împodobit cu o cunună de verbină şi trifoi.

— Ia te uită, a spus roşcata, scărpinându-se pe picior, deasupra şosetei verzi. Nu aveam ce pune în oală şi mâncarea a venit singură.

Numita Mioara cea smolită la faţă a behăit, motanul negru a mieunat. În ochii încercănaţi ai fetişcanei s-a aprins o lumină plină de răutate.

— Ne cerem iertare pentru vizita inopinată, s-a înclinat Szarlej. Era palid la faţă, dar se stăpânea bine: Le rugăm pe distinsele şi nobilele doamne să ne ierte. Şi vă rugăm să nu vă deranjaţi.

[1] Personajul Macbeth din tragedia cu acelaşi nume a lui W. Shakespeare; personajul principal este numit *than de Glamis* – în care *than* însemna „gentilom” în engleza medievală, iar Glamis era o mică localitate din nordul Scoţiei.

Niciun efort. Am nimerit aici din întâmplare. Şi plecăm deja. Nici nu mai suntem aici. Dacă distinsele doamne îngăduie...

Roşcata a luat un craniu din grămadă, l-a ridicat sus şi a scandat cu voce tare un descântec. Reynevan a avut impresia că recunoaşte în el cuvinte caldeene şi arameice. Craniul a clămpănit din mandibulă, a sărit în sus şi a zburat şuierând pe deasupra vârfurilor pinilor.

— Mâncare, a repetat roşcata fără emoție. Şi încă vorbitoare. Vom avea ocazia să facem conversație înainte de masă.

Szarlej a înjurat în barbă. Femeia şi-a lins sugestiv buzele şi şi-a înfipt privirile în ei. Nu mai puteau întârzia. Reynevan a tras aer adânc în piept.

Şi-a atins creştetul cu mâna. A îndoit piciorul drept din genunchi, s-a ridicat încrucişându-l peste stângul, cu mâna stângă a apucat vârful ghetei. Deşi nu mai făcuse aceasta decât de două ori până atunci, i-a reuşit uimitor de bine. A fost de ajuns să se concentreze o clipă şi să murmure un descântec.

Szarlej a înjurat din nou. Mioara a behăit. Roşcata a făcut ochii mari.

Iar Reynevan, aşa cum stătea acolo, în aceeaşi poziție, s-a ridicat de la pământ. Nu mult, trei-patru degete. Şi nu mult timp. Dar a fost de ajuns.

Roşcata a luat un urcior de lut, a înghițit zdravăn din el o dată, apoi încă o dată. Fetei nu i-a oferit, a îndepărtat urciorul de degetele ca nişte gheare ale Mioarei, care întindea mâna pofticioasă. Nu-şi lua ochii de la Reynevan, iar pupilele ochilor ei limpezi erau ca două punctişoare negre.

— Ei, ei, a spus ea. Cine s-ar fi aşteptat! Magicieni, magicieni adevărați, breasla întâi, Toledo. La mine, la o vidmă simplă. Ce onoare! Veniți, veniți mai aproape. Fără teamă! Sper că nu ați luat în serios gluma despre mâncare şi canibalism? Ei? Sper că nu ați luat-o de bună?

— Nu, da de unde! a asigurat-o repede Szarlej, atât de repede, încât se vedea că minte.

Roşcata a pufnit.

— Dar ce caută domnii vrăjitori în colțişorul meu sărman? Ce doresc? Sau poate...

S-a întrerupt şi a zâmbit.

— Sau poate că domnii vrăjitori s-au rătăcit, pur şi simplu? Au încurcat drumul? Au neglijat magia din mândrie bărbătească? Iar

acum tot mândria nu le permite să recunoască aceasta, mai ales în fața unor femei?

Szarlej şi-a recăpătat stăpânirea de sine.

— Doamna este la fel de inteligentă pe cât este de fermecătoare, s-a înclinat el politicos.

— Ia priviți, surioarelor, şi-a arătat vidma dinții strălucitori, ce cavaler politicos avem aici, ce complimente frumoase ştie să facă. Ştie să facă o bucurie femeii, ai putea crede că e trubadur. Sau episcop. Păcat că se întâmplă aşa de rar... Pentru că femeile şi fetele, desigur, se aventurează adesea printre mărăcini şi în sălbăticie, faima mea a ajuns departe, puține sunt cele care ştiu să îndepărteze fătul cu atâta dibăcie, în siguranță şi fără durere. Dar bărbații... Ei, vin aici mult mai rar... Mult mai rar... Şi e păcat... Păcat...

Mioara a râs din gât, fetişcana şi-a tras nasul. Szarlej s-a îmbujorat, dar probabil mai mult de poftă, decât de stânjeneală. Între timp, şi Reynevan îşi redobândise stăpânirea de sine. Reuşise să amuşine ce trebuia, inclusiv ceea ce bolborosea în cazan, şi să examineze buchetele de ierburi, atât uscate, cât şi proaspete.

— Farmecul şi inteligența doamnelor sunt egalate de modestie, a spus el îndreptându-se de spate, puțin cam insolent, dar conştient că va avea succes. Căci sunt sigur că vin aici numeroşi oaspeți şi nu numai pentru servicii medicale. Căci văd şi frăsinel, iar acolo ce altceva dacă nu „pâinişoara dințată”, adică dințura? Iar acolo este ceapă-de-mare, iar dincolo Ambrožie, ierburi prevestitoare.

Iar aici, mă rog frumos, măselariță, *herba Apollinaris*, şi spânz, *Helleborus*, amândouă provocând viziuni prezicătoare. Şi este cerere pentru descântece şi preziceri, dacă nu mă înşel?

Mioara a behăit. Fetişcana l-a sfredelit cu privirile. Roşcata a râs enigmatic.

— Nu te înşeli, confrate într-ale ierburilor, a spus ea în cele din urmă. Este mare cerere pentru descântece şi preziceri. Vine o vreme a schimbărilor şi a prefacerilor, mulți vor să ştie ce le vor aduce aceste vremuri. Şi voi vreți asta. Să aflați ce vă va aduce soarta. Doar nu mă înşel?

Roşcata a aruncat ierburile în cazan şi a amestecat în el. Prevestirile urma să le rostească fetişcana cea tânără cu față de vulpe şi ochii care-i ardeau ca de febră. Câteva clipe după ce a

băut fiertura, ochi i s-au împăienjenit, pielea uscată din obraji s-a întins, buza inferioară a descoperit dinţii.

— *Columna veli aurei* – a rostit ea pe neaşteptate, nu foarte limpede. Coloana vălului auriu. Născută în Genazzano, încheiată la Roma. Peste şase ani. Locul eliberat va fi ocupat de lupoaică. În duminica *Oculi*. Peste şase ani.

Liniştea, întreruptă numai de trosnetul focului şi de motanul care torcea, a domnit atât de mult timp, că Reynevan a început să aibă îndoieli. Pe nedrept.

— Înainte să treacă două zile, a spus fata, întinzând mâna tremurătoare spre el. Înainte să treacă două zile, va fi poet vestit. Vestit în toate va fi numele lui.

Szarlej se scutura uşor înăbuşindu-şi râsul, dar s-a potolit imediat ce roşcata i-a aruncat o privire aspră.

— Va sosi un călător – prezicătoarea a oftat de câteva ori zgomotos. Va sosi *Viator*, Călătorul, dinspre partea soarelui. Se va produce o schimbare. De la noi va pleca cineva, la noi va veni Călătorul. Spune Călătorul: *Ego sum qui sum*[1]. Nu-l întreba pe Călător de nume, acesta este tainic. Dar ce este, cineva va ghici: din cel care mănâncă a ieşit ceea ce se mănâncă, iar din cel tare a ieşit dulceaţa.

Leul mort, albinele şi mierea, şi-a spus Reynevan*, întrebarea pe care a pus-o Samson filistenilor. Samson şi mierea... Ce vrea să însemne asta? Cine este acel Călător?*

— Te cheamă fratele tău, l-a electrizat vocea şoptită a mediumului. Fratele tău strigă: „Pleacă şi vino. Mergi sărind pe munţi. Nu întârzia."

Vocea s-a schimbat.

— Vorbeşte Isaia: Adunaţi, închişi în temniţă, închişi în închisoare. Amuleta... Şi şobolanul... Amuleta şi şobolanul. Yin şi Yang, Keter şi Malkut. Soarele, şarpele şi peştele. Se vor descuia, se vor deschide uşile iadului, atunci se va nărui turnul, se va prăbuşi *turris fulgurata*, turnul lovit de trăsnet. Se va risipi în praf *Narrenturm*, va îngropa nebunii sub moloz.

Narrenturm, a repetat în gând Reynevan. *Turnul Nebunilor! Pentru Dumnezeu!*

— *Adsumus, adsumus, adsumus!* a strigat dintr-odată fata, opintindu-se straşnic. Suntem aici! Săgeata zboară în plină zi – *sagitta volans in die*, fereşte-te, fereşte-te! Fereşte-te de spaima

[1] „Eu sunt cine sunt", în lb. latină, în original (n. red.).

nocturnă, fereşte-te de făptura care merge prin beznă, fereşte-te de demonul care nimiceşte la amiază! Şi care strigă: *Adsumus!* Fereşte-te de fluturaşul-de-stâncă! Teme-te de păsările nopţii, teme-te de liliecii tăcuţi!

Profitând de neatenţia roşcatei, Mioara s-a dus tiptil la urcior şi a tras câteva gâturi zdravene. A tuşit, s-a înecat.

— Feriţi-vă, de asemenea, a strigat fata, de Pădurea Birnam...

Roşcata a redus-o la tăcere cu un ghiont.

— Iar oamenii se vor arde, a oftat sfâşietor prezicătoarea, în flăcările rugului. Din greşeală. Din cauza asemănării de nume.

Reynevan s-a aplecat spre ea.

— Cine l-a ucis..., a întrebat încet. Cine este vinovat de moartea fratelui meu?

Roşcata a sâsâit furioasă şi l-a ameninţat că-i dă un picior. Reynevan era conştient că face ceea ce nu e voie să facă, pentru că riscă să întrerupă ireversibil transa prezicătoarei. Dar a repetat întrebarea. Şi a primit răspunsul imediat.

— Vina o poartă un mincinos notoriu.

Vocea fetei s-a schimbat, devenind mai profundă şi mai răguşită.

— Mincinosul sau cel care va spune adevărul. Va spune adevărul. Va minţi sau va spune adevărul. Iar asta depinde de ce părere are fiecare în această privinţă. Pârpălit, sfarogit, mistuit. Nu ars, dar mort. Mort îngropat. Dezgropat imediat. înainte să treacă trei ani. Aruncat din mormânt. *Buried at Luterworth, remains taken up and cast out...*[1] Pluteşte, pluteşte pe râu cenuşa oaselor arse... Avon la Severn, Severn în mări, din mări în ocean... Fugiţi, fugiţi, salvaţi-vă viaţa. Am mai rămas atât de puţini.

— Un cal, s-a amestecat dintr-odată fără rost Szarlej. Ca să fug îmi trebuie un cal. Aş vrea...

Reynevan l-a redus la tăcere cu un gest. Fata privea cu ochi care nu vedeau. Se îndoia că va răspunde. Se înşelase.

— Va fi murg..., a murmurat. Murg va fi.

— Şi aş mai vrea..., a încercat Reynevan, dar s-a întrerupt, înţelegând că se terminase.

Ochi fetei s-au închis, capul i-a căzut fără vlagă. Roşcata i l-a ţinut, l-a aşezat delicat.

---

[1] „Îngropat la Luterworth, rămăşiţele pământeşti au fost luate şi aruncate...”, în lb. engleză, în original (n. red.).

— Nu vă rețin, a spus peste o clipă. Mergeți prin râpă. Cotiți numai la stânga, mereu la stânga. Veți trece printr-o pădure de fagi, apoi printr-o poiană, unde este o cruce de piatră. În fața crucii este o potecă. Vă va scoate pe drumul spre Świdnica.

— Mulțumesc, surioară.

— Ai grijă de tine. Am rămas atât de puțini.

Capitolul 11

În care predicţiile ciudate încep să se adeverească în mod bizar, iar Szarlej întâlneşte o cunoscută. Şi descoperă talente noi, nebănuite până acum.

Dincolo de pădurea de fagi, la răspântia dintre drumul tăiat prin pădure şi potecă, se vedea printre ierburile înalte o cruce de piatră a ispăşirii, una din numeroasele amintiri ale omorurilor din Silezia. Purta semnele eroziunii şi ale vandalismului, ale unui măcel foarte vechi, poate chiar de dinainte să existe această aşezare, ale cărei ruine se vedeau în depărtare, pe dealurile şi în văile năpădite de buruieni dese.

— O pocăință foarte întârziată, a comentat Szarlej din spatele lui Reynevan. Eşalonată pe mai multe generații. Ereditară, aş spune. Durează foarte mult să sculptezi o asemenea cruce, aşa că o înalță cel mai adesea fiul, care mai ține minte pe cine a ucis răposatul lui tată şi ce l-a îndemnat să se pocăiască la bătrânețe. Aşa este, Reinmar? Ce crezi?

— Nu cred nimic.

— Tot mai eşti supărat pe mine?

— Nu sunt supărat.

— Ha. Atunci să mergem. Noile noastre cunoştințe nu ne-au amăgit. Poteca din fața crucii, deşi îl aminteşte cu siguranță pe Bolek cel Viteaz, ne va duce negreşit la drumul spre Świdnica.

Reynevan a îndemnat calul. Continua să tacă, dar pe Szarlej asta nu-l deranja.

— Recunosc că m-ai impresionat, Reinmar din Bielau. Vreau să spun, la vidme. Să arunce în foc o mână de ierburi, să bâiguie descântece şi blesteme, să fim sinceri, asta ştie orice vrăjitor sau babă descântătoare. Dar levitația ta, asta da. Recunoaşte; unde ți-ai făcut studiile: la Universitatea Carolină din Praga sau la vrăjitorii cehi?

— Una nu o exclude pe cealaltă, a spus Reynevan zâmbind amintirilor.

— Înțeleg. Acolo toți levitau în timpul cursurilor?

Neprimind răspuns, demeritul s-a aşezat mai bine pe crupa calului.

— Totuşi nu pot să nu mă mir, a continuat el, că te furişezi din fața urmăritorilor prin păduri după o modă potrivită mai mult pentru un iepure decât pentru un magician. Magicienii, chiar dacă trebuie să fugă, fac acest lucru într-un mod mai demn. Medeea, de exemplu, a fugit din Corint într-un rădvan tras de balauri. Atlantes a zburat pe un hipogrif. Morgana a produs miraje în câmp. Viviana... Nu-mi amintesc ce a făcut Viviana.

Reynevan nu a comentat. Şi de altfel nici el nu-şi amintea.

— Nu trebuie să răspunzi, a spus Szarlej pe un ton încă şi mai batjocoritor. Înțeleg. Ai prea puține cunoştințe şi experiență, eşti numai adeptul ştiințelor tainice, abia un ucenic vrăjitor. Un puişor fără pene al magiei, din care va creşte cândva un vultur, Merlin, Alberich sau Maugis. Iar atunci vai de...

S-a întrerupt văzând pe drum acelaşi lucru pe care îl văzuse şi Reynevan.

— Cunoştințele noastre, vidmele, a şoptit, nu ne-au păcălit, asta e sigur. Nu te mişca.

Pe potecă, cu capul plecat şi păscând iarbă, stătea un cal. Un cal zvelt cu o învelitoare, un *palefrois*[1] uşor, cu chişițe fine. Murg, cu coama şi coada de nuanță mai închisă.

— Nu te mişca, a repetat Szarlej, descălecând cu grijă. O ocazie ca asta s-ar putea să nu se mai ivească.

— Calul acesta este proprietatea cuiva, a spus apăsat Reynevan. Aparține cuiva.

— Desigur. Mie. Dacă nu-l sperii. Aşadar, să nu-l sperii.

Văzându-l pe demeritul care se apropia încet, calul a ridicat uşurel fruntea, şi-a scuturat capul şi s-a lăsat apucat de căpăstrul pe care îl avea. Szarlej l-a mângâiat pe buza superioară.

— Este proprietatea cuiva, a repetat Reynevan. Proprietate străină, Szarlej. Trebuie înapoiat proprietarului.

— Lume, lume! a şoptit încet Szarlej. Hei, al cui e calul acesta? Unde e stăpânul lui? Vezi, Reinmar? Nu răspunde nimeni. Şi deci *res nullius cedit occupanti*[2].

— Szarlej...

— Bine, bine, linişteşte-te! Nu mai face atâta pe delicatul cu mustrări de conştiință! O să dăm calul proprietarului de drept. Cu

---

[1] În Evul Mediu, denumirea oricărui cal destinat deplasărilor şi ceremoniilor, fără a fi de o anumită rasă.

[2] „Un lucru care nu aparţine nimănui revine celui care l-a găsit“, în lb. latină, în original (n. red.).

condiția să-l întâlnim. Şi, mă rog, să ne ferească Dumnezeu de asta.

În mod evident, rugămintea nu a ajuns la destinatar sau nu a fost ascultată, căci poteca s-a umplut imediat de oameni care gâfâiau şi arătau cu degetul spre cal...

— V-a fugit bidiviul acesta? a zâmbit binevoitor Szarlej. Pe el îl căutați? Aveți noroc. Fugea mâncând pământul. Abia am reuşit să-l opresc.

Unul dintre nou-sosiți, un zdrahon bărbos, i-a privit bănuitor. Judecând după hainele neîngrijite şi înfățişarea dezgustătoare, era şi el sătean, ca şi ceilalți. Şi asemenea celorlalți săteni, era înarmat cu o bâtă groasă.

— L-ați oprit, a spus el, smulgându-i frâul din mână lui Szarlej, bravo vouă! Iar acum mergeți cu Dumnezeu.

Ceilalți s-au apropiat, înconjurându-i într-un cerc strâns şi răspândind o duhoare insuportabilă de muncitori din agricultură. Nu erau țărani înstăriți, erau fermieri, arendaşi, ciobani – sărăcimea satului. Nu avea sens să se certe cu unii ca aceştia cui aparține un obiect găsit, Szarlej îşi dăduse seama de asta imediat. A trecut prin gloată fără o vorbă. Reynevan a pornit în urma lui.

— Ei – un cioban mic şi îndesat, puțind oribil, l-a apucat pe neaşteptate pe demerit de mânecă. Naşule Gamrat! Le dați drumul aşa? Nu-i întrebați ce e de capul lor? Nu cumva sunt tocmai ăia căutați? Aia doi, pe care îi caută domnii din Strzegom? Şi promit o răsplată pentru cei care îi prind? N-or fi taman ei?

Țăranii au început să murmure. Naşul Gamrat s-a apropiat, sprijinindu-se într-un baston de frasin, întunecat şi mohorât la față ca Sâmbăta Morților.

— Poate că sunt ei, a mormăit el rău-prevestitor, poate să nu sunt ei...

— Nu sunt ei, nu sunt ei, l-a asigurat zâmbind Szarlej. Ce, nu ştiți? Pe ăia i-au prins. Şi au plătit şi recompensa.

— Mie mi se pare că mințiți.

— Dă drumul la mânecă.

— Dacă nu, ce?

Demeritul l-a privit o clipă în ochi. Apoi s-a răsucit brusc, făcându-l să-şi piardă echilibrul şi l-a lovit cu piciorul în spatele genunchiului. Ciobanul a căzut brusc în genunchi, iar Szarlej i-a zdrobit nasul cu o lovitură de pumn de sus. Omul s-a apucat cu mâinile de față, sângele îi curgea din belşug printre degete, împodobind cu o dungă roşie pieptul cojocului.

Până să se dumirească țăranii, Szarlej i-a smuls naşului Gamrat bâta din mână şi l-a lovit cu ea la tâmplă. Naşul Gamrat şi-a arătat albul ochilor şi s-a prăbuşit în brațele țăranului care stătea în spatele lui, iar demeritul l-a doborât şi pe acela. Se răsucea ca un vârtej, lovind cu bâta în stânga şi în dreapta.

— Fugi, Reynevan! a strigat el. Cât te țin picioarele!

Reynevan a îndemnat calul, s-a repezit în mulțime, dar nu a reuşit să fugă. Țăranii s-au repezi ca dulăii din ambele părți şi s-au agățat de harnaşament. Lovea cât putea de tare, izbea cu picioarele ca un catâr, dar ploua cu lovituri şi peste el. Auzea urletele turbate ale lui Szarlej şi zgomotul sec al craniilor lovite de bâta de frasin.

Îl înconjuraseră, îl înghesuiau, îl sufocau. Situația era disperată. Se străduia să se lupte nu cu o bandă de țărani, ci cu o făptură înfricoşătoare cu multe capete, alunecoasă din cauza jegului, mirosind a bălegar, a urină şi lapte stricat, o hidră cu o sută de picioare şi două sute de pumni.

Peste toată hărmălaia haitei şi cu tot sângele care îi bubuia în urechi, a auzit dintr-odată strigăte de luptă, tropot de copite şi nechezat de cai, iar pământul s-a cutremurat de bubuitul potcoavelor. Sătenii agresivi cu un moment mai înainte au cunoscut acum pe propria piele ce înseamnă agresiunea. Călăreții care veneau urlând pe potecă îi împrăştiau cu caii şi îi loveau fără milă cu bâtele, de zburau bucăți întregi din cojoace. Cine reuşea fugea în pădure, dar niciunul nu a scăpat neatins.

O clipă mai târziu, zarva se mai potolise. Călăreții linişteau caii care fornăiau, se plimbau pe câmpul de luptă ca să vadă cui mai e cazul să-i ardă câteva. Era un grup destul de pitoresc, o companie de care trebuia să ții seama, dar cu care nu era cazul să glumeşti, ceea ce se vedea de la prima căutătură, atât după îmbrăcăminte şi echipament, cât şi după mutre, pe care chiar şi un fizionomist fără experiență le-ar fi clasificat imediat drept tâlhăreşti şi banditeşti.

Reynevan s-a ridicat în picioare. Şi s-a trezit imediat sub nasul unei iepe argintii pe care şedea o femeie dolofană drăguță, cu un caftan scurt bărbătesc şi o beretă pe părul blond-deschis, flancată de doi călăreți. De sub bereta împodobită cu un panaş din pene de prigorie priveau doi ochi căprui, duri, pătrunzători şi înțelepți.

Szarlej, care, după cum se vedea, nu avea răni grave, a venit lângă el şi a aruncat bucata de bâtă ruptă de frasin.

— Pe toate duhurile! a spus el. Nu-mi cred ochilor. Şi totuşi nu e un miraj, nu e o iluzie. Înălţimea Sa Dzierżka Zbylutowa în persoană. Bine spune proverbul: munte cu munte...

Iapa argintie a scuturat din cap, făcând să zăngăne zăbala. Femeia a bătut-o cu palma pe gât în tăcere, măsurându-l pe demerit cu priviri pătrunzătoare din ochii căprui.

— Ai slăbit, a spus ea în cele din urmă. Şi părul ţi-a încărunţit puţin, Szarlej. Bine ai venit. Şi acum să plecăm de aici.

— Ai slăbit, Szarlej.

Şedeau la masă într-o încăpere din spatele hanului, văruită în alb. O fereastră dădea spre livadă, spre perii strâmbi, spre tufele de coacăz negru şi spre stupii unde zumzăiau albinele. Pe cealaltă fereastră se vedea ocolul în care stătea herghelia de cai. Printre cei vreo sută de cai predominau *dextrarii* masivi silezieni, cai pentru cavalerii cu armură grea, erau şi castelani, armăsari de sânge spaniol, cai pentru armură din Wielkopolska, cai mici de tracţiune şi de povară. Printre tropotele de copite, nechezatul şi zgomotul cailor se auzeau înjurăturile grăjdarilor, argaţilor şi paznicilor cu mutre de tâlhari.

— Ai slăbit, a repetat femeia cu ochi de culoarea alunei. Şi capul parcă ţi-e nins.

— Ce să-i faci, a răspuns râzând Szarlej. *Tacitisque senescimus annis.*[1] Deşi ţie, nobilă Dzierżka Zbylutowa, anii parcă îţi adaugă farmec şi frumuseţe.

— Nu mai spune. Şi nu-mi mai spune nobilă doamnă, că mă faci să mă simt ca o bătrânică. Şi nu mai sunt nici Zbylutowa. Când a murit Zbylut, m-am întors la numele de fată. Dzierżka de Wirsing.

— Aşa este, aşa este, a încuviinţat din cap Szarlej. Aşadar, Zbylut din Szarada şi-a luat rămas-bun de la această lume – Domnul să-i odihnească sufletul. Câţi ani au trecut?

— De Ziua Sfinţilor Prunci se fac doi ani.

— Aşa este, aşa este. Eu, în acest timp...

— Ştiu, l-a întrerupt ea, aruncând o privire pătrunzătoare spre Reynevan. Dar nu mi l-ai prezentat pe tovarăşul tău.

— Sunt...

---

[1] „Îmbătrânim încetul cu încetul”, în lb. latină, în original (n. red.).

Reynevan a şovăit un moment, dar apoi a decis că, faţă de Dzierżka de Wirsing, Lancelot al Căruţei poate fi şi lipsit de tact, dar să-şi asume şi riscuri.

— Sunt Reinmar din Bielawa.

Femeia a tăcut un timp, sfredelindu-l cu privirile.

— Aşa este, a spus în sfârşit. Munte cu munte... Mâncaţi o *biermuszka*[1] băieţi? Au aici una excelentă. De câte ori vin aici mănânc *biermuszka*. Vreţi să gustaţi?

— Sigur că da. Lui Szarlej i-au sticlit ochii: Sigur că da. Mulţumesc, Dzierżka.

Dzierżka de Wirsing a bătut din palme, slujnica a venit imediat, a dat din cap. Probabil că negustoreasa de cai era cunoscută şi respectată aici, şi-a spus Reynevan; de fapt, trebuie să fi venit nu o dată aici cu câte un client care dorea să vândă herghelia, mulţi florini cheltuise probabil aici, în acest han nu departe de drumul spre Świdnica, lângă satul al cărui nume îl uitase. Şi nici nu avea timp să-şi amintească, pentru că li se adusese mâncarea. O clipă mai târziu, şi el, şi Szarlej sorbeau supa, pescuind bucăţelele de brânză de vaci, mânuind repede lingurile din lemn de tei, dar în ritm, ca să nu se lovească în strachină. Dzierżka tăcea plină de tact şi îi privea, sorbind dintr-o cană aburită de bere rece.

Reynevan a oftat adânc. Nu mai mâncase mâncare caldă de la prânzul luat cu canonicul Otto la Strzelin. Szarlej stătea cu ochii pironiţi atât de grăitor la cana cu bere a Dzierzkăi, că li s-au adus şi lor fără întârziere căni cu guler de spumă.

— Încotro te îndrumă Dumnezeu, Szarlej? a întrebat într-un târziu femeia. Şi de ce te iei la bătaie cu ţăranii prin păduri?

— Mergem în pelerinaj la Bard, a minţit fără sfială demeritul. La Maica Domnului din Bard, ca să ne rugăm pentru îndreptarea acestei lumi. Iar ţăranii ne-au atacat fără să ne spună din ce motiv. Lumea este plină de ticăloşii, iar pe drumuri şi prin păduri găseşti mai uşor tâlhari decât călugăriţe. Gloata aceea ne-a atacat, repet, fără motiv, mânată de dorinţa păcătoasă de a face rău. Dar îi iertăm pe greşiţii noştri...

— Eu i-am trimis pe ţărani să caute armăsarul care fugise, a întrerupt Dzierżka şuvoiul cuvintelor. Că sunt nişte bandiţi, asta nu neg. Dar după aceea au bălmăjit ceva despre nişte oameni urmăriţi, despre o recompensă...

---

[1] Supă pe bază de bere, specifică bucătăriei vechi poloneze, servită la prima masă a zilei.

— Aiureli din capetele lor seci, a oftat demeritul, şi intenţii meschine. Cine le poate desluşi...

— Ai stat închis la mănăstire pentru ispăşire. E adevărat?

— Adevărat.

— Şi?

— Şi nimic. Chipul lui Szarlej rămăsese neclintit: Plictiseală. În fiecare zi acelaşi lucru. În cerc. *Matutinum, laudatio, prima, terzia,* apoi Barnaba, *sexta, nona,* apoi Barnaba, liturghia de seară, *collationes, completa,* iar Barnaba...

— Încetează să o iei pe ocolite, l-a întrerupt Dzierżka din nou. Ştii foarte bine ce vreau să spun, aşadar vorbeşte: ai fugit? Te urmăresc? Au pus recompensă pe capul tău?

— Doamne fereşte!

Szarlej a făcut o mină jignită.

— Am fost eliberat. Nu mă urmăreşte nimeni, nu mă caută nimeni. Sunt un om liber.

— Cum am putut să uit! l-a întrerupt Dzierżka tăios. Dar bine, fie, îţi acord încredere. Dar dacă îţi acord... Concluzia este simplă.

Szarlej a ridicat din sprâncene deasupra lingurii, compunându-şi o expresie de curiozitate. Reynevan s-a foit neliniştit pe laviţă. Şi după cum s-a văzut imediat, pe bună dreptate.

— Concluzia este simplă, a repetat Dzierżka de Wirsing, privind la el. În acest caz, tânărul domn Reinmar din Bielawa este obiectul urmăririi şi al căutării. Cum de nu am ghicit de la început, deşi în astfel de chestiuni rareori pierzi dacă mizezi pe Szarlej. O, a tunat şi v-a adunat, v-aţi potrivit ca Tanda cu Manda...

S-a întrerupt brusc şi a alergat la fereastră.

— Hei, tu! a strigat Dzierżka. Da, tu! Nemernic ce eşti! Ticălos nenorocit! Diavol ghebos! O dată dacă mai loveşti calul, pun să fii târât de el pe maidan!

— Iertaţi-mă, a spus ea întorcându-se la masă, cu braţele încrucişate sub pieptul bogat. Dar trebuie să păzesc totul singură. Cum întorc privirile, îşi fac de cap, netrebnicii. Despre ce vorbeam? A, da. Că v-aţi găsit ca sacul cu peticul, ştrengarilor.

— Ştii şi tu cum este.

— Cum să nu! Circulă zvonuri printre oameni. Kirieleison şi Walter de Barby merg prin hanuri, Wolhfer Stercza merge cu cinci oameni prin Silezia, caută, întreabă, scotoceşte... Degeaba strâmbi din nas, Szarlej, iar tu te nelinişteşti fără motiv, băiete. La mine

sunteți în siguranță. Mie nu-mi pasă de aventurile voastre amoroase şi de duşmănia dintre neamuri, frații Stercza nu sunt nici frați, nici cumnați cu mine. Spre deosebire de tine, Reinmar Bielau. Pentru că poate o să fii uimit, dar eşti rudă cu mine. Nu căsca gura! Eu sunt de fapt *de domo*[1] Wirsing, din neamul Wirsing din Reichwald. Iar cei din neamul Wirsing din Reichwald sunt înrudiți prin familia Zedlitz cu neamul Nostitz. Iar bunica ta a fost din familia Nostitz.

— E adevărat, şi-a învins uimirea Reynevan. Dar ce legături ați făcut, stimată doamnă...

— Ştiu şi eu una şi alta, i-a retezat-o femeia. L-am cunoscut bine pe fratele tău, Piotr. Era prieten cu Zbylut, soțul meu. A fost nu o dată oaspetele nostru la Skalka. Îi plăcea să călărească pe caii de la herghelia din Skalka.

— Vorbiți despre el la timpul trecut, a spus Reinmar întunecându-se la față. Înseamnă că ştiți...

— Ştiu.

A urmat o tăcere întreruptă apoi de Dzierżka de Wirsing.

— Te compătimesc sincer, a spus ea, iar fața ei serioasă exprima compasiune. Ceea ce s-a întâmplat la Balbinów este şi pentru mine o tragedie. L-am cunoscut pe fratele tău şi mi-a fost drag. L-am prețuit întotdeauna pentru mintea lui, pentru privirea trează, pentru că nu a fost niciodată un domnişor înfumurat. Ce să mai vorbim, tocmai datorită exemplului lui Peterlin, Zbylut al meu şi-a băgat mințile în cap. A lăsat în jos nasul pe care îl ținea pe sus ca un domn mare şi a văzut pe ce îi stau picioarele. Şi s-a apucat să crească cai.

— Aşa a fost?

— Păi cum?! Înainte, Zbylut din Szarada era domn nobil, dintr-o familie oarecum cunoscută în Małopolska, a cincea roată la căruță. Cavaler cu blazon dintre cei care, ştiți cum sunt: pe piept Leliwa[2], iar sub Leliwa nădragii rupți în fund. Iar aici Piotr Bielau, la fel, *miles mediocris*[3], mândru, dar sărac, se pune pe treabă, construieşte o vopsitorie şi o postăvărie, aduce maiştri din Gent şi din Ypres. Ce spun ceilalți cavaleri disprețuitori: face bani. Şi ce-i cu asta? Curând devine un adevărat domn, puternic şi bogat, iar

---

[1] „Din neamul”, „din familia”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] Denumirea unuia dintre cele mai vestite blazoane poloneze, folosit de câteva sute de familii de nobili în regatul polonez şi în Uniunea polono-lituaniană.
[3] „Soldat de rând”, în lb. latină, în original (n. red.).

cei care râdeau de blazonul lui se întrec care mai de care în ploconeli şi le dau balele de atâtea zâmbete, doar-doar să fie amabil să le împrumute bani gheață...

— Peterlin... Ochii lui Reynevan au scăpărat: Peterlin împrumuta bani?

— Ştiu ce bănuieşti.

Dzierżka i-a aruncat o privire rapidă.

— Dar te înşeli. Fratele tău împrumuta numai oamenilor pe care îi cunoştea bine şi de care era sigur. Pentru camătă poți înfrunta Biserica. Peterlin lua o dobândă mică, nici măcar jumătate din cât luau evreii, dar în fața unui denunț este greu să te aperi. Cât despre bănuielile tale... Da, ce e drept, nu lipsesc cei gata să ucidă, dacă nu pot sau nu vor să dea datoria înapoi. Dar oamenii cărora fratele tău le dădea bani cu împrumut nu făceau parte dintre aceştia. Rătăceşti mergând după o urmă rece, dragul meu.

— Fără îndoială, a spus Reynevan strângând din buze. Nu are rost să înmulțim bănuielile. Ştiu cine şi de ce l-a ucis pe Peterlin. În această privință nu am niciun fel de îndoieli.

— În acest caz, faci parte atunci dintr-o minoritate, a spus rece femeia. Căci majoritatea oamenilor au îndoieli.

Tăcerea care a urmat a fost ruptă din nou tot de Dzierżka de Wirsing.

— Circulă zvonuri printre oameni, a repetat. Dar ar fi o nechibzuință, ba chiar o prostie să te apuci să omori şi să te răzbuni pe baza lor. Spun asta în caz că, întâmplător, nu ați merge la Maica Domnului din Bard, ci ați avea cu totul alte planuri şi intenții.

Reynevan s-a prefăcut că este complet absorbit de o pată de pe tavan. Szarlej avea o mutră nevinovată de copil. Dzierżka nu-şi dezlipea de ei ochii de culoarea alunei.

— În legătură cu moartea lui Peterlin, a reluat ea după o clipă, există anumite îndoieli. Şi foarte serioase. Pentru că, după cum vedeți, se întinde o molimă ciudată în Silezia. O molimă ciudată s-a abătut asupra proprietarilor de manufacturi şi a negustorilor, iar cavalerii nu sunt nici ei cruțați. Oameni mor de o moarte misterioasă...

— Domnul Bart, a mormăit pe sub nas Reynevan. Domnul Bart din Larczyn...

— Domnul *von* Bart, a auzit Dzierżka şi a dat din cap aprobator. Iar mai înainte domnul Czambor din Heissenstein. Iar,

înaintea lui, doi pânzari din Otmuchow – le-am uitat numele. Tomášz Gernrode, maestrul breslei şelarilor din Nysa. Domnul Fabian Pfefferkorn din compania comercială de la Nemodlin, care face comerţ cu plumb. Şi acum o săptămână, Mikołaj Neumarkt, *mercator* cu postav din Świdnica. Şi dacă...

— Dă-mi voie să ghicesc, a intervenit Szarlej, niciunul din cei numiți nu a murit de variolă. Şi nici de bătrânețe.

— Ai ghicit.

— Am să ghicesc mai departe: nu fără motiv ai o escortă mai mare decât de obicei. Nu fără motiv aceasta este alcătuită din bandiți înarmați până-n dinți. Unde spuneai că mergeți?

— Nu spuneam, i-a retezat-o Dzierżka. Am vorbit despre această chestiune numai ca să înțelegeți cât de importantă este. Ca să înțelegeți că ceea ce se întâmplă în Silezia nu se poate atribui nici cu cea mai mare bunăvoință fraților Stercza. Şi nici nu poate fi învinuit de asta Kunz Aulock. Pentru că totul a început cu mult înainte să-l prindă pe tânărul domn von Bielau în pat cu doamna Sterczowa. Merită să țineți minte chestia asta.

— Ai spus prea multe ca să nu termini. Szarlej n-o scăpa din priviri: Cine îi ucide pe negustorii silezieni?

— Dacă am şti, nu i-ar mai omorî! Ochii doamnei Dzierżka de Wirsing s-au aprins amenințători: Dar fiți fără grijă, vom afla! Dar voi să vă țineți departe de treaba asta!

— Numele Horn vă spune ceva? a intervenit Reynevan. Urban Horn?

— Nu, a răspuns ea, iar Reynevan a înțeles imediat că minte.

Szarlej i-a aruncat o privire, şi în ochii lui Reynevan a citit sfatul să nu mai pună alte întrebări.

— Stați departe de treaba asta, a repetat Dzierżka. E lucru cu primejdie. Şi dacă e să dăm crezare zvonurilor, aveți deja destule necazuri. Oamenii spun că frații Stercza sunt foarte furioşi. Că Kirieleison şi Stork amuşină ca nişte lupi, că au prins deja urma. În sfârşit, că domnul Guncelin von Laasan a pus o recompensă pe doi tâlhari...

— Bârfe, a întrerupt-o Szarlej. Zvonuri.

— Se poate. Dar nu o dată au dus la spânzurătoare. De aceea vă sfătuiesc să vă țineți departe de drumurile principale. Şi în loc de Bard, spre care chipurile vă îndreptați, v-aş sfătui să mergeți în alt oraş, mai îndepărtat. Ar putea fi, de pildă, Pozon. Sau Esztergom. În sfârşit, Buda.

Szarlej s-a înclinat politicos.

— Prețios sfat, a spus. Şi mulțumim pentru el. Dar Ungaria este departe, hm... Şi eu merg pe jos... Fără cal...

— Nu mai cerşi, Szarlej. Nu-ți stă bine! Imediat!

S-a ridicat din nou, s-a dus la fereastră, a copleşit cu înjurături pe cineva care se purta urât cu un cal.

— Să mergem, a spus ea, aranjându-şi părul şi scuturându-şi bustul. Dacă nu stau cu ochii pe el, netrebnicul îmi nenoroceşte armăsarul.

— Frumoasă herghelie, a spus Szarlej, când au ieşit. Chiar şi pentru o crescătorie de cai. Se câştigă bani frumoşi. Dacă reuşeşti să-i vinzi.

— Nu mă tem. Dzierżka s-a uitat cu afecțiune la caii ei: Este cerere pentru castelani şi merg bine şi caii de tracțiune. Când este vorba de cai, domnii cavaleri uită de şarpele din buzunar. Ştiți cum este: în expediție, fiecare vrea să se laude cu calul său şi cu numărul de cai.

— Ce expediție?

Dzierżka a pufnit apoi s-a uitat în jur. După care s-a strâmbat.

— În intenția îndreptării acestei lumi.

— Aha, a înțeles Szarlej. Cehii.

— Despre asta nu e bine să vorbeşti prea tare, a spus negustoreasa de cai. Se spune că episcopul de Wrocław e pornit rău împotriva ereticilor locali. Când am venit pe drum, în fiecare oraş erau spânzurători pline de morți. Sunt cu sutele.

— Dar noi nu suntem eretici. De ce ar trebui să ne temem?

— Când se castrează armăsarii, a spus Dzierżka cu aer de cunoscătoare, nu e rău să ai grijă de propriile ouă.

Szarlej nu a comentat. Îi observa cu atenție pe cei câțiva oameni înarmați care tocmai scoseseră din şopron o căruță al cărei coviltir era dintr-o pânză groasă dată cu gudron negru. La căruță erau înarmați doi cai. Iar apoi, îndemnați de un sergent gras, oamenii înarmați au adus şi au încărcat sub coviltir un cufăr uriaş cu un lacăt mare. În cele din urmă, din cârciumă a ieşit un bărbat înalt cu căciulă de castor şi mantie cu guler de castor.

— Cine este? a întrebat curios Szarlej. Inchizitorul?

— Ai nimerit-o foarte aproape, a răspuns cu jumătate de voce Dzierżka de Wirsing. Este perceptorul. Strânge darea.

— Care dare?

— O taxă specială, se percepe o singur dată. Pentru război, împotriva ereticilor.

— Cehi?

— Sunt şi alţii?

Dzierżka s-a strâmbat din nou.

— Şi taxa a fost aprobată de domnii de la Reichstagul din Frankfurt. Cine are o avere mai mare de două mii de guldeni plăteşte un gulden, dacă este mai mică, jumătate de gulden. Fiecare ucenic de neam cavaleresc trebuie să dea trei guldeni, cavalerul cinci, baronul zece... Toţi clericii trebuie să dea cinci la sută din venitul lor anual, clericii fără venituri – doi groşi...

Szarlej a zâmbit arătându-şi dinţii albi.

— Fără îndoială că toţi preoţii au declarat că nu au venituri. Şi în frunte cu episcopul de Wrocław pe care tocmai l-am pomenit. Dar lădiţa a trebuit cărată de opt flăcăi zdraveni. Am numărat şi opt oameni în escortă. E de mirare că o povară atât de importantă este păzită de un grup atât de puţin numeros.

— Escorta se schimbă, i-a explicat Dzierżka. Pe tot traseul. Când ajung în satul unui cavaler, acela asigură paznicii înarmaţi. De aceea acum sunt atât de puţini. Ştii, Szarlej, e ca atunci când evreii au traversat Marea Roşie. Evreii au trecut, egiptenii nu au mai apucat...

— Şi marea s-a dat la o parte. Szarlej ştia povestea: înţeleg. Ei, Dzierżka, trebuie să ne luăm rămas-bun. Mulţumim frumos pentru tot.

— Să-mi mulţumeşti peste un moment. Pentru că o să poruncesc imediat să-ţi aducă un cal. Ca să nu trebuiască să mergi pe jos. Şi să ai o şansă, dacă te ajung urmăritorii. Să nu crezi că fac asta din milostivirea şi bunătatea inimii mele. O să-mi înapoiezi banii când vei putea. Patruzeci de zloţi renani. Nu face mutra asta. E un preţ ca pentru un frate! Ar trebui să-mi fii recunoscător.

— Şi chiar îţi sunt, a zâmbit demeritul. Îţi sunt, Dzierżka. Mulţumesc mult de tot. Întotdeauna m-am bizuit pe tine. Şi ca să nu se creadă că mă grăbesc numai să iau, uite şi un dar pentru tine.

— Săculeţe, a constatat rece Dzierżka. Nu sunt urâte. Brodate cu fir de argint. Şi cu perle. Ba sunt chiar frumoase. Deşi sunt false. Şi de ce trei?

— Trebuie să ştii, Dzierżka, că tânărul Reinmar aici de faţă are anumite... hmm... calităţi. Deloc obişnuite, ca să nu spun... magice.

— Cum?

— Szarlej exagerează, a râs Reynevan. Sunt medic, nu magician.

— Exact, l-a întrerupt demeritul. Dacă e nevoie de vreun elixir sau licoare... de dragoste, să zicem... afrodiziac... ceva pentru potență...

— Pentru potență, a repetat ea gânditoare. Hmm... Ar putea să-mi prindă bine.

— Păi vezi? Nu ți-am spus?

— ...pentru armăsari, a terminat propoziția Dzierżka de Wirsing. Personal, eu mă descurc cu dragostea. Ba chiar foarte bine şi fără vrăjitorii.

— Vă rog să-mi dați unelte de scris, a spus Reynevan după o clipă de tăcere. Am să vă scriu o rețetă.

Calul pregătit era chiar acel *palefrois*, murgul zvelt pe care îl găsiseră pe potecă. Reynevan, care la început nu dăduse prea mare crezare prezicerilor vrăjitoarelor din pădure, căzuse acum pe gânduri. Szarlej a sărit pe cal şi a pornit vitejeşte la drum. Demeritul şi-a dezvăluit încă un talent – condus de o mână fermă şi de genunchi puternici, calul mergea drept ca sfoara, ridicând frumos picioarele şi ținând capul sus, iar în poziția neforțată şi elegantă de călăreț a lui Szarlej nici cel mai mare cunoscător şi maestru în arta echitației nu ar fi găsit nimic de reproşat. Grăjdarii şi bărbații înarmați din escortă au bătut din palme. Până şi Dzierżka, atât de stăpânită, a plescăit admirativ din buze.

— Nu ştiam că este un călăreț aşa de bun. Ei, nu e lipsit de talente.

— E adevărat.

— Şi tu, vere, s-a întors Dzierżka spre el, ai grijă de tine. Emisarii husiților sunt urmăriți. De aceea, nou-veniții sunt priviți cu atenție şi se raportează imediat dacă se observă ceva. Pentru că cine nu denunță devine el însuşi suspect. Iar tu nu numai că eşti străin şi venit din altă parte, dar numele şi neamul tău sunt cunoscute în toată Silezia şi de aceea tot mai mulți oameni din Bielawa stau cu urechile ciulite. Inventează ceva. Ia-ți un nume... Hmm... Să-ți rămână acelaşi nume ca să nu te încurci din greşeală... Să zicem... Reinmar von Hagenau[1].

— Dar aşa se numea un poet vestit, a zâmbit Reynevan.

---

[1] Reinmar von Hagenau sau Reinmar cel Bătrân, *Minnesänger* german vestit de la sfârşitul secolului al XII-lea.

— Nu strâmba din nas. Sunt vremuri grele. Cine mai ține minte numele poeților?

Szarlej şi-a încheiat demonstrația cu un galop energic, pietrişul zbura de sub picioarele calului. S-a apropiat obligându-l pe murg să facă paşi de dans, culegând din nou aplauze.

— Straşnic animal, a spus Szarlej, bătând armăsarul pe gât. Şi iute. Mulțumesc încă o dată, Dzierżka. Rămâi cu bine.

— Mergeți cu bine. Şi Dumnezeu să vă călăuzească.

— La revedere.

— La revedere. Poate în vremuri mai bune.

Capitolul 12

În care în ajun de ziua Sfântului Egidiu, care cădea într-o vineri, Reynevan şi Szarlej merg la o masă de post la mănăstirea benedictinilor. După masă exorcizează un diavol. Cu un efect absolut neaşteptat.

Mai întâi au auzit mănăstirea, căci era ascunsă în mijlocul pădurii şi s-a făcut auzită dintr-odată prin bătaia melodioasă a clopotului. Până să se stingă bătaia clopotului, clădirile înconjurate de ziduri şi-au arătat acoperişurile roşii prin frunzişul arinilor şi carpenilor, care se oglindeau în apa iazurilor, verde din cauza stratului de mătasea-broaştei şi a ierburilor care creşteau pe fund, netedă ca oglinda, tulburată numai din când în când de cercuri mari, care se lărgeau, semn că peştii mari se hrăneau. În păpuriş orăcăiau broaştele, măcăiau rațele, piuiau şi plescăiau găinuşele de baltă. Caii păşeau pe stăvilarul întărit al iazului mărginit de un şir de copaci.

— Uite, a spus Szarlej ridicându-se în scări. Uite şi mănăstirea. Sunt curios ce ordin este. Căci după cum spune distihul cunoscut.

Bernardus valles, montes Benedictus amabat,
Oppida Franciscus, celebres Dominicus urbes.[1]

Aici cuiva i-au plăcut mlaştinile, iazurile şi stăvilarele. Deşi probabil că iubirea aceasta nu era pentru stăvilare şi iazuri, ci pentru crapi. Ce crezi, Reinmar?

— Nu cred nimic.

— Dar un crap ai mânca? Sau un lin? Astăzi e vineri, călugării au bătut clopotele pentru nonă. Poate ne oferă un prânzişor?

— Mă îndoiesc.

— De ce şi în legătură cu ce?

Reynevan nu a răspuns. Se uita la poarta întredeschisă a mănăstirii, pe care a ieşit un căluț bălțat, cu un călugăr în spinare. Imediat cum a ieşit pe poartă, călugărul a îndemnat calul

---

[1] „Bernard iubea văile, Benedict, munţii, Francisc, oraşele, Dominic, metropolele populate." – zicală populară anonimă, ca majoritatea acestora (n. a.).

la galop vioi – şi a sfârşit-o rău. Deşi era departe de a fi un cal andaluz sau un *dextrarius* destinat călăreților cu armură completă, căluțul bălțat s-a dovedit focos şi năvalnic, iar călugărul – după cum se vedea după veşminte, benedictin – nu păcătuia câtuşi de puțin prin cunoaşterea artei corecte a echitației, în plus, încălecase pe bălțat încălțat în sandale, care nu voiau deloc să se mențină în scări. După ce parcursese cam un sfert de staj[1], calul bălțat a zvâcnit cu ambele picioare din spate, iar călugărul a zburat din şa şi s-a rostogolit sub o salcie, arătându-şi pulpele goale. Bălțatul a fornăit, a nechezat, mulțumit de el însuşi, după care a luat-o în trap mărunt pe stăvilar în direcția celor doi călători. Când a ajuns în dreptul lor, Szarlej l-a apucat de căpăstru.

— Ia priveşte la acest centaur! a spus el. În loc de frâu, o frânghie, în loc de şa – o pătură, în loc de curea sub pântecele calului – o cârpă zdrențuită. Nu ştiu dacă regulamentul Sf. Benedict din Nursa permite sau interzice călăria, chiar că nu ştiu. Dar aşa ceva ar trebui să interzică.

— Se grăbea să ajungă undeva. Se vede.

— Asta nu este o justificare.

Şi pe călugăr, precum mai devreme mănăstirea, mai întâi l-au auzit şi după aceea l-au văzut. Stătea în mijlocul brusturilor cu capul pe genunchi şi plângea jalnic, hohotea de ți se rupea inima.

— Ei, haide, frate, i-a spus de la înălțimea şeii Szarlej. Nu are rost să verşi lacrimi. Nu e nicio pagubă. Calul nu a fugit, l-am ținut aici, uite. Şi mai ai timp, frate, să înveți să călăreşti. Căci din câte văd, ai timp berechet pentru asta, foooarte mult timp.

În fond, Szarlej avea dreptate. Călugărul era un călugăraş. Nu avea încă barbă. Era un adolescent căruia îi tremurau de plâns mâinile, buzele şi tot restul feței.

— Fratele... Deodat..., a bâiguit el. Fratele... Deodat... va... va muri din... din cauza mea.

— Ce?

— Din cauza mea... va muri... L-am dezamăgit... dezamăgit...

— Te duceai după doctor? a înțeles imediat Reynevan. Pentru un bolnav?

— Fratele..., s-a înecat băiatul, Deodat... din cauza mea...

— Vorbeşte mai clar, frate!

---

[1] Veche unitate poloneză de măsură pentru lungime, egală cu aproximativ doi-patru kilometri.

— În fratele Deodat a intrat un duh rău – a strigat călugăraşul, ridicând în sus ochii înroşiţi. A intrat un duh rău! Şi l-a posedat! Şi abatele mi-a poruncit să merg într-un suflet... într-un suflet la Świdnica, la Fraţii Predicatori!... După un exorcist!

— Şi alt călăreţ mai bun nu era la mănăstire?

— Nu era... eu sunt cel mai tânăr... O, nefericitul de mine!

— Mai degrabă fericit! a spus cu o mină serioasă Szarlej. Chiar aşa, mai curând fericit. Găseşte-ţi saboţii în iarbă, fugi la mănăstire şi du-i vestea cea bună abatelui. Că milostivirea Domnului s-a pogorât asupra mănăstirii voastre. Că te-ai întâlnit pe stăvilar cu magistrul Benignus, fostul exorcist, pe care fără îndoială numai îngerul l-a îndrumat în părţile acestea.

— Domnia Voastră, preabunule domn? Domnia Voastră sunteţi...

— Aleargă, a spus, într-un suflet să te duci la abate. Vesteşte-l că sosesc.

— Spune-mi că nu am auzit bine, Szarlej. Spune-mi că ţi s-a încurcat limba în gură. Că nu ai rostit deloc ceea ce ai spus cu o clipă mai înainte.

— Adică ce anume? Că îl vom exorciza pe fratele Deodat? Dar îl vom exorciza, în mod sigur. Cu ajutorul tău, băiete!

— A, nu, asta nu! Pe mine să nu contezi! Eu am şi aşa destule necazuri. Nu-mi mai trebuie altele.

— Nici mie. În schimb, am nevoie de un prânz şi de bani. Prânzul, cel mai bine, chiar acum.

— Este cea mai proastă idee dintre toate ideile proaste posibile, a spus Reynevan, privind spre curtea scăldată în soare a mănăstirii. Îţi dai seama ce faci? Ştii ce îi ameninţă pe cei care se dau drept preoţi? Drept exorcişti? Drept nu ştiu ce blestemat de magistru Benignus?

— Dar eu nu mă dau drept preot. Eu sunt preot. Şi exorcist. Este o chestiune de credinţă, iar eu cred. Cred în faptul că îmi va reuşi.

— Probabil că îţi baţi joc de mine.

— Câtuşi de puţin. Începe să te pregăteşti spiritual pentru misiune.

— Nu voi lua parte la aşa ceva.

— Şi de ce nu? Doar eşti medic. Se cuvine să-i ajuţi pe cei aflaţi în suferinţă.

— El nu poate fi ajutat. Reynevan a arătat spre infirmeria de unde tocmai ieşiseră: Este în letargie. Călugărul este în letargie. În somn profund. Ai auzit ce au spus călugării, că au încercat să-l trezească străpungându-i călcâiele cu un cuţit încins? Este ceva asemănător cu *grand mal*, boala cea mare. Aici este atins de boală creierul, *spiritus animalis*. Am citit despre aceasta în *Canon medicinae* al lui Avicenna, şi la Al-Razi şi Averroes... Şi ştiu că nu se poate vindeca. Nu putem decât să aşteptăm...

— Desigur, putem să şi aşteptăm, l-a întrerupt Szarlej. Dar de ce să aşteptăm cu braţele încrucişate? Mai ales dacă putem face ceva. Şi să şi câştigăm un ban cu această ocazie? Fără să facem rău nimănui?

— Fără să facem rău? Dar etica?

— Pe stomacul gol, nu sunt obişnuit să discut despre filosofic, a ridicat din umeri Szarlej. În schimb diseară, când voi fi sătul şi abţiguit, îţi expun *principia*[1] eticii mele. Şi am să le admir simplitatea.

— Asta poate să se sfârşească rău.

— Reynevan, a ripostat brutal Szarlej, la naiba, gândeşte pozitiv!

— Exact asta fac. Cred că se va termina rău!

— N-ai decât să crezi ce vrei. Dar acum fă bine şi ţine-ţi gura, căci se apropie.

Într-adevăr, abatele venea însoţit de câţiva călugări. Abatele era scund, rotofei şi durduliu, dar înfăţişarea lui binevoitoare şi cumsecade era contrazisă de gura schimonosită într-o grimasă şi de ochii vii şi pătrunzători. Cu care sărea rapid de la Szarlej la Reynevan. Şi înapoi.

— Ei, ce spuneţi? a întrebat abatele, ţinând mâinile sub scapular. Ce este cu fratele Deodat?

— Este atins de boala numită *spiritus animalis*, a spus Szarlej, ţuguind mândru buzele. Este ceva ca *grand mal*, boala mare, descrisă de Avicenna, mai pe scurt Tohu Wa Bohu. Trebuie să ştiţi, *Reverende Pater*, că treaba nu arată bine. Dar ne vom apuca.

— De ce anume vă veţi apuca?

— Să-l scoatem din posesia duhului rău.

— Dar sunteţi siguri că este posedat? a înclinat din cap abatele.

---

[1] „Principiile”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Siguri, a spus Szarlej cu o voce destul de rece. Suntem sigur că nu este cufureală. Cufureala se manifestă altfel.

— Totuşi nu sunteți clerici. În vocea abatelui stăruia o notă de suspiciune.

— Suntem.

Szarlej nici nu a clipit.

— I-am explicat deja fratelui infirmier. Mergem prin lume camuflați. Ca să-l păcălim pe diavol. Ca să-l putem lua prin surprindere.

Abatele i-a aruncat o privire rapidă. *Oh, nu e bine, nu e bine,* şi-a spus Reynevan, *omul nu e prost. Chiar că poate să se sfârşească prost.*

— Şi atunci cum intenționați să procedați?

Abatele nu-şi dezlipea privirile sfredelitoare de la Szarlej.

— După Avicenna? Sau poate după recomandările Sfântului Isidor din Sevilla, cuprinse în tratatul acela vestit cu titlul... O, am uitat... Dar Domnia Voastră, învățate exorcist, neîndoielnic îl ştiți...

— *Etymologiae.*

Nici de astă dată lui Szarlej nu i-a tremurat pleoapa.

— Desigur, vom folosi învățăturile cuprinse acolo, dar aceea este o ştiință elementară. La fel ca în lucrarea aceluiaşi autor *De natura rerum*. Şi la fel şi în *Dialogus magnus visionum atque miraculorum* a lui Cezar din Heisterbach. Şi la fel în *De universo*, de Rabanus Maurus, arhiepiscopul de Mainz.

Privirea abatelui s-a mai îmblânzit puțin, dar se vedea că suspiciunea nu-l părăsise încă de tot.

— Sunteți învățați, asta nu se poate nega, a spus el tăios. Ați dovedit aceasta. Şi acum ce facem? O să cereți mai întâi de mâncare? Şi băutură? Şi plata în avans?

— Despre plată nici nu poate fi vorba.

Szarlej şi-a îndreptat spinarea atât de mândru, că Reynevan a fost cuprins de o uimire sinceră.

— Nu putem vorbi despre groşi, căci eu nu sunt negustor, nici cămătar. Mă voi mulțumi cu o pomană, un dar cât de modest, şi asta în niciun caz înainte, ci după încheierea lucrării. Cât despre mâncare şi băutură, vă amintesc, preacinstite părinte, cuvintele Evangheliei: „Duhurile rele se alungă numai cu rugăciune şi cu post."

Abatele s-a luminat la față, severitatea duşmănoasă i-a pierit din priviri.

— Aşa este, a spus. Văd că am de-a face cu creştini adevăraţi şi cucernici. Şi vă spun drept: Evanghelia e Evanghelie, dar după ce ne-am preacinstit auzul, cum să ne apucăm de treabă cu stomacul gol? Vă invit la *prandium*. Este un *prandium* modest, de post, pentru că astăzi este *feria sexta*, vineri. Coadă de castor cu sos.

— Călăuziţi-ne, preacinstite părinte, călăuziţi-ne, a spus Szarlej înghiţindu-şi zgomotos saliva.

Reynevan s-a şters la gură şi şi-a înăbuşit un râgâit. Coada de castor înăbuşită cu sos gros de hrean, servit cu caşă, fusese o adevărată delicatesă. Reynevan auzise despre această specialitate, ştia că se mănâncă în unele mănăstiri în timpul postului, deoarece din motive necunoscute, pierdute în negura vremurilor, castorul era considerat ceva în genul peştelui. Dar era oricum o delicatesă destul de rară, nu fiecare abaţie avea în apropiere teren de vânătoare pentru castori şi nici nu dispunea de privilegiul de a pune capcane. Însă gândul plin de nelinişte la sarcina care îi aştepta îi strica toată plăcerea produsă de mâncarea gustoasă. *Dar,* şi-a spus el, ştergând scrupulos farfuria cu pâine, *ce am mâncat nu-mi poate lua nimeni înapoi.*

Szarlej, care se răfuise rapid cu porţia destul de mică – căci era de post –, perora făcând o mină deosebit de înţeleaptă.

— În legătură cu posedarea demonică, explica el, s-au pronunţat mai multe autorităţi. Cele mai mari, despre care nu îndrăznesc să mă îndoiesc că le cunosc şi preacinstiţii fraţi, sunt sfinţii părinţi şi doctori ai Bisericii: în primul rând, Vasile cel Mare, Isidor din Sevilla, Grigore de Nazianz, Chiril al Ierusalimului şi Efrem Sirul. Cu siguranţă vă sunt cunoscute şi operele lui Tertulian, Origen şi Lactanţiu. Aşa este?

Unii dintre benedictinii prezenţi în refectoriu au încuviinţat cu entuziasm dând din cap, alţii au lăsat capetele în jos.

— Acestea sunt surse destul de generale de cunoştinţe, le-a explicat Szarlej, iar un exorcist serios nu se poate limita numai la aceştia.

Călugării au încuviinţat din nou din capete, înfulecând sârguincioşi din castroane ultimele resturi de caşă şi sos.

— Eu cunosc *Dialogus de energia et operatione daemonum* a lui Mihail Psellos, a anunţat el nu fără mândrie. Cunosc extrase din *Exorcisandis obsessis a daemonio*, opera papei Leon al III-lea, căci cu siguranţă este bine şi cu folos când urmaşii lui Petru

lucrează cu pana. Am citit *Picatrix*, tradus din arabă de Alfonso cel înțelept, învățatul rege din Leon şi Castilia. Cunosc *Orationes contra daemonicum* şi *Flagellum daemonum*. Cunosc, de asemenea *Cartea tainelor lui Enoh*, dar cu asta nu am de ce să mă laud, pe aceasta o cunosc toți. Iar asistentul meu, curajosul magistru Reinmar, a cercetat chiar şi cărțile sarazinilor, deşi era conştient de pericolul pe care îl reprezintă contactul cu vrăjitorul păgân.

Reynevan a roşit. Abatele a zâmbit binevoitor, considerând că este o manifestare de modestie.

— Într-adevăr, a spus el. Văd că sunteți bărbați învățați şi adevărați exorcişti. Aş fi curios, ați învins mulți diavoli?

— Adevărul este, a spus Szarlej plecând ochii, modest ca o novice a călugărițelor clarise, nu am recorduri prea mari. Cei mai mulți diavoli pe care am reuşit să-i alung deodată dintr-un om posedat au fost nouă.

— În fond, nu sunt prea mulți, a spus vizibil îngrijorat abatele. Am auzit despre unii dominicani...

— Şi eu am auzit, l-a întrerupt Szarlej. Dar nu am văzut. În plus, eu vorbeam despre diavoli din prima breaslă şi se ştie că fiecare diavol din prima breaslă are în slujba lui cel puțin treizeci de diavoli mai mici în rang. Pe aceştia, un exorcist care se respectă nu-i numără când alungă un diavol, pentru că, dacă îl alungi pe stăpân, fug şi slugile. Dar dacă i-aş număra după metoda fraților predicatori, poate s-ar vedea că pot să mă compar fără teamă cu ei.

— Asta e drept, a recunoscut abatele, deşi nu era foarte sigur.

— Din păcate, a adăugat Szarlej rece şi parcă puțin cam reticent, nu pot să dau garanții în scris. Vă rog să rețineți acest lucru, ca să nu aveți pretenții mai târziu.

— Cum?

— Sfântul Martin de Tours – lui Szarlej nu i-a tremurat pleoapa nici de astă dată – lua de la fiecare diavol exorcizat un document semnat chiar cu numele lui de diavol, prin care acesta se angaja ca niciodată, dar niciodată, să nu-l mai posede pe acel om. Mulți alți episcopi vestiți şi sfinți au reuşit după aceea acelaşi lucru, însă eu sunt un exorcist modest şi nu pot să dau un astfel de document.

— Poate că e chiar mai bine!

Abatele şi-a făcut cruce şi ceilalți frați la fel.

— Sfântă Fecioară, regină a cerurilor! Un pergament semnat de mâna Celui Rău? Asta este o blasfemie! Şi un păcat! Nu vrem, nu vrem să...

— Foarte bine că nu vreţi, le-a retezat-o Szarlej. Dar mai întâi datoria, după aceea plăcerea. Pacientul este deja în capelă?

— Negreşit.

— Totuşi – s-a auzit dintr-odată vocea unuia dintre benedictinii mai tineri care nu-şi dezlipise de mai mult timp privirile de la Szarlej – cum vă explicaţi, maestre, că fratele Deodat zace ca o buturugă, abia dacă mai respiră şi nu mişcă niciun deget, în timp ce aproape toate cărţile învăţate pe care le-aţi citat spun că cel posedat de regulă îşi agită în mod excepţional membrele şi că diavolul vorbeşte şi urlă neîncetat prin gura lui. Nu există aici o oarecare contradicţie?

— Fiecare boală, a spus Szarlej privindu-l de sus pe călugăr, printre care şi posedarea, este opera lui Satan, nimicitorul lucrării Domnului. Fiecare boală este provocată de unul din cei patru îngeri Negri ai Răului: Mahzael, Azazel, Azrael sau Samael. Faptul că cel posedat nu se zvârcoleşte, nu ţipă, ci zace ca mort, dovedeşte că este posedat de unul dintre demonii supuşi lui Samael.

— Iisuse Hristoase! şi-a făcut cruce abatele.

— Dar ştiu cum să procedez cu astfel de demoni. Aceştia zboară pe vânt şi intră în om neauziţi şi pe furiş, prin inspiraţie, adică *insufflatio*. Pe aceeaşi cale, adică prin *exsufflatio*, îi voi porunci demonului să-l părăsească pe bolnav.

— Dar cum se poate ca diavolul să pătrundă în abaţie, unde sunt clopote, misă, breviare şi lucruri sfinte? nu s-a lăsat tânărul. Să posede un călugăr? Cum se poate una ca asta?

Szarlej s-a revanşat dăruindu-i o privire aspră.

— Aşa cum ne învaţă Sfântul Grigore cel Mare, doctor al Bisericii, a rostit el aspru şi tăios, o călugăriţă a înghiţit cândva un diavol odată cu o frunză de salată din grădina mănăstirii. Pentru că neglijase obligaţia de a rosti rugăciunea şi de a-şi face cruce înainte să mănânce. Oare nu cumva fratele Deodat s-a făcut vinovat de ceva asemănător?

Benedictinii au lăsat capul în jos, abatele a mormăit.

— Asta e drept, a murmurat el. Fratele Deodat avea purtări foarte lumeşti, foarte lumeşti şi nu prea respecta îndatoririle.

— În felul acesta, a conchis sec Szarlej, este foarte uşor să devii prada Celui Rău. Conduceţi-ne la capelă, preacinstiţilor.

— De ce va avea nevoie maestrul? De apă sfinţită? Cruce? Icoane? Benedicţional[1]?

— Numai apă sfinţită şi o Biblie.

În capelă era frig şi semiîntuneric, încăperea fiind luminată numai de aureolele sfinţilor şi de jetul oblic de raze colorate care străbăteau prin vitralii. În această lumină, pe un catafalc acoperit cu o pânză, se odihnea părintele Deodat. Arăta la fel ca în urmă cu o oră în infirmeria mănăstirii, când Szarlej şi Reynevan îl văzuseră pentru prima oară. Avea faţa încremenită şi galbenă ca de ceară, ca un os cu măduvă fiert, obrajii şi buzele, căzute, ochii, închişi şi răsuflarea, foarte slabă, aproape insesizabilă. Fusese aşezat cu braţele încrucişate pe piept; pe braţe se vedeau urmele rănilor de unde i se luase sânge, iar în mâini îi îndesaseră un rozariu şi o stolă mov.

La câţiva paşi de catafalc, rezemat cu spatele de zid, şedea pe pardoseală un bărbat uriaş, ras în cap, cu ochii înceţoşaţi şi chipul unui copil puţin inteligent. Uriaşul îşi ţinea în gură două degete de la mâna dreaptă, iar cu stânga strângea în braţe o oală de lut. Din când în când, zdrahonul îşi trăgea nasul scoţând un zgomot urât, dezlipea oala murdară şi lipicioasă de tunica murdară şi lipicioasă, îşi ştergea degetele pe burtă, le băga în oală, lua miere şi o ducea la gură. După care ritualul se repeta.

— E un orfan părăsit, i-a luat-o înainte abatele cu explicaţia, văzând mutra dezgustată a lui Szarlej. L-am botezat Samson, căci i se potriveşte ca postură şi forţă. Slujeşte la mănăstire, este puţin handicapat... Dar îl iubeşte foarte mult pe fratele Deodat, se ţine peste tot după el ca un căţeluş. Nu se depărtează niciun pas... Aşa că ne-am gândit...

— Bine, bine, l-a întrerupt Szarlej. Să stea acolo unde stă, numai să facă linişte. Începem. Maestre Reinmar...

Imitându-l pe Szarlej, Reynevan şi-a atârnat stola la gât, şi-a împreunat mâinile şi a plecat capul. Nu ştia dacă Szarlej se preface sau nu, dar el se ruga sincer şi pătimaş. Ce să mai vorbim, era mort de frică. În schimb, Szarlej părea absolut stăpân pe el, poruncitor şi deborda de autoritate.

— Rugaţi-vă, le-a spus benedictinilor. Rostiţi *Domine sancte*.

S-a aplecat deasupra catafalcului, şi-a făcut cruce, a făcut semnul crucii şi deasupra fratelui Deodat. A făcut un semn, iar

---

[1] Carte cuprinzând formule de binecuvântare.

Reynevan l-a stropit cu apă sfințită. Se înțelege că posedatul nu a reacționat.

— *Domine sancte, Pater omnipotens* – murmurau călugării rugăciunea, al cărei ecou reverbera de mai multe ori sub bolta capelei – *aeteme Deus, propter tuam largitatem et Filii tui...*

Szarlej şi-a dres vocea tuşind zgomotos.

— *Offer nostras preces in conspectu Altissimi,* a rostit el tare, trezind ecouri şi mai puternice, *ut cito anticipent nos misericordiae Domini, et apprehendas draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus et satanas, ac ligatum mittas in abyssum, ut non seducat amplius gentes. Hinc tuo confisi praesidio ac tutela, sacri ministerii nostri auctoritate, ad infestationes diabolicae fraudis repellendas in nomine lesu Christi Dei et Domini nostri fidentes et securi aggredimur.*[1]

— *Domine,* a intervenit Reynevan la semnul lui Szarlej, *exaudi orationem meam.*[2]

— *Et clamor meus ad te veniat*.[3]

— Amin.

— *Princeps gloriosissime caelestis militiae, sancte Michael Archangele, defende nos in praelio et colluctatione. Satanas! Ecce Crucem Domini, fugite parte adversae! Apage! Apage! Apage!*[4]

— Amin!

Fratele Deodat de pe catafalc nu dădea semne de viață. Szarlej şi-a şters discret fruntea cu marginea stolei.

— Asta este – a spus Szarlej, fără să plece ochii în fața privirilor întrebătoare ale benedictinilor. Am terminat introducerea. Şi am aflat un lucru: avem de-a face nu cu un drăcuşor oarecare, căci ar fi fugit până acum. Trebuie să-l lovim cu arme mai grele.

---

[1] Rugăciune către Sfântul Arhanghel Mihail, *Oratio ad Sanctum Michael*, parte din ritualul de exorcizare în ritul roman, al cărui autor se pare că este papa Leon al XIII-lea. „Rugăciunile noastre le înălţăm în faţa Celui Mai Înalt, ca să coboare asupra noastră milostivirea Domnului, ca să fie prins balaurul, şarpele străvechi, care se numeşte diavol şi Satana, să fie ferecat în lanţuri şi aruncat în abis, ca să nu mai înşele neamurile. Iar noi, preoţii, aflaţi sub oblăduirea Ta, prin puterea dată nouă, ne învrednicim să alungăm încercările viclene ale prefăcătoriei diavoleşti în numele lui Hristos Domnul nostru...”

[2] „Doamne,[...], ascultă rugăciunea mea.”, în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Şi lasă-mi strigătul să vină la Tine.”, în lb. latină, în original (n. red.).

[4] „Preaslăvit prinţ al armatei cereşti, Sfinte Arhanghel Mihail, apără-ne în lupte. Satana! Iată crucea Domnului, fugi de partea cealaltă! Fugi! Fugi! Fugi!”, în lb. latină, în original (n. red.).

Abatele a mormăit ceva şi s-a foit neliniştit. Uriaşul Samson care şedea pe pardoseală s-a scărpinat între picioare, şi-a tras nasul, a pufnit, a tras un pârţ, şi-a dezlipit cu greu de burtă oala cu miere, s-a uitat în ea să vadă cât a mai rămas.

Szarlej i-a înconjurat pe călugări cu o privire care, după propria opinie, era înțeleaptă şi inspirată în acelaşi timp.

— Aşa cum ne învață Scriptura, a rostit el, pe Satana îl caracterizează trufia. Nimic altceva decât trufia l-a îndemnat pe Lucifer să se revolte împotriva lui Dumnezeu, pentru trufie a fost pedepsit să piară în fălcile iadului. Şi diavolul este în continuare trufaş! De aceea, prima poruncă pentru exorcist este să-l rănească în mândria diavolească, în trufie şi în iubirea de sine. Pe scurt: să-l înjurăm temeinic, să-l blestemăm, să-l jignim, să-l insultăm. Să-l jignim, şi atunci va fugi pentru că este trufaş.

Călugării aşteptau, convinşi că nu se terminase. Şi aveau dreptate.

— Imediat vom începe să-l insultăm pe diavol, a continuat Szarlej. Dacă vreunul dintre frați este mai sensibil la expresiile dure, să se îndepărteze fără întârziere. Apropie-te, maestre Reinmar, rosteşte cuvintele Evangheliei lui Matei. Iar voi, fraților, rugați-vă!

— Iisus a certat dracul, care a ieşit afară din el, a recitat Reynevan. Şi băiatul s-a tămăduit chiar în ceasul acela. Atunci ucenicii au venit la Iisus şi I-au zis deoparte: „Noi de ce n-am putut să-l scoatem?” „Din pricina puținei voastre credințe.”[1]

Zumzetul rugăciunii rostite de călugări se amesteca cu recitarea. Szarlej şi-a îndreptat din nou stola pe gât, s-a înălțat deasupra trupului neclintit şi țeapăn al fratelui Deodat şi a întins mâinile.

— Diavole viclean! a răcnit aşa de tare, că Reynevan s-a bâlbâit, iar abatele a sărit în sus. Îți poruncesc să ieşi imediat din acest trup, forță necurată! Pleacă din acest creştin, tu, porc jegos, scârbos şi gras, bestia cea mai bestială dintre toate bestiile, ruşine a Tartarului, Sheol[2] hidos. Te alung, porc evreiesc țepos, te alung în cocina iadului, ca să te îneci în bălegar!

— *Sancta Virgo virginem* – şoptea abatele – *ora pro nobis...*[3]

— *Ab insidiis diaboli*, îi țineau isonul călugării – libera nos...[1]

---

[1] Matei 17, 18 – 20.

[2] În mitologia biblică, locul unde ajung toate fiinţele supranaturale atunci când mor.

[3] „Sfântă Fecioară,[...] roagă-te pentru noi”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Crocodil bătrân, răcnea Szarlej, roşu la faţă. Bazilisc muribund, maimuţoi plin de căcat! Broscoi râios şi umflat, măgar şchiop cu curul zdrobit, tarantulă încurcată în propria plasă! Cămiloi plin de scuipat! Vierme nenorocit, închis în carcasa împuţită din fundul Gheenei, gândac hidos înecat în bălegar! Ascultă, îţi spun pe adevăratul tău nume: *scrofa stercorata et pedicosa*, scroafă necurată şi păduchioasă, tu, cel mai josnic dintre cei josnici, cel mai prost dintre proşti, *stultus stultorum rex!* Cărbunar tâmpit! Cizmar beat! Ţap cu boaşele umflate!

Fratele Deodat care zăcea pe năsălie nici măcar nu a tresărit. Deşi Reynevan l-a stropit cu apă sfinţită din belşug, picăturile se prelingeau neputincioase pe faţa încremenită a bătrânului. Muşchii de pe maxilarele lui Szarlej au zvâcnit puternic. *Se apropie punctul culminant*, şi-a spus Reynevan. Nu se înşela.

— Ieşi din acest trup! a urlat Szarlej. Tu, catamit[2] răsfutut!

Unul dintre benedictinii mai tineri a fugit, astupându-şi urechile şi strigând numele Domnului în deşert. Alţii erau fie foarte palizi, fie foarte roşii la faţă.

Uriaşul ras în cap urla şi gemea, străduindu-se să bage toată mâna în oala cu miere. Era imposibil, palma lui era de două ori mai mare decât gâtul oalei. Uriaşul a ridicat oala în sus, a dat capul pe spate şi a deschis gura, dar mierea nu curgea, era prea puţină.

— Ei, a îndrăznit să bâiguie abatele, cum e cu fratele Deodat? Cu duhul rău? Oare a plecat?

Szarlej s-a aplecat peste cel exorcizat, şi-a apropiat urechea de buzele lui palide.

— Este deja chiar la margine, a evaluat el. Imediat îl gonim afară. Ei, fraţilor, aduceţi o cană de căcat, o cratiţă şi o făclie. O să prăjim sub nasul celui posedat căcat proaspăt. De fapt, poate fi orice pute tare. Pucioasă, var, balega-diavolului... Dar cel mai bine peşte stricat. Căci spune Cartea lui Tobias: *incenso iecore piscis fugabitur daemonium*[3].

Câţiva fraţi au pornit în fugă să aducă la îndeplinire porunca. Uriaşul care stătea rezemat de zid s-a scobit cu degetul în nas, apoi l-a examinat şi l-a şters pe pantaloni. După care a reluat acţiunea de scoatere a mierii din oală. Cu acelaşi deget. Reynevan

---

[1] „Eliberează-ne [...] din capcanele diavolului”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] În Grecia şi Roma Antică, adolescent implicat într-o relaţie homosexuală cu un tânăr.
[3] „De vei arde ficat de peşte, demonul va fi alungat”, în lb. latină, în original (n. red.).

simțea cum coada de castor pe care o mâncase urcă în sus pe gât, pe un val de sos de hrean.

— Maestre Reinmar, glasul strident al lui Szarlej l-a readus la realitate. Să nu ne slăbim eforturile. Evanghelia lui Marcu, te rog, versetul corespunzător. Rugați-vă, fraților!

— „Iar Iisus văzând că norodul vine în fuga mare spre El“ – a recitat ascultător şi conştiincios Reynevan – „a mustrat duhul necurat şi i-a zis: «Duh mut şi surd, îți poruncesc să ieşi din copilul acesta şi să nu mai intri în el.»“[1]

— *Surde et mute spiritus ego tibi praecipio* – a repetat Szarlej amenințător şi poruncitor aplecat deasupra fratelui Deodat – *exi ab eo! Imperet tibi dominus per angelum et leonem! Per deum vivum! Justiția eius in saecula saeculorum!* Fie ca puterea Lui să te alunge şi să te silească să ieşi împreună cu toată haita ta!

— *Ego te exorciso per caracterum et vorborum sanctum! Impero tibi perclavem salomonis et nomen magnum tetragrammaton!*[2]

Uriaşul care mânca miere a tuşit brusc, a scuipat peste el însuşi şi a scâncit jalnic. Szarlej şi-a şters sudoarea de pe frunte.

— Este un *casus* greu şi complicat, a explicat, evitând tot mai mult privirea bănuitoare a abatelui. Trebuie să folosim argumente şi mai puternice.

Un timp a fost atât de linişte, încât se auzea bâzâitul sălbatic al unei muşte, pe care păianjenul o prinsese în pânza lui de la fereastră.

— Pe Apocalipsa – s-a auzit baritonul deja puțin răguşit al lui Szarlej – prin care Domnul a dezvăluit lucrurile care vor să vină şi a întărit acele lucruri prin gura îngerului trimis de el, te conjur, Satană! *Exorciso te, flumen immundissima, draco maleficus, spiritum mendacii!*[3]

— Pe cele şapte sfeşnice de aur şi pe sfeşnicul care stă între cele şapte! Pe vocea care este vocea multor ape care spune: eu sunt cel care a murit şi cel care a înviat din morți, cel care trăieşte şi va trăi veşnic, care am în grijă cheile morții şi ale iadului, îți spun, pleacă, duh necurat, care cunoşti pedeapsa condamnării veşnice.

---

[1] Marcu 9, 25.

[2] Fragmente de ritualuri şi descântece ale exorciştilor extrase din surse foarte diferite. Cu o oarecare doză de dezordine, recunosc. Dar plănuită (n. a.).

[3] „Te exorcizez, râul cel mai necurat, balaurul vrăjitor, spiritul minciunii!”, în lb. latină, în original (n. red.).

Dar nu se vedea niciun efect. Pe fețele benedictinilor care priveau se vedeau sentimente diferite, foarte diferite. Szarlej a tras adânc aer în piept.

— Să te învingă Agyos, aşa cum a învins Egiptul! Să te lapideze, aşa cum l-a lapidat Izrael pe Achan! Să te calce în picioare şi să te atârne în furci, aşa cum i-au atârnat pe cei cinci regi ai amoriților! Să-ți pună Domnul un piron în frunte şi să lovească apoi cu ciocanul în acel piron, aşa cum i-a făcut lui Sisera soția acestuia, Iaela! Să te izbească în frunte şi să-ți frângă ambele brațe, ca blestematului Dagon! Şi să-ți taie coada din curul tău de diavol!

O, îşi spunea Reynevan, *o să se sfârşească rău! O să se sfârşească rău!*

— Duh al iadului!

Szarlej a întins mâinile cu un gest brusc deasupra fratelui Deodat, care tot nu dădea semne de viață.

— Te conjur cu Acharon, Ehei, Homus, Athanatos, Ischiros, Aecodes şi Almanach! Te conjur cu Araton, Bethor, Phaleg şi Og, cu Pophiel şi cu Phul! Te conjur cu puternicele nume ale lui Shmiel şi Shmul! Te conjur cu cel mai cumplit dintre nume: cu numele preaputernicului şi cumplitului Semaphor!

Semaphor nu a avut mai mult efect decât Phul şi Shmul. Lucrul acesta nu se putea ascunde. Szarlej văzuse şi el.

— Jogba, hopsa, afia, alma! a răcnit sălbatic. Melach, Berot, Not, Berib *et vos omnes*[1]! Hemen etan! Hemen etan! Hau! Hau! Hau!

A înnebunit, şi-a spus Reynevan. *Şi imediat vor începe să ne bată. O să-şi dea seama că totul este fără sens şi o parodie, căci nu pot fi chiar aşa de proşti. Şi imediat se va termina totul cu o biciuială straşnică.*

Szarlej, leoarcă de transpirație şi răguşit de-a binelea, i-a atras privirea şi a clipit din ochi cu o rugăminte cât se poate de lizibilă de sprijin, şi-a sprijinit rugămintea cu un gest destul de brutal, deşi făcut pe furiş. Reynevan a ridicat ochii spre cupolă. Orice, şi-a spus, căznindu-se să-şi aducă aminte cărțile vechi şi convorbirile cu prietenii vrăjitori, *orice este mai bine decât* „hau-hau-hau“.

— Hax, pax, max, a urlat fluturând din brațe. Abeor super aberer! Aie Saraye! Aie Saraye! Albedo, rubedo, nigredo!

---

[1] „Şi voi toţi ceilalţi”, în lb. latină, în original (n. red.).

Szarlej, gâfâind din greu, şi-a exprimat recunoştinţa printr-o privire şi i-a făcut semn să continue. Reynevan a tras aer adânc în piept.

— Tumor, rubor, calor, dolor! *Per ipsum, et cum ipso, et in ipso!* Jobsa, hopsa, *et vos omnes! Et cum spiritu tuo!*[1] Melach, Malach, Molach!

Acum ne iau la bătaie, şi-a spus febril, poate ne şi îngroapă. *Imediat, peste o clipă, peste o clipită! N-am încotro. Trebuie să merg mai departe. Pe arăbeşte. Stai lângă mine, Averroes. Ajută-mă, Avicenna!*

— *Kullu-al-szaitanu-al-radzim!* a rostit. *Fa-anasahum Tarisz! Qasura al-Zoba! Al-Ahmar, Baraqan al-Abayad! Al-szaitan! Khar-al-Sus! Al ouar! Mochefi al relil! El Feurdz! El Feurdz!*

Ultimul cuvânt, după cum îşi amintea neclar, însemna în arabă „pizdă“ şi avea puţină legătură cu exorcizarea. Îşi dădea sama că face o mare prostie. Şi cu atât mai mult a fost uimit de efect.

O clipă a avut impresia că lumea murise. Şi atunci, în liniştea desăvârşită, în mijlocul acelui *tableau* încremenit pe fundalul zidurilor cenuşii alcătuit de benedictinii în veşminte negre, ceva a zăngănit brusc, ceva s-a întâmplat, ceva a tulburat liniştea moartă printr-o mişcare şi printr-un sunet.

Uriaşul cu privire tâmpă care şedea lângă zid a aruncat cu repulsie şi dezgust oala murdară şi lipicioasă de miere. Oala s-a izbit de pardoseală, dar nu s-a spart, ci a început să se rostogolească, sfâşiind tăcerea cu un zornăit înfundat, dar puternic.

Uriaşul şi-a dus în dreptul ochilor degetele lipicioase de miere. Le-a examinat o clipă, iar pe chipul lui luminat de lună s-a desenat mai întâi o expresie de neîncredere, apoi de surprindere. Reynevan s-a uitat la el, gâfâind din greu. Simţea asupra lui privirea insistentă a lui Szarlej, dar nu mai era în stare să rostească niciun cuvânt. *Acesta este sfârşitul,* şi-a spus. *Sfârşitul*.

Privindu-şi în continuare degetele, uriaşul a scos un geamăt sfâşietor.

Şi atunci fratele Deodat care zăcea pe catafalc a gemut, a tuşit, a horcăit şi a dat din picioare. După care a înjurat foarte laic.

— Sfântă Eufrosina..., a gemut abatele, căzând în genunchi.

Ceilalţi călugări i-au urmat exemplul.

---

[1] „De el şi cu el, şi în el![...] Şi voi toţi! Şi cu duhul tău!”, în lb. latină, în original (n. red.).

— La naiba! a exclamat fratele Deodat ridicându-se în şezut. Mi-e gâtul uscat... Ce? Am dormit şi am pierdut vecernia? Dare-ar molima în voi, fraților... Am vrut numai să ațipesc puțin... Dar v-am rugat să mă treziți pentru rugăciunea...

— Minune! a strigat unul dintre călugării îngenuncheați.

— A venit împărăția lui Dumnezeu!

Altul a căzut pe pardoseală cu brațele în lături în formă de cruce.

— *Igitur pervenit in nos regnum Dei!*[1]

— *Alleluia!*

Fratele Deodat, care şedea pe catafalc, şi-a rotit ochii de jur împrejur fără să înțeleagă şi şi-a mutat privirile de la confrați la Szarlej cu stola la gât, de la Reynevan la uriaşul Samson, care continua să-şi examineze degetele şi pântecul, de la abatele care se ruga la călugării care veneau în fugă cu o tigaie plină cu balegă.

— Nu ar vrea să-mi explice şi mie cineva ce se întâmplă? a întrebat cel până nu demult posedat.

[1] „Aşa că am ajuns în Împărăţia lui Dumnezeu!”, în lb. latină, în original (n. red.).

Capitolul 13

În care, după ce pleacă de la mănăstirea benedictină, Szarlej îi expune lui Reynevan filosofia sa existenţială, care conduce – simplu vorbind – la teza că este suficient să-ţi laşi pantalonii în jos şi să nu fii atent o clipă, pentru ca cineva să ajungă la curul tău. O clipă mai târziu, viaţa confirmă aceste concluzii în toată amploarea lor şi cu toate detaliile. Din necaz îl salvează pe Szarlej cineva pe care cititorul îl cunoaşte deja sau, mai curând, i se pare că îl cunoaşte.

Exorcizarea de la benedictini – deşi în principiu încununată de succes – i-a întărit şi mai mult aversiunea lui Reynevan faţă de Szarlej, aversiune resimţită, tot ce se poate, chiar de la prima vedere şi care se accentuase după întâmplarea cu bătrânul cerşetor. Reynevan reuşise să înţeleagă că depinde de demerit, că fără el nu se descurcă şi, mai ales, că operaţiunea eliberării iubitei sale Adela de unul singur are şanse neglijabile de succes. Înţelegerea e înţelegere, dependenţa e dependenţă, dar aversiunea exista, îl sâcâia şi îl enerva ca o unghie ruptă, ca un dinte stricat, ca o aşchie în vârful degetului. Iar atitudinea şi povestirile lui Szarlej nu făceau decât să o adâncească.

La discuţie – sau, mai bine zis, la dispută – se ajunsese seara, după ce plecaseră de la mănăstire, nu departe de Świdnica, după cum afirma demeritul. În mod paradoxal, Reynevan i-a amintit lui Szarlej şmecheriile exorciste şi a început să i le reproşeze în timp ce se bucurau de darurile obţinute datorită acestor şmecherii – căci la plecare benedictinii recunoscători le dăduseră o bocceluţă îndesată, în care, după cum au constatat, era pâine de secară, o duzină de mere, câteva ouă fierte tari, o bucată de cârnat afumat în fum de brad şi o bucată mare de caltaboş polonez.

Într-un loc în care stăvilarul parţial dărâmat lăsa apa să se reverse în râu, călătorii se aşezaseră pe o pantă uscată de la marginea pădurii şi mâncau privind spre soare, care se lăsa tot mai jos, spre vârfurile pinilor. Şi îşi desfăşurau disputa. Reynevan se înfierbântase puţin, lăudând normele etice şi condamnând trucurile. Szarlej l-a pus imediat la locul lui.

— Nu accept predici despre morală de la cineva care obişnuieşte să se culce cu nevestele altora, a declarat el, scuipând coaja unui măr prost curățat.

— De câte ori să-ți spun că nu e acelaşi lucru? s-a înfierbântat Reynevan. Că nu se compară.

— Ba se compară, Reynevan, se compară.

— Interesant.

Szarlej a sprijinit pâinea de burtă şi a mai tăiat o bucată.

— Deosebirea dintre noi – a început el o clipă mai târziu cu gura plină – după cum se poate observa cu uşurință, constă în experiență şi în înțelepciunea vieții. De aceea, ceea ce tu faci din instinct, mânat de dorința simplă, copilărească, de satisfacere a instinctelor, eu fac chibzuit şi planificat. Dar la bază se află acelaşi lucru. Şi anume convingerea, de altfel corectă în toate privințele, că ceea ce contează sunt eu, binele şi plăcerea mea, iar restul oamenilor, în măsura în care nu aduc atingere binelui şi intereselor mele, pot să se ducă la naiba, căci ştiu că restul oamenilor nu mă privesc, nici nu-mi pot folosi la nimic. Nu mă întrerupe. Farmecele iubitei tale Adela au fost pentru tine ca o bomboană pentru un copil. Ca să poți să o lingi şi să o sugi, ai uitat de orice, a contat numai şi exclusiv propria ta plăcere. Nu, nu încerca să mă iei cu iubirea, să-mi citezi din Petrarca şi din Wolfram von Eschenbach. Şi iubirea este tot plăcere, ba încă una dintre cele mai egoiste pe care le cunosc.

— Nu vreau să aud aşa ceva.

— *In summa*, a continuat netulburat dementul, programele noastre existențiale nu se deosebesc prin nimic, căci se sprijină pe următorul *principium*: tot ceea ce fac trebuie să-mi servească mie. Propriul meu bine, bunăstarea, comoditatea şi fericirea mea sunt singurele importante, restul - să le ia naiba. Dar ce ne deosebeşte totuşi...

— Aşadar, ce?

— ...Este capacitatea de gândire în perspectivă. Eu, în ciuda tentațiilor frecvente, mă abțin, în măsura posibilităților, să-mi satisfac poftele cu nevestele altora, deoarece gândirea în perspectivă îmi spune că aceasta nu-mi va aduce niciun folos, ba dimpotrivă: o mulțime de necazuri. Pe săraci, aşa ca bătrânul de alaltăieri, nu-i răsfăț cu pomeni nu din zgârcenie, ci pentru că această binefacere nu ajută la nimic, ba, dimpotrivă, dăunează... pierzi un groş şi câştigi reputația de prost şi de fraier. Şi cum

fraieri şi proşti *infinitus est numerus*[1], păcălesc şi eu câţi pot. Şi nu aplic tarife reduse pentru benedictini. Sau alte ordine. Ai înţeles?

— Am înţeles pentru ce stăteai la închisoare, a spus Reynevan, muşcând din măr.

— Nu ai înţeles nimic. Dar mai avem timp pentru învăţătură, până în Ungaria e drum lung.

— Dar voi ajunge oare până acolo? Teafăr şi nevătămat?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Păi, te ascult, te ascult şi mă simt tot mai fraier. Un fraier care în orice clipă poate deveni victima sacrificată pe altarul propriului tău avantaj. Unul din restul oamenilor pe care poate să-i ia naiba.

— Ia te uită, s-a bucurat Szarlej, faci totuşi progrese. Începi să raţionezi temeinic. Lăsând la o parte sarcasmul nejustificat, începi să sesizezi principiul de bază al vieţii: principiul încrederii limitate. Care ne învaţă că lumea înconjurătoare te pândeşte continuu, nu scapă niciun prilej ca să-ţi arunce o insultă, să-ţi facă o nedreptate sau un rău. Că abia aşteaptă să laşi garda jos, ca să te muşte de curul gol.

Reynevan a pufnit.

— De unde decurg două concluzii, nu s-a lăsat abătut din calea lui demeritul. *Primo:* Să nu ai niciodată încredere şi să nu crezi niciodată într-o intenţie. *Secundo:* Dacă i-ai făcut tu însuţi cuiva o nedreptate sau un rău, nu-ţi face mustrări de conştiinţă din acest motiv. Ai fost mai rapid, ai acţionat preventiv...

— Taci!

— Ce înseamnă asta, taci? Spun adevărul adevărat şi recunosc principiul libertăţii cuvântului. Libertatea...

— Taci naibii odată! Am auzit ceva. Cineva se furişează pe aici...

— Cu siguranţă un vârcolac! a chicotit Szarlej. Este un om-lup cumplit, spaima ţinutului!

Când plecaseră de la mănăstire, călugării grijulii le atrăseseră atenţia şi îi avertizaseră să fie atenţi. În împrejurimi, spuneau ei, mai ales când e lună plină, bântuie de la un timp un *lykanthropos* cumplit, adică un om-lup sau vârcolac, un om preschimbat prin puterea iadului într-un monstru cu chip de lup. Avertismentul îl amuzase în mod special pe Szarlej, care plesnise de râs câteva *staje* bune şi îşi bătuse joc de superstiţiile călugărilor. Nici

---

[1] „Sunt în număr infinit”, în lb. latină, în original (n. red.).

Reynevan nu prea credea în oameni-lupi şi vârcolaci, totuşi nu râsese.

— Aud paşii cuiva, a spus el ciulind urechile. Se apropie cineva, asta e sigur.

În tufişuri o gaiţă a ţipat alarmată. Caii au fornăit. A trosnit o creangă. Szarlej şi-a ferit ochii cu mâna, căci soarele care apunea îl orbea cu strălucirea lui.

— La naiba, a mormăit el pe sub nas. Numai asta ne mai lipsea. Ia te uită cine a venit la noi!

— Nu este..., s-a bâlbâit Reynevan. Păi, este...

— Uriaşul de la benedictini, i-a confirmat bănuielile Szarlej. Gigantul de la mănăstire, Beowulf, mâncătorul de miere. Lingeoală cu nume biblic. Cum îi zicea? Goliat?

— Samson.

— Samson, aşa e. Nu-i da atenţie.

— Ce face aici?

— Nu-i da atenţie. Poate că pleacă. Poate că-şi vede de drumul lui, unde l-o duce acela.

Dar Samson nu părea că vrea să plece. Dimpotrivă, părea că ajunsese la capătul drumului său şi s-a aşezat pe o buturugă, la trei picioare de ei. Şi stătea acolo, întorcându-şi spre ei chipul buhăit şi urât de cretin. Dar avea faţa curată, mai curată decât înainte, dispăruseră şi mucii uscaţi de sub nas. Şi halatul pe care îl purta acum era nou şi îngrijit. Cu toate acestea, dinspre uriaş venea mereu un miros slab de miere.

— Păi, a spus Reynevan, politeţea ne obligă...

— Ştiam eu, l-a întrerupt Szarlej şi a oftat. Ştiam că o să spui aşa. Ei, tu! Samson! Învingătorul filistinilor! Ţi-e foame?

— Ţi-e foame?

Fără să mai aştepte reacţia, Szarlej a aruncat spre uriaş o bucată de cârnat, exact aşa cum ar fi aruncat unui câine sau unei pisici.

— Na! Înţelegi? Na, ia de aici, na! Papa, papa! Mniam, mniam! Mănânci?

— Mulţumesc, a rostit dintr-odată uriaşul, neaşteptat de clar şi de coerent. Dar nu mănânc. Nu-mi este foame.

— Ciudată treabă, a mormăit Szarlej, aplecându-se spre urechea lui Reynevan. De unde a apărut aici? A mers după noi? De obicei, se ţine după fratele Deodat, pacientul nostru de adineauri. Suntem la peste o milă de mănăstire, ca să ajungă aici

trebuie să fi plecat imediat după noi. Şi să meargă în ritmul nostru vioi. În ce scop?

— Întreabă-l!

— Am să-l întreb. Când va veni momentul. Deocamdată, pentru mai multă siguranță, să vorbim latineşte.

— *Bene.*[1]

Soarele se lăsa tot mai jos deasupra codrului întunecos; un stol de cocori care zburau spre vest a croncănit, în mlaştina de lângă râu a început concertul broaştelor. Iar pe panta uscată de la marginea pădurii, ca într-o aulă universitară, răsuna limba lui Virgiliu.

Reynevan îşi povestea pentru a nu ştiu câta oară – dar prima oară pe latineşte – istoria recentă şi îşi descria peripețiile. Szarlej asculta – sau se prefăcea că ascultă. Samson, uriaşul de la mănăstire, se uita tâmp nu se ştie la ce, iar pe fața lui buhăită nu se citea nici acum niciun fel de emoție mai deosebită.

Se înțelege că relatarea lui Reynevan era numai introducerea în chestiunea esențială – o nouă încercare de a-l atrage pe Szarlej într-o acțiune îndrăzneață împotriva fraților Stercza. E clar că nu ieşise nimic de aici, nici atunci când Reynevan a început să-l ispitească pe demerit cu perspectiva unei sume mari de bani – neavând de altfel nici cea mai mică idee de unde avea să ia aceşti bani. Problema avea însă un caracter pur academic, căci Szarlej a respins oferta. S-a încins o dispută, în care ambii interlocutori au folosit din plin citate din clasici – Tacit şi Ecleziastul.

— *Vanitas vanitatum,* Reinmar! „Deşertăciunea deşertăciunilor" şi din nou deşertăciune! Nu te pripi, mânia zăboveşte în pieptul proştilor. Ține minte – *melior est canis vivus leone mortuo* – „este mai bun un câine în viață decât un leu mort".

— Ce să țin minte?

— Dacă nu renunți la planurile prosteşti de răzbunare, ai să-ți pierzi viața, pentru că aceste planuri sunt pentru tine moarte sigură! Iar pe mine, chiar dacă nu mă omoară, mă bagă din nou la închisoare. Dar de astă dată nu la odihnă, la carmeliți, ci în temniță, *ad carcerem perpetuam.* Sau, ceea ce vor considera drept îngăduință, pentru mult timp *in pace*[2], la mănăstire. Ştii tu, Reinmar, ce înseamnă *in pace?* Înseamnă să te îngroape de viu. Într-o pivniță, într-o celulă atât de îngustă şi de scundă, că nu poți

[1] „Bine", în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „In pace", în lb. latină, în original (n. red.).

decât să şezi în cur, iar pe măsură ce se adună excrementele trebui să te cocoşezi tot mai mult, ca să nu dai cu capul de tavan. Cred că ți-ai pierdut mințile dacă îți închipui că voi risca aşa ceva de dragul treburilor tale. Treburi tulburi, ca să nu spun adevărul: urât mirositoare.

— Ce înseamnă pentru tine urât mirositor? s-a înfuriat Reynevan. Moartea fratelui meu?

— Împrejurările însoțitoare.

Reynevan a închis gura şi a întors capul. S-a uitat o clipă la Samson uriaşul, care şedea pe buturugă. *Arată oarecum altfel,* şi-a spus. *Are în continuare aspect de cretin, totuşi ceva s-a schimbat. Ce?*

— În împrejurările morții lui Peterlin, a reluat el, nu este nimic neclar. L-a ucis Kirieleison. Kunz Aulock *et suos complices*. *Ex subordinatione*[1] şi pe banii fraților Stercza. Frații Stercza trebuie să suporte...

— Nu ai ascultat ce a spus Dzierżka, ruda ta? l-a întrerupt Szarlej.

— Am ascultat, dar nu i-am dat importanță.

Szarlej a scos din desagă o butelcă şi i-a deşurubat capacul; în jur s-a răspândit miros de țuică. Fără îndoială, butelca nu făcea parte din darurile de adio ale benedictinilor, iar Reynevan nu avea nici cea mai mică idee cum intrase în posesia ei. Dar bănuia tot ce e mai rău.

— Mare greşeală.

Szarlej a tras o duşcă din butelcă şi i-a dat-o lui Reynevan.

— Este o greşeală să n-o asculți pe Dzierżka, căci, de obicei, ştie ce spune. Împrejurările morții fratelui tău nu sunt clare, băiete. În mod sigur nu suficient de clare ca să porneşti într-o răzbunare sângeroasă. Nu ai nicio dovadă că este vina fraților Stercza. *Tandem*, nu ai nicio dovadă a vinovăției lui Kirieleison. Ba, *in hoc casu*[2], lipsesc chiar şi premisele, şi motivul.

— Ce tot...

Reynevan s-a înecat cu țuica.

— Ce tot spui acolo? Aulock şi banda lui au fost văzuți în apropiere de Balbinów.

— Ca dovadă *non sufficit*[3].

---

[1] „...Şi complicii săi. Din subordonare”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „În acest caz”, în lb. latină, în original (n. red.).
[3] „Nu e suficient”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Aveau motiv.

— Care? Am ascultat cu atenție relatarea ta, Reinmar. Pe Kirieleison l-au angajat frații Stercza, cumnații iubitei tale, ca să te prindă de viu. Neapărat viu. Evenimentele din cârciuma de lângă Brzeg dovedesc clar acest lucru. Kunz Aulock, Storck şi de Barby sunt profesionişti, fac numai lucrarea pentru care sunt plătiți. Au fost plătiți pentru tine, nu pentru fratele tău. De ce ar fi trebuit să lase un cadavru în drum? Un astfel de *cadaver* lăsat pe drum este o nenorocire pentru profesionişti: îi amenință urmărirea, legea, răzbunarea... Nu, Reinmar. Aici nu este o logică nici de doi bani.

— Atunci, după părerea ta, cine l-a ucis pe Peterlin? Cine? *Cui bono?*

— Tocmai. Chiar merită să ne gândim la asta. Trebuie să-mi spui mai multe despre fratele tău. În drum spre Ungaria, se înțelege. Prin Świdnica, Frankenstein, Nysa şi Opawa.

— Ai uitat de Ziębice.

— Aşa este. Dar tu nu ai uitat. Şi mi-e teamă că nici nu vei uita. Interesant când va observa.

— Cine? Ce?

— Samson al Mierii de la benedictini. În buturuga pe care stă este un cuib de viespi.

Uriaşul s-a ridicat. Şi s-a aşezat la loc, înțelegând că se lăsase prins într-o capcană.

— Aşa cum bănuiam, a rostit printre dinți Szarlej. Ştii latineşte, frățioare.

Reynevan a făcut ochii cât cepele de uimire, iar uriaşul i-a întors zâmbetul.

— *Mea culpa*, a spus el cu un accent pe care nu l-ar fi criticat nici Cicero, Dar nu este un păcat. Şi chiar dacă ar fi, cine *sine peccato est?*[1]

— Dar nu aş numi nici virtute, a replicat Szarlej, obiceiul de a asculta conversațiile altora, prefăcându-te că nu ştii limba.

— Aşa este, a înclinat uşor capul Samson. Şi mi-am recunoscut deja vina. Dar ca să nu-mi înmulțesc păcatele, am să vă previn de la început că nici dacă treceți pe limba francilor nu vă asigurați discreția. Cunosc limba francezilor.

— Ah – vocea lui Szarlej era rece ca gheața. *Est-ce vrai?* „Chiar aşa-i?“

— Foarte adevărat. *On dit, et il est vérité.*

---

[1] „E vina mea [...] este fără păcat?”, în lb. latină, în original (n. red.).

S-a aşternut tăcerea. În cele din urmă Szarlej şi-a dres glasul zgomotos.

— Stăpâneşti la fel de bine şi vorbirea englezilor, nu mă îndoiesc.

— Ywis, a răspuns fără să se bâlbâie uriaşul. *Herkneth, this is the point, to speken short and plain. That ye han said is roght enough. Namore of this,*[1] ajunge. Pentru că, chiar dacă aş vorbi toate limbile oamenilor şi ale îngerilor, aş zdrăngăni ca un ţimbal. Aşadar, în loc să ne lăudăm cu elocvenţa, să trecem la treabă, căci timpul ne zoreşte. Nu m-am luat după voi ca să mă distrez, ci mânat de o nevoie urgentă.

— Serios? Şi în ce constă, dacă se poate şti, această *dira necessitas*[2]?

— Uitaţi-vă cu atenţie la mine şi spuneţi cu mâna pe inimă? Aţi vrea să arătaţi aşa?

— Nu am vrea, a răspuns burzuluit Szarlej. Dar ridici pretenţii în faţa cui nu trebuie, prietene. Datorezi înfăţişarea pe care o ai mamei şi tatălui tău. Eventual şi Creatorului, deşi sunt multe lucruri care par să nege aceasta.

— Vouă vă datorez înfăţişarea mea, a spus Samson, ignorând total batjocura. Exorcismelor voastre idioate. V-aţi întrecut cu gluma, băieţi, şi încă cum. A venit momentul să priviţi adevărul în ochi şi să începeţi să meditaţi cum să corectaţi ceea ce aţi făcut. Şi s-ar cuveni să vă gândiţi şi cum să-i recompensaţi pe cei cărora le-aţi făcut necazuri.

— Nu am nici cea mai mică idee despre ce vorbeşti, a afirmat Szarlej. Prietene, vorbeşti multe limbi ale oamenilor şi ale îngerilor, dar pe toate de neînţeles. Repet: nu am idee despre ce vorbeşti. Jur pe tot ce am mai scump, adică pe bătrâna mea pulă: *Je jure ça sur mon coullon.*

— Câtă elocvenţă, câtă fluenţă! a comentat uriaşul. Dar gândire nici de doi bani. Chiar nu înţelegi ce s-a întâmplat ca urmare a blestemelor voastre nenorocite?

— Eu..., a bâiguit Reynevan, eu înţeleg, în timpul exorcismelor... s-a întâmplat ceva.

— Ei, poftim! uriaşul i-a aruncat o privire. Cum triumfă tinereţea şi studiile universitare asupra expresiilor colocviale,

---

[1] „Herkneth, acesta-i ţelul, să vorbeşti scurt şi simplu. Ceea ce-ai spus e destul de adevărat. Gata cu asta!”, în lb. engleză, în original (n. red.).

[2] „Nevoie urgentă”, în lb. latină, în original (n. red.).

dobândite probabil la Praga. Da, da, tinere. Incantațiile și descântecele pot avea efecte colaterale. Așa spune Scriptura: rugăciunea celui smerit străpunge norii. I-a străpuns.

— Exorcismele noastre..., a șoptit Reynevan. Am simțit. Am simțit un influx brusc de Putere. Dar este posibil... este posibil...

— *Certes*.[1]

— Nu fi copil, Reinmar, nu te lăsa păcălit, a spus calm Szarlej. Nu-l lăsa să te ducă de nas. Își bate joc de noi. Se preface. Pozează în diavol evocat întâmplător de puterea practicilor noastre de exorcizare. În demon chemat din cealaltă lume și introdus în trupul lui Samson Mâncătorul-de-Miere, idiotul mănăstirii. Face pe duhul eliberat dintr-o bijuterie de descântecele noastre, duhul eliberat din sticlă. Ce am omis să amintesc, călătorule? Ce ești? Cine ești? Regele Artur care se întoarce din Avalon? Ogier danezul? Barbarossa sosit din Kyffhausen? Evreul veșnic rătăcitor?

— De ce ai tăcut? Samson și-a încrucișat brațele puternice pe piept: Căci tu, în nemărginita ta înțelepciune știi cine sunt.

— *Certes,* s-a revanșat Szarlej cu accentul lui. Știu. Dar tu ai venit în bivuacul nostru, frățioare, și nu invers. De aceea se cuvine ca tu să te prezinți. Nu să aștepți să fii demascat.

— Szarlej, a intervenit destul de serios Reynevan. Probabil că spune adevărul. L-am invocat cu ajutorul exorcismelor noastre. De ce nu vrei să vezi ce este evident? De ce...

— Pentru că, l-a întrerupt dementul, spre deosebire de tine, eu nu sunt naiv. Și știu perfect cine este, de unde a apărut la benedictini și ce vrea de la noi.

— Așadar, cine sunt? a zâmbit uriașul cu un zâmbet deloc prostesc. Dezvăluie-mi taina, te rog. Repede. Până nu mă mistuie de tot curiozitatea.

— Ești un fugar urmărit de autorități, Samson al Mierii. Un evadat. Și, ca să echilibrăm vorbele colocviale, probabil un preot fugar. Te-ai ascuns la mănăstire de frica urmăritorilor, făcând pe tâmpul, ceea ce – fără să vreau să te jignesc – ai reușit de minune. Dar evident, nefiind tâmp, ne-ai dibuit imediat... adică pe mine. Nu ai tras degeaba cu urechea. Vrei să fugi în Ungaria și știai că de unul singur va fi greu. Compania noastră, compania unor oameni isteți și experimentați, este pentru tine o mană cerească. Dorești să mergi cu noi. Mă înșel?

---

[1] „Desigur”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Da, şi chiar foarte tare. Şi de fapt, în fiecare amănunt. Cu excepția unuia: într-adevăr, mi-am dat seama de la bun început cine eşti.

— Aha!

Szarlej s-a ridicat şi el în picioare.

— Aşadar, eu mă înşel, iar tu spui adevărul. Mergi mai departe, dovedeşte-l! Eşti o ființă supranaturală, locuitor din lumea de dincolo, de unde te-am scos fără să vrem cu exorcismele. Demonstrează-ți puterea. Să se cutremure pământul. Să bubuie tunetele şi să scapere fulgere. Soarele să apună şi să răsară din nou. Broaştele din mlaştină în loc să orăcăie să cânte în cor *Lauda Sion Salvatorem.*

— Nu pot să fac aşa ceva. Şi chiar dacă aş putea, m-ai crede?

— Nu, a recunoscut Szarlej. Nu sunt din fire lesne crezător. Iar Scriptura spune: „Preaiubiților, să nu dați crezare oricărui duh; ci să cercetați duhurile, dacă sunt de la Dumnezeu; căci în lume au ieşit mulți proroci mincinoşi.”[1] Pe scurt, mincinosul pe mincinos cu minciuni îl goneşte.

— Nu-mi place când cineva mă face mincinos, a ripostat calm şi blând uriaşul.

— O, nu mai spune!

Demeritul a lăsat brațele în jos, s-a aplecat puțin în față.

— Şi ce faci atunci? Mie, de pildă, nu-mi place când cineva mă minte în față. Aşa de tare, că se întâmplă să-i sparg nasul mincinosului.

— Să nu încerci.

Deşi Szarlej era mai scund decât Samson cu mai mult de un cap, Reynevan nu avea nicio îndoială cu privire la ce se va întâmpla. Mai văzuse. O lovitură la spatele genunchiului, cel căzut în genunchi primeşte un pumn în nas de sus, osul pocneşte cu zgomot, sângele împroaşcă hainele. Reynevan era atât de convins de acest scenariu, că uimirea lui nu avea margini.

Dacă Szarlej era rapid ca o cobră, marele Samson era ca un piton, mişcându-se cu o uimitoare agilitate. A respins ca fulgerul lovitura în genunchi cu o contralovitură, blocând îndemânatic cu antebrațul lovitura cu pumnul. Şi a făcut un salt în spate. Szarlej a sărit şi el, arătându-şi dinții de sub buza superioară. Reynevan s-a repezit între ei, neştiind nici el singur de ce face aceasta.

---

[1] Ioan 4, 1.

— Pace! a spus el şi a întins brațele. *Pax!* Domnilor! Nu vă este ruşine? Purtați-vă ca nişte oameni civilizați!

— Te bați... Szarlej şi-a îndreptat spatele: Te bați ca un dominican. Dar asta nu face decât să-mi confirme teoria. Şi tot nu-i iubesc pe mincinoşi.

— Poate că spune adevărul, Szarlej, a spus Reynevan.

— Serios?

— Serios. Au mai fost astfel de cazuri. Există existențe paralele, invizibile... Lumi astrale... Putem comunica cu el, au fost şi... Hmm... cazuri de vizite de acolo.

— Ce tot bălmăjeşti acolo, tu, speranța femeilor căsătorite?

— Nu bălmăjesc. Ni s-a vorbit despre aceasta la Praga! Aminteşte despre asta *Zohar*, scrie şi Rabanus Maurus în *De universo*. Existența unei lumi spirituale paralele este demonstrată şi de Duns Scotus. După părerea lui Duns Scotus, *materia prima* poate exista fără o formă fizică. Trupul omenesc fără spirit este exclusiv *forma corporeitatis*, o formă imperfectă, care...

— Încetează, Reinmar, l-a întrerupt Szarlej cu un gest nerăbdător. Pune frână înflăcărării. Îți pierzi ascultătorii. Cel puțin, pe unul dintre ei. Căci mă duc să mă uşurez înainte de culcare în desiş. În treacăt fie spus, va fi o activitate mult mai de folos decât cea cu care ne pierdem timpul acum.

— S-a dus să se uşureze, a comentat după o clipă uriaşul. Duns Scotus se răsuceşte în mormânt, la fel ca şi Rabanus Maurus şi Moses de Leon, împreună cu ceilalți cabalişti. Dacă aceste autorități nu-l conving, ce şanse am eu?

— Niciuna, a recunoscut Reynevan. Căci, dacă e să spun drept, nu ai reuşit să-mi înlături nici mie îndoielile. Şi faci foarte puțin efort în această direcție. Cine eşti? De unde ai venit aici?

— Cine sunt nu vei înțelege, a spus calm uriaşul. Şi nici de unde vin. Iar cum de m-am nimerit tocmai aici, asta nici eu nu o înțeleg. Aşa cum spune poetul: nu ştiu cum am ajuns pe aceste meleaguri.

Io non so ben ridir com'i' v'intrai
tant'era pien di sonno a quel punto
che la verace via abbandonai.[1]

[1] „Intrai în ea, şi nu ştiu felu-n care, / atât de mult eram de somn pătruns, / pe când ieşeam din dreapta mea cărare." Dante Alighieri, *Divina Comedie, Infernul,* Cântul I, 10 –

— Pentru cineva venit de pe cealaltă lume ştii bine limbile oamenilor, şi-a învins uimirea Reynevan. Şi poemul lui Dante.

— Sunt..., a spus Samson după o clipă de tăcere, sunt un călător, Reinmar. Şi călătorii ştiu multe. Aşa se numeşte: înțelepciunea drumurilor străbătute, a locurilor vizitate. Mai mult nu pot să-ți spun. În schimb, am să-ți spun cine poartă vina pentru moartea fratelui tău.

— Ce? Ştii ceva? Vorbeşte!

— Nu acum, trebuie să mă mai gândesc. Am auzit povestea ta. Şi am anumite bănuieli.

— Vorbeşte, pentru Dumnezeu!

— Taina morții fratelui tău se află în acel document aproape ars, pe care l-ai scos din foc. Încearcă să-ți aminteşti ce era acolo, fragmente de propoziții, litere, orice. Refă documentul şi ți-l arăt pe vinovat. Consideră aceasta ca un serviciu din partea mea.

— Dar de ce îmi faci un serviciu? Şi ce aştepți în schimb?

— Să te revanşezi. Să-l influențezi pe Szarlej.

— În ce sens?

— Să întoarcă ceea ce s-a întâmplat, să pot reveni la adevărata mea înfățişare şi în adevărata mea lume, să repete dacă se poate exact tot exorcismul. Toată procedura...

Un urlet sălbatic de lup venind dinspre tufişuri i-a întrerupt. După el s-a auzit strigătul macabru al dementului. Amândoi s-au repezit în fugă, iar Samson, cu trupul lui greoi, nu s-a lăsat cu mult depăşit. Au pătruns în desişul întunecat, orientându-se după strigăte şi după trosnetele crengilor rupte. Şi atunci au văzut.

Szarlej se lupta din răsputeri cu un monstru.

Făptura ciudată semăna cu un om, dar era acoperită cu o blană neagră şi îl atacase probabil prin surprindere, căci îl cuprinsese dintr-odată pe Szarlej într-o strânsoare Nelson cu ambele brațe păroase, terminate cu gheare. Având gâtul îndoit atât de tare, încât bărbia i se înfipsese în piept, demeritul nu mai striga, ci doar horcăia, încercând să-şi ferească fața de botul plin de dinți şi de bale. Se lupta, dar fără folos, căci monstrul îl ținea în îmbrățişarea lui ca insecta numită călugăriță, imobilizându-i un braț şi limitându-i serios mişcările. Cu toate acestea, Szarlej se zvârcolea ca o nevăstuică şi lovea orbeşte cu cotul în botul de lup,

12, în traducerea lui George Coşbuc, ediţie îngrijită şi comentată de Ramiro Oniz, Polirom, Iaşi, 2000, p. 68.

încerca de asemenea să se răsucească şi să lovească şi cu piciorul, dar aceste încercări erau zădărnicite de pantalonii lăsați mai jos de genunchi.

Reynevan rămăsese încremenit ca o stană de piatră, paralizat de groază şi de nehotărâre. Dar Samson s-a aruncat în luptă fără şovăială.

Uriaşul, după cum s-a văzut din nou, ştia să se mişte cu iuțeala unui piton şi cu grația unui tigru. Din trei paşi a fost alături de luptători, i-a repezit monstrului cu precizie, dar şi cu putere un pumn în botul de lup, l-a luat prin surprindere apucându-l de urechile păroase şi l-a despărțit de Szarlej, l-a răsucit şi, aşa răsucit, i-a tras un picior care l-a trimis până la un trunchi de pin în care făptura s-a izbit cu un zgomot surd aşa de tare cu fruntea, că acele de pin s-au scuturat de jur împrejur. După o asemenea lovitură, craniul unui om s-ar fi spart ca un ou, dar vârcolacul s-a smuls imediat din loc şi s-a aruncat urlând împotriva lui Samson. Nu a atacat, aşa cum ar fi fost de aşteptat, cu botul deschis şi cu ghearele, ci s-a năpustit împotriva uriaşului cu o grindină de lovituri rapide cu pumnii şi cu picioarele, atât de rapide, că ochii nu le distingeau. Samson le-a parat pe toate, incredibil de rapid şi de agil pentru statura lui.

— Se luptă..., a spus gâfâind Szarlej, în timp de Reynevan încerca să-l ridice. Se luptă... ca un dominican.

După ce parase seria de pumni, Samson a prins un moment potrivit şi a trecut la contraatac. Vârcolacul a urlat, nimerit direct în nas, s-a clătinat fiind lovit în genunchi, şi, izbit în piept, a zburat în trunchiul de pin. S-a auzit o bufnitură înfundată, dar şi de această dată scăfârlia a rezistat. Monstrul a răcnit şi a sărit, a aplecat capul ca un berbec în atac, intenționând să-l spulbere pe uriaş numai din avânt. Încercarea nu a reuşit, Samson nici nu s-a clintit, l-a cuprins pe vârcolac cu brațele şi stăteau aşa, ca Tezeu cu Minotaurul, scrâşnind, împingându-se şi răscolind stratul de ace de brad. În cele din urmă, Samson a învins. L-a azvârlit pe monstru şi l-a tăbăcit cu pumnul. Iar pumnul lui era ca un berbec care dărâma zidurile. A sunat înfundat – pentru că pinul era tot acolo unde fusese şi mai înainte. De astă dată, Samson nu i-a mai lăsat monstrului timp să atace. A sărit după el şi i-a aplicat câțiva pumni puternici, precişi, după care vârcolacul a căzut în patru labe. Iar Samson era în spatele lui. Fundul monstrului, roşu şi fără păr, era o țintă excelentă, nu putea să o rateze, iar Samson avea ghete grele. Vârcolacul lovit cu piciorul a scâncit şi a zburat

izbindu-se a patra oară cu fruntea de nefericitul pin. Samson l-a lăsat să se ridice numai atât cât să-i arate din nou ținta. Şi a izbit cu piciorul încă o dată, punând şi mai multă forță în şut. Vârcolacul s-a rostogolit în josul pantei şi a căzut în râu cu un plescăit, a ieşit din el ca un cerb, a pornit cu un pocnet prin mlaştină şi a intrat împiedicându-se în pădure. A mai urlat o singură dată. De fapt, jalnic.

Szarlej s-a ridicat. Era palid. Mâinile îi tremurau, iar picioarele îi zvâcneau. Dar şi-a revenit repede. Înjura încet, frecându-şi şi masându-şi gâtul.

Samson s-a apropiat.

— Eşti teafăr? a întrebat. Nu eşti rănit?

— M-a păcălit netrebnicul! s-a justificat dementul. A venit pe la spate... Mi-a cam zdrelit coastele. Dar m-aş fi descurcat cu el. Dacă n-ar fi fost pantalonii... M-aş fi descurcat...

A reflectat puțin sub privirile pline de înțelesuri.

— A fost rău, a recunoscut. Mai, mai să-mi frângă gâtul... Mulțumesc pentru ajutor, cumetre. M-ai salvat. Ce să mai vorbim, puteam să-mi pierd viața.

— Viața ca viața, l-a întrerupt Samson, dar cu fundul întreg oricum nu scăpai. Pe aici, acest licantrop este cunoscut, îl ştiu toți cei din împrejurimi. Ca om a avut de asemenea înclinații spre perversiuni şi i-au rămas şi ca lup. Acum îi pândeşte pe cei care îşi dau jos pantalonii şi îşi arată partea slabă. Ticălosul de el a învățat să atace pe la spate, să-i mobilizeze... Iar după aceea... Înțelegi.

Szarlej înțelesese în mod sigur, deoarece s-a cutremurat vizibil. Iar după aceea a zâmbit şi întins mâna dreaptă spre uriaş.

Luna plină lumina fermecător, râul care curgea pe fundul strâmtorii strălucea în razele ei ca mercurul în vasul alchimistului. Focul îşi ridica flăcările în sus, împrăştia scântei, buturugile şi crengile negre trosneau.

Szarlej nu rostea niciun cuvânt de batjocură, nicio vorbă de dezaprobare – se mulțumise să dea din cap şi să ofteze de câteva ori, pentru a-şi exprima rezervele în legătură cu această acțiune. Dar nu refuzase să participe la ea. Reynevan a participat cu entuziasm. Şi cu optimism. Prematur.

La rugămintea ciudatului uriaş, au repetat tot ritualul de exorcizare de la benedictini, căci după părerea lui Samson nu era exclus ca în felul acesta să se realizeze o nouă transmutare: se va întoarce în existența lui, iar cretinul mănăstirii va reveni în trupul

lui de uriaş. Aşadar, au repetat ritualul, străduindu-se să nu omită nimic. Nici citatele din Evanghelie, nici rugăciunile Arhanghelul Mihail, nici *Picatrix*, tradus de învăţatul rege Leon de Castilia, nici pe Isidor din Sevilla, nici pe Cezar din Heisterbach. Nici pe Rabanus Maurus, nici pe Mihail Psellos.

Nu au uitat să repete descântecele – Acharon, Ehei, Homus şi nici pe Phaleg, Og, Pophiel şi înfricoşătorul Semaphor. Au încercat tot, nu au omis nici „jobsa, hopsa“, nici „hax, pax, max“, nici „hau-hau-hau“. Cu un efort uriaş, Reynevan şi-a amintit chiar şi sentinţele arabe – sau pseudoarabe – luate de la Averroes, Avicenna şi Abu Bekr Mohamed ibn Zakharah al-Râzi, cunoscut în lumea occidentală ca Razes.

Nimic.

Nu se simţea vreo vibraţie sau vreo suflare a Puterii. Nu s-a întâmplat nimic şi nu s-a schimbat nimic, dacă nu punem la socoteală păsările care au zburat din tufişuri şi caii care fornăiau şi nechezau speriaţi de urletele exorciştilor. Ciudatul călător continua să fie Samson, uriaşul de la benedictini. Chiar dacă admitem că Duns Scotus, Rabanus Maurus şi Moses din Leon şi ceilalţi cabalişti nu se înşelau în privinţa existenţei şi a lumilor paralele, transmutaţia nu s-a produs. Dar, minune, cel mai puţin decepţionat părea să fie chiar cel interesat.

— Se confirmă astfel teza că în descântecele magice semnificaţia cuvintelor şi, în general, a sunetelor este minimă, a spus el.

Hotărâtoare este aici predispoziţia spirituală, determinarea, puterea voinţei. Mi se pare...

S-a întrerupt, de parcă ar fi aşteptat întrebări sau comentarii. Nu a primit.

— Nu am încotro, trebuie să merg voi, a încheiat el. Trebuie să vă însoţesc. Cu speranţa că vreodată se va repeta ceea ce unul dintre voi sau poate amândoi aţi reuşit să realizaţi întâmplător în capela mănăstirii.

Reynevan s-a uitat nemulţumit la Szarlej, dar demeritul tăcea. A tăcut mult timp, îndreptându-şi compresa cu frunze de pătlagină pe care i-o aplicase Reynevan pe gâtul zgâriat şi muşcat.

— Ei, a spus în cele din urmă, îţi rămân dator. Trecând peste suspiciunile pe care nu ai reuşit să le înlături în totalitate, cumetre, dacă vrei să ne însoţeşti în călătorie, nu mă opun. La naiba, nu ştiu cine eşti, dar ai reuşit să dovedeşti că la drum poţi fi mai degrabă de folos, decât stânjenitor.

Uriaşul s-a înclinat în tăcere.

— Aşadar, a continuat demeritul, vom călători împreună bine şi vesel. Dacă, fireşte, vei binevoi să te abţii să anunţi cu prea multă ostentaţie în public că vii de pe lumea cealaltă. Iartă-mă pentru sinceritate, dar ar trebui să te abţii, în general, să spui ceva. Frazele tale sunt în contradicţie derutantă cu înfăţişarea ta.

Uriaşul s-a înclinat din nou.

— Iar cine eşti cu adevărat, a repetat Szarlej, în esenţă îmi este indiferent, nu mă aştept şi nu cer nici spovedanie, nici recunoaştere. Dar aş vrea să ştiu cum să-ţi spunem pe nume.

— De ce mă întrebi care este numele meu – a rostit încet Reynevan, amintindu-şi de cele trei vidme din pădure şi de prezicerile lor: acesta este tainic.

— Desigur, a zâmbit uriaşul. *Nomen meum, quod est mirabile*[1]... O coincidenţă interesantă şi în mod evident deloc întâmplătoare. Căci este Cartea Judecătorilor. Cuvintele răspunsului pe care le-a primit la întrebarea sa Manoah... Tatăl lui Samson.

Să rămânem aşadar la Samson, este un nume la fel de bun ca oricare altul. Iar numele de familie, ei, numele de familie pot să-l datorezi chiar inventivităţii şi fanteziei tale, Szarlej... Deşi recunosc că mi se face rău numai când mă gândesc la miere... De câte ori îmi amintesc cum m-am trezit acolo, în capelă, cu vasul lipicios în mână... Dar accept. Samson al Mierii, servitorul vostru.

---

[1] *„[Pentru ce Îmi ceri Numele?]* El este minunat”, Judecători 13, 18 (n. red.).

Capitolul 14

Care descrie întâmplări din aceeaşi seară, ca în capitolul precedent, dar în alt oraş; într-un oraş mare, la depărtare de aproape opt mile – în zborul ciorii – în direcţia nord-vest. O aruncătură de ochi pe harta Sileziei – spre care autorul îl îndeamnă călduros pe cititor – va arăta despre ce oraş este vorba.

Fluturaşul-de-stâncă de pe clopotnița bisericii a speriat corbii; păsările negre s-au ridicat în zbor croncănind zgomotos, s-au repezit în jos spre acoperişurile caselor, ca un vârtej de petice de funingine ieşit dintr-un foc. Corbii aveau superioritate numerică şi nu se lăsau alungați uşor din turnuri. Niciodată nu capitulau în fața unui fluturaş-de-stâncă oarecare. Dar acesta nu era un fluturaş-de-stâncă oarecare, iar corbii şi-au dat imediat seama.

Deasupra Wrocławului sufla un vânt puternic, alungând norii negri dinspre Ślęza, apa cenuşie a Oderului se încrețea, crengile sălciilor de pe insula Słodowa se legănau, păpurişul dintre vechile albii ale râurilor se unduia. Fluturaşul-de-stâncă şi-a desfăcut aripile, a lansat o strigare stridentă spre corbii care se roteau deasupra acoperişurilor, s-a înălțat în aer, a ocolit turnul şi s-a aşezat pe cornişă. S-a strecurat prin broderia de piatră a ferestrei şi a pătruns în întunericul răcoros al clopotniței; a zburat în jos, trasând o spirală abruptă de-a lungul scărilor de lemn. A aterizat şi s-a aşezat pe pardoseala navei bătând din aripi şi netezindu-şi penele, apoi şi-a schimbat imediat înfățişarea, transformându-se într-un bărbat cu părul negru, înveşmântat în negru.

Dinspre altar s-a apropiat pocnind cu sandalele şi mormăind ca pentru sine portarul, un bătrânel cu fața ca pergamentul. Fluturaşul-de-stâncă s-a îndreptat mândru. Văzându-l, portarul a pălit şi mai mult, şi-a făcut cruce, a plecat capul adânc şi s-a retras repede în sacristie. Dar bocănitul sandalelor l-a alarmat pe cel cu care dorea să se întâlnească Fluturaşul-de-stâncă. De sub arcada care acoperea capela s-a desprins un bărbat înalt, cu o barbă scurtă, ascuțită, înfăşurat într-o pelerină cu o cruce şi stele roşii. Biserica Sfântul Matei din Wrocław aparţinea călugărilor

teutoni spitalnici[1] *cum Cruce et Stella*, bolnița lor se afla chiar lângă biserică.

— *Adsumus,* a salutat cu jumătate de voce Fluturaşul-de-stâncă.

— *Adsumus,* a răspuns încet Teutonul cu Stea, făcând o plecăciune. În numele Domnului.

— În numele Domnului, Fluturaşul-de-stâncă a mişcat din cap şi din brațe ca o pasăre. În numele Domnului, frate. Cum mai stau treburile?

— Suntem gata în orice clipă, a răspuns tot în şoaptă călugărul. Oamenii continuă să vină. Notăm sârguincios tot ce ne spun.

— Inchiziția?

— Nu bănuieşte nimic. Au deschis puncte noi de raportare în patru biserici: la Sfântul Adalbert, Vicențiu, Lazăr şi la Sfânta Fecioară din Piasek, n-au aflat că mai funcționează suplimentar şi al nostru. În aceleaşi zile şi la aceleaşi ore, marțea, joia şi duminica de la ora...

— Ştiu când, l-a întrerupt brusc Fluturaşul-de-stâncă. Am venit la ora potrivită. Arată-mi confesionalul, frate. Am să stau puțin, ascult şi aflu ce deranjează societatea.

Abia au trecut trei rugăciuni şi în fața zăbrelelor a îngenuncheat primul client.

— ...Nu are respect pentru mai-mari, fratele Tytus nu respectă pe nimeni... Odată, Dumnezeu să mă ierte, a strigat chiar la prior, că slujeşte misa beat, dar priorul băuse numai puțin atunci, căci ce înseamnă asta, un sfert la trei oameni. Iar fratele Tytus fără niciun pic de respect... Şi atunci priorul a poruncit să fie cercetat mai de aproape... şi să i se inspecteze chilia... Şi au ieşit la iveală cărți şi broşuri ascunse sub pat. E şi greu de crezut... *Trialogus* al lui Wycliffe... *De ecclesia* a lui Hus... Scrierile lollarzilor şi ale waldensienilor... ba chiar şi *Postilla apocalypsim*, pe care le-a scris Petrus Olivi, ereticul acela blestemat, apostolul begarzilor şi al ioachimiților. Cine are şi citeşte aşa ceva, acela neîndoios este el însuşi begard ascuns. Iar mai-marii au poruncit să înştiințăm despre begarzi... aşa că eu înştiințez... Dumnezeu să mă ierte...

---

[1] Spitalnic – titlu al cavalerilor medievali care se ocupau de spitale şi crematorii.

— Înştiinţez cu umilinţă că Gaston de Vaudenay, trubadurul care a intrat în graţiile prinţului din Głogów, este un beţiv, curvar, destrăbălat, eretic şi fără Dumnezeu. Îi aţâţă cu versurile lui de cel mai prost-gust pe oameni, care în mod sigur nu ştiu ce văd la el, de ce pun rimele lui primitive mai presus de ale mele... am vrut să spun de cele neaoşe. Zău aşa, ar trebui să fie izgonit, să se întoarcă la el în Provence, noi nu avem nevoie aici de modele culturale străine!

— ...A tăinuit faptul că are un frate în străinătate, în Cehia. Şi chiar avea ceva de tăinuit, căci fratele lui, înainte de anul ’419, era diacon la Sfântul Stefan din Praga, acum este iar preot, dar la Tábor, la Prokop, poartă barbă, face slujba în câmp, fără albă[1] şi fără ornat[2] şi săvârşeşte împărtăşania în ambele feluri. Mă întreb, este un bun catolic cel care are un asemenea frate? Poate fi un bun catolic cel care are asemenea frate?

— ...Şi a strigat că mai degrabă îşi va vedea parohul propria ureche, decât desetina de la el, şi să dea ciuma în aceşti popi ticăloşiţi, şi că husiţii din Cehia ar trebui să vină împotriva lor cât mai repede. Aşa striga, mă jur pe toate moaştele. Şi mai spun că e şi hoţ, că mi-a furat capra... Zice că nu-i adevărat, că e capra lui, dar eu îmi cunosc capra, pentru că, uitaţi-vă, are o pată neagră în vârful urechii...

— Eu, înălţimea Voastră, mă plâng de Magda... adică de cumnată-mea. Pentru că e o curvă nenorocită... noaptea, când o călăreşte cumnatul, gâfâie, geme, icneşte, ţipă, miaună ca o pisică. Şi dacă ar fi numai noaptea, dar se întâmplă şi ziua, când crede că nu se uită nimeni... aruncă săpăliga, se apucă de gard, iar cumnatul îi ridică picioarele până pe umeri şi o fute ca un ţap... Pfui, ruşine... Iar omului meu văd că îi sticlesc ochii, uneori se şi linge... Şi atunci îi spun: „Ai bună-cuviinţă, târfa naibii, ce tot suceşti capul bărbaţilor străini.” Iar ea de colo: „Fă-i pe plac omului aşa cum trebuie şi n-o să se uite după altele, nici n-o să ciulească urechile când alţii se fut cu folos.” Şi a mai spus că nu are de gând să se iubească în tăcere, pentru că ei aşa îi place, iar

[1] Sutană albă, veşmânt liturgic al preoţilor catolici.

[2] Fâşie de mătase brodată şi bogat ornamentată purtată peste sutană de preoţii catolici în timpul slujbei.

dacă îi place, o să geamă şi o să strige. Şi dacă la biserică popa a spus că ăsta e păcat, adică să ai asemenea plăcere, atunci trebuie să fie un prost sau a înnebunit, pentru că plăcerea nu poate fi păcat, fiindcă Domnul Dumnezeu a făcut lucrurile aşa. Şi când i-am povestit asta vecinei, a zis că vorbele astea nu sunt nimic altceva decât hirezie şi că să o spun pe târfa asta. Aşa că o spun...

— ...A spus că, cică, în biserică, în altar, nu poate să fie trupul lui Hristos cu niciun chip, căci chiar dacă ar fi fost Hristos mare cât catedrala, tot nu ar fi ajuns trupul lui pentru toate liturghiile, căci cică preoţii ar fi mâncat ei singuri totul de mult. Aşa trăncănea, chiar cu aceste cuvinte, să mor dacă mint, aşa să-mi ajute Dumnezeu şi Sfânta Cruce. Iar dacă o să-l ducă şi o să-l ardă pe rug, mă rog cu umilinţă, cei doi acri de pământ ai lui care sunt de-a lungul râului să fie ai mei... Pentru că se zice că meritele cică vor fi răsplătite...

— ...Dzierżka, văduva lui Zblut din Szarada, care după moartea bărbatului şi-a schimbat numele în „de Wirsing“, a preluat herghelia de la răposat şi face negoţ cu cai. Se cuvine ca o muiere să se ocupe de manufacturi şi de negoţ? Să ne facă nouă concurenţă... Adică unor catolici cinstiţi? De ce îi merge aşa de bine, ei? Când altora nu le merge? Pentru că vinde cai husiţilor cehi! Ereticilor!

— ...Tocmai ce s-a hotărât la Conciliul de la Siena şi s-a confirmat prin edicte regale că este interzis orice comerţ cu cehii husiţi, cine face negoţ cu husiţii trebuie să fie pedepsit în averea şi trupul lui. Chiar şi păgânul acela polonez Iagiello pedepseşte cu infamie, exil, pierderea demnităţii şi a privilegiilor pe cei care au de-a face cu ereticii, care le vând plumb, arme, sare sau alimente. Dar la noi, în Silezia? Domnii negustori îngâmfaţi îşi râd de interdicţii. Spun că important este câştigul, dacă ies în câştig, vând şi diavolului. Vreţi nume? Iată: Tomášz Gernrode din Nysa. Mikołaj Neumarkt din Świdnica. Hanusz Throst din Racibórz. Şi acelaşi Throst, adaug, a hulit împotriva preoţilor că se destrăbălează, sunt mulţi martori, pentru că a vorbit despre asta în oraşul Wrocław, în cârciuma „La Capul de Maur“ din Piaţa de Sare, *vicesima prima Iulii*[1] în orele serii. Aha, era să uit, mai face

[1] „Douăzeci şi unu iulie”, în lb. latină, în original (n. red.)

negoț cu cehii şi un oarecare Fabian Pfefferkorn din Niemodlin... Dar poate că nu mai este în viață?

— ...Se numeşte Urban Horn. E cunoscut, un scandalagiu şi un ticălos eretic şi convertit. Waldens! Begard! Mama lui a fost beghină, au ars-o pe rug la Świdnica, iar mai înainte, când au torturat-o, a mărturisit cele mai urâte practici. O chema Roth, Malgorzata Roth. Iar pe Horn acesta, alias Roth, l-am văzut cu ochii mei la Strzelin. Îndemna la răzmeriță, îşi râdea de papă. Mergea cu el şi acel Reinmar de Bielau, un nepot al lui Otton Beess, canonicul de la Sfântul Ioan Botezătorul. Sacul şi peticul, nişte convertiți şi eretici...

Se întuneca deja, când ultimul client a părăsit Biserica Sfântul Matei. Fluturaşul-de-stâncă a ieşit din confesional, s-a întins şi i-a înmânat teutonului bărbos cu Stea hârtiile cu toate însemnările.

— Priorul Dobeneck nu s-a făcut bine? a întrebat.

— Nu s-a făcut bine, a spus cavalerul spitalnic. Este tot doborât de boală. Practic, inchizitorul a *Sede Apostolica* este Grzegorz Hejncze. Tot dominican.

Spitalnicul a strâmbat puțin din gură, ca şi când ar fi simțit ceva neplăcut. Fluturaşul-de-stâncă a observat. Spitalnicul a observat că Fluturaşul-de-stâncă observase.

— Un tinerel, acest Hejncze. Formalist. Cere dovezi pentru orice, cere foarte rar să fie torturați oamenii. Îi găseşte pe mulți nevinovați şi le dă drumul.

— Am văzut locurile unde au ars rugurile în curtea Bisericii Sfântul Adalbert.

— În total două ruguri, a ridicat din umeri spitalnicul. În ultimele trei săptămâni. Pe vremea fratelui Schwenckefeld ar fi fost douăzeci. E drept că în curând vom vedea cum este ars al treilea, înălțimea sa a prins un vrăjitor. Se pare că este total vândut diavolului. Tocmai este supus cercetării prin durere.

— La dominicani?

— La primărie.

— Hejncze este acolo?

— În mod excepțional, este, a zâmbit strâmb teutonul.

— Dar vrăjitorul acela cine este?

— Zachariusz Voigt, spițer.

— La primărie ziceai, frățioare?

— La primărie.

Grzegorz Hejncze, actualul *inquistora Sede Apostolica specialiter deputatus*[1] în exercițiu pentru dioceza Wrocław, era într-adevăr excepțional de tânăr. Fluturaşul-de-stâncă nu-i dădea mai mult de treizeci de ani – ceea ce însemna că sunt de aceeaşi vârstă. Când a intrat Fluturaşul-de-stâncă în pivnița primăriei, inchizitorul tocmai mânca. Îşi suflecase până sus mânecile şi înfuleca acum cu poftă direct din oală caşa cu jumări. În lumina torțelor şi a lumânărilor, scena se prezenta pitoresc şi intim – bolta cu nervuri, pereții zgrunțuroşi, masa de stejar, crucifixul, sfeşnicele împodobite cu feston de ceară, pata veşmântului alb de dominican, smalțul colorat al oalelor de lut, fusta şi şorțul slujnicei care servea – totul arăta ca o miniatură din gradual, nu lipseau decât anluminurile.

Atmosfera era însă stricată şi întreruptă de țipetele stridente şi de urletele de durere care veneau din fundul pivniței, la intrarea căreia, ca la porțile iadului, licărea o lumină roşie pâlpâitoare.

Fluturaşul-de-stâncă s-a oprit pe scări şi a aşteptat. Inchizitorul mânca. Nu se grăbea. A mâncat totul, a ras cu lingura chiar şi ceea ce se arsese şi se lipise de fund. Abia după aceea a ridicat capul. Sprâncenele stufoase, îmbinate amenințător deasupra ochilor vioi, îi confereau gravitate, îl făceau să pară mai în vârstă decât era în realitate.

— De la episcopul Konrad, aşa este? l-a recunoscut. Domnul...

— Von Grellenort, i-a amintit Fluturaşul-de-stâncă.

— Desigur.

Grzegorz Hejncze i-a făcut semn discret cu degetul fetei să strângă masa.

— Birkart von Grellenort, omul de încredere şi sfătuitorul episcopului. Luați loc, vă rog.

Cel torturat a scos un urlet din fundul pivniței, a răcnit sălbatic şi nearticulat. Fluturaşul-de-stâncă s-a aşezat. Inchizitorul şi-a şters de pe bărbie resturile de grăsime.

— După cum se pare, episcopul a plecat din Wrocław, a spus el după o clipă. A plecat?

— Sfinția Voastră ați binevoit să spuneți.

— Cu siguranță la Nysa? Să o viziteze pe doamna Agnieszka Salzwedel?

— Înălțimea Sa – Fluturaşul-de-stâncă nu avusese nicio reacție, nici măcar nu clipise din ochi la auzul numelui celei mai

---

[1] „Inchizitor special desemnat de Scaunul Apostolic”, în lb. latină, în original (n. red.).

recente iubite a episcopului, ținut în mare secret – nu obişnuieşte să mă informeze cu privire la asemenea detalii. Şi nici nu le aştept. Cine îşi bagă nasul în treburile episcopilor riscă să şi-l piardă. Iar mie îmi este simpatic nasul meu.

— De asta nu mă îndoiesc. Dar pe mine nu mă interesează întâmplarea, ci numai sănătatea Sfinției Sale. Episcopul Konrad nu mai este la prima tinerețe, ar trebui să evite excesul de emoții fierbinți... Şi de abia a trecut o săptămână de când a onorat-o pe Ulrike von Rhein. Şi apoi, vizitele la călugărițele benedictine... Vă mirați, domnule cavaler? Misiunea inchizitorului este să ştie.

Din fundul pivniței s-a auzit un urlet. Întrerupt, transformat în horcăit.

— Misiunea inchizitorului este să ştie – a repetat Grzegorz Hejncze. Dar ştiu că episcopul Konrad călătoreşte prin Silezia nu numai ca să viziteze femeile căsătorite, tinerele văduve şi călugărițele. Episcopul Konrad pregăteşte următorul atac spre regiunea Broumov. Încearcă să-i convingă să colaboreze cu el pe Przemek Opawski şi pe domnul Albrecht von Kolditz. Să obțină ajutor armat din partea domnului Puta din Častoslovice, starostele din Kłodzko.

Fluturaşul-de-stâncă nu a comentat, nu a lăsat ochii în jos.

— Se pare că pe episcopul Konrad nu-l deranjează faptul că regele Sigismund şi principii Imperiului au stabilit cu totul altceva, a continuat inchizitorul. Că nu este voie să se repete greşelile din cruciadele anterioare. Că trebuie să procedăm cu chibzuință şi fără euforie. Că trebuie să ne pregătim. Să încheiem înțelegeri şi alianțe, să strângem bani. Să-i atragem de partea noastră pe domnii din Moravia. Iar până atunci să ne abținem de la încăierări armate.

— Înălțimea Sa episcopul Konrad, a întrerupt tăcerea Fluturaşul-de-stâncă, nu trebuie să țină seama de principii Imperiului, căci în Silezia este egalul lor... dacă nu chiar mai sus decât ei. Iar bunul rege Sigismund pare să fie ocupat... Ca bastion al creştinătății se luptă cu turcii la Dunăre. Doreşte un nou Nicopol. Şi poate că se străduieşte să uite alte bătăi pe care le-a luat de la husiți acum trei ani la Německý Brod, poate se străduieşte să uite cum a fugit de acolo. Dar poate că încă mai ține minte, căci nu se prea grăbeşte cu noua expediție cehă. Aşadar, Dumnezeu vede că îi revine episcopului Konrad obligația de a

semăna spaima printre eretici. Dar ştie şi înălţimea Voastră *si vis pacem, para bellum*[1].

— Mai ştiu, de asemenea – inchizitorul a înfruntat fără dificultate privirea interlocutorului – că *nemo sapiens, nisi patient*[2]. Dar să lăsăm asta. Aveam câteva treburi cu episcopul. Câteva întrebări. Dar din moment ce e plecat... N-am ce face. Căci nu mă pot bizui pe faptul că veţi răspunde Domnia Voastră la aceste întrebări, domnule Grellenort, nu-i aşa?

— Depinde de întrebările pe care binevoieşte să le pună Înălţimea Voastră.

Inchizitorul a tăcut o clipă, parcă aştepta ca cel torturat în pivniţă să urle din nou.

— Este vorba de acele morţi ciudate, de omorurile acelea enigmatice, a spus el după ce a răsunat răcnetul... Domnul Albrecht von Bart, ucis lângă Strzelin. Domnul Piotr de Bielau, ucis undeva pe lângă Henryków. Domnul Czambor din Heissenstein, înjunghiat mişeleşte la Sobótka. Negustorul Neumarkt, atacat şi ucis în hanul din Świdnica. Negustorul Fabian Pfefferkorn, omorât chiar în pragul bisericii colegiului din Niemodlin. În ultima vreme, în Silezia au loc omoruri ciudate, tainice, enigmatice, neelucidate. Nu se poate ca episcopul să nu fi auzit de aceasta. Nici Domnia Voastră.

— Ce să zic, nu pot nega, ne-a ajuns la urechi, a recunoscut indiferent Fluturaşul-de-stâncă. Dar nu ne-am bătut capul în mod special cu aceasta, nici episcopul, nici eu. De când este asasinatul un asemenea eveniment? Mereu omoară cineva pe altcineva. În loc să-l iubească pe aproapele lor, oamenii se urăsc şi sunt gata să se trimită unul pe altul pentru orice fleac pe lumea cealaltă. Duşmani are fiecare şi motivele nu lipsesc niciodată.

— Îmi citiţi gândurile, a spus la fel de indiferent Hejncze. Şi îmi luaţi cuvintele din gură. Aparent, acest lucru se aplică şi acestor crime neelucidate. Aparent nu lipsesc nici motivul, nici criminalul pe care să cadă imediat bănuielile. Sunt certuri între vecini, trădări în căsnicie, duşmănii între neamuri, ai spune că e suficient să întinzi mâna şi i-ai găsit pe vinovaţi, totul e limpede. Dar când examinezi chestiunea mai atent... nimic nu este limpede. Şi tocmai de aceea aceste omoruri sunt un eveniment.

— Asta e tot?

---

[1] „Dacă vrei pace, pregăteşte-te de război”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Nimeni nu este înţelept dacă nu este răbdător”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Nu e tot. Este vorba de o îndemânare uimitoare, de necrezut a ucigaşului... sau a ucigaşilor. În toate cazurile, atacurile s-au produs pe neaşteptate, ca un trăsnet din cer senin. Absolut din senin. Omorurile au fost săvârşite la amiază. Aproape exact la miezul zilei.

— Interesant.

— Asta îmi ziceam şi eu.

— Interesant este altceva, a repetat Fluturaşul-de-stâncă. Anume că nu recunoaşteţi cuvintele psalmului. Nu vă spune nimic *sagitta volans in die*[1]? Săgeata ca un fulger, vârful ascuţit care cade din cer senin şi aduce moartea? Nu vă aminteşte nimic demonul care omoară la miezul zilei? Chiar că mă mir.

— Aşadar un demon.

Inchizitorul şi-a dus mâinile împreunate la buze, dar nu a reuşit să-şi ascundă în întregime zâmbetul sarcastic. Un demon bântuie prin Silezia şi săvârşeşte omoruri. Un demon şi o săgeată demonică, *sagitta volans in die*. Ei, ei. Incredibil.

— *Haeresis est maxima, opera daemonum non credere*[2], a ripostat imediat Fluturaşul-de-stâncă. Se cuvine oare ca eu, un muritor de rând, să amintesc acest lucru inchizitorului papal?

— Nu se cuvine – privirea inchizitorului a devenit dură, în voce a răsunat o notă periculoasă. Nu se cuvine deloc, domnule von Grellenort. Nu-mi mai amintiţi nimic, vă rog. Concentraţi-vă mai bine pe răspunsurile la întrebări.

Un urlet plin de durere venind din pivniţă a punctat plin de semnificaţie afirmaţia. Dar Fluturaşul-de-stâncă nici măcar nu a tresărit.

— Nu sunt în stare să dau ajutor, Înălţimea Voastră. Deşi, aşa cum am spus, zvonuri despre acele omoruri au ajuns şi la mine, numele respectivelor victime nu-mi spun nimic. Nu am auzit niciodată de acei oameni, veştile despre soarta lor sunt o noutate pentru mine. Nu mi se pare că merită să-l întrebaţi pe Înălţimea Sa episcopul despre ele. Vă va răspunde la fel ca mine. Şi vă va pune o întrebare pe care eu nu îndrăznesc să o pun.

— Dar îndrăzniţi. Nu vă ameninţă nimic.

---

[1] „Săgeata care zboară în timpul zilei”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Este cea mai mare erezie să nu crezi lucrările demonilor”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Episcopul ar întreba: Prin ce anume mai sus-amintiții von Bielau, Pfefferkorn, acela, nu-mi amintesc, Czambor sau Bambor au meritat atenția Sfântului Oficiu?

— Episcopul ar primi răspuns, a ripostat imediat Hejncze. Sfântul Oficiu a avut față de sus-numiții *suspicio de haeresi*. Bănuieli de simpatii prohusite. De contacte cu disidenții cehi.

— Ha. Aşadar, ticăloşi. Dacă au fost ucişi, Inchiziția nu are motive să-i plângă. Din câte îl cunosc, episcopul ar spune fără îndoială că nu poate decât să se bucure. Că cineva a făcut acest lucru în locul Oficiului.

— Oficiului nu-i place să facă altcineva treaba în locul lui. Aşa i-aş răspunde episcopului.

— Episcopul ar riposta că în acest caz Oficiul trebuie să acționeze mai corect şi mai repede.

Din pivniță a ajuns un răcnet – de astă dată mult mai puternic, înfricoşător, neîntrerupt şi mai lung. Buzele subțiri ale Fluturaşului-de-stâncă s-au strâmbat într-o parodie de zâmbet.

— Oho, a arătat dând din cap. Fierul înroşit. Înainte a fost un *strappado*[1] obişnuit şi bâte pe degetele de la mâini şi de la picioare. Aşa este?

— Este un păcătos înrăit, a răspuns fără chef Hejncze. *Haereticus pertinax*[2]... Dar să nu ne abatem de la subiect, cavalere. Să binevoiți să-i repetați Înălțimii Sale episcopul Konrad că Sfânta Inchiziție observă cu o nemulțumire crescândă că dispar în mod tainic oameni împotriva cărora s-au făcut denunțuri. Oameni bănuiți de erezie, de înțelegeri şi conspirații cu ereticii. Oameni aceştia mor înainte ca Inchiziția să apuce să-i interogheze. Parcă cineva ar vrea să şteargă urmele. Iar celui care şterge urmele ereziei îi va fi greu să se apere de acuzația de erezie.

— Îi voi repeta episcopului cuvânt cu cuvânt, a zâmbit batjocoritor Fluturaşul-de-stâncă. Dar mă îndoiesc că se va speria. Nu face parte dintre cei care se sperie uşor. Ca toți Piaştii.

După urletul anterior se părea că cel torturat nu mai reuşeşte să răcnească tare şi sfâşietor. Dar era numai o părere.

— Dacă acum nu recunoaşte nimic, a spus Fluturaşul-de-stâncă, nu va recunoaşte niciodată.

— Se pare că vă pricepeți.

---

[1] Formă de tortură în care mâinile victimei sunt legate la spate şi suspendate de o frânghie, iar de picioare i se atârnă greutăţi pentru intensificarea durerii.

[2] „Eretic încăpăţânat”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Nu practic, Doamne fereşte. Fluturaşul-de-stâncă a zâmbit răutăcios: Dar am citit scrierile practicienilor. Bernard de Gui. Nicolau Eimeric. Şi marii voştri înaintaşi din Silezia: Peregryn din Opole, Jan Schwenckfeld. Mai ales pe acesta din urmă l-aş recomanda atenției unui tânăr ca Înălțimea Voastră.

— Chiar aşa?

— Nesmintit. Căci Fratele Schwenckfeld se bucura şi era vesel întotdeauna când o mână misterioasă înhăța un tâlhar, un eretic sau un sprijinitor al ereticilor. Fratele Jan mulțumea în sinea sa acelei mâini misterioase şi refuza să se roage pentru ea. Pentru că în felul acesta era un ticălos mai puțin, iar fratele Jan avea mai mult timp pentru alți nemernici. Fratele Jan considera că este bine şi corect ca păcătoşii să trăiască mereu cu frica în sân. Aşa cum spune Deuteronomul: Să tremure păcătosul zi şi noapte şi să nu fie sigur de viață. Pentru că dimineața se gândeşte: cine va face să apuc seara, iar seara: cine va face să apuc dimineața.

— Spuneți lucruri interesante, domnule. Am să mă gândesc la ele, puteți fi sigur.

— Afirmați, a spus după o clipă Fluturaşul-de-stâncă – iar această părere a fost sancționată de mulți papi şi doctori ai Bisericii –, că vrăjitorii şi ereticii sunt o sectă mare, care nu acționează deloc haotic, ci în conformitate cu un plan mare, inventat de însuşi Satan. Afirmați cu convingere că erezia şi *maleficium* reprezintă una şi aceeaşi organizație puternică numeric, integrată, perfect rânduită, condusă de diavol. O organizație care, printr-o luptă neabătută şi înverşunată, îşi realizează în mod consecvent planul de a-l răsturna pe Dumnezeu şi de a prelua puterea asupra lumii. Atunci de ce respingeți cu atâta înflăcărare gândul că în această luptă şi cealaltă parte luptătoare... şi-a înființat... propria organizație misterioasă? De ce nu vă vine să credeți?

— Fie şi numai pentru faptul că astfel de opinii nu au fost sancționate de niciun papă şi de niciun doctor al Bisericii, a răspuns calm inchizitorul. Şi pentru că, adaug eu, Dumnezeu nu are nevoie de niciun fel de organizații misterioase, căci ne are pe noi, Sfântul Oficiu. Şi pentru că, mai adaug, am văzut destui sminteți care credeau că sunt unealta Domnului şi acționează din porunca lui Dumnezeu şi în numele providenței. Am văzut prea mulți dintre cei care aud voci.

— Vă invidiez. Ați văzut multe. Cine ar fi crezut, văzând cât de tânăr este Înălțimea Voastră.

— Cu toate acestea – Grzegorz Hejncze a ignorat tonul batjocoritor dacă îmi va cădea în mână cândva acea *sagitta volans*, acel demon autointitulat unealta Domnului... se va termina nu cu tortura, la care respectivul demon se aşteaptă, ci cu închisoarea cu trei lacăte în *Narrenturm*. Căci în Turnul Nebunilor este locul nebunilor şi al smintiţilor.

Pe scările dinspre pivniţă, de unde de mult nu mai răzbăteau ţipete, se auzeau paşi de ghete.

În curând în încăpere a intrat un dominican slab. S-a apropiat de masă, a făcut o plecăciune, arătându-şi chelia presărată cu pete maronii de deasupra tonsurii înguste în formă de cunună.

— Ei, cum e? Frate Arnolf? A mărturisit?

— A mărturisit.

— *Bene.* Că începuse să mă plictisească.

Călugărul a ridicat ochii. Nu se vedea în ei repulsie. Nici plictiseală. Era clar că procedura din pivniţa primăriei nu-l plictisise şi nu-l dezgustase câtuşi de puţin. Dimpotrivă. Era evident că ar fi început cu plăcere alta. Fluturaşul-de-stâncă a zâmbit sufletului înfrăţit. Dominicanul nu i-a răspuns la zâmbet.

— Şi cum e?

— Mărturisirile sunt consemnate în scris. Începând cu invocarea demonului, prin teurgie şi conjurarea pentru tetragramă şi magia demonică. A descris persoanele pe care le-a văzut în timpul sabaturilor şi al miselor negre... Dar nu a dezvăluit, deşi ne-am străduit, locul unde sunt ascunse cărţile magice şi grimoarele... Dar l-am silit să ne dea numele persoanelor pentru care a confecţionat talismane, printre care şi amulete aducătoare de moarte. A mai mărturisit că, tot cu ajutorul diavolului, folosind *urim şi thurim*[1], a silit şi a sedus o fecioară...

— Despre ce îmi tot povesteşti aici, frate? a strigat Hejncze. Ce mă interesează pe mine demonii şi fecioarele? Contactele cu cehi! Numele spionilor şi emisarilor taboriţi! Cutiile de contact! Ascunzătorile armelor şi materialelor de propagandă! Numele celor recrutaţi! Numele simpatizanţilor husiţi.

— Dintre aceştia nu a mărturisit nimic, s-a bâlbâit călugărul.

— Atunci apucaţi-vă din nou de el, a spus Hejncze şi s-a ridicat în picioare. Domnule von Gellenort...

— Mai dăruiţi-mi o clipă – Fluturaşul-de-stâncă a arătat din priviri spre dominicanul slab.

---

[1] În Biblia ebraică, Urim şi Tumim sunt elemente legate de divinaţie în general.

Inchizitorul l-a expediat pe călugăr cu un gest nerăbdător. Fluturaşul-de-stâncă a aşteptat să iasă.

— Aş vrea să dau dovadă de bunăvoinţă, a spus el. Sperând că va rămâne o taină, în privinţa acelor omoruri enigmatice, aş dori, dacă îmi este îngăduit, să sfătuiesc pe Înălţimea Voastră...

— Numai să nu-mi spuneţi, Hejncze, vă rog frumos, să nu-mi spuneţi că de vină sunt evreii, a spus inchizitorul fără să ridice privirile şi a bătut cu degetele în masă. Că au folosit *urim şi thurim.*

— Aş dori să primiţi... şi să ascultaţi cu atenţie... Două persoane.

— Numele.

— Urban Horn. Reinmar din Bielawa.

— Fratele celui ucis?

Grzegorz Hejncze s-a încruntat, dar asta nu a durat decât o secundă.

— Ha. Fără comentarii, fără comentarii, domnule Birkart. Căci iar vă pregătiţi să-mi reproşaţi necunoaşterea Scripturii, de astă dată a poveştii lui Cain şi Abel. Aceştia doi deocamdată. Îmi daţi cuvântul?

— Îţi dau.

Timp de o clipă s-au măsurat reciproc cu priviri sfredelitoare.

Îi voi găsi pe amândoi, îşi spunea inchizitorul. *Şi mai repede decât îţi închipui. Pun capul jos pentru asta.*

Iar eu mi-l pun jos că n-ai să-i găseşti în viaţă, şi-a spus Fluturaşul-de-stâncă.

— Mergi cu bine, domnule von Grellenort. Dumnezeu cu Domnia Ta.

— Amin, Înălţimea Voastră.

Spiţerul Zachariasz Voigt gemea şi se tânguia. Fusese aruncat într-un colţ al celulei închisorii din primărie, într-o adâncitură unde se aduna toată umezeala de pe pereţi. Paiele de aici erau putrezite şi ude. Spiţerul nu putea însă să-şi schimbe locul, abia dacă putea să-şi modifice poziţia, căci avea coatele zdrobite, articulaţiile umerilor dislocate, genunchii sfărâmaţi, degetele de la mâini strivite şi arsuri dureroase în tălpi şi pe şolduri. Zăcea aşadar pe spate, gemea, scâncea, murmura ceva printre buzele acoperite de sânge închegat. Şi delira.

Chiar din zid, chiar din peretele acoperit de o tencuială de mucegai, parcă direct din crăpătura dintre cărămizi, a ieşit o pasăre. Şi s-a transformat imediat într-un bărbat cu părul negru,

îmbrăcat în veşminte negre. Adică într-o făptură cu chip uman. Căci Zachariasz Voigt ştia bine că acesta nu este om.

— O, stăpânul meu! a gemut el, răsucindu-se pe paie. O, prinț al întunericului... Maestre preaiubit... Ai venit! Nu l-ai părăsit la greu pe servitorul tău credincios...

— Trebuie să te dezamăgesc, i-a spus făptura brunetă, aplecându-se deasupra lui. Nu sunt diavolul. Sunt un trimis al diavolului. Diavolului îi pasă prea puțin de pierderea unui singur individ.

Zachariasz Voigt a deschis gura ca şi când ar fi vrut să țipe, dar nu a reuşit decât să scâncească. Făptura cu păr negru l-a apucat de tâmple.

— Locul unde sunt ascunse tratatele şi grimoarele, a rostit. Îmi pare rău, dar trebuie să-l aflu de la tine. Oricum ție aceste cărți nu-ți vor mai fi de niciun folos. Iar mie îmi sunt foarte necesare. Cu această ocazie, te scutesc de alte torturi şi de focul rugului.

— Dacă nu eşti diavolul...

Ochii vrăjitorului care îşi pierdea puterea asupra propriei persoane s-au căscat îngroziți.

— Atunci ai venit... De la celălalt? O, Doamne...

— Din nou te voi dezamăgi, a zâmbit Fluturaşul-de-stâncă. Acestuia îi pasă şi mai puțin de soarta unui individ.

Capitolul 15

În care se vede că expresiile „artă rentabilă” şi „gheşeft artistic” nu trebuie deloc să însemne o *contradicţia in adiecto,* „o contradicţie în sine”, totuşi în domeniul culturii, nici chiar invenţiile epocale nu-şi găsesc uşor sponsori.

Ca orice oraş mare din Silezia, Świdnica ameninţa cu o amendă de o grivnă pe oricine ar fi îndrăznit să arunce gunoaie sau murdării pe stradă. Dar se pare că acest ordin nu era aplicat foarte strict, dimpotrivă, se vedea că nimeni nu se sinchiseşte de această interdicţie. Ploaia scurtă dar abundentă de dimineaţă înmuiase străzile oraşului, iar copitele cailor şi boilor le-au transformat repede într-un amestec de balegă, noroi şi paie. Din acest amestec se înălţau, ca nişte insule în ocean, grămezile de gunoaie, bogat ornamentate cu felurite exemplare, uneori foarte spectaculoase, de hoituri. Unde noroiul era mai gros, plescăiau gâştele, unde era mai subţire, înotau raţele. Oamenii se mişcau anevoie pe trotuarele de scânduri şi leaţuri, iar mulţi dintre ei cădeau. Deşi hotărârile primăriei ameninţau cu o amendă de o grivnă dacă animalele erau lăsate în libertate, străzile erau pline de porci care guiţau şi alergau înnebuniţi în ambele sensuri. Porcii păreau smintiţi, tropăiau orbeşte după exemplul străbunilor lor biblici din Gadara, lovindu-i pe trecători şi speriind caii.

Au trecut de Strada Ţesătorilor, apoi de Strada Dogarilor, unde bocăneau ciocanele, în sfârşit de Strada înaltă, dincolo de care era piaţa. Reynevan se simţea ispitit să arunce o privire în vestita spiţerie din apropiere „La Dragonul de Aur“, căci îl cunoştea bine pe spiţer, domnul Krzysztof Eschenloer, cu care studiase cândva bazele chimiei şi ale magiei albe. Dar a renunţat la intenţie, căci în ultimele trei săptămâni învăţase multe despre principiile conspiraţiei. Şi în plus, Szarlej se grăbea. Nu au încetinit pasul nici măcar lângă vreo berărie, în care se servea berea de Świdnica fermentată în casă, cunoscută în întreaga lume. Au străbătut repede – atât cât permitea aglomeraţia – târgul de legume pe sub arcadele chiar din faţa primăriei şi prin strada Kraszewicka, plină de căruţe.

Au intrat în urma lui Szarlej pe sub bolta scundă de piatră în tunelul întunecat al unei porţi care duhnea în aşa hal, de parcă aici s-ar fi pişat din vremurile de demult străvechile triburi ale silezienilor şi dadosesanilor[1]. Au ajuns în curte. Spaţiul îngust era plin de gunoaie şi resturi şi erau atât de multe pisici, încât nu s-ar fi ruşinat cu ele nici templul zeiţei Bastet din vechiul Bubastis egiptean. În fundul curţii era un cerdac în formă de potcoavă, iar alături de scara abruptă care ducea spre el se afla o clădire de lemn, purtând urme vagi de vopsea şi bronz auriu provenind din veacurile de demult.

— Vreun sfânt?

— Evanghelistul Luca, a explicat Szarlej, urcând scările care scârţâiau. Patronul artiştilor pictori.

— Şi de ce am venit aici, la aceşti artişti pictori?

— După diverse echipamente.

— Pierdere de timp, l-a întrerupt Reynevan nerăbdător, căci îi era dor de iubita sa. Pierdem timpul! Ce echipament? Nu înţeleg...

— Pentru tine vom găsi obiele noi, l-a întrerupt Szarlej. Crede-mă, ai mare nevoie de ele. Şi o să răsuflăm şi noi uşuraţi când o să le lepezi pe cele vechi.

Pisicile care li se frecau de picioare le-au cedat locul fără chef. Szarlej a făcut zgomot – uşa masivă s-a deschis şi în cadrul ei a apărut un domn scund, sfrijit şi ciufulit, cu nasul vineţiu, într-un halat acoperit cu o feerie de pete de diverse culori.

— Maestrul Justus Schottel nu este aici, a anunţat el, strângând caraghios din pleoape. Veniţi mai târziu, domnilor... Dumnezeule! Nu pot să-mi cred ochilor! Preacinstitul domn...

— Szarlej, i-a luat-o repede înainte demeritul. Nu mă ţineţi în prag, domnule Unger.

— Sigur, sigur... Poftiţi, poftiţi...

Înăuntru mirosea puternic a vopsea, a ulei de in şi a răşină, munca era în toi. Vreo zece tineri cu şorţuri murdare de unsoare şi de negreală îşi făceau de lucru în jurul celor două maşini ciudate. Maşinile erau prevăzute cu vârtelniţe şi aminteau de nişte prese. Şi chiar erau prese. În faţa ochilor lui Reynevan, tinerii au scos de sub scândura strânsă cu două şuruburi de lemn o foaie de hârtie pe care se vedea Madona cu Pruncul.

— Interesant.

---

[1] Vechi trib slav din Silezia Inferioară, menţionat în secolele al X-lea – al XI-lea.

— Ei? Domnul Unger cu nasul lui vinețiu şi-a dezlipit privirile de Samson al Mierii: Ce ziceți, tinere domn?

— Că este interesant.

— Chiar mai mult decât interesant.

Szarlej a scos coala de hârtie de sub cea de-a doua maşină. Pe coală erau câteva dreptunghiuri aşezate în ordine. Erau cărți de joc, aşi, valeți, dame şi popi, cărți moderne, după modelul franțuzesc, *pique* şi *trèfle*.

— Un pachet întreg, s-a lăudat Unger, adică treizeci şi şase de cărți, îl facem în patru zile.

— La Leipzig se face în două zile.

— Dar e producție de serie! a ridicat mândru Unger nasul vinețiu. Din fel de fel de gravuri, vopsite cum se nimereşte, decupate strâmb. Dar ale noastre, numai priviți un pic ce desen clar, iar când se va aplica culoarea, va fi o capodoperă. Cu ale noastre se joacă în castele şi conace, ba chiar şi în catedrale şi colegii, iar cu alea de la Leipzig joacă prin cârciumi şi bordeluri numai prăpădiții!.

— Bine, bine. Şi cât luați pe un pachet?

— Un groş şi jumătate, dacă atelierul le livrează *loco*[1]. Dacă este un client *franco*[2], se adaugă transportul.

— Duceți-ne în încăperea din spate, domnule Szymon. Îl aştept acolo pe maestrul Schottel.

În a doua încăpere prin care au trecut era mai multă linişte şi mai mult calm. Aici trei artişti stăteau în fața şevaletelor. Erau atât de cufundați în muncă, încât nici nu au întors capetele.

Pe şevaletul primului artist erau numai grundul şi o schiță, dar nu se putea deduce ce va reprezenta tabloul. Lucrarea celui de-al doilea era mult mai avansată, se vedea deja Salomeea cu capul lui Ioan Botezătorul pe tavă. Salomeea avea pe ea un veşmânt vălurit şi complet transparent, artistul avusese grijă să se vadă toate amănuntele. Samson al Mierii a pufnit în tăcere, Reynevan a oftat. S-a uitat la cel de-al treilea tablou. Şi a oftat şi mai tare.

Tabloul era aproape gata şi îl reprezenta pe Sfântul Sebastian. Dar acel Sebastian din tablou se deosebea destul de mult de reprezentările obişnuite ale martirului. Evident, stătea tot aşa lângă stâlp, cu un zâmbet inspirat, în pofida săgeților înfipte în

---

[1] „Pe loc”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Străin”, „din altă parte”, în lb. latină, în original (n. red.).

pântecul şi în trunchiului efebului. Aici asemănarea înceta. Căci acest Sebastian era complet gol. Stătea cu scula groasă atârnând atât de ostentativ, că orice bărbat se simțea stânjenit văzând-o.

— Comandă specială, a explicat Szymon Unger. Pentru mănăstirea călugărițelor cisterciene din Trzebnica. Poftiți, domnilor, în încăperea dinăuntru.

Din Strada Cazangiilor se auzeau zgomote şi scrâşnete răsunătoare.

— Ăştia – a arătat cu o mişcare din cap Szarlej, care de mai multă vreme scria ceva pe o bucată de hârtie –, ăştia se vede că au multe comenzi. Branşa cazangiilor este la mare căutare. Dar voi cum stați, dragă domnule Szymon?

— Stagnăm, a răspuns destul de mohorât Unger. Nu spun, comenzi sunt. Dar ce folos? Unde ne putem desface marfa? Nu mergi niciun sfert de milă şi te şi opresc, de unde vii, unde te duci, cu ce treabă, scotocesc în saci şi desagi...

— Cine? Inchiziția? Sau Kolditz?

— Şi unii, şi alții. Părinții inchizitori locuiesc la dominicani, la o aruncătură de băț de aici. Iar în domnul staroste Kolditz parcă a intrat diavolul. Şi asta numai pentru că au prins câțiva emisari cehi cu scrieri şi manifeste eretice. Iar aceştia, când i-a pârpălit puțin la primărie micul meşter, au mărturisit cu cine s-au vorbit, cine i-au ajutat. La noi, ca şi la Jawor, la Rychbach, ba chiar şi prin sate, la Kleczków, la Wiry... Numai aici, la Świdnica au ars opt pe rug pe pajiştea din fața Porții de Jos. Dar adevărata nenorocire a început acum o săptămână, când, de ziua apostolului Bartolomeu, chiar la amiază, pe drumul spre Wrocław, cineva l-a omorât pe un negustor bogat, domnul Mikołaj Neumarkt. A fost o treabă ciudată, oh, foarte ciudată...

— Ciudată? Lui Reynevan i s-a trezit imediat interesul: De ce?

— Pentru că, tinere domn, nimeni nu a putut înțelege cine şi de ce l-a omorât pe domnul Neumarkt. Unii spuneau, cică, au fost cavalerii bandiți, raubritterii, poate chiar unul ca Hayn von Czirne sau Buko Krossig. Alții spuneau că a fost Kunz Aulock, tot un bandit înrăit. Aulock, spuneau oamenii, îl fugăreşte prin toată Silezia pe un tânăr, un proscris, pentru că acel tinerel a batjocorit prin siluire şi vrăjitorii nevasta cuiva. Alții spun că ucigaşul trebuie să fie tocmai acel tânăr. Iar alții spun că ucigaşii sunt husiții, pe care domnul Neumarkt i-a supărat cu ceva. Cum a fost cu adevărat nu se poate şti, dar domnul staroste Kolditz şi-a ieşit

din minţi. A jurat că, dacă îl prinde pe ucigaşul domnului Neumarkt, îl jupoaie de viu. Şi situaţia este de aşa natură, că nu avem unde să ne desfacem marfa, pentru că mereu ne controlează, când unii, când alţii, dacă nu Inchiziţia, atunci oamenii starostelui... da, da...

— Da, da.

Reynevan, care de mai mult timp se amuza mâzgălind ceva cu cărbunele pe hârtie, a ridicat brusc capul şi i-a dat un ghiont lui Samson al Mierii.

— *Publicus super omnes* – a spus el încet, arătându-i hârtia. *Annis de sanctimonia. Positione hominis. Voluntas vitae.*[1]

— Poftim?

— *Voluntas vitae.* Sau poate *potestas vitae*[2]? Mă străduiesc să descifrez ce scria pe hârtia arsă a lui Peterlin. Pe cea pe care am scos-o din foc la Powojowice. Ai uitat? Ai afirmat că este importantă. Trebuia să-mi amintesc ce scria acolo. Aşadar, îmi amintesc.

— A, aşa este. Hmm... *Potestas vitae?* Din păcate. Nu se leagă de nimic.

— Iar maestrul Justus nu este aici, a murmurat ca pentru sine Unger, nu este aici şi gata.

Ca un făcut, chiar atunci uşa s-a deschis şi în cadrul ei s-a ivit un domn cu o mantie mare, căptuşită cu blană şi cu mâneci foarte largi. Nu arăta ca un artist. Arăta ca starostele oraşului.

— Salut, Justus.

— Pe moaştele Sfântului Wolfgang! Pawel! Tu eşti? În libertate?

— După cum vezi. Şi mă numesc Szarlej.

— Szarlej, hmm... Şi... hmm... tovarăşii tăi?

— Şi ei sunt în libertate.

Maestrul Schottel a mângâiat motanul care apăruse nu se ştie de unde şi i se freca de picioare. Apoi s-a aşezat la masă şi şi-a încrucişat braţele pe burtă. L-a examinat atent pe Reynevan şi mult timp, foarte mult timp, nu şi-a luat privirile de la Samson al Mierii.

— Ai venit după bani, a spus în cele din urmă încruntat. Trebuie să te previn...

---

[1] „Publicul mai presus de orice. [...] De anii de sfinţenie. De poziţia unui bărbat. De pofta de viaţă.", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Puterea de a trăi", în lb. latină, în original (n. red.).

— Că treburile merg prost, i-a retezat-o neceremonios Szarlej. Ştiu. Am auzit. Uite aici lista. Am scris-o cât m-am plictisit să te aştept. Tot ce figurează pe listă trebuie să am mâine.

Motanul a sărit pe genunchii lui Schottel; gravorul în lemn l-a mângâiat îngândurat. A citit lista mult timp. În cele din urmă, a ridicat privirile.

— Poimâine. Că mâine e duminică.

— Aşa e, am uitat, a încuviinţat dând din cap Szarlej. Ei, să sărbătorim şi noi ziua sfântă. Nu ştiu când am să mai vin la Świdnica, ar fi deci un păcat să nu vizităm câteva berării şi să vedem cum s-a făcut berea de casă anul acesta. Dar poimâine, *maestro*, poimâine. Luni, nicio zi mai târziu. Pricepi?

Maestrul Schottel l-a asigurat cu o mişcare din cap că aşa va fi.

— Nu te întreb de starea contului meu, a spus după o clipă Szarlej, căci nu am intenţia să dizolv societatea şi nici să-mi retrag participaţiile. Dar dă-mi asigurări că ai grijă de societate. Că nu dispreţuieşti informaţiile sau sfaturile bune. Orice idei care pot fi profitabile pentru societate. Ştii despre ce vorbesc.

— Ştiu.

Justus Schottle a scos din pungă o cheie mare.

— Şi am să te conving imediat că pun la inimă ideile şi sfaturile tale. Domnule Szymon, te rog să scoţi din dulap şi să aduci aici probele xilogravurilor. Cele din seria biblică.

Unger s-a executat rapid.

— Poftim – Schottel a împrăştiat colile pe masă. Totul făcut cu mâna mea, nu le-am dat ucenicilor. Unele sunt gata sub presă, la câteva dintre ele încă mai lucrez. Sunt convins că ideea ta a fost bună. Că oamenii le vor cumpăra. Adică seria noastră biblică. Te rog, dă-ţi cu părerea. Vă rog, domnilor, daţi-vă cu părerea.

Toţi s-au aplecat deasupra mesei.

— Ce este...

Reynevan, roşu la faţă, a arătat spre una din coli, care înfăţişa un cuplu în pielea goală, într-o poziţie şi o situaţie absolut fără echivoc.

— Ce este asta?

— Adam şi Eva. Doar se vede! Şi Eva se reazemă de Copacul Interzis.

— Aha!

— Iar aici, vă rog să observaţi – le-a arătat gravorul plin de mândrie pentru operele sale – sunt Moise şi Agar. Aici sunt

Samson şi Dalila. Aici Amnon şi Tamar. Aşa e că mi-a reuşit foarte frumos? Iar aici...

— Pe sufletul meu... Ce poate să fie? Încâlceala asta?

— Iacob, Lea şi Rahela.

— Şi asta..., s-a bâlbâit Reynevan, simţind că îi ţâşneşte sângele din urechi în orice clipă. Ce este... ce...

— David şi Ionatan, a explicat netulburat Justus Shottel. Dar trebuie să mai îndrept câte ceva. Să transform...

— Transformă, l-a întrerupt destul de rece Szarlej, transformă-l în David şi Betsabe. Pentru că nu mai lipsesc aici decât Balaam şi măgăriţa. Mai frânează-ţi puţin imaginaţia, Justus. Prea multă strică, la fel ca prea multă sare în supă. Şi e rău pentru afaceri.

— Dar, în general vorbind, a adăugat, ca să-l îmbuneze pe artistul jignit, *bene, bene, benissime, maestro*[1]. Am să spun pe scurt: mai bine decât mă aşteptam.

Justus Schottel s-a luminat la faţă, ca orice artist vanitos şi dornic de laude.

— Vezi aşadar, că nu stau degeaba, am grijă de interesele firmei. Şi am să-ţi mai spun că am stabilit legături foarte interesante, care pot fi foarte folositoare pentru asociaţia noastră. Căci trebuie să ştii că am cunoscut la cârciuma „La Boul şi Mielul“ un tânăr neobişnuit, un inventator talentat... Ei, ce să-ţi mai povestesc, ai să vezi şi ai să auzi singur. Pentru că l-am invitat aici. Numai să-l vezi. Garantez, când ai să-l cunoşti...

— N-am să-l cunosc, l-a întrerupt Szarlej. Nu aş vrea ca acel tânăr să mă vadă la tine. Nici pe mine, nici pe tovarăşii mei.

— Înţeleg, a spus Schottel după o clipă de tăcere. Iar ai băgat pe cineva în căcat.

— Se poate spune şi aşa.

— Penal sau politic?

— Depinde de punctul de vedere.

— Ei, a oftat Schottel, aşa sunt vremurile. Că nu vrei să fii văzut aici, înţeleg. Dar în cazul de faţă, obiecţiile tale sunt neîntemeiate. Tânărul despre care vorbesc este neamţ, de fel din Mainz, bacalaureat al universităţii din Erfurt. La Świdnica este în trecere. Nu cunoaşte pe nimeni aici. Şi nici nu va cunoaşte, căci pleacă în curând. Merită să faci cunoştinţă cu el, Szarlej. Este o

---

[1] „Bine, bine, grozav, maestre”, în lb. latină, în original (n. red.).

minte neobişnuit de luminată, un vizionar, aş spune. Într-adevăr, *vir mirabilis*[1]. Ai să vezi singur.

Clopotul bisericii parohiale a răsunat profund şi melodios, chemarea lui la rugăciune de îngerul Domnului a fost preluată de toate clopotnițele celorlalte patru biserici din Świdnica. Clopotele marcau sfârşitul zilei de muncă – amuțiseră chiar şi atelierele harnice şi zgomotoase de pe Strada Cazangiilor.

Plecaseră de mult acasă şi artiştii, şi ucenicii din atelierul maestrului Justus Schottel, astfel că atunci când şi-a făcut apariția în cele din urmă oaspetele anunțat, acel vizionar cu minte luminată pe care merita să-l cunoşti, în încăperea cu prese erau numai maestrul, Szymon Unger, Szarlej, Reynevan şi Samson al Mierii.

Oaspetele era un bărbat tânăr, de aceeaşi vârstă cu Reynevan. Cărturarii s-au recunoscut unul pe altul – în timp ce se salutau, oaspetele i-a făcut lui Reynevan o plecăciune ceva mai puțin formală şi i-a adresat un zâmbet ceva mai sincer.

Nou-venitul purta cizme înalte din piele de Cordoba, o beretă de catifea moale şi o pelerină scurtă peste jacheta de piele încheiată cu mai multe clame de alamă. Avea pe umăr o sacoşă mare de călătorie. Pe scurt, arăta mai mult ca un truver rătăcitor, decât ca un cărturar – singurul lucru care indica relațiile academice era stiletul lat de Nürnberg, o armă răspândită în toate universitățile din Europa, atât printre studenți, cât şi printre oamenii de ştiință.

— Sunt bacalaureat al academiei din Erfurt, a spus tânărul, fără să mai aştepte să fie prezentat de Schottel, mă numesc Johannes Gensfleisch von Sulgeloch zum Gutenberg. Ştiu, este cam lung, de aceea îl scurtez de obicei la Gutenberg. Johannes Gutenberg.

— Mă bucur, l-a întrerupt Szarlej, dar şi eu sunt adeptul scurtării lucrurilor inutil de lungi, aşa că să trecem la obiect. La ce se referă invenția Domniei Voastre, domnule Johannes Gutenberg?

— La tipar. Mai exact, la tipărirea textelor.

Plictisit, Szarlej a împrăştiat xilogravurile care stăteau pe laviță, a scos şi a arătat una pe care, deasupra simbolului Sfintei Treimi, se vedea inscripția: BENEDICTE POPULI DEO NOSTRO.[2]

---

[1] „Un om minunat”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „Dumnezeu să binecuvânteze poporul nostru”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Ştiu..., a roşit uşor Gutenberg. Ştiu ce vreți să-mi dați de înțeles, domnule. Dar binevoiți să observați că, pentru a transpune textul pe placa de lemn, pentru a realiza această inscripție, gravorul trebuie să cioplească din greu în lemn două zile. Iar dacă greşeşte fie şi numai o singură literă, toată lucrarea nu mai este bună de nimic, trebuie să o ia de la capăt. Iar dacă ar trebui să pregătească gravurile – să zicem – pentru tot Psalmul şaizeci şi cinci, cât timp ar trebui să lucreze? Dar dacă ar vrea să tipărească toți psalmii? Sau toată Biblia? Cât timp...

— O veşnicie, fără îndoială, l-a întrerupt Szarlej. Din câte înțeleg, invenția Domniei Voastre elimină minusurile lucrului în lemn?

— În mare măsură.

— Interesant.

— Dacă îngăduiți, vă fac o demonstrație.

— Îngădui.

Johannes Gensfleisch von Sulgeloch zum Gutenberg şi-a desfăcut sacoşa şi a împrăştiat conținutul pe masă. Şi a început să demonstreze, descriind în cuvinte ceea ce făcea.

— Am executat dintr-un metal tare – a spus el şi a arătat – cubulețe cu fiecare literă. Literele de pe cubuleț sunt sculptate în afară, deci am numit acest cubuleț patriță. Apăsând această patriță pe cupru moale, am obținut o...

— Matriță, a ghicit Szarlej. Evident. Ceea ce este în relief se potriveşte cu ceea ce este afundat ca tata cu mama. Ascult mai departe, domnule Gutenberg.

— În matrițele concave – a arătat bacalaureatul – pot să torn oricât de multe litere doresc, adică fonturi. Uitați, ca acestea, vă rog să priviți. Apoi pun literele ale căror cubulețe se potrivesc unul cu altul, le aşez... în ordinea corespunzătoare... iată, pe acest cadru... Cadrul este mic, ca pentru demonstrație, dar în mod normal, vă rog să priviți, are dimensiunea paginii viitoarei cărți. După cum vedeți, îmi stabilesc lungimea rândului. Strâng cadrul cu o bandă de fier, ca să nu se împrăştie totul... Apoi o dau cu tuş, din acelaşi pe care îl folosiți şi Domniile Voastre... Pot să vă rog să mă ajutați, domnule Unger? Pun sub presă... apoi aşez o foaie de hârtie... Domnule Unger, şurubul... Şi poftiți, e gata.

Pe hârtie, aliniat chiar în mijloc şi tipărit foarte clar, se vedea:

IUBILATE DEO OMNIS TERRA

PSALMUM DICITE NOMINI EUIS.[1]

— Psalmul 65-a bătut din palme Justus Shottel. Pe cinstea mea!

— Sunt impresionat, a recunoscut Szarlej. Foarte impresionat, domnule Gutenberg. Aş fi şi mai impresionat dacă nu ar fi trebuit să fie „dicite nomini eius“, şi nu „euis“.

— Ha, ha, ha! Bacalaureatul s-a îmbujorat ca un student căruia îi reuşise o farsă: Intenționat am făcut aşa! Am făcut o greşeală intenționată a zețarului, adică o greşeală de tipar. Ca să vă demonstrez, priviți, vă rog, cât de uşor se poate face corectura. Scot litera pusă greşit, iată... O pun la locul ei... şurubul, domnule Unger... şi iată acum textul corect.

— *Bravo,* a spus Samson al Mierii. *Bravo bravissimo*. Chiar este impresionant!

Nu numai Szarlej, dar şi Schottel şi Unger au căscat gura. Este clar că ar fi fost mai puțin uimiți dacă ar fi început să vorbească motanul, statuia Sfântului Luca din curte sau Sfântului Sebastian cu mădularul mare din tablou.

— Aparențele uneori pot să înşele, a explicat pufnind Szarlej. Nu sunteți primii.

— Şi cu siguranță nici ultimii, a adăugat Reynevan.

— Iertare, a desfăcut brațele uriaşul. Nu am putut să mă împotrivesc ispitei... Căci am fost, orice s-ar spune, martorul unei descoperiri care va schimba fața epocii.

— Ha! s-a îmbujorat Gutenberg, bucuros de laude ca orice artist, chiar dacă sunt exprimate de un uriaş care ajunge cu capul în tavan şi are față de idiot.

— Exact aşa va fi! Aşa şi nu altfel! Vă rog să vă imaginați, preacinstiți domni, cărțile de învățătură în zeci de exemplare, ba chiar, oricât de prosteşte ar putea să sune astăzi, în sute de exemplare! Fără copierea anevoioasă care durează o veşnicie, înțelepciunea lumii tipărită şi accesibilă! Da, da! Iar dacă Domniile Voastre, preacinstiți domni, veți sprijini invenția mea, vă garantez că tocmai oraşul vostru, Świdnica, va fi vestit pentru totdeauna ca oraşul în care s-a aprins făclia luminării. Ca locul din care se împrăştie lumina în întreaga lume.

[1] „Înălţaţi lui Dumnezeu strigăte de bucurie, toţi locuitorii pământului", Psalmul 66, 1, în traducerea lui D. Cornilescu (n. red.).

— În mod sigur, a spus după o clipă Samson al Mierii, cu vocea lui blândă şi calmă. Văd cu ochii sufletului meu. O producţie în masă de hârtie, acoperită cu litere dese. Fiecare hârtie în sute de exemplare şi cândva, oricât ar suna de prosteşte, în mii de exemplare. Totul înmulţit de mai multe ori şi accesibil până departe. Minciuni, calomnii, pamflete, denunţuri, propagandă neagră şi demagogie care linguşeşte gloatele. Orice ticăloşie va fi înnobilată, orice josnicie va fi oficializată, orice minciună – adevăr. Orice porcărie – o virtute, orice extremă dezgustătoare – revoluţie progresistă; orice lozincă ieftină – înţelepciune, orice nemernicie – o valoare. Orice prostie va fi recunoscută, orice nătărău va fi încoronat. Pentru că totul este tipărit. Este pe hârtie, deci are putere, deci este obligatoriu. Domnule Gutenberg, va fi uşor de început. De pus în mişcare. Dar de oprit?

— Mă îndoiesc că va fi nevoie, a intervenit aparent serios Szarlej. Fiind mai realist decât tine, Samson, nu prevăd un succes atât de mare pentru această invenţie. Dar chiar dacă treburile ar merge pe făgaşul prorocit de tine, se poate oricum opri, se poate. Şi într-un mod cât se poate de simplu. Se alcătuieşte lucrul cel mai simplu din lume: un index de cărţi interzise.

Gutenberg, care cu o clipă înainte radia, s-a întunecat la faţă. Atât de tare, că lui Reynevan i s-a făcut chiar milă de el.

— Aşadar, nu prevedeţi un viitor pentru invenţia mea, a spus el cu o voce de mormânt. Aţi scos în evidenţă cu o înflăcărare inchizitorială părţile negative. Şi exact la fel ca şi inchizitorii le-aţi neglijat pe cele luminoase. Strălucitoare. Cele mai sfinte. Căci se va putea tipări şi în felul acesta se va răspândi larg Cuvântul Domnului. Ce răspundeţi la aceasta?

— Răspundem la fel ca inchizitorii, a spus Szarlej strâmbându-şi gura într-un zâmbet dispreţuitor. La fel ca papa. Ca părinţii Conciliului. Cum, domnule Gutenberg, nu ştiţi ce au spus în această privinţă părinţii Conciliului? *Sacra pagina*[1] trebuie să fie privilegiul clericilor, căci numai ei pot s-o înţeleagă. Categoric interzisă minţilor laicilor.

— Glumiţi!

Aşa credea şi Reynevan. Deoarece, când a continuat să vorbească, Szarelej nu şi-a ascuns nici zâmbetul batjocoritor, nici tonul de zeflemea.

[1] „Foaia sacră”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Laicilor, chiar şi celor care au cât de cât puțină minte, le ajung predicile, cuvântările, Evanghelia de duminică, extrasele, povestirile şi învățăturile morale. Iar cei cu totul săraci cu duhul să cunoască Scriptura din scenetele cu Naşterea Domnului, din miracole, patimi şi calvaruri, cântând imnuri de laudă şi căscând gura la sculpturile şi picturile din biserică. Iar Domnia Voastră vreți să tipăriți şi să le dați acestor minți întunecate Sfânta Scriptură? Poate chiar şi tradusă din latină în limba poporului? Pentru ca oricine să o poată citi şi s-o interpreteze în felul său? La asta vreți să se ajungă?

— Nu trebuie deloc să vreau eu, a răspuns foarte calm Gutenberg, pentru că s-a ajuns deja. Şi nu departe de aici. În Cehia. Şi, indiferent cum vor evolua lucrurile în continuare, nimic nu va schimba nici acest fapt, nici consecințele lui. Vrem sau nu, ne aflăm în fața reformei.

S-a lăsat tăcere. Reynevan a simțit o suflare rece. De la fereastră, de la mănăstirea dominicanilor aflată la o aruncătură de băț de aici, unde îşi avea sediul Inchiziția.

— Când Hus a fost ars pe rug la Konstanz, a îndrăznit Unger să rupă tăcerea lungă, se povesteşte că din fum şi cenuşă a zburat o porumbiță. S-a spus că este un semn. Va veni un nou proroc...

— Pentru că aşa sunt vremurile acum, a izbucnit Justus Shottel, că e suficient să te apuci să scrii nişte teze şi să le bați în cuie – 'tu-i mama ei de treabă – pe uşa unei biserici. Zât de pe masă, Luter, zât, motan obraznic!

Din nou a domnit tăcerea mult timp şi se auzea numai motanul Luter care torcea mulțumit.

Szarlej a întrerupt tăcerea.

— Scuip pe toate dogmele, doctrinele şi reformele, a spus el, şi afirm că este ceva care îmi place, o idee care mă bucură enorm. Dacă Domnia Ta cu invenția aceasta vei tipări o mulțime de cărți, iar oamenii vor începe să învețe să citească şi atunci va trebui să existe ceva de citit. Căci nu numai cererea creează oferta, ci şi viceversa. La început a fost cuvântul, *in principia erat verbum*. Concluzia este evidentă – cuvântul, respectiv cartea, trebuie să fie mai ieftin decât un pachet de cărți de joc, decât o ulcică de votcă, fiindcă altfel va fi o problemă de alegere. Rezumând, ştiți ceva domnule Johannes Gutenberg? Lăsând la o parte toate minusurile, după o reflecție mai profundă ajung la concluzia că această invenție a Domniei Voastre poate fi de-a dreptul epocală.

— Mi-ai luat vorba din gură, Szarlej, a spus Samson al Mierii. Mi-ai luat-o din gură.

— Atunci – chipul bacalaureatului s-a luminat din nou – atunci o să sponsorizați...

— Nu, i-a retezat-o Szarlej. Nu vreau. Epocală ca epocală, domnule Gutenberg, dar eu am de condus o afacere.

Capitolul 16

În care Reynevan, nobil precum Perceval şi la fel de neghiob, se repede să salveze pe cineva, şi în final ajunge să fie nevoit să se apere. De fapt, întregul grup trebuie să fugă. Foarte repede.

Basilicas super omnes, a rostit Reynevan. *Annus cyclicus. Voluptas?* Da, desigur *voluptas. Voluptas papillae. De sanctimonia et... expeditione hominis.*[1] Samson!

— Poftim?

— *Expeditione hominis.* Sau *positione hominis*[2]. Pe hârtia arsă. Aceea din Powojowice. Îți sugerează ceva?

— *Voluptas papillae...* Of, Reinmar, Reinmar!

— Te-am întrebat dacă îți sugerează ceva?

— Nu. Din păcate. Dar mă gândesc tot timpul.

Reynevan nu a comentat, deşi în ciuda afirmațiilor sale, Samson al Mierii părea că gândeşte mai puțin şi mai mult moțăie în şaua unui armăsar mare de culoarea şobolanului, calul pe care i-l procurase Justus Schottel, maistrul sculptorilor în lemn din Świdnica, pe baza listei întocmite de Szarlej.

Reynevan a oftat. Completarea echipamentului comandat durase ceva mai mult decât plănuiseră. În loc de trei zile, petrecuseră în Świdnica patru zile. Demeritul şi Samson nu se plânseseră, ba fuseseră chiar bucuroşi pentru că putuseră să se plimbe prin vestitele berării din Świdnica şi să studieze mai temeinic calitatea berii de casă din anul acela. În schimb, Reynevan, căruia i se recomandase din motive conspirative să nu bântuie pe străzi, se plictisea în atelierul plicticosului Szymon Unger, pufnea nerăbdător, iubea şi tânjea. Număra conştiincios zilele de când se despărțise de Adela şi, pentru nimic în lume, nu îi ieşeau mai mult de douăzeci şi opt. Douăzeci şi opt de zile! Aproape o lună. Se întreba dacă Adela poate îndura despărțirea şi cum o suportă.

---

[1] „Bazileul mai presus de toate. [...] An ciclic. Plăcere? [...] plăcere? Plăcere sânilor? Despre sfinţenia şi... expediţia omului.”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Postura unui bărbat”, în lb. latină, în original (n. red.).

În a cincea zi de dimineață, aşteptarea a luat sfârşit. Cei trei călători şi-au luat rămas-bun de la sculptorii în lemn şi au părăsit Świdnica pe Poarta de Jos, alăturându-se coloanei lungi de călători, călare şi pe jos, care duceau poveri în spate sau în mâini, mânau vite şi oi, trăgeau tărăboanțe sau împingeau cărucioare, mergeau cu vehicule de cea mai năstruşnică concepție şi cu cele mai felurite farmece. Deasupra coloanei se înălțau duhoarea şi spiritul avântului antreprenorial.

La lista de echipamente alcătuită de Szarlej, Justus Schottel adăugase din proprie inițiativă şi procurase diverse piese de îmbrăcăminte, care, deşi adunate evident la întâmplare şi haotic, le dăduseră totuşi tuturor celor trei călători posibilitatea să se schimbe. Szarlej profitase imediat de această şansă şi acum avea o înfățişare gravă, chiar războinică, fiindcă era îmbrăcat într-un *haqueton*[1] matlasat cu urme de armură ruginită, care trezeau respect. Îmbrăcămintea serioasă îl schimbase chiar şi pe Szarlej ca prin farmec – lepădându-se de hainele de măscărici, demeritul renunțase şi la manierele, şi la obiceiurile de măscărici. Acum şedea drept în spinarea calului său, cu un pumn rezemat în şold şi îi privea cu o mină marțială pe negustorii pe lângă care treceau, cu o figură dacă nu chiar de Gauvain[2], cel puțin de Gareth[3].

Şi Samson al Mierii îşi schimbase înfățişarea, deşi în pachetele mai mult decât îndestulătoare aduse de Schottel nu fusese uşor de găsit ceva care să i se potrivească uriaşului. În cele din urmă, a reuşit să înlocuiască haina ca un sac de la mănăstire cu un veston scurt cu glugă terminată cu zigzag modern. Era o îmbrăcăminte atât de obişnuită, încât Samson – atât cât era posibil – nu mai ieşea în evidență din mulțime. Acum, în coloana celorlalți călători, oricine se uita la ei credea că este vorba de un nobil însoțit de scutierul şi de slujitorul său. Cel puțin aşa spera Reynevan. Şi mai spera că Kirieleison şi banda lui, chiar dacă aflaseră că este însoțit de Szarlej, se interesau de doi oameni, nu de un grup de trei bărbați.

Chiar şi Reynevan, după ce îşi aruncase hainele cam ponosite şi nu tocmai curate, alesese din oferta lui Schottel nişte pantaloni strâmți şi o jachetă cu pieptul matlasat, care conferea siluetei lui o alură oarecum de pasăre. Totul era completat de o beretă aşa cum

---

[1] Haine vătuite purtate pe sub armură (n. red.).

[2] Gauvain, cavaler al Mesei Rotunde din legendele arturiene, nepotul regelui Arthur.

[3] Cavaler al Mesei Rotunde, nepotul regelui Arthur şi frate cu Gauvain.

poartă cărturarii – ca, de pildă, recenta lor cunoştinţă, Johannes Gutenberg. Interesant este că tocmai Gutenberg devenise subiectul unei discuţii în care – minune – nu era deloc vorba despre descoperirea tiparului. Drumul care pornea de la Poarta de Jos spre Rychbach pe valea râului Pilawa, făcea parte din marele drum comercial Nysa-Dresda şi, ca atare, era foarte aglomerat. Atât de tare, că aceasta începea să deranjeze nasul sensibil al demeritului.

— Domnii inventatori, a bombănit demeritul, apărându-se de muşte, domnul Gutenberg *et consortes* ar fi putut născoci ceva mai practic. Să zicem, de exemplu, alt mod de comunicare. Un fel de *perpetuum mobile*, ceva care se mişcă de la sine, fără să fie nevoie de cai şi de boi, care ne demonstrează în fiecare clipă uriaşele posibilităţi ale maţelor lor. Zău aşa, visez la ceva care merge singur şi în acelaşi timp nu murdăreşte mediul înconjurător. Ei, ce ziceţi? Reinmar? Samson? Ei, ce zici tu, cel care vii de pe lumea cealaltă a filosofiei?

— Ceva care să meargă singur şi să nu pută, a spus Samson al Mierii. Se mişcă singur, nu face mizerie pe drum şi nu murdăreşte mediul. Hei, sigur, nu este o dilemă uşor de rezolvat. Experienţa îmi spune că inventatorii o vor rezolva, dar numai pe bucăţi.

Szarlej poate că ar fi avut intenţia să-l mai descoasă pe uriaş cu privire la sensul afirmaţiei lui, dar l-a împiedicat un zdrenţăros care călărea pe deşelate o mârţoagă slabă şi se grăbea spre capătul coloanei. Szarlej şi-a stăpânit calul speriat, l-a ameninţat cu degetul pe zdrenţăros şi i-a aruncat o ploaie de înjurături. Samson s-a ridicat în scări şi s-a uitat în urmă, în direcţia de unde venise zdrenţărosul în galop. Reynevan căpătase experienţă şi a înţeles repede ce caută.

— Pe hoţ îl mână frica din urmă, a ghicit el. Pe fugarul ăsta l-a speriat cineva. Cineva care vine dinspre oraş...

— ...Şi care îi examinează atent pe toţi călătorii, a încheiat Samson faza. Cinci... Nu, şase oameni înarmaţi. Unii dintre ei au un blazon pe haine. O pasăre neagră cu aripile întinse...

— Cunosc blazonul acesta...

— Şi eu! a spus aspru Szarlej, trăgând de căpăstru. Pe cai! După mârţoagă! La drum! Cât ne ţin picioarele!

În apropiere de capătul coloanei, acolo unde drumul intra în făgetul întunecos, au cotit spre pădure şi s-au ascuns în tufişuri. Şi au văzut cum pe ambele margini ale drumului mergeau şase călăreţi care îi examinau pe toţi călătorii, se uitau cu

scrupulozitate sub prelatele căruțelor. Stefan Rothkirch. Dieter Haxt. Jenez von Knobelsdorf, poreclit Huhurezul. Şi Wittich, Morold şi Wolfher Stercza.

— Aşaaa, a rostit tărăgănat Szarlej. Aşa, Reinmar. Te credeai deştept, şi tot restul lumii, nişte proşti. Te informez cu părere de rău că a fost o părere eronată. Pentru că toată lumea „te-a citit“ şi pe tine, şi intențiile tale. Se ştie că mergi la Ziębice, unde este iubita ta. Dacă ai cumva îndoieli, dacă te întrebi ce sens are drumul la Ziębice, nu te obosi cu gândirea. Îți spun eu: nu are niciun sens. Niciunul. Planul tău este... Dă-mi voie să găsesc cuvântul potrivit... Hmm...

— Szarlej...

— L-am găsit! Absurd.

Disputa a fost scurtă, aprigă şi fără sens. Reynevan a rămas surd la logica lui Szarlej, care nu s-a lăsat impresionat de suferințele amoroase ale lui Reynevan. Samson al Mierii s-a abținut de la vot.

Reynevan, a cărui gândire era obstrucționată în special de calcularea zilelor de despărțire de iubita sa, insista, se înțelege, să continue drumul spre Ziębice, fie în urma fraților Stercza, fie încercând să le-o ia înainte, de pildă, când vor face un popas, probabil undeva în apropiere de Rychbach sau chiar în oraş. Szarlej era absolut împotrivă. Demonstrația ostentativă a fraților Stercza, afirma el, nu putea însemna decât un singur lucru.

— Misiunea lor – le-a explicat Szarlej – era tocmai să te sperie şi să te mâne spre Rychbach şi Frankenstein. Iar acolo undeva aşteaptă Kirieleison şi de Barby. Crede-mă, băiete, este metoda tipică de prindere a fugarilor.

— Şi atunci ce propuneri ai?

— Propunerile mele – Szarlej a făcut un gest larg în jurul lui – sunt limitate de geografie. Muntele acela mare, acoperit de nori din răsărit, după cum ştii, este Ślęża. Cei care se înalță acolo sunt Munții Bufniței, acela mai mare este Bufnița Mare. În Bufnița Mare sunt două trecători, Walimska şi Jugowska, pe acolo am putea trece într-o clipă şi am ajunge în Cehia, în regiunea Broumov.

— Ai spus că în Cehia sunt riscuri.

— În momentul de față, cel mai mare risc eşti tu, a ripostat rece Szarlej. Şi potera care vine pe urmele tale. Recunosc că acum cel mai mult aş dori să merg în Cehia. Din Broumov aş ajunge la

Kłodzko, din Kłodzko în Moravia şi apoi în Ungaria. Dar bănuiesc că nu vrei să renunţi la Ziębice.

— Bănuieşti corect.

— Ce să facem, va trebui să renunţăm la siguranţa pe care ne-o oferă trecătorile.

— Ar fi o siguranţă foarte relativă, s-a băgat pe neaşteptate în vorbă Samson, şi greu de dobândit.

— Asta e adevărat, a consimţit calm demeritul. Nu sunt chiar ţinuturile cele mai lipsite de primejdii. Ei, deocamdată să mergem spre Frankenstein. Dar nu pe drum, ci pe la poalele munţilor, pe la marginea codrilor Poteca Sileziană. Vom lungi puţin drumul, o să mergem pe căi neumblate, dar ce altceva ne rămâne?

— Să mergem pe drum, a răbufnit Reynevan. În urma fraţilor Stercza! Să-i depăşim...

— Nici tu nu crezi ce spui, băiete, i-a tăiat vorba Szarlej. Că doar nu vrei să le cazi în labe. Chiar nu vrei deloc.

Au mers aşadar la început prin făget şi stejăriş, apoi pe poteci de pădure, în cele din urmă pe drumul care şerpuia printre dealuri. Szarlej şi Samson sporovăiau încet. Reynevan tăcea şi îşi amintea ultimele cuvinte ale demeritului.

Szarlej a demonstrat încă o dată că ştie, dacă nu să citească gândurile, oricum să prevadă fără greş pe baza premiselor existente. Vederea fraţilor Stercza îi trezise lui Reynevan, ce e drept, în acelaşi timp furia, dar şi o dorinţă sălbatică de răzbunare; era gata să pornească în grabă imediat după ei, să aştepte lăsarea nopţii, să se strecoare şi să le taie gâtul în timp ce dormeau. Dar îl ţinuse pe loc nu numai raţiunea, ci şi o frică paralizantă. Se trezise de câteva ori lac de sudoare dintr-un vis în care se făcea că era prins şi târât în camera de tortură din temniţele de la Sterzendorf, iar în privinţa instrumentelor de tortură visul era uluitor de precis. Când îşi amintea acele instrumente, pe Reynevan îl treceau valuri de căldură şi de frig. Îi treceau şi acum fiori prin spate şi îi stătea inima în loc ori de câte ori la marginea drumului apăreau siluete întunecate, care numai când le priveai mai atent constatai că nu sunt fraţi Stercza, ci ienuperi.

Lucrurile s-au înrăutăţit şi mai tare când Szarlej şi Samson au schimbat subiectul conversaţiei şi au început să discute pe teme din istoria literaturii.

— Când trubadurul Guillem de Cabestany – a spus Szarlej, aruncând o privire plină de înțelesuri spre Reynevan – a sedus-o pe soția domnului de Château-Roussillon, acesta a poruncit ca poetul să fie ucis, apoi i-a scos măruntaiele, a poruncit bucătarului să le prăjească şi le-a dat nevestei necredincioase să le mănânce. Iar aceasta s-a aruncat din turn.

— Cel puțin aşa spune legenda, a răspuns Samson al Mierii cu o erudiție care, în contrast cu mutra lui de tâmpit, făcea o impresie uluitoare. Domnilor trubaduri nu poți să le dai întotdeauna crezare, strofele lor despre succesele în iubire la doamnele de vază reflectă adesea dorințe şi visuri mai mult decât reuşite reale. Un exemplu poate fi Marcabru, pe care, în pofida tuturor sugestiilor neruşinate, nu l-a legat nimic de Eleanor de Aquitania. Tot exagerate sunt, după părerea mea, şi poveştile de dragoste dintre Bernard de Ventadour şi doamna Alaiz de Montpellier, dintre Raoul de Coucy şi doamna Gabrielle de Fayel. Anumite îndoieli ridică şi Theobald de Champagne, când se laudă cu atențiile doamnei Blanche a Castiliei. La fel şi Arnold de Mareil, după propriile cuvinte, amant al Andalaziei de Beziers, favorita regelui Aragonului.

— Poate că trubadurul a inventat, a fost de acord Szarlej, pentru că totul s-a terminat cu alungarea lui de la curte, iar dacă ar fi existat un grăunte de adevăr, povestea ar fi avut un final mai trist. Sau dacă regele ar fi fost mai irascibil. Ca, de pildă, domnul de Saint-Gilles. Acela, pentru o canțonă mai echivocă dedicată soției lui, a poruncit să i se taie limba trubadurului Peire Vidai.

— Aşa spune legenda.

— Dar aruncarea trubadurului Giraut de Corbeilh de pe zidurile cetății Carcassonne e tot legendă? Dar Gaucelm de Ponce, otrăvit din cauza unei neveste frumoase? Poți să spui ce vrei, Samson, dar nu toți încornorații sunt la fel de țicniți ca marchizul de Montferrat, care a găsit-o în grădină pe soția lui dormind în brațele trubadurului Raimbaut de Vaqueiras şi i-a acoperit pe amândoi cu mantia ca să nu înghețe de frig.

— Era sora, nu soția lui. Dar restul e chiar aşa.

— Şi ce s-a întâmplat cu Daniel de Carret pentru că i-a pus coarne baronului de Faux? Baronul a angajat tâlhari ca să-l omoare şi a poruncit să i se facă o cupă din craniul lui, iar acum bea din ea.

— Totul este adevărat, cu excepția faptului că nu era baron, ci conte. Şi nu l-a omorât, ci l-a băgat pe poet la închisoare. Şi a

făcut nu o cupă, ci un săculeț ornamental. Pentru sigiliu şi bani mărunți.

— Să..., s-a bâlbâit Reynevan. Un săculeț?

— Un săculeț.

— Dar de ce te-ai învinețit aşa brusc, Reinmar? s-a prefăcut îngrijorat Szarlej. Ce, eşti cumva bolnav? Doar ai afirmat întotdeauna că marea iubire cere sacrificii. Alesei inimii îi spui: te iubesc mai mult decât regatul, decât sceptrul, decât sănătatea, decât vârsta înaintată şi decât viața... Dar un săculeț? Asta e un fleac.

Dinspre bisericuța din apropiere – după cum afirma Szarlej, din satul numit Lutomia – s-a auzit sunet de clopot, când Reynevan, care călărea în frunte, a ridicat brațul.

— Auziți?

Erau la o răspântie, lângă o cruce strâmbă şi o statuie spălată de ploi şi transformată într-un bolovan fără formă.

— Sunt goliarzi, a spus Szarlej. Cântă.

Reynevan a negat din cap. Sunetele care veneau şi se pierdeau în desişul pădurii nu aminteau deloc nici de *Tempus est iocundum,* nici de *Amor tenet omnia*, nici de *In tabera quando sumus*, nici de vreun alt cântec cunoscut al goliarzilor. Vocile pe care le auzea nu aminteau deloc de vocile unor cântăreți, pe care de altfel îi depăşiseră nu demult. Aminteau mai curând de...

A încleştat mâna pe mânerul spadei, alt dar primit la Świdnica. Apoi s-a aplecat în şa şi a dat pinteni calului. La trap. Apoi la galop.

— Încotro? a răcnit Szarlej în urma lui. Stai, stai, la dracu'! Ne bagi în bucluc, nătărăule!

Reynevan nu asculta. A intrat într-o vale şi, după aceasta, într-o poiană, unde lupta era în toi. Era o căruță cu doi cai îndesați şi un furgon acoperit cu o pânză groasă dată cu smoală neagră. Lângă furgon erau vreo zece bărbați îmbrăcați în veste scurte cu platoşă de metal, cu glugă şi cămăşi de zale, înarmați cu bâte, care atacaseră doi cavaleri. Înverşunați ca nişte câini. Cavalerii se apărau. Înverşunați. Ca nişte mistreți încolțiți.

Unul dintre cavaleri, călare, era în armură completă, acoperit de platoşă din cap până-n picioare, adică de la domul coifului până la vârfurile ascuțite ale ghetelor. Vârfurile sulițelor şi lamele de cuțit fixate pe prăjini lungi de lemn răsunau lovindu-se de pieptare şi de benzile metalice, nereuşind să pătrundă prin

crăpături. Neputând să ajungă la călăreț, atacatorii se repezeau la cai. Nu-i răneau, se străduiau să nu-i schilodească – în fond, un cal costa o mulțime de bani –, dar îi loveau cu bâtele unde nimereau, sperând că animalele înnebunite îi vor arunca din şei pe călăreți. Şi într-adevăr, un cal, ieşit din minți, scutura din cap, fornăia şi muşca zăbala plină de bale. Antrenat pentru acest tip de luptă, dădea din picioare şi lovea, îngreunând accesul la el însuşi şi la stăpânul său. Dar cavalerul se clătina atât de tare în şa, încât era de mirare că încă se mai ține acolo.

Atacatorii reuşiseră să-l dea jos din şa pe cel de-al doilea călăreț, iar acum acesta se apăra diavoleşte, sprijinit de furgonul negru. Nu mai avea coif, de sub gluga dată la o parte se vedea părul lung, plin de sânge, de sub mustățile la fel de blonde sclipeau dinții. Îi respingea pe atacanți cu loviturile spadei pe care o ținea cu ambele mâini şi care, deşi era lungă şi grea, şfichiuia în mâinile cavalerului ca şi când ar fi fost o săbiuță decorativă de curte. Arma era cumplită nu numai la înfățişare – căci accesul atacatorilor era blocat şi de cei trei răniți care zăceau pe jos gemând de durere şi încercând să se târască pe o parte. Restul atacatorilor arătau aşadar un anumit respect şi nu se apropiau, străduindu-se să-l atingă pe cavaler de la distanță. Dar chiar dacă loviturile nimereau, dacă nu erau atinşi de lama grea a spadei lungi, tăişurile lor alunecau pe metal.

Observarea acțiunilor a căror descriere ne-a ocupat câteva rânduri lui Reynevan nu i-a luat decât o clipă. Avea în fața ochilor ceea ce ar fi avut oricine altcineva: doi cavaleri potriviți unul cu altul, atacați de o bandă de bădărani. Sau doi lei muşcați de hiene. Sau Roland şi Florismart, împotrivindu-se unui număr mult mai mare de mauri. Aşadar, într-o clipă, Reynevan s-a simțit Olivier. S-a năpustit, a smuls sabia din teacă, a lovit calul cu călcâiele şi s-a repezit să-i salveze, fără să țină câtuşi de puțin seama de strigătele de avertisment şi de înjurăturile lui Szarlej.

Oricât ar fi fost de nebunesc, ajutorul venea exact la timp. Cavalerul atacat se prăbuşise de pe cal făcând un zgomot ca un cazan de aramă aruncat din turla bisericii. Țintuit de bâte cu spatele spre căruță, blondul cu sabia lungă nu putea să-l ajute decât cu cuvinte murdare, cu care i-a împroşcat generos pe atacatori.

Iar atunci a intervenit Reynevan. I-a împrăştiat şi i-a călcat în picioarele calului pe cei care se repeziseră peste cel căzut de pe cal, pe unul cu păr cărunt care nu se lăsase dat la o parte l-a lovit

zdravăn cu spada peste coif. Coiful a căzut, iar bărbatul cărunt s-a întors, s-a strâmbat plin de ură, şi-a luat avânt şi l-a izbit pe Reynevan cu halebarda de aproape, din fericire numai cu mânerul. Dar Reynevan a căzut totuşi de pe cal. Căruntul a sărit pe el, l-a înhăţat, l-a apucat de gât. Şi şi-a luat zborul. Exact aşa. Deoarece atât de zdravăn îl izbise Samson al Mierii cu pumnul într-o parte a capului. Alţii s-au năpustit imediat împotriva lui Samson, care era în încurcătură. A smuls din pământ halebarda, primului atacator i-a ars una atât de zdravănă peste coif, că i-a smuls moţul, iar cel lovit s-a prăbuşit ca secerat. Samson a îndoit halebarda ca pe o trestie şi a rotit-o, făcând prăpăd în jurul lui şi apărându-i pe Reynevan şi pe cavalerul care se ridica de jos. În cădere, cavalerul îşi pierduse coiful, iar deasupra apărătorii pentru gât se vedea o faţă tânără, îmbujorată, un nas cârn şi doi ochi verzi.

— Staţi aşa, râturi de porci! a strigat el cu o voce caraghioasă de soprană. Vă arăt eu, mâncători de căcat! Pe hârca Sfintei Sabina! O să mă ţineţi minte!

În ajutorul cavalerului blond aflat într-o poziţie deplorabilă şi care se apăra lângă căruţă, a sărit Szarlej. Demeritul a înhăţat ca un adevărat acrobat din galopul calului o sabie pe care cineva o aruncase pe jos, i-a împrăştiat pe atacatori, lovind în dreapta şi în stânga cu o îndemânare uimitoare. Blondul, căruia în înghesuiala de lângă căruţă cineva îi smulsese din mână sabia lungă, nu a mai pierdut timpul căutând-o în praf, ci s-a năpustit în luptă cu pumnii.

Se pare că ajutorul neaşteptat înclinase balanţa de partea celor atacaţi, când, dintr-odată, s-a auzit tropot de copite şi în poiană au năvălit în plin galop patru bărbaţi cu armură grea. Dacă Reynevan avusese vreun moment de îndoială, acesta a fost spulberat de răcnetele triumfale ale atacanţilor pedeştri, care s-au aruncat cu o poftă dublă în luptă când au văzut că le veniseră ajutoare.

— Prindeţi-i de vii! a urlat de sub coif conducătorul luptătorilor cu armură grea, care avea pe scut trei peşti de argint. De vii pe nemernici!

Prima victimă a nou-sosiţilor a fost Szarlej. Demeritul a evitat cu agilitate lovitura securii de luptă şi a sărit jos din şa, dar acolo l-a copleşit superioritatea numerică a atacatorilor pedeştri. Samson al Mierii i-a sărit imediat în ajutor, făcând prăpăd în jur cu suliţa lui. Uriaşul nu s-a speriat de cavalerul care se năpustise spre el cu securea, a lovit calul acestuia în placa de protecţie de pe

frunte cu atâta forță, că sulița i s-a rupt trosnind. Dar calul s-a clătinat şi a căzut în genunchi. Iar călărețul blond a alunecat din şa. Cei doi au început să se lupte, încleştați ca doi urşi.

Reynevan şi tânărul care căzuse din şa se opuneau disperați celorlalți călăreți în armură, făcându-şi curaj cu țipete sălbatice, înjurături şi apelul la sfinți. Disperarea situației nu putea fi însă trecută cu vederea. Nimic nu lăsa să se înțeleagă că atacatorii, în înfierbântarea lor, țineau minte ordinul să-i prindă vii – şi chiar dacă ar fi fost aşa, Reynevan se şi vedea deja în ştreang.

Dar soarta a fost îngăduitoare cu ei în acea zi.

— Arde-l în numele Domnului! Izbeşte, dacă crezi în Dumnezeu!

In mijlocul zăngăniturilor şi al apelurilor credincioşilor la luptă, au păşit alte forțe – trei călăreți în armură completă şi coifuri cu zale în partea de jos, de tip *hundsgugel*, „gluga câinelui"[1]. Nu era nicio îndoială de partea cui luptau. Loviturile săbiilor lungi îi aruncau plini de sânge pe atacatorii pedeştri în nisip. Rănit grav, cavalerul cu peşti pe blazon se clătina în şa. Altul l-a protejat cu scutul, l-a susținut, a apucat calul de căpăstru şi au luat-o amândoi la goană în galop. Al treilea voia şi el să fugă, dar a primit o lovitură în cap cu sabia şi a căzut sub copite. Pedeştrii mai viteji au mai încercat să se apere cu bâtele, dar aruncau armele unul după altul şi dispăreau în pădure.

Între timp, blondul îl doborâse pe adversarul său cu o lovitură puternică de pumn îmbrăcat în mănuşa de fier şi îl împingea cu piciorul în umăr când încerca să se ridice; cel împins a reuşit totuşi să se ridice greoi în şezut şi se uita în jur după ceva cu care să-l lovească.

— Prinde! a strigat unul din luptători cu armură grea. Prinde, Rymbaba!

Numitul Rymbaba cel blond a prins din zbor ciocanul – un *martel de fer*[2] cu înfățişare urâtă şi cu un avânt atât de puternic, încât se auzea vâjâitul aerului –, l-a lovit în coif pe cel care se străduia să se ridice o dată, de două ori, de trei ori. Capul celui lovit a căzut pe umăr, de sub placa de metal îndoită sângele a

---

[1] Coif cu faţa descoperită, cu vizieră şi cu vârful ascuţit, având ataşată în partea de jos o împletitură din zale pentru protecţia gâtului şi a umerilor.

[2] Armă în formă de târnăcop şi cu vârf ascuţit, folosită în Evul Mediu de cavaleri pentru a străpunge armura adversarului.

țâșnit din belșug pe *aventail*[1], pe guler și pe pieptar. Blondul s-a ridicat cu picioarele desfăcute deasupra rănitului și l-a lovit încă o dată.

— Iisuse Hristoase, ce-mi mai place treaba asta..., a șoptit.

Tânărul cu nasul cârn a horcăit, a scuipat sânge. Apoi s-a îndreptat, a zâmbit cu buzele umede și a întins mâna spre Reynevan.

— Mulțumesc pentru ajutor, nobile domn. Pe oasele picioarelor Sfântului Afrodisius, n-am să uit! Eu sunt Kuno von Wittram.

— Iar pe mine să mă bată dracii din iad dacă am să uit vreodată ajutorul vostru, a spus blondul, întinzând mâna dreaptă spre Szarlej. Eu sunt Paszko Pakoslawic Rymbaba.

— Hai să plecăm, a comandat unul dintre cavaleri, arătându-și de sub viziera ridicată chipul smead și obraji vineții din cauza tuleielor crescute după ce se bărbierise. Rymbaba, Witram, prindeți capii! Mai repede, la dracu'!

— Ei, haide, haide! Rymbaba s-a aplecat și și-a suflat nasul în degete: Doar au fugit!

— Se vor întoarce imediat, a spus celălalt cavaler venit în ajutor, arătând spre scutul cu trei pești de argint aruncat pe jos.

— V-ați pierdut amândoi mințile de i-ați atacat pe călători chiar aici?

Szarlej, mângâind calul pe crupă, i-a dăruit lui Reynevan o privire plină de înțelesuri.

— Tocmai aici, a repetat cavalerul. Pe moșia familiei Seidlitz. N-o să ne-o ierte...

— Nu ne-o iartă, a întărit al treilea. Pe cai, cu toții!

Pe drum și prin pădure se auzeau strigăte, nechezături, tropot de copite. Printre ferigi și cioturi alergau halebardierii, pe drum goneau câteva zeci de călăreți, luptători în armură grea și arbaletrieri.

— La drum! a răcnit Rymbaba. Sus, dacă țineți la gâtul vostru!

Au pornit la galop, urmați de zgomotele și șuieratul primelor săgeți.

Nu au fost urmăriți mult timp. Când pedestrimea a rămas în urmă, caii au încetinit pasul, nevenindu-le să creadă că scăpaseră.

---

[1] Perdea flexibilă de zale atașată în partea inferioară a coifului pentru a proteja gâtul și umerii.

Arcaşii au mai tras o ultimă salvă şi, cu aceasta, urmărirea a luat sfârşit.

Ca să fie siguri, au mai mers la galop câtva timp, au mers în zigzag uitându-se mereu în urmă, printre dealuri şi păduri de paltin. Dar nu-i mai urmărea nimeni. Ca să lase caii să se odihnească, s-au oprit lângă un sătuc, la coliba de la margine. Fără să mai aştepte ca nou-veniţii să-i jefuiască locuinţa şi curtea, ţăranul a venit singur cu o farfurie cu plăcinte şi o cană cu lapte bătut.

Cavalerii s-au aşezat lângă gard. Mâncau şi beau în tăcere. Cel mai în vârstă, care spusese ceva mai înainte că se numeşte Notker von Weyrach, îl privea de mult timp pe Szarlej.

— Aşaaa, a spus el în cele din urmă, ştergându-şi mustăţile mânjite de lapte bătut. Sunteţi bărbaţi vrednici şi curajoşi, domnule Szarlej, şi dumneata, domnişorule von Hagenau. Apropo, eşti cumva strănepotul vestitului poet?

— Nu.

— Aha. Ce ziceam? A, da, că sunteţi bărbaţi îndrăzneţi şi de toată isprava. Şi slujitorul vostru, deşi pare retardat, este uimitor de curajos şi de bun luptător. Aşaaa. Aţi sărit în ajutorul băieţilor mei. Dar acum, din cauza asta, aţi dat şi voi de bucluc. V-aţi luat de alde Seidlitz, iar aceştia sunt răzbunători.

— Aşa este, a întărit al doilea cavaler, cu părul lung şi mustăţi stufoase, care se prezentase ca Woldan din Osiny. Seidlitz ăştia sunt nişte fii de căţea. Tot neamul lor, adică şi Laasan la fel. Şi Kurzbach. Toţi sunt nişte nenorociţi deosebit de răi şi tâlhari răzbunători... Ei, Wittram, ei, Rymbaba, dar ştiu că aţi încurcat lucrurile, naiba să vă ia!

— Trebuie să gândiţi, a spus Weyrach. Să gândiţi şi unul, şi altul.

— Păi, am gândit, a bombănit Kuno Wittram. Căci a fost aşa: ne uităm, vedem că vine o căruţă. Şi ne-am zis: Oare ce-ar fi să o jefuim? Şi din una în alta... Pfui, pe funia Sfântului Dismas! Ştiţi şi voi cum este.

— Ştim. Dar trebuie să gândeşti.

— Şi în plus, a adăugat Woldan din Osiny, să fii atent la escortă!

— Nu era escortă. Numai vizitiul, un slujitor şi un călăreţ cu blană de castor, probabil negustorul. Ăştia au fugit. Şi aşa că ne-am spus: marfa e a noastră. Şi atunci ce să vezi: ca din pământ au apărut cincisprezece amărâţi cu halebarde...

— Păi, asta îți spuneam: trebuie să gândești.

— Dar şi vremurile sunt aşa! s-a posomorât Paszko Pakoslawiec Rymbaba. Unde am ajuns! O căruță nenorocită şi idioată, cu siguranță că acolo, sub coviltir, era marfă de trei groşi şi s-au apărat de parcă ar fi fost cel puțin Sfântul Graal.

— Mai înainte nu era aşa, a încuviințat din cap cel de-al treilea cavaler, cel măsliniu, tuns modern cu breton negru, nu cu mult mai în vârstă decât Rymbaba şi Wittram, care se numea Tassilo de Tresckow. Mai înainte, când strigai: „Stai şi dai!“, dădeau. Dar astăzi se apără, se luptă ca nişte diavoli, parcă ar fi condotieri din Veneția. E rău de noi! Cum să ne facem meseria aici, în aceste condiții?

— Nicicum, a conchis Weyrach. Acest *exercitium* al nostru este din ce în ce mai dificil, misiunea noastră de raubritter este tot mai grea. Hei...

— Heeei..., l-au îngânat cu voce jalnică în cor raubritterii. Heeei...

— În gunoaie râmă porcii, a observat Kuno Wittram şi a arătat spre ei. Să luăm şi unul de mâncare?

— Nu, a decis după o clipă de reflecție Weyrach. Nu avem timp.

S-a ridicat în picioare.

— Domnule Szarlej, a spus el, cu siguranță nu este bine să vă lăsăm pe toți trei singuri aici. Alde Seidlitz sunt răzbunători, în mod sigur au trimis deja poteri peste tot, o să vă urmărească pe drumuri. Aşa că vă rog să mergeți cu noi. La Kromolin, unde stăm noi. Acolo sunt slujitorii noştri şi vor fi şi destui prieteni. Acolo nu vă amenință nimeni şi nu vă va face nimeni niciun rău.

— Să încerce numai! şi-a burzuluit Rymbaba mustățile blonde. Haideți cu noi, haideți, domnule Szarlej. Pentru că vă spun, mi-ați devenit deosebit de drag.

— Iar mie tânărul domnişor Reinmar. Kuno Wittram l-a bătut pe umăr pe Reynevan: Jur pe mistria Sfântului Ruprecht din Salzburg! Haideți cu noi la Kromolin. Domnule Szarlej? Da?

— Bine.

— Atunci la drum, *comitiva*[1], s-a întins Notkervon Weyrach.

Când s-a alcătuit grupul, Szarlej a rămas la urmă şi i-a chemat discret la el pe Reynevan şi pe Samson al Mierii.

---

[1] „Escorta”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Acel Kromolin, a spus el încet, bătând calul pe grumaz, este undeva în apropiere de Muntele de Argint şi Stoszowice, lângă aşa-numita Potecă Cehă, un drum care duce din Cehia prin Trecătoarea de Argint la Frankenstein şi apoi pe drumul spre Wrocław. Aşadar, ne prinde foarte bine să mergem cu ei şi este în drumul nostru. Şi suntem mult mai în siguranţă. Să ne ţinem de ei. Şi să închidem ochii la treburile cu care se ocupă. Când dai de necaz nu poţi fi mofturos. Vă sfătuiesc totuşi să fiţi cu băgare de seamă şi să nu vorbiţi prea mult. Samson?

— Tac şi fac pe clovnul. *Pro bono commune*[1].

— Perfect. Reinmar, vino mai aproape. Trebuie să-ţi spun ceva.

Reynevan, care era deja în şa, s-a apropiat, bănuind ce îl aşteaptă şi ce urmează să audă. Nu se înşelase.

— Ascultă-mă cu atenţie, nătărău incorigibil! Eşti pentru mine un pericol de moarte prin simplul fapt că exişti. Nu permit să sporeşti acest pericol prin purtare şi prin fapte de cretin. Nu voi comenta faptul că, dorind să te arăţi nobil, te-ai dovedit un prost, te-ai repezit în ajutorul unor tâlhari şi i-ai sprijinit în lupta cu forţele de ordine. Nu te mai bat la cap, să dea Domnul să fi învăţat ceva. Dar îţi spun: dacă mai faci o singură dată aşa ceva, te las în voia sorţii definitiv şi irevocabil. Ţine mine, măgarule, bagă-ţi în cap, idiotule: ţie nu-ţi va sări nimeni în ajutor când vei avea nevoie, numai un idiot se grăbeşte să sară în ajutorul altora. Dacă cineva strigă „Ajutor!” trebuie să întorci spatele şi să pleci cât mai repede. Repet: dacă pe viitor doar întorci capul spre un sărac, spre o domniţă în suferinţă, spre un copil nedreptăţit sau un câine bătut, ne despărţim. Şi să faci după aceea pe Perceval pe propria socoteală şi pe propriul risc.

— Szarlej...

— Taci. Şi să te consideri avertizat. Eu nu glumesc.

Mergeau prin lunci din mijlocul pădurii, prin buruieni şi ierburi care ajungeau până la scările cailor. La apus, cerul adormit sub puful zdrenţuit al norilor era brăzdat de dungi de purpură arzătoare. Zidul munţilor şi al codrilor întunecaţi din Trecătoarea Sileziană se înnegreau.

Notker von Weyrach şi Woldan din Osiny mergeau cu figuri grave şi concentrate în avangardă, cântând un imn; din când în când, ridicau spre cer ochii de sub glugile date la o parte. Cântecul lor, deşi nu era foarte tare, răsuna demn şi aspru.

---

[1] „Pentru binele tuturor”, în lb. latină, în original (n. red.).

Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisque pretiosi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generoşi
Rex effudit Gentium.[1]

„Slăveşte, limbă, taina
Trupului şi celui mai scump Sânge
pe care, ca un izvor de milostivire,
I-a vărsat în timpul zilelor pământeşti
Cel care a avut drept mamă o Fecioară,
Regele neamurilor demn de slavă."

Ceva mai în spate, ca să nu fie deranjați în propria cântare, mergeau Tassilo de Tresckow şi Szarej. Cântau amândoi – deşi cu mai puțină seriozitate – o baladă de dragoste.

So die bluomen üz dem grase dringent,
same si lachen gegen der spilden sunnen,
in einem meien an dem morgen fruo,
und diu kleinen vogelin wol singent
in ir besten wîse, die si kunnen,
waz wünne mac sich dâ gelîchen zuo?[2]

„Ca atunci când florile ies din iarbă.
Ca şi când ar râde spre soarele luminos
În dimineața timpurie a zilei de mai
Ca şi când păsărelele ar cânta
Cea mai frumoasă cântare pe care o ştiu
Ce desfătare se poate compara cu aceasta?"

În urma cântăreților mergeau în ritm Samson al Mierii şi Reynevan. Samson asculta, se legăna în şa şi murmura ceva, era clar că ştie cuvintele baladei de dragoste şi că, dacă nu ar fi fost

[1] Imn euharistic al cărui autor este Sfântul Toma de Aquino, traducerea în lb. poloneză apud după *Modlitewnik*, PAX, 1990) (n. a).
[2] Walther von cler Vogelweide, în traducerea în lb. poloneză a lui Witold Wirpasza apud *Album poezji miłosnej*, „Album de poezie de dragoste", Iskry, Varşovia, 1970 (n. a.).

nevoit să rămână incognito, s-ar fi alăturat şi el cu plăcere corului. Reynevan era cufundat în gânduri la Adela. Dar era destul de greu să-şi adune gândurile, căci Rymbaba şi Kuno Wittram, care încheiau cavalcada, răcneau tot timpul cât îi ținea gura cântece deocheate de beție. Repertoriul lor părea inepuizabil.

Mirosea a fum şi fân.

Verbum caro, panem venim
verbo camem efficit:
fitque sanguis Christi merum,
et si sensus deficit,
ad firmandum cor sincerum
sola fides sufficit.[1]

„Întrupat astfel în cuvânt
pâinea o schimbă în trupul Său
vinul este Sângele lui Hristos,
zadarnic privirea vrea să vadă
numai credința, vorbirea lui Dumnezeu,
trimite siguranță despre aceasta în inimă."

Melodia elevată şi cuvintele evlavioase ale lui Toma de Aquino nu induceau pe nimeni în eroare, reputația cavalerilor le-o lua înainte. Când vedeau procesiunea, femeile care culegeau buruieni erau cuprinse de panică şi o luau la fugă ca nişte căprioare adolescente. Tăietorii de lemn se ascundeau printre buturugi, ciobanii cuprinşi de groază se băgau sub oi. Dohotarul lăsa pe loc căruciorul şi o lua la sănătoasa. Trei călugări rătăcitori minoriți au fugit, rupându-şi sutanele la spate. Strofele poetice ale lui Walter von der Vogelweide nu aveau un efect liniştitor, dar deloc liniştitor asupra lor:

Nü wol dan, welt ir die wârheit schouwen,
gen wir zuo des meien hôhgezîte!
der ist mit aller sîner krefie komen.
seht an in und seht an werde frouwen,
wederz dâ daz ander überstrîte:
das bezzer spil, ob ich daz hân genomen.

[1] Acelaşi imn al Sfântului Toma de Aquino, versul al patrulea, în latină.

„Să privim aşadar când se va întâmpla adevărul!
Să mergem la nunta, pregătită de luna mai,
Când şi-a arătat puterea întreagă.
Să o privim pe ea şi pe domnițele mândre.
Care din ele este mai bună?
Nu am şi eu în dar o părticică?”

Samson al Mierii îngâna pe sub nas. *Adela mea,* îşi spunea Reynevan, *Adela mea. Într-adevăr, când vom fi în cele din urmă împreună, când despărțirea va lua sfârşit, va fi ca în cântecul lui Walther von der Vogebweide pe care îl cântă ei, va veni luna mai. Sau ca în alte poezii ale aceluiaşi poet...*

Rerum tanta novitas
in solemni vere
et veris auctoritas
jubet nos gaudere...

„Toate lucrurile renasc
în lumina primăverii,
Iar puterea primăverii
ne porunceşte să ne bucurăm.”

— Ai spus ceva, Reynevan?
— Nu, Samson, nu am spus nimic.
— Ha, dar ai scos nişte mormăieli ciudate.
Ei, primăvara, primăvara... Iar Adela mea este mai frumoasă decât primăvara. Ah, Adela, Adela, unde eşti, iubita mea? Când te voi vedea în sfârşit? Îți voi săruta buzele? Sânii...
Mai repede, înainte, mai repede. La Ziębice!
Sunt curios şi unde este, şi ce face Nicolette cea Blondă, s-a întrebat Reynevan pe neaşteptate.

Genitori, Genitoque
laus et jubilatio,
salus, honor, virtus quoque
sit et bendictio...[1]

---

[1] Din nou Toma de Aquino, acelaşi imn *Pange lingua...* Ultimele versuri sunt citate ca *Tantum ergo.*

„Lui Dumnezeu Tatăl şi Fiul
Preamărire în toate zilele noastre
Veacul în veac să transmită
imnul triumfului, recunoştinţei, laudei.”

De la coada procesiunii, nevăzuţi dincolo de cotitura drumului, Rymbaba şi Wittram răcneau speriind animalele sălbatice:

Tăbăcarii preacurvarii
Curul şi l-au jupuit.
Iar cizmarii, poponarii,
Din el ghete-au meşterit![1]

[1] Am preluat din *Slownik polskich wyzwisk, inwektu i okrésleń pejoratywnych* [Dicţionarul de denumiri, invective şi expresii peiorative] de Ludwik Stomma (Oficyna Wydawnicza Graf-Punkt, Varşovia, 2000). Este un refren al muntenilor din zona Sucha Beskidzka. Frumos, trebuie să recunoaştem. Şi emoţionant (n. a.).

Capitolul 17

În care, la reşedinţa raubritterilor din Kromolin, Reynevan face cunoştinţe noi, mănâncă, bea, coase urechi retezate şi participă la Consfătuirea Miliţiei Angelice. Până când la Kromolin sosesc oaspeţi cu totul neaşteptaţi.

Din punct de vedere al strategiei şi apărării, aşezarea raubritterilor din Kromolin era foarte bine situată – se afla pe o insulă formată de un braț lat şi noroios al râului Jadkowa. Accesul se făcea pe un pod ascuns de sălcii şi trestii, dar putea fi oprit uşor, aşa cum arătau stăvilarele, caprele de lemn şi barierele cu spini, pregătite în mod clar pentru ca în caz de necesitate să blocheze drumul. Chiar şi în semiîntunericul amurgului care se lăsa se vedeau şi alte elemente de fortificații – sârmă şi pari ascuțiți înfipți în malul noroios. În plus, chiar la intrare, podul era prevăzut cu un lanț gros, dar acesta a fost imediat înlăturat de argați, chiar înainte ca Notker von Weyrach să apuce să sufle în corn. Fără îndoială, fuseseră zăriți înainte din prepeleacul care se înălța deasupra arinişului.

Au păşit pe insulă, între colibele acoperite cu stuf şi şoproane. Clădirea principală, ca o fortăreață, era moara, iar ceea ce continua dincolo de brațul râului era, de fapt, răstoaca morii. Stăvilarele erau ridicate, moara funcționa, roata huruia, apa curgea cu zgomot, făcând o spumă albă. Dincolo de moară şi de acoperişurile colibelor se vedeau licărind multe foculețe. Se auzeau muzică, strigăte, discuții animate.

— Petrec, a ghicit Tassilo de Tresckow.

De dincolo de colibe a venit în fugă chicotind o fată ciufulită şi cu părul fluturând în vânt, urmărită de un bernardin corpolent. Au dispărut amândoi într-un grajd, de unde peste o clipă s-au auzit râsete şi chicoteli.

— Ei, poftim, a mormăi Szarlej. Exact ca acasă.

Au trecut pe lângă latrina ascunsă în tufişuri, care se deconspira însă prin duhoare, şi au ajuns în poiana plină de oameni, luminată de foc, răsunând de muzică şi de vorbire dialectală. Fuseseră văzuți, şi imediat lângă ei au apărut câțiva slujitori şi argați de la grajduri. S-au aşezat, caii cavalerilor au fost

luați imediat în grijă. Szarlej i-a făcut semn din ochi lui Samson, uriaşul a oftat şi a plecat cu argații, trăgând caii după el.

Notker von Weyrach i-a predat coiful scutierului, dar şi-a luat spada sub braț.

— Au venit mulți oameni, a remarcat el.

— Mulți, a confirmat scutierul. Şi se spune că vor veni şi mai mulți.

— Haideți, haideți, i-a îndemnat Rymbaba frecându-şi mâinile. Mi-e foame!

— Aşa este! I-a susținut şi Kuno Wittram. Şi mi-e şi sete!

Au trecut pe lângă fierăria care dogorea de jar, duhnea a cărbune şi răsuna a metal, unde câțiva fierari negri ca nişte ciclopi munceau din greu, căci aveau treabă până peste cap. Au trecut pe lângă grajd, care fusese transformat în abator – pe uşile larg deschise se vedeau sferturi de porci şi de boi mari atârnați de picioare; din boul de abia sfârtecat tocmai se scoteau măruntaiele într-o cadă. În fața grajdului ardeau focuri, deasupra jarului sfârâiau purcei şi miei înfipți în țepuşe. Cazanele şi oalele pline de funingine scoteau aburi şi ademeneau cu mireasma lor. Alături, pe bănci, la masă sau direct pe pământ, şedeau cei care mâncau, în mijlocul grămezilor crescânde de oase roase unde rânjeau şi se muşcau câinii. Lumina lămpilor răzbătea prin ferestrele cârciumii de unde se scoteau mereu butoaiele, asediate imediat de cei însetați.

Poiana înconjurată de clădiri era luminată de flăcările pâlpâitoare ale opaițelor. Oamenii forfoteau peste tot, țărani, argați, slujitori, târfe, negustori, jongleri, bernardini, franciscani, evrei şi țigani. Şi o mulțime de cavaleri şi scutieri înarmați, negreşit cu spadele la brâu sau sub braț.

Echipamentul cavalerilor definea statutul şi starea materială. Cei mai mulți erau în echipament complet, câțiva se mândreau chiar cu produse ale meşterilor postăvari din Nürnberg, Augsburg şi Innsbruck. Dar erau şi dintre aceia care purtau armura incompletă, aveau peste cămaşa de zale numai platoşa, pavăza pentru gât, apărătorile pentru umeri şi şolduri.

Au trecut pe lângă hambar, pe scările căruia concerta un grup de muzicanți ambulanți, scârțâiau scripcile, piuiau fluierele, vuiau violoncelele, cântau flautele şi cornurile. Cântăreții țopăiau în ritm şi zăngăneau din clopoțeii şi alte zdrăngănele cusute de costume. Ceva mai departe, pe un podium de lemn, câțiva cavaleri dansau, dacă se pot numi dans săriturile şi țopăielile care aminteau mai

degrabă de boala Sfântului Vit. Zgomotul pe care îl făcea tropăitul lor pe scânduri acoperea zarva, iar praful stârnit se ridica într-un nor care irita nasul. Târfele şi ţigăncile râdeau şi chicoteau mai strident decât fluierele goliarzilor.

În mijlocul poienii, într-un dreptunghi mare de pământ bătătorit, marcat în colţuri cu opaiţe, oamenii se dedicau unor distracţii mai bărbăteşti. Cavalerii în armură îşi încercau reciproc îndemânarea în folosirea armelor şi testau rezistenţa platoşelor. Lamele zbârnâiau, securile şi *morgenstern*-urile[1] izbeau în ţinte, se auzeau înjurături furioase şi strigăte de încurajare din partea privitorilor. Doi cavaleri, dintre care unul cu crapul de aur al familiei Glaubitz pe scut, se distrau destul de periculos, căci nu aveau coifuri. Glaubitz lovea cu sabia – adversarul lui, care se apăra cu un scut convex, încerca să apuce arma cu vârful zimţat al gărzii săbiei.

Reynevan s-a oprit în loc, ca să privească lupta, dar Szarlej l-a tras de cot, spunându-i să meargă după raubritterii pe care mâncarea şi băutura îi interesau mai mult decât luptele cu arme. Şi s-au trezit imediat chiar în mijlocul veneraţiei şi al petrecerii. Strigând ca să se audă peste zgomot, Rymbaba, Wittram şi de Tresckow s-au salutat cu cei cunoscuţi, şi-au strâns mâinile şi s-au bătut pe umeri. Pe scurt, toţi, inclusiv Szarlej şi Reynevan, şedeau înghesuiţi la masă, muşcau hălci zdravene din carnea de porc şi de oaie şi goleau cănile cu urări de bine, de sănătate şi de fericire. Dispreţuind ceva atât de mic precum cana, Rymbaba – cel după cum se vede foarte însetat – bea mied dintr-un ciubăraş de un *garniec*[2], iar băutura aurie i se scurgea de pe mustăţi pe platoşă.

— Sănătate! Pe mâna dumitale!

— În onoarea dumitale!

— Să ne meargă bine!

Pe lângă Glaubitz, care lupta în poiană, mai erau şi alţi raubritteri care în mod clar nu considerau că apucăturile tâlhăreşti făceau de ruşine stema neamului şi nu ascundeau acest lucru. Nu departe de Reynevan mesteca de zor în dinţi zgârciurile un zdrahon purtând o jachetă cu blazonul familiei Kottwitz – un ciomag roşu pe un fond albastru. În apropiere se fâţâia altul,

---

[1] Buzdugan cu un cap sferic acoperit cu ţepuşe sau lamele ascuţite de metal, folosit în Evul Mediu în special în Germania şi în Elveţia.

[2] Veche unitate poloneză de măsură pentru volum, echivalentă cu aprox. 3,76 l.

cârlionțat, care purta Trandafirul, blazonul familiei Poraj, cavaleri polonezi adunați laolaltă tocmai de *cri de guerre*[1]. Iar altul, lat în umeri ca un bivol, era îmbrăcat cu o jachetă împodobită cu un râs de aur. Reynevan nu mai ținea minte ce blazon era acesta, dar i s-a amintit imediat.

— Domnul Bożywoj de Lossow, a făcut prezentările Notker von Weyrach. Domnii Szarlej şi Hagenau.

— Am onoarea – Bozywoj a scos din gură coasta de porc, iar grăsimea a picat pe râsul de aur. Am onoarea, poftiți... Hagenau, hm... Urmaşul acelui poet vestit?

— Nu.

— Aha! Atunci să bem. Sănătate!

— Sănătate!

— Domnul Wencel de Hartha, i-a prezentat Weyrach pe ceilalți nou-sosiți. Domnul Buko von Krossig.

Reynevan a privit curios. Buko von Krossig, care avea o armură tivită cu alamă, era o persoană vestită în Silezia, mai ales de la Rusaliile din anul anterior, când organizase un jaf îndrăzneț împotriva suitei şi a persoanei custodelui colegiului catedralei din Głogów. Acum, cu fruntea încruntată şi pleoapele strânse, vestitul raubritter îl privea fix pe Szarlej.

— Nu ne cunoaştem? Nu ne-am mai văzut cândva?

— Nu este exclus, a răspuns nonşalant demeritul. Poate la biserică?

— Sănătate!

— Fericire!

— Să ne meargă în plin!

— ...Sfat, îi spunea Buko von Krossig lui Werych. Ținem sfat. Numai să termine toți de mâncat. Traugott von Barnhelm. Şi Eckhard von Sulz.

— Eckhard Sulz, s-a strâmbat Notker von Weyrach. Păi, e clar. Ăsta îşi bagă nasul peste tot. Şi despre ce trebuie să ținem sfat?

— Despre expediție, a spus un cavaler care şedea mai departe, ducând în mod distins la gură bucățile de carne pe care le tăia cu stiletul din copanul ținut în mână.

Avea părul lung, cărunt, mâini îngrijite şi un chip a cărui noblețe nu era compromisă nici de cicatricele vechi.

— Se pare că se pregăteşte o expediție, a repetat el.

— Şi împotriva cui, domnule Markwart?

[1] „Strigăt de luptă”, în lb. franceză, în original (n. red.).

Bărbatul cărunt nu a apucat să răspundă. În poiană s-a iscat zarvă şi s-au auzit țipete. Cineva a înjurat, cineva a urlat, un câine lovit scâncea jalnic. Cineva striga tare să vină un bărbier sau un evreu. Sau amândoi.

— Auziți? a arătat cu capul bărbatul cărunt, zâmbind batjocoritor. Exact la timp. Ce s-a întâmplat. Ei? Domnule Jasiek?

— Otto Glaubitz l-a crestat pe John Schoenfeld, a răspuns gâfâind un cavaler cu mustăți subțiri şi crescute în jos, ca de tătar. Au nevoie de un doctor. Dar a plecat. S-a dus, a dispărut, ticălosul.

— Dar cine amenința ieri că îl învață pe evreu să mănânce ca toată lumea? Cine s-a apucat să-i dea cu forța carne de porc? Pe cine am rugat eu să-l lase în pace pe nefericit? Pe cine am dojenit?

— Ca de obicei, ați avut dreptate, preacinstite domnule Stolberg, a recunoscut fără chef mustăciosul. Dar acum ce ne facem? Schoenfeld sângerează ca un porc, iar de bărbier nici urmă, au rămas numai uneltele lui evreieşti...

— Dați-le încoace, a rostit tare şi fără să stea pe gânduri Reynevan. Şi aduceți-l şi pe rănit. Şi faceți lumină, mai multă lumină!

Rănitul care a aterizat cu zgomot o clipă mai târziu pe masă era bărbatul din poiană, unul dintre cei doi care luptau fără coif. Ca urmare a nechibzuinței sale, fusese tăiat până la osul feței şi îi fusese retezată urechea care acum atârna. Rănitul înjura şi se zbătea, sângele curgea din belşug pe tăblia din lemn de tei a mesei, stropea fripturile, îmbiba pâinea.

Au adus şi sacul medicului, iar la lumina câtorva torțe care sfârâiau, Reynevan s-a pus pe treabă. A găsit flaconul cu *larendogra*[1], a turnat conținutul peste rană; în timpul acestei operațiuni, rănitul se zbătea ca un nisetru în plasă, mai-mai să cadă de pe masă, aşa că a trebuit să fie ținut zdravăn. Reynevan a pus repede ață în acul curbat şi a început să coasă, străduindu-se să execute cusături pe cât posibil egale. Pacientul operat a început să rostească blasfemii, referiri scârboase la câteva dogme religioase, astfel că Markwart von Stolberg i-a astupat gura cu o bucată de cotlet de porc. Reynevan i-a mulțumit din priviri. Şi

[1] Băutură alcoolică preparată pe bază de rozmarin, cimbru ş.a., folosită şi ca dezinfectant, a cărei reţetă este atribuită reginei Elisabeta, soţia regelui Ungariei Carol Robert (1288 – 1342). Denumirea provine din limba franceză: *l'eau de la reine d'Hongrie*, „apa reginei Ungariei”.

cosea, cosea sub privirile curioase ale publicului care înconjurase masa. Alunga cu mişcări din cap fluturii de noapte care zburau în stoluri dese spre torțe, se concentra ca să fixeze urechea cât mai aproape de locul ei inițial.

— O cârpă curată, a cerut după câtva timp.

Imediat a fost prinsă una din târfele care căscau gura acolo şi i-au smuls cămaşa, apoi protestele au fost aplanate cu câteva palme la fund.

Reynevan a bandajat temeinic şi a strâns capul rănitului cu fâşiile de pânză de in. Rănitul, în mod uimitor, nu a leşinat, ci s-a ridicat în fund, a spus ceva nedesluşit despre Sfânta Lucia, a gemut, a gâfâit şi i-a strâns mâna lui Reynevan. Imediat după aceea, toți au început să-i strângă mâna, felicitându-l pe medic pentru treaba bine făcută. Reynevan primea felicitările zâmbind mândru. Deşi îşi dădea seama că nu prea îi ieşise bine treaba cu urechea, vedea pe numeroasele mutre care îl înconjurau urme de răni cusute mult mai prost. Rănitul bâiguia ceva de sub bandaj, dar nimeni nu-l asculta.

— Ei, ce ziceți? Grozav, nu-i aşa? Szarlej primea şi el felicitări alături: *Doctus doctor*, să mă ia naiba. Bun medic, aşa este?

— Bun, a recunoscut fără nicio sfială vinovatul, acel Glaubitz cu crapul de aur pe blazon, şi i-a dat lui Reynevan o cană cu mied. Şi treaz, ceea ce printre doctoraşi e ceva rar. Schoenfeld a avut noroc!

— A avut noroc, a comentat rece Buko von Krossig, pentru că l-ai crestat tu. Dacă l-aş fi crestat eu, nu ar mai fi avut ce să coasă.

Interesul pentru eveniment a scăzut brusc, întrerupt de sosirea altor oaspeți, care se îndreptau spre terenul de luptă din Kromolin. Raubritterii au început să murmure, s-a produs o agitație care arăta că venise cineva important. Reynevan se uita şi el ştergându-se pe mâini.

Cavalcada alcătuită din vreo zece bărbați înarmați era condusă de trei călăreți. În centru călărea un grăsan chel cu o platoşă neagră smălțuită, în dreapta lui era un cavaler cu chip posomorât şi cu o cicatrice în diagonală pe frunte, iar în stânga – un preot sau un călugăr, dar cu sabie la şold şi cu guler de metal la cămaşa de zale pusă direct peste sutană.

— Au sosit Barnhelm şi Sulz, a anunțat Markwart von Stolberg. La cârciumă, domnilor cavaleri! La sfat! Mai departe, mai

departe! Chemați-i pe cei care se giugiulesc cu târfele prin podurile grajdurilor! Treziți-i pe cei care dorm! La sfat!

S-a produs o oarecare învălmăşeală, fiecare dintre cavalerii care se duceau la sfat şi-a luat câte ceva de mâncat şi de băut. Slujitorii erau chemați cu voce tare şi amenințătoare să aducă alte ciubăraşe şi căni. Printre cei care alergaseră la auzul chemării a apărut şi Samson al Mierii. Reynevan l-a chemat încetişor şi l-a oprit lângă el. Voia să-l scutească pe tovarăşul său de soarta slujitorilor, căci raubritterii nu se zgârceau când era vorba să le care lovituri de pumni şi de picioare.

— Mergeți la sfatul acela, le-a spus Szarlej. Amestecați-vă prin mulțime. E bine să ştim ce pun la cale tovarăşii noştri.

— Dar tu?

— Eu am pentru moment alte planuri.

Demeritul a prins cu privirea ochii focoşi ai unei țigănci care se învârtea prin apropiere. Avea farmec, deşi era cam îndesată şi purta inele de aur împletite în părul negru ca pana corbului. Țiganca i-a făcut cu ochiul.

Reynevan ar fi avut chef să comenteze. Dar s-a stăpânit.

În cârciumă era înghesuială. Sub tavanul scund se adunau fumul şi duhoarea. Erau oameni care nu-şi mai scoseseră de mult armura, aşa că mirosea puternic a fier şi nu numai. Cavalerii şi scutierii grupaseră băncile în aşa fel, încât să alcătuiască un fel de imitație a Mesei Rotunde a regelui Artur, dar acolo nu era nici pe departe loc pentru toată lumea. O mare parte din ei stăteau în picioare. Printre cei din margine, ca să nu sară în ochi, erau Reynevan şi Samson al Mierii.

Sfatul a fost deschis de Markwart von Stolberg, care a salutat numele cele mai distinse. Apoi a luat cuvântul Traugott von Barnhelm, nou-venitul gras şi chel, în armură acoperită de smalț negru.

— Chestiunea constă în faptul că episcopul de Wrocław, Konrad – a spus el, punând cu zgomot în fața sa sabia în teacă – convoacă bărbați înarmați sub culorile sale. Înseamnă că strânge armată, ca să-i lovim din nou pe cehi, adică pe eretici. Adică înseamnă că va fi o cruciadă. M-a înştiințat printr-un om de încredere, domnul staroste Kolditz, şi a spus că cine doreşte se poate alătura armatei cruciaților. Cruciaților li se vor ierta vinile, iar ce va câştiga fiecare va fi al lui. Popii i-au prezis lui Konrad

felurite lucruri, dar nu-mi amintesc, însă este aici *pater* Hiacynt, pe care, adică, l-am luat pe drum şi o să vă explice el mai bine.

Pater Hiacynt, preotul acela înarmat, s-a ridicat şi a aruncat pe masă arma, o sabie lungă şi grea.

— Binecuvântat fie Domnul – a rostit răsunător ca din amvon, ridicând brațele într-un gest de predicator –, stânca mea! El îmi călăuzeşte mâinile spre luptă, degetele la război! Fraților! Credința a plecat! În Cehia, molima eretică a dobândit forțe noi, balaurul hâd al ereziei husite ridică fruntea semeț! Oare voi, cavaleri cu acoladă, veți privi indiferenți, când sub semnul crucii se adună mulțimi ale oamenilor de stare mai joasă? Când, văzând că husiții încă mai trăiesc, Maica Domnului plânge şi se zbuciumă în fiecare dimineață? Nobili domni! Vă amintesc cuvintele Sfântului Bernard: „Să ucizi un duşman pentru Hristos înseamnă să-l câştigi pentru Hristos!"

— La obiect, a intervenit sumbru Buko von Krossig. Fă un rezumat, *pater!*

— Husiții, a rostit *pater* Hiacynt izbind în masă cu ambii pumni deodată. Dumnezeu este dezgustat de husiți. Şi de acea Dumnezeu se va bucura când vor fi loviți cu sabia şi sufletele lor nu vor mai ajunge în rătăcire şi în necurățenie! Pentru că plata pentru păcat este moartea! Moarte, aşadar, moarte necredincioşilor cehi, foc şi pieire molimei eretice! De aceea vă spun şi vă rog, în numele Înălțimii Sale episcopul Konrad, puneți-vă semnul crucii pe armuri, frați cavaleri, deveniți Miliția Angelică! Şi vi se vor ierta vinile şi păcatele, atât pe lumea aceasta, cât şi la Judecata Domnului. Şi ce va câştiga fiecare al său va fi.

Un timp a domnit liniştea. Cineva a râgâit, cuiva îi chiorăia mereu stomacul. Markwart von Stolberg a tuşit, s-a scărpinat după ureche, şi-a plimbat privirile de jur împrejur.

— Ei, ce ziceți, domnilor cavaleri? Ei? Domnilor din Miliția Angelică?

— Era de aşteptat, a luat cuvântul primul Bozywoj de Lossow. La Wrocław a fost oaspete cu o suită bogată legatul Brandt. M-am gândit chiar să-l atac undeva pe drumul spre Cracovia, dar escorta era prea puternică. Nu este un secret că Brandt a fost chemat de cardinal la cruciadă. Papa s-a săturat de husiți.

— Adevărul este că în Cehia situația nu e deloc bună, a adăugat Jaśko cel Şchiop din Łubnia, raubritterul cu mustăți de tătar pe care Reynevan îl cunoştea deja. Cetățile Karlštejn şi Żebrak sunt asediate, pot să cadă de la o zi la alta. Mi se pare că,

dacă nu facem ceva la timp cu cehii, atunci vor face cehii ceva cu noi. Trebuie să chibzuim la aceasta.

Ekhard von Sulz, cel cu cicatricea în diagonală pe frunte, a înjurat, a repezit mâna spre garda spadei.

— Ce am de chibzuit? a răbufnit. Foarte bine vorbeşte *pater* Hiacynt: moarte ereticilor, foc şi nimicire! Bate-l pe ceh, dacă eşti virtuos! Şi cu această ocazie câştigăm şi noi ceva, căci aşa e corect, pentru păcat este pedeapsă, pentru virtute, răsplată.

— E adevărat, a spus şi Woldan din Osiny, cruciada este un război mare. Şi la un război mare, oamenii se îmbogăţesc mai repede.

— Dar o şi încasează mai repede în frunte, a remarcat Poraj cel cârlionţat. Şi mai zdravăn!

— Da' fricos ai mai devenit, domnule Błażej, a strigat Otto Glaubitz, tăietorul de urechi. De ce să te temi aici? Din moment ce mama ne-a născut! Iar aici, când ne facem treaba, nu ne punem gâtul în joc? Şi cu ce te îmbogăţeşti aici? Ce să iei? Punga negustorului? Dar acolo, în Cehia, în lupta la grămadă, dacă ai norocul să prinzi un cavaler de viu, poţi să ceri răscumpărare chiar şi două sute de pungi de groşi. Iar dacă îl dobori, îi iei calul, armele, asta e pe puţin douăzeci de grivne, oricum ai socoti. Şi dacă luăm un oraş...

— Ei, a intervenit Pasko Rymbaba. Acolo oraşele sunt bogate, în castele, trezoreriile sunt pline. Oricum, Karlštejnul despre care se vorbeşte mereu. Îl luăm şi îl jefuim...

— Of, ce ţi-a trecut prin cap, a pufnit cavalerul cu ciomagul roşu pe blazon. Karlštejn nu este în mâinile husiţilor, ci ale catolicilor. Cetatea este asediată de eretici, cruciada trebuie să meargă în ajutorul lor! Iar tu, Rymbaba, ţap prost ce eşti, nu te pricepi deloc la politică.

Pasko Rymbaba a roşit şi şi-a ciufulit mustăţile.

— Ai grijă pe cine faci prost, Kottwitz, s-a stropşit el, scoţându-şi securea de la brâu. La politică nu mă pricep, dar cum să-ţi ard una în scăfârlie, la asta mă pricep destul de bine!

— *Pax, pax,* i-a liniştit Bożywoj de Lossow, împingându-l aproape cu forţa pe Kottwitz să se aşeze înapoi, în timp ce acesta se întindea deja peste masă cu pumnul strâns pe mânerul stiletului. Linişte! Amândoi! Exact ca nişte copii! Nu ştiţi altceva, imediat puneţi mâna pe cuţit!

— Domnul Hugo are dreptate, a adăugat Traugott von Barnhelm. Paszko, nu poţi să-ţi însuşeşti tainele politicii. Aici

vorbim de cruciadă. Ştii ce este aceea o cruciadă? Adică, aşa ca Godefroy de Bouillon, ca Richard Inimă-de-Leu, adică ştiţi, înţelegeţi, Ierusalim, în general. Nu-i aşa?

Raubritterii au încuviinţat din cap, dar Reynevan ar fi pariat pe toţi banii lui că nu înţeleseseră toţi. Buko von Krossig a băut cana până la fund şi a dat cu ea de masă.

— Fute-i-ar câinii şi Ierusalimul, şi pe Richard Inimă-de-Leu, bulionul, politica şi religia, a declarat el treaz. O să jefuim şi gata, pe cine punem mâna şi pe cine apucăm, la dracu' cu el şi cu credinţa lui cu tot. Se spune că aşa fac polonezii în Cehia, Fedor din Ostrog, Dobko Puchała şi alţii. Se spune că s-au căptuşit bine. Păi, ce, noi, Miliţia Angelică, suntem mai răi?

— Nu suntem mai răi! a răcnit Rymbaba. Foarte bine, vorbeşte Buko!

— Pe patimile Domnului, foarte bine!

— În Cehia!

S-a produs învălmăşeală. Samson s-a aplecat puţin spre urechea lui Reynevan.

— Notează şi ţine minte, a şoptit. Clermont în 1095. Numai să te uiţi la corul *Dieu le veult*[1].

Uriaşul se înşela însă, euforia a durat foarte puţin şi s-a stins ca un foc de paie, înăbuşită de blestemele şi privirile fioroase ale scepticilor.

— Numiţii Puchała şi Ostrogski – a spus Notker Weyrac, care tăcuse până atunci – s-au căptuşit bine, pentru că luptă de partea învingătorilor. De partea celui care bate, nu a celui bătut. Deocamdată cruciaţii au adus din Cehia mai mult buboaie decât bogăţii.

— Este adevărat, a confirmat o clipă mai târziu Markwart von Stolberg. Cei care au fost la Praga în 1420 povestesc că oamenii lui Heinrich Isenburg din Meissen i-au lovit pe muntele Vitkov. Şi când au luat-o la sănătoasa, au lăsat în şanţ un munte de cadavre.

— Preoţii husiţi, a adăugat clătinând din cap Wenzel de Hartha, au luptat în acel şanţ alături de războinici şi au urlat ca nişte lupi, de te cuprindea groaza. Chiar şi femeile au luptat,

[1] „După voia lui Dumnezeu”, în franceza veche, în original; referire la strigătul creştinilor când papa Urban al II-lea a declanşat Prima Cruciadă, în urma Conciliului de la Clermont, din 1095 (n. red.).

împungeau cu îmblăciul, de parcă intrase strechea în ele... Iar cei care au căzut de vii în labele husiților...

— Basme! a fluturat din mână *pater* Hiacynt. Şi apoi, la Vítkov era Žižka. A trecut un an de când se prăjeşte în iad.

— Dar Žižka nu a fost la Vysehrad, în Ziua Tuturor Sfinților, a spus Tassilo de Tresckow. Şi acolo, deşi aveam de patru mai mulți oameni decât ei, am luat o bătaie zdravănă de la husiți. Ne-au bătut cumplit, ne-au ciomăgit şi ne-au alungat aşa de rău, că mi-e ruşine şi astăzi când îmi amintesc cum fugeam de acolo. Cuprinşi de panică, pe orbeşte, numai să ajungem cât mai departe, până când au început caii să horcăie... Şi cinci sute de trupuri au rămas pe câmp. Cei mai de vază domni cehi şi moravi: Jindřich din Plumov, Jaroslav din Šternberk... Din Polonia, domnul Andrzej Balicki cu blazonul Topór. Din Luzacia, domnul von Rathelau. Dintre ai noştri din Silezia, domnul Heinrich von Laasan...

— Domnul Stosz din Schellendorf, a încheiat în tăcere Stolberg. Domnul Piotr Schirmer. Nu ştiam că ai fost la Vysehrad, domnule Tassilo.

— Am fost. Pentru că am mers ca un prost cu oastea sileziană, cu Kantner Oleśnicki şi Rumpold von Głogów. Da, da, domnilor, pe Žižka l-a luat dracu', dar sunt şi alții în Cehia, care ştiu să se lupte la fel de bine. Au demonstrat asta la Vyšehrad atunci, de Ziua Tuturor Sfinților: Hynek Krušina din Lichtenburk, Hynek din Kolštajn, Viktorin din Poděbrady, Jan Hvězda. Rohač din Dubá. Rețineți aceste nume. Pentru că le veți auzi dacă porniți în cruciada în Cehia.

— Ei, haide, haide! a întrerupt tăcerea grea Hugo Kottwitz. N-avem de ce să ne temem. V-au bătut pentru că nu ați ştiut să vă bateți. Şi eu am luptat cu husiții, sub comanda domnului Puta din Častolovice. La Petrovice le-am tras o bătaie ereticilor, de le-au mers fulgii! Apoi am trecut prin foc şi sabie ținutul Chrudim, ne-am năpustit cu fum peste Žampy şi Litice. Şi ce de pradă am mai luat, ehehei! Armele pe care le port acum sunt făcute de meşteri bavarezi şi le am de acolo...

— Nu are rost să vorbim în pustiu, le-a retezat-o Stolberg. Trebuie să hotărâm ceva. Mergem sau nu în Cehia?

— Eu merg! a anunțat tare şi mândru Ekhard von Sulz. Trebuie să plivim neghina ereziei, asta este. Să ardem lepra până nu mistuie totul.

— Şi eu merg, a spus de Hartha. Trebuie să adun pradă. Am nevoie. Intenționez să mă însor.

— Pe dinții Sfintei Apolonia! a strigat Kuno Wittram. Nici eu nu disprețuiesc prada.

— Prada e una, a mormăit nesigur Woldan din Osiny, dar celui care merge de partea crucii i se vor ierta păcatele. Şi am făcut atâtea păcate, o, atâtea păcate!

— Eu nu merg, a spus scurt Bożywoj de Lossow. N-am de gând să caut buboaie prin țări străine.

— Eu nu merg, a spus calm Notker Weyrach. Pentru că, dacă merge Sulz, înseamnă că treaba e alunecoasă şi pute.

Şi din nou a izbucnit zarva, ploua cu înjurături, l-au aşezat cu forța pe Ekhard Sulz cu sabia pe jumătate scoasă.

— Păi, dacă e să merg undeva, eu prefer să merg în Prusia, a spus Jaśko cel Şchiop din Łubnia. Cu polonezii împotriva cruciaților. Sau viceversa. Depinde cine plăteşte mai bine.

Un timp au vorbit şi au țipat cu toții unii peste alții, până când i-a potolit cu un gest Poraj cel cârlionțat.

— Eu nu merg în cruciadă, a anunțat el. Pentru că nu mă las dus în lesă de episcopi şi de popi. Nu mă las asmuțit ca un câine împotriva cuiva. Ce fel de cruciadă este asta? Împotriva cui? Cehii nu sunt sarazini. Merg la luptă cu monstranțele în frunte. Că nu le place Roma? Nici papa Odo Colonna? Brand Castiglione? Episcopul nostru Konrad şi alți prelați? Nu mă mir. Nici mie nu-mi plac.

— Vorbeşti aiurea, Jakubowski! s-a înfierbântat Ekhard von Sulz. Cehii sunt eretici! Recunosc învățătura eretică! Ard bisericile! Dau o parte diavolului!

— Merg în pielea goală[1]!

— Şi femeile, a răcnit *pater* Hiacynt, vor ca femeile să fie de-a valma! Vor...

— Am să vă arăt ce vor cehii, i-a întrerupt cu glas răsunător Poraj. Iar voi vă veți hotărî aici cu cine sau împotriva cui trebuie să mergeți.

La un semn s-a apropiat un goliard nu foarte tânăr, cu o glugă roşie cu coarne şi jachetă terminată cu un volan tăiat în triunghiuri. Goliardul a scos un pergament făcut sul.

— „Să ştie toți creştinii credincioşii” – a citit el răspicat şi răsunător – „că Regatul Cehiei susține şi cu ajutorul lui Dumnezeu

[1] Este vorba de secta adamiţilor, eretici provenind din Austria, Burgundia şi Occitania, stabiliţi în sudul Cehiei pe parcursul secolului al XIII-lea. Practicau nuditatea, deoarece spuneau că omul fusese creat fără haine pe el.

va susține pe viață şi pe moarte articolele mai jos menționate. În primul rând: în Regatul Cehiei să se rostească în mod liber şi în siguranță cuvântul Domnului, iar preoții să-l pronunțe fără oprelişti...”

— Ce este asta? a strigat Sulz. De unde ai asta, saltimbancule?

— Lasă-l în pace, o are de unde o are. Citeşte, băiete.

— „În al doilea rând: Trupul şi Sângele Domnului Hristos să fie împărtăşit în ambele feluri şi cu pâine, şi cu vin tuturor credincioşilor...

În al treilea rând: să se ia şi să se ridice preoților puterea laică asupra bogățiilor şi bunurilor vremelnice, pentru ca în vederea mântuirii lor să se întoarcă la regula Scripturii şi la viața pe care a dus-o Hristos împreună cu apostolii săi.

În al patrulea rând: toate păcatele de moarte şi alte încălcări ale legii Domnului să fie pedepsite şi înfierate...”

— Scriere eretică! Şi ascultarea ei este un păcat! Nu vă temeți de pedeapsa lui Dumnezeu?

— Ține-ți gura, *pater!*

— Linişte! Să citească!

— „...Printre preoți: simonia, erezia, luarea de bani pentru botez, pentru confirmare, pentru comuniune, pentru spovedanie, pentru uleiul sfânt, pentru apa sfințită, pentru slujbele şi molitvele pentru morți, pentru tragerea clopotelor, pentru eparhie, pentru titluri şi prelaturi, pentru demnități, pentru indulgențe...”

— Şi ce? a intervenit de pe margine Jakubowski. Nu e adevărat?

— „Mai departe: ereziile şi faptele care defăimează Biserica lui Hristos, precum adulterul, zămislirea blestemată de fii şi fiice, sodomia şi alte depravări, mânia, certurile, sfada, bârfa, asuprirea oamenilor de rând, jefuirea lor, luarea de taxe, dări şi daruri. Fiecare fiu credincios al mamei sale, Sfânta Biserică trebuie să se lepede de toate acestea, să le lase şi să le urască precum diavolul şi să le țină de urâte...”

Restul lecturii a fost acoperit de zarva şi de învălmăşeala în timpul căreia Reynevan a observat că goliardul a dispărut discret împreună cu pergamentul lui. Raubritterii țipau, înjurau, se înghionteau, săreau unul la altul, ba începuseră chiar să-şi zăngăne armele din teacă. Samson al Mierii l-a tras pe Reynevan într-o parte.

— Mi se pare că merită să arunci un ochi pe fereastră, a murmurat el. Şi asta, repede!

Reynevan a aruncat o privire pe fereastră. Şi a încremenit.

Pe terenul de luptă din Kromolin intrase un grup de trei călăreți.

Wittich, Morold şi Wolfher Stercza.

Capitolul 18

În care în tradiţia şi în obiceiurile cavalereşti pătrunde – cu zgomot – o noutate, iar Reynevan, ca şi când ar fi vrut să justifice titlul cărţii, se poartă ca un nebun. Şi este silit să recunoască aceasta. În faţa întregii naturi.

Reynevan avea motive să se ruşineze şi să-i fie ciudă, căci se lăsase copleşit de panică. Iar când i-a văzut pe frații Stercza intrând călare în Kromolin, a fost cuprins de o frică irațională, idioată, iar această frică l-a condus prosteşte şi irațional. Ruşinea lui era cu atât mai mare, cu cât îşi dădea pe deplin seama de acest lucru. În loc să evalueze situația la rece şi să acționeze în conformitate cu un plan chibzuit, reacționase ca un animal înspăimântat şi întărâtat. A sărit afară pe fereastra cămăruței şi a luat-o la fugă. Printre magazii şi colibe, spre desişurile de răchită de pe malul râului, care îi ofereau, aşa cum i se părea, un adăpost sigur şi întunecos.

L-au salvat norocul şi guturaiul care îl chinuia de câteva zile pe Stefan Rotkirch.

Frații Stercza plănuiseră bine vânătoarea. Intraseră toți trei în Kromolin. Ceilalți trei membri ai grupului, adică Rotkirch, Dieter Haxt şi Puchacz von Knobelsdorf, sosiseră aici mai devreme şi ocupaseră neobservați cele mai probabile căi de scăpare. Reynevan ar fi nimerit exact peste Rotkirch, care se instalase în spatele unei gherete de lemn, dacă Rotkirch nu ar fi strănutat. Şi a strănutat atât de tare, că murgul lui înspăimântat a lovit cu copitele în scânduri. Reynevan, deşi panica îi paralizase creierul şi aproape că îi luase şi vlaga din picioare, s-a oprit la timp, s-a întors, s-a strecurat pe lângă gheretă, pe lângă o grămadă de gunoi, s-a târât în patru labe pe sub gard şi s-a ascuns în spatele unei grămezi de hălăciugă. Tremura aşa de tare, încât parcă toată hălăciuga era zgâlțâită de un uragan.

— Pst! Pst, domnişorule!

Alături de el, lângă gard, se oprise un flăcăuaş de vreo şaisprezece ani cu o beretă de pâslă şi o cămaşă legată cu o funie, care îi ajungea până la jumătatea gambelor lui murdare.

— Pst! În căşărie, domnişorule... În căşărie... Acolo!

Reynevan s-a uitat în direcția indicată. Ca la o aruncătură de băț de acolo era un şopron pătrat de lemn, cu acoperiş ascuțit de şindrilă, înălțat la aproape trei *sążen*[1] de pământ, pe patru stâlpi solizi. Şopronul numit căşărie amintea foarte bine de o hulubărie. Şi, cel mai mult, de o capcană fără ieşire.

— În căşărie, îl zorea flăcăul. Repede... Acolo să vă pitiți...

— Acolo?

— Da. Noi toți acolo ne pitim.

Reynevan nu a mai lungit conversația, cu atât mai mult cu cât cineva a fluierat foarte aproape, apoi s-a auzit un strănutat şi tropot de copite care vesteau apropierea lui Rotkirch cel cu guturaiul. Din fericire, când a cotit printre colibe, Rotkirch a nimerit în ocolul pentru gâşte, iar acestea au început să gâgâie atât de sălbatic, încât au acoperit orice alt zgomot. Reynevan a înțeles: acum ori niciodată. A luat-o la fugă aplecat pe lângă grămada de hălăciugă şi a ajuns la căşărie. Şi a încremenit. Nu avea scară şi nici nu putea fi vorba să se cațăre pe suprafața netedă a stâlpilor.

Blestemându-se în gând pentru prostia sa, tocmai se pregătea să fugă mai departe, când a auzit un sâsâit uşor şi de sus, dintr-o deschizătură neagră, a început să alunece ca un şarpe o funie cu laț la capăt. Reynevan a apucat funia cu mâinile şi cu picioarele şi într-o clipă a ajuns sus, în încăperea întunecoasă, înăbuşitoare şi îmbibată de duhoarea de brânză veche. Cel care lăsase în jos funia şi îl ajutase să urce era goliardul cu glugă roşie cu coarne. Cel care citise nu demult în cârciumă pergamentul husiților.

— Pst, a şoptit el, punând degetul la buze. Faceți linişte, domnule.

— Aici...

— Suntem în siguranță? Da. Noi aici ne ascundem întotdeauna.

Poate că Reynevan ar fi încercat să stabilească de ce, dacă se ascund întotdeauna acolo, de regulă, nimeni nu-i găseşte niciodată, de regulă; dar nu era timp pentru asta. Rotkirch trecea pe lângă căşărie. A strănutat şi a plecat mai departe, fără să onoreze clădirea nici măcar cu o privire.

— Domnia Voastră sunteți Reinmar din Bielawa, a spus goliardul. Fratele lui Piotr. Cel asasinat în Balbinów.

---

[1] Veche unitate de măsură poloneză pentru lungime; 1 sążen = aprox. 5,30 m.

— Negreşit, a confirmat peste o clipă Reynevan. Iar tu te-ai ascuns aici de frica Inchiziției. Ceea ce ai citit la cârciumă... Articolele...

— Ştiu ce fel de articole sunt. Dar cei care au venit nu sunt de la Inchiziție.

— Aşa este. Dar mi s-a părut că ai protectori. Totuşi te-ai ascuns.

— Şi Domnia Voastră nu?

Căşăria avea numeroase deschizături în pereți, care lăsau să pătrundă curenții de aer, ca să usuce brânza, dar asigurau şi posibilitatea de a vedea afară în toate direcțiile. Reynevan şi-a lipit un ochi de o gaură care dădea spre cârciumă şi spre terenul de luptă luminat de opaițe. Vedea ce se întâmplă. Depărtarea nu-i permitea să şi audă. Dar nu era greu să-şi închipuie.

Consiliul de război din cârciumă mai dura, nu îl părăsiseră decât câțiva. Aşa că pe frații Stercza i-au întâmpinat pe teren mai ales câinii, iar în afară de ei doar scutierii şi câțiva raubritteri, printre care Kuno Wittram şi John von Schoenfeld, cu capul bandajat. „Întâmpinat” este un cuvânt foarte exagerat, căci niciunul dintre cavaleri nici măcar nu a ridicat capul. Wittram şi alți doi îşi concentrau toată atenția asupra unui schelet de berbec, de pe coastele căruia desprindeau resturi de carne şi le băgau în gură. Schoenfeld îşi stingea setea cu *malvazia*[1] sorbind din ea cu ajutorul unui pai înfipt în bandaj. Fierarii şi negustorii plecaseră la culcare, târfele, călugării, saltimbancii şi țiganii dispăruseră aparent undeva, argații se prefăceau foarte ocupați. Rezultatul a fost că Wolfher Stercza a fost nevoit să repete întrebarea.

— Am întrebat dacă ați văzut un tânăr care corespunde acestei descrieri, a tunat el de la înălțimea şeii. A fost sau mai este aici? Poate cineva va binevoi să-mi răspundă. Ei? Dar-ar molima în voi toți, ce, ați surzit?

Kuno Wittram a scuipat osul de berbec chiar sub copitele calului lui Stercza. Cel de-al doilea cavaler şi-a şters degetele de tunica de zale, s-a uitat la Wolfher şi şi-a răsucit amenințător centura cu sabia. Schoenfeld a gâlgâit cu paiul în vin, fără să ridice privirile.

---

[1] Soi de vin dulce din struguri mediteraneeni.

Atunci a venit şi Rotkirch, iar o clipă mai târziu a ajuns şi Dieter Haxt. Amândoi au clătinat din cap negativ sub privirile întrebătoare ale lui Wolfher şi Morold. Wittich a înjurat.

— Cine a văzut un tânăr aşa cum vi l-am descris? a repetat Wolfher. Cine? Poate tu? Sau poate tu? Tu, uriaşule, cu tine vorbesc! L-ai văzut?

— Nu, a negat Samson al Mierii, care stătea lângă cârciumă. Nu l-am văzut.

— Cine l-a văzut şi îmi spune, acela primeşte un ducat, a spus Wolfher, rezemându-se în oblânc. Ei? Iată, un ducat, ca să nu credeți că mint. E suficient să-mi arătați omul pe care îl caut. Să-mi confirmați că a fost sau este aici. Cine va face asta ducatul e al lui! Ei? Cine vrea să câştige un ban? Tu? Sau poate tu?

Unul dintre argați s-a apropiat şovăitor, privind nesigur în jur.

— Eu, domnule, am vă...

Dar nu a mai terminat, căci John von Schoenfeld i-a dat un şut puternic în spate. Argatul a căzut în patru labe. Apoi s-a ridicat repede şi a luat-o la goană şchiopătând.

Schoenfled şi-a pus mâinile în şold, s-a uitat la Wolfher şi a bâiguit ceva neinteligibil pe sub bandaj.

— Ha? Stercza s-a aplecat în şa: Cum? Ce a zis? Ce a fost asta?

— Nu sunt sigur, a spus calm Samson, dar mi se pare că era ceva despre trădătorii ticăloşi.

— Şi mie tot aşa mi se pare, a întărit Kuno Wittram. Pe butoiul Sfântului Wilibrod! Aici, la Kromolin, nu-i iubim pe trădători.

Wolfher a roşit, apoi a pălit, strângând pumnul pe mânerul biciului scurt. Wittich a îndemnat calul, Morold a pus mâna pe sabie.

— Nu vă sfătuiesc, a spus Notker von Weyrach, care stătea în uşa cârciumii, având-ul într-o parte pe de Tresckow, în partea cealaltă, pe Woldan din Osiny, iar în spate, pe Rymbaba şi pe Bożywoj de Lossow. Nu vă sfătuiesc să începeți, domnilor Stercza. Căci mă jur pe Dumnezeu, ce începeți voi noi vom sfârşi.

— Ei mi-au ucis fratele, a şoptit Reynevan, cu ochiul tot lipit de crăpătura din perete. Ei, frații Stercza, au comandat omorul. Să dea Domnul să se ajungă la încăierare... Şi raubritterii să-i sfărâme... Peterlin va fi răzbunat.

— N-aş fi aşa de sigur.

S-a întors. Ochii goliardului scăpărau pe întuneric. *Ce vrea să spună? De ce anume să nu fiu sigur de încăierare sau de răzbunare? Sau poate nici de una, nici de alta?*

— Nu vreau ceartă, a spus coborând tonul Wolfher Stercza. Şi nu am nevoie de necazuri. Iată, întreb politicos. Omul pe care îl caut l-a ucis pe fratele meu şi a făcut-o de ruşine pe cumnata mea. Am dreptul să cer să se facă dreptate...

— O, domnilor Stercza, a clătinat din cap Markwart von Stolberg, după ce au încetat râsetele. Ați nimerit prost cu suferința voastră aici, la Kromolin. Vă sfătuiesc să mergeți în altă parte să căutați dreptatea. De pildă, la judecătorie.

Weyrach a pufnit, de Lossow a izbucnit în râs. Stercza a pălit, conştient că râd de el, Morold şi Wittich scrâşneau din dinți de mai-mai să sară scântei. Wolfher a deschis şi a închis gura de câteva ori, dar până să apuce să rostească un cuvânt, în poiană a venit în galop Jenez von Knobelsdorf, poreclit Huhurezul.

— Nişte nemernici, a rostit Reynevan printre dinți. Nu există pedeapsă pentru ei... Cum de nu-i loveşte Dumnezeu cu biciul lui, cum de nu trimite un înger împotriva lor...

— Cine ştie? a oftat goliardul în întunericul care duhnea a brânză. Cine ştie?

Huhurezul s-a apropiat de Wolfher, i-a şoptit ceva repede, incitat şi roşu la față, a arătat spre pod şi spre moară. Nu a fost nevoie să vorbească mult. Frații Sercza au dat pinteni cailor şi au pornit în galop prin poiană, în partea opusă, printre colibe, spre vadul râului. În urma lor goneau fără să se uite în urmă Huhurezul, Haxt şi Rotkirch, care strănuta.

— Crucea de pe drum! a scuipat în urma lor Paszko Rymbaba.

— Şobolanii au simțit motanul, a râs sec Woldan din Osiny.

— Tigrul, l-a corectat cu aer de cunoscător Markwart von Stolberg.

Stătuse mai aproape şi auzise ce îi spusese Huhurezul lui Wolfher.

— Eu încă nu aş ieşi, a spus din întuneric goliardul.

Reynevan, care tocmai se agăța de funie, s-a oprit.

— Nu mă mai amenință nimic, l-a asigurat el. Dar tu să ai grijă. Pentru ceea ce ai citit, oamenii sunt arşi pe rug.

— Sunt lucruri pentru care merită să-ţi rişti viaţa, a spus goliardul, trăgându-se mai aproape, pentru ca strălucirea razei de lună care răzbătea prin crăpătură să-i lumineze chipul. Ştiţi prea bine aceasta şi Domnia Voastră, domnule Reynevan.

— Ce vrei să spui?

— Ştiţi prea bine ce.

— Eu te cunosc, a oftat Reynevan. Te-am mai văzut...

— Fireşte că ne-am văzut. La fratele din Powojowice. Dar atenţie, este mai bine să nu vorbim despre asta. Limbuţia în vremurile noastre este dezastruoasă. Mulţi oameni şi-au pierdut deja gâtul din cauza limbii prea lungi, cum se spune...

— Urban Horn, a spus Reynevan, mirându-se singur cum de ghicise.

— Mai încet, a şoptit goliardul. Mai uşor cu numele acesta, domnule.

Fraţii Stercza o luaseră la goană din sat, cuprinşi de o panică ciudată, de parcă i-ar fi mânat tătarii din urmă. Această privelişte îi mersese la inimă lui Reynevan, dar când a văzut de cine fugeau, cine intrase în Kromolin, a încetat să se mai mire.

În fruntea cetei de cavaleri şi arcaşi călare mergea un bărbat cu fălci puternice şi umeri largi ca uşa unei catedrale, îmbrăcat într-o splendidă armură aurită de Milano, bogat împodobită. Şi calul cavalerului, un armăsar negru, avea armură: avea fruntea apărată de *chamfron*, sau fruntar, iar de-a lungul gâtului o armură articulată, *crinet*.

Reynevan s-a amestecat printre raubritterii din Kromolin, care între timp umpluseră poiana. Nimeni în afară de Samson nu l-a observat şi nu i-a dat atenţie. De Szarlej, nici urmă. Rubritterii din jur zumzăiau ca un roi de viespi.

De o parte şi de alta a cavalerului în armură de Milano călăreau doi bărbaţi – un tânăr cu părul desfăcut pe spate şi frumos ca o fată şi un slăbănog măsliniu, cu obrajii căzuţi. Amândoi erau în armură completă, amândoi călăreau pe cai în armură.

— Hayn von Czirne, a rostit cu uimire Otto Glaubitz. Vedeţi ce armură de Milano are? Să fiu al naibii dacă nu face pe puţin patruzeci de grivne!

— Cel din stânga, cel mai tânăr, a şoptit Wencel de Hartha, este Fryczko Nostitz. Iar cel din dreapta este Vitelozzo Gaetani, un italian...

Reynevan a oftat uşurel. A auzit în jur oftaturi asemănătoare, şoapte şi înjurături în surdină care arătau că nu numai el fusese tulburat de apariţia unuia dintre cei mai cunoscuţi şi mai înfricoşători raubritteri din Silezia. Hayn von Czirne, domnul de la castelul Nimmersatt, se bucura de cea mai proastă faimă, iar numele lui, după cum se vedea, trezea nu numai consternare printre negustori şi oamenii cumsecade, dar şi un respect îngrozit printre colegii de meserie.

Hayn von Czirne oprise între timp calul în faţa celor vârstnici, descălecase şi mergea zăngănind din pinteni şi scrâşnind din armură.

— Domnule Stolberg, a rostit cu voce de bas profund. Domnule Barnhelm.

— Domnule Czirne.

Raubritterul s-a uitat în jur, ca şi când ar fi vrut să verifice dacă oamenii din suita lui aveau armele la îndemână şi arbaletrierii arbaletele pregătite. Simţindu-se asigurat, şi-a rezemat mâna stângă pe garda spadei şi dreapta în şold. Şi-a depărtat picioarele, a înălţat capul.

— Voi spune pe scurt – a tunat el – pentru că nu am timp de sporovăit. Cineva i-a atacat şi i-a jefuit pe valonii de la mina din Złoty Stok. Iar eu am avertizat că valonii de la Złoty Stok sunt sub protecţia şi apărarea mea. Aşa că am să vă spun ceva, iar voi să fiţi cu băgare de seamă: dacă vreunul dintre voi, pungaşilor, şi-a băgat degeţelele în treaba asta ar face mai bine să recunoască singur, căci dacă îl prind eu, o să fac curele din acest fecioraş, chiar dacă este cavaler.

Chipul lui Markwart Stolberg s-a acoperit de un nor negru. Raubriterii din Kromolin au început să vocifereze. Fryczko Nostitz şi Vitelozzo Gaetani nu se mişcau, şedeau pe cai ca două păpuşi de fier. Dar arbaletrierii din suită au înclinat arbaletele, gata de acţiune.

— Bănuielile în legătură cu această faptă – a continuat Hayn von Czirne – se îndreaptă în mare măsură spre Kunz Aulock şi Stork din Gorgowice, aşa că am să vă spun ceva, iar voi să ascultaţi cu atenţie: dacă îi ascundeţi pe aceşti tâlhari şi nemernici la Kromolin, o să mă ţineţi minte.

— Este lucru cunoscut – a continuat Czirne, fără să dea atenție rumorii crescânde din rândurile cavalerilor – că nelegiuiții Aulock şi Stork sunt în solda fraților Stercza, Wolfher şi Morold, tot nişte tâlhari şi nemernici ca ei. Cu aceştia am răfuieli mai vechi, dar acum paharul s-a vărsat. Dacă se dovedeşte că este adevărată treaba cu valonii, le scot mațele acestor Stercza. Şi din aceeaşi mişcare şi celor care au de gând să-i ascundă.

— Şi încă un lucru, la încheiere. Dar nu este o chestiune mai puțin importantă, aşa că ciuliți bine urechile. În ultima vreme cineva îi năpăstuieşte rău pe negustori. Mereu se găseşte câte un *mercator* rece şi țeapăn. Lucrul este de fapt ciudat şi nu am de gând să stărui asupra lui, dar vă spun ceva: compania Fugger din Augsburg îmi plăteşte pentru protecție. Aşadar, dacă vreun *mercator* de la Fugger dă de necaz şi se dovedeşte că este vreunul dintre voi, Dumnezeu să aibă milă de acela. Ați priceput? Pricepeți, fecioraşilor?

În mijlocul mormăielilor tot mai furioase, Hayn von Czirne a scos brusc sabia şi a mânuit-o rapid, făcând-o să şuiere.

— Iar dacă cineva nu este de acord cu cele spuse de mine, a răcnit el, dacă este de părere că mint sau dacă nu i-a fost pe plac, pe acela îl invit aici, în piață! Imediat rezolvăm treaba cu fierul! Ei! Aştept! Futu-i mama ei de treabă, că de la Paşti n-am mai omorât pe nimeni!

— Nu procedați frumos, domnule Hayn, a spus calm Markwart von Stolberg. Oare se cuvine?

— Ceea ce am spus nu vă priveşte nici pe Domnia Voastră, preacinstite domnule Markwart – Czirne a scos şi mai mult bărbia în față –, nici pe preacinstitul domn Traugott, în general, pe niciunul din membrii sfatului bătrânilor. Dar eu îmi cunosc drepturile. Am voie să provoc mulțimea.

— Aşa cum spuneam, nu e frumos. Toți vă cunosc. Pe Domnia Voastră şi spada Domniei Voastre.

— Şi ce-i cu asta? a pufnit raubritterul. Trebuie să mă îmbrac în târfă ca Lancelot al Lacului ca să nu mă recunoască lumea? Aşa cum am spus, îmi cunosc drepturile. Şi ştiu şi ei. Gloata asta de căcăcioşi cărora le tremură picioarele.

Raubritterii au început să mormăie. Reynevan a văzut cum sângele îi năvălise în obraji de furie lui Kottwitz, care stătea lângă el, a auzit cum scrâşneşte din dinți Wencel de Hartha. Otto Glaubitz a pus mâna pe mânerul spadei şi a făcut o mişcare ca şi

când ar fi vrut să iasă în faţă, dar Jaśko Şchiopul l-a apucat de braţ.

— Nu încerca, a murmurat, el. Încă nu i-a scăpat nimeni viu de sub spadă.

Hayn von Czirne a lovit din nou aerul cu spada, a zăngănit din pinteni.

— Ei, cum stăm, băşinoşilor? a tunat el. Mâncători de căcat? Nu iese nimeni în faţă? Ştiţi ce sunteţi pentru mine? Nişte cururi de bou şi vă declar cururi de bou! Şi ce? Mă poate contrazice cineva? Poate îndrăzneşte cineva să-mi spună că mint? Cum, nimeni? Atunci toţi până la unul sunteţi nişte curlingăi, nişte pupincurişti şi lepădături. Ruşinea cavalerimii!

Raubritterii erau tot mai agitaţi, dar Hayn părea să nu observe.

— Un singur bărbat văd printre voi, a continuat el, arătând cu mâna, acolo este Bożywoj de Lossow. Chiar nu înţeleg ce caută el în gloata asta de caraghioşi, tăntălăi şi netoţi. Cu siguranţă că a decăzut şi el, pfui, ruşine pizdoşilor!

Lossow s-a îndreptat, a încrucişat braţele pe pieptul împodobit cu blazonul cu râs şi i-a susţinut fără teamă privirea. Nu se clintea din loc, stătea cu chipul de piatră. Calmul lui l-a iritat vizibil pe Hayn von Czirne. Banditul s-a înroşit, s-a întors într-o parte.

— Futători de ţapi! a strigat. Vieri nescopiţi! Pulărăilor! Vă provoc, mă auziţi, bulangiilor? Ei, care vine? Pe jos sau călare, imediat, aici, în locul acesta! Cu spada sau cu securea, cum doriţi, la alegere! Ei, care vine? Poate tu, Hugo Kottwitz? Sau poate tu, Krossig? Poate tu, Rymbaba, morman de bălegar ce eşti!

Paszko Rymbaba s-a aplecat şi a apucat spada, scrâşnind din dinţi pe sub mustăţi. Woldan din Osiny l-a luat de braţ şi l-a împins la loc, cu mâna lui grea.

— Nu te prosti, a sâsâit el. Nu ţi-e dragă viaţa? Nimeni nu-i poate sta împotrivă.

Hayn von Czirne a hohotit, ca şi când ar fi auzit.

— Nimeni? Nimeni nu iese în faţă? Nu e niciun curajos? Aşa mă gândeam şi eu. O, ce coaie-n-cui! Cozi de câine! Boaşe-n faşe! Fute-oală!

— Fute-aş pe curva de mă-ta! a izbucnit pe neaşteptate von Sulz, ieşind în faţă. Îngâmfatule! Suge-pulă! Linge-cur! Ieşi în faţă!

— Sunt aici, a ripostat calm Hayn von Czirne. Cu ce ne încercăm puterile?

— Cu asta! Sulz a ridicat în sus puşca lui cu un singur glonţ: Eşti viteaz nevoie mare, Czirne, pentru că te joci cu spada, eşti tare la secure! Dar acum apar lucruri noi! Uite o armă modernă! Şanse egale! O să tragem cu puşca!

În zarva care se stârnise, Hayn von Czirne s-a apropiat de cal şi după o clipă s-a întors ducând o puşcă de vânătoare cu ţeavă lungă. Iar dacă Ekhard Sulz avea o puşcă obişnuită, o simplă ţeavă fixată pe un băţ, arma lui Czirne era o puşcă executată artistic, cu butoi dreptunghiular montat într-un pat de stejar sculptat.

— Să fie atunci o armă de foc! a anunţat el. Să avem parte de modernitate în casă şi în grădină. Marcaţi terenul.

A mers repede. Ţintele au fost marcate cu două suliţe înfipte în pământ, care desemnau distanţa de zece paşi cu un şir de opaiţe aprinse. Czirne şi Sulz s-au aşezat faţă în faţă, fiecare din ei cu arma sub braţ şi cu un fitil care ardea înăbuşit în cealaltă mână. Raubriterii s-au dat într-o parte, ieşind din linia de tragere.

— Gata arma!

Notker Weyrach, care îşi asumase misiunea de herald, a ridicat buzduganul:

— Ochiţi!

Adversarii s-au aplecat în faţă, ridicând fitilul la înălţimea butoiaşului.

— Foc!

O clipă nu s-a întâmplat nimic, a domnit tăcerea, fitilurile sâsâiau şi împroşcau scântei, mirosea a praf de puşcă ars pe tigaie. Se părea că duelul va trebui întrerupt pentru a se încărca din nou armele. Notker Weyrach se pregătea deja să facă semn, când puşca lui Sulz a tras pe neaşteptate cu un zgomot asurzitor. Focul a strălucit, s-a ridicat un vârtej de fum urât mirositor. Cei care stăteau mai aproape au auzit şuieratul glonţului care a ratat ţinta şi a zburat undeva, spre exterior. Aproape în acelaşi moment, a scuipat fum şi foc şi *handkanona*[1] lui Hayn von Czirne. Cu un efect mai bun. Glonţul l-a nimerit pe Ekhard Sulz sub bărbie şi i-a smuls capul. Din gâtul purtătorului de cuvânt al cruciadei antihusite a ţâşnit o fântână arteziană de sânge, capul s-a izbit de zidul unui hambar, a căzut, s-a rostogolit pe terenul din poiană şi

[1] „Tun de mână” – una din primele arme de foc medievale cu care se trăgea de la mică distanţă cu efecte distructive impresionante, dar cu tir imprecis.

s-a oprit în cele din urmă în iarbă, privind cu ochi morți la câinii care adulmecau.

— La dracu', a spus în liniştea desăvârşit Paszko Rymbaba. Asta probabil că nu se mai poate coase la loc.

Reynevan îl subapreciase pe Samson al Mierii.

Nu reuşise nici măcar să înşeueze calul în grajd, când a simțit o privire care îl gâdila în ceafă. S-a întors, a văzut şi a rămas încremenit ca o stană de sare, ținând şaua în ambele mâini. A înjurat, după care a aruncat cu avânt şaua în spatele calului.

— Să nu mă cerți, a spus el fără să se întoarcă şi prefăcându-se preocupat de harnaşament. Trebuie să plec cu ei. Am vrut să evit despărțirea. Şi, de fapt, orice discuții de rămas-bun, care nu ar fi dus la nimic altceva decât la neînțelegeri şi pierdere de timp. M-am gândit că va fi mai bine...

Samson al Mierii, sprijinit de cadrul uşii, îşi încrucişase brațele pe piept şi tăcea, dar privirea lui era cum nu se poate mai grăitoare.

— Trebuie să merg cu ei, a reluat Reynevan, după o clipă de tăcere încordată. Nu pot altfel. Înțelege-mă! Pentru mine este o ocazie unică. Providența...

— Persoana domnului Hayn von Czirne – a zâmbit Samson – îmi provoacă şi mie multe asocieri. Dar n-aş numi-o pe niciuna providență. Dar, ce să-i faci, te înțeleg. Deşi nu pot să spun că mi-a venit uşor.

— Hayn von Czirne este duşmanul fraților Stercza. Duşmanul lui Kunz Aulock. Duşmanul duşmanilor mei, aşadar aliatul meu firesc. Datorită lui pot avea o şansă să-mi răzbun fratele. Nu ofta, Samson. Nu este locul şi nici momentul pentru altă dispută, încheiată cu concluzia că răzbunarea este deşertăciune fără sens. Ucigaşii fratelui meu nu numai că merg liniştiți pe suprafața pământului, dar îmi calcă fără încetare pe urme, mă amenință cu moartea, persecută femeia pe care o iubesc. Nu, Samson. Nu voi fugi în Ungaria, lăsându-i pe ei aici în faimă şi glorie. Am o ocazie, am un aliat, am găsit un duşman al duşmanului meu. Czirne a promis că le scoate mațele fraților Stercza şi lui Aulock. Poate că este deşertăciune, poate că este banal, poate că nu este demn, poate că nu are sens, dar vreau să-l ajut şi eu şi vreau să fiu de față. Vreau să văd cum le va scoate mațele.

Samson al Mierii tăcea. Iar Reynevan, pentru a nu ştiu câta oară, nu putea să-şi stăpânească uimirea văzând câtă îngândurare

şi îngrijorare înțeleaptă exprimau chipul buhăit şi ochii tulburi ai idiotului. Şi un reproş mut, deşi vizibil.

— Szarlej..., a bâiguit el, strângând cureaua. Szarlej, ce e drept, m-a ajutat, a făcut mult pentru mine. Dar ai auzit şi tu, ai fost martor... Nu o dată. De câte ori am adus vorba despre răzbunarea împotriva fraților Stercza a refuzat. Râdea de mine şi mă trata ca pe un adolescent prost. Refuză categoric să mă ajute să mă răzbun, ba chiar şi de Adela îşi bate joc, ai auzit şi tu, o bagatelizează, încearcă tot timpul să mă convingă să nu mă duc la Ziębice!

Calul a pufnit şi a dat din copite, ca şi când i s-ar fi transmis şi lui enervarea. Reynevan a oftat adânc şi s-a calmat.

— Transmite-i să nu-i pară rău de mine, Samson. Naiba să mă ia, nu sunt nerecunoscător, îmi dau seama cât a făcut pentru mine. Dar cred că aşa îi arăt cel mai bine recunoştința, plecând de lângă el. A spus singur: sunt cel mai mare risc. Fără mine îi va fi mai uşor. Amândurora vă va fi...

A tăcut.

— Aş vrea să mergi cu mine. Dar nu-ți propun. Ar fi urât şi necinstit din partea mea. Ceea ce intenționez să fac e un lucru riscant. Cu Szarlej vei fi mai în siguranță.

Samson al Mierii a tăcut mult timp.

— Nu am intenția să te deturnez de la intenția ta, a spus în cele din urmă. N-am să te expun, aşa cum ai spus chiar tu foarte frumos, la riscul unor certuri şi o pierdere de timp. Mă abțin chiar şi în privința opiniei mele referitoare la sensul acțiunii. Şi nici nu vreau câtuşi de puțin să înrăutățesc lucrurile şi să-ți provoc mustrări de conştiință. Dar trebuie să realizezi totuşi, Reynevan, că, dacă pleci, îmi spulberi speranța de a reveni vreodată la adevărata mea înfățişare.

Reynevan a tăcut mult timp.

— Samson, a spus în cele din urmă. Răspunde. Sincer, dacă poți. Eşti cu adevărat... Adică eşti... Ce ai spus despre tine... Cine eşti?

— *Ego sum, qui sum,* l-a întrerupt blând Samson. Sunt cine sunt. Să ne dăruim la despărțire recunoştința. Nu ne dă nimic, nu justifică nimic şi nu schimbă nimic.

— Szarlej este un om cu experiență şi ingenios, a spus repede Reynevan. Ai să vezi, în Ungaria te va pune negreşit în legătură cu cineva care...

— Du-te! Pleacă, Reinmar.

Toată valea era cufundată într-o ceață deasă. Din fericire, aceasta zăcea jos, chiar pe pământ, aşa că, cel puțin deocamdată, nu exista pericolul să se rătăcească, se vedea pe unde merge drumul, cărarea era indicată clar şi vizibil de şirul de sălcii strâmbe, de peri sălbatici şi tufe de păducel care se înălțau din giulgiul alb. Ceva mai departe, în întuneric, drumul era indicat de lumina clipitoare care dansa în felinarul cetei lui Hayn von Czirne.

Era foarte frig. Când a trecut podul peste Jadkowa şi a intrat în ceață, Reynevan a avut impresia că se cufundă în apă rece ca gheața. *Ce să-i faci,* şi-a spus el, *la urma urmelor este deja toamnă.*

Pătura albă de ceață care se întindea de jur împrejur reflecta lumina şi lăsa totuşi o vedere destul de bună în laturi, dar Reynevan mergea printr-o beznă completă, abia dacă vedea urechile calului. În mod paradoxal, întunericul cel mai deplin domnea chiar pe drum, în şirurile de copaci şi de tufe dese. Acestea din urmă aveau adesea siluete atât de sugestive de demoni, încât tânărul tresărise de mai multe ori şi trăsese instinctiv de căpăstrul calului, speriind animalul şi aşa sperios. A mers mai departe, râzând în sinea lui de propriile spaime. *Cum se poate, la naiba, să te temi de nişte tufişuri?*

Două tufişuri i-au blocat dintr-odată drumul, al treilea i-a smuls frâul din mână. Iar al patrulea l-a împuns în piept cu ceva ce nu putea fi decât vârful unei sulițe.

De jur împrejur tropăiau copite, mirosul de sudoare de cal şi de om s-a îngroşat. Scăpărau cremenile, sâsâiau scânteile şi se aprindeau felinarele. Reynevan a strâns din pleoape şi s-a lăsat într-o parte în şa, căci îi băgaseră un felinar chiar în ochi.

— E prea frumuşel pentru un spion, a spus Hayn von Czirne. Pentru un ucigaş plătit, prea tânăr. Dar aparențele pot să înşele.

— Sunt...

S-a îndoit şi s-a ghemuit în şa, căci primise o lovitură în spate cu ceva tare.

— Deocamdată eu decid cine eşti, a afirmat rece Czirne. Şi cine nu eşti. De exemplu, nu eşti un hoit străpuns de săgeți într-un şanț. Deocamdată, şi asta tocmai datorită deciziei mele. Iar acum taci, că trebuie să gândesc.

— Dar ce e de gândit aici, s-a auzit vocea lui Vitelozzo Gaetani, italianul. Vorbea fluent germana, dar îl trăda accentul cântat: Îi tăiem gâtlejul cu cuțitul şi gata. Şi mergem, că e frig şi mi-e foame.

Din spate s-a auzit tropot de copite, caii nechezau.

— Este singur, a strigat Fryczko von Nostitz, pe care îl trăda vocea tânără şi plăcută. Nu vine nimeni în urma lui.

— Aparenţele pot să înşele, a repetat Czirne.

Din nările unui cal curgea o spumă albă. A venit mai aproape, foarte aproape, aşa că scările li s-au ciocnit. Se puteau atinge cu mâna. Reynevan îşi dădea seama cu o claritate uimitoare de ce. Czirne verifica. Provoca.

— Iar eu, a repetat din întuneric italianul, spun să-i tragem cu cuţitul pe gât.

— Cuţitul, cuţitul, s-a enervat Czirne. La voi totul este simplu. Dar mie după aceea confesorul îmi face gaură în cap, mă sâcâie, îmi aminteşti, chipurile, că e mare păcat să ucizi fără motiv, cică trebuie să ai un motiv întemeiat ca să ucizi. La fiecare spovedanie mă toacă aşa, motiv, motiv, nu se poate fără motiv, o să se termine, aşa că am să-i zdrobesc scăfârlia popii cu un buzdugan, căci, la urma urmelor, dacă mă scoate din răbdări – ăsta este un motiv, nu-i aşa? Dar deocamdată să fie aşa cum mi-a poruncit la spovedanie. Ei, frăţioare, s-a întors el spre Reynevan, vorbeşte: cine eşti? Să vedem dacă există un motiv sau trebuie de abia să-l născocim.

— Mă numesc Reinmar din Bielawa, a început Reynevan.

Şi pentru că nu l-a întrerupt nimeni, a continuat:

— Fratele meu, Piotr din Bielawa, a fost asasinat. Asasinatul a fost comandat de fraţii Stercza şi executat de Kunz Aulock şi banda lui. Aşadar, nu am motive să-i iubesc. Am auzit la Kromolin că nici printre voi nu are prieteni. De aceea, am venit în urma voastră ca să vă spun că fraţii Stercza au fost în sat şi au fugit când au auzit că veniţi voi. Au pornit spre sud, prin vadul râului. Spun şi fac toate acestea îndemnat de ura împotriva fraţilor Stercza. Singur nu voi reuşi să mă răzbun pe ei. De aceea îmi pun nădejdea în voi. Nu vreau nimic altceva. Dacă am greşit... Iertaţi-mă şi daţi-mi voie să-mi văd de drumul meu.

A tras adânc aer în piept, obosit de discursul rostit repede. Caii raubritterilor pufneau, trăgeau de harnaşamente, felinarele scoteau din beznă umbre dansatoare, fantomatice.

— Von Bielau, a spus Fryczko Nostitz. La naiba, reiese că este un fel de nepot al meu de mătuşă.

Vitelozzo Gaetani a înjurat pe italieneşte.

— La drum, a poruncit brusc şi scurt Hayn von Czirne. Dumneata, domnule din Bielawa, stai lângă mine. Aproape de mine.

Nici nu a poruncit să fiu percheziționat, şi-a spus Reynevan pornind. *Nu a verificat dacă nu am o armă ascunsă. Şi porunceşte să stau lângă el. Asta este încă o încercare. Şi o provocare.*

Într-o salcie de la marginea drumului se clătina un felinar, un truc ingenios, menit să-l inducă în eroare pe cel care îi urmărea, făcându-l să fie sigur că grupul este departe, în fața lui. Czirne a luat felinarul, l-a ridicat şi l-a luminat încă o dată pe Reynevan.

— O față cinstită, a comentat el. Sinceră, cinstită. Se pare că aparențele nu înşală şi de astă dată spun adevărul. Zici că eşti duşmanul acestor Stercza?

— Da, domnule Czirne.

— Reinmar din Bielawa, da?

— Da.

— Totul e clar. Luați-l de aici. Dezarmați-l, legați-l! Funia de gât! Viu!

— Domnule Czirne..., a rostit gâtuit Reynevan, prins de brațe puternice. De ce... Cum de...

— Împotriva ta este un *significavit*[1] al episcopului, tinere, i-a comunicat nonşalant Hayn von Czirne. Şi un premiu pe capul tău, dacă eşti prins viu. Vezi tu, te caută Inchiziția. Vrăjitorii sau erezie, mie mi-e totuna. Dar vei merge în lanțuri la Świdnica, la dominicani.

— Dați-mi drumul...

Reynevan se zbătea, dar funia i se afunda dureros în încheieturile mâinilor.

— Vă rog, domnule Czirne... Doar sunteți cavaler... Iar eu trebuie... mă grăbesc să ajung... la o femeie pe care o iubesc.

— Ca noi toți.

— Dar îi urâți pe duşmanii mei! Pe Stercza şi pe Aulock!

— Aşa este, a recunoscut raubritterul. Îi urăsc pe feciorii de cățea. Dar eu, tinere, nu sunt un sălbatic. Sunt european. Nu-mi permit să mă las condus de simpatii şi antipatii când este vorba de interese.

— Dar... domnule Czirne...

— Pe cai, domnilor!

— Domnule Czirne, eu...

— Domnule Nostitz! l-a întrerupt brutal Hayn. E ruda Domniei Tale! Aşa că fă-i ceva ca să se potolească!

---

[1] Ordin de excomunicare episcopal, dat împotriva unei persoane care nu se supune Bisericii (n. red.).

Reynevan a primit un pumn în ureche atât de zdravăn, că a văzut stele verzi, iar capul i-a ajuns până la coama calului.

Nu a mai spus nimic.

La răsărit, cerul se luminase, presimțind apropierea zorilor. Se făcuse şi mai frig. Zgribulit, Reynevan tremura şi dârdâia în egală măsură de frig şi de frică. Nostitz fusese nevoit să-l cheme de câteva ori la ordine, smucind de funie.

— Ce facem cu el? a întrebat pe neaşteptate Vitelozzo Gaetani. O să-l târâm după noi peste munți? O să slăbim ceata trimițându-l sub escortă la Świdnica? Ei?

— Încă nu ştiu. În vocea lui Hayn von Czirne se simțea nerăbdarea: Mă gândesc.

— Dar premiul acela e chiar aşa de mare? nu s-a lăsat italianul. Dacă e mort, se dă mult mai puțin?

— Nu e vorba de premiu, a mormăit Czirne. E vorba de bunele relații cu Sfântul Oficiu. Şi în general am discutat destul despre asta! Am spus că mă gândesc!

Au ieşit în drumul mare, Reynevan şi-a dat seama de asta după schimbarea ecourilor şi a ritmului copitelor care izbeau pământul. Presupunea că este drumul care duce spre Frankenstein, cel mai mare oraş din apropiere. Dar îşi pierduse orientarea şi nu putea să ghicească dacă merg spre oraş sau se depărtează de el. Ordinul de a-l lăsa la Świdnica indica cea de-a doua posibilitate, dar punctele cardinale stabilite cu ajutorul stelelor puteau sugera că merg, de fapt, spre Frankenstein – să zicem –, ca să înnopteze. A renunțat pentru o clipă să-şi mai scuipe în barbă şi să-şi reamintească propria prostie şi a început să gândească febril, născocind trucuri şi planuri de evadare.

— Hooo! a strigat cineva din față. Hooo!

Un felinar a strălucit şi a scos din beznă contururile dreptunghiulare ale căruțelor şi siluetele călăreților.

— Da, a spus încet Czirne. Punctual! Şi acolo unde ne-am înțeles. Îmi plac astfel de oameni. Dar aparențele pot să înşele. Armele pregătite. Domnule Gaetani, rămâneți în spate şi fiți atenți. Domnule Nostitz, stai cu ochii pe rubedenia Domniei Tale. Ceilalți după mine. Hooo! Salutare!

Felinarul din partea opusă dansa în ritmul pasului calului. Se apropiau trei călăreți. Unul durduliu, îmbrăcat într-o şubă grea şi lată, care acoperea şi crupa calului, însoțit de doi arbaletrieri,

identici cu trăgătorii lui Czirne – cu coifuri pe cap, gulere de fier şi veste de metal fără mâneci.

— Domnul Hayn von Czirne?

— Domnul Hanusz Throst?

— Îmi plac oamenii de cuvânt şi punctuali, a spus bărbatul cu şuba trăgându-şi nasul. Văd că prietenii noştri comuni nu au exagerat când mi-au vorbit despre Domnia Voastră şi v-au recomandat. Mă bucur să vă cunosc şi sunt încântat că vom lucra împreună. Cred că putem porni?

— Conlucrarea mea costă o sută de guldeni, a spus sec von Czirne. Nu se poate ca prietenii noştri comuni să nu vă fi pomenit despre asta.

— Dar desigur că nu înainte, a rostit bărbatul cu şuba. Cred că nu v-ați imaginat, domnule, că voi fi de acord cu aşa ceva. Eu sunt negustor, om de afaceri. Iar în afaceri este aşa: mai întâi serviciul, după aceea plata. Serviciul vostru: să mă escortați în siguranță prin Trecătoarea de Argint până la Broumov. Îl executați, veți fi plătiți. O sută de guldeni, până la ultimul bănuț.

— Mai bine, a spus vizibil încordat Hayn von Czirne, aşa să fie. Într-adevăr, e mai bine, domnule Throst. Şi ce duceți în căruțe?

— Marfă, i-a retezat-o calm. Ce fel de marfă, asta mă priveşte pe mine. Şi pe cel care plăteşte pentru ea.

— Clar, a dat din cap Czirne. De altfel, de ce să ştiu? Ştiu şi aşa destul, căci marfa nu este mai rea decât cea cu care au făcut negoț alții. Fabian Pfefferkorn. Şi Nikolai Neumarkt. Iar despre alții nu vorbesc.

— Foarte bine că nu vorbiți. Pălăvrăgim prea mult. Şi e timpul să pornim. De ce să stăm la răspântie şi să ispitim răufăcătorii?

— Aveți dreptate.

Czirne a întors calul.

— Nu are rost să stăm aici. Faceți semn să mâne carele. Cât despre răufăcători, să nu vă temeți. Nelegiuiții care bântuie în ultima vreme prin Silezia au obiceiul să lovească din senin. Chiar la amiază. Cum spun popii, este *daemonium meridianum*, demonul care atacă în miezul zilei. Iar aici priviți împrejur: este întuneric.

Negustorul a îndemnat calul, a venit în dreptul armăsarului raubritterului.

— În locul demonului, eu mi-aş schimba obiceiurile, pentru că au devenit prea cunoscute şi previzibile. Şi chiar psalmul

pomeneşte de întunecimi. Nu ţineţi minte? *Negotio preambulans in tenebris*[1]...

— Dacă aş fi ştiut că vă este atât de tare teamă, aş fi ridicat preţul, a spus Czirne, şi în vocea lui posomorâtă se simţea o undă de amuzament. Cel puţin o sută cincizeci de guldeni.

— Plătesc, a declarat Throst atât de încet, încât Reynevan abia a auzit. O sută cincizeci de guldeni în mână, domnule Czirne. Când ajungem cu bine la destinaţie. Pentru că este adevărat că mă tem. Alchimistul din Racibórz mi-a făcut horoscopul, mi-a citit în maţe de găină... Şi s-a văzut că moartea îmi dă târcoale...

— Şi credeţi în lucrurile astea?

— Până de curând nu credeam.

— Şi acum?

— Şi acum, a spus ferm negustorul, acum plec din Silezia. Cine are urechi de auzit aude, nu vreau să sfârşesc ca Pfefferkorn şi Neumarkt. Plec în Cehia, acolo nu mă mai ajunge niciun demon.

— Aşa e, a încuviinţat Hayn von Czirne. Acolo nu. De husiţi până şi demonii se tem.

— Plec în Cehia, a repetat Thorst. Şi misiunea voastră este să ajung acolo cu bine.

Czirne nu a răspuns. Căruţele huruiau, scârţâiau pe osii şi butuci.

Când au ieşit din pădure în câmp deschis, s-a făcut şi mai frig, iar ceaţa s-a îngroşat. Au auzit zgomot de apă pe pietre.

— Węża, a spus Czirne. Râul Węża. De aici până la trecătoare e mai puţin de o milă. Hoo! Mână, mââână!

Potcoavele şi obezile huruiau şi scrâşneau pe bolovani şi curând apa a început să împroaşte şi să facă spumă la picioarele cailor. Râuleţul nu era adânc, dar era destul de vijelios.

Hayn von Czime s-a oprit brusc în mijlocul vadului, încremenind în şa. Vitelozzo Gaetani a întors calul.

— Ce este?

— Linişte! Niciun cuvânt!

Mai întâi i-au văzut şi după aceea i-au auzit. Şi au văzut stropii albi de apă înspumată de sub copitele cailor care veneau spre ei prin albia râului. Apoi au desluşit siluetele călăreţilor, au desluşit mantiile, care fluturau ca aripile vampirilor.

---

[1] „Nici de ciuma care umblă în întuneric... ”, Psalmul 91, 6, în traducerea lui D. Cornilescu (n. red.).

— La arme! a strigat Czirne, apucând spada. La arme! Arbaletele!

I-a izbit în faţă o rafală de vânt puternic, sălbatic, şuierător, tăios. Iar după aceea i-a izbit un strigăt înfricoşător:

— *Adsumus! Adsuuuumuuuus!*

Corzile arbaletelor au zbârnâit, săgeţile au vâjâit. Şi un moment mai târziu, călăreţii s-au năpustit peste ei prin spuma apei, s-au repezit ca un uragan, tăind cu săbiile, răsturnând şi călcând în picioare. Oamenii se înjunghiau, noaptea era sfâşiată de ţipete, zbierete, bubuituri şi scrâşnete de fier, grohăituri şi nechezaturi de cai. Fryczko Nostitz a căzut în râu împreună cu calul rănit; alături de el s-a prăbuşit pleoscăind scutierul ucis de secure. Unul dintre arbaletrieri a urlat, urletul s-a transformat în horcăit.

— *Adsuuumuuus!*

Hanusz Throst o luase la fugă, s-a întors în şa şi a văzut în urma lui un bot de cal rânjind, iar în spatele acestuia o siluetă neagră cu glugă. A fost ultimul lucru pe care l-a mai văzut pe pământ. Lama îngustă a săbiei l-a lovit în faţă, între ochi şi nas, şi s-a înfipt scrâşnind în craniu. Negustorul a făcut un salt, a dat din mâini şi s-a prăbuşit pe pietre.

— *Adsumus!* a rostit triumfător călăreţul negru. *In nomine Tuo!*[1] Călăreţii negri au dat pinteni cailor şi au dispărut în întuneric. Cu o excepţie. Hayn von Czirne a pornit în urmărirea lor, a sărit din şa, l-a prins pe unul, amândoi s-au prăbuşit în apă, amândoi s-au ridicat în aceeaşi clipă, spadele au şuierat şi s-au lovit cu zgomot. Luptau ca turbaţi, stând până la genunchi în râul înspumat, din lame ţâşneau snopi de scântei.

Cavalerul negru s-a poticnit. Czirne, spadasin cu experienţă, nu putea rata o asemenea ocazie. A lovit cu o mişcare rotită în cap, lama grea de Passau a sfâşiat gluga, a sfărâmat şi a aruncat jos coiful. Czirne a văzut în faţa lui chipul alb ca de vampir, schimonosit, plin de sânge, şi a ştiut imediat că nu va uita niciodată acel chip. Rănitul a răcnit şi a atacat, nici gând să se prăbuşească, deşi ar fi trebuit să cadă. Czirne a înjurat, a apucat spada cu ambele mâini şi a tăiat încă o dată, lovind dintr-o răsucire puternică a şoldurilor direct în gât. A ţâşnit un şuvoi de sânge negru, capul a căzut pe umeri, a rămas atârnat, ţinându-se

[1] „În numele Tău”, în lb. latină, în original (n. red.).

probabil numai de piele. Iar cavalerul fără cap a pornit mai departe, agitându-şi sabia şi împroşcând cu apă în jur.

Unul dintre arbaletrieri a urlat de groază, alţi doi au luat-o la goană, cuprinşi de panică. Hayn von Czirne nu s-a dat înapoi. A blestemat cumplit şi neobişnuit de blasfemator, a rămas ferm înfipt în picioare şi a repezit sabia încă o dată, retezând de tot capul şi aproape tot umărul. Cavalerul negru s-a prăbuşit în apa puţin adâncă de lângă mal, împotmolindu-se acolo, aruncând din mâini şi zvârlind din picioare, cuprins de convulsii. A durat mult timp până s-a potolit.

Hayn von Czirne a lovit cu piciorul în cadavrul arbaletrierului în armură fără mâneci, răsucit de la genunchi de curentul apei. Sufla greu.

— Cea fost asta? a întrebat în cele din urmă. Pe Lucifer, ce a fost?

— Iisuse Hristoase, milostiveşte-te..., mormăia Fryczko Nostitz, care stătea alături. Iisuse, fie-ţi milă...

Râul Węża cânta vesel alunecând pe bolovani.

În timpul acesta Reynevan fugea, de parcă toată viaţa nu ar fi făcut nimic altceva decât să galopeze prin pădure. Galopa aşa cum trebuie, strângând puternic cu încheieturile legate ale mâinilor oblâncul şeii, cu obrazul înfundat în coamă, apăsând cu genunchii în şalele calului şi alerga cu o asemenea viteză, că pământul duduia şi vântul îi vuia în urechi. Calul, animal iubit, parcă înţelegea despre ce este vorba, întindea gâtul şi dădea din el tot ce putea, demonstrând că în ultimii cinci sau şase ani nimeni nu-i dăduse ovăz degeaba. Potcoavele izbeau în pământul întărit, tufele şi ierburile înalte vâjâiau atinse de iureşul sălbatic al galopului, crengile trosneau. Păcat că nu-l vedea Dzierżka de Wirsing, îşi spunea Reynevan, deşi în esenţă îşi dădea seama că talentele lui de călăreţ se rezumau în acel moment la performanţa că se ţinea în şa. Dar, îşi spunea, şi asta e mult.

Poate că se gândise puţin cam prea devreme, căci tocmai atunci calul s-a decis să sară peste un trunchi căzut. Şi a sărit, chiar foarte elegant, numai că dincolo de trunchi era un şanţ. Zguduitura a slăbit strânsoarea, iar Reynevan a zburat printre brusturi, din fericire suficient de deşi şi de înalţi ca să amortizeze măcar în parte căderea. Dar impactul cu pământul i-a scos oricum tot aerul din plămâni şi l-a făcut să se ghemuiască gemând.

Nu a mai apucat să se îndrepte. Vitelozzo Gaetani, care îl urmărea, a sărit din şa chiar lângă el.

— Ai vrut să fugi? a răcnit el. De mine? Neisprăvitule!

S-a pregătit să-l lovească iute cu piciorul, dar n-a apucat. Szarlej a apărut ca din pământ, l-a izbit în piept şi l-a onorat cu lovitura lui preferată sub genunchi. Însă italianul nu a căzut, s-a răsucit şi a smuls spada din teacă, lovind spre ureche. Demeritul a sărit cu agilitate din drumul lamei, a scos propria armă – o sabie încovoiată. A fluturat-o, a făcut o cruce, iar sabia se răsucea în mâna lui ca un fulger şi sâsâia ca un şarpe.

Gaetani nu s-a lăsat impresionat de iscusința de scrimer a lui Szarlej şi s-a repezit împotriva lui cu spada, urlând sălbatic. Şi-au încrucişat armele de trei ori. A patra oară, italianul nu a mai reuşit să pareze lovitura săbiei mult mai rapide. A primit o lovitură în obraz, s-a umplut de sânge. Dar nu i-a ajuns, poate ar fi vrut să lupte mai departe, dar Szarlej nu i-a dat nicio şansă. A făcut un salt şi l-a lovit cu mânerul între ochi. Gaetano s-a prăbuşit printre brusturi. A urlat de abia în cădere:

— *Figlio di puttana!*[1]

— Asemenea, a spus Szarlej, ştergându-şi lama de frunze. Dar ce să-i faci, mama este numai una!

— Nu vreau să vă stric distracția, a spus Samson al Mierii, apărând din ceață cu trei cai, printre care şi murgul înspumat şi fornăitor al lui Reynevan. Dar poate ar fi cazul să plecăm? Poate chiar la galop?

Perdeaua de lapte s-a destrămat, ceața s-a ridicat, împrăştiată de strălucirea soarelui care răzbătea printre nori. Lumea cufundată în clarobscurul umbrelor lungi s-a limpezit brusc, a strălucit plină de culori. Întocmai ca la Giotto. Fireşte, dacă cineva a văzut frescele lui Giotto.

Nu departe, în Frankenstein, sclipea acoperişul roşu al turnurilor.

— Iar acum, a spus Samson al Mierii uitându-se la ei, acum la Ziębice.

— La Ziębice, şi-a frecat mâinile Reynevan. Mergem la Ziębice. Prieteni... cum să vă răsplătesc?

— O să ne mai gândim la asta, a promis Szarlej. Deocamdată... coboară de pe cal.

Reynevan s-a supus. Ştia la ce să se aştepte. Nu s-a înşelat.

---

[1] „Fiu de curvă”, în lb. italiană, în original (n. red.).

— Reynevan din Bielawa, a rostit Szarlej cu o voce demnă şi solemnă. Repetă după mine: Sunt un dobitoc!

— Sunt un dobitoc...

— Mai tare!

— Sunt un dobitoc!

Au aflat făpturile Domnului care locuiau în preajma locului şi tocmai se trezeau: şoarecii pitici, broaştele râioase, broscoii de baltă, hamsterii, potârnichile, presurile şi cucii, ba chiar şi muscarii negri, forfecuţele gălbui şi salamandrele-de-uscat.

— Sunt un dobitoc, repeta Reynevan după Szarlej. Un dobitoc patentat, tâmpit, idiot, cretin şi nebun, demn de închis în *Narrenturm!* Orice născocesc se dovedeşte culmea prostiei, indiferent ce fac depăşeşte această culme. Jur solemn că mă voi îndrepta.

— Norocul meu, un noroc cu totul nemeritat – răsuna litania matinală peste luncile ude –, este că am prieteni care nu obişnuiesc să mă lase la nevoie. Am prieteni pe care pot conta întotdeauna. Pentru că prietenia...

Soarele se înălţase mai sus şi inundase câmpiile cu strălucirea lui aurie.

— Prietenia este un lucru mare şi frumos!

Capitolul 19

În care eroii noştri nimeresc la Ziębice la un turnir cavaleresc foarte european. Pentru Reynevan, contactul cu Europa se dovedeşte foarte neplăcut. Ba chiar dureros.

Erau atât de aproape de Ziębice, încât puteau admira în toată splendoarea lor zidurile şi turnurile impunătoare, care se înălțau dincolo de dealul împădurit. De jur împrejur sclipeau acoperişurile de paie ale caselor de la marginea oraşului, în mijlocul câmpiilor şi al luncilor trudeau țăranii, fumul murdar al buruienilor arse se târa jos deasupra pământului. Păşunile erau împestrițate de oi, pe luncile din preajma stăvilarului se vedeau gâşte albe. Sătenii mergeau încărcați de coşărci, boii graşi păşeau demn, carele pline de fân şi de legume scârțâiau. Într-un cuvânt, unde te uitai nu vedeai decât semne de bunăstare.

— Plăcut ținut, a spus Samson al Mierii. Sat harnic, îndestulat.

— Şi de toată isprava.

Szarlej a arătat spre spânzurătorile care se îndoiau sub greutatea trupurilor. Alături de ele, spre bucuria ciorilor, câteva cadavre putrezeau în țeapă, pe roțile de tortură se vedeau oasele albite.

— Adevărat! a chicotit demeritul. Se vede că aici legea e lege, iar dreptatea – dreptate.

— Unde e dreptatea?

— Aici, uite!

— Aha!

— Şi tot de aici vine şi îndestularea, a continuat să explice Szarlej, aşa cum ai observat foarte bine, Samson. Cu siguranță, astfel de locuri merită să fie vizitate în scopuri mai inteligente decât cel în care mergem noi. De exemplu, ca să-l înşeli, să-l prosteşti şi să-l tragi pe sfoară pe unul din locuitorii bine situați din acest sat, ceea ce nu ar fi greu, căci bunăstarea dă naştere la o mulțime de nătărăi, fraieri, naivi şi dobitoci. Iar noi mergem ca să... Eeeh... Nici nu merită să vorbim.

Reynevan nu a comentat nici măcar cu un cuvânt. Nu avea chef. Auzise de mult asemenea vorbe.

— Hristoase! a exclamat Reynevan. Oameni buni! Ce este asta?

Szarlej a oprit calul, s-a ridicat în scări.

— Turnir, a ghicit peste o clipă. Este un turnir, dragi domni. *Torneamentum*. Ce zi e astăzi? Îşi aminteşte cineva?

— Opt, a numărat pe degete Samson. *Mensis Septembris*[1], fireşte.

— O! Szarlej l-a privit pieziş: Acolo, pe lumea cealaltă, aveți acelaşi calendar?

— În general vorbind, da.

Samson nu a reacționat la întepătură.

— Ai întrebat ce dată e, ți-am răspuns. Mai vrei şi altceva? Date mai amănunțite? Este sărbătoarea Naşterii Maicii Domnului, *Nativitas Mariae.*

— Aşadar, a constatat Szarlej, turnirul are loc cu această ocazie. La drum, domnilor!

Periferia oraşului era plină de lume, se vedeau şi tribune provizorii pentru spectatorii de categorie mai bună, îmbrăcate în postav colorat, decorate cu ghirlande, panglici, cu pajurile dinastiei Piast şi scuturile cavalerilor cu blazon. Lângă tribune se înălțau dughenele meseriaşilor şi tarabele vânzătorilor de mâncare, relicve şi suveniruri, deasupra tuturor flutura feeria steagurilor, a drapelelor, fanioanelor şi a steagurilor heraldice multicolore. Deasupra rumorii mulțimii răsuna, din când în când, vocea de aramă a surlelor şi a trâmbițelor.

În fond, evenimentul nu trebuia să mire pe nimeni. Prințul Jan din Ziębice, împreună cu alți câțiva principi şi nobili silezieni, făcea parte din Rudenband, Ordinul Zgărzii, ai cărui membri aveau obligația să participe la un turnir cel puțin o dată pe an. Spre deosebire însă de cei mai mulți principi, care, din cauza costurilor, îşi îndeplineau această obligație fără chef şi destul de neregulat, Jan din Ziębice organiza mereu turniruri. Principatul era mic şi, în ciuda aparențelor, aducea venituri puține, fiind poate cel mai sărac sub acest aspect din Silezia, dar prințul Jan se împrumuta şi amaneta tot timpul. Avea datorii până peste cap la evrei, vindea tot ce avea de vânzare, dădea în arendă ce avea de arendat. Îl salvase de la ruină căsătoria cu Elżbieta Melsztyńska, văduva foarte bogată a lui Spytek, voievodul de Cracovia. Cât trăise, prințesa Elżbieta îi mai frânase puțin generozitatea lui Jan, dar după ce murise, principele se apucase cu forțe îndoite să toace

[1] „Luna septembrie”, în lb. latină, în original (n. red.).

averea moştenită. La Ziębice începuseră din nou turnirurile, banchetele îmbelşugate şi vânătorile somptuoase.

Trâmbițele au sunat, mulțimea a vuit. Erau atât de aproape, că de pe deal se vedea terenul turnirului – clasic, cu o lungime de trei sferturi de milă, o lățime de o sută de picioare, împrejmuit cu un gard dublu de buşteni, foarte solid mai ales în exterior, capabil să reziste la presiunea gloatelor. În interiorul terenului era instalată o barieră de-a lungul căreia cei doi cavaleri alergau unul spre altul ținând sulițele înclinate. Mulțimea urla, fluiera şi bătea din palme.

— Turnirul acesta, şi-a dat cu părerea Szarlej, acest *hastiludium* pe care îl admirăm, ne va uşura sarcina. Tot oraşul s-a adunat aici. Priviți, o, acolo s-au cățărat chiar şi în copaci. Pun pariu, Reinmar, că nimeni nu o păzeşte pe iubita ta. O să descălecăm, ca să nu batem la ochi, ocolim iarmarocul acesta zgomotos şi intrăm în oraş. *Veni, vidi, vici!*[1]

— Până să mergem pe urmele lui Cezar, a clătinat din cap Samson al Mierii, ar fi bine să verificăm dacă nu cumva iubita lui Reinmar nu este printre spectatorii de la turnir. Dacă s-a adunat tot oraşul, poate este şi ea aici.

— Dar ce ar putea să facă Adela în mijlocul unei asemenea companii? Vă amintesc că este ținută aici la închisoare. Deținuții nu sunt invitați la turniruri.

— În mod sigur. Dar ce e rău dacă verificăm?

Reynevan a ridicat din umeri.

— Aşadar, mai departe. Pe jos.

Trebuia să meargă cu grijă, ca să nu pătrundă în mulțime. Tufişurile din apropiere se transformaseră, ca întotdeauna cu ocazia unui turnir, într-o latrină generală. Ziębice avea cam cinci mii de locuitori, turnirul atrăsese probabil şi oaspeți, ceea ce însemna în total cinci mii şi jumătate de oameni. Şi parcă fiecare din aceste persoane se dusese în tufişuri cel puțin de două ori ca să se cace, să se pişe sau să arunce un colac neterminat. Puțea de trăsnea. Era clar că nu era prima zi a turnirului.

Trompetele au sunat, mulțimea a strigat din nou într-un sigur glas puternic. De astă dată erau atât de aproape, încât auzeau scrâşnetul sulițelor şi bufnetul loviturilor dintre concurenți.

---

[1] „Am venit, am văzut, am învins!”, în lb. latină, în original; cuvinte celebre rostite de Cezar după victoria extrem de rapidă de la Zela (n. red.).

— Somptuos turnir, şi-a dat cu părerea Samson al Mierii. Somptuos şi bogat.

— Ca de obicei, la prinţul Jan.

Pe lângă ei a trecut un argat îndesat, care conducea în tufişuri o mândruţă voinicuţă, cu ochi focoşi şi rumenă în obraji. Reynevan i-a privit cu simpatie pe cei doi, urându-le în sinea lui să găsească un loc discret şi, în acelaşi timp, fără căcaţi. În minte i-a apărut imaginea aţâţătoare a îndeletnicirii căreia urmau să se dedice cei doi şi a simţit furnicături plăcute între picioare. *Nu face nimic, şi-a spus, nu-i nimic, pe mine şi pe Adela nu ne despart de asemenea desfătări decât câteva clipe.*

Szarlej, cu intuiţia lui deosebită, îi condusese între atelierele fierarilor şi ale postăvarilor.

— Atunci aduceţi caii aici, lângă gard. Şi mergeţi pe aici, mai degajaţi.

— Să încercăm să ne apropiem de tribună, a spus Reynevan. Dacă Adela este aici, atunci...

Cuvintele lui au fost acoperite de fanfară.

— *Aux honneurs, seigneurs chevaliers et escuiers!* a strigat tare mareşalul heralzilor, când s-a stins sunetul fanfarei. *Aux honneurs! Aux honneurs!*[1]

Deviza prinţului era modernitatea. Şi europenitatea. Distingându-se prin aceasta chiar şi printre Piaştii silezieni, principele din Ziębice suferea de complexul provincialului, era frustrat de faptul că principatul lui se afla la periferia civilizaţiei şi a culturii, la o graniţă dincolo de care nu mai era nimic, numai Polonia şi Lituania. Prinţul suferea cumplit din acest motiv şi avea o tendinţă de-a dreptul bolnăvicioasă de a imita Europa. Pentru cei din jur, era uneori deosebit de dificil.

— *Aux honneurs!* striga ca europenii mareşalul heralzilor, îmbrăcat cu o togă galbenă până la glezne, cu vulturul mare negru al Piaştilor. *Aux honneurs! Laissez les aller!*[2]

Evident, mareşalul, bătrânul şi bunul *Marschall* german, la prinţul Jan se numea pe europeneşte *Roy d'armes* şi era asistat de heralzi şi persevanţi[3], iar alergarea cu lancea peste gard, vechea şi

---

[1] „În cinstea voastră, domnilor cavaleri şi scutieri!", în lb. franceză, în original (n. red.).

[2] „Să pornească!", în lb. franceză, în original (n. red.).

[3] La turnirurile din Evul Mediu, acesta era cel mai mic titlu heraldic. Cel mai înalt rang era acela de rege al armelor, urmat de herald şi persevanţi, ucenicii din care se alegeau ulterior heralzii.

buna Stechen über Schranken, se numea acum mai cult şi mai europeneşte – *la jouste.*

Cavalerii şi-au fixat lăncile în buloane şi au pornit în tropot de copite unul împotriva altuia de-a lungul gardului despărţitor. Unul dintre ei, aşa cum reieşea din emblema de pe vizieră care înfăţişa vârful unui munte deasupra unei table de şah cu roşu şi argintiu, era din neamul Hoberg. Al doilea cavaler era polonez, se vedea după blazonul cu intestinul pe scut şi ţapul din ornamentul coifului de turnir, modern şi cu grilă.

Turnirul european al prinţului Jan atrăsese o mulţime de oaspeţi din Silezia şi din străinătate. Spaţiul dintre gardurile terenului şi locul special împrejmuit era plin de cavaleri şi scutieri multicolori superbi, printre care erau şi reprezentanţi ai celor mai de vază neamuri din Silezia. Pe scuturi, pe acoperitoarele de pe capul cailor, pe armurile scurte fără mâneci şi pe tunicile cu zale se vedeau coarnele de cerb ale familiei Biberstein, capetele de berbec ale familiei Haugwitz, cataramele de aur ale familiei Zeidlitz, frunţile de zimbru ale familiei Zettritz, tabla de şah a familiei Borschnitz, cheile încrucişate ale familiei Uechteritz, peştii lui Seidlitz, săgeţile lui Bolz şi clopotele familiei Quas. Şi ca şi cum aceasta nu ar fi fost de ajuns, ici şi colo se vedeau şi blazoane cehe şi morave – pipirigul domnilor din Lipa şi Lichtenburk, săgeata albă pe un fundal roşu a domnilor din Kravarz, Dube şi Bechyn, lăncile cu cârlig ale familiei Mirovski, crinii familiei Zvolski. Nu lipseau nici polonezii – Starykonie, Awdaniec, Doliwa, Jastrzębiec şi Łodzie.

Ajutaţi de umerii largi ai lui Samson al Mierii, Reynevan şi Szarlej s-au căţărat mai întâi pe grămada de cărbune, după aceea pe acoperişul atelierului fierarului. De acolo, Reynevan a parcurs atent cu privirile tribuna apropiată. A început de la coadă, de la persoanele mai puţin importante. A fost o greşeală.

— Pe Dumnezeul meu! a exclamat el destul de tare. Adela este acolo! Zău, pe sufletul meu... La tribună!

— Care este?

— Aceea cu fustă verde... Sub baldachin... Lângă...

— Chiar lângă prinţul Jan, nu l-a cruţat Szarlej. Într-adevăr, este o frumuseţe. Ei, Reinmar, te felicit pentru gusturi. Dar nu te pot felicita în ceea ce priveşte cunoaşterea sufletului femeiesc. Se confirmă părerea mea – o, cum se mai confirmă – că odiseea noastră din Ziębice a fost o idee nefericită.

— Nu este aşa, şi-a dat asigurări lui însuşi Reynevan. Nu poate fi aşa... Ea... Ea este deţinută...

— De cine, ia să ne întrebăm?

Szarlej şi-a pus mâinile streaşină la ochi.

— Lângă prinţ stă Jan von Biberstein, domnul de la castelul Stolz, după Biberstein o femeie în vârstă, pe care nu o cunosc...

— Eufemia, sora mai mare a prinţului, a recunoscut-o Reynevan. Dincolo de ea... Nu e Bolko Wołoszek?

— Moştenitorul de la Głogówek, fiul prinţului de Opole.

Szarlej făcea ca de obicei impresie cu cunoştinţele lui.

— Lângă Wołoszek stă starostele din Kłodzko, domnul Puta din Častolovice cu soţia, Anna Kolditz. Mai departe stau Kilian Haugwitz şi soţia sa, Ludgarda, mai departe bătrânul Herman Zettritz, mai departe Janko din Chotiemice, domnul de la castelul Książ. Acum se ridică şi aplaudă Gocze Schaff din Greifenstein cu soţia, probabil că alături de ei stă Mikołaj Zedlitz din Alzenau, starostele din Otmuchów, lângă el, Gunczel Świnka din Świn, mai departe cineva cu trei peşti pe un fond roşu, aşadar Seidlitz sau Kurzbach. În partea cealaltă, îl văd pe Otton von Borschnitz, mai departe pe unul din neamul Bischofsheim, mai departe îl văd pe Bertold Apolda, paharnic din Schönau. Mai departe stau Lotar Gersdorf şi Hartung von Klüx, amândoi luzacieni. Pe banca de jos stau, dacă nu mă înşală privirile, Boruta din Więcemierzyce şi Seckil Reichnbach, domnul din Ciepłowody... Nu, Reinmar, nu văd pe nimeni care ar putea fi paznicul Adelei tale.

— Mai departe, a bâiguit Reinmar, mai departe stă Tristram von Rachenau. Este rudă cu fraţii Stercza. La fel şi von Baruth, cel cu zimbrul în blazon. Şi acolo... Ah! La naiba! Nu se poate!

Szarlej l-a apucat zdravăn de braţ, căci altfel ar fi căzut de pe acoperiş.

— Cine te-a înspăimântat în aşa hal? a întrebat el rece. Văd că privirile tale îngrozite s-au lipit de o fecioară cu păr blond. Cea în faţa căreia se înclină chiar acum tânărul von Dohn şi un polonez, Rawicz. O cunoşti? Cine este?

— Nicolette, a şoptit încetişor Reynevan. Nicolette cea Blondă.

Planul, care păruse genial prin simplitatea şi în acelaşi timp prin îndrăzneala lui, s-a destrămat sub ochii lor – a eşuat în toate privinţele. Szarlej prevăzuse acest lucru, dar Reynevan nu se lăsase convins.

De spatele tribunei provizorii erau lipite construcții provizorii, înjghebate din buşteni, şi o schelă acoperită cu pânză. Spectatorii – cel puțin cei de viță mai nobilă şi mai bine situați – petreceau acolo timpul în pauzele turnirului, stăteau de vorbă, flirtau şi se făleau cu costumele. Şi se înfruptau, de asemenea, din mâncare şi băutură – căci în direcția acelor corturi se rostogoleau mereu butoaie, se cărau butelcuțe şi urcioare, se transportau tăvi cu coşuri. Reynevan considera că este o idee genială să se strecoare până la bucătărie, să se amestece printre slugi, să ia un coş cu chifle şi să se ducă apoi cu el în cort. Se înşela.

Nu a reuşit să se strecoare decât până în tindă, în locul unde erau lăsate produsele şi de unde erau transportate mai departe de paji. Reynevan, care îşi aducea planul la îndeplinire în mod consecvent, a lăsat coşul jos, s-a desprins pe neobservate din şirul argaților care se întorceau la bucătărie şi s-a strecurat în spatele corturilor. A scos stiletul, ca să taie în pânză o gaură prin care să se uite înăuntru. Şi atunci l-au înhățat.

Câteva mâini puternice l-au imobilizat, o palmă de fier îl strângea de gât, cealaltă, tot de fier, i-a smuls stiletul din mâini. A ajuns în interiorul cortului plin de cavaleri mai repede decât se aşteptase, dar deloc aşa cum sperase.

I-au dat un brânci puternic, a căzut şi a văzut în fața ochilor o pereche de botfori moderni, cu vârful incredibil de lung. Aceşti botfori se numeau *poulaines*, denumire care, deşi europeană, nu provenea deloc din Europa, ci din Polonia, căci cu aceste încălțări se făcuseră vestiți în lumea întreagă cizmarii cracovieni. A primit un ghiont puternic şi s-a ridicat. Îl cunoştea din vedere pe cel care îl înghiontise. Era Tristram Rachenau. Rudă cu familia Stercza. Era însoțit de câțiva bărbați din familia Baruth cu zimbri negri pe mantii, şi aceştia tot rubedenii ale fraților Stercza. Reynevan nimerise cum nu se poate mai rău.

— Asasin, l-a prezentat Tristram Rachenau. Ucigaş ascuns, înălțimea Voastră. Reinmar din Bielawa.

Cavalerii din jurul prințului au murmurat amenințători.

Prințul Jan Ziębicki, un bărbat arătos şi voinic de patruzeci de ani, era îmbrăcat într-un *justeaucorps*[1] negru, peste care purta o

[1] Obiect de vestimentaţie pentru bărbaţi, strâns pe talie, cu mâneci lungi, evazate la capete, folosit iniţial de militari, devenit ulterior un model purtat şi de civili (n. red.).

houppelande[1] modernă, căptuşită cu blană de sobol. La gât avea un lanţ greu de aur, pe cap un *chaperon*[2] tip turban modern cu o *liripipe*[3] din muselină flamandă care cădea pe umăr. Părul negru al principelui era tuns, de asemenea, după cele mai noi mode europene – rotund de jur împrejurul capului, două degete deasupra urechii, breton în faţă, şi ras la ceafă. Prinţul era încălţat cu *poulaines* roşii cracoviene cu vârful lung, după ultima modă, pe care Reynevan tocmai le admirase de la nivelul pardoselii.

Cu un nod dureros în gât şi în piept, Reynevan a constatat că prinţul o ţinea de braţ pe Adela de Stercza, îmbrăcată într-o rochie de culoarea cea mai la modă, *vert d'émeraude*[4], cu trenă, cu mâneci largi, răscroite, atârnând până aproape de pământ, cu părul prins într-un fileu de aur, cu un şirag de perle la gât, pieptul debordându-i mândru din corsetul strâns. Burgunda i-a aruncat lui Reynevan în treacăt o privire rece ca un şarpe.

Prinţul Jan a luat cu două degete stiletul lui Reynevan pe care i-l întindea Tristram von Rachenau, l-a privit, apoi a ridicat ochii.

— Şi când te gândeşti că nu am prea crezut când ai fost acuzat de omor. Că i-ai ucis pe domnul Bart din Karczyn şi pe negustorul Neumarkt din Świdnica. N-am vrut să dau crezare. Şi iată, eşti prins asupra faptei, când încerci cu cuţitul în mână să mă loveşti pe la spate. Mă urăşti chiar aşa de tare? Sau poate te-a plătit cineva? Sau eşti, pur şi simplu, ţicnit? Ei?

— Înălţimea Voastră... eu... eu nu sunt ucigaş ascuns... E adevărat că m-am strecurat pe furiş, dar eu... voiam...

— Ah!

Prinţul Jan a făcut un gest foarte princiar şi foarte european cu mâna sa elegantă.

— Înţeleg. Te-ai furişat cu pumnalul în mână ca să-mi înmânezi o petiţie!

— Da! Adică nu... Înălţimea Voastră! Nu sunt vinovat de nimic! Dimpotrivă, mie mi s-a făcut o nedreptate! Sunt o victimă, victima unui complot...

---

[1] Mantie largă, lungă până la pământ, cu mânecile despicate, purtată în Evul Mediu şi de bărbaţi, şi de femei, din care derivă roba juriştilor, profesorilor universitari etc. din zilele noastre.

[2] Bonetă asemănătoare cu un turban, cu capătul atârnând pe umăr.

[3] Coada unei bonete-turban sau a unei mantii (n. red.).

[4] „Verde smarald”, în lb. franceză, în original (n. red.).

— Bineînțeles, şi-a țuguiat buzele Jan Ziębicki. Un complot. Ştiam.

— Da! a izbucnit Reynevan. Exact aşa! Frații Stercza l-au ucis pe fratele meu. L-au asasinat!

— Minți, nenorocitule! a răcnit Tristram Rachenau. Te sfătuiesc să nu te legi de rubedeniile mele!

— Frații Stercza l-au ucis pe Peterlin! s-a înverşunat Reynevan. Dacă nu cu mâna lor, atunci prin zbiri năimiți! Kunz Aulock, Stork, Walter de Barby! Tâlhari care mă pândesc şi pe mine! Înălțimea Voastră, prințe Jan! Peterlin a fost vasalul vostru! Cer să se facă dreptate!

— Şi eu cer! a strigat Rachenau. Eu, cu dreptul sângelui! Fiul acesta de cățea l-a ucis la Oleśnica pe Niklas Stercza!

— Dreptate! a strigat unul din neamul Baruth, cu siguranță Henryk, pentru că în familia Baruth copiii erau rareori botezați altfel. Principe Jan! Pedeapsă pentru acest omor!

— Minciună şi ponegrire! a strigat Reynevan. Frații Stercza sunt de vină pentru acest omor! Mă acuză pe mine, ca să se justifice ei! Şi din răzbunare! Pentru iubirea care ne leagă pe mine şi pe Adela!

Prințul Jan s-a schimbat la față, iar Reynevan a înțeles ce prostie uriaşă făcuse. S-a uitat la chipul indiferent al iubitei lui şi încet, încet a început să înțeleagă.

— Adela, a spus în liniştea desăvârşită Jan Ziębicki, despre ce vorbeşte?

— Minte, Jasiek! a zâmbit burgunda. Nu mă leagă şi nu m-a legat niciodată nimic de el. Este drept că s-a ținut după mine cu iubirea lui, mi-a făcut o curte asiduă, dar a plecat cu coada între picioare, nu a reuşit să facă nimic. Nici chiar cu ajutorul magiei negre, cu care m-a ispitit.

— Nu e adevărat – Reynevan a reuşit cu greu să smulgă sunete din gâtlejul strangulat. Toate acestea sunt neadevăruri. Minciuni. Baliverne! Adela! Spune... spune că eu şi cu tine...

Adela a aruncat capul pe spate cu un gest pe care îl cunoştea, îl arunca aşa când făcea dragoste cu el în poziția ei favorită, călare peste el. Ochi îi străluceau. Cunoştea şi această strălucire.

— În Europa, a spus Adela cu voce tare privind în jur, nu s-ar fi putut întâmpla aşa ceva. Cinstea unei doamne virtuoase să fie întinată de o aluzie urâtă. Şi asta tocmai la un turnir, la care chiar în ziua precedentă acea doamnă a fost proclamată *La Royne de la*

Beaulté et des Amours[1]. În prezența cavalerilor de la turnir. Şi chiar dacă s-ar întâmpla aşa ceva în Europa, un asemenea *mesdisant,* un asemenea *mal-faiteur*[2] nu ar rămâne nicio clipă nepedepsit.

Tristram Rachenau a înțeles imediat aluzia şi i-a repezit cu mult avânt un pumn în gât lui Reynevan. Henryk Baruth l-a lovit din partea cealaltă. Văzând că prințul Jan nu reacționează, că priveşte într-o parte cu un chip de piatră, s-au năpustit şi alții, printre ei un oarecare Seidlitz sau Kurzbach cu peşti pe fond albastru. Reynevan a primit un pumn în ochi şi lumea a dispărut într-un fulger uriaş. S-a ghemuit sub grindina de lovituri. A mai venit încă cineva, Reynevan a căzut în genunchi, lovit în braț de o măciucă de turnir. Şi-a acoperit capul cu mâinile, iar măciuca i-a lovit dureros degetele. A primit un şut zdravăn în spate şi a căzut la pământ. Au început să dea cu picioarele în el, aşa că s-a făcut ghem, protejându-şi capul şi burta.

— Stați! Gata! Încetați imediat!

Pumnii şi şuturile au încetat. Reynevan a deschis un ochi.

Salvarea venise de unde se aştepta cel mai puțin. Torționarii lui fuseseră opriți de vocea înfricoşătoare, uscată şi neplăcută, şi de porunca unei femei în vârstă, slabă ca un țâr, îmbrăcată cu o rochie neagră cu văl alb, sub toca foarte apretată. Reynevan ştia cine este. Eufemia, sora mai mare a prințului Jan, văduvă după Friedrich, conte de Oettingen, care după moartea soțului se întorsese în oraşul unde se născuse, Ziębice.

— În Europa pe care o cunosc eu, nu se dă cu piciorul în cel căzut, a spus contesa Eufemia. Niciunul din principii europeni pe care îi cunosc eu nu ar permite una ca asta, domnule frate al meu.

— S-a făcut vinovat, a început prințul Jan. Atunci eu...

— Ştiu de ce anume s-a făcut vinovat, i-a retezat vorba sec contesa. Pentru că am auzit. Şi îl iau sub protecția mea – *mercy des dames.* Căci mă laud că ştiu mai bine obiceiurile de la turnirurile europene decât nevasta cu cununie aici de față a cavalerului von Stercza.

Ultimele cuvinte fuseseră rostite atât de apăsat şi de tăios, încât prințul Jan a lăsat privirile în jos şi a roşit până la ceafa rasă. Adela nu a lăsat ochii în jos, pe fața ei în zadar ai fi căutat şi cea mai slabă urmă de roşeață, în schimb, de ura care scăpăra din

---

[1] „Regina frumuseţii şi a iubirii”, în franceza veche, în original (n. red.).
[2] „Calomniator [...] nelegiuit”, în franceza veche, în original (n. red.).

privirile ei s-ar fi îngrozit oricine. Dar nu şi contesa Eufemia, care – după cum se povestea – se descotorosise foarte repede şi cu multă dibăcie în Suabia de amantele contelui Friedrich. Ea nu se temea, ea era cea temută.

— Domnule mareşal Borschnitz, a rostit ea ca o stăpână, te rog să-l iei sub arest pe Reinmar de Bielau. Răspunzi de el în fața mea. Cu capul.

— Poruncă, înălțată Doamnă.

— Mai încet, doamnă soră, mai încet, şi-a recăpătat graiul Jan Ziębicki. Ştiu ce înseamnă *mercy des dames*, dar aici este vorba de o nelegiuire prea gravă. Învinuirile împotriva acestui tânăr sunt prea grele. Omor, magie neagră...

— Va fi în arest, i-a retezat vorba Eufemia. În turn. Sub paza domnului Borschnitz. Se va face o judecată. Dacă îl reclamă cineva. Am în vedere o acuzație serioasă.

— Aşa să fie!

Prințul a dat din mână şi şi-a aruncat măreț *liripipe* pe spate.

— Să-l ia naiba! Am treburi mai importante aici. Să continuăm, domnilor. În curând va începe *buhurt*[1]. Nu am de gând să-mi stric turnirul, nici să ratez *buhurt*-ul. Haide, Adela. Înainte să înceapă lupta, cavalerii trebuie să o vadă în tribună pe Regina Farmecului şi a Iubirii.

Burgunda a luat brațul care i se oferea şi şi-a apucat trena. Reynevan, legat de slujitori, îşi lipise privirile de ea, sperând că se va întoarce, că îi va face un semn din ochi sau cu mâna. Că totul fusese numai teatru, joc, păcăleală, că în realitate totul era aşa cum fusese, că nu se schimbase nimic între ei. A aşteptat un astfel de semn până în ultima clipă.

Nu a avut parte de el.

Ultimii care au părăsit cortul au fost cei care priviseră toată scena dacă nu cu mânie, cel puțin, cu neplăcere. Herman Zettritz cel cărunt. Starostele din Kłodzko, Puta din Častolovice şi Gocze Schaff, împreună cu soțiile lor, care purtau amândouă bonete țuguiate cu văluri ajurate, Lotar Gersdorf din Luzacia cu fața zbârcită. Şi Bolko Wołoszek, fiul prințului din Opole, moştenitorul de la Prudnik, domnul din Głogówek. Mai ales acesta din urmă, înainte să plece, urmărise întâmplarea cu multă atenție, mijind din pleoape.

---

[1] Categorie de lupte medievale cu contact complet (din fr. veche *béhourd* – „izbitură").

A răsunat fanfara, s-au auzit ovațiile zgomotoase ale mulțimii, heraldul a strigat *laissez les alter* şi *aux honneurs*. Începea *buhurt*-ul.

— Să mergem, a spus scutierul, căruia mareşalul Borschnitz îi încredințase escorta. Să nu te împotriveşti, băiete.

— Nu mă împotrivesc. Cum e turnul de la voi?

— Eşti pentru prima oară aici? Ei, văd că eşti prima dată. Acceptabil. Pentru un turn.

— Atunci să mergem.

Reynevan se străduia să nu privească în jur, ca să nu-i dea de gol de prea multă emoție pe Szarlej şi pe Samson, căci era sigur că aceştia îl observau ascunşi în mulțime.

În schimb, l-a observat altcineva.

Îşi schimbase pieptănătura. Acolo, la Brzeg, avea o coadă groasă, acum avea părul blond, de culoarea paiului, împărțit în două pe mijlocul capului şi împletit în două cozi, aşezate în formă de melc deasupra urechilor. Purta pe frunte o diademă de aur, avea o rochie albastră fără mâneci, iar sub rochie o cămaşă albă de batist, *chemise*.

— Luminată domniță, a pufnit scutierul şi s-a scărpinat sub bonetă. Nu e voie... O să am necazuri...

— Vreau să schimb câteva cuvinte cu el, şi-a muşcat fata îndrăzneață buza, puțin copilăreşte. Câteva cuvinte, numai atât. Nu spune nimănui şi necazurile te vor ocoli. Iar acum întoarce-te cu spatele. Şi să nu tragi cu urechea!

— Pentru ce, de astă dată, Aucassin? a întrebat fata, mijind puțin din ochii albaştri. De ce eşti în lanțuri şi sub pază? Fii atent! Dacă spui că din dragoste o să mă supăr rău!

— Şi totuşi – a oftat –, ăsta e adevărul. În general vorbind.

— Şi în particular?

— Din dragoste şi prostie.

— Oho! Devii mai credibil! Dar te rog să-mi explici!

— Dacă nu ar fi fost prostia mea, aş fi fost acum în Ungaria!

— Voi afla oricum totul, a spus fata privindu-l în ochi. Tot. Fiecare detaliu. Dar nu aş vrea să te văd pe eşafod.

— Mă bucur că nu te-au ajuns atunci.

— Nu aveau nicio şansă.

— Luminată domniță, scutierul s-a întors şi a tuşit în pumn. Fie-vă milă...

— Rămâi cu bine, Aucassin.

— Rămâi cu bine, Nicolette.

Capitolul 20

În care se confirmă încă o dată vechiul adevăr că pe alţii ca pe alţii, dar pe colegii de studii poţi întotdeauna să te bizui.

— Ştii, Reynevan, a spus Heinrich Hackeborn, se spune, în general, că sursa tuturor necazurilor care te lovesc, tot răul şi cauza destinului tău nefericit vin de la franțuzoaica aceea, Adela Stercza.

Reynevan nu a reacționat la această afirmație atât de revelatoare. Îl mâncau şalele, dar nu putea să se scarpine, căci avea mâinile legate de încheieturi, şi în plus şi coatele imobilizate cu o curea de piele. Caii tropăiau pe drumul denivelat. Arcaşii se clătinau somnoroşi în şa.

Petrecuse trei zile în turnul castelului din Ziębice. Dar nu era nici pe departe doborât. Fusese închis şi lipsit de libertate, e drept, nesigur de ziua de mâine, şi asta e adevărat. Însă nu-l bătuseră şi îi dăduseră de mâncare – deşi proastă şi monotonă, dar o primise în fiecare zi –, iar de aceasta din urmă se dezobişnuise în ultima vreme, iar acum se obişnuia cu plăcere.

Dormea prost şi nu numai din cauza puricilor de dimensiuni impunătoare care mişunau prin paie. De câte ori închidea ochii, vedea fața poroasă ca brânza a lui Peterlin. Sau pe Adela şi pe Jan Ziębicki, în diverse poziții. Şi nu ştia nici el ce e mai rău.

Ferestruica zăbrelită din zidul gros lăsa să se vadă o bucățică mică de cer, dar Reynevan stătea mereu atârnat de bare plin de speranță că va auzi imediat vocea lui Szarlej, care vine ca un păianjen târându-se pe zid cu o pilă în dinți. Sau se uita la uşă visând că peste o clipă va zbura din țâțâni sub lovitura puternică de umăr a lui Samson al Mierii. Credința nu fără temei în omnipotența prietenilor îi menținea moralul.

Fireşte, nu a venit nicio salvare. În dimineața celei de-a patra zile a fost scos din celulă, legat şi urcat pe cal. A ieşit din Ziębice pe Poarta Paczków, escortat de patru arcaşi călare, de un scutier şi un cavaler cu armură completă, al cărui scut era împodobit cu steaua în opt colțuri a familiei Hackenborn.

— Toată lumea spune, a continuat Heinrich Hackeborn, că ghinionul tău a fost că te-ai legat de franţuzoaică. Iar pierzania ta a fost că ai călărit-o.

Reynevan nu a răspuns nici de astă dată, dar nu s-a putut abţine să clatine din cap îngândurat.

Imediat ce au dispărut din vedere turnurile oraşului, Hackeborn, aparent încruntat şi nesuferit de formal, s-a înviorat, s-a înveselit şi a devenit vorbăreţ, fără să fie îndemnat. Purta – ca jumătate din nemţi – numele de Heinrich şi era probabil, după cum se pare, rudă cu familia Hackenborn din Przewóz, sosită nu demult, adică acum doi ani, din Turingia, unde neamul lor căzuse tot mai jos în rang şi în serviciul landgrafilor, ceea ce înseamnă că sărăciseră tot mai mult. În Silezia, unde numele Hackeborn însemna ceva, cavalerul Heinrich spera să aibă parte în serviciul lui Jan Ziębicki de aventură şi de o carieră. Prima urma să-i fie oferită dintr-o zi în alta de marea cruciadă antihusită, cea de-a doua avea să-i fie asigurată de o relaţie avantajoasă. Heinrich Hackeborn i-a mărturisit lui Reynevan că suspină de fapt după Jutta de Apolda, frumoasa şi temperamentala fiică a paharnicului Bertold Apolda, domnul de la Schönau. Din păcate, a recunoscut în continuare cavalerul, nu numai că fata nu îi întoarce sentimentele, dar îşi permite chiar să râdă de avansurile lui. Dar nu face nimic, trebuie să fie răbdător, picătura sparge stânca.

Reynevan se prefăcea că ascultă, deşi peripeţiile amoroase ale lui Hackeborn îl interesau infinit mai puţin decât zăpada de anul trecut, dădea politicos din cap, căci, în fond, nu merită să fii răutăcios cu propria escortă. După câtva timp, când cavalerul îşi epuizase rezerva de subiecte care îl măcinau şi a tăcut, Reynevan a încercat să aţipească, dar nu a reuşit. În faţa ochilor închişi îi apăreau mereu Peterlin mort pe năsălie sau Adela cu coapsele pe umerii prinţului Jan.

Se aflau în pădurea Służejowski, plină de culori şi de arome după ploicica de dimineaţă, când cavalerul Heinrich a rupt tăcerea. I-a dezvăluit lui Reynevan fără să fie rugat destinaţia călătoriei – castelul Stolz, cuibul puternicului domn Johannes Biberstein. Reynevan era preocupat şi neliniştit în acelaşi timp. Avea intenţia să-l tragă de limbă pe palavragiu, dar nu a reuşit, deoarece cavalerul a schimbat pe nesimţite subiectul şi a început să divagheze pe tema Adelei Stercza şi a destinului amar pe care i-l adusese lui Reynevan acea aventură amoroasă.

— Toţi sunt de părere că a fost ghinionul tău, că ai încălecat-o.

Reynevan nu a polemizat.

— Dar nu este aşa, a continuat Hackeborn, făcând o mutră de atotştiutor. Este chiar pe dos. Sunt unii care au ghicit. Şi ştiu. Faptul că ai tăvălit-o pe franţuzoaică ţi-a salvat viaţa.

— Poftim?

— Prinţul Jan, i-a explicat cavalerul, te-ar fi predat fără să stea pe gânduri fraţilor Stercza, Rachenau, şi alde Baruth au insistat foarte mult. Dar ce ar fi însemnat asta? Că Adela minte, că se contrazice. Că totuşi ai futut-o. Pricepi? Din acelaşi motive prinţul nu te-a dat pe mâna călăului să te cerceteze în legătură cu acele omoruri, pe care, chipurile, le-ai comis. Pentru că ştia că sub tortură vei începe să vorbeşti despre Adela. Înţelegi?

— Puţin.

— Puţin! a râs Hackeborn. Ei bine, puţinul ăsta îţi salvează curul, frăţioare! În loc să mergi pe eşafod sau în camera de tortură, mergi în castelul Stolz. Pentru că acolo despre aventurile amoroase din dormitorul Adelei poţi să povesteşti numai zidurilor, iar zidurile de acolo sunt groase. Ei, o să stai cât o să stai acolo, dar îţi salvezi capul şi alte mădulare. La Stolz nu pune nimeni mâna pe tine, nici episcopul, nici chiar Inchiziţia. Domnii Biberstein sunt puternici, nu se tem de nimeni, nimeni nu îndrăzneşte să se lege de ei. Da, da, Reynevan, te-a salvat faptul că nu ai recunoscut în faţa lui că i-ai tăvălit noua metresă. Înţelegi? Amanta în al cărei ogor încântător a arat până acum numai soţul cu cununie este aproape o fecioară; iar cea care s-a mai dat şi altor iubiţi este o târfă. Căci dacă în patul ei a fost Reinmar de Bielau, ar fi putut fi şi oricine altcineva.

— Eşti amabil. Mulţumesc!

— Nu-mi mulţumi. Am spus, în numele lui Amor eşti salvat. Aşa trebuie să priveşti lucrurile.

O, dar nu până la sfârşit, şi-a spus Reynevan. *Nu până la sfârşit.*

— Ştiu la ce te gândeşti, l-a surprins cavalerul. Că te pot ucide şi mai discret. Că la Stolz se pregătesc să te otrăvească sau să-ţi sucească gâtul în tăcere. Ei bine, greşeşti, dacă crezi aşa ceva. Vrei să ştii de ce?

— Vreau.

— O izolare discretă la Stolz ţi-a fost oferită chiar de domnul Johannes von Biberstein. Iar prinţul a acceptat în aceeaşi clipă. Iar acum vine partea cea mai bună. Ştii de ce s-a grăbit Biberstein să facă această ofertă?

— Nu am nici cea mai mică idee.

— Dar eu am. Pentru că s-a răspândit vestea din Ziębice. L-a rugat sora prințului, contesa Eufemia. Iar prințul are mare respect pentru ea. Se spune că încă din copilărie. De aceea contesa e cineva la curtea din Ziębice. Deşi nu are nicio poziție, căci ce fel de contesă este, un titlu pe hârtie şi nimic mai mult. I-a născut lui Friedrich în Suabia unsprezece copii, iar când a rămas văduvă, copiii au dat-o afară de la Oettingen, nu e niciun secret. Dar la Ziębice e doamnă în toată regula, asta nu se poate nega.

Reynevan nici nu avea de gând să nege.

— Şi nu a fost numai ea, a vorbit din nou după câteva clipe Hackerborn. S-a mai rugat cineva de domnul Johannes Biberstein pentru tine. Vrei să ştii cine anume?

— Vreau.

— Fiica lui Biberstein, Katarzyna. Se vede că i-ai căzut cu tronc.

— Este aceea înaltă? Cu păr blond?

— Nu face pe prostul. Doar o ştii. Gurile rele spun că te-a mai salvat o dată de urmăritori. Ei, cum s-au nimerit toate aşa de ciudat? Spune şi tu, nu este asta ironia sorții, comedia erorilor. Un adevărat Turn al Nebunilor?

Aşa este, şi-a spus Reynevan. *Chiar este Turnul Nebunilor, Narrenturm. Eu... Szarlej avea dreptate – sunt cel mai mare nebun. Regele idioților, mareşalul tâmpiților, cel mai înalt prior al ordinului cretinilor.*

— Dacă dovedeşti că ai minte, n-o să stai mult timp în turnul de la Stolz, a continuat vesel Hackeborn. Se pregăteşte o mare cruciadă – ştiu asta în mod sigur – împotriva ereticilor cehi. Rosteşti jurămintele, primeşti crucea şi te eliberează. Şi vei lupta. Vei dobândi merite în lupta cu schisma şi vei fi iertat.

— Este numai o singură piedică.

— Care?

— Nu vreau să lupt.

Cavalerul s-a răsucit în şa şi l-a privit lung.

— Şi mă rog – a întrebat pe un ton muşcător – de ce?

Reynevan nu a mai apucat să răspundă. S-a auzit un fluierat şi un sâsâit veninos, iar imediat după aceea o pocnitură răsunătoare. Hackeborn s-a înecat, a dus mâna la gât, în care, străpungând metalul gorgetului[1], stătea înfiptă o săgeată de

[1] Guler de metal între platoşă şi coif, care proteja gâtul cavalerului (din fr. *gorge*).

arbaletă. Cavalerul a fost inundat de sânge, s-a aplecat încet spre spate şi a căzut de pe cal. Reynevan i-a văzut ochii larg deschişi, plini de o uimire fără margini.

Apoi totul s-a desfăşurat foarte repede.

— Ataaac! a strigat scutierul, scoțând spada din teacă. La armeee!

Din tufişurile din fața lor s-au auzit pocnete înfricoşătoare, a izbucnit un foc, s-a înălțat o trâmbă de fum. Calul unuia dintre argați a căzut ca lovit de trăsnet, strivindu-l sub el pe călăreț. Ceilalți cai s-au ridicat pe picioarele din spate, speriați de împuşcătură. La fel şi calul lui Reynevan. Cum tânărul era legat, nu a reuşit să-şi mențină echilibrul şi a căzut lovindu-se brutal cu şoldul de pământ.

Din desiş au năvălit călăreții. Reynevan, deşi era ghemuit în nisip, i-a recunoscut imediat.

Arcaşii de la Ziębice au tras o salvă din arbalete, dar au ratat toți trei. Au vrut să fugă, dar nu au mai apucat, căci au căzut sub loviturile de sabie. Scutierul lupta vitejeşte cu Kirieleison, caii pufneau şi dansau, tăişurile zăngăneau. Stork din Gorgowice a pus capăt luptei, înfigându-i scutierului un stilet în spate. Armiger s-a încordat, şi atunci Kirieleison l-a doborât cu o lovitură în gât.

În adâncul pădurii, în desiş, a țipat o coțofană speriată. Duhnea a praf de puşcă.

— Ia te uită, ia te uită, a spus Kirieleison, lovindu-l cu vârful cizmei pe Reynevan, care zăcea pe jos. Domnul Bielawa. Nu ne-am văzut de mult. Nu te bucuri?

Reynevan nu se bucura.

— Dar ştiu că te-am aşteptat, s-a plâns Aulock, în zloată, în frig şi pe ploaie! Dar, *finis coronat opus*[1]. Te-am prins, Bielawa. Şi, ca să spunem aşa, gata de utilizare, legat fedeleş. O, da, nu este deloc ziua ta norocoasă.

— Kunz, lasă-mă să-i ard una în dinți, a propus unul din membrii bandei. Atunci a fost cât pe-aici să-mi scoată un ochi, în cârciuma aia de lângă Brzeg. Acum am să-i zbor dinții.

— Lasă, Sybek, a cârâit Kirieleison. Ține-ți nervii în frâu. Mai bine du-te să vezi ce avea cavalerul acela în saci şi în pungă. Iar tu, Bielawa, de ce te holbezi aşa la mine?

— Mi-ai omorât fratele, Aulock?

— Ce?

[1] „Sfârşitul încununează opera”, în lb. latină, în original (n. red.).

— L-ai ucis pe fratele meu. La Balbin. Ai să atârni în ştreang pentru asta.

— Aiurezi, a spus rece Kirieleison. Se vede că ai căzut în cap de pe calul ăla.

— Mi-ai omorât fratele!

— Repeți aceleaşi aiureli!

— Minți!

Aulock s-a aplecat deasupra lui, iar după expresia de pe chipul lui se putea vedea că are o enigmă de rezolvat – să-i dea un picior sau să nu-i dea. Nu i-a dat, în mod clar din dispreț. S-a îndepărtat câțiva paşi şi s-a oprit lângă calul ucis de împuşcătură.

— Să mă ia toți dracii! a spus el clătinând din cap. Este o armă absolut înfricoşătoare şi ucigătoare, handkanona asta a ta, Stork. Priveşte şi tu ce gaură a făcut în iapă. Intră tot pumnul! Chiar aşa, arma viitorului! Modernă!

— Pe mă-sa cu modernitatea! a ripostat acru Stork din Gorgowice. Nu am țintit în cal, ci în călăreț cu țeava asta idioată! Şi nu în călărețul acesta, ci în ăla de acolo.

— Nu contează. N-are importanță unde ai țintit, important este că ai nimerit. Hei, Walter, ce faci acolo?

— Îi termin pe cei care încă mai suflă! a răspuns Walter de Barby. Că nu ne trebuie martori, aşa este?

— Mai repede! Stork, Sybek, hop-țop, puneți-l pe Bielawa pe cal. Pe bidiviul acela de cavaler. Şi legați-l zdravăn, pentru că e cam poznaş. Țineți minte?

Stork şi Sybek țineau minte, o, şi încă cum, căci urcarea lui Reynevan în şa a fost precedată de o serie de şuturi şi apelative deloc rafinate. I-au legat mâinile încătuşate de oblâncul şeii şi gleznele de cureaua scărilor. Walter de Barby i-a terminat pe toți, leşurile oamenilor din Ziębice au fost cărate în tufişuri, caii alungați, iar, la comanda lui Kirieleison, toți patru – plus Reynevan – au pornit. Mergeau repede, dorind evident să se îndepărteze cât mai repede de locul atacului şi să păcălească o eventuală poteră. Reynevan se zvârcolea în şa. Coastele îl înțepau la fiecare respirație şi îl dureau ca naiba. Nu se poate să fie mereu aşa, îşi spunea el în mod absurd, nu se poate să fiu bătut tot timpul.

Kirieleison îi îndemna strigând pe tovarăşii lui; acum mergeau la galop. Tot timpul pe drum. Era evident că preferau viteza în locul posibilității de a se ascunde, căci codrul des nu le-ar fi permis să meargă nici la trap, despre galop să nu mai vorbim.

Au ajuns la o răspântie. Direct într-o ambuscadă. Din toate direcțiile, inclusiv din spate, s-au năpustit spre ei călăreții ascunşi până atunci în tufişuri. Erau în total vreo douăzeci, dintre care jumătate în armură albă completă. Kirieleison şi tovarăşii lui nu aveau nicio şansă, dar, chiar şi aşa, trebuie să recunoaştem, au opus o rezistență înverşunată. Aulock a căzut primul de pe cal, cu capul strivit cumplit de secure. Walter de Barby s-a rostogolit sub copitele cailor, străpuns de spada unui cavaler masiv, cu Coada poloneză[1] pe scut. Stork a primit o lovitură cu buzduganul în frunte. Sybek din Kobylejgłowa a fost tăiat atât de rău, încât l-a împroşcat din abundență pe Reynevan, care se ghemuise în şa.

— Eşti liber, prietene.

Reynevan a clipit din ochi. Capul i se învârtea. Totul se petrecuse prea repede pentru gustul lui.

— Mulțumesc, Bolko... iartă-mă... Înălțimea Voastră...

— Lasă, lasă, l-a întrerupt Bolko Wołoszek, moştenitorul de la Popole şi Prudnik, domnul de la Głogówek, tăindu-i legăturile cu cuțitul de vânătoare. Nu mă lua cu Înălțimea Voastră. La Praga tu erai Reynevan, iar eu eram Bolko. La bere şi la luptă. Şi atunci, la bordelul din strada Celetná din Oraşul Vechi, când am luat în doi o singură curvă, ca să facem economie. Ai uitat?

— N-am uitat.

— Nici eu. Aşa că vezi! Nu laşi un coleg de şcoală la necaz. Iar Jan Ziębicki poate să mă pupe-n cur. De altfel, afirm cu satisfacție că nu i-am doborât pe oamenii din Ziębice. Deşi este o simplă întâmplare, am reuşit să evităm un conflict diplomatic, deoarece, recunosc, în timp ce stăteam la pândă pe drumul spre Stolz, ne aşteptam la o escortă din Ziębice. Şi ce să vezi? Surpriză! Dar cine erau ăştia, domnule ajutor de staroste? Fă cunoştință, Reynevan, acesta este ajutorul meu de staroste, domnul Krzych din Kościelec. Deci cine sunt ăştia, domnule Krzych? Ai recunoscut pe careva? Poate mai trăieşte vreunul?

— Este Kunz Aulock şi banda lui, i-a luat-o înainte lui Reynevan uriaşul cu Coada pe scut. Şi numai unul din ei mai suflă. Stork din Gorgowice.

— Oho!

Domnul din Głogówek s-a încruntat şi a strâns din buze.

[1] Blazon nobiliar polonez din secolul al XIV-lea, numit şi *cauda* („coadă” în latină), reprezentând o săgeată albă sprijinită pe un semicerc concav pe un fond roşu şi două mâini înălţate în sus.

— Stork. Şi e viu? Adu-l încoace.

Wołoszek a îmboldit calul şi s-a uitat de la înălţimea şeii la cei doborâţi.

— Sybek din Kobylejgłowa. De câte ori a scăpat de călău ca prin urechile acului, dar – cum se spune – urciorul nu merge de multe ori la apă. Şi Kunz Aulock, dintr-o familie atât de bună, la naiba! Walter de Barby, ce să zic, cum a trăit, aşa a şi murit. Şi pe cine avem aici? Domnul Stork?

— Milă! a bâiguit Stork din Gorgowice, schimonosindu-şi faţa plină de sânge. Iertare... ai milă, domnule...

— Nu, domnule Stork, a refuzat rece Bolko Wołoszek. Opole va fi curând domeniul meu, principatul meu. Siluirea unei fecioare din Opole este în ochii mei o faptă foarte nelegiuită. Prea grea pentru o moarte rapidă. Păcat că am atât de puţin timp.

Tânărul prinţ s-a ridicat în scări şi s-a uitat în jur.

— Legaţi-l pe tâlhar, a poruncit. Şi înecaţi-l!

— Unde? s-a mirat Coadă. Că aici nu e nicio apă.

— Acolo, în şanţ, a arătat Wołoszek. E o baltă, ce-i drept nu prea mare, dar e de ajuns ca să-i încapă capul exact.

Cavalerii din Głogówek şi din Opole l-au târât spre şanţ pe Storka, care se zbătea şi se zvârcolea în legături, l-au întors şi l-au ridicat în sus de picioare, împingându-i capul în baltă. Urletul s-a transformat într-o bolboroseală turbată. Reynevan a întors capul.

A durat mult, foarte mult.

Krzych din Kościelec s-a întors însoţit de celălalt polonez, cu blazonul Nieczuja[1].

— A înghiţit toată apa din băltoacă, netrebnicul, a povestit vesel Coadă. S-a înecat de abia când a ajuns la noroi.

— E momentul să dispărem de aici, Înălţimea Voastră, a adăugat Nieczuja.

— Ai dreptate, a încuviinţat Bolko Wołoszek. Ai dreptate, domnule Slaski. Ascultă, Reynevan, nu poţi să mergi cu mine, nu pot să te ascund la mine în Głogówek, nici la Opole, nici la Niemodlin. Nici tata, nici unchiul Bernard nu vor vrea să se certe cu cei din Ziębice şi te vor preda lui Jan când acesta îşi va aduce aminte. Şi îşi va aminti.

— Ştiu.

— Ştiu că ştii.

---

[1] Blazon nobiliar polonez, atestat din secolul al XIII-lea ca pecete, menţionat în documente pentru prima dată în secolul al XIV-lea.

Tânărul Piast a strâns din ochi.

— Dar nu ştiu dacă înțelegi. De aceea, am să intru în amănunte. Indiferent în ce direcție porneşti, ocoleşte Ziębice. Ocoleşte Ziębice, prietene, te sfătuiesc în numele vechii noastre prietenii. Ocoleşte de departe oraşul şi principatul acesta. Crede-mă, nu ai ce căuta acolo. Poate ai avut, dar nu mai ai. Ți-e clar?

Reynevan a dat din cap. Îi era clar, dar cuvintele nu voiau cu niciun chip să-i iasă din gâtlej.

— Atunci fiecare cu drumul său, a spus prințul şi a tras de căpăstru, întorcând calul. Descurcă-te singur!

— Îți mulțumesc încă o dată. Îți rămân dator, Bolko.

— Nu merită să mai vorbim, a fluturat din mână Wołoszek. Ți-am spus, în numele prieteniei noastre din anii de studenție. Ei, ce vremuri au fost, la Praga... Rămâi cu bine, Reinmar. *Bene vale.*[1]

— *Bene vale,* Bolko.

În curând, tropotul copitelor cailor suitei din Opole s-a stins pe drum, iar calul murg al lui Reynevan – până nu demult proprietatea lui Heinrich Hackeborn, cavalerul din Turingia, venit în Silezia ca să-şi găsească moartea – dispăruse în mestecăniş. La răspântie se făcuse linişte, țipetele coțofenelor şi ale gaițelor amuțiseră, dar începuseră să urle lupii.

Nu a trecut o oră şi prima vulpe a început să muşte din obrazul lui Kunz Aulock.

Cele întâmplate pe drumul spre Stolz au devenit peste câteva zile o senzație, un eveniment social, un subiect la modă pentru discuții şi bârfe. Principele din Ziębice, Jan, a mers încruntat câteva zile, curtenii guralivi spuneau că se răsteşte la sora sa, prințesa Eufemia, dând vina pe ea în mod irațional pentru tot. S-a mai răspândit şi zvonul că slujitoarea doamnei Adela de Stercza o încasase rău de tot peste urechi. Gurile rele spuneau că deoarece chicotise şi râsese într-un moment când doamnei nu-i ardea câtuşi de puțin de râs.

Familia Hackeborn din Przewóz a jurat că îl va scoate şi din gaură de şarpe pe ucigaşul tânărului Heinrich. Se spunea că frumoasei şi temperamentalei Jutta de Apolda nu i-a păsat nici cât negru sub unghie de moartea pretendentului ei.

Tinerii cavaleri au organizat o poteră ca să-i prindă pe ucigaşi, galopând de la un castel la altul în sunete de trâmbițe şi ropot de

---

[1] „Cu bine”, „la revedere”, în lb. latină, în original (n. red.).

copite. Potera amintea mai mult de un picnic, iar rezultatele au fost tot ca de picnic. Unele dintre ele au venit cu mare întârziere, ca sarcinile femeilor şi trimiterea peţitorilor.

La Ziębice a venit în vizită şi Inchiziţia, dar nici cei mai iscoditori şi mai iscusiţi bârfitori şi colportori de senzaţii de dincolo de zidurile dominicanilor nu au aflat cu ce scop. Dar alte noutăţi şi bârfe s-au răspândit foarte repede.

La Wrocław, la Biserica Sfântul Ioan Botezătorul, canonicul Otto Beess se ruga fierbinte în faţa altarului principal, îi mulţumea Domnului, rezemându-şi capul în mâinile împreunate.

La Księginice, un sat de lângă Lubin, mama bătrână şi complet ramolită a lui Walter de Barby se gândea la iarna care urmează să vină şi la foamea care acum, când rămăsese fără protecţie şi ajutor, o va ucide fără nicio îndoială până la următoarea recoltă.

Printre nemţi, în cârciuma „La clopoţel" fusese un timp mare hărmălaie – Wolfher, Morold şi Wittich Stercza şi, împreună cu ei, Dieter Haxt, Stefan Rotkirch şi Jenez von Knobelsdorf, numit şi Huhurezul, răcneau, înjurau şi ameninţau, în timp ce beau litră după litră şi cană după cană. Slujitoarea care aducea berea se cutremura se groază când auzea descrierea chinurilor la care petrecăreţii intenţionau să-l supună în viitorul cel mai apropiat pe un anume Reynevan de Bielau. Spre dimineaţă, o observaţie neobişnuit de raţională a lui Morold le-a îmbunătăţit dispoziţia. *Tot râul spre bine,* afirma Morold*. Din moment ce Kunz Aulock s-a dus la dracu', cei o mie de zloţi renani ai lui Tammon Stercza rămân în buzunar. Adică la Sterzendorf.*

Patru zile mai târziu, vestea a ajuns la Sterzendorf.

Micuţa Ofka Baruth era foarte, dar chiar foarte nemulţumită. Şi foarte supărată pe guvernantă. Ofka nu o simpatizase niciodată pe guvernantă, căci de mult prea multe ori mama o punea pe guvernantă să o oblige pe Ofka să facă lucrurile care acesteia îi plăceau cel mai puţin – mai cu seamă să mănânce caşă sau să se spele. Dar astăzi guvernanta o supărase pe Ofka până peste poate – o luase cu de-a sila de la joacă. Jocul consta în aruncarea de pietricele netede în balegă proaspătă de vacă şi, datorită simplităţii lui, era în ultima vreme la modă printre copiii de aceeaşi vârstă cu Ofka, în principal, urmaşii paznicilor castelului şi ai argaţilor.

Luată de la joaca ei, fetiţa făcea mofturi, avea hachiţe şi se străduia cum putea să-i îngreuneze misiunea guvernantei. Făcea paşi foarte mărunţi, aşa că guvernanta trebuia adesea să o

târască. Pufnea furioasă la orice dojană şi la tot ce spunea guvernanta. Pentru că puțin îi păsa. Se săturase să traducă vorbirea bunicului Tammon, pentru că în camera bunicului puțea, iar bunicul puțea şi el. Puțin îi păsa ei că tocmai venise la Sterzendorf unchiul Apecz, că unchiul Apecz îi adusese bunicului veşti neobişnuit de importante şi că tocmai i le transmite, iar când va termina, bunicul Tammo va avea, ca de obicei, foarte multe de spus, iar în afară de ea, nobila domniță Ofka, nimeni altcineva nu înțelegea ce spune bunicul Tammo.

Pe nobila domniță Ofka o durea undeva de toate acestea. Avea o singură dorință fierbinte – să se întoarcă lângă zidul grădinii şi să arunce pietricele în balega de vacă.

Încă de pe scări a auzit sunetele care veneau din camera bunicului. Se vede că veştile transmise de unchiul Apecz fuseseră într-adevăr uluitoare şi foarte neplăcute, căci Ofka nu-l mai auzise niciodată pe bunicul ei răcnind în aşa hal. Niciodată. Nici chiar atunci când aflase că cel mai bun armăsar din herghelie se otrăvise cu ceva şi murise.

— Wuaahha-wuaha-buhhahahhu-uuuaaaha! s-a auzit din încăpere. Hrrrhyr-hhhyh... Uaar-raah! O-o-oooo...

Şi apoi a răsunat din nou:

— Bzppprrr... Ppprrruuu...

S-a lăsat o linişte surdă.

Şi apoi din încăpere a ieşit unchiul Apecz. S-a uitat lung la Ofka. Şi încă şi mai lung la guvernantă.

— Te rog să aranjezi masa în bucătărie, a spus în cele din urmă. Să aeriseşti în cameră. Şi să chemi preotul. În această ordine. Alte dispoziții mai dau după ce mănânc. Aici – a adăugat el văzând privirea guvernantei care ghicise adevărul aici se vor schimba multe de-acum.

Capitolul 21

În care apar din nou goliardul roşu şi căruţa neagră, iar în căruţă sunt peste cinci sute de grivne. Şi toate acestea ca urmare a faptului că Reynevan fuge din nou după o fustă.

Spre amiază, i-a blocat drumul o grămadă mare de copaci căzuți – o suprafață uriaşă care ajungea până departe, la marginea pădurii, acoperită de buşteni şi trunchiuri rupte, zăcând pe jos. Mormanul de trunchiuri sfârtecate, încâlceala de crengi împletite, haosul rădăcinilor răsucite parcă prin tortură şi smulse din pământ, labirintul de buturugi smulse de vânt parcă erau imaginea sufletului lui. Peisajul alegoric nu numai că l-a făcut să se oprească în loc, dar l-a obligat să şi reflecteze.

După ce se despărțise de Bolek Wołoszek, Reynevan pornise apatic spre sud, în direcţia în care vântul gonea norii negri. De fapt, nu ştia de ce alesese acea direcţie. Poate pentru că într-acolo îi arătase Wołoszek înainte de plecare? Sau alesese instinctiv calea care îl îndepărta de locul şi de realitățile care îi trezeau spaima şi dezgustul? De frații Stercza, de domnul von Laasan, de Hayn von Czirne, de Inchiziția din Świdnice, de castelul Stolz, de Ziębice, de prințul Jan...

Şi de Adela.

Vântul mâna norii atât de jos, încât uneori parcă se agățati de vârfurile copacilor de dincolo, de cei căzuți la pământ. Reynevan a oftat.

Ah, cum îl duruseră, cum îi răscoliseră măruntaiele cuvintele reci ale prințului Bolek! La Ziębice nu mai avea ce căuta! Pe rănile lui Hristos! Cuvintele acelea, poate tocmai pentru că erau atât de nemilos de sincere, de adevărate, îl duruseră mai mult decât privirea rece şi indiferentă a Adelei, decât vocea ei crudă, când îi ațâțase pe cavaleri împotriva lui, mai mult decât loviturile care se abătuseră asupra lui din această cauză, mai mult decât închisoarea. La Ziębice nu mai avea ce căuta. La Ziębice, spre care se îndreptase plin de speranțe şi de iubire, înfruntând pericolele, riscându-şi sănătatea şi viața. La Ziębice nu mai avea ce căuta!

Acum nu mai am ce căuta nicăieri, şi-a spus el, privind la încâlceala de rădăcini şi de crengi. *În loc să fug, ca să caut ceea ce nu mai este, nu ar fi mai bine să mă întorc la Ziębice? Să găsesc o posibilitate de a mă întâlni față în față cu iubita necredincioasă? Pentru ca, aidoma acelui cavaler din baladă care, pentru mănuşa aruncată de doamna sa, a intrat în arenă între lei şi pantere, să-i arunc în față Adelei, exact ca pe o mănuşă, reproşul amar şi dispreţul rece? Să văd cum nemernica păleşte, cum se fâstâceşte, cum îşi frânge mâinile, cum lasă privirile în jos, cum îi tremură buzele. Da, da, indiferent ce s-ar întâmpla, măcar să văd cum păleşte, cum se ruşinează, cum îi tremură obrazul de înjosirea propriei necredințe! Să o fac să sufere! Să o mustre conştiința, să o macine părerile de rău...*

Dar tocmai atunci s-a făcut auzită rațiunea. *Păreri de rău? Conştiință? Tântălăule! O să râdă de tine, o să poruncească din nou să te bată şi să te închidă în turn. Şi se va duce la prințul Jan şi vor sta amândoi în pat şi se vor iubi, ba se vor fute în aşa hal, că se va zgâlțâi şi patul. Şi nu va fi acolo nici urmă de remuşcări sau de regrete. Vor fi râsete, pentru că batjocorirea prostănacului naiv, Reinmar din Bielawa, va condimenta şi mai mult jocurile amoroase.*

Reinmar a constatat absolut fără uimire că rațiunea vorbea cu vocea lui Szarlej.

Calul lui Heinrich Hackeborn a nechezat şi a scuturat din cap. *Szarlej,* şi-a spus Reynevan, bătându-l pe gât, *Szarlej şi Samson. Au rămas în Ziębice. Au rămas? Dar poate că imediat după arestarea lui au plecat în Ungaria, bucuroşi că au scăpat în sfârşit de necazuri? Nu demult, Szarlej preamărise prietenia, „lucru mare şi frumos”, spusese el. Dar mai înainte – şi parcă sunase mai adevărat şi mai sincer, parcă mai puțin zeflemitor – declarase că pentru el contează numai avantajul propriu, binele şi fericirea personală, restul să le ia dracu' pe toate. Aşa a spus, şi de fapt... De fapt, mă mir tot mai puțin de el.*

Calul lui Hackeborn a nechezat din nou. Şi i-a răspuns alt nechezat.

Reynevan a ridicat capul exact la timp ca să vadă un călăreț la marginea pădurii.

O amazoană.

Nicolette, şi-a spus uimit. *Nicolette cea Blondă. Iapa sură, părul blond, mantia cenuşie cu glugă! Este ea, ea, fără doar şi poate.*

Nicolette l-a zărit aproape în acelaşi moment ca el pe ea. Dar, în pofida aşteptărilor, nu i-a făcut semn cu mâna, nu l-a strigat

prietenoasă şi veselă. Nici vorbă! A întors calul şi a luat-o la goană. Reynevan nu a stat prea mult pe gânduri. Mai exact, nu a stat pe gânduri nicio secundă.

A dat pinteni calului şi s-a aruncat în urmărirea ei, ocolind copacii căzuți. La galop. Cioturile amenințau să rupă picioarele calului şi să frângă gâtul călărețului, dar, aşa cum am spus, Reynevan nu gândea. Şi nici calul.

Când a intrat în pădure pe urmele amazoanei, şi-a dat seama că se înşelase. În primul rând, calul sur aparținea unei rase pe care nu o cunoştea şi nu arăta deloc bine, era o mârțoagă costelivă şi împiedicată la mers, care țopăia greoaie, fără niciun pic de grație prin lăstăriş. Iar fata care călărea pe mârțoagă nu putea fi în niciun caz Nicolette cea Blondă. Nicolette cea curajoasă şi fermă – sau Katarzyna Biberstein, s-a corectat Reynevan în gând –, în primul rând, nu ar călări cu o şa de damă. În al doilea rând, nu s-ar chirci în ea atât de ruşinos, nu ar fi cuprinsă de panică. Şi nu ar țipa atât de strident. În mod sigur, nu ar țipa aşa.

Când a reuşit în sfârşit să priceapă că numai un cretin sau un zevzec fugăreşte prin păduri o fată complet străină, era deja prea târziu. Cu strigăte şi țipete, amazoana a intrat într-o poiană, iar Reynevan a năvălit după ea. Trăsese de frâul calului, dar bidiviul cavalerului nu se lăsase oprit.

În poiană erau oameni, cai, o întreagă suită. Reynevan a observat câțiva pelerini, câțiva franciscani în veşminte cenuşii, câțiva soldați înarmați, un sergent gras, o căruță cu doi cai acoperită cu o pânză groasă şi neagră, dată cu smoală. Pe un cal negru călărea un domn nobil, cu o mantie cu glugă căptuşită cu blană de castor şi cu guler tot din blană de castor. La rândul său, domnul îl văzuse şi el pe Reynevan şi l-a arătat sergentului şi arbaletrierilor înarmați.

Inchizitorul, şi-a spus îngrozit Reynevan, dar s-a orientat imediat că greşise şi şi-a revenit. Mai văzuse căruța aceasta, îl văzuse şi pe personajul cu glugă şi guler de castor. Dzierżka de Wirsing îi dezvăluise cine este, când fuseseră la ferma unde îşi ținea herghelia. Era perceptorul. Cel care strângea dările.

Privind atent căruța cu un coviltir negru smolit şi-a dat seama că o mai văzuse şi după aceea. Şi-a amintit împrejurările, iar aceasta i-a trezit imediat dorința de a o lua la fugă. Nu a apucat. Până să întoarcă armăsarul care bătea din copite şi smucea capul, arbaletrierii l-au ajuns în galop şi l-au înconjurat, tăindu-i retragerea spre pădure. Văzând că este ținta câtorva arbalete

încordate, Reynevan a dat drumul frâului şi a ridicat mâinile în sus.

— Din întâmplare! a strigat el. Din greşeală! Fără intenţii rele!

— Asta poate spune oricine, a spus perceptorul cu blană de castor apropiindu-se.

L-a examinat cu o privire neobişnuit de posomorâtă, l-a cercetat atât de atent şi de bănuitor, că Reynevan murea de frică, aşteptându-se la tot ce era mai rău şi inevitabil. Adică să fie recunoscut de perceptor.

— Staţi aşa, staţi aşa! Lăsaţi-l! Eu îl cunosc pe acest tânăr!

Reynevan şi-a înghiţit saliva. Fără îndoială, aceasta era ziua reînnoirii cunoştinţelor. Căci cel care îl striga era goliardul cunoscut de la Kromolin, cel care citise manifestul husit, iar apoi se ascunsese împreună cu Reynevan în căşărie. Nu mai era tânăr, purta o haină fără mâneci terminată în partea de jos cu un volan din triunghiuri şi o glugă roşie cu coarne, de sub care se vedea părul foarte încărunţit.

— Îl cunosc bine pe acest tânăr, a repetat el apropiindu-se. Este dintr-o familie nobilă decentă. Se numeşte... Reinmar von Hagenau.

— Poate este un urmaş al vestitului poet?

Trăsăturile perceptorului cu blană de castor s-au mai înmuiat puţin.

— Nu.

— Şi de ce se ţine după noi? Ne-a luat urma? Ei?

— Care urmă, i-a luat-o înainte cu răspunsul goliardul în roşu, pufnind. Sunteţi orbi sau cum? Nu vedeţi că a ieşit din pădure? Dacă ne-ar fi urmărit, ar fi mers pe drum, după urmele noastre.

— Hmm, asta cam aşa este. Şi spuneţi că îl cunoaşteţi?

— Ca pe un cal breaz, a repetat vesel goliardul. Doar îi ştiu şi numele. Şi el îl ştie pe al meu. Ştie că mă cheamă Tybald Raabe. Ei, ia spune domnişorule Reinmar, cum mă cheamă pe mine?

— Tybald Raabe.

— Vedeţi?

În faţa acestei dovezi incontestabile, perceptorul a tuşit, şi-a îndreptat gluga de castor şi a poruncit soldaţilor să se îndepărteze.

— Iertaţi, hmm... Am fost cam aspru... Dar trebuie să fiu vigilent! Mai mult nu pot să spun. Ei, domnule Hagenau, puteţi...

— ...Să mergeţi cu noi, a terminat binevoitor fraza goliardul, după ce îi făcuse un semn imperceptibil cu ochiul lui Reynevan.

— Noi mergem la Bardo. Împreună. Pentru că în grup este mai plăcut şi... mai sigur.

Grupul mergea încet, drumul anevoios prin pădure limita înaintarea căruţei la un ritm căruia îi făceau faţă fără greutate cei care mergeau pe jos, cei patru pelerini cu bastoane şi cei patru franciscani care trăgeau un cărucior mic. Toţi pelerinii, ca unul, aveau nasurile roşii vineţii, dovada iubirii pentru băutură şi a altor păcate ale tinereţii. Franciscanii erau tineri.

— Pelerinii şi fraţi minoriţi, i-a explicat goliardul, merg şi ei tot la Bardo. La Sfânta Figură de pe Deal, ştiţi Madonna din Bardo...

— Ştiu, l-a întrerupt Reynevan, asigurându-se că nu-i aude nimeni, mai ales perceptorul care călărea lângă căruţa neagră.

— Ştiu, domnule... Tyblad Raabe. Dacă e ceva ce nu ştiu...

— Înseamnă că aşa trebuie să fie, i-a retezat-o goliardul. Nu puneţi întrebări de prisos, domnişorule Reinmar. Şi fiţi Hagenau. Nu Bielau. Aşa sunteţi mai în siguranţă.

— Ai fost la Ziębice, a ghicit Reynevan.

— Am fost. Şi am auzit una, alta... Destul cât să mă mir când v-am văzut aici, în Codrii Goleniowskie. Pentru că se spunea că sunteţi închis în turn. O, vi se atribuiau păcate... Comploturi... dacă nu v-aş fi cunoscut...

— Dar mă cunoşti.

— Vă cunosc. Şi vă simpatizez. De aceea spun: mergeţi cu noi! La Bardo... Pentru numele lui Dumnezeu! Şi nu vă mai uitaţi aşa la ea, domnişorule. Nu e suficient că aţi fugărit-o prin pădure?

Când fata care călărea în fruntea suitei se întorsese prima oară, Reynevan oftase. De nedumerire. De uimire. Că putuse s-o confunde pe sluţenia asta cu Nicolette. Cu Katarzyna Biberstein.

E drept că avea părul de culoare aproape identică, de nuanţa paiului, rezultat frecvent în Silezia al amestecului sângelui taţilor cu păr blond de pe Elba cu al mamelor blonde de pe Warta şi Prosna. Dar aici se încheiau toate asemănările. Nicolette avea pielea ca alabastrul, fruntea şi bărbia acestei fete erau ornamentate cu coşuri şi focare de acnee. Nicolette avea ochii ca albăstrelele, ochii fetei cu faţa plină de coşuri nu aveau nicio culoare, erau apoşi şi bulbucaţi ca de broască, ceea ce putea fi pus pe seama spaimei. Avea nasul prea mic şi cârn, iar buzele prea subţiri şi palide. Se vede că auzise ceva despre modă, pentru că îşi pensase sprâncenele, dar cu un rezultat jalnic – în loc să arate la modă, arăta ca o proastă. Impresia era completată de

îmbrăcăminte – purta o căciulă banală din blană de iepure, iar de sub mantia largă se vedea o rochie cenuşie, cu o croială simplă, cusută dintr-o stofă de lână sărăcăcioasă, scămoşată. Katarzyna Biberstein îşi îmbrăca în mod sigur mai bine slujitoarele.

Ce urâtă este, îşi spunea Reynevan, *sărmană urâțică. Nu-i lipsesc decât ciupiturile de vărsat. Dar mai are încă timp.*

Cavalerul care călărea alături de fată avusese deja vărsat negru – nu se putea să nu vezi; mica bărbuță ascuțită nu reuşea să acopere urmele. Harnaşamentul murgului pe care călărea era foarte zdrențuit, iar cămaşa de zale nu se mai purta de pe vremea luptei de la Liegnitz[1]. *Un cavaler sărac, aşa cum sunt o mulțime. Un* vassus vassallorum *dintr-un sat locuit de nobilimea măruntă. Îşi duce fiica la mănăstire. Căci unde altundeva? Cine ar vrea-o pe una ca asta? Numai clarisele sau cistercienele.*

— Încetați să vă mai zgâiți la ea, a sâsâit goliardul. Nu se cuvine.

Păi, da, într-adevăr, nu se cuvenea. Reynevan a oftat şi a întors privirile, concentrându-se exclusiv la stejarii şi carpenii care creşteau la marginea drumului. Dar era deja prea târziu.

Goliardul a înjurat încet. Iar cavalerul cu cămaşa de zale de la Liegnitz a oprit calul şi a aşteptat până au ajuns în dreptul lui. Avea o mină forte serioasă şi foarte mohorâtă. Ținea capul mândru, pumnul proptit în şold, chiar lângă mânerul săbiei. La fel de demodată precum cămaşa de zale.

— Nobilul domn Hartwig von Stietencron, a făcut prezentările Tybald Raabe, înecându-se cu cuvintele. Domnul Reinmar von Hagenau.

Nobilul Hartwig von Stietencorn l-a examinat o clipă pe Reynevan, dar, în pofida aşteptărilor, nu l-a întrebat despre înrudirea cu vestitul poet.

— Mi-ați speriat fiica, preacinstite domn, a rostit el de sus. Ați alergat după ea.

— Cer iertare.

Reynevan s-a înclinat şi a simțit cum îi roşesc obrajii.

— M-am luat după ea pentru că... din greşeală. Vă rog să mă iertați. Şi, dacă îmi îngăduiți, îi cer şi ei iertare, îngenunchez...

[1] Bătălie din 1241 între năvălitorii mongoli şi forţele armate ale europenilor sub comanda principelui silezian Henric cel Pios.

— Nu îngenuncheaţi, i-a retezat vorba cavalerul. Lăsaţi-o în pace. Este sperioasă. Şi sfielnică. Dar e o copilă bună. O duc la Bardo...

— La mănăstire?

— De ce gândiţi aşa?

Cavalerul s-a încruntat.

— Păi, păreţi foarte evlavioşi, l-a scos Reynevan din tensiune pe goliard. Amândoi păreţi foarte evlavioşi.

Nobilul Hartwig von Stietencron s-a aplecat în şa, a mormăit şi a scuipat, deloc evlavios şi absolut deloc cavalereşte.

— Lăsaţi-o în pace pe fiica mea, domnule von Hagenau, a repetat cavalerul. De tot şi pentru totdeauna. Aţi înţeles?

— Am înţeles.

— Prea bine. Mă înclin.

Cam după o oră de mers, căruţa acoperită cu pânza groasă şi neagră s-a poticnit în noroi; ca să fie scoasă de acolo a fost nevoie să se angajeze în mod solidar toate forţele, fără a-i exclude nici pe fraţii minoriţi. Fireşte, nu s-au înjosit cu munca fizică nici nobilimea, adică Reynevan şi von Stietencorn, nici cultura şi arta, în persoana lui Tybald Raabe. Perceptorul cu blană de castor s-a enervat îngrozitor din cauza incidentului, alerga, înjura, dădea comenzi, privea neliniştit spre codru. Probabil că observase privirile lui Reynevan, căci, după ce căruţa a fost eliberată şi ceata s-a urnit din loc, a considerat nimerit să lămurească lucrurile.

— Trebuie să ştiţi că aici este vorba de încărcătură, a început el, mânându-şi calul între Reynevan şi goliard. Pe cinstea mea, nu e o încărcătură oarecare.

Reynevan nu a comentat. De altfel, ştia despre ce este vorba.

— Da, da, perceptorul a coborât vocea şi s-a uitat speriat în jur. Altuia nu i-aş dezvălui, dar Domniile Voastre sunteţi nobili, din neam ales, şi ne priviţi cinstit în ochi. Aşa că am să vă spun: ducem taxa strânsă.

A făcut din nou o pauză şi a aşteptat să le stârnească curiozitatea, dar nu a avut parte de ea.

— O taxă aprobată de Reichstagul din Frankfurt. O taxă specială, se percepe o singură dată. Pentru războiul cu ereticii cehi. Fiecare plăteşte după averea sa. Cavalerii cinci guldeni, baronii zece, preoţii cinci la sută din venitul lor anual. Înţelegeţi?

— Înţeleg.

— Iar eu sunt colectorul. Ce am strâns duc cu căruța. Într-o ladă. Şi trebuie să ştiți că nu este puțin, căci la Ziębice am încasat nu de la un baronaş oarecare, ci de la domnii Fugger. Aşadar, nu e de mirare că sunt cu băgare de seamă. Nu mai departe de acum o săptămână am fost atacat. Nu departe de Rychbach, lângă satul Lutom.

Nici de astă dată, Reynevan nu a spus şi nu a întrebat nimic. A dat doar din cap.

— Raubritterii. Ce bandă îndrăzneață! Însuşi Paszko Rymbaba. A fost recunoscut. Zău că ne-ar fi omorât, dar ne-a sărit în ajutor domnul Seidlitz şi i-a alungat pe lotri. A fost rănit chiar şi el în încăierare, ceea ce l-a înfuriat îngrozitor. A jurat că le-o va plăti raubritterilor şi sunt sigur că se va ține de cuvânt, că alde Seidlitz au memorie bună.

Reynevan şi-a trecut limba pe buze şi a dat maşinal din cap.

— În furia lui, domnul Seidlitz a spus că îi va prinde pe toți şi îi va tortura mai bine decât îl torturase Noszak, principele din Cieszyn, pe tâlharul Chrzan, ştiți, cel care i-a ucis fiul, pe tânărul prinț Przemek. Țineți minte? A poruncit să fie aşezat pe un cal de aramă încins în foc, să-i sfârtece corpul cu cleşti şi căngi înroşite în foc... Vă amintiți? Ha, văd pe chipurile voastre că vă amintiți.

— Mhm.

— Aşadar, a fost bine că am putut să-i spun domnului Seidlitz cine erau acei raubritteri. Paszko, aşa cum am spus mai înainte, Rymbaba, iar unde este Paszko, acolo este şi Kuno Wîttram, iar unde sunt ei doi, acolo negreşit este şi Notker Weyrach, bătrânul tâlhar. Dar mai erau acolo şi alții şi i-am descris domnului Seidlitz. Era un zdrahon uriaş, cu față de tâmpit, cred că era dus cu mintea. Şi unul mai mic, un cocoşat, doar te uiți la el şi ştii: tâlhar. Şi încă un flăcăuaş, tinerel, de vârsta voastră şi de aceeaşi statură, chiar parcă semăna puțin cu Domnia Voastră, aşa mi se pare... Dar nu, ce tot spun, Domnia Voastră sunteți un tânăr de neam, cu chip nobil. Iar în ochii aceluia se vedea că este scrântit la cap.

— Povestesc şi povestesc eu aşa, iar domnul Seidlitz începe să răcnească! Cică îi cunoaşte pe acei nelegiuiți, a auzit de ei, rubedenia lui, domnul Guncelin von Laasan, îi caută şi el pe ăia doi, pe cocoşat şi pe tinerel din cauza unei tâlhării pe care au săvârşit-o la Strzegom. Ca să vedeți ce pune la cale soarta... Vă mirați? Stați puțin, că a fost şi mai bine, de abia acum o să aveți de ce vă mira. Tocmai mă pregăteam să plec din Ziębice, când un

argat vine şi-mi spune că cineva dă târcoale căruţei. Alerg acolo şi ce văd? Cocoşatul şi uriaşul! Înţelegeţi? Ca nişte tâlhari îndrăzneţi?!

Colectorul aproape că s-a înecat de indignare. Reynevan a dat din cap şi şi-a înghiţit saliva.

— Atunci m-am repezit dintr-o suflare la primărie, am dat de ştire, am depus plângere. Cu siguranţă că până acum i-au prins deja, meşterul îi întinde pe roată în beci. Şi ghiciţi ce făceau acolo? Cei doi tâlhari, împreună cu al treilea, tinerelul, spionau pentru raubritteri şi dădeau de ştire bandei pe cine trebuie să atace. Mi-a fost teamă să nu mă pândească undeva pe drum, fiind înştiinţaţi. Iar escorta mea, după cum vedeţi, este mai puţin decât modestă! Toată cavalerimea din Ziębice preferă turnirurile, banchetele, jocurile, pfui, dansurile! Mi-e teamă deci, căci şi viaţa îmi este dragă şi ar fi păcat şi de cele peste cinci sute de grivne să cadă în mâinile lotrilor... Destinate unui scop sfânt...

— Sigur că ar fi păcat, a spus goliardul. Şi sigur că e sfânt. Ba, sfânt şi drept, deşi astea nu merg întotdeauna mână în mână, he, he! De aceea l-am sfătuit pe domnul colector să evite drumurile principale şi să meargă prin pădurile liniştite, încet, încetişor până la Bardo.

— Şi pe noi să ne aibă Domnul în paza Lui! Şi patronii colectorilor de dări, sfinţii Adauctus şi Matei. Şi Maica Domnului din Bardo, făcătoarea de minuni.

— Amin, amin, au strigat pelerinii care mergeau cu bastoane alături de căruţă. Slăvită să fie Preasfânta Fecioară, protectoarea şi apărătoarea noastră!

— Amin! au strigat în cor fraţii minoriţi care mergeau pe partea cealaltă.

— Amin, a adăugat şi Stietencorn, iar urâta s-a închinat.

— Amin, a încheiat colectorul. Un loc sfânt, domnule Hagenau, ascultaţi ce vă spun, Bardo, iubit de Maica Domnului. Ştiţi că s-a arătat din nou pe muntele Bardo? Şi din nou plângând, ca atunci, în anul ’400. Unii spun că e semn rău, de necaz. Plânge Maica Domnului pentru că scade credinţa, se lăţeşte schisma. Husiţii...

— O ţineţi întruna, l-a întrerupt goliardul, cu husiţii şi cu erezia. Dar nu vi se pare că Preasfânta Fecioară poate să plângă şi din alte motive? Poate că lacrimile ei plâng când se uită la preoţi, la Roma? Când vede negoţul cu cele sfinte, depravarea nestăvilită, hoţia? Apostazia şi erezia, căci ce altceva decât erezie este lucrarea împotriva Evangheliilor? Poate că Maica Domnului plânge atunci

când vede că sfintele sacramente devin un fals şi o jonglerie, căci sunt oferite de un preot care stăruie în păcat? Poate că o supără şi o întristează ceea ce îi întristează şi îi supără pe mulţi oameni: că fiind mai bogat decât toţi bogaţii, de ce construieşte papa Biserica lui Petru nu din banii săi, ci din banii săracilor?

— Oh, n-aţi vrea mai degrabă să...

— Poate că Maica Domnului plânge – nu s-a lăsat potolit goliardul – când vede că, în loc să se roage şi să trăiască în cuvioşie, preoţii se năpustesc la războaie, în politică, la putere? Cum guvernează? Şi cât de bine se potrivesc guvernării lor cuvintele proorocului Isaia: „Vai de cei ce rostesc hotărâri nelegiuite şi de cei ce scriu porunci nedrepte, ca să nu facă dreptate săracilor şi să răpească dreptul nenorociţilor poporului Meu, ca să facă pe văduve prada lor şi să jefuiască pe orfani!"

— Zău aşa, a zâmbit strâmb colectorul, aspre cuvinte, aspre, preacinstite Raabe. Aş zice că le puteţi folosi şi în ce vă priveşte, căci nici Domnia Voastră nu sunteţi fără păcat. Vorbiţi mai degrabă ca un politician, ca să nu zic preot. În loc să vă vedeţi de lăută, de rime şi de cânt.

— Rime şi cânt spuneţi?

Tybald a luat lăuta din oblânc.

— Cum vă e voia!

Preoţii împărăteşti
sunt doar antihrişti;
puterea lor nu-i de la Hrist,
ci vine de la Antihrist
din scrisoarea-mpărătească!

— La naiba, a mormăit colectorul, privind în jur. Prefer să vorbiţi.

Hristoase, prin rănile tale,
dă-ne nouă preoţi,
adevărul să-l cunoască
pe Antihrist să-l izgonească
şi spre tine să ne-ndrume!
Leahule şi neamţule,
Toate limbile-mpreună
Îndoială de aveţi
În cuvântul legii voastre

Wiklef spune adevărul![1]

Spune adevărul..., a repetat automat în cap Reynevan, care asculta atent. *Spune adevărul. Unde am mai auzit eu cuvintele acestea?*

— O să aveţi necazuri cândva din cauza acestor cântecele, domnule Raabe, a spus acru colectorul. Şi mă mir de Domniile Voastre, fraţilor, că ascultaţi aşa de liniştiţi.

— În cântece se ascunde adesea adevărul, a zâmbit unul dintre franciscani. Adevărul este adevăr, nu poţi să-l negi, trebuie să-l suporţi, chiar dacă doare. Iar Wycliffe? Ei, a rătăcit drumul, dar *libri sunt legendi, non comburendi*[2].

— Wycliffe. Dumnezeu să-l ierte, a intervenit altul, nu a fost primul. A suferit din această cauză, aşa cum s-a spus aici, marele nostru frate şi patron, Săracul din Assisi. Nu trebuie să închidem ochii, nici să întoarcem capul: se fac multe rele. Preoţii se îndepărtează de Dumnezeu, se uită la cele lumeşti. În loc să trăiască modest, sunt mai bogaţi decât preoţii şi baronii...

— Iar Iisus a spus, aşa cum arată Evanghelia, a adăugat încet al treilea: *Nolite possidere aurum neque argentum neque pecuniam in zonis vestris.* „Să nu luaţi nici aur, nici argint, nici aramă în brâiele voastre."[3]

— Iar cuvintele lui Iisus, a intervenit tuşind sergentul cel gras, nimeni nu poate să le corecteze sau să le schimbe, nici papa. Iar dacă face aceasta, atunci nu este papă, ci aşa cum spune cântecul: adevărat Antihrist.

— Da! a strigat suflându-şi nasul vineţiu cel mai în vârstă dintre pelerini. Aşa este!

— Ei, pentru Dumnezeu! s-a înspăimântat colectorul. Tăceţi din gură! De ce companie am avut parte! Căci acestea sunt, oricum le-ai lua, vorbe ca ale waldensienilor şi ale begarzilor! Păcat!

---

[1] Cântecul despre Wycliffe al lui Jędrzej Gałka a fost scris fireşte mult mai târziu, probabil în preajma anului 1449. Galka, după cum am calculat, era mai mult sau mai puţin de aceeaşi vârstă cu Reynevan. Se pare însă că este o prelucrare a unui cântec husit. (A se vedea Paweł Kras, *Husyci w piętnastowiecznej Polsce*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin, 1998). Poate compus chiar de goliardul meu? Sau de cineva pe care îl auzise acesta? (n. a.)

[2] „Cărţile trebuie citite, nu arse", în lb. latină, în original (n. red.).

[3] Matei 10, 9.

— Vă va fi iertat, a pufnit goliardul, acordându-şi lăuta. Că doar strângeţi bani pentru un scop sfânt. Vor avea grijă de Domnia Voastră sfinţii Adauctus şi Matei.

— Aţi remarcat, domnule Reinmar, a spus colectorul cu o evidentă părere de rău, cât de zeflemitor a vorbit? Zău aşa, toată lumea ştie că dările acestea se strâng într-un scop evlavios şi duc la binele comun. Trebuie să se plătească, fiindcă aşa este rânduiala! Ştie toată lumea? Şi ce? Nimeni nu-i iubeşte pe perceptori. Se întâmplă ca, atunci când văd că ne apropiem, să fugă în pădure. Uneori asmut câinii. Ne aruncă vorbe grele. Şi chiar şi cei care plătesc se uită la mine ca la un ciumat.

— Grea misiune, a încuviinţat din cap goliardul, făcându-i cu ochiul lui Reynevan. Nu v-aţi dorit niciodată să o schimbaţi? Având atâtea ocazii?

Tybald Raabe era, după s-a văzut, un om isteţ şi ingenios.

— Nu vă mai fâţâiţi în şa, i-a spus încet lui Reynevan, apropiindu-şi mult calul. Nu vă uitaţi spre Ziębice. Trebuie să ocoliţi Ziębice.

— Prietenii mei...

— Am auzit ce a sporovăit colectorul, l-a întrerupt goliardul. Să sari în ajutorul prietenilor e un lucru frumos, dar prietenii voştri, să-mi daţi voie să vă spun, nu păreau a fi în stare să se descurce nici pe ei. Şi se vor lăsa arestaţi de străjile orăşeneşti din Ziębice, vestite cum se ştie, aşa cum sunt vestiţi toţi străjerii legii, prin ingeniozitate, înflăcărare, acţiuni rapide, curaj şi inteligenţă. Nici să nu vă gândiţi, repet, să vă întoarceţi. Prietenilor voştri din Ziębice nu li se va întâmpla nimic, dar pentru Domnia Voastră oraşul acel înseamnă pierzanie. Mergeţi cu noi la Bardo, domnişorule Reinmar. Şi de acolo vă conduc personal în Cehia. Ce faceţi ochii aşa de mari? Fratele Domniei Voastre mi-a fost prieten apropiat.

— Apropiat?

— Aţi fi mirat să ştiţi cât de apropiat. Aţi fi mirat să ştiţi câte ne legau.

— Pe mine nu mă mai miră nimic.

— Aşa vi se pare numai.

— Dacă ai fost într-adevăr prieten cu Peterlin – a spus Reynevan după o clipă de şovăială – te va bucura vestea că ucigaşii lui şi-au luat pedeapsa. Kunz Aulock şi tovarăşii lui nu mai sunt în viaţă.

— Urciorul nu merge de multe ori la apă şi până la urmă se sparge, a repetat Tybald Raabe proverbul banalizat. A căzut de mâna Domniei Voastre, domnişorule Reinmar?

— Nu contează de a cui, Reynevan a roşit uşor, sesizând o notă de zeflemea în vocea goliardului. Important este că a muşcat pământul. Iar Peterlin este răzbunat.

Tybald a tăcut mult timp, observând un corb care zbura pe deasupra pădurii.

— Departe de mine gândul de a-l jeli pe Kirieleison sau de a-l plânge pe Stork. Să ardă în iad, au meritat. Dar nu ei l-au ucis pe domnul Piotr. Nu ei.

— Cine..., s-a înecat Reynevan. Atunci cine?

— Mulți ar vrea să ştie.

— Frații Stercza? Sau la porunca lor? Cine? Vorbeşte!

— Mai încet, domnişorule, mai încet! Mai discret. Mai bine să nu ajungă la urechile cui nu trebuie. Nu ştiu să vă spun nimic mai mult decât ceea ce am auzit...

— Şi ce ai auzit?

— Că în această chestiune sunt amestecate forțe întunecate...

Reynevan a tăcut un timp.

— Forțe întunecate, a repetat ironic. Da, şi eu am auzit. Aşa vorbeau concurenții lui Peterlin. Că afacerile îi mergeau bine, că îl ajuta diavolul, în schimbul sufletului pe care şi-l vânduse. Şi că într-o zi, diavolul acela îl va duce în iad. Desigur, forțe întunecate şi sataniste. Şi când te gândeşti, preacinstite Tybald Raabe, că te consideram un om serios şi rațional.

— Atunci tac, a ridicat goliardul din umeri şi a întors capul. Niciun cuvânt nu mai rostesc, domnişorule. Pentru că mă tem să nu vă dezamăgesc şi mai mult.

Ceata a făcut popas sub un stejar uriaş, străvechi, care păstra fără îndoială amintirea multor secole în lemnul său. Prin stejar se hârjoneau vesele veverițele, fără să le pese câtuşi de puțin de prezența distinsei companii. Caii căruței cu coviltir negru au fost deshămați, oamenii s-au aşezat sub crengi. Şi curând, aşa cum se aştepta Reynevan, au început discuțiile despre politică, referitoare la pericolul ereziei husite, care venea dinspre Cehia, şi despre marea cruciadă aşteptată dintr-o zi în alta, care ar fi trebuit să pună capăt acelei erezii. Dar, deşi tema era destul de tipică şi previzibilă, discuția nu s-a desfăşurat în direcția aşteptată.

— Războiul – a spus pe neaşteptate unul dintre franciscani, scărpinându-se în tonsura în care o veveriță aruncase o ghindă – e un lucru rău. Căci se spune: „Să nu ucizi.“

— Nici în propria apărare? a întrebat colectorul. Sau ca să-ți aperi averea?

— În apărarea credinței?

— Şi în apărarea onoarei? a smucit din cap Hartwig von Stietencron. Ce vorbă! Onoarea trebuie apărată şi insulta se spală cu sânge.

— Iisus în Ghetsimani nu s-a apărat, a ripostat încet franciscanul. Şi i-a spus lui Petru să ascundă sabia. Oare era lipsit de onoare?

— Şi ce scrie Augustin, *doctor Ecclesiae*[1], în *De civitate Dei?* a strigat unul dintre pelerini, demonstrând că este om citit, ceea ce era surprinzător, căci culoarea nasului lui atesta alte preferințe. Acolo este vorba despre războiul drept. Şi ce poate fi mai drept decât războiul cu erezia şi cu păgânimea? Nu este un astfel de război plăcut Domnului? Nu-i este plăcut atunci când cineva îi ucide pe duşmanii lui?

— Şi ce scriu Ioan Gură de Aur şi Isidor? a strigat al doilea erudit, cu nasul la fel de vinețiu. Şi Sfântul Bernard din Clairvaux? Porunceşte să-i omorâm pe eretici, pe mauri şi pe cei fără Dumnezeu. Îi numeşte porci murdari.

— Cine sunt eu, milostiveşte-te, Doamne, şi-a împreunat mâinile franciscanul, ca să-i contrazic pe sfinți şi pe doctorii Bisericii?

Eu nu vreau să declanşez aici o dispută. Doar repet cuvintele lui Hristos de pe Munte. A poruncit să-l iubim pe aproapele nostru. Să-i iertăm pe cei care au greşit față de noi. Să-i iubim pe duşmani şi să ne rugăm pentru ei.

— Şi Pavel le spune efesenilor – a adăugat al doilea călugăr, la fel de încet – să ne înarmăm împotriva lui Satan cu iubire şi credință. Nu cu sulițe.

— Aşa să dea Domnul, amin – şi-a făcut cruce al treilea franciscan –, ca iubirea şi credința să învingă. Ca înțelegerea şi *pax Dei*[2] să domnească printre creştini. Dar ia priviți cine câştigă din disputele dintre noi? Musulmanul! Astăzi noi ne certăm cu

[1] „Învăţător al Bisericii”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „Pacea lui Dumnezeu”, în lb. latină, în original (n. red.).

cehii pentru Cuvântul Domnului, pentru modul împărtăşaniei, dar mâine ce va fi? Mahomed şi semiluna pe biserici!

— Dar ce, a pufnit cel mai în vârstă dintre pelerini, poate că şi cehii vor deschide ochii, se vor lepăda de erezie! Poate că va ajuta la asta şi înfometarea! Căci toată Europa a aderat la embargo, a interzis comerţul şi orice fel de relaţii cu husiţii. Iar ei au nevoie de arme şi de praf de puşcă, de sare şi alimente! Au să rămână fără arme şi înfometaţi. Când foamea o să le mistuie maţele, se vor preda, o să vedeţi.

— Războiul – a repetat apăsat primul franciscan – este un lucru rău. Asta am stabilit deja. Şi ce, vouă vi se pare că această blocadă este în sensul învăţăturii lui Hristos? A predicat Iisus pe Munte să-l omorâm pe aproapele nostru cu înfometarea? Pe un creştin? Lăsând la o parte disputele religioase, cehii sunt creştini. Acest embargo nu este drept.

— Ai dreptate, frate, a intervenit Tybald Raabe, care se întinsese sub stejar. Nu este drept. Şi am să vă mai spun că aceste blocade sunt uneori o armă cu două tăişuri. Numai să nu ne aducă necazuri, aşa cum le-au adus luzacienilor. Să nu plătească Silezia pentru ea atât cât a plătit Luzacia Superioară anul trecut în Bătălia pentru heringi[1].

— Bătălia pentru heringi?

— Aşa s-a numit, a explicat calm goliardul. Pentru că era vorba şi de embargo, şi de heringi. Dacă vrei, vă povestesc.

— Vrem! Vrem!

— Iată cum a fost – Tybald Raabe şi-a îndreptat spatele, bucuros de interesul stârnit. Domnul Hynek Boček din Kunštát, un nobil ceh, husit, era mare amator de heringi de ocean, care îi plăceau la fel de mult ca heringii de Baltica, mai ales cu o bere sau o ţuică, sau în post. Iar cavalerul din Luzacia Superioară, Heinrich von Dohna, domnul din Gafenstein, cunoştea preferinţa domnului Boček. Şi pentru că Reichstagul insista să se respecte strict embargoul, domnul Heinrich s-a gândi să traducă ordinul în faptă şi să-l oropsească el cu mâna lui pe husit. Şi i-a blocat transporturile de heringi. Domnul Boček s-a supărat, a început să-i spună, că, mă rog, religia e religie, dar heringul e hering! N-ai

---

[1] Relatarea este inspirată din Bătălia pentru heringi sau Lupta de la Rouvray (1429) din timpul Războiului de 100 de Ani, declanşată de încercarea de interceptare a unui transport de arme pentru armata engleză care asedia oraşul Orléans. Printre arme erau şi câteva lăzi cu heringi.

decât să lupți pentru doctrină şi liturghie, papistaşule, dar să-mi laşi heringii în pace, că mie îmi plac! Iar domnul Dohna i-a răspuns: Ereticule, nu dau drumul la heringi, n-ai decât să mănânci slănină şi vinerea. Iar asta a fost prea de tot! Domnul Hynek Boček a adunat furios o ceată, s-a năpustit la fermele luzaciene şi le-a trecut prin foc şi sabie. Primul care s-a făcut scrum a fost castelul Karlsfried, punctul vamal de la graniță, unde îi fuseseră oprite transporturile de heringi. Dar nu s-a mulțumit cu asta, căci era tare furios. Au luat foc satele din jurul oraşului Hartau, bisericile, fermele, ba chiar şi la periferiile Žitavei au strălucit focurile. Domnul Boček a jefuit şi a ars timp de trei zile. Nu a meritat, o, Războiul heringilor nu a meritat efortul pentru Luzacia. Nu doresc aşa ceva şi pentru Silezia.

— Va fi aşa cum va vrea Domnul, a spus franciscanul.

Mult timp nu a mai vorbit nimeni.

Vremea a început să se strice, norii mânați de vânt aduseseră un întuneric înfricoşător, pădurea foşnea, primele picături de ploaie au început să cadă pe glugile, mantiile, pe spatele cailor şi pe coviltirul căruței negre. Reynevan şi-a apropiat calul de Tybald Raabe – mergeau scară lângă scară.

— Frumoasă poveste, a spus el încet. Asta cu heringii. Şi nici cantilena lui Wycliffe nu a fost rea. Mă mir că nu ai încheiat totul, aşa ca la Kromolin, cu lectura celor patru articole pragheze. Sunt curios, perceptorul de dări cunoaşte opiniile tale?

— Le va cunoaşte, a răspuns încet goliardul, când va veni vremea. Pentru că, aşa cum spune Eclesiastul, este un timp al tăcerii şi un timp al vorbirii. Un timp al căutării şi un timp al pierderii, un timp al păstrării şi un timp al aruncării, un timp al iubirii şi un timp al urii, un timp al războiului şi un timp al păcii. Este un timp pentru orice.

— De astă dată sunt întru totul de acord cu tine.

La răspântie, în mijlocul mestecănişului alb, se afla o cruce de piatră a pocăinței, una din numeroasele amintiri din Silezia ale uciderii şi pocăinței.

În față strălucea drumul nisipos, în celelalte direcții erau poteci întunecoase prin pădure. Vântul vuia în coroanele copacilor, mătura frunzele uscate. Ploaia – deocamdată numai măruntă – lovea în față.

— Este un timp pentru fiecare lucru, i-a spus Reynevan lui Tybald Raabe. Aşa spune Eclesiastul. Şi a venit timpul să ne despărţim. Mă întorc la Ziębice. Să nu spui nimic.

Colectorul s-a uitat la ei. La fel şi fraţii minoriţi, pelerinii, soldaţii, Hartwig Stietencron şi fiica lui.

— Nu pot să-mi părăsesc prietenii, care poate că au dat de necaz. Nu se cuvine. Prietenia este un lucru mare şi frumos.

— Şi eu ce am spus?

— Mă duc.

— Duceţi-vă, a dat din cap goliardul. Dacă vi se întâmplă să vă schimbaţi planurile, domnişorule, dacă totuşi veţi prefera Bardo şi drumul spre Cehia... Ne ajungeţi uşor din urmă. Vom merge încet. Şi la Ściborowa Poręba avem de gând să facem un popas mai lung. Ţineţi minte? Şciborowa Poręba.

— Am să ţin minte.

Despărţirea a fost scurtă, făcută în grabă. Urările obişnuite de noroc şi *auxilia*[1] divine. Reynevan a întors calul. Ii rămăsese în minte privirea prin care se despărţise de el fiica lui Stietencorn. O privire de viţeluşă, unturoasă, privirea apoasă şi plină de dor a ochilor de sub sprâncenele smulse.

Ce sluţenie, îşi spunea în timp ce galopa în vânt şi în ploaie. *Aşa o urâţenie, aşa o pocitanie, dar observă imediat un bărbat bine făcut şi ştie cum să-l ia.*

Calul străbătuse la galop peste o milă, în timp ce Reynevan reflecta la acest lucru şi înţelegea cât este de prost.

Când a dat peste ei în apropierea stejarului uriaş, nici măcar nu s-a mirat prea tare.

— Ho, ho! a strigat Szarlej, stăpânind calul care dansa în loc. Pe toţi dracii! Ăsta e Reynevan al nostru!

Au sărit jos din şa, un moment mai târziu Reynevan se sufoca în îmbrăţişarea lui Samson al Mierii, călduroasă, dar ameninţând să-i sfărâme coastele.

— Măi, măi, măi, a rostit Szarlej cu o voce puţin schimbată. A scăpat de zbirii din Ziębice, a scăpat de domnul Biberstein din castelul Stolz. Toată admiraţia mea. Numai uită-te la el, Samson, ce flăcău de toată isprava! A rămas fără mine numai două săptămâni, dar cât de multe a învăţat! S-a făcut deştept, pe mă-sa, ca un dominican!

---

[1] „Ajutor”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Merge la Ziębice, a remarcat Samson, aparent rece, dar şi în vocea lui se simţea emoţia. Iar aceasta este o dovadă în defavoarea deşteptăciunii. Şi a raţiunii. Cum stă treaba, Reinmar?

— Consider treaba de la Ziębice, a spus Reynevan strângând din dinţi, ca terminată. Nici nu a fost vreodată. Nu mă mai leagă nimic de... de Ziębice. Dar mă temeam că v-au prins pe voi acolo.

— Pe noi? Ei? Poate glumeşti!

— Mă bucur să vă văd. Chiar îmi pare bine.

— Zâmbeşti. Şi noi.

Ploaia se înteţise, vântul zgâlţâia crengile copacilor.

— Szarlej, a spus Samson. Cred că nu are rost să mergem mai departe pe urma... Ceea ce intenţionam nu mai are nici scop, nici rost. Reinmar este liber, nimic nu-l leagă, să dăm pinteni cailor şi haide, la Opava, la graniţa cu Ungaria. Sugerez să dăm la spate Silezia şi tot ce este silezian. Inclusiv şi planurile noastre disperate.

— Ce planuri? a întrebat curios Reynevan.

— Nu contează. Szarlej? Ce spui? Sunt de părere să renunţăm la intenţie. Să rupem înţelegerea.

— Nu înţeleg despre ce vorbiţi.

— Mai târziu, Reinmar. Szarlej?

Dementul a mormăit zgomotos.

— Să rupem înţelegerea? a repetat după Samson.

— O rupem!

Se vedea că Szarlej se luptă cu gândurile.

— Se lasă noaptea, a spus în cele din urmă. Iar noaptea e un sfetnic bun. *La notte,* cum se spune în Italia, *porta consiglio.* Condiţia este – adaug de la mine – să dormi această noapte într-un loc uscat, cald şi în siguranţă. Pe cai, copii! După mine.

— Încotro?

— O să vedeţi.

Era aproape întuneric de tot, când în faţa lor au apărut garduri şi clădiri. S-au auzit câinii lătrând.

— Ce este aici? a întrebat Samson cu nelinişte în voce. Nu cumva...

— Aici este Dębowiec, l-a întrerupt Szarlej. O fermă care aparţine mănăstirii cistercienilor din Kaminiec. Pe când eram cu demenţii, mă trimiteau uneori să muncesc aici. În cadrul pedepsei, aşa cum bănuiţi în mod corect. De atunci ştiu că aici este un loc

uscat şi cald, parcă făcut ca să dormim bine. Şi mâine-dimineaţă o să facem rost şi de ceva de haleală.

— Înţeleg că cistercienii te cunosc, a spus Samson. Că o să cerem ospitalitate...

— Nu e chiar aşa de bine, l-a întrerupt din nou demeritul. Priponiţi caii. Îi lăsăm aici, în pădure. Iar voi veniţi după mine. În vârful degetelor.

Câinii cistercienilor s-au liniştit, lătrau mai încet şi fără chef, în timp ce Szarlej desfăcea cu îndemânare o scândură din peretele grajdului. O clipă mai târziu erau în încăperea întunecată, uscată şi caldă, în care mirosea plăcut a paie şi a fân. Apoi s-au urcat pe scară sub acoperiş şi s-au cuibărit în fân.

— Să dormim, a murmurat Szarlej, foşnind. Păcat că pe stomacul gol, dar propun să ne abţinem de la mâncare până mâine-dimineaţă şi atunci cu siguranţă că vom reuşi să şterpelim ceva provizii, măcar nişte mere. Iar dacă trebuie neapărat, pot să mă duc chiar acum. Dacă cineva nu rezistă până mâine-dimineaţă. Ei, Reinmar? La tine mă refeream în mod special când am vorbit despre o persoană care nu-şi poate stăpâni instinctele primare... Reinmar?

Reinmar dormea.

Capitolul 22

În care se arată că eroii noştri au fost foarte nenorocoşi când şi-au ales locul de înnoptat. Se confirmă şi adevărul cunoscut – deşi lucrul acesta iese la iveală mult mai târziu – că, în momente istorice, chiar şi cea mai neînsemnată întâmplare poate fi încărcată de consecinţe istorice.

Cu toată oboseala, Reynevan a dormit prost şi zbuciumat, înainte să adoarmă, s-a înghesuit în fânul înţepător, plin de spini, foindu-se între Szarlej şi Samson, şi alegându-se cu câţiva ghionţi şi câteva blesteme. Apoi gemuse în somn, văzând cum curgea sângele din gura străpunsă de săbii a lui Peterlin. Oftase, văzând-o pe Adela goală stând călare pe prinţul Jan Ziębicki, oftase văzând cum se joacă prinţul cu sânii ei care dansau ritmic, cum îi mângâia şi îi strângea. Apoi, spre groaza şi stânjeneala lui, locul eliberat de Adela fusese luat deasupra prinţului de Nicolette cea Blondă, sau Katarzyna Biberstein, care îl călărea pe neobositul Piast cu nu mai puţină energie şi entuziasm decât Adela. Şi nu cu mai puţină satisfacţie în final.

Apoi fuseseră fete pe jumătate goale, cu părul despletit, care zburau pe mături pe cerul luminat de lună, prin mijlocul unui stol de ciori cârâitoare. Fusese fluturaşul-de-stâncă: el se târâse pe zid, deschizând ciocul fără să scoată niciun sunet. Fusese ceata de călăreţi cu glugi care călăreau în mijlocul câmpurilor, strigând ceva de neînţeles. Fuseseră *turris fulgurata*, turnul care se sfărâma lovit de trăsnet, şi omul care cădea din el. Fusese omul care alerga arzând prin zăpadă, cuprins de flăcări. Fuseseră apoi bătălia, bubuitul tunurilor, vuietul arbaletelor, tropotul copitelor, nechezatul cailor, scrâşnetul armelor, strigătele...

L-au trezit tropotul copitelor, nechezatul cailor, scrâşnetul armelor, strigătele. Samson al Mierii i-a acoperit în acelaşi moment gura cu palma.

Curtea fermei era plină de oameni călare şi pe jos.

— Dar ştiu că am nimerit, a mormăit Szarlej, observând terenul printr-o crăpătură dintre bârne. Aşa cum se spune, ca ariciul în căcat.

— E o poteră? Din Ziębice? După mine?

— Mai rău. La dracu', este o adunare. O mulțime de oameni. Văd magnați. Şi cavaleri. Futu-i mama ei de treabă, tocmai aici? În pustietatea asta?

— Să o ştergem cât mai avem timp.

— Din păcate – Samson a arătat cu capul spre saivan –, timpul s-a dus. Slujitorii înarmați au înconjurat tot terenul de aproape. Probabil ca să nu lase pe nimeni să intre. Dar mă îndoiesc că vor fi dispuşi să lase pe cineva să plece. Ne-am trezit prea târziu. E de mirare că nu ne-a sculat din somn aroma – frig carne din zori...

Într-adevăr, dinspre curte se simțea un miros din ce în ce mai puternic de carne friptă.

— Soldații aceştia înarmați – Reynevan îşi găsise şi el o gaură prin care să privească – poartă culorile episcopului. Poate că este Inchiziția.

— Frumos, a mormăit Szarlej. Curva mamii ei de viață, foarte frumos! Singura noastră speranță este că nu se vor uita în grajd.

— Din păcate, a repetat Samson al Mierii, speranța aceasta este zadarnică, fiindcă se îndreaptă chiar încoace. Să ne ascundem în fân. Iar dacă ne găsesc, să facem pe tâmpiții.

— Ție îți e uşor să vorbeşti.

Reynevan s-a târât prin fân până la scândurile din tavan, a găsit o crăpătură şi şi-a lipit un ochi de ea. A văzut cum soldații au intrat în grajd şi, spre uimirea lui din ce în ce mai mare, au pătruns în toate cămăruțele, împungând cu cuțitele fixate la capătul unor prăjini lungi chiar şi snopii şi grămezile de fân din grajd. Unul s-a urcat şi pe scară, dar n-a intrat sub acoperiş, s-a mulțumit să arunce rapid o privire.

— Slavă şi mulțumiri, a şoptit Szarlej, veşnicei indolențe soldăţeşti.

Din păcate, acesta nu era sfârşitul. După soldați, în grajd au venit slujitorii şi călugării. S-a făcut curățenie şi s-a măturat. S-a pus pe jos cetină frumos mirositoare. Au fost aduse bănci. S-au făcut capre din lemn. Pe ele s-au aşezat tăblii. Pe tăblii s-a aşternut o pânză. Înainte să se aducă cuțite şi căni, Reynevan înțelesese deja despre ce era vorba.

A mai durat puțin, apoi în grajd au intrat magnații. Atmosfera a devenit foarte colorată, strălucitoare datorită armelor, bijuteriilor, lanțurilor şi agrafelor de aur, într-un cuvânt lucruri deloc potrivite cu interiorul mohorât.

— La naiba..., a şoptit Szarlej, tot cu ochiul la crăpătură. Tocmai în grajdul ăsta şi-au găsit să țină o consfătuire secretă. Şi

nu sunt nişte figuri oarecare... Konrad, episcopul de Wrocław în persoană. Iar cel de lângă el este Ludwik, principele de Brzeg şi Legnica...

— Mai încet...

Reynevan îi recunoscuse şi el pe ambii Piaşti. Konrad, de opt ani episcop de Wrocław, uimea prin postura lui de-a dreptul cavalerească şi chipul uimitor de proaspăt, ținând seama de înclinația lui spre băutură, mâncare şi preacurvie, vicii ale demnitarului Bisericii cunoscute pretutindeni, devenite deja proverbiale. Era fără îndoială meritul organismului puternic şi al sângelui sănătos al Piaştilor, căci alți demnitari, care beau mai puțin şi preacurveau mai rar, la vârsta lui Konrad aveau deja o burtă până la genunchi, pungi sub ochi şi nasuri vineții – asta dacă mai aveau nasuri. Ludwik Brzeski, care avea patruzeci de primăveri, amintea de regele Arthur din miniaturile cavalereşti – părul lung, ondulat, îi înconjura ca o aureolă chipul inspirat ca al unui poet, dar bărbătesc în acelaşi timp.

— Vă invităm la masă, nobili domni, a spus episcopul, uimindu-i din nou, de astă dată cu vocea sonoră ca de tinerel. Deşi este un grajd, nu un palat, vă vom ospăta cu ce are casa mai bun, şi vom stropi mâncarea simplă de la țară cu un vin unguresc care nu se găseşte întotdeauna nici la regele Sigismund la Buda. Ceea ce ne va confirma şi cancelarul regal, preacinstitul domn Schlick. Asta, fireşte, dacă va aprecia aşa băutura noastră.

Un bărbat tânăr, dar cu o înfățişare foarte serioasă şi bogată, s-a înclinat. Avea un blazon pe haină – un triunghi argintiu pe un fond roşu şi trei inele de altă culoare.

— Kaspar Schlick, a şoptit Szarlej. Secretar personal, om de încredere şi consilier al Luxemburghezului. O mare carieră pentru un asemenea mucos...

Reynevan şi-a scos din nas un pai, înăbuşindu-şi cu un efort supraomenesc un strănut. Samson al Mierii i-a adresat un sâsâit de avertisment.

— Îl salutăm în mod deosebit de călduros, a continuat episcopul Konrad, pe înălțimea Sa Giordano Orsini, membru al consiliului cardinalilor, actualmente legatul Preasfinției Sale papa Martin. Îl salut, de asemenea, pe reprezentantul legal al statului, nobilul Gottfried Rodenberg, primarul din Lipa. Îi salut, de asemenea, pe preacinstitul nostru oaspete din Polonia şi pe oaspeții din Moravia şi din Cehia. Fiți bine-veniți şi luați loc.

— L-au adus până şi pe nenorocitul ăsta de teuton, a mormăit Szarlej, străduindu-se să lărgească cu cuțitul crăpătura din tavan. Wojt din Lipa. Unde e asta? Cu siguranță în Prusia. Şi ceilalți cine or fi? Îl văd pe domnul Puta din Častolovice... Acela lat în umeri, cu un leu negru pe fond roşu, este Albrecht von Kolditz, starostele din Świdnica... iar acela cu Odrzywąs[1] pe blazon, acela trebuie să fie unul dintre domnii din Kravaře.

— Fă linişte, a sâsâit Samson. Şi nu te mai foi... Pentru că o să ne descopere din cauza gunoaielor care le cad în cupe.

Jos se ridicau într-adevăr cupele, oamenii beau în sănătatea lor proprie, slujitorii aduceau urcioare. Cancelarul Schlick făcea complimente vinului, dar nu se ştie dacă nu din amabilitate diplomatică. Cei care şedeau la masă păreau să se cunoască între ei. Cu unele excepții.

— Cine este tânărul însoțitor al Domniei Voastre, *monsignore* Orsini? s-a interesat episcopul Konrad.

— Este secretarul meu, a răspuns legatul papal, un bătrânel micuț, cărunt şi cu un zâmbet plăcut. Se numeşte Mikołaj din Kuza. Îi prevăd o carieră măreață în slujba Bisericii noastre. *Vero*[2], mi-a fost de mare folos în misiunea mea, căci ştie ca nimeni altul să combată tezele eretice, mai ales ale lollarzilor şi husiților. Sfinția Sa episcopul de Cracovia poate să confirme.

— Episcopul de Cracovia, a sâsâit Szarlej. La dracu'... Este...

— Zbigniew Oleśnicki, a confirmat în şoaptă Samson al Mierii. În Silezia, în cârdăşie cu Konrad. La naiba, dar ştiu că am nimerit! Faceți linişte ca nişte şoricei. Căci dacă ne descoperă, s-a zis cu noi.

— Dacă este aşa, a luat cuvântul episcopul Konrad, poate începe distinsul Mikołaj din Kuza? Căci tocmai acesta este scopul consfătuirii noastre: să punem capăt molimei husite. Până să se aducă mâncarea şi vinul să respingă cărticelele învățăturii lui Hus. Ascultăm.

Slujitorii au adus pe o targă şi au răsturnat pe masă un bou fript. Stiletele şi cuțitele au strălucit şi s-au pus în mişcare. Tânărul Mikołaj din Kuza s-a ridicat în picioare şi a început să vorbească. Şi deşi ochii îi sclipiseră la vederea fripturii, vocea tânărului preot nu tremura.

---

[1] Odrzywąs (Odrowąż) – unul dintre cele mai vechi blazoane nobiliare poloneze, adoptat în 1413, caracterizat printr-un evantai de pene de păun în partea de sus.

[2] „Adevărat", în lb. italiană, în original (n. red.).

— Scânteia este un lucru mic – a rostit exaltat –, dar când nimereşte pe ceva uscat, nimiceşte oraşe, ziduri, păduri mari[1]. La fel, puţin aluat acrit e un lucru mic, dar strică toată covata. Şi o muscă moartă, spune Eclesiastul, strică un vas întreg de ulei aromat. Aşa şi învăţătura cea rea, la început are numai doi sau trei ascultători, dar încetul cu încetul cancerul se răspândeşte în trup şi aşa se spune: oaia râioasă molipseşte întreaga turmă. Şi aşa, după cum scânteia trebuie stinsă imediat ce s-a ivit, aluatul acrit trebuie măturat, oaia râioasă trebuie scoasă din turmă, ca să rămână casa întreagă şi corpul, şi covata, şi nici animalele să nu piară...

— Mădularul cel rău trebuie retezat, a repetat episcopul Konrad, zdrobind în dinţi o bucată de carne de vită, din care se scurgeau grăsimea şi sucul de sânge. Bine, foarte bine vorbiţi, tinere domn Mikołaj. E o problemă de chirurgie! Fierul, fierul ascuţit este leacul cel mai bun pentru cancerul husit. Să-l retezăm! Să-i tăiem pe eretici, să-i tăiem fără milă!

Cei de la masă şi-au exprimat aprobarea, bombănind cu gurile pline şi gesticulând cu oasele roase. Boul se transforma treptat în schelet de bou, iar Mikołaj din Kuza a respins una după alta toate ereziile husite, a dezvăluit toate absurdităţile învăţăturii lui Wycliffe: negarea Transsubstanţierii, negarea existenţei purgatoriului, respingerea cultului sfinţilor şi a portretelor lor, respingerea spovedaniei la ureche. În cele din urmă, a ajuns la împărtăşania *sub utraque specie* şi a respins-o şi pe aceasta.

— Sub o singură formă, a strigat, numai sub formă de pâine trebuie să fie împărtăşania pentru credincioşi. Căci spune Matei: „Pâinea noastră cea de toate zilele”, *panem nostrum supersubstantialem*, „dă-ne-o nouă astăzi”. Şi spune Luca: „A luat pâinea, a rostit o binecuvântare, a rupt-o şi le-a dat lor.“ Unde se vorbeşte aici despre vin? Într-adevăr, este un singur obicei şi unic obicei, aprobat şi întărit de Biserică, omul de rând să primească împărtăşania într-un singur fel. Şi aici trebuie să se oprească oricine este drept-credincios!

— Amin! a încheiat lingându-şi degetele Ludwik din Brzeg.

---

[1] „Cazania” vestitului ulterior Mikolaj din Kuza (care în 1425 avea numai douăzeci şi patru de primăveri) am construit-o pe baza opiniilor contrareformiste mult mai târzii ale iezuitului Piotr Skarga, din lucrarea acestuia *Żywoty świętych Starego i Nowego Zakonu [Vieţile sfinţilor din Vechiul şi Noul Testament]* (n. a.).

— Din partea mea, a răcnit ca un leu episcopul Konrad, strângând osul în colțul gurii, husiții n-au decât să o primească şi sub formă de clistir, dinspre partea curului! Dar feciorii ăştia de curve vor să mă jefuiască! Trăncănesc despre secularizarea bunurilor bisericeşti, despre aşa-zisa sărăcie evanghelică a clerului! Adică să ne ia nouă, ca să împartă între ei! O, pe chinurile Domnului, aşa ceva nu se poate! Peste cadavrul meu! Dar mai curând peste hoiturile lor eretice! Să-şi dea duhul!

— Deocamdată sunt în viață, a spus răbdător Puta din Častolovice, starostele din Kłodzko, pe care cu numai cinci zile în urmă Reynevan şi Szarlej îl văzuseră la turnirul din Ziębice. Deocamdată sunt în viață şi o duc foarte bine, în pofida celor prorocite după moartea lui Žižka. Că se vor lupta între ei, Praga, Tábor şi Orfanii[1]. Nu se poate face nimic în privința aceasta. Dacă cineva a contat pe aşa ceva, s-a înşelat amarnic.

— Pericolul nu numai că nu scade, dar creşte, a tunat cu glas profund Albrecht von Kolditz, staroste şi hatman al principatului Wrocław-Świdnica. Iscoadele mele raportează o colaborare tot mai strânsă între praghezi, Korybut şi urmaşii lui Žižka: Jan Hvězda din Vicemilie, Bohuslav din Švamberk şi Roháč din Dubá. Se vorbeşte foarte mult despre expediții militare comune. Domnul Puta are dreptate. S-au înşelat aceia care, după moartea lui Žižka, au sperat într-o minune.

— Şi nici nu este cazul să contăm pe alte minuni, a intervenit zâmbind Kaspar Schlick. Şi nici că problema schismei cehe va fi rezolvată de prezbiterul Ioan, care va veni din India cu sute de cai şi de elefanți. Noi, noi singuri trebuie să rezolvăm această chestiune. Tocmai în această chestiune mă trimite acum pe mine aici regele Sigismund. Trebuie să ştim pe ce anume putem conta cu adevărat în Silezia, în Moravia, în principatul Opava. Ar fi bine, de asemenea, să ştim pe ce putem conta în mod real şi în Polonia. Iar asta sper că ne va comunica imediat înălțimea Sa episcopul de Cracovia. Atitudinea lui implacabilă față de susținătorii polonezi ai wycliffismului este larg cunoscută. Iar prezența sa aici dovedeşte simpatia față de politica regelui roman.

[1] Ramura cea mai radicală a mişcării husite, înfiinţată în 1423 din iniţiativa lui Jan Žižka, ai cărei membri au început să se autointituleze Orfanii (Uniunea orfană, Frăţia Orfanilor) după moartea acestuia (11 octombrie 1424).

— La Roma se ştie cu câtă ardoare şi dăruire combate erezia episcopul Sbigneus, a intervenit Giordano Orsini. Ştim acest lucru la Roma şi nu vom uita să-l răsplătim.

— Pot aşadar să consider – a zâmbit din nou Kaspar Schlick – că Regatul Poloniei sprijină politica regelui Sigismund? Şi că va sprijini inițiativele acestuia? În mod activ?

— Aş fi foarte bucuros să aflu răspunsul la această întrebare, a pufnit rezemându-se de masă teutonul Gottfried von Rodenberg. Să ştim pe când ne putem aştepta la o participare activă a armatelor poloneze în expediția cruciată antihusită. Aş vrea să aud aceasta de pe buze obiective. Aşadar, vă ascult, *monsignore* Orsini. Toți ascultăm!

— Adică, a adăugat cu un zâmbet Schlick, fără să-şi ia ochii de la Oleśnicki. Toți ascultăm. Cum s-a încheiat misiunea Domniei Voastre la Iagiello?

— Am vorbit mult timp cu regele Ladislau, a spus cu o voce oarecum posomorâtă Orsini. Dar, hmm... Fără prea mare rezultat. În numele şi din însărcinarea Preasfinției Sale i-am înmânat regelui polonez o relicvă, şi nu una oarecare... unul din piroanele cu care Mântuitorul nostru a fost bătut pe cruce. *Vero*, dacă o asemenea relicvă nu este în stare să-l îndemne pe un monarh creştin să ia parte la o cruciadă antieretică, atunci...

— Atunci nu este monarh creştin, a terminat fraza episcopul Konrad în locul legatului.

— Ați văzut? s-a strâmbat disprețuitor cavalerul teuton. Mai bine mai târziu decât deloc!

— Aşadar, credința adevărată nu poate conta pe sprijinul polonezilor, a intervenit Ludwik din Brzeg.

— Regatul Polonei şi regele Vladislav – a vorbit pentru prima dată Zbigniew Oleśnicki – sprijină adevărata credință şi Biserica lui Petru. În cel mai bun mod posibil. Şi anume prin Dinarul Sfântului Petru[1]. Niciunul din domnitorii reprezentați aici nu poate spune acelaşi lucru.

— Pfui! a fluturat din mână prințul Ludwik. N-aveți decât să spuneți ce vreți. Bun creştin mai e şi Iagiello, n-am ce zice! Un neofit, îl are pe diavol sub piele!

— Păgânismul lui – s-a înfierbântat Gottfried Rodenberg – se manifestă cât se poate de vizibil în ura turbată împotriva întregii

[1] Denumirea poloneză a taxei pentru papalitate, plătită de Polonia începând din secolul al XI-lea.

seminții germane, care este sprijinul Bisericii, şi mai ales împotriva noastră, spitalnicii Preasfintei Fecioare, *antemurale christianitatis*[1], care apărăm cu pieptul nostru credința catolică în fața păgânilor, şi asta de două sute de ani! Şi este adevărat că acel Jagel este un neofit şi închinător la idoli, care, pentru a putea asupri Legea, nu numai cu husiții, dar chiar şi cu iadul însuşi este gata să se alieze. O, zău aşa, aici nu trebuie să ne sfătuim cum să-l convingem pe Jagel şi Polonia să vină la cruciadă, ci să ne întoarcem la ceea ce s-a întâmplat la Pressburg acum doi ani, de Bobotează, când ne sfătuiam dacă nu este cazul să pornim cu o cruciadă chiar împotriva Poloniei.

Şi să împărțim în bucățele această creatură atât de nereuşită, acest bastard al Uniunii de la Horodło[2]!

— Cuvintele voastre, a spus foarte rece episcopul de Oleśnica, par demne chiar de Falkenberg. Şi nu e de mirare, căci nu este o taină că Satirele celebrate acolo nu i-au fost dictate în altă parte, ci exact la Malborg. Vă amintesc că acel pamflet a fost condamnat de conciliu şi însuşi Falkenberg a fost nevoit să-i retragă tezele sale defăimătoare şi eretice sub amenințarea rugului. De aceea, sună cu siguranță foarte ciudat în gura cuiva care spune că este *antemurale christianitatis!*

— Nu vă supărați, domnule episcop, a intervenit conciliant Puta din Častolovice. Adevărul este că regele vostru îi sprijină pe husiți şi pe față, şi în taină. Ştim şi înțelegem că prin aceasta îi ține în şah pe cavalerii teutoni – care trebuie să fie ținuți în şah – şi, ca să fiu sincer, e greu să mă mir de aceasta. Dar consecințele acestei politici pentru toată Europa creştină pot să fie dezastruoase. Doar ştiți şi Domnia Voastră acest lucru.

— Din păcate, a întărit Ludwik din Brzeg. Şi consecințele le vedem. Korbutowicz este la Praga, şi cu el detaşamente întregi de polonezi. În Moravia sunt Dobko Puchala, Piotr din Lichwin şi Fedor din Ostrog. Eyszek Raczyński este alături de Rohač din Dubá. Iată unde sunt polonezii, iată unde se văd în acest război blazoanele poloneze şi se aud chemările poloneze la luptă. Iată cum sprijină Iagiello adevărata credință. Dar edictele, manifestele lui? Praf în ochi, atâta tot!

---

[1] „Bastionul creştinismului”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Uniunea sau Pactul de la Horodło – un set de trei acte semnate în 1413 de regele Poloniei Vladislav al II-lea Iagiello şi Marele Duce al Lituaniei, Vytautas, prin care se consolida uniunea dintre cele două state şi se acordau drepturi mai ample Lituaniei.

— În acelaşi timp, plumb, cai, arme, alimente, fel de fel de mărfuri – a adăugat încruntat Albrecht von Kolditz – curg fără întrerupere din Polonia spre Cehia. Cum vine asta, domnule episcop? Pe de o parte trimiteți la Roma Dinarul Sfântului Pentru, cu care vă lăudați atâta, pe de altă parte, praf de puşcă şi obuze pentru tunurile husite? Zău aşa, asta seamănă cu regele vostru, care, după cum se vorbeşte, îi aprinde lui Dumnezeu o lumânare, iar diavolului un foc.

— Anumite chestiuni – a recunoscut peste o clipă Oleśnicki – şi pe mine mă dor. Dar, aşa să-mi ajute Dumnezeu, eu mă străduiesc să mergem spre mai bine. Dar e păcat de cuvinte, căci voi repeta mereu aceleaşi contraargumente. Aşadar voi spune pe scurt: o dovadă a intenției Regatului Poloniei este prezența mea aici.

— Pe care o apreciem, a lovit cu palma în masă episcopul Konrad. Dar ce este Regatul Poloniei? Sunteți Domnia Voastră, preacinstite domnule Zbigniew? Sau Witold? Sau familia Szafrański? Sau poate familia Ostroróg? Sau poate Jastrzębce şi Biskupce? Cine domneşte în Polonia? Că doar nu regele Vladislav, un bătrânel sfrijit, care nu poate să-şi conducă nici propria nevastă. Poate că Sonka Holszańska domneşte în Polonia? Şi amanții ei: Ciołek, Hińcza, Kurowski, Zaremba? Şi cine o mai fute acolo pe rusoaica asta?

— *Vero, vero,* a dat din cap trist legatul Orsini. E ruşine ca un asemenea rege să fie *cornuto*[1]...

— Ținem o adunare serioasă, s-a încruntat episcopul de Cracovia, şi bârfiți ca nişte babe. Sau ca studenții în bordel.

— Nu veți nega că Sonka îi pune coarne lui Iagiello şi îl acoperă de ruşine.

— Voi nega, pentru că este *vana rumoris*. Calomnii lansate şi ațâțate de Malbork.

Cavalerul teuton s-a ridicat de la masă, roşu la față şi gata de replică, dar Kaspar Schlick l-a reținut cu un gest rapid.

— *Pax!* a rostit tăios. Să lăsăm acest subiect, există altele mai importante. După câte înțeleg, participarea armată a Poloniei la cruciadă este deocamdată nesigură. Ceea ce iau la cunoştință, deşi cu părere de rău. Dar pe scoica Sfântului Iacob[2], aveți grijă,

[1] „Adevărat, adevărat[...] încornorat”, în lb. italiană, în original (n. red.).
[2] Scoica pelerinului sau scoica Sfântului Iacob – unul dintre simbolurile pelerinajului la Santiago de Compostela.

domnule episcop Zbigniew, să se respecte întru totul punctele înțelegerii de la Kieżmark şi edictele lui Iagiello din Trembowla şi Wieluń. Aceste edicte închid granițele, amenință cu pedepse pe cei care fac comerț cu husiții, dar mărfurile şi armele, aşa cum a remarcat pe drept cuvânt starostele din Świdnica, călătoresc în continuare din Polonia spre Cehia...

— Am spus că mă voi strădui, l-a întrerupt nerăbdător Oleśnicki. Şi nu sunt promisiuni deşarte. Cei care au relații cu ereticii cehi vor fi pedepsiți în Polonia, există edicte regale, *iura sunt clara*[1]. Totuşi le voi aminti domnul hatman de Świdnica şi Înălțimii Sale, episcopului de Wrocław, cuvintele Scripturii: „De ce vezi tu paiul din ochiul fratelui tău şi nu observi bârna din ochiul tău?“[2] Jumătate din Silezia face comerț cu husiții şi nimeni nu face nimic!

— Greşiți, preacinstite prinț Zbigniew, s-a aplecat peste masă episcopul Konrad. Pentru că se face ceva împotriva lor. Vă asigur că s-au luat măsuri. Măsuri aspre. Ne descurcăm fără edicte, fără manifeste, fără pergamente, dar unii *defensores haereticorum*[3] vor simți pe pielea lor ce înseamnă să te înhăitezi cu ereticii. Iar asupra altora va cădea o spaimă înfricoşătoare. Lumea va vedea atunci diferența dintre acțiunea adevărată şi cea aparentă. Dintre lupta adevărată pentru credință şi aruncarea prafului în ochi.

Episcopul vorbea atât de muşcător, în vocea lui era atâta ură încrâncenată, că Reynevan simțea cum i se ridică părul măciucă la ceafă. Inima a început să-i bată atât de tare, încât se temea să n-o audă cei de jos. Dar celor de jos le stătea capul la altceva. Kaspar Schlick a domolit din nou atmosfera şi a dezamorsat disputele, după care i-a invitat să discute concret şi calm despre situația din Cehia. Aşadar, certăreții, în persoana episcopului Konrad, Gottfried Rodenberg, Ludwik din Brzeg şi Albrecht von Kolditz, au tăcut şi au luat cuvântul cehii şi moravii, care tăcuseră până atunci. Nici Reynevan, nici Szarlej, nici Samson al Mierii nu-i cunoşteau pe niciunul dintre ei, totuşi era evident – sau aproape evident – că erau domni din cercul comitatului Plzeň şi ai nobilimii morave loiale Luxemburghezului, grupați în jurul lui Jan din Kravaře, domnul din Jičín. Şi au constatat curând că unul dintre cei de față era chiar vestitul Jan din Kravaře în persoană.

---

[1] „Drepturile sunt clare, evidente”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Matei 7, 5.

[3] „Apărătorii ereticilor”, în lb. latină, în original (n. red.).

Şi tocmai Jan din Kravaře, un bărbat înalt, cu părul şi mustaţa negre, cu o faţă care dovedea că petrece mai mult timp în şa decât la masă, avea cele mai multe de spus despre situaţia actuală din Cehia. Nu l-a întrerupt nimeni în timp ce vorbea calm, cu o vocea nepătimaşă, toţi s-au aplecat şi au privit în tăcere harta Regatului Ceh, întinsă pe masă, în locul de unde slujitorii luaseră scheletul boului complet ros şi curăţat de carne. De sus, detaliile hărţii nu se vedeau, dar Reynevan se baza pe imaginaţie în timp ce domnul din Jičín povestea despre atacurile husiţilor de la Karlštejn şi Žebrák – de altfel, fără succes – şi de la Švihov, Obořiště şi Květnice, din păcate întru totul reuşite. Despre acţiunile din vest, împotriva domnilor loiali regelui Sigismund din Plzeň, Loket şi Most. Despre atacurile din sud, respinse deocamdată cu succes de unitatea catolică a domnului Oldrich din Rozmberk. Despre pericolul care ameninţă Jihlava şi Olomouc, din partea alianţei dintre Korybutovič, Božek din Miletinek şi Roháč din Dubá. Despre acţiunile periculoase din nordul Moraviei ale lui Dobek Puchała, cavaler polonez cu blazonul Weniawa.

— Dar îmi vine să mă piş, a şoptit Szarlej. Nu mă pot ţine...

— Poate te va ajuta să te ţii gândul că, dacă te descoperă, o să atârni pentru a doua oară de funie, a şoptit Samson al Mierii.

Jos începuse discuţia despre regatul Opava. Şi imediat s-a ajuns la ceartă.

— Consider că Premek din Opava nu este un aliat de nădejde, a declarat episcopul Konrad.

— Despre ce e vorba? a ridicat capul Kaspar Schlick. Despre căsnicia lui? Că s-a însurat cu văduva lui Jan, prinţul de Ratiboř? Că aceasta este o Iagiellonă, fiica lui Dmitri Korybutovič, nepoată de frate a regelui polonez, sora bună a lui Korybutovič, care ne face nouă atâtea necazuri acolo? Vă asigur, domnilor, că regelui Sigismund nu-i pasă de această afinitate. Iagiellonii sunt o familie de lupi, mai degrabă se muşcă între ei decât să coopereze. Premek din Opava nu se va împăca în veci cu Korybutovič numai pentru că asta îl irită.

— Přemek s-a aliat deja, l-a contrazis episcopul. În martie, la Hłuboczki. Şi la Olomouc, de Sfântul Urban. Fără îndoială, Opava şi domnii moravi se vor înţelege curând cu ereticii, vor încheia repede o înţelegere. Ce părere aveţi de aceasta, domnule Jan din Kravaře?

— Nu mai vorbiţi nici despre socrul meu, nici despre nobilimea moravă, a ripostat domnul din Jičín.

— Iar husiții – a zâmbit îngâmfat Kaspar Schlick – au drumuri comerciale libere din Polonia. O, foarte puțin înțelegeți politica, domnule Jan, foarte puțin.

— Dacă noi..., obraji încinşi ai lui Jan din Kravaře s-au înroşit de furie. Dacă noi, atunci... Dacă ar fi venit împotriva noastră Puchała... Dacă Luxemburghezul ne-ar fi sprijinit, nu ar fi trebuit să cădem la o înțelegere.

— E târziu pentru „ce ar fi fost dacă...“, a ridicat Schlick din umeri. Important este că, prin negocierile voastre, acum husiții au drumuri comerciale libere prin Opava şi Moravia. Iar numiții Dobko Puchała şi Piotr Polak stăpânesc Šumperk, Uničov, Odry şi Dolany, practic blochează oraşul Olomouc, fac raiduri, terorizează şi jefuiesc toată regiunea. Acolo este teritoriul lor, nu al vostru. Ați făcut o afacere proastă, domnule Jan.

— Raidurile nu sunt o specialitate exclusivă a husiților, a intervenit cu un zâmbet răutăcios episcopul de Wrocław. I-am învățat chiar eu minte pe eretici în anul ’421 la Broumov şi lângă Trutnov. Grămezile de leşuri de cehi erau înalte acolo cât un stat de om, de fumul de la ruguri se înnegrise cerul. Iar pe cei pe care nu i-am ucis şi nu i-am ars, i-am însemnat. În felul nostru, silezian. Dacă vezi acum un ceh fără nas, fără o mână, fără un picior, sunt aşa după raidul acela minunat al nostru. Ei, domnilor, nu am putea repeta expediția? Anul 1425 este un an sfânt... Poate să-l sărbătorim prin nimicirea husiților? Mie nu-mi place să vorbesc în vânt, nici nu obişnuiesc să fac înțelegeri sau să închei pace cu ei! Ce părere aveți despre aceasta, domnule Albrecht? Domnule Puta? Adăugați la oamenii mei vreo două sute de sulițe şi pedestraşi cu arme de foc şi îi învățăm minte pe eretici. Va lua foc cerul de la Trutnov până la Hradec Králové. Promit...

— Nu promiteți, l-a întrerupt Kaspar Schlick. Şi păstrați-vă înflăcărarea pentru momentul potrivit. Pentru cruciadă. Nu e vorba de raiduri. Nu de tăierea mâinilor şi a picioarelor, pentru că regelui Sigismund nu-i folosesc la nimic supuşii fără mâini şi fără picioare. Iar Sfinția Sa nu doreşte masacrarea cehilor, ci întoarcerea lor în sânul adevăratei Biserici. Şi nu este vorba de omorârea populației civile, ci de zdrobirea armatelor taborite. De aceea, să vorbim la obiect. Ce forță poate oferi Silezia, când se va anunța cruciada? Concret, vă rog.

— Concret – a zâmbit strâmb episcopul –, vorbiți ca un evreu. Se cuvine aceasta unei rude? Pentru că practic sunteți rubedenia mea. Ei, dar dacă aceasta este dorința voastră, poftim: eu voi da

şaptezeci cu sulițe, plus pedestrimea şi tunurile necesare. Konrad Kantner, fratele meu, viitorul socru al Domniei Voastre, va da şaizeci de călăreți. Tot ațâți va da, ştiu asta, Ludwik din Brzeg, aici de față. Ruprecht din Lubin şi fratele lui Ludwik vor strânge patruzeci. Bernard Niemodliński...

Reynevan nici nu ştia când ațipise. L-a trezit un ghiont. În jur era întuneric.

— Să plecăm de aici, a mormăit Samson al Mierii.

— Am dormit?

— Şi încă cum!

— S-a terminat adunarea?

— Cel puțin pentru moment. Vorbeşte în şoaptă, afară este strajă.

— Unde e Szarlej?

— A plecat deja la cai. Acum mă duc şi eu. După aceea vii tu. Numără până la o sută şi după aceea ieşi. Prin curte. Ia un snop de paie, mergi încet, cu capul plecat, ca şi când ai fi argat la cai. Iar după colțul ultimei colibe o iei la dreapta şi în pădure. Ai priceput?

— Sigur că da.

Şi totul ar fi mers cu bine, dacă trecând pe lângă coliba din margine, Reynevan nu şi-ar fi auzit numele.

În vatra satului se foiau câțiva soldați, ardeau focuri şi făclii, dar întunericul din şopron oferea o ascunzătoare atât de bună, că Reynevan s-a urcat fără teamă pe bancă, s-a ridicat pe vârfurile degetelor şi s-a uitat în încăpere. Membranele din ferestre erau foarte murdare şi interiorul prost luminat. Se desluşeau totuşi trei persoane care stăteau de vorbă. Una din ele era Konrad, episcopul de Wrocław. Orice îndoială în această privință era spulberată de vocea răsunătoare şi răspicată.

— Repet, domnule, vă suntem foarte recunoscători pentru informații. Nouă ne-ar fi fost greu să le obținem. Pe negustori îi pierde lăcomia, iar în negoț e greu să faci o conspirație, secretele nu se păstrează, sunt prea multe legături şi prea mulți intermediari. Mai devreme sau mai târziu va veni un denunț despre cine se înhăitează cu husiții şi face negoț cu ei. Dar cu domnii din nobilime şi cu orăşenii este mult mai greu, aceştia ştiu să-şi țină gura, trebuie să se ferească de Inchiziție, căci ştiu ce îi aşteaptă pe eretici şi pe sprijinitorii husiților. Şi este adevărat,

spun încă o dată, că fără ajutor de la Praga nu am fi dat niciodată de urma unuia ca Albrecht Bart sau Piotr de Bielau.

Bărbatul care şedea cu spatele la fereastră a vorbit cu un accent pe care Reynevan nu-l putea confunda. Era ceh.

— Piotr din Bielawa, i-a răspuns el episcopului, ştia să păstreze un secret. Chiar şi la noi, la Praga, erau puţini care ştiau de el. Şi ştiţi cum este: între duşmani, omul se fereşte, dar între prieteni i se dezleagă limba. Şi dacă tot vorbim despre asta, sper că aici, printre prieteni, nu aţi scăpat din nebăgare de seamă nicio vorbă pe tema persoanei mele, domnule episcop?

— Mă jigniţi cu o asemenea presupunere, a spus demn Konrad. Nu sunt copil. În plus, consfătuirea se ţine nu fără motiv aici, la Dębowiec, în pustietate. Este un loc sigur şi secret. Şi au venit aici oameni de încredere. Prieteni şi aliaţi. De altfel, niciunul dintre ei, îmi permit să observ, nu v-a văzut.

— Această precauţie este demnă de toată lauda. Pentru că, trebuie să mă credeţi, sunt urechi husite şi la castelul din Świdnica, la domnul von Kolditz, şi la domnul Puta din Kłodzko. Iar în privinţa domnilor oaspeţi din Moravia, aş sugera, de asemenea, o atenţie deosebită. Fără să jignesc pe nimeni, dar le place să schimbe taberele. Domnul Jan din Kravaře are multe rubedenii printre husiţi...

A luat cuvântul cel de-al treilea interlocutor. Stătea cel mai aproape de făclie, Reynevan vedea părul negru, lung şi chipul de pasăre, care îi amintea de un fluturaş-de-stâncă.

— Suntem precauţi, a spus Fluturaşul-de-stâncă. Şi vigilenţi. Şi ştim să pedepsim trădarea, puteţi să mă credeţi.

— Vă cred, vă cred, a mormăit cehul. Cum să nu vă cred? După ceea ce i s-a întâmplat lui Piotr din Bielawa, domnule Barta, negustorilor Pfefferkorn, Neumarkt şi Throst? Un demon, îngerul răzbunării, bântuie prin Silezia, loveşte din cer senin. Chiar la amiază. Chiar aşa, *daemonium meridianum...* Înfricoşarea i-a cuprins pe oameni...

— Şi foarte bine, a intervenit calm episcopul, că i-a lovit. Trebuia să-i cuprindă.

— Iar efectele se văd cu ochiul liber, a dat din cap cehul. Trecătorile din Krkonoše sunt pustii, foarte puţini negustori se mai îndreaptă spre Cehia. Spionii noştri nu mai merg în misiune în Silezia cu la fel de multă plăcere ca altădată, emisarii până nu demult gălăgioşi de la Hradec şi de la Tábor au mai amuţit. Oamenii vorbesc, bârfele se răspândesc, cresc ca un bulgăre de

zăpadă. Piotr de Bielau a fost înjunghiat cu cruzime. Pe Pfefferkorn nu l-a salvat, se spune, nici locul sfânt, moartea l-a găsit în biserică. Hanusz Throst a murit noaptea, pesemne îngerul răzbunării nu loveşte numai la amiază, ci vede şi ucide şi în întunericul nopţii. Şi pentru că eu v-am dat numele lor, principe episcop, atunci înseamnă că eu îi am pe conştiinţă.

— Dacă doriţi, pot să vă spovedesc. Chiar imediat. Fără plată.

— Mulţumesc frumos.

Cehul nu putea să nu fi auzit zeflemeaua, dar nu s-a lăsat provocat.

— Vă mulţumesc frumos, dar după cum ştiţi, sunt calixtin şi utracvist[1], nu recunosc spovedania la ureche.

— Este problema şi pierderea Domniei Voastre, a comentat rece şi oarecum zeflemitor episcopul Konrad. V-am oferit nu un ceremonial, ci pacea sufletului, iar aceasta nu depinde de doctrină. Dar este voinţa Domniei Voastre să refuzaţi. Insă atunci trebuie să vă descurcaţi singur cu conştiinţa Domniei Voastre. Eu vă spun doar atât, că acei răposaţi: Bart, Throst, Pfefferkorn, Bielau... au fost vinovaţi. Au păcătuit. Şi Pavel le scrie romanilor: „Plata păcatului este moartea."[2]

— Tot acolo scrie şi despre păcătoşi, a spus Fluturaşul-de-stâncă: „Masa lor să li se prefacă într-o cursă, într-un laţ, într-un prilej de cădere şi într-o dreaptă răsplătire!"[3]

— Amin, a răspuns cehul. Ei, păcat, mare păcat că acel înger sau demon veghează numai deasupra Sileziei. Căci nu lipsesc păcătoşii nici la noi, în Cehia... Unii dintre noi acolo, în Praga de Aur, se roagă zi şi noapte ca pe anumiţi păcătoşi să-i lovească damblaua, să-i ardă trăsnetul... sau să-i doboare demonul. Dacă vreţi vă dau o listă. Cu nume.

— Ce fel de listă? a întrebat calm Fluturaşul-de-stâncă. Despre ce este vorba? Ce sugeraţi? Oamenii despre care vorbim au fost vinovaţi şi au meritat pedeapsa. Dar i-au pedepsit Dumnezeu şi viaţa lor păcătoasă. Pe Pfefferkorn l-a ucis un fermier din gelozie pentru soţie, după care s-a spânzurat din cauza remuşcărilor. Pe Piotr Bielawa l-a ucis la nebunie propriul frate, vrăjitor neîntreg la

---

[1] Denumiri ale husiţilor; *calixtin*, „cel care se împănăşeşte din pocal", deci şi cu vin, nu numai cu azimă; *utracvist*, derivat de la *sub utraque specie*, „în ambele feluri", adică şi cu azimă, şi cu vin. În religia catolică, laicii nu se împărtăşesc cu vin, ci numai cu azimă.

[2] Romani 6, 23.

[3] Romani 11, 9.

minte şi adulter. Pe Albrecht Bart l-au ucis evreii din invidie, pentru că era mai bogat decât ei; câțiva au fost prinşi şi au recunoscut adevărul când au fost torturați. Pe negustorul Throst l-au ucis haiducii, îi plăcea să umble noaptea şi a încasat-o. Negustorul Neumarkt...

— Ajunge, ajunge, a dat din mână episcopul. Abțineți-vă, nu-l plictisiți pe oaspetele nostru. Avem un subiect mai important şi să ne întoarcem la el. Adică, să aflăm care domn praghez este gata să colaboreze şi să negocieze.

— Vă rog să-mi iertați sinceritatea, a spus după o clipă de tăcere cehul, dar ar fi mai de folos dacă Silezia ar fi reprezentată de unul dintre principi. Ştiu, se înțelege, este vorba de proporție, dar la Praga am avut destule neînțelegeri şi necazuri din cauza radicalilor şi a fanaticilor, preoții se asociază foarte greu...

— Domnul meu, nu cunoaşteți proporțiile, dacă îi amestecați pe preoții catolici cu ereticii.

— Mulți sunt de părere – a continuat imperturbabil cehul – că fanatismul este fanatism, cel catolic nu este mai bun decât cel taborit. Şi apoi...

— Sunt înlocuitorul regelui Sigismund în Silezia, a spus tăios episcopul Konrad. Sunt Piast de sânge regal. Toți principii silezieni, rudele mele, întreaga nobilime sileziană, toți recunosc conducerea mea şi m-au ales *Landeshauptman*[1]. Îndeplinesc această dificilă misiune din ziua de Sfântul Marcu, Anno Domini 1422. Destul de mult pentru ca acest lucru să fie ştiut. Chiar şi acolo, la voi, în Cehia.

— Dar se ştie, se ştie, totuşi...

— Nu există niciun totuşi, i-a tăiat vorba din nou episcopul. În Silezia comand eu. Dacă vreți să negociați, atunci cu mine. Da sau nu!

Cehul a tăcut mult timp.

— Vă place, o, ce vă mai place, preacinstiților, a spus în cele din urmă. Adorați să comandați, să vă băgați în politică, să vă vârâți peste tot nasul şi degetele. Într-adevăr, va fi pentru Domniile Voastre o lovitură cumplită, atunci când cineva vă va lipsi în cele din urmă de putere, vă va lua această putere, o va smulge din labele voastre lacome. Cum veți supraviețui? Cum? Vă imaginați? Niciun fel de politică! Toată ziulica, de la utrenie la vecernie,

[1] Şef al guvernului unui land.

numai rugăciuni, pocăință, învățătură, binefaceri şi milostiviri. Cum vă place asta? Principe episcop?

— Aşa ceva vă place şi vouă, a rostit măreț membrul familiei Piasat. Numai că aveți mâinile prea scurte. Un cardinal înțelept a spus cândva: Câinii latră, caravana trece. Lumea aceasta este şi va fi condusă de Roma. Aş spune că aşa vrea Domnul, dar nu voi folosi numele lui în deşert. Aşa că vă voi spune că aşa trebuie să fie, puterea să fie la capetele cele mai valoroase. Şi cine este mai valoros decât noi, domnul meu? Poftim? Poate voi, cavalere?

— Se va găsi un rege sau un împărat puternic, nu s-a lăsat cehul. Şi atunci se va termina...

— Se va termina ca la Canossa[1], i-a retezat vorba încă o dată episcopul. Sub aceleaşi ziduri sub care a stat Heinrich al IV-lea germanul. Acel rege puternic, care cerea ca preoțimea, inclusiv papa Grigore al VII-lea, să nu se mai amestece în politică şi de la utrenie la vecernie să se ocupe numai de rugăciuni. Şi ce? Trebuie să vă aduc aminte? Îngâmfatul a stat două zile desculț în zăpadă, iar în castel papa Grigore se bucura de deliciile mesei şi de farmecele mult lăudate ale marchizei Matilda. Şi cu aceasta, să încheiem această discuție inutilă. Morala este – să nu ridici niciodată vocea împotriva Bisericii. Noi vom conduce întotdeauna, până la sfârşitul lumii.

— Chiar şi după sfârşitul ei, a intervenit veninos Fluturaşul-de-stâncă. În Noul Ierusalim, în oraşul de aur, dincolo de zidurile de jasp, cineva trebuie să fie conducător.

— Aşa este, a pufnit episcopul. Iar pentru câinii care urlă şi latră, ca de obicei: Canossa! Pocăință, ruşine, zăpadă şi călcâie înghețate. Şi pentru noi, o încăpere caldă, vin fiert de Toscana şi o marchiză binevoitoare într-un pat moale!

— Acolo la noi, a vorbit înfundat cehul, Orfanii şi taboriții ascut lamele, pregătesc sulițele şi ung osiile carelor. Vor veni curând aici. Şi vă vor lua totul. Veți pierde palatele, vinul, marchizele, puterea, şi la urmă şi capete voastre cele valoroase. Aşa va fi. Aş spune că probabil aşa vrea Domnul, dar nu voi folosi numele lui în deşert. Aşadar voi spune: să facem ceva. Să preîntâmpinăm.

— Vă garantez, Sfântul Părinte Martin...

[1] La castelul din Canossa, din nordul Italiei, împăratul Henric al IV-lea a obţinut prin penitenţă ridicarea excomunicării rostite de papa Grigore al VII-lea (1077).

— Dar mai dați-mi pace cu Sfântul Părinte, a izbucnit cehul, cu regele Sigismund şi cu toții principii Imperiului, cu tot acest iarmaroc european țipător. Cu alți legați papali, care defraudează din nou banii strânşi pentru cruciadă! Pe chinurile Domnului! Ne spuneți să aşteptăm până când se va ajunge la o înțelegere? Dar pe noi moartea ne priveşte în față în fiecare zi!

— Nouă nu ne poți reproşa că nu facem nimic, a intervenit Fluturaşul-de-stâncă. Aşa cum ați recunoscut chiar Domnia Voastră, noi acționăm. Ne rugăm fierbinte, rugăciunile noastre sunt ascultate, păcătoşii îşi primesc pedeapsa. Dar păcătoşii sunt mulți, mereu apar alții noi. Vă rugăm să ne mai ajutați.

— Adică, să vă dăm alte nume.

Nici episcopul, nici Fluturaşul-de-stâncă nu au răspuns. Cehul în mod evident nu aştepta un răspuns.

— Vom face tot ce ne stă în putință. Vom trimite liste cu sprijinitorii husiților şi cu negustorii care fac comerț cu husiții. Vă vom da nume... dacă aveți intenția să vă rugați pentru ei.

— Iar demonul – nici de astă dată nimeni nu i-a răspuns cehului. Demonul, ca de obicei, va lovi direct la țintă şi fără greş. O, ar prinde bine, ar prinde bine o asemenea acțiune şi la noi...

— Cu asta e mai greu, a spus sever Konrad. Cine altcineva îşi poate da seama mai bine decât voi că nici diavolul nu se mai descurcă în toate fracțiunile? Că nu poți ghici cine cu cine ține şi dacă marți ține cu aceiaşi cu care a ținut luni? Papa Martin şi regele Sigismund vor să cadă la înțelegere cu husiții. Cu unii cu scaun la cap. Ca Domnia Ta, de pildă. Credeți că au fost puțini doritori să comită un atentat împotriva lui Žižka? Nu ne-am dat acordul, îndepărtarea anumitor unități amenința cu haosul, cu anarhia completă. Nici regele, nici papa nu-şi doresc aşa ceva în Cehia.

— Aşa să vorbiți cu legatul acela, cu Orsini, a pufnit cehul dispreţuitor, pe mine să mă scutiți de aceste fraze. Şi puneți puțin în mişcare, episcope, creierul acela valoros al Domniei Voastre. Gândiți-vă la interesul comun.

— Cineva trebuie să piară, duşmanul vostru, politic sau personal. Şi ce este comun aici?

— V-am mai spus – nici de astă dată cehul nu a luat în seamă zeflemeaua – că taboriții şi Orfanii privesc cu ochi lacomi Silezia. Unii vor să vă convertească, alții pur şi simplu să vă jefuiască. Vor porni dintr-o zi în alta, vor năvăli aici cu foc şi sabie. Papa Martin, care doreşte reconcilierea creştină, se va ruga pentru voi în

îndepărtatul Vatican, Luxemburghezul iubitor de desfătare se va îneca şi va face spume la gură în îndepărtata Buda. Albrecht Austriacul şi episcopul de Buda vor răsufla uşuraţi, că nu a căzut năpasta pe ei. Iar în acest timp, aici, pe voi vă vor tăia, vă vor arde în butoaie, vă vor trage în ţeapă...

— Bine, bine, a dat din mână episcopul. Renunţaţi, am toate acestea la Wrocław afişate în fiecare biserică pe perete. Dacă înţeleg bine, vreţi să mă convingeţi că moartea bruscă a câtorva taboriţi va salva Silezia de invazie? De apocalipsă?

— Poate că nu o va salva. Dar, cel puţin, va întârzia invazia.

— Fără angajamente şi promisiuni: despre cine este vorba? Pe cine trebuie să lichidăm? Adică, iertaţi-mi acest *lapsus linguae*[1]: pe cine să avem în vedere în rugăciunile noastre?

— Bohuslav din Švamberk. Jan Hvězda din Vicemilice, hatmanul de la Hradec. Şi tot de acolo Jan Čapek din Sany şi Ambrož[2], fostul paroh de la Sfântul Duh. Prokop, numit şi Holý. Bedřich din Stražnice...

— Mai rar, a cerut dojenitor Fluturaşul-de-stâncă. Trebuie să notez. Binevoiţi să vă concentraţi, domnule, pe zona Hradec Králové. Vă rugăm să ne daţi lista husiţilor activi şi radicali din zonele Náchod, Trutnov şi Vízmburk.

— Ha! a exclamat cehul. Puneţi la cale ceva?

— Mai încet, domnule.

— Voiam să duc la Praga o veste îmbucurătoare...

— Iar eu vă spun să vorbiţi mai încet.

Cehul a tăcut într-un moment fatal pentru Reynevan. Dorind cu orice preţ să vadă chipul cehului, Reynevan s-a ridicat în vârful picioarelor şi s-a mişcat pe bancă. Piciorul putrezit al acesteia s-a rupt cu un trosnet, Reynevan a căzut pe scânduri, răsturnând în plus şi beţele, lopeţile, greblele şi furcile rezemate de perete. Cu un zgomot care se auzise probabil până la Wrocław.

S-a ridicat imediat şi a luat-o la fugă. A auzit strigătele străjerilor, din păcate nu numai în spatele său, ci şi în faţă, chiar în direcţia în care dorea să fugă. A cotit printre clădiri. Nu a văzut când din casă ieşise şi Fluturaşul-de-stâncă.

— Spionul! Spiooonul! După el! Prindeţi-l de viu! Viuuuu!

---

[1] „Scăpare”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Ambrož din Hradec (Hradecký, mort În 1439), preot paroh la Biserica Sfântului Duh din Hradec Králové, unul dintre cei mai importanţi conducători ai husiţilor, căpetenia Orfanilor lui Žižka, susţinător înflăcărat al Celor Patru Articole Pragheze.

Un argat i-a tăiat calea, Reynevan l-a doborât la pământ, pe al doilea, care l-a apucat de braț, l-a lovit cu pumnul drept în nas. Urmărit de blesteme şi de țipete, a sărit gardul, s-a strecurat prin floarea-soarelui, urzici şi brusturi, codrul salvator era aproape, foarte aproape, dar din păcate şi urmăritorii erau tot aşa, argații veneau din spate şi dintr-o parte, din spatele căpiței. Unul dintre ei fusese mai-mai să-l prindă când dintr-odată a răsărit ca din pământ Szarlej şi l-a lovit în tâmplă cu un urcior mare de lut. Pe ceilalți i-a alungat Samson al Mierii înarmat cu un par smuls din gard. Ținând parul înclinat orizontal în fața lui, uriaşul i-a doborât din picioare pe doi sau trei dintr-un singur avânt, pe următorii doi i-a izbit aşa de tare, că s-au rostogolit ca nişte buşteni, înecându-se în brusturi ca în valurile mării. Samson a scuturat parul şi a răcnit ca un leu, de ai fi zis că este tizul lui biblic care îi amenința pe filisteni. Argații s-au oprit un moment, dar numai un moment; dinspre fermă veneau în fugă întăriri. Samson a aruncat parul în soldați şi a luat-o la goană pe urmele lui Szarlej şi Reynevan.

Au sărit în şa, îndemnând caii la galop cu lovituri de pinteni şi țipete. Au străbătut în galop un făget într-o furtună de frunze, au galopat printr-un lăstăriş tânăr, ferindu-şi fața de ramurile tăioase. Improşcând apa din bălțile de pe drum, au pătruns în codrul des.

— Nu vă opriți! a strigat Szarlej fără să se întoarcă. Nu vă opriți. Vin după noi!

Şi într-adevăr, goneau în urma lor. În urma lor, pădurea răsuna de tropot de copite şi de țipete. Reynevan a întors capul şi a văzut siluetele călăreților. S-a apucat strâns de coama calului, pentru ca ramurile copacilor să nu-l dea jos din şa. Din fericire, au ieşit din desiş într-o pădure mai rară, dând drumul cailor la trap. Reynevan a îndemnat calul să meargă mai repede. Era foarte riscant, dar să rămână în urmă singur nu-i surâdea deloc.

S-a uitat din nou în spate. Inima i s-a oprit în loc şi a început să coboare spre stomac, când i-a văzut pe urmăritori – siluete călare, cu mantiile desfăcute pe umeri, arătând ca nişte aripi de liliac. A auzit un strigăt.

— *Adsumus! Adsumuuuus!*

Alergau cât îi țineau copitele. Calul lui Heinrich Hackeborn a fornăit brusc, inima lui Reynevan a coborât şi mai jos. Şi-a afundat fața în coama lui. A simțit cum calul a sărit din proprie inițiativă şi a trecut peste un trunchi căzut sau un şanț.

— *Adsumuus!* se auzea din spate. *Adsuuumuuus!*

— În trecătoare! a strigat Samson din frunte. În trecătoare, Szarlej!

Szarlej, deşi în plină viteză, a văzut drumul îngust, şanţul, poteca dintre malurile abrupte, drumul spre vale. A îndreptat imediat calul într-acolo, alunecând pe covorul de frunze care acoperea panta. Samson şi Reynevan au luat-o repede după el. S-au ascuns în trecătoare, dar nu au încetinit pasul, nu au oprit caii. Alergau să-şi frângă gâtul – nu alta – pe muşchiul care amortiza zgomotul copitelor. Calul lui Heinrich Hackeborn a fornăit din nou, mai răsunător, de câteva ori la rând. Calul lui Samson a pufnit şi el, avea pieptul parcă săpunit, şuvoaie de spumă se scurgeau de pe el. Bidiviul lui Szarlej nu trăda semne de oboseală.

Poteca întortocheată i-a scos într-o poiană, dincolo de poiană era un aluniş, des ca o pădure virgină. S-au strecurat prin ea, au ajuns din nou în codrul cu copaci înalţi, unde puteau merge la galop. Aşadar au pornit la galop, dar caii fornăiau tot mai des.

După un timp, Samson a încetinit şi a rămas în urmă. Reynevan a înţeles că trebuie să facă la fel. Szarlej a întors capul şi a oprit calul.

— Se pare că..., a gâfâit el, când au ajuns în dreptul lui. Se pare că i-am pierdut. În ce dracu' ne-ai băgat din nou, Reinmar?

— Eu?

— La naiba! I-am văzut pe călăreţii aceia! Am văzut cum te-ai chircit de groază la vederea lor! Cine sunt? Şi de ce strigau „Suntem aici“?

— Nu ştiu. Jur...

— Puţin îmi pasă mie de jurămintele tale. Uf, oricine ar fi, am reuşit să...

— Încă nu am reuşit, a rostit cu glas schimbat Samson al Mierii. Primejdia încă nu a trecut. Atenţie! Atenţie!

— Ce?

— Se apropie ceva.

— Nu aud nimic!

— Ba da. Ceva rău. Ceva foarte rău.

Szarlej a întors capul, s-a ridicat în scări, a privit de jur împrejur şi şi-a încordat auzul. Spre deosebire de el, Reynevan s-a ghemuit în şa, schimbarea din vocea lui Samson îl umpluse de groază. Calul lui Heinrich Hackeborn a fornăit, a bătut din copite.

Şi atunci, nu se ştie de unde, nu se ştie cum, din cerul întunecat s-au năpustit asupra lor liliecii.

Trebuie să înţelegem că nu erau nişte lilieci obişnuiţi. Deşi nu erau mult mai mari decât cei obişnuiţi, aveau capete nefiresc de mari, ochii ca nişte cărbuni aprinşi şi ciocurile pline de colţi albi. Şi erau o puzderie, un stol întreg, un roi. Aripile lor înguste zbârnâiau şi tăiau ca iataganele.

Reynevan dădea din mâini ca ieşit din minţi, alungând bestiile care atacau furioase, le desprindea urlând de groază şi de scârbă de pe el pe cele care i se agăţaseră de gât şi de păr. Pe unii îi arunca, îi lovea apoi ca pe nişte mingi, pe alţii îi prindea şi îi strivea, dar ceilalţi îl zgâriau pe faţă, îl muşcau de mâini, îşi înfigeau dureros dinţii în urechile lui. Alături de el, Szarlej lovea orbeşte în jur cu sabia, sângele negru de liliac ţâşnea din abundenţă. Pe capul lui Szarlej şedeau vreo patru lilieci, Reynevan vedea cum dementului îi curg firişoare de sânge pe frunte şi pe obraji. Samson lupta în tăcere, strivea creaturile care îl atacau, strângându-le în mână câteva deodată. Caii erau înnebuniţi, nechezau, urlau sălbatic.

Sabia lui Szarlej a şuierat chiar deasupra capului lui Reynevan, tăişul i-a atins părul, scoţând din el o bestie uriaşă, grasă şi deosebit de agresivă.

— La drum! a răcnit demeritul. Trebuie să fugim! Nu putem rămâne aici!

Reynevan a smucit de căpăstrul calului, înţelegând dintr-odată totul. Nu erau lilieci obişnuiţi, erau monştri chemaţi prin vrăji, şi aceasta nu putea însemna decât un singur lucru – că fuseseră trimişi de urmăritori, iar acei urmăritori îşi vor face apariţia dintr-o clipă în alta. Alergau la galop, nu trebuiau să îndemne caii, bidiviii înspăimântaţi uitaseră de oboseală şi alergau ca goniţi de lupi. Creaturile nu se lăsau duse, atacau, înţepau şi se năpusteau la ei fără încetare, iar în plin galop era greu să se apere de ele. Numai Szarlej reuşea, tăia şi secera cu sabia liliecii cu asemenea îndemânare, de parcă s-ar fi născut şi şi-ar fi petrecut toată tinereţea printre tătari.

Iar de Reynevan, cum s-a văzut din nou, ghinionul se ţinea lipit mai rău decât de Iona. Liliecii îi muşcau pe toţi trei, dar numai lui Reynevan unul i se agăţase de păr şi stătea pe frunte în aşa fel încât îi acoperea ochii de tot. Monştrii atacau toţi trei caii, dar numai unul reuşise să intre chiar în urechea calului lui Reynevan. Calul fornăia, necheza sălbatic, scutura fruntea, se zvârcolea, arunca cu picioarele din spate cu atâta putere, încât Reynevan, care era orbit de liliac, a zburat din şa ca din catapultă.

Eliberat de povară, calul a pornit în galop nebun şi ar fi dispărut în pădure, dacă din fericire Samson nu ar fi reuşit să-l prindă de căpăstru şi să-l ţină în loc. Szarlej a sărit din şa şi s-a repezit cu sabia scoasă printre jnepeni, unde deasupra lui Reynevan, care căzuse în ierburile înalte, făpturile se năpusteau ca sarazinii asupra unui paladin trântit la pământ. Strigând blesteme cumplite şi înjurături urâte, demeritul lovea cu sabia, de zbârnâia lama. Alături de el, Samson lupta din şa, cu o singură mână, cu cealaltă ţinea amândoi caii care se zvârcoleau. Asemenea figură nu putea executa decât cineva cu o putere ca a lui.

Reynevan a fost primul care a observat că în luptă intraseră forţe noi. Poate pentru că era în patru labe şi încerca să se ridice, cu nasul aproape la nivelul ierbii. Şi a văzut cum iarba se întinde brusc la pământ, turtită, ca lovită de vifor. A ridicat capul şi la vreo douăzeci de paşi a zărit un bărbat, aproape un bătrân, dar cu o statură gigantică, aruncând flăcări din ochi, cu o coamă de păr alb, ca de leu. Bătrânul ţinea în mână un băţ ciudat, noduros, strâmb, îndoit în mod fantastic, ca un şarpe încremenit în paroxismul torturii.

— La pământ! a strigat cu glas de tunet bătrânul. Nu te ridica!

Reynevan s-a întins la pământ. A simţit cum îi şuieră pe deasupra capului un vânt straniu. A auzit înjurătura înăbuşită a lui Szarlej. Şi ţipătul brusc, pătrunzător, puternic al liliecilor care atacaseră până acum într-o linişte totală. Ţipătul a încetat la fel de brusc cum începuse. Reynevan a auzit şi a simţit cum ceva cade de jur împrejur ca o grindină, lovindu-se înfundat de pământ ca nişte mere. A simţit de asemenea în păr şi pe spate o ploaie măruntă, mică, uscată. A privit în jur. De jur împrejur, oriunde priveai, zăceau lilieci morţi, iar de sus, din crengile copacilor, cădea o ploaie deasă de insecte moarte – gândaci, bărzăuni, păianjeni, omizi şi fluturi de noapte.

— Matavermis..., a oftat. Acesta a fost Matavermis...

— Ei, ei, a spus bătrânul. Se pricepe! Tânăr, dar învăţat. Ridică-te! Acum se poate.

Bătrânul – acum se vedea că nu era deloc bătrân. E clar, nu era nici tinerel, dar părul lui alb – Reynevan ar fi putut să jure – nu era cărunt de bătrâneţe, ci era albinismul frecvent printre magicieni. Şi statura uriaşă s-a dovedit o iluzie optică realizată prin puterea magiei – bărbatul cu păr alb sprijinit în băţ era înalt, dar nu de dimensiuni supranaturale.

Szarlej s-a apropiat lovind indiferent cu piciorul liliecii morți, care zăceau în iarbă. S-a apropiat şi Samson al Mierii cu caii. Bărbatul cu păr alb l-a cercetat o clipă deosebit de atent cu privirea pe Samson.

— Trei, a spus. Interesant. Pentru că noi căutam doi.

Reynevan a reuşit să afle ce însemna acest plural înainte să apuce să întrebe. S-a auzit tropot de copite şi poiana s-a umplut de cai fornăitori.

— Salut! a strigat de la înălțimea şeii Notker von Weyrach. Totuşi ne-am întâlnit. Ce noroc!

— Chiar noroc! a repetat cu o voce la fel de zeflemitoare Buko von Krossig, împingând puțin calul spre demerit. Cu atât mai mult că în cu totul alt loc decât ne-am înțeles! Cu totul altul!

— Nu ai cuvânt, domnule Szarlej, a adăugat Tassilo de Tresckow, ridicând viziera coifului. Nu respecți înțelegerile. Iar acest lucru este demn de pedeapsă.

— Şi după cum văd, pedeapsa nu l-a ocolit, a pufnit Kuno Wittram. Pe mădularul Sfântului Grigore Făcătorul de Minuni! Ia uitați-vă cum i-a ciugulit cineva urechile!

— Trebuie să o ştergem de aici, a spus bărbatul cărunt, întrerupând scena care se desfăşura în fața ochilor lui Reynevan. Potera se apropie. Caii merg pe urmele noastre!

— Nu v-am spus eu? a pufnit Buko von Krossig. Că îi salvăm, le scoatem curulețul din iad? Foarte bine, să mergem. Domnul Huon? Potera asta...

— Nu este o poteră oarecare – bărbatul cărunt privea un liliac apucat de vârful aripii, apoi şi-a mutat privirile la Szarlej şi la Samson. Nu se apropie un oarecare de noi... Am simțit, am simțit după furnicăturile din degete... Ei, ei... Sunteți oameni interesanți, interesanți... Se poate zice: spune-mi cu cine te aduni, ca să-ți spun cine eşti. Sau altfel: potera mea arată cine sunt.

— O, haideți, poteră! a exclamat întorcând calul Paszko Rymbaba. Mare scofală! N-au decât să vină, că le arătăm noi.

— Nu cred că va fi aşa de simplu, i-a retezat vorba bărbatul cărunt.

— Nici eu. Buko a examinat şi el liliacul: Domnule Huon? Pot să vă rog?

Bărbatul cărunt numit Huon nu a răspuns, în schimb a făcut un semn afirmativ cu bățul lui strâmb.

Din ierburi şi din păpuriş a început să se ridice imediat o ceață albă şi groasă ca un fum.

— Vrăjitor bătrân, a mormăit Notker Weyrach. Te trec fiori...

— Haideți! a exclamat vesel Paszko. Pe mine nu mă trece nimic.

— Pentru oamenii care ne urmăresc, a îndrăznit să intervină Reynevan, ceața poate să nu fie o piedică. Nici chiar dacă este magică.

Bărbatul cărunt s-a întors. L-a privit în ochi.

— Ştiu, a răspuns. Ştiu, domnule cunoscător. De aceea nu este pentru oameni, ci pentru cai. Aşa că plecați cât mai repede de aici cu ai voştri. Dacă inhalează vaporii, înnebunesc.

— La drum, *comitiva!*

Capitolul 23

În care lucrurile iau o întorsătură atât de cumplită, încât, dacă ar fi prevăzut aceasta, canonicul Otto Beess l-ar fi tuns călugăr fără prea multe fasoane pe Reynevan şi l-ar fi închis în mănăstirea cistercienilor. Iar Reynevan începe să se gândească dacă această alternativă nu ar fi mai sănătoasă pentru el.

Cărbunarii şi dohotarii din satul apropiat, care se îndreptau în zorii zilei spre locul lor de muncă, au fost alarmaţi şi neliniştiţi de ecourile venind de acolo. Cei mai fricoşi şi-au luat imediat picioarele la spinare. În urma lor au venit în grabă cei mai cumpăniţi, care au socotit în mod corect că astăzi nu se va munci, nu se vor arde cărbunii, nu se va distila smoală şi dohot, ba mai mult chiar, poţi încasa câteva scatoalce după ceafă. Numai câțiva dintre cei mai curajoşi au îndrăznit să se strecoare pe sub cuptorul de smoală suficient de aproape ca să scoată capul cu grijă de după buturugi şi să vadă în poiană vreo cincisprezece cai şi tot atâția bărbaţi înarmaţi, dintre care o parte în armură completă. Cărbunarii i-au văzut pe cavaleri cum gesticulează vioi, au auzit voci ridicate, țipete, înjurături. Acestea din urmă i-au convins pe cărbunari că nu era locul lor aici, că trebuie să fugă cât se mai poate. Cavalerii discutau aprins, se certau, unii erau chiar furioşi, iar de la asemenea cavaleri sărmanul țăran nu se aştepta decât la ce este mai rău, căci pe sărmanii țărani cavalerii obişnuiau să-şi verse furia şi să-şi potolească nervii. Ba, dacă unui cavaler furios de viță nobilă îi cădea în mână un țăran, acesta se putea alege nu numai cu un pumn în gură, o gheată în fund şi un bici pe spinare – se întâmpla ca domnul cavaler să scoată de furie şi sabia, buzduganul sau securea.

Cărbunarii au fugit. Şi au dat alarma în sat. Căci se mai întâmpla, de asemenea, ca atunci când erau furioşi, cavalerii să dea foc satelor.

În poiana cărbunarilor se desfăşura o dispută aprinsă, cearta era în toi. Buko von Krossig răcnea, de se speriaseră şi caii ținuți de argaţi. Paszko Rymbaba gesticula, Woldan din Osiny înjura, Kuno Wittram lua de martori sfinții şi sfintele. Szarlej păstra un

calm relativ. Notker von Weyrach şi Tassilo de Tresckow încercau să-i împace pe cei furioşi.

Magicianul cărunt şedea mai departe pe un buştean, exprimându-şi dispreţul.

Reynevan ştia la ce se referă această dispută pătimaşă. Aflase pe drum, în timp ce mergeau la trap prin pădure, străbăteau stejărişuri şi făgeturi, uitându-se mereu în toate părţile, să vadă dacă nu se desprinde din întuneric potera, dacă nu apar călăreţii cu mantiile în vânt. Dar urmăritorii nu veneau şi se putea discuta. Reynevan aflase atunci totul de la Samson al Mierii. Aflase şi încremenise după ce aflase.

— Nu înţeleg..., a spus el când s-a mai potolit. Nu înţeleg cum de aţi putut fi de acord cu aşa ceva!

— Vrei să spui – Samson s-a întors spre el – că dacă ar fi fost vorba de unul dintre noi tu nu ai fi făcut încercări să-l salvezi? Chiar disperate? Asta vrei să-mi spui?

— Nu, nu vreau. Dar nu înţeleg cum...

— Tocmai, i-a retezat vorba destul de tăios uriaşul, încerc să-ţi explic cum. Dar mă tot întrerupi cu izbucnirile tale de indignare. Binevoieşte să asculţi. Am aflat că te duc la castelul Stolz, ca să te ucidă acolo imediat. Szarlej văzuse deja mai înainte căruţa neagră a perceptorului de dări. Aşadar, când a apărut pe neaşteptate Notker Weyrach, cu *comitiva* lui, planul s-a impus de la sine.

— Printr-un atac împotriva colectorului de dări? Participare la jaf în schimbul ajutorului pentru eliberarea mea?

— Parcă ai fi fost de faţă. Chiar aşa am încheiat înţelegerea. Şi pentru că despre acţiune a aflat, desigur de la vreun limbut, şi Buko Krossig, a trebuit să-l includem şi pe el.

— Deci asta este.

— Asta este, a încuviinţat calm Samson.

Asta era. Discuţia din poiana cărbunarilor devenea din ce în ce mai înverşunată, atât de aprigă, încât unora dintre interlocutori începuseră să nu le mai ajungă cuvintele. Acest lucru era destul de vizibil în cazul lui Buko von Krossig. Raubritterul s-a apropiat de Szarlej şi l-a apucat cu amândouă mâinile de pieptul hainei.

— O singură dată..., a mârâit el turbat. O singură dată dacă mai spui „nu este de actualitate“ şi o să-ţi pară rău. Ce tot îmi povesteşti tu mie aici, vagabondule? Poate îţi închipui, nenorocitule, că nu am altceva mai bun de făcut decât să hoinăresc prin păduri? Am pierdut timpul şi orice speranţă de pradă. Să nu-mi spui că a fost degeaba, că mă mănâncă palmele.

— Uşurel, Buko, a spus împăciuitor Notker von Weyrach. De ce să recurgem imediat la violență? Mai bine să ne înțelegem. Iar dumneata, domnule Szarlej, nu ai procedat frumos, dă-mi voie să-ți spun. Am avut o înțelegere că îl veți urmări pe perceptorul de dări până la Ziębice, că ne dați de ştire pe unde o ia, unde se opreşte. V-am aşteptat. Era o acțiune comună. Şi voi ce ați făcut?

— La Ziębice, a spus Szarlej netezindu-şi hainele, când am cerut ajutorul domnilor, când am plătit pentru acest ajutor cu informații inițiale şi cu oferta, ce am auzit? Că poate domnii mă vor ajuta, dacă – citez – „vor avea chef“, la eliberarea lui Reinmar Hagenau, aici de față. Dar din prada obținută în urma atacului împotriva colectorului de taxe nu voi primi niciun groş găurit. Aşa trebuie să arate, după părerea domnilor, o acțiune comună?

— Pe Domnia Ta te interesa prietenul. Să fie liber...

— Şi este liber. S-a eliberat singur, prin eforturi proprii. Aşadar, mi se pare clar că ajutorul domnilor nu-mi mai este de trebuință.

Weyrach şi-a împreunat mâinile. Tassilo de Tresckow a înjurat, Woldan din Osiny, Kuno Wittram şi Paszko Rymbaba au început să răcnească unul peste altul. Buko von Krossig i-a potolit cu un gest brusc.

— Despre el era vorba, da? a întrebat el cu dinții strânşi, arătând spre Reynevan. Pe el trebuia să-l răpim din Stolz? Lui voiai să-i salvăm pielea? Iar acum, când este liber, nu-ți mai suntem de trebuință, domnule Szarlej, aşa este? Înțelegerea este desfăcută, cuvântul a zburat în vânt? Eşti prea îndrăzneț, domnule Szarlej, prea grăbit! Pentru că, dacă dumitale, domnule Szarlej, îți este scumpă pielea prietenului, dacă doreşti să rămână întreagă, atunci să ştii că pot să-i stric imediat integritatea. Aşadar, nu te mai rățoi la mine că înțelegerea nu mai există, pentru că tovarăşul tău este în siguranță. Căci chiar aici, în această poiană, sunteți la mâna mea şi al naibii de departe de a fi în siguranță!

— Calm, a ridicat mâna Weyrach. Stăpâneşte-te, Buko. Iar dumneata, domnule Szarlej, coboară tonul. Tovarăşul tău este din fericire liber? Să-ți fie de bine. Spui că nu ai nevoie de noi? Să ştii că noi avem şi mai puțină nevoie de tine. Pleacă de aici, dacă asta îți este voința. După ce ne mulțumiți că v-am salvat. Căci nu a trecut nicio zi de când v-am scos curul din iad, aşa cum a remarcat cu înțelepciune cineva. Ei, mai spune-ne numai la

despărțire în ce parte a luat-o colectorul cu căruța, pe ce drum de la răspântie. Şi să te ia dracu'!

— Pentru ajutorul vostru – a rostit Szarlej şi s-a înclinat uşor, dar nu în fața lui Buko şi Weyrach, ci în direcția magicianului cărunt care şedea pe un buştean şi privea indiferent. Pentru ajutorul vostru de astă-noapte vă mulțumesc. Nevrând nici măcar să amintesc că abia a trecut o săptămână de când la Lutom le-am salvat noi cururile domnilor Rymbaba şi Wittram. Aşadar, suntem chit. Iar încotro a luat-o perceptorul, asta din păcate nu ştiu. Am pierdut urma cetei alaltăieri după-amiază. Şi cum cu puțin înainte de amurg l-am întâlnit pe Reinmar, perceptorul a încetat să ne mai intereseze.

— Țineți-mă! a răcnit Buko von Krossig. Țineți-mă, dracu' să-l ia, că îl omor! Că mă loveşte damblaua! Ați auzit? A pierdut urma! Perceptorul a încetat să-l mai intereseze! Futu-i mama ei de viață, a încetat să-l mai intereseze o mie de grivne! Mia noastră de grivne!

— Care mie? s-a băgat în vorbă Reynevan fără să se gândească. Nu era o mie. Erau ... numai... cinci sute...

Repede, foarte repede a înțeles cât de mare era prostia pe care o făcuse.

Buko von Krossig a scos sabia cu o mişcare atât de rapidă, că scrâşnetul lamei pe teacă parcă încă mai răsuna, încă mai atârna în aer, când tăişul ei a atins gâtul lui Reynevan. Szarlej a reuşit să facă numai o jumătate de pas, până când s-a izbit cu pieptul de săbiile lui Weyrach şi de Tresckow, scoase din teacă la fel de repede. Zăngănitul şi scrâşnetul celorlalte l-au oprit în loc pe Samson. Au dispărut ca spulberate de vânt orice aparențe de prietenie aspră. Privirile încruntate, pline de răutate şi de cruzime ale raubritterilor nu lăsau nici urmă de îndoială că vor face uz de arme. Şi că vor face acest lucru fără cele mai mici scrupule.

Magicianul cărunt care şedea pe buturugă a oftat şi a dat din cap. Dar avea o mină indiferentă.

— Hubercik, i-a spus rar Buko von Krossig unuia dintre argați. Ia o curea, fă un laț şi arunc-o peste creanga aceea. Nici să nu te clinteşti, Hagenau.

— Nici să nu te clinteşti, a rostit ca un ecou de Tresckow.

Săbiile celorlalți s-au proptit mai tare în pieptul şi în gâtul lui Samson.

— Aşadar, – fără să dezlipească vârful săbiei de gâtul lui Reynevan, Buko s-a apropiat de el şi l-a privit în ochi. Aşadar, în căruța perceptorului sunt nu o mie, ci cinci sute de grivne. Ştii

asta. Atunci ştii şi încotro a plecat căruța. Băiete, ai o alegere simplă: sau ştii, sau atârni.

Raubritterii se grăbeau, impuneau un ritm rapid. Nu cruțau caii. Când terenul permitea, îi alergau la galop, cât îi țineau puterile.

Weyrach şi Rymbaba cunoşteau locurile şi îi conduceau pe scurtături.

Au fost nevoiți să încetinească ritmul când scurtătura i-a dus în valea mocirloasă a râului Budzówka, afluent pe partea stângă a râului Nysa Kłodzka. Abia atunci Szarlej, Samson şi Reynevan au găsit prilejul pentru o conversație scurtă.

— Să nu faceți nicio prostie, i-a avertizat încet Szarlej. Şi să nu încercați să fugiți. Cei doi din spatele nostru au arbalete şi nu-şi dezlipesc ochii de noi. Este mai bine să mergem ascultători cu ei...

— Şi să luăm parte la un atac banditesc? a întrebat pe un ton muşcător Reynevan. Zău aşa, prietenia cu tine m-a dus departe. Am devenit tâlhar de drumul mare.

— Îți amintesc că am făcut acest lucru pentru tine, a intervenit Samson. Ca să-ți salvăm viața.

— Canonicul Beess, a adăugat Szarlej, mi-a poruncit să te apăr şi să te protejez...

— Şi să mă transformi în proscris?

— Din cauza ta mergem la Ściborowa Poręba, i-a retezat-o tăios demeritul, tu i-ai dezvăluit lui Krossig locul de popas al perceptorului. Şi l-ai dezvăluit repede, nici n-a fost nevoie să te zgâlțâie prea tare. Ar fi trebuit să te ții mai tare, să taci bărbăteşte. Acum ai fi fost un spânzurat cinstit, cu conştiința curată. Mi se pare că te-ai fi simțit mai bine în acest rol.

— Fărădelegea este întotdeauna...

Szarlej a pufnit, a fluturat din mână, a dat pinteni calului.

Din mocirlă se ridica ceața. Mlaştina se adâncea, plescăia sub copite. Broaştele orăcăiau, bondarii bâzâiau, gâştele sălbatice gâgâiau. Rațele şi rățoii măcăiau neliniştiți şi se ridicau cu zgomot în zbor. Ceva mare, probabil un elan, se mişca prin pustietate.

— Szarlej a făcut ce a făcut pentru tine, a spus Samson. Îl nedreptățeşti prin purtarea ta.

— Fărădelegea..., a spus Reynevan dregându-şi vocea, este întotdeauna fărădelege. Nimic nu o justifică.

— Chiar aşa?

— Nimic. Nu se poate...

— Ştii ce, Reynevan?

Pentru prima oară, Samson arăta ceva ce semăna a nerăbdare.

— N-ai decât să joci şah. Atunci totul va fi după gustul tău. Aici e negru, acolo alb, şi toate câmpurile sunt pătrate.

— De unde ştii că urma să fiu ucis la Stolz? Cine v-a spus?

— Ai să te miri. O femeie tânără, mascată, înfăşurată din cap până-n picioare într-o mantie. A venit la noi noaptea, la cârciumă, însoțită de argați înarmați. Te miră?

— Nu.

Samson nu l-a mai tras de limbă.

La Ściborowa Poręba nu era nimeni, nici țipenie. Se vedea clar şi de departe. Raubritterii au renunțat imediat la planul de a se apropia pe ascuns şi au năvălit în poiană din mlaştină în galop, cu zgomot mare, cu hărmălaie şi tropote. Care au speriat numai ciorile care se ospătau lângă o vatră mărginită de pietre.

Ceata s-a împrăştiat, scotocind printre tufişuri. Buko von Krossig s-a răsucit în şa şi l-a săgetat pe Reynevan cu o privire înfricoşătoare.

— Lasă-l în pace, a spus Notker von Weyrach. Nu a mințit. Se vede că cineva a făcut popas aici.

— Aici a fost o căruță, a spus Tassilo de Kreckow apropiindu-se. Uite urmele roților.

— Iarba este tăvălită de potcoave, a anunțat Paszko Rymbaba. Au fost mulți cai!

— Cenuşa din vatră este caldă încă, a spus Hubercik, argatul lui Buko, care, în pofida diminutivului[1], era un țăran deja în vârstă. În jur sunt oase de oaie şi resturi de dovleac.

— Am întârziat, a conchis posomorât Woldan din Osiny. Colectorul a făcut popas aici. Şi a plecat. Am venit prea târziu.

— Asta e clar, a mormăit von Krossig. Dacă tinerelul nu ne-a păcălit. Pentru că mie von Hagenau ăsta nu-mi place. Ei? Cine v-a fugărit în noapte? Cine a asmuțit liliecii împotriva voastră? Cine...

— Încetează, Buko, l-a întrerupt din nou Weyrach. Nu vorbeşti la subiect. Mai departe, *comitiva*, înconjurați poiana, căutați urme. Trebuie să ştim ce facem mai departe.

Raubritterii s-au împrăştiat din nou, o parte din ei au descălecat şi s-au răspândit prin tufişuri. Printre cei care căutau urme, spre uşoara nedumerire a lui Reynevan, era şi Szarlej. În

[1] Hubercik este diminutiv de la Hubert.

schimb, magicianul cu păr alb, fără să le dea atenție raubritterilor, şi-a desfăcut cojocul, s-a aşezat pe el, a scos din desagă o pâine, o bucată de carne uscată şi un burduf de piele.

— Domnul, domnul Huon, s-a încruntat Buko, nu consideră că este cazul să ne ajute să căutăm?

Magicianul a înghițit o duşcă din burduf, a muşcat din pâine.

— Nu consider.

Weyrach a mormăit. Buko a înjurat pe sub mustață. Woldan din Osiny s-a apropiat.

— E greu de înțeles ceva din aceste urme, a spus el înainte să fie întrebat. Se vede numai că au fost mulți cai.

— Asta am auzit deja.

Buko l-a măsurat din nou pe Reynevan cu o privire rea.

— Dar aş vrea să cunosc amănunte. Erau mulți oameni cu perceptorul? Şi cine erau aceştia? Cu tine vorbesc, Hagenau!

— Un sergent şi cinci străjeri înarmați, a bâiguit Reynevan. În afară de ei...

— Ei? Ascult! Şi priveşte-mă în ochi când te întreb!

— Patru frați minoriți...

Reynevan decisese încă mai înainte să treacă sub tăcere persoana lui Tybald Raabe, după ce s-a mai gândit, a extins decizia şi asupra lui Hartwig Stietencorn şi a fiicei lui pocite. Şi cinci pelerini.

— Cerşetori şi pelerini – buza de sus a lui Buko, zgârcită într-o grimasă, i-a dezvelit dinții. Călare pe cai potcoviți. Ei? Ce tot îmi torni tu mie aici...

— Nu minte, a spus Kuno Wittram, venind la trap, şi a aruncat în fața lor o bucată de şnur cu noduri.

— Alb, a spus. Franciscani!

— La dracu'! a exclamat, încruntându-se, Notker Weyrach. Ce s-a întâmplat aici?

— Ce s-a întâmplat, ce s-a întâmplat!

Buko a lovit cu palma în mânerul săbiei.

— Ce-mi pasă mie? Eu vreau să ştiu unde este colectorul! Unde este căruța, unde sunt banii! Poate să-mi spună cineva? Domnule Huon von Sagar!

— Acum mănânc.

Buko a înjurat.

— Din poiană ies trei drumuri, a spus Tassilo de Tresckow. Pe toate sunt urme. Dar nu-ți poți da seama care ale cui sunt. Nu se poate spune încotro a plecat perceptorul.

— Dacă a plecat.

Din tufe a apărut Szarlej.

— Eu cred că nu a plecat. Că este în continuare aici.

— Cum aşa? Unde? De unde ştiţi? Cum aţi aflat?

— Folosindu-mi mintea.

Buko von Krossig a înjurat murdar. Notker Weyrach l-a oprit cu un gest. Şi a privit grăitor la demerit.

— Vorbiţi, domnule Szarlej. Ce aţi descoperit? Ce ştiţi?

— Nu aţi vrut să ne permiteţi să participăm la pradă, a scuturat mândru din cap demeritul. Aşadar, nici nu voi fi cititor de urme. Ce ştiu ştiu pentru mine. E treaba mea.

— Ţineţi-mă! a urlat turbat Buko, dar Weyrach l-a ţinut din nou.

— Până nu demult nu vă interesau nici colectorul, nici banii lui. Şi iată, dintr-odată doriţi să fiţi părtaş la pradă. Trebuie să se fi schimbat ceva. Sunt curios, ce anume?

— Multe. Acum prada, dacă vom avea norocul să punem mâna pe ea, nu va fi rezultatul unui atac împotriva colectorului. Va fi o recuperare, jefuirea jefuitorilor. La aşa ceva particip cu plăcere, deoarece consider că este moral să-l jefuiesc pe jefuitor de prada jefuită.

— Vorbiţi mai clar.

— Nu se poate mai clar, a spus Tassilo de Tresckow. Totul este clar.

Lacul mic ascuns în pădure, înconjurat de păpuriş, deşi era pitoresc, trezea un sentiment neclar de nelinişte, ba chiar de spaimă. Oglinda lui era ca smoala – la fel de neagră şi de încremenită, la fel de neclintită, la fel de moartă, netulburată de niciun semn de viaţă, de nicio mişcare. Deşi vârfurile molizilor care se oglindeau în apă se clătinau uşor în vânt, luciul neted nu era încreţit nici de cel mai mic val. Apa cu alge dense era tulburată numai de bulele de gaz care se ridicau din adâncuri, se rostogoleau încet şi plesneau pe suprafaţa uleioasă, acoperită de mătasea-broaştei, din care se înălţau, ca nişte mâini de cadavru, copaci uscaţi şi rămuroşi.

Reynevan s-a cutremurat. Ghicise deja ce descoperise demeritul. *Zac acolo în adâncuri, în mâl, chiar pe fundul acestui abis negru,* şi-a spus Reynevan. *Perceptorul. Tybald Raabe. Tânăra pistruiată Stietencron cu sprâncenele smulse. Şi cine altcineva?*

— Priviţi, a arătat Szarlej. Aici!

Terenul mlăştinos se afunda sub picioare, apa ţâşnea din covorul spongios de muşchi.

— Cineva s-a străduit să şteargă urmele – a arătat mai departe demeritul, dar tot se vede pe unde au fost târâte cadavrele. Aici, pe frunze, este sânge. Şi aici. Şi aici. Peste tot e sânge.

— Asta înseamnă..., a spus Weyrach, scărpinându-se în bărbi. Că cineva...

— Că cineva l-a atacat pe colector, a terminat calm fraza Szarlej. L-a lichidat şi pe el, şi escorta lui. Iar cadavrele le-a aruncat aici, în iaz. Şi le-a îngreunat cu pietre luate din vatră.

— Bine, bine, l-a întrerupt Buko. Şi banii? Ce este cu banii? Înseamnă că...

— Înseamnă exact ceea ce gândiţi, a spus Szarlej, privindu-l cu o oarecare condescendenţă. Presupunând că gândiţi.

— Că banii au fost jefuiţi?

— Bravo!

Buko a tăcut un timp, înroşindu-se din ce în ce mai tare.

— Târfa asta de viaţă! a răcnit în cele din urmă. Dumnezeule! Priveşti şi nu loveşti cu trăsnetul? Unde s-a ajuns? 'Tu-i mama mă-sii, au decăzut obiceiurile, a dispărut virtutea, a murit cinstea! Jefuiesc, fură, tâlhăresc totul, totul! Tâlharul pe tâlhar cu tâlharii îl goneşte! Nelegiuiţi! Ticăloşi! Nemernici!

— Lotri, pe Biserica Sfintei Cecilia, lotri! i-a ţinut isonul Kuno Wittram. Hristoase, cum de nu arunci peste ei o năpastă!

— Chiar aşa! Că episcopul strângea bani pentru războiul cu husiţii...

— Dacă este aşa, a tunat Woldan din Osiny, poate că e lucrarea diavolului? Că doar diavolul ţine cu husiţii... Poate că ereticii au chemat în ajutor puterea drăcească... Dar poate că dracul singur, de la sine, ca să-i facă ciudă episcopului... Iisuse! Aici a fost diavolul, ascultaţi ce vă spun, au acţionat forţe diavoleşti aici. Satan, nimeni altul, Satan l-a ucis pe colector şi i-a lichidat pe toţi oamenii lui.

— Şi unde sunt cele cinci sute de grivne? s-a încruntat Buko. Le-a dus în iad?

— Le-a dus. Sau le-a schimbat în căcat. Au mai fost asemenea cazuri.

— Poate că le-a schimbat în căcat, a dat din cap Rymbaba. Este o mare varietate de căcat acolo, în tufişuri.

— Dracu ar fi putut să arunce banii în iaz. Lui nu-i sunt buni de nimic.

— Hmm..., a mormăit Buko. Zici că putea să-i arunce în iaz? Atunci poate că...

— Nici gând!

Hubercik a ghicit imediat la ce şi la cine se gândeşte Buko.

— Nu şi nu! Pentru nimic în lume nu intru acolo, domnule!

— Nu mă mir, a spus Tassilo de Tresckow. Nici mie nu-mi place băltoaca asta. Pfui! N-aş intra în apă nici să fie acolo nu cinci sute, ci cinci mii de grivne.

Ceva care trăia în apă trebuie să fi auzit, căci suprafaţa ca smoala a lacului s-a burzuluit, a gâlgâit, s-a umflat cu o mie de băşici mari. A bufnit şi s-a răspândit o duhoare grea, de putrefacţie.

— Să plecăm de aici..., a şoptit Weyrach. Să plecăm...

Au plecat. Chiar în mare grabă. Apa mâloasă ţâşnea de sub copite.

— Atacul împotriva colectorului, a spus Tassilo de Tresckow, dacă a avut loc şi Szarlej nu se înşală, s-a produs, judecând după urme, ieri noapte sau astăzi de dimineaţă în zori. Aşadar, dacă forţăm puţin pasul, putem să-i ajungem din urmă pe hoţi.

— Dar ştim pe unde au luat-o? a mormăit Woldan din Osiny. Din poiană pornesc trei poteci. Una spre drumul către Bardo. A doua spre sud, spre Kamienice. A treia spre nord, spre Frankenstein. Înainte să plecăm în urmărirea lor trebuie să ştim în care din aceste trei direcţii.

— Aşa este, a încuviinţat Notker von Weyrach, după care a tuşit cu înţeles, s-a uitat la Buko şi i l-a arătat din priviri pe magicianul cu păr alb, care continua să şadă mai departe şi să-l examineze pe Samson al Mierii. Chiar că trebuie să ştim. N-aş vrea să fiu prea îndrăzneţ, dar poate că aşa, de pildă, am putea recurge la vrăjitorie în acest scop? Ce zici, Buko?

Magicianul auzise fără îndoială cuvintele, dar nici măcar nu a întors capul. Buko von Krossig a mestecat o înjurătură printre dinţi.

— Domnule Huon von Sagar!

— Ce este?

— Căutăm o urmă! Aţi putea să ne ajutaţi?

— Nu, a răspuns dispreţuitor magicianul. Nu am chef.

— Nu aveţi chef? Nu aveţi chef? Atunci pentru ce mama naibii aţi venit cu noi?

— Să profit de aerul curat. Şi să-mi fac *gaudium*[1]. Aer am avut destul, *gaudium* se pare deloc, aşa că cel mai mult aş dori să mă întorc acasă.

— Prada ne-a trecut pe sub nas!

— Atunci trebuie să vă spuneți *nihil ad me attinet*[2].

— Din pradă vă întrețin şi vă hrănesc!

— Dumneata? Chiar aşa?

Buko a roşit de furie, dar nu a spus nimic. Tassilo de Tresckow a mormăit încet, s-a aplecat puțin spre von Weyrach.

— Ce este cu el? a mormăit. Cu vrăjitorul? Îl slujeşte pe Krossig sau nu?

— Slujeşte, a răspuns tot pe mormăite Weyrach, însă bătrânei Krossig. Dar despre asta nicio vorbă. Este o temă delicată...

— Acesta este vestitul Huon von Sagar? l-a întrebat cu jumătate de voce Reynevan pe Rymbaba, care stătea lângă el.

Paszko a dat din cap şi a deschis gura, dar, din păcate Notker Weyrach auzise.

— Sunteți cam curios, domnule Hagenau, a sâsâit el, apropiindu-se. Şi nu e frumos. Nu e frumos pentru niciunul din membrii troicii voastre ciudate. Din cauza voastră avem toate aceste necazuri. Şi am primit ajutor de la voi cât lapte de la țap.

— Aceasta oricum se poate schimba repede, a spus Reynevan, îndreptându-şi spinarea.

— Ce?

— Vreți să ştiți pe ce drum au apucat cei care l-au jefuit pe perceptor? Am să vă arăt.

Dacă mirarea raubritterilor era mare, cu greu ai fi găsit un cuvânt care să descrie expresia lui Szarlej şi a lui Samson, chiar şi cuvântul „năucit” părea prea slab. Ba o scânteie de interes a scăpărat chiar şi în ochiul lui Huon von Sagar. Albinosul, care se uitase până acum la toți, în afară de Samson, ca şi când ar fi fost transparent, începuse să-l sondeze acum mai serios cu privirile pe Reynevan.

— Ne-ai arătat drumul încoace, spre Poręba, numai amenințat, a scrâşnit Buko von Krossig. Iar acum ne ajuți de bunăvoie? De unde această schimbare?

— Treaba mea.

---

[1] „O bucurie”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Nimic nu are de-a face cu mine”, în lb. latină, în original (n. red.).

Tybald Raabe. Fiica urâtă al lui Stietencron. Cu gâturile tăiate. Pe fund, în mâl. Negri din cauza racilor care îi copleşiseră. A lipitorilor. A ţiparilor înfăşuraţi. Şi Dumnezeu ştie ce altceva.

— Treaba mea, a repetat.

Nu a trebuit să caute mult timp. Iarba-mlaştinii, *juncus*, creştea în tufe întregi la marginea luncii umede. A adus o tulpină de ridiche sălbatică de care atârnau păstăi uscate. Le-a legat de trei ori cu fire zimţate de rogoz.

Una, două trei,
Segge, Binse, Hederich
Binde zu samene...

— Foarte bine, a spus zâmbind magicianul cărunt. Bravo, tinere. Dar e păcat de timp şi aş dori să mă întorc cât mai repede acasă. Fără supărare, am să-mi îngădui să te ajut puţin. Numai puţin, de un groş. Aşa cum spune poetul, cu puţin puterea creşte.

A aplecat băţul, a făcut cu el repede un cerc.

— *Yassar!* a rostit cu glas di gâtlej. *Quadir al-rah!*

Puterea descântecului a făcut aerul să se cutremure, unul din drumurile care porneau din Ściborowa Poręba a devenit mai luminos, mai simpatic, mai atrăgător. Totul s-a produs mai repede decât cu ajutorul amuletei, aproape instantaneu, iar lumina care emana din drum era mult mai puternică.

— Pe aici, a arătat Reynevan uitându-se la raubritterii care rămăseseră cu gurile căscate. Acesta e drumul.

— Drumul spre Kamienice, şi-a revenit primul Notker Weyrach. Bun pentru noi. Şi pentru Domnia Voastră, domnule von Sagar. Căci este în aceeaşi direcţie unde doriţi atât de mult să ajungeţi – acasă. Pe cai, *comitiva!*

— I-am văzut, a raportat Hubercik, care fusese trimis înainte ca iscoadă. Îşi stăpânea calul care dansa în loc: Sunt acolo, domnule Buko. Merg încet în şir, pe drumul spre Bardo. Vreo douăzeci de oameni, printre ei şi unii în armură grea.

— Douăzeci, a repetat oarecum îngândurat Woldan din Osiny. Hmm...

— Dar ce credeai? s-a uitat la el Weyrach. Cine credeai că l-a tăiat şi l-a înecat pe perceptor cu suita lui, ca să nu-i mai punem la socoteală pe franciscani şi pe pelerini? Tom Degeţelul?

— Banii? a întrebat la obiect Buko.

— Este un cărucior. Hubercik s-a scărpinat după ureche. O ladă...

— Asta e bine. Acolo duc groşii. Atunci după ei.

— Dar este sigur că sunt chiar ei? a întrebat Szarlej.

— Dacă mai spui ceva, domnule Szarlej... Mai bine să-mi spui dacă putem conta pe voi sau nu. Pe tine şi pe tovarăşii tăi. Ne ajutaţi?

— Şi noi ce vom avea din această recuperare? a întrebat Szarlej, privind spre vârfurile pinilor. Ce părere aveţi despre o împărţire egală, domnule von Krossig?

— Una pentru voi trei.

— De acord, demeritul nu s-a tocmit, dar sub privirile lui Reynevan şi Samson a adăugat repede: Dar fără arme.

Buko a dat din mână, după care a desprins de la şa securea, un tăiş puternic, ascuţit, cu un mâner uşor curbat. Reynevan a văzut că Notker Weyrach verifică dacă buzduganul cu lanţ se răsuceşte bine pe mâner.

— Ascultaţi, *comitiva,* a spus Buko. Deşi cei mai mulţi sunt nişte nevolnici, sunt totuşi douăzeci. Aşadar trebuie să procedăm cu cap. Vom face aşa: de aici înainte ştiu că drumul trece pe un pod peste un pârâu...

Buko nu se înşela. Drumul mergea într-adevăr pe un pod sub care, în albia îngustă, dar adâncă totuşi, curgea un pârâu ascuns în desişul arinilor, bolborosind zgomotos peste praguri. Grangurii cântau, ciocănitoarea bătea înverşunată în trunchiuri.

— Nu pot să cred, spunea Reynevan, ascuns în spatele jnepenilor. Nu pot să cred. Am devenit tâlhar. Aştept în ambuscadă...

— Taci din gură, a murmurat Szarlej. Vin...

Buko von Krossig a scuipat în palme, a luat securea, a închis viziera coifului.

— Fiţi gata! a rostit el ca din fundul butoiului. Hubercik! Eşti gata?

— Gata, domnule.

— Ştiu toţi ce au de făcut? Hagenau?

— Ştiu, ştiu.

Printre mestecenii strălucitori care se zăreau dincolo de arini, pe partea cealaltă a pârâului, licăreau culori, străluceau armele. Se auzea un cântec. Cântau *Dum iuventus floruit*, a recunoscut

Reynevan. *Cântec pe versurile lui Pierre de Blois. Îl cântam şi noi la Praga...*

— Sunt veseli, feciorii de căţea, a mormăit Tassilo de Tresckow.

— Şi eu sunt vesel când jefuiesc pe cineva, a ripostat Buko. Hubercik! Fiţi gata! Pregăteşte arcul!

Cântecul a încetat, întrerupt brusc. Lângă pod a apărut un slujitor cu glugă, ţinând o suliţă de-a curmezişul şeii. În urma lui veneau alţi trei, care purtau cămăşi de zale şi apărătoare de umeri din metal, coifuri pe cap şi arbalete pe umăr. Toţi au păşit încet pe pod. În urma lor au apărut doi cavaleri cu armură *cap à pied*[1], cu suliţele proptite în suporturile de la scări. Unul dintre ei avea pe scut o scară roşie pe fond argintiu.

— Kauffung, a mormăit Tassilo. Ce naiba?!

Copitele potcovite tropăiau pe pod, următorii trei cavaleri au urcat şi ei. În urma lor a urcat o trăsurică cu coviltir, îmbrăcată în postav bordo, trasă de o pereche de cai mici. Era cufărul cu bani, escortat de alţi arbaletrieri cu coifuri şi cămăşi de zale.

— Staţi, a mormăit Buko. Încă puţin... să coboare de pe pod... Încă puţin... Acum!

O coardă a zbârnâit, săgeata a şuierat. Calul de sub unul dintre arbaletrieri s-a ridicat în două picioare, nechezând sălbatic, s-a răsturnat, doborându-l totodată şi pe unul dintre arbaletrieri.

— Acum! a răcnit Buko, smucind calul. Pe ei! Loveşte!

Reynevan a dat pinteni calului, a ieşit dintre arini. În urma lui a sărit Szarlej.

În faţa podului lupta era în toi, în ariergarda suitei loviseră Rymbaba şi Wittram pe dreapta, Weyrach şi Woldan din Osiny pe stânga. Pădurea răsuna de urlete, nechezat de cai, trosnete, clinchete, scrâşnet de fier pe fier.

Buko von Krossig a doborât cu tăişul securii odată cu calul şi argatul cu suliţa, printr-o lovitură în stânga i-a zburat capul arbaletrierului, care se căznea să pună o săgeată în arbaletă, împroşcându-l cu sânge şi creier pe Reynevan, care trecea pe alături. Buko s-a răsucit în şa, s-a ridicat în scări şi a lovit puternic, securea a izbit umărul şi aproape că i-a retezat articulaţia cavalerului cu scara Kauffung pe scut. Pe lângă el a trecut în plin galop Tassilo de Tresckow, doborându-l de pe cal cu o lovitură amplă pe slujitorul în armură fără mâneci. Cavalerul în

[1] „Completă; din cap până-n picioare”, în lb. franceză, în original (n. red.).

armură şi mantie albastru cu alb i-a tăiat calea; s-au încleştat în scrâşnete de oțel.

Reynevan a ajuns la trăsură. Vizitiul privea fără să creadă la săgeata care îi ieşea din poală, înfiptă până la pană. Szarlej a sărit din partea cealaltă, cu un ghiont zdravăn l-a dat jos de pe capră.

— Sari sus! a strigat Szarlej. Şi mână caii!

— Atenție!

Szarlej s-a ascuns sub gâtul calului, iar, dacă ar fi întârziat o singură secundă, ar fi fost împuns de sulița cu care îl ataca de pe pod un cavaler în armură completă, cu o tablă de şah galbenă cu negru pe scut. Cavalerul a lovit calul lui Szarlej, a aruncat sulița, a luat buzduganul care atârna de o curea, dar nu a mai apucat să-l lovească cu el în creştet pe demerit. Notker Weyrach, care galopa în urma lui, l-a pocnit în coif cu îmblăciul cu buzdugan şi izbitura a răsunat ca un bubuit. Cavalerul s-a clătinat în şa. Weyrach s-a aplecat şi l-a pocnit încă o dată, în mijlocul armurii, atât de puternic, că țepii bilei de fier s-au înfipt în metal, rămânând înțepeniți. Weyrach a dat drumul îmblăciului şi a scos sabia.

— Mână! a răcnit la Reynevan, care între timp se urcase pe capră. Mână! Mână!

De pe pod s-a auzit un strigăt sălbatic, bidiviul cu glugă colorată pe cap a rupt balustrada şi s-a prăbuşit împreună cu călărețul în pârâu. Reynevan a răcnit cât îl țineau plămânii, a plesnit caii cu hățurile, căluții s-au năpustit înainte, trăsura s-a clătinat, a sărit, iar din interior, spre marea uimire a lui Reynevan, din spatele perdelei închise strâns, s-a auzit un țipăt strident. Dar nu era timp de mirare. Caii alergau la galop, trebuia să fie foarte atent ca să nu cadă de pe scândura care îi sălta sub fund. În jurul lui lupta continua înverşunată, se auzeau țipete şi scrâşnet de arme.

Din dreapta a sărit în galop un cavaler în armură grea fără coif, care se străduia să pună mâna pe hățuri. Tassilo de Tresckow l-a ajuns din urmă şi l-a tăiat cu sabia. Sângele a împroşcat şoldurile călutului.

— Mââââânăăă!

Din stânga a apărut Samson, înarmat numai cu o nuia de alun – armă, după cum s-a văzut, foarte adecvată pentru situație.

Plesniți pe spate, căluții au pornit în galop, strivindu-l pe Reynevan de spătarul caprei. Trăsura, în interiorul căreia ceva continua să țipe întruna, sărea şi se clătina ca o corabie pe valurile furtunii. Reynevan, ce e drept, nu fusese niciodată pe mare, iar

corăbii văzuse numai în tablouri, dar nu se îndoia că exact aşa, şi nu altfel, trebuie să fie acele legănări.

— Mâââânăăă!

Pe drum a apărut Huon von Sagar pe un roib dansator, a arătat drumul cu bățul şi a pornit apoi în galop pe el. Samson s-a repezit după el, trăgând de căpăstru calul lui Reynevan. Reynevan a tras de hățuri, a strigat la cai.

Drumul era plin de hârtoape. Trăsura sărea, se clătina şi țipa. În urma lor, ecourile luptei se pierdeau.

— N-a mers prea rău, şi-a dat cu părerea Buko von Krossig. Chiar binişor... Numai doi argați ucişi. Ceva obişnuit. Chiar binişor. Deocamdată.

Notker von Weyrach nu a răspuns, respira greu, îşi pipăia şoldul. De sub taşcă îi curgea sânge, o şuviță subțire se prelingea în jos pe şold. Lângă el gâfâia Tassilo de Tresckow, examinându-şi brațul stâng. Antebrațul armurii lipsea, apărătoarea de cot atârna pe jumătate ruptă, dar brațul părea întreg.

— Iar domnul Hagenau, a spus Buko, la care nu se vedeau niciun fel de răni grave, domnul Hagenau s-a descurcat foarte bine. Chiar s-a remarcat... O, Hubercik, eşti teafăr? Ha, văd că trăieşti. Unde sunt Woldan, Rymbaba şi Wittram?

— Vin şi ei din urmă.

Kuno Wittram şi-a scos coiful şi bereta de dedesubt, părul îi era ud şi încrețit. Apărătoarea de umăr era despicată şi stătea în sus; scutul era complet deformat.

— Ajutor, a strigat el, căscând gura după aer ca un peşte. Woldan e rănit...

L-au dat jos din şa pe rănit cu mare trudă, printre gemete şi urlete, i-au scos de pe cap coiful ascuțit, strâmbat, înfundat şi demontat.

— Hristoase..., a gemut Woldan. Dar ştiu că am încasat-o... Kuno, uită-te, mai am ochiul?

— Îl ai, îl ai, l-a liniştit von Wittram. Nu vezi, pentru că e plin de sânge...

Reynevan a îngenuncheat şi a început imediat să-l îngrijească. Cineva îl ajuta. A ridicat capul şi a întâlnit ochii cenuşii ai lui Huon von Sagar.

Rymbaba, care stătea alături, se strâmba de durere, pipăind o înfundătură mare dintr-o parte a platoşei de piept.

— Mi-am rupt coasta în mod sigur. Uitați-vă cum sângerez, mama ei de viață!

— Pe cine interesează, mama ei de viață, că sângerezi. Buko von Krossig şi-a scos coiful de pe cap. Mai bine spune: ne urmăreşte cineva?

— Nu... I-am ciupit binişor...

— Ne vor urmări, a spus cu convingere Buko. Mai departe, să golim trăsura. Luăm banii şi plecăm cât mai repede de aici.

S-a apropiat de vehicul, a smucit portierele tapetate cu postav. Portierele au cedat, dar numai câteva degete, după aceea s-au închis din nou. Era clar că le ține cineva dinăuntru. Buko a înjurat şi a tras mai tare. Din interior s-a auzit un țipăt.

— Ce e asta? s-a mirat strâmbându-se Rymbaba. Bani țipători? Poate că perceptorul strângea taxa în şoareci?

Buko l-a chemat în ajutor cu un gest. Împreună au smuls uşa cu atâta forță, că odată cu ea raubritterii au scos din interior şi persoana care o ținea.

Reynevan a oftat. Şi a încremenit cu ochii deschişi.

Pentru că de astă dată nu mai putea fi vorba de nicio confuzie de identitate.

De astă dată, Buko şi Rymbaba sfâşiaseră perdeaua cu cuțitele, trăseseră afară din interiorul căptuşit cu blănuri al trăsurii o a doua fată, tot blondă, ca prima, la fel de ciufulită, îmbrăcată într-o *cotehardie*[1] asemănătoare, verde cu mâneci albe, poate doar ceva mai tânără, mai scundă şi mai plinuță. Aceasta a doua, mai plinuță, era cea cu înclinații spre piuit, iar acum, îmbrâncită de Buko în iarbă, începuse să şi plângă cu suspine. Prima şedea în linişte, continua să țină uşa trăsurii şi se acoperea cu ea ca şi când ar fi fost un scut.

— Pe bastonul sfântului Dalmast..., a oftat Kuno Wittram. Ce mai e şi asta?

— Nu ceea ce voiam noi, a spus Tasssilo la obiect. Domnul Szarlej a avut dreptate. Mai întâi trebuia să ne asigurăm, după aceea să atacăm.

Buko von Krossig a coborât din trăsură. A aruncat pe jos câteva haine şi cârpe. Expresia de pe chipul lui vorbea clar despre

---

[1] Piesă de vestimentaţie specifică Evului Mediu, cea pentru femei fiind asemănătoare unei rochii lungi şi largi, încheiate cu nasturi sau un şnur în faţă, cu mâneci lungi, iar haina pentru bărbaţi fiind scurtă, până la coapsă, prevăzută cu centură, având mâneci lungi (n. red.).

rezultatele căutării. Dacă cineva nu era sigur ce şi dacă Buko găsise ceva, seria de înjurături murdare trebuia să-l convingă. Cele cinci sute de grivne scontate nu erau în trăsură.

Fetele s-au apropiat una de alta şi s-au ghemuit de frică. Cea mai înaltă îşi trăsese *cotehardie* până la glezne, observând că Notker Weyrach priveşte lacom la gambele ei zvelte. Cea mai scundă scâncea.

Buko scrâşnea din dinți, strângea mânerul cuțitului aşa de tare, că i se albiseră încheieturile mâinii. Avea o mină furioasă, era clar că se luptă cu gândurile. Huon Sagar a observat de îndată.

— E momentul să privim adevărul în față, s-a răstit el. Ai încurcat-o, Buko. Toți ați încurcat-o. Este clar că nu e ziua voastră cea mai bună. Aşadar, vă sfătuiesc să plecați acasă. Repede. Până nu aveți ocazia să vă prostiți din nou.

Buko a înjurat, de astă dată i-au ținut isonul şi Weyrach, Rymbaba, Wittram, chiar şi Woldan din Osiny, care primea îngrijiri.

— Şi ce facem cu fetele? Buko parcă de abia acum le văzuse: Le tăiem?

— Sau poate le futem?

Weyrach a rânjit pofticios.

— Domnul Huon are puțină dreptate, chiar am avut o zi proastă. Măcar să o încheiem cu ceva plăcut? Luăm fetele, găsim un stog de paie, ceva moale, şi le futem acolo pe amândouă împreună. Ce ziceți?

Rymbaba şi Wittram au râs, dar cam nesiguri. Woldan din Osiny a gemut de sub bandaje. Huon von Sagar a clătinat din cap.

Buko a făcut un pas spre fete, acestea s-a strâns una în alta şi s-au îmbrățişat strâns. Cea mai tânără a început să plângă.

Reynevan l-a apucat de mânecă pe Samson, care se pregătea deja să intervină.

— Să nu îndrăzniți, a spus.

— Ce?

— Să nu îndrăzniți să vă atingeți de ea. Pentru că puteți suferi consecințe deplorabile pentru faptele voastre. Este nobilă, şi nu una oricare. Katarzyna von Biberstein, fiica lui Jan Biberstein, domnul din Stolz.

— Eşti sigur, Hagenau? a întrerupt tăcerea lungă şi grea Buko von Krossig. Nu te înşeli?

— Nu se înşală.

Tassilo de Tresckow a ridicat de jos şi le-a arătat punga luată din trăsură; aceasta avea un blazon brodat, un corn roşu de cerb pe un fond auriu.

— Aşa este, a recunoscut Buko. Blazonul lui Biberstein. Care din ele?

— Cea mai înaltă, mai în vârstă.

— Ha!

Raubritterul s-a întors într-o parte.

— Atunci vom termina ziua cu un accent plăcut. Şi ne vom compensa pierderea. Hubercik, leag-o. Şi pune-o pe cal în fața ta.

— Am prevăzut, a spus Huon von Sagar şi şi-a încrucişat brațele. Totuşi ziua v-a oferit încă o ocazie să vă prostiți. Zău aşa, nu este prima oară când mă întreb, Buko, dacă asta e la tine ceva înnăscut sau dobândit.

— Iar tu, fătucă, a spus Buko, ignorându-l pe vrăjitor şi aplecându-se deasupra fetei mai tinere, care se ghemuise şi începuse să țipe. Tu, târfă, şterge-ți nasul şi ascultă cu atenție. Stai aici şi aşteaptă-i pe urmăritori, poate că după tine nu au trimis, dar după fata lui Biberstein în mod sigur. Şi să-i spui domnului din Stolz că răscumpărarea pentru fiica lui este de... cinci sute de grivne. Adică, mai concret, cinci sute de groşi praghezi, un fleac pentru familia Biberstein. Domnul Jan va fi anunțat în legătură cu modul de plată. Ai priceput? Uită-te la mine când îți vorbesc! Ai priceput?

Fata s-a ghemuit şi mai tare, dar a ridicat spre Buko ochii albaştri. Şi a dat din cap.

— Chiar crezi că este o idee bună? a întrebat grav Tassilo de Tresckow.

— Este. Şi am vorbit destul despre asta. La drum.

S-a întors spre Szarlej, Reynevan şi Samson.

— Iar voi...

— Noi am vrea să mergem cu voi, domnule Buko, l-a întrerupt Reynevan.

— Cum aşa?

— Am vrea să vă însoțim.

Reynevan, cu privirile ațintite la Nicolette, nu lua în seamă nici sâsâiturile lui Szarlej, nici mina lui Samson.

— Pentru mai multă siguranță. Dacă nu aveți nimic împotrivă...

— Cine a spus că nu am? a spus Buko.

— Să nu ai, a spus destul de ferm Notker Weyrach. De ce ar trebui să ai? Date fiind circumstanțele, nu este mai bine să fie cu noi? În loc să fie în urma noastră, în spatele nostru? Dacă îmi amintesc bine, voiau să meargă în Ungaria, cu noi le este în drum...

— Bine, a încuviințat din cap Buko. Mergeți cu noi. Pe cai, *comitiva*. Hubercik, păzeşte fata... Iar Domnia Voastră, domnule Huon, de ce aveți o mină aşa de acră?

— Gândeşte-te, Buko. Gândeşte-te.

Capitolul 24

În care Reynevan, în loc de Ungaria, merge la castelul Bodak din munții Złotostocki. Nu știe, dar nu va reuși să iasă de acolo decât *in omnem ventum*[1].

Mergeau spre Bardo, la început repede, uitându-se mereu în urmă, dar curând au încetinit pasul. Caii erau obosiți și starea călăreților, după cum s-a văzut, era departe de a fi bună. În șa se chircea și gemea nu numai Woldan din Osiny, cu fața puternic rănită de coiful deformat. Rănile celorlalți, deși mai puțin spectaculoase, îi făceau totuși clar să sufere. Notker Weyrach gemea, își apăsa cotul în stomac, iar Tassilo de Tresckov își căuta o poziție mai comodă. Kuno Wittram invoca sfinții cu jumătate de voce, strâmbându-se de parcă ar fi băut oțet. Paszko Rymbaba își freca un șold, înjura, scuipa în palmă și își admira scuipatul.

Dintre raubritteri, numai la von Krossig nu se vedea nimic, fie pentru că nu fusese rănit la fel de rău ca alții, fie pentru că știa să suporte durerea mai bine. Știa, de altfel, că trebuie să se oprească mereu și să-i aștepte pe tovarășii care rămâneau în urmă. Buko a decis să renunțe la drum și să meargă prin pădure. La adăpost puteau să meargă liber și fără riscul că îi va ajunge potera din urmă.

Nicolette – Katarzyna Biberstein – nu scotea nici cel mai mic sunet în timpul drumului. Deși mâinile legate și poziția pe oblâncul șeii lui Hubercik probabil că o chinuiau și o incomodau, fata nu gemea, nu se plângea deloc. Privea apatică în față, se vedea că este pe deplin resemnată. Reynevan încercase de câteva ori să stabilească un contact cu ea, dară fără efect – îi evita privirea, întorcea ochii, nu reacționa la gesturi, nu le băga în seamă sau se prefăcea că nu le bagă în seamă. Așa a fost până au trecut râul.

Au traversat Nysa la lăsarea serii într-un loc nu foarte înțelept ales, căci era numai aparent puțin adânc, însă curentul era mult mai puternic decât se așteptaseră. În mijlocul dezordinii, al țipetelor, înjurăturilor și nechezatului cailor, Nicolette a alunecat

[1] „Împotriva vântului”, în lb. latină, în original (n. red.).

de pe şa şi ar fi căzut în apă, dacă Reynevan nu ar fi fost în apropiere şi vigilent.

— Curaj, i-a şoptit el la ureche, în timp ce o ridica şi o strânge la piept. Curaj, Nicolette. Te scot de aici...

Fata i-a răspuns puternic la îmbrăţişare. Mirosea a mentă şi a obligeană.

— Hei! a strigat Buko. Tu! Hagenau! Las-o în pace! Hubercik!

Samson s-a apropiat de Reynevan, i-a luat-o pe Nicolette din braţe, a ridicat-o ca pe un fulg şi a pus-o în faţa sa.

— Am obosit să o duc, domnule! i-a spus Hubercik lui Buko. Să mă mai schimbe puţin uriaşul!

Buko a înjurat, dar a dat din mână. Reynevan îl privea cu o ură crescândă. Nu prea credea în monştri acvatici care bântuie noaptea în vârtejurile adânci din apropiere de Bardo, dar acum ar fi dat foarte mult ca unul dintre aceşti monştri să-şi facă apariţia din străfundurile râului şi să-l înghită pe raubritter împreună cu roibul lui.

— Într-o anumită privinţă, trebuie să mă înclin în faţa ta, a spus cu jumătate de voce Szarlej, care plescăia prin apă alături de el. În compania ta nu te poţi plictisi.

— Szarlej... Îţi datorez...

— Îmi datorezi multe, nu neg, demeritul a tras de căpăstru. Dar dacă aveai de gând să-mi dai explicaţii, scuteşte-mă! Am recunoscut-o. La turnirul de la Ziębice ai stat cu ochii zgâiţi la ea ca viţelul la poartă nouă, mai târziu ea ne-a avertizat că au de gând să te ucidă la Stolz. Pun pariu că ai mai multe datorii la ea. Ţi-a prezis cineva că pierzania ta vor fi femeile? Şi că eu voi fi primul?

— Szarlej...

— Nu te obosi, l-a întrerupt demeritul. Înţeleg. Datoria recunoştinţei, plus o mare afecţiune, ergo, iată că trebuie să ne punem iarăşi pielea în joc, iar Ungaria este tot mai departe şi mai departe. E greu de făcut ceva. Te rog un singur lucru: gândeşte-te înainte să începi să faci ceva. Poţi să-mi promiţi?

— Szarlej... eu...

— Ştiam eu. Ai grijă, taci! Se uită la noi. Şi mână calul! Mână, că te ia curentul!

Spre seară au ajuns la poalele Munţilor de Aur, Reichenstein, la marginea de nord-vest a zonei de frontieră dintre Rychleby şi Jesionik. Intenţionau să facă popas în aşezarea de pe malul râului

Bystra care cobora din munţi, să-şi refacă forţele, dar ţăranii de acolo s-au arătat neprimitori – adică nu s-au lăsat jefuiţi. Din spatele baricadei care apăra intrarea de pe potecă, au ţâşnit săgeţi împotriva raubritterilor, iar feţele încrâncenate ale ţăranilor înarmaţi cu furci şi coase nu îi îndemnau să ceară ospitalitate cu forţa. Primul care a întors calul a fost Tassilo de Tresckow, după el s-a grăbit Rymbaba, de obicei, foarte înflăcărat. Notker von Weyrach s-a întors chiar fără să arunce niciun cuvânt urât în direcţia satului.

— Netrebnici blestemaţi, i-a ajuns din urmă Buko Krossig. Ar trebui să facem ca tatăl meu, cel puţin o dată la cinci ani, să le dărâmăm cocioabele, să ardem tot şi să lăsăm pământul gol. Altfel turbează. Dacă sunt îndestulaţi se strică la cap. Devin îngâmfaţi.

Se înnora. Dinspre sat venea fumul. Câinii lătrau.

— În faţa noastră este Pădurea Neagră, i-a avertizat din Buko din fruntea convoiului. Ţineţi-vă aproape! Nu rămâneţi în urmă! Atenţie la cai!

Avertismentul a fost luat în serios. Pentru că şi Pădurea Neagră, complexul des, ud şi înceţoşat de fagi, arini şi carpeni părea foarte serios. Atât de serios, că te treceau fiori pe spinare. Se simţea dintr-odată că acolo, în desiş, pândeşte ceva rău.

Caii fornăiau, scuturau din cap.

Un schelet cu oase albite care zăcea chiar la marginea drumului nu a trezit senzaţie.

Samson al Mierii murmura încetişor:

Nel mezzo del cammin di nostra vita
mi ritrovai per una selva oscura
ché la diritta via era smarrita...[1]

— Dante acesta mă urmăreşte, a explicat el, văzând privirea lui Reynevan.

— Şi se potriveşte foarte bine, s-a băgat în vorbă şi Szarlej. Drăgălaşă pădurice, n-am ce spune... Să mergi aşa, de unul singur... Pe întuneric.

— Nu vă sfătuiesc, a spus Huon von Sagar, apropiindu-se de ei. Sunt ferm împotrivă.

---

[1] „Pe când e omu-n miezul vieţii lui / m-aflam într-o pădure-ntunecată, / căci dreapta mea cărare mi-o pierdui.”, Dante Alighieri, *op. cit.,* Cântul I, 1 – 3, p. 67.

Mergeau în sus, pe o pantă din ce în ce mai abruptă. Codrul se terminase, se terminase şi făgetul, sub copitele cailor scrâşneau calcarul şi gnaisul, răsuna bazaltul. Pe marginile şanțurilor se înălțau stânci cu forme fantastice. Se lăsa amurgul, se întuneca repede, din cauza norilor, un alt val negru se rostogolea dinspre nord.

La porunca expresă a lui Buko, Hubercik a preluat-o pe Nicolette de la Samson. Iar Buko, care mersese tot timpul în frunte, le-a predat conducerea lui Weyrach şi de Tresckow, iar el călărea acum în apropierea slujitorului şi a prizonierei.

— La naiba..., a mormăit Reynevan spre Szarlej, care călărea alături de el. Trebuie să o eliberez... Dar omul bănuieşte în mod clar ceva! O păzeşte, iar pe noi ne urmăreşte tot timpul... De ce?

— Poate pentru că s-a uitat la mutra ta? a răspuns încet Szarlej, iar Reynevan a constatat consternat că acela nu era Szarlej. Mutra ta, care este o oglindă atât a sentimentelor, cât şi a intențiilor tale.

Reynevan a înjurat în barbă. Era deja destul de întuneric, dar confuzia nu se datora numai acestuia. Vrăjitorul cărunt recursese în mod clar la magie.

— O să mă dai de gol?

— Nu, a răspuns după o clipă magicianul. Dar dacă vei dori să faci o prostie, te voi opri chiar eu. Ştii că pot. Deocamdată nu face prostii. Şi vom vedea la fața locului...

— Care loc?

— Acum este rândul meu.

— Poftim?

— E rândul meu să pun întrebări. Ce, nu ştii regulile jocului? Nu ați jucat aşa la universitate? *Quaestiones de quodlibet?*[1] Ai întrebat primul. Acum e rândul meu. Cine este uriaşul acela căruia îi spuneți Samson?

— Este tovarăşul şi prietenul meu. De fapt, de ce nu îl întrebi chiar pe el? Ascuns sub un camuflaj magic.

— Am încercat, a recunoscut fără să se jeneze vrăjitorul. Dar n-a mers. A recunoscut camuflajul imediat. De unde l-ați cules?

— De la mănăstirea benedictinilor. Dar, dacă jucăm *quodlibet*, acum e rândul meu. Ce face vestitul Huon von Sagar în *comitiva* lui Buko von Krossig, raubritterul din Silezia?

---

[1] „Întrebări despre orice", în lb. latină, în original (n. red.).

— Ai auzit de mine?

— Cine nu a auzit de Huon von Sagar? Şi despre Matavermis, descântecul puternic, care în 1412 a salvat de lăcuste câmpiile de pe Weser?

— Nu au fost chiar aşa de multe lăcuste, a spus modest Huon. Cât despre întrebarea ta... Îmi asigur în felul acesta masa, protecția şi locuința la un oarecare nivel. Fireşte, cu prețul anumitor concesii.

— Referitoare uneori la mustrările de conştiință?

— Reinmar de Bielau – vrăjitorul l-a uimit pe Reynevan prin cunoştințele sale jocul întrebărilor nu este o dispută despre etică. Dar îți voi răspunde: uneori, da, desigur. Conştiința este la fel ca şi trupul: poate fi rănită. Şi orice băț are două capete. Eşti mulțumit de răspunsuri?

— Atât de mulțumit, că nu mai am alte întrebări.

— Atunci am câştigat eu.

Huon von Sagar a îndemnat calul negru.

— Cât de spre fată... Păstrează-ți sângele-rece şi nu face prostii. Ți-am spus, vom vedea la fața locului. Şi aproape am ajuns. În fața noastră este Czeluść. Ține-te bine, avem de lucru.

A trebuit să se oprească. Drumul întortocheat care urca pieptiş dispăruse parțial într-o îngrămădire de stânci, apărută ca urmare a unei alunecări de teren, era întrerupt şi ducea în prăpastie. În prăpastie era o ceață cenuşie care nu permitea aprecierea adevăratei adâncimi. De partea cealaltă clipeau luminițe slabe, care scoteau în evidență contururile unor clădiri.

— Jos de pe cai, a ordonat Buko. Domnule Huon, vă rugăm.

— Țineți caii.

Magicianul s-a oprit la marginea stâncilor, a ridicat bățul cocârjat.

— Țineți-i bine!

A clătinat bățul, a strigat descântecul, din nou ca la Ściborowa Poręba, ceva care suna arăbeşte, dar mult mai lung, nedesluşit şi complicat, la fel şi în intonație. Caii au fornăit, s-au dat înapoi, au bătut puternic din copite.

A venit un val de frig, dintr-odată a căzut peste ei o suflare înghețată. Gerul îi muşca de obraji, le lipea nările, le înlăcrima ochii, le usca dureros respirația din gâtlej. Temperatura a scăzut brusc, erau ca interiorul unei sfere care parcă sugea frigul întregii lumi.

— Țineți... caii...

Buzo şi-a acoperit fața cu mănuşa. Woldan din Osiny a gemut, ținându-se de capul bandajat. Reynevan simțea cum degetele strânse pe curelele căpăstrului i se chircesc şi îşi pierd sensibilitatea.

Frigul întregii lumi, atras de vrăjitor, până atunci doar simțit, a devenit dintr-odată vizibil, a luat forma unui arc luminos întins pe deasupra prăpastiei. Arcul de lumină s-a umplut mai întâi de fulgi de zăpadă, apoi a devenit de un alb orbitor. S-a auzit un pocnet, un crescendo scrâşnit, care a atins punctul culminant într-un acord tânguitor ca al unui clopot de sticlă.

— Te..., a început Rymbaba.

Şi nu a mai continuat. Deasupra prăpastiei se întindea un pod. Un pod de gheață, sclipitor şi strălucitor ca un briliant.

— Înainte.

Huon von Sagar a smucit energic de căpăstrul calului şi l-a apucat de zăbală.

— Să trecem.

— Dar o să țină? Nu crapă?

— Cu timpul va crăpa, a ridicat din umeri magicianul. Nu este deloc un lucru trainic. Orice clipă de întârziere măreşte riscul.

Notker Weyrach nu a mai pus alte întrebări, a tras grăbit calul în urma lui Huon. După el a intrat pe pod Kuno Wittram, următorul a fost Rymbaba. Potcoavele răsunau pe gheață cu un ecou ca de sticlă lovită.

Văzând că Hubercik nu se descurcă şi cu calul, şi cu Katarzyna Biberstein, Reynevan i-a sărit în ajutor, dar Samson a ajuns înaintea lui şi a luat fata în brațe. Buko Krossig se ținea aproape, cu privirile atente şi mâna pe mânerul pumnalului. *Simte totul cu nasul,* şi-a spus Reynevan. *Ne suspectează.*

Podul care răspândea frig răsuna sub copitele cailor. Nicolette s-a uitat în jos şi a gemut încetişor. Reynevan a privit la rându-i şi şi-a înghițit saliva. Prin gheața de cristal se vedeau ceața de pe fundul prăpastiei şi vârfurile molizilor care ieşeau din ea.

— Mai repede! îi îndemna din fruntea convoiului Huon von Sagar. Ca şi când ar fi ştiut.

Podul s-a cutremurat, a început să se albească sub ochii lor, să-şi piardă transparența. În multe locuri apăruseră liniile lungi ale crăpăturilor.

— Mai repede, mai repede, la dracu' – l-a îmboldit Reynevan pe Tassilo de Tresckow, care îl conducea pe Woldan.

Caii mânați de Szarlej, care încheia convoiul, fornăiau. Animalele erau din ce în ce mai neliniştite, se fereau, băteau din copite. Şi cu fiecare bătaie, în pod apăreau alte crăpături. Construcția tremura şi gemea. Primele fragmente desprinse au zburat în jos.

Reynevan a reuşit în cele din urmă să privească sub picioare şi a zărit cu o nespusă uşurare pietre, fragmente de stâncă, vizibile prin blocul de gheață. Toți erau de partea cealaltă.

Podul a scrâşnit, a scârțâit, a bubuit cu zgomot de sticlă spartă, s-a sfărâmat în milioane de fragmente strălucitoare, care zburau în jos şi cădeau fără zgomot în abisul de ceață. Reynevan a oftat zgomotos, în corul altor oftaturi.

— Aşa face întotdeauna, a spus cu jumătate de gură Hubercik, care stătea alături. Adică domnul Huon. Numai vorbeşte aşa. Nu era nicio primejdie, podul ține, întotdeauna se prăbuşeşte după ce trece ultimul om. Indiferent câți ar trece. Domnului Huon îi place să ne necăjească.

Szarlej şi-a rezumat în câteva cuvinte scurte părerea şi despre Huon, şi despre simțul umorului acestuia. Reynevan s-a uitat în jur. A văzut un zid înalt, crenelat. O poartă deasupra căreia se înălța o gheretă de pază pătrată. Şi, deasupra tuturor, un turn.

— Castelul Bodak, le-a explicat Hubercik. Suntem acasă.

— Aveți o cale de acces cam nesigură spre casă, a remarcat Szarlej. Ce faceți când magia nu funcționează? Înnoptați afară?

— Da de unde! Mai este şi un alt drum, de la Kłodzko, uite, merge pe acolo. Dar pe acolo e mai departe, ho, ho, ar fi trebuit să o luăm pe la nord...

În timp ce Szarlej stătea de vorbă cu slujitorul, Reynevan a făcut un schimb de priviri cu Nicolette. Fata era speriată, ca şi când de abia acum, când văzuse castelul, şi-ar fi dat seama de gravitatea situației. Pentru prima oară, după cum se pare, semnalul din ochii lui Reynevan îi adusese uşurare şi alinare. Acest semnal îi spunea: *Nu te teme. Şi ține-te bine. Te eliberez de aici, îți jur.*

Poarta s-a deschis scrâşnind. În spatele ei era o curte nu prea mare. În loc de bună ziua, Buko von Krossig le-a tras câteva înjurături argaților că întârziaseră şi i-a pus la treabă, să se ocupe de cai, de arme, de baie, de mâncare şi de băutură. Pe toți laolaltă şi pe fiecare în parte, imediat, vioi, într-un picior.

— Bine ați venit la mine în *patrimonium*[1], domnilor, le-a spus raubritterilor. La castelul Bodak.

Formoza von Krossig trebuie să fi fost cândva o femeie frumoasă. Ca majoritatea femeilor nobile, după ce trecuseră anii tinereții, se transformase într-o babornință urâcioasă. Comparată probabil cândva cu un mesteacăn tânăr, silueta ei de astăzi se asocia mai degrabă cu o mătură veche. Tenul, care fără îndoială în complimentele primite cândva era comparat cu o piersică, acum era uscat şi plin de pete, se întindea pe oase ca pe un calapod de cizmar, scoțând în evidență nasul, complimentat fără îndoială odinioară ca sexy, dar care acum semăna îngrozitor de mult cu un nas de vrăjitoare –, în Silezia multe babe fuseseră înecate în râuri şi în iazuri din cauza unor nasuri mult mai mici şi mult mai puțin coroiate.

Ca majoritatea femeilor cândva frumoase, Formoza von Krossig se încăpățâna să nu ia în considerare acel „cândva” şi nu accepta faptul că primăvara vârstei trecuse ireversibil. Şi că se apropie iarna. Iar aceasta se vedea mai ales în felul în care se îmbrăca. Toată îmbrăcămintea ei, de la condurii de un roz grețos până la toca de culoarea ficusului, jartiera albă delicată, un *couvrechef*[2] de muselină, rochia ajustată indigo-deschis, un surcote[3] stacojiu de brocart – totul se potrivea mai curând unei adolescente.

În plus, când se întâlnea cu bărbați, Formoza von Krossig devenea instinctiv seducătoare. Efectul era copleşitor.

— Îți intră un oaspete în casă – Dumnezeu îți vine în casă.

Formoza von Krossig le-a zâmbit lui Szralej şi Notker Weyrach, arătându-şi dantura foarte îngălbenită.

— Vă urez bun-venit, domnilor, în castelul meu. În sfârşit, te-ai întors, Huon. Mi-a fost tare, tare dor de tine.

Din cele câteva cuvinte şi fraze auzite în timpul călătoriei, Reynevan reuşise să-şi alcătuiască o imagine a situației. Fireşte, nu foarte precisă. Şi nici prea detaliată. De pildă, nu putea să ştie că Formoza von Pannewitz adusese ca zestre castelul Bodak, căsătorindu-se din dragoste cu Otton vor Krossig, urmaşul sărac,

[1] „Proprietate”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] Obiect de vestimentaţie care acoperă capul, bonetă.
[3] Vestă largă, fără mâneci, lungă până la pământ, purtată peste toate celelalte veşminte.

dar mândru al ministerialilor[1] franconi. Iar Buko, fiul ei şi al lui Otton, ocolise adevărul atunci când numise castelul patrimonium al său. Ar fi fost mai potrivită deşi prematură, denumirea de *matrimonium*[2]. După moartea soțului, Formoza nu-şi pierduse averea şi nici acoperişul de deasupra capului, datorită familiei, puternicii domni Pannewitz din Silezia. Şi, sprijinită de domnii Pannewitz, rămăsese adevărata stăpână a castelului până la moarte.

Despre legătura dintre Formoza şi Huon von Sagar, Reynevan mai auzise una şi alta în timpul călătoriei – suficient de mult ca să se orienteze în situație. Dar iarăşi, în mod clar, prea puțin pentru a şti că vrăjitorul urmărit şi fugărit de Inchiziția arhiepiscopiei din Magdeburg fugise în Silezia, la rude – familia Sagar avea la Krosno un domeniu dăruit încă de Boleslav cel Chel. Apoi a reieşit cumva că Huon a cunoscut-o pe Formoza, văduva lui Otton von Krossig, adevărata proprietară pe viață a castelului Bodak. Formoza pusese ochii pe vrăjitor. Şi, de atunci, el locuise la castel.

— Mi-a fost tare dor, a repetat Formoza, ridicându-se pe vârfurile condurilor roz şi sărutându-l pe vrăjitor pe obraz. Du-te să te schimbi, dragul meu. Iar pe domni îi poftesc, poftiți...

De deasupra căminului, privea la masa mare de stejar care ocupa mijlocul încăperii mistrețul din blazonul familiei Krossig, stând pe scutul heraldic afumat şi acoperit cu o pânză uriaşă de păianjen alături de ceva greu de identificat. Pe pereți atârnau piei de animale şi arme, dar niciuna nu părea să poată fi folosită. Un perete era ocupat de o tapiserie flamandă țesută în Arras care îi înfățişa pe Avraam, Isac şi berbecul încurcat în tufiş.

Comitiva îmbrăcată în *haqueton*-uri care purtau amprentele armelor s-a aşezat la masă. Atmosfera, la început mohorâtă, a fost ameliorată întru câtva de butoiaşul adus la masă. Şi s-a stricat din nou când s-a întors Formoza de la bucătărie.

— Am auzit eu bine? a întrebat ea cu o voce cumplită, arătând spre Nicolette. Buko? Ai răpit-o pe fiica domnului de la Stolz?

— I-am spus feciorului de târfă să nu trăncănească... Măscărici nenorocit, nu poate să-şi țină gura nici cât ai spune Tatăl Nostru... Hmm... Tocmai voiam să vă spun, doamnă mamă. Şi să vă explic totul. Aşa s-a întâmplat că...

---

[1] În Evul Mediu, în Sfântul Imperiu German, cavaleri ridicaţi din rândul iobagilor şi plasaţi în posturi de răspundere, fără a fi consideraţi complet liberi.

[2] „Căsătorie”, în lb. latină, în original (n.red.).

— Cum s-a întâmplat ştiu, i-a retezat vorba Formoza, evident bine informată. Ce nătărău! Ați irosit o săptămână şi cineva v-a suflat prada de sub nas... De tineri nu mă mir, dar că Domnia Voastră, domnule Weyrach... Bărbat matur, chibzuit...

I-a zâmbit lui Notker, acesta a lăsat ochii în jos şi a înjurat fără cuvinte. Buko a vrut să spună ceva cu voce tare, dar Formoza l-a amenințat cu degetul.

— Şi, în final – a continuat Formoza –, netotul o răpeşte pe fiica lui Jan Biberstein. Buko! Ți-ai pierdut mințile?

— Mai bine ne-ai da mai întâi să mâncăm, mamă, a spus furios raubritterul. Stăm aici la masă ca pe spini, flămânzi, însetați, mai mare ruşinea față de oaspeți. De când sunt asemenea obiceiuri în familia Krossig? Dați-ne de mâncare şi despre afaceri vorbim după aceea.

— Mâncarea se pregăteşte, imediat va fi servită. Iar băutura s-a adus deja. Pe mine să nu mă înveți tu care sunt obiceiurile. Iertați, cavalerilor! Iar pe Domnia Voastră, preacinstite domn, nu vă cunosc... Nici pe dumneata, tinere domn...

— Acest domn doreşte să i se spună Szarlej, şi-a amintit Buko de obligațiile gazdei. Iar acest tinerel este Reinmar von Hagenau.

— Aha. Urmaş al vestitului poet?

— Nu.

Huon von Sagar s-a întors, îmbrăcat într-o *houppelande* largă cu un guler lat de blană. Şi s-a văzut imediat cine se bucură de favoarea doamnei castelane. Huon a primit imediat un pui fript, o farfurie cu plăcinte şi o cupă de vin, servite de însăşi doamna Formoza. Vrăjitorul a început imediat să mănânce fără sfială, disprețuind cu un aer superior privirile înfometate ale celorlalți comeseni. Din fericire, nici ceilalți nu au mai aşteptat mult timp. Spre bucuria generală, la masă a venit precedată de un val de aromă încântătoare o tavă cu tocăniță de porc înăbuşit cu stafide. După ea a apărut alta cu friptură de oaie cu şofran, apoi a treia, plină de mâncăruri pregătite din diverse soiuri de vânat, toate acestea însoțite de oale cu caşă. Cu nu mai puțină bucurie au fost întâmpinate urcioarele care conțineau – aşa cum s-a verificat pe loc – mied şi vin dulce unguresc.

Oamenii au început să mănânce într-o tăcere demnă, întreruptă numai de scrâşnetul dinților şi de toasturile rostite din când în când. Reynevan mânca şi el, cu grijă şi cu măsură, aventurile din ultima lună îl învățaseră ce consecințe neplăcute poate avea lăcomia după o foame prelungită. Nutrea speranța ca la

castelul Bodak nici slugile să nu fie uitate, iar Samson să nu fie condamnat să postească.

Mâncatul a mai durat un timp. În sfârşit, Buko von Krossig şi-a dat drumul la curea şi a râgâit.

— Acum – a spus Formoza, considerând pe bună dreptate că acesta fusese semnalul care încheia primul fel – poate că a venit şi timpul să discutăm despre afaceri. Deşi mi se pare că nu avem despre ce discuta. Căci fiica lui Biberstein este o afacere proastă.

— Afacerile, doamnă mamă, a spus Buko, căruia vinul unguresc îi dăduse în mod vizibil curaj – sunt treaba mea, cu tot respectul. Eu merg la muncă, eu aduc de toate la castel. Munca mea îi hrăneşte şi îi îmbracă pe toți. Eu îmi pun viața în primejdie, dacă din voia lui Dumnezeu voi păți vreodată ceva, o să vedeți ce rău o să vă fie! Atunci să nu vă mirați!

— Ia uitați-vă, a spus Formoza, proptindu-şi mâinile în şolduri şi întorcându-se spre raubritteri. Ia priviți numai cum se umflă în pene tinerelul acesta al meu! El mă hrăneşte şi mă îmbracă, îmi vine să mor de râs! Frumos aş arăta dacă m-aş bizui numai pe el. Din fericire, aici la Bodak este o pivniță adâncă, iar în ea sunt cufere, şi în cufere, ceea ce a pus acolo părintele tău, copile, şi frații tăi, Dumnezeu să-i odihnească. Ei ştiau să aducă pradă acasă, ştiau să nu se facă de râs. Nu răpeau fiicele magnaților, ca nişte nătărăi... Ştiau ce fac...

— Şi eu ştiu ce fac! Domnul de la Stolz va plăti răscumpărarea...

— Nu mai spune! i-a retezat vorba Formoza. Biberstein? Să plătească? Eşti un prost! O să-i pună cruce fetei, dar o să te înhațe pe tine ca să se răzbune. S-a mai întâmplat aşa ceva şi în Luzacia, ai şti şi tu, dacă ai avea urechi să asculți! Ai ține minte ce a pățit Wolf Schlitter, când i-a făcut o figură asemănătoare lui Friedrich Biberstein, domnul de la Żarach. Cu ce monedă i-a plătit domnul de la Żarach.

— Am auzit, a spus indiferent Huon von Sagar. Vestea s-a răspândit până departe. Oamenii lui Biberstein l-au prins pe Wolf, l-au străpuns cu sulițele ca pe un animal, l-au castrat, i-au scos mațele. După aceea în Luzacia se spunea aşa: i-a mers Lupului cât i-a mers, până a nimerit în Cornul Cerbului, atunci a văzut ce rău împunge...

— Domnule, domnule von Sagar, l-a întrerupt nerăbdător Buko – asta nu este nicio noutate pentru mine, Domnia Voastră ați auzit tot, ştiți tot, puteți tot. Poate că în loc să depănăm

amintiri ar fi mai bine să ne arătaţi arta voastră medicală. Domnul Woldan geme de durere, Paszko Rymbaba sângerează din plin, are toate oasele rupte, aşadar poate în loc să faceţi pe înţeleptul, mai bine ne preparaţi vreo pomadă? De ce aveţi atelier în turn? Numai ca să chemaţi diavolul?

— Ai grijă cu cine vorbeşti! s-a înfuriat Formoza, dar vrăjitorul a potolit-o cu un gest.

— În fond, se cuvine să-i alinăm pe cei care suferă, a spus el ridicându-se de la masă. Domnul Reinmar Hagenau binevoieşte să mă ajute?

— Fireşte. Reynevan s-a sculat şi el: E limpede, domnule von Sagar.

Au plecat împreună.

— Amândoi sunt vrăjitori, a mormăit în urma lor Buko. Cel bătrân şi cel tânăr. Lucrarea diavolului.

Atelierul vrăjitorului se afla în încăperea cea mai de sus şi, hotărât lucru, cea mai friguroasă din tot turnul, de la ale cărei ferestre, dacă nu ar fi fost deja întuneric, s-ar fi văzut cu siguranţă o mare parte din Valea Kłodzko. Aşa cum a apreciat cu ochi de cunoscător Reynevan, atelierul era dotat modern. Spre deosebire de magicienii şi alchimiştii mai vechi, cărora le plăcea să-şi transforme atelierele în depozite de fel de fel de gunoaie, vrăjitorii moderni preferau laboratoarele amenajate şi dotate în mod spartan – numai cu ceea ce era necesar. Pe lângă aspectul ordonat şi estetic, acest aranjament avea şi avantajul că uşura fuga. Alchimiştii moderni ameninţaţi de Inchiziţie trăiau conform principiului *omnia mea mecum porto*[1], fără să privească însă cu părere de rău în urmă la bunurile mobile abandonate. Magicienii şcolii tradiţionale îşi apărau până în ultima clipă crocodilii împăiaţi, dinţii de peşte uscaţi, homunculii, şerpii în spirt, bezoarele şi mandragorele – şi sfârşeau pe rug.

Huon von Sagar a scos din dulap o butelcuţă învelită în împletitură de paie şi a umplut două păhărele cu un lichid rubiniu. Mirosea a miere şi a vişine, fără îndoială că era lichior de vişine.

— Stai jos, Reinmar von Bielau, a spus Huon şi i-a arătat un scaun. Să bem. Nu avem nimic de făcut. Am o rezervă mare de unsoare cu camfor pentru vânătăi, căci aşa cum bănuieşti, este un

[1] „Toate ale mele le duc cu mine”, în lb. latină, în original (n. red.).

medicament foarte căutat la Bodak, mai bine decât acesta merge numai decoctul care vindecă mahmureala. Te-am invitat aici pentru că doream să stăm de vorbă.

Reynevan a privit în jur. Îi plăcea instrumentarul de alchimist al lui Huon, care încânta privirea cu ordinea şi curăţenia lui. Îi plăceau alambicul şi atanorul[1], îi plăceau flacoanele de elixiruri şi filtre frumos aliniate şi prevăzute cu etichete. Dar cel mai mult l-au încântat cărţile.

Pe pupitru stătea deschis – se vedea că este citit – *Necronomicon* al lui Abdul Alhazred[2], Reynevan l-a recunoscut imediat, avea şi el acelaşi exemplar la Oleśnica. Alături, pe masă stăteau alte grimoare vrăjitoreşti cunoscute – *Grand Grimoaire, Statutele Papei Onoriu, Clavicula Salomonis, Liber Yog-Sothothis, Lemegeton,* precum şi *Picatrix*, cu a cărui cunoaştere se lăudase de curând Szarlej. Mai erau şi alte tratate de medicină şi de filosofie pe care le cunoştea: *Ars parva* a lui Galen, *Canon medicinae* a lui Avicenna, *Liber medicinalis ad Almansorum* a lui Razes, *Ekrabaddin* al lui Sabur ben Sahla, *Anathomia* lui Mondin da Luzzi, *Zoharul* cabaliştilor, *De principiis* a lui Origenes, *Confesiuni,* de Sfântul Augustin, *Summa...* a lui Toma de Aquino.

Şi erau acolo, se înţelege, şi opera magna ale ştiinţei alchimiei: *Liber lucis Mercuriorum* a lui Raymundus Lullus, *The mirrour of alchimie* de Roger Bacon, *Heptameronul* lui Pietro d'Abano, *Le livre des figures hiéroglyphiques* a lui Nicolas Flamei, *Azoth* al lui Basilius Valentinus, *Liber de secretis naturae* a lui Arnaud de Ville-Neuve, ba chiar şi adevărate rarităţi: *Grimorium verum, De vermis mysteriis*[3]*, Theosophia pneumatica, Liber Lunae* – ba chiar şi vestitul *Dragon Roşu*.

— Sunt onorat, a spus Reynevan sorbind puţin din lichiorul de vişine, că vestitul Huon von Sagar a dorit să stea de vorbă cu mine. Pe care m-aş fi aşteptat să-l găsesc oriunde, dar nu...

— Dar nu la castelul unor raubritteri, a încheiat Huon fraza. Ce să-i faci, aşa a decis soarta. Aici am tot ce-mi place. E linişte, pace, lume puţină, Inchiziţia cu siguranţă a uitat de mine, a uitat şi un anume distins Gunter von Schwarzburg, arhiepiscop de

---

[1] Cuptor folosit în alchimie pentru a furniza o căldură uniformă şi constantă.

[2] Este clară influenţa lui H.P. Lovecraft (n. a.).

[3] Deşi este folosită în câteva dintre povestirile lui Lovecraft şi reprezintă un „canon bibliografic" al mitului Cthulhu, *De vermis...* , cu tot respectul, a fost inventat de Robert Bloch (n. a.).

Magdeburg, cândva foarte pornit împotriva mea, ferm decis să mă răsplătească iute cu rugul pentru că am salvat ţara de lăcuste. După cum vezi, am aici un atelier, mai experimentez câte puţin, mai scriu câte puţin... Uneori, ca să iau aer şi să mă recreez, mai ies cu Buko la o expediţie haiducească. În general...

Vrăjitorul a oftat greu.

— În general, se poate trăi.

Reynevan şi-a înfrânat politicos curiozitatea, dar era clar că Huon era pus pe mărturisiri.

— Formoza – a strâmbat din buze – ai văzut şi tu cum este: *exsiccatum est faenum, cecidit flos*[1]. Baba are cincizeci şi cinci de ani, dar în loc să bolească, să se văicărească şi să aibă grijă de grajdul popii, strigă mereu, iapa bătrână, s-o fut fără încetare, dimineaţa, seara, ziua, noaptea, în poziţii din ce în ce mai ingenioase, îmi distruge stomacul, căţeaua bătrână, şi rinichii cu afrodiziace. Dar trebuie s-o mulţumesc pe babă. Dacă nu fac faţă în dormitor, îi pierd bunăvoinţa şi atunci Buko mă alungă imediat de aici.

Reynevan nu a comentat nimic nici de astă dată. Vrăjitorul i-a aruncat o privire rapidă.

— Deocamdată, a continuat, Buko Krossig mă respectă, dar ar fi o nesăbuinţă să-l subapreciez. Desigur, e un netot, dar în intenţiile lui rele este uneori atât de ingenios şi de întreprinzător, că te trec fiori. Acum, şi în treaba asta cu tânăra Biberstein, are ceva în minte, de asta sunt convins. De aceea m-am hotărât să te ajut.

— Domnia Voastră? Pe mine? De ce?

— De ce, de ce. Pentru că nu-mi convine ca Jan Biberstein să înceapă un asediu aici, iar Inchiziţia să dezgroape numele meu din arhive. Pentru că am auzit numai vorbe bune despre fratele dumitale. Pentru că nu mi-au plăcut liliecii pe care i-a trimis cineva împotriva dumitale şi a tovarăşilor dumitale în Pădurea Cisterciană. *Tandem* pentru că, Toledo *alma mater nostra est*[2], nu vreau să o sfârşeşti rău, confrate al meu întru arcane. Şi poţi să o sfârşeşti rău. De tânăra Biberstein te leagă ceva, nu poţi să ascunzi asta, nu ştiu dacă este o afecţiune mai veche sau la prima vedere, dar ştiu că *amantes amentes*[3]. Pe drum ai fost cât pe-aici

---

[1] „Iarba se usucă, floarea cade”, Isaia 40, 7.

[2] „Este patria noastră”, în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Iubiţii sunt nesăbuiţi”, în lb. latină, în original (n. red.).

s-o răpeşti şi să porneşti cu ea în galop şi aţi fi pierit fără îndoială amândoi în Pădurea Neagră. Şi acum la fel, când treburile se complică, eşti gata s-o iei şi să sari peste ziduri. Am greşit mult?

— Nu mult.

— Am spus – vrăjitorul a zâmbit din colţul gurii – *amantes amentes*. Da, da, viaţa este un adevărat Turn al Nebunilor. În paranteză, ştii ce zi e astăzi? Mai degrabă, ce noapte?

— Nu tocmai. Mi s-au cam amestecat datele în cap...

— Datele sunt mai puţin importante, calendarele ne înşală. Mai important este că astăzi este echinocţiul de toamnă. *Aequinoctium autumnalis*.

S-a ridicat, a scos de sub masă o placă de stejar sculptată, aproape de doi coţi lungime şi puţin mai mult de un cot înălţime. A pus-o lângă uşă. A scos din dulap un urcior de lut, legat în piele de viţel, prevăzut cu o etichetă.

— În vasul acesta păstrez suficientă unsoare, a spus. O mixtură preparată după reţete clasice. *Recipe*, după cum vezi e scrisă pe hârtiuţă. *Solatium dulcamara, solatium niger*, aconit, cinci-degete, frunze de plop, sânge de liliac, cucută, mac roşu, portolac, ţelină sălbatică... Singurul lucru pe care l-am schimbat este unsoarea. Am înlocuit untura topită provenind de la un copil nebotezat recomandată de *Grimorium Verum* cu ulei de floarea-soarelui. Este mai ieftin şi mai durabil.

— Asta este..., Reynevan a înghiţit în sec, este ceea ce cred eu?

— Nu închid niciodată uşile laboratorului, a spus vrăjitorul, ca şi când nu ar fi auzit întrebarea, iar la ferestre, după cum vezi, nu sunt zăbrele. Unsoarea o las aici, pe masă. Cum se aplică ştii cu siguranţă. Te sfătuiesc să o aplici cu economie, produce efecte secundare.

— Dar este, în general... sigură?

— Nimic nu este sigur.

Huon von Sagar a ridicat din umeri.

— Nimic. Totul este teorie. Şi aşa cum spune unul dintre cunoscuţii mei: *Grau, teurer Freund, istalle Theorie*.[1]

— Dar eu...

— Reinmar, l-a întrerupt rece magicianul. Ai grijă. Ţi-am povestit şi ţi-am arătat destul ca să fii bănuit de colaborare. Nu

[1] *Faust*, Partea I, scena cu ucenicul, cuvintele lui Mefistofel. Anacronism clar şi la nivel lingvistic; limba germană standard a lui Goethe încă nu exista în secolul al XV-lea. Dar cine ştie, poate că diavolul a vorbit întotdeauna germana standard? (n. a.)

cere mai mult. Ei, a venit timpul. Luăm *unguentum* cu camfor, ca să ungem cucuiele luptătorilor noştri răniţi. Luăm şi acest extract de *papaver somniferum...* Atenuează durerea şi adoarme... Somnul vindecă şi alină, aşa cum se spune: *qui dormit non peccat* – „cine doarme nu păcătuieşte”. Şi nu deranjează... Ajută-mă, Reinmar.

Reynevan s-a ridicat în picioare, lovind neîndemânatic teancul de cărţi, le-a prins repede, salvându-le de la cădere. A aranjat cartea din vârful teancului, pe care titlul o identifica drept *Bernardi Silvestri libri duo; quibus tituli Megacosmos et Microcosmos...* Reynevan nu avea chef să citească mai departe, privirea lui a fost atrasă de un alt incunabul, cel care stătea dedesubt, de expresiile din care se compunea titlul. Şi-a dat brusc seama că mai văzuse acele expresii. Mai exact, fragmente din ele. A dat la o parte destul de brusc cartea lui Bernard Silvestro. Şi a oftat.

DOCTOR EVANGELICUS
SUPER OMNES EVANGELISTAS
JOANNES WICLEPH ANGLICUS
DE BLASPHEMIA DE APOSTASIA
DE SYMONIA
DE POTESTATE PAPAE
DE COMPOSITIONE HOMINIS[1]

Anglicus, nu *basilicus*, şi-a spus. *Symonia*[2], nu *sanctimonia*. *Papa*[3], nu *papillae*. Hârtia arsă din Powojowice. Manuscrisul despre care Peterlin a poruncit să fie ars. Era John Wycliffe.

— Wycliffe, a repetat gândul, fără să vrea cu voce tare. Wycliffe care minte şi spune adevărul. Ars, aruncat din mormânt...

— Poftim?

Huon von Sagar s-a întors cu cele două recipiente în mână.

— Pe cine au aruncat din mormânt?

— Nu au aruncat.

Reynevan era cu gândurile în altă parte.

---

[1] „Doctor evanghelic, mai presus de toţi evangheliştii, Joannes Wicleph Anglicus, *Despre blasfemie, Despre apostazie, Despre simonie, Despre puterea papei, Despre compunerea [alcătuirea] omului*”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Simonie”, în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Papă”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Îl vor arunca. Aşa a spus prezicerea. John Wycliffe, *doctor evangelicus*. Mincinos, pentru că este eretic, dar în acel cântec goliard, este cel care spune adevărul. Înmormântat la Lutterworth, în Anglia. Rămăşiţele lui vor fi dezgropate şi arse, cenuşa aruncată în râul Avon va pluti în mare. Se va întâmpla aceasta peste trei ani.

— Interesant, a spus grav Huon. Şi ale prorociri? Soarta Europei? A lumii? A creştinătăţii?

— Îmi pare rău. Numai Wycliffe.

— Păcat. Dar mai bine puţin, decât nimic. Zici că îl vor arunca pe Wycliffe din mormânt? Peste trei ani? Să vedem dacă se poate profita de această informaţie... Ah... Scuze. Nu ar trebui să fac asta. În zilele noastre nu se pun astfel de întrebări. Wycliffe, Waldhausen, Hus, Jeronym, Joachym... Lecturi primejdioase, opinii primejdioase, nu puţini şi-au pierdut viaţa din cauza asta...

Nu puţini, şi-a spus Reynevan. *Aşa este, nu puţini*. Ei, Peterlin, Peterlin.

— Ia vasele. Şi să mergem.

Petrecăreţii de la masă se distraseră între timp foarte bine, singurii care păreau treji erau Buko von Krossig şi Szarlej. Continuaseră să înfulece, căci de la bucătărie se adusese felul al doilea, cârnat de mistreţ fiert în bere, cârnat afumat din carne tocată de vită, măruntaie de Westfalia şi multă pâine.

Huon von Sagar a uns vânătăile şi cucuiele, Reynevan a schimbat bandajele lui Woldan din Osiny. Capul umflat al lui Woldan, eliberat de bandaje, a produs o veselie generală şi zgomotoasă. Chiar şi pe Woldan, mai mult decât rana îl preocupau coiful şi viziera alungită pe care le lăsase în pădure şi care costau patru grivne. La observaţia că oricum coiful era distrus, a răspuns că s-ar fi putut repara.

Woldan a fost singurul care a băut elixir de mac. Buko a gustat, apoi a vărsat decoctul pe podeaua acoperită cu paie şi l-a înjurat pe Huon pentru acel „căcat amar“. Ceilalţi i-au urmat exemplul. Astfel, planul de a-i adormi pe raubritteri se spulberase.

Nici Formoza von Krossig nu făcuse economie la vinul unguresc şi la mied, ceea ce se vedea din roşeaţa obrajilor şi din vorbirea deja nedeslușită. Când s-au întors Reynevan şi Huon, Formoza a încetat să mai arunce priviri seducătoare în direcţia lui Weyrach şi Szarlej, în schimb, a început să se ocupe de Nicolette, care, după ce mâncase ceva, şedea cu capul aplecat.

— E o bucățică bună, a spus Formoza, evaluând-o pe fată din priviri. Nu seamănă cu neamul Biberstein. Subțirică, fundul mic, iar de când Bibersteinii s-au corcit cu Pogorzelii, fetele lor au curul mare. Femeile din neamul Pogorzel au nasul coroiat, dar asta are nasul drept. Este înaltă, ce e drept, aşa sunt cele din neamul Sędkowic, iar Sędkowic şi Biberstein sunt înrudiți. Dar femeile din neamul Sędkowic au ochii negri, însă asta are ochi albaştri...

Nicolette a lăsat capul în jos, buzele îi tremurau. Reynevan a strâns din dinți şi a încleştat pumnii.

— La dracu'!

Buko a aruncat pe masă o coastă roasă.

— Ce, e iapă, ca s-o cercetezi aşa?

— Gura! O cercetez fiindcă vreau s-o cercetez! Iar dacă găsesc ceva de mirare, atunci mă mir. De pildă, că nu este aşa tinerică, are optsprezece ani. Atunci mă întreb de curiozitate, de ce nu e măritată? Poate are neajunsuri?

— Şi ce-mi pasă mie de neajunsurile ei? Trebuie să mă însor cu ea sau cum?

— Nu e o idee rea, Huon von Sagar a ridicat privirile de la cupă. Însoară-te cu ea Buko, *raptus puellae*[1] este o fărădelege mult mai mică față de răpirea pentru răscumpărare. Poate că domnul de la Stolz te iartă şi îți trece cu vederea, dacă îi cădeți în genunchi la picioare tu şi logodnica ta. O să-i vină greu să-şi tragă ginerele pe roată.

— Fiule?

Formoza zâmbea ca Muma Pădurii.

— Ce zici de asta?

Buko s-a uitat mai întâi la ea, apoi la vrăjitor, cu ochi reci şi răi. A tăcut mult timp, jucându-se cu paharul. Forma caracteristică a vasului îi trăda originea, nu lăsau nicio îndoială scenele gravate pe margine, ilustrând viața Sfântului Adalbert. Era o cupă pentru mesă, jefuită în timpul vestitului atac din ziua de Rusalii împotriva curatorului colegiului din Głogów.

— Zic că vă îndemn să faceți la fel, a rostit printre dinți raubritterul: să vă însurați cu ea, domnule von Sagar. Dar nu puteți, pentru că sunteți preot. Dar poate că vă eliberează de celibat diavolul pe care îl slujiți.

— Eu pot să mă însor cu ea, a spus pe neaşteptate Paszko Rymbaba, îmbujorat de vin. Mi-ar fi bună.

---

[1] „Răpirea unei fecioare", în lb. latină, în original (n. red.).

Tassilo şi Wittram au pufnit, Woldan a chicotit. Notker Weyrach a privit grav. Aparent.

— Sigur că da, a spus el zeflemitor. Însoară-te, Paszko. E un lucru bun să fii înrudit cu Biberstein.

— Ei, na, a râgâit Paszko. Dar ce, eu sunt mai prejos? Rymababa *sum!* Fiul lui Pakoslaw, nepotul lui Pakoslaw. Pe când noi eram stăpâni în Polonia mare şi în Silezia, Bilbersteinii din Luzacia încă şedeau printre castori în noroi, cojeau scoarţa copacilor şi nu spuneau nici mee! nici beee! în vorbire omenească. Pfui, mă însor cu ea şi gata, că doar o singură dată moare capra. Dar trebuie să mergem călare până la tatăl meu. Nu se poate fără binecuvântarea tatălui...

— Are şi cine să vă căsătorească, a continuat să-l ia în zeflemea Weyrach. Aud că domnul von Sagar este preot. Poate să vă căsătorească imediat. Aşa este?

Vrăjitorul nici nu s-a uitat la el, aparent interesant numai de măruntaiele de Westfalia.

— Se cuvine să o întrebăm mai întâi pe principala interesată, a spus în cele din urmă. *Marimonium inter invites non contrahitur* – „căsătoria necesită acordul ambilor nupturienţi”[1].

— Cea interesată tace, a pufnit Weyrach, iar *qui tacet, consentit* – „cine tace este de acord”. Şi putem să-i mai întrebăm şi pe alţii, de ce nu? Ei, Tassilo? Nu ai chef de o mică însurătoare? Sau poate tu, Kuno? Woldan? A, dar Domnia Ta, Szarlej, de ce eşti aşa de tăcut? Dacă îi întrebăm pe toţi, atunci să fie toţi! Cine mai doreşte să devină – îmi cer scuze pentru întrebare – nupturient?

— Dar poate chiar Domnia Voastră? a înclinat din cap Formoza von Krossig. Ce ziceţi? Domnule Notker? După cum văd, v-a cam venit timpul. Nu o vreţi de nevastă? Nu v-ar prinde bine?

— Ba da, şi încă cum, a zâmbit pofticios raubritterul. Dar căsătoria este mormântul iubirii. De aceea optez pentru ideea să o futem în mod normal cu toţii.

— După câte văd este momentul ca doamnele să plece de la masă, ca să nu-i stânjenească pe bărbaţi în glumele şi distracţiile lor. Haide, fetiţo, aici nu e nimic pentru tine.

Nicolette s-a ridicat ascultătoare, a pornit ca la tăiere, adusă de umeri, cu capul aplecat mult în jos, buzele îi tremurau, ochii îi străluceau de lacrimi.

[1] *Nupturient* – în dreptul roman, persoana care urma să încheie o căsătorie.

Totul a fost numai o aparență, își spunea Reynevan, încleştând pumnii sub masă. *Toată îndrăzneala ei, toată vigoarea, toată fermitatea erau numai o aparență, o prefăcătorie. Cât este de slab, de fragil şi de vulnerabil sexul ei, cât de mult se bizuie pe noi, pe bărbați. Cât de mult depind de noi. Ca să nu spunem cât de neputincioase sunt.*

— Huon, i-a aruncat Formoza din uşă. Să nu mă faci să te aştept prea mult.

— Vin imediat.

Vrăjitorul s-a ridicat.

— Sunt obosit, m-a epuizat prea mult fuga prostească prin pădure ca să mai pot asculta convorbiri idioate. Le doresc domnilor noapte bună.

Buko von Krossig a scuipat sub masă.

Plecarea vrăjitorului şi a femeilor a dat semnalul pentru o petrecere şi mai zgomotoasă şi o beție şi mai înverşunată. *Comitiva* a cerut cu glas tare mai mult vin, fetele care aduceau urcioarele au încasat porția prescrisă de palme peste fund, plesnituri, ciupituri şi muşcături, alergau la bucătărie roşii la față şi gâfâind.

— După cârnat se bea zdravăn!

— Aşa să fie!

— Sănătate!

— Să fie!

Paszko Rymbaba şi Kuno Wittram s-au luat în brațe şi au început să cânte. Weyrach şi Tassilo de Tresckow s-au alăturat şi ei corului.

Meum est propositum in taberna mori
ut sint vina proxima morientis ori;
Tunc cantabunt letius angelorum chori;
Sit Deus propitius huic potatori![1]

„Predestinarea mea este să-mi sfârşesc viața în cârciumă
Ridică la gură cana, toarnă vin, băiete,
Ca să spună îngerii ce stau aliniați:
«Să-i dea Domnul bețivanului odihna raiului!»"

---

[1] Poem de Walter Map (denumit, conform altor surse, „Arhipoetul"); traducerea în limba poloneză a fragmentului de Edward Porębowicz, în *Wielka literatura powszechna*, ediţia Trzaski, Evert şi Michalski, Varşovia, 1933 (n. a.).

Buko von Krossig făcea urât la băutură. Cu fiecare pahar era, în mod paradoxal, tot mai treaz, din toast în toast era tot mai mohorât şi mai încruntat şi – din nou paradoxal – mai palid. Şedea îmbufnat, strângând în mână paharul de liturghie şi nu-l scăpa din ochii mijiţi pe Szarlej.

Kuno Wittram a izbit cu cana în masă, Notker Weyrach cu mânerul stiletului. Woldan din Osiny îşi clătina capul bandajat şi bolborosea ceva. Rymbaba şi de Tresckow răcneau.

Bibit hera, bibit herus,
bibit miles, bibit clerus,
bibit ille, bibit illa,
bibit servus cum ancilla,
bibit velox, bibit piger,
bibit albus, bibit niger...

„Bea şi doamna, bea şi domnul,
Bea şi prinţul, cavalerul,
Bea şi ăsta, bea şi ăla,
Beau argatul, slujitoarea
Bea vioi sau bea apatic,
Bea cel alb şi bea cel negru...”

— Hop! Hop!
— Buko, frăţioare!

Paszko s-a răsucit şi l-a luat pe după gât pe Buko, udându-l cu mustăţile.

— Bem pentru tine! Să ne veselim! La naiba, asta e logodna mea cu tânăra Biberstein! Om m-am făcut! Şi, pe onoarea mea, am să vă invit la nuntă şi curând şi la botez, atunci să vedeţi chef!

Ei, vivat, vivat! pula mi se scoală
Cuibărindu-se cu drag în poală...[1]

— Fii cu băgare de seamă, i-a sâsâit Szarlej lui Reynevan, profitând impecabil de ocazie. Se pare că va trebui să o întindem.

[1] Cântec de alcov de Franciszek Ksawery Woyna, şambelan al regelui Stasio (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea), *apud* Trembecki ş.a., KAW, Białystok, 1982 (n. a.).

— Ştiu, a răspuns în şoaptă Reynevan. În caz de ceva, ia-ţi picioarele la spinare împreună cu Samson. Nu mă aşteptaţi pe mine... Trebuie să mă duc după fată... În turn...

Buko l-a împins pe Rymbaba, dar Paszko nu s-a lăsat.

— Nu fi supărat, Buko! Ei, doamna Formoza a avut dreptate, ai făcut o prostie când ai răpit-o pe fiica lui Biberstein. Dar eu te-am scăpat de necaz. Acum este logodnica mea, curând voi fi însurat şi treaba s-a rezolvat! Ha, ha, uite că am făcut şi versuri, ca un poet. Buko! Să bem! Să ne veselim, hop, hop! *Ei, vivat, vivat! pula mi se scoală...*

Buko l-a împins la o parte.

— Te cunosc, i-a spus el lui Szarlej. Încă de la Kromolin mi s-a părut, acum sunt sigur şi de loc, şi de timp. Deşi atunci aveai pe tine veşmântul franciscanilor, îţi cunosc mutra, mi-am amintit de cum te-am văzut. În piaţa din Wrocław, anul '418, în lunea aceea de pomină din luna iulie.

Szarlej nu a răspuns, privindu-l îndrăzneţ pe raubritter drept în ochi. Buko a răsucit în mână cupa de liturghie.

— Iar tu – s-a întors cu privirile rele spre Reynevan –, tu, Hagenau, sau cum te-o chema de adevărat, dracu' ştie cine eşti, poate că tot un bastard de călugăr sau preot, poate că domnul Jan Biberstein te-a aruncat în turnul din Stolz tot pentru răzmeriţă şi răscoală. Te-am bănuit tot drumul. Am văzut cum te uiţi la fată, m-am gândit că pândeşti ocazia ca să te răzbuni pe Biberstein, s-o loveşti în coaste pe fiică-sa. Ei, dar răzbunarea te priveşte, pe mine mă interesează cele cinci sute de grivne ale mele, am stat cu ochii pe tine, până să-ţi faci tu mendrele, nu ţi-ai mai fi găsit capul pe umeri.

— Dar acum, a rostit raubritterul printre dinţi, mă uit la mutra ta şi mă întreb – nu cumva m-am înşelat? Poate că nu o pândeai deloc şi este vorba de sentimente? Poate vrei s-o salvezi, să o răpeşti din mâinile mele? Aşa mă gândesc şi creşte fierea în mine când mă gândesc că îl crezi pe Buko von Krossig aşa de nătăfleţ. Şi îmi vine să-ţi tai gâtul! Dar mă stăpânesc. Deocamdată.

— Poate că – în vocea lui Szarlej era un calm absolut. Poate că am putea termina pentru astăzi? Ziua a fost bogată în atracţii obositoare, toţi simt aceasta în oase, iată, vă rog să priviţi, domnul Woldan a adormit deja cu nasul în sos. Propun să amânăm continuarea discuţiei *ad cras*[1].

---

[1] „Până mâine", în lb. latină, în original (n. red.).

— Nu se va amâna nimic *ad cras*, a mârâit Buko. Eu voi anunța sfârşitul banchetului, atunci când va veni. Acum bea, fiu de călugăr, bastardule, când ți se toarnă! Şi bea şi tu, Hagenau! Ştiți ceva, poate că asta este ultima dată când beți. Până în Ungaria drumul este lung şi primejdios. Cine ştie dacă mai ajungeți? Doar aşa se spune: omul nu ştie dimineața ce i se va întâmpla până seara.

— Cu atât mai mult, a adăugat muşcător Notker Weyrach, că domnul Biberstein a trimis cu siguranță călăreți pe drumuri. Probabil că este foarte furios pe cei care i-au răpit fiica.

— Nu ați fost atenți la ce v-am spus? a behăit Paszko Rymbaba. Biberstein nu mai contează. Doar mă însor cu fiica lui. Doar...

— Taci, l-a întrerupt Weyrach. Eşti beat. Am găsit împreună cu Buko o rezolvare mai bună, o rezolvare mai bună şi mai simplă a problemei cu Biberstein. Aşa că mai slăbeşte-ne cu însurătoarea ta. Este absolut inutilă.

— Dar îmi place de ea... logodna... mersul în camera nupțială... *Ei, vivat, vivat, pula mi se...*

— Ține-ți gura!

Szarlej şi-a desprins privirile de ochii lui Buko şi s-a uitat la de Tresckow.

— Dar Domnia Voastră, domnule Tassilo, a întrebat el calm, lăudați planul tovarăşilor voştri? Îl considerați bun?

— Da, a răspuns după o clipă de tăcere de Tresckow. Oricât mi-ar părea de rău, aşa îl consider. Dar aşa e viața. E ghinionul vostru că vă potriviți aşa de bine în acest puzzle.

— Foarte bine, foarte bine, s-a băgat în vorbă Buko von Krossig. Şi încă ce bine! Dintre cei care au luat parte la atac, cel mai uşor de recunoscut sunt cei care nu au avut coifuri. Domnul Szarlej. Domnul Hagenau, care a mânat cu atâta iscusință trăsura răpită! Iar slujitorul vostru Strâmbă-Lemne este dintre aceia care nu pot fi uitați. Vor recunoaşte această mutră, ha, chiar dacă zace lângă cadavru. Căci toți, în treacăt fie spus, vor fi recunoscuți ca stârvuri. Şi se va vedea cine a atacat convoiul. Cine a răpit-o pe tânăra Biberstein...

— Şi cine a omorât-o? a terminat calm fraza Szarlej.

— Şi a siluit-o, a zâmbit libidinos Weyrach. Să nu uităm de siluire.

Reynevan s-a ridicat de pe bancă, dar s-a aşezat imediat la loc, sufocat de brațul greu al lui de Tresckow. În acelaşi moment, Kuno

Wittram l-a înşfăcat pe Szarlej de umăr, iar Buko i-a lipit demeritului stiletul de gât.

— E frumos ce faceți? a bâiguit Rymbaba. Ei atunci ne-au salvat...

— Aşa trebuie, i-a tăiat vorba Weyrach. Ia sabia.

Pe gâtul lui Szarlej curgea un fir subțire de sânge de sub tăişul stiletului. Cu toate acestea, vocea lui Szarlej era calmă.

— N-o să vă reuşească planul. Nimeni n-o să vă creadă.

— Ba o să ne creadă, o să ne creadă, l-a asigurat Weyrach. Ai fi mirat să afli ce pot crede oamenii.

— Biberstein nu se va lăsa scos în câmp. Vă riscați capetele.

— Ce tot vrei să mă sperii, fecior de călugăr?

Buko s-a aplecat deasupra lui Szarlej.

— Când chiar ție nu-ți este dat să mai vezi zorile? Spui că Biberstein n-o să creadă? Poate. Îmi risc capul? Voia Domnului. Dar vouă tot vă tai gâturile. Măcar pentru *gaudium,* cum spune Sagar, fiul de curvă. Pe tine, Hagenau, te ucid chiar şi numai ca să-i fac în ciudă lui Sagar, pentru că eşti confratele lui, tot vrăjitor. Iar în ce te priveşte, Szarlej, să spunem că se numeşte dreptate. Istorică. Pentru Wrocław, anul ’418. Alte căpetenii ale răscoalei şi-au dat capul călăului în piața din Wrocław, tu îl vei da în Bodak. Bastardule!

— Îmi spui bastard pentru a doua oară, Buko.

— Îți spun şi pentru a treia oară. Bastardule! Şi ce ai să-mi faci?

Szarlej nu a apucat să răspundă. Uşa s-a deschis cu zgomot şi a intrat Hubercik. Mai exact, a intrat Samson al Mierii. Căruia îi deschisese uşa Hubercik.

În liniştea desăvârşită, în care se auzea hohotul unui huhurez zburând în jurul turnului, Samson l-a ridicat mai sus pe slujitorul pe care îl ținea de guler şi de pantaloni. Şi l-a aruncat la picioarele lui Buko.

— Individul acesta – a rostit în liniştea încăperii Samson – a încercat să mă sugrume în grajd cu frâul. Spune că din ordinul stăpânului, domnule von Krossig. Binevoieşte domnul să-mi explice?

Buko nu binevoia.

— Ucideți-l! a urlat. Ucideți-l pe feciorul de curvă! Ardeți-l!

Printr-o mişcare de şarpe, Szarlej s-a eliberat din strânsoarea lui Wittram, l-a lovit cu cotul în gât pe de Tresckow. Tassilo a horcăit şi i-a dat drumul lui Reynevan, care l-a lovit cu o precizie

medicală pe Rymbaba în şoldul rănit, exact în locul dureros. Paszko a urlat şi s-a frânt în două. Szarlej a ajuns la Buko, l-a lovit puternic în fluierul piciorului. Buko a căzut în genunchi. Mai departe Reynevan nu a văzut ce s-a întâmplat, căci Tassilo de Tresckow l-a lovit zdravăn în gât şi l-a aruncat pe masă. A ghicit însă după zgomotul bufniturii, după scrâşnetul nasului rupt şi după urlet.

— Să nu mă mai faci niciodată bastard, Krossig, a auzit glasul limpede al demeritului.

De Tresckow s-a repezit la Szarlej, Reynevan a vrut să-i sară în ajutor, dar nu a apucat – Rymbaba, schimonosit de durere, l-a înhățat de la spate şi l-a îndoit în jos. Weyrach şi Kuno Wittram s-au aruncat pe Samson; uriaşul a înşfăcat banca, l-a lovit cu ea pe Weyrach în piept, l-a împuns pe Kuno, i-a răsturnat pe amândoi învârtind banca. Văzând că Reynevan se zvârcoleşte şi se zbate în strânsoarea de urs a lui Rymbaba, a făcut un salt şi l-a lovit cu palma desfăcută peste ureche. Paszko a străbătut toată lățimea sălii mergând într-o parte şi s-a izbit cu fruntea de cămin. Reynevan a luat de pe masă un butoiaş de tablă şi l-a izbit cu zgomot pe Notker Weyrach, care se căznea să se ridice.

— Fata, Reynevan! a strigat Szarlej. Fugi!

Buko von Krossig s-a ridicat de pe podea, urlând şi împroşcând din belşug sânge din nasul spart. A smuls de pe perete o secure şi a aruncat-o în Szarlej, demeritul s-a lăsat pe vine rapid, securea s-a frecat de umărul lui şi l-a nimerit pe Woldan din Osiny, care tocmai se trezise şi se ridica de la masă complet dezorientat. Woldan a zburat în spate, s-a izbit cu umerii de tapiseria flamandă, a alunecat în jos de-a lungul ei, s-a aşezat şi capul i-a căzut peste mânerul care îi ieşea din piept.

Buko a răcnit şi mai tare şi s-a repezit la Szarlej cu mâinile goale, ca un uliu cu aripile desfăcute. Szarlej l-a oprit cu un braț întins, cu cealaltă mână l-a izbit în nasul spart. Buko a scos un răcnet şi a căzut în genunchi.

De Tresckow a sărit pe Szarlej, pe Tresckow a sărit Kuno Wittram, pe Wittram – Samson, pe ei – Weyrach, peste ei – Buko plin de sânge, peste toți a sărit Hubercik. S-au rostogolit cu toții pe pardoseală, alcătuind un fel de imagine a lui Laocoon cu rudele

cele mai apropiate.[1] Reynevan nu a mai văzut asta. Alerga din răsputeri pe scările abrupte ale turnului.

A găsit-o în fața unei uşi scunde, într-un loc luminat de o torță înfiptă într-un suport de fier. Nu părea deloc surprinsă. Arăta exact ca şi când l-ar fi aşteptat.

— Nicolette...

— Aucassin.

— Vin să...

Nu a mai apucat să-i povestească de ce venise. O lovitură zdravănă l-a doborât la pământ. S-a rezemat în coate. A mai încasat una şi a căzut.

— Eu îmi deschid inima în fața ta – a scrâşnit stând cu picioarele desfăcute deasupra lui Paszko Rymbaba. Eu îmi deschid inima, iar tu mă loveşti în şold? În şodul rănit? Şarpe ce eşti!

— Hei, tu! Uriaşule!

Paszko s-a întors. Şi a zâmbit larg şi fericit văzând-o pe Katarzyna Biberstein, tânăra care îi plăcuse, cu care, aşa cum credea el, era deja logodit şi cu care se şi vedea în visurile lui îmbrățişat în patul matrimonial. Dar, după cum s-a văzut, visurile lui erau exagerate.

Viitoarea logodnică l-a lovit scurt cu pumnul în ochi. Paszko şi-a dus mâna la față. Ca să aibă mai multă libertate de mişcare, fata şi-a ridicat *cotehardie* şi l-a lovit zdravăn cu gheata între picioare. Viitorul logodnic s-a chircit, a inspirat aer şuierând, apoi a urlat sălbatic şi a căzut în genunchi, strângându-şi cu ambele mâini podoabele bărbăteşti. Nicolette şi-a ridicat fusta şi mai sus, arătându-şi picioarele zvelte, l-a lovit dintr-un salt cu piciorul în cap, s-a răsucit şi l-a izbit şi în piept. Paszko Rymbaba s-a rostogolit pe scara în spirală, făcând tumbe pe trepte.

Reynevan s-a ridicat în genunchi. Nicolette stătea în fața lui calmă, nici măcar nu gâfâia, numai bustul i se ridica puțin şi doar ochii, arzând ca ai unei pantere, îi trădau emoția. *S-a prefăcut,* îşi spunea Reynevan, *doar s-a prefăcut că este speriată şi sfioasă. L-a păcălit pe toți, inclusiv pe mine.*

— Acum ce facem, Aucassin?

— Sus. Repede, Nicolette.

---

[1] Referire la grupul statuar grec *Laocoon şi fiii săi* (secolul I î.H.), expus în Muzeul Pio Clementin (parte a Musei Vaticani) (n. red.).

A luat-o la fugă alergând ca o căpriță, abia se putea ține după ea. *Va trebui ca opiniile referitoare la slăbiciunea sexului ei să fie supuse unei verificări atente,* îşi spunea Reynevan.

Paszko Rymbaba s-a rostogolit până la baza scării, a ajuns cu avânt în sală, chiar în mijloc, aproape sub masă. A rămas culcat câteva clipe, trăgând aer în piept cu gura căscată ca un crap scos cu năvodul din apă, apoi a gemut, a icnit, a dat din cap ținându-se de organele genitale. După care s-a aşezat.

În sală nu era nimeni, dacă nu punem la socoteală cadavrul lui Woldan cu securea înfiptă în piept. Şi pe Hubercik care stătea chircit de durere, lipindu-şi de burtă mâna vizibil ruptă. Slujitorul a întâlnit privirea lui Rymbaba, a arătat cu capul spre uşa care dădea în curte. Inutil, căci Paszko auzise mai înainte hărmălaia, strigătele, tropotele regulate care veneau de acolo.

O slujitoare şi un argat au aruncat uimiți o privire în sală, aşa cum spune refrenul: *servus cum ancilla.* Au fugit imediat de cum s-a uitat la ei. Paszko s-a ridicat, a înjurat murdar, a smuls de pe perete o bardă cu mâner înnegrit, plin de găuri de carii. O clipă s-a zbătut între două gânduri. Deşi fierbea de o dorință rea de a se răzbuna pe prefăcuta tânără Biberstein, rațiunea îi spunea că trebuie să ajute *comitiva.*

Tânăra Biberstein nu va scăpa de răzbunare, îşi spunea el, *nu are cum să fugă din turn. Deocamdată,* şi-a zis el simțind cum i se umflă ouăle, *îi voi arăta numai un dispreț superior. Mai întâi vor plăti ceilalți.*

— Aşteptați, voi, mama voastră! a răcnit Rymbaba, şchiopătând spre ieşirea în curte unde se auzea zgomotul luptei. Vă arăt eu vouă!

Uşa turnului zbârnâia sub loviturile năprasnice. Szarlej a înjurat.

— Mai repede! a strigat. Samson!

Samson al Mierii a scos din grajd doi cai înşeuați. A răcnit înfricoşător la argatul care a sărit de sub tavan. Argatul a luat-o la fugă cât îl țineau picioarele.

— Uşa asta nu mai rezistă mult.

Szarlej a alergat în jos pe treptele de piatră, a luat frâiele de la el.

— Poarta, repede!

Samson vedea şi el că uşa, care reuşise să-i apere de Buko şi de tovarăşii acestuia, plesnise, şi din ea mai căzuse încă o scândură. Fierul scrâşnea pe zid şi pe metal, era clar că raubritterii turbați de furie încercau să scoată balamalele. Într-adevăr, nu era timp de pierdut. Samson a privit în jur. Poarta era proptită cu o bârnă, asigurată în plus şi cu lacăt uriaş. Din trei sărituri, uriaşul a ajuns la o grămadă de lemne de foc, a smuls dintr-un butuc un topor mare de tâmplărie, din alte trei salturi a fost lângă poartă. A icnit, a ridicat toporul şi a izbit cu putere cu tăişul în lacăt.

— Mai tare! a țipat Szarlej, privind la uşa care zbura deja în toate părțile. Dă mai tare!

Samson a dat mai tare. Aşa de tare, că s-a zguduit toată poarta şi ghereta de pază de deasupra ei. Lacătul, probabil produs la Nürnberg, nu a cedat, dar scoabele care țineau bârna au ieşit pe jumătate din zid.

— Încă o dată! Acum!

Sub următoarea lovitură, lacătul de Nürnberg a pocnit, scoabele au ieşit, bârna a căzut cu zgomot.

— La subțiori.

Reynevan a luat pe degete unsoare din urciorul de lut, şi-a tras cămaşa de pe umeri şi i-a arătat cum trebuie să o aplice.

— Unge-te la subțiori. Şi pe gât, uite aşa. Mai mult, mai mult... Freacă bine... Repede, Nicolette. Nu avem prea mult timp.

Fata s-a uitat o clipă la el, în privirile ei se amesteca uimirea cu neîncrederea. Dar nu a rostit niciun cuvânt, a luat unsoarea. Reynevan a tras banca de lemn în mijlocul încăperii. A deschis larg fereastra, în atelierul vrăjitorului a pătruns aerul rece. Nicolette a tresărit.

— Nu te apropia de fereastră, a oprit-o Reynevan. Mai bine... nu privi în jos.

— Aucassin, s-a uitat la el. Înțeleg că luptăm să ne salvăm viața. Dar chiar ştii ce faci?

— Aşază-te călare pe bancă, te rog. Timpul ne presează. Aşază-te în spatele meu.

— Prefer în fața ta. Strânge-mă de mijloc. Strânge-mă tare. Mai tare...

Era fierbinte. Mirosea a obligeană şi a mentă, parfumul nu fusese acoperit nici măcar de aroma specifică a mixturii lui Huon.

— Eşti gata?

— Sunt gata. N-o să-mi dai drumul? N-o să mă laşi să cad?

— Mai degrabă pier.

— Să nu pieri, a oftat Nicolette, întorcând capul, iar buzele lor s-au atins în treacăt. Te rog să nu pieri. Să trăieşti. Rosteşte vraja.

Weh, weh, Windchen
Zum Fenster hinaus
In omnem ventum!
Zdup de la fereastră
Nimic să n-atingi![1]

Banca a sărit şi s-a încordat sub ei ca un cal nărăvaş. Cu toată stăpânirea ei de sine, Nicolette nu a reuşit să-şi înăbuşe un strigăt de spaimă – ce e drept, nici Reynevan nu a reuşit. Banca s-a ridicat de trei picioare în sus, s-a rotit ca un bărzăun turbat, atelierul lui Huon le-a pierit din faţa ochilor. Nicolette şi-a înfipt degetele în mâinile lui Reynevan care o îmbrăţişau strâns, a ţipat, dar Reynevan ar fi putut jura că mai mult de plăcere, decât de spaimă.

Banca a zburat drept pe fereastră în noaptea rece şi neagră. Şi imediat a pornit abrupt în jos.

— Ţine-te bine! a strigat Reynevan.

Forţa aerului i-a îndesat cuvintele înapoi în gât.

— Ţineeee-teeee!

— Tu să te ţii! O, Isuuuuseeee!

— Aaaaaa-aaaaa!

Lacătul de Nürnberg a cedat, bârna a căzut cu zgomot. În acelaşi moment a zburat cu un trosnet puternic şi uşa care dădea în turn, raubritterii s-au împrăştiat pe scările de piatră, toţi înarmaţi şi furioşi, atât de însetaţi de sânge, încât Buko von Krossig, care era primul, s-a împiedicat de trepte şi a căzut direct în grămada de bălegar. Ceilalţi s-au repezit la Szarlej şi la Samson. Samson răgea ca un bivol, respingându-i pe atacatori cu lovituri sălbatice de secure, Szarlej, tot urlând, făcea gol în jurul lui cu o halebardă găsită lângă poartă. Dar superioritatea numerică – şi a forţei de luptă – era de partea raubritterilor. Dând înapoi în faţa

[1] Am îmbogăţit descântecele cu acest distih amuzant „absolut silezian”, preluat din poezia lui Stanislaw Wasylewski exact cu acest titlu: *Fik z okna*, din vol. *Baśnie polskie* (*Poezii poloneze*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1968) (n. a.).

împunsăturilor muşcătoare şi a tăişurilor ascuțite ale săbiilor, Samson şi Szarlej se retrăgeau.

Până în momentul când au simțit în spate zidul.

Şi atunci a sosit în zbor Reynevan.

Văzând cum lespezile din curte se apropie tot mai mult, Reynevan a țipat; a țipat şi Nicolette. Țipătul, modulat de vântul sufocant într-un urlet înfricoşător, a avut efecte mult mai bune decât lupta în sine. În afară de Kuno Wittram, care tocmai atunci se uita în sus, niciunul dintre călăreți nu a văzut banca zburătoare. Dar urletul a avut un efect psihologic înspăimântător. Weyrach a căzut în patru labe, Rymbaba a înjurat, s-a rostogolit şi s-a întins la pământ; alături de el s-a prăbuşit Tassilo de Tresckow, leşinat, singura victimă a atacului aerian – banca zburând în picaj l-a aruncat la pământ, lovindu-l în ceafă. Kuno Wittram şi-a făcut cruce şi s-a târât sub o căruță cu fân. Buko von Krossig s-a ghemuit la pământ când tivul hainei Nicolettei l-a plesnit peste ureche. Banca s-a ridicat brusc în sus, acompaniată de un al doilea strigăt, încă şi mai răsunător al piloților. Notker Weyrach se uita cu gura căscată la zburători, dar a avut noroc şi l-a zărit în ultima clipă cu coada ochiului pe Szarlej, evitând lovitura de halebardă.

Samson a aruncat securea, a apucat un cal de căpăstru şi voia să-l apuce şi pe al doilea. Buko a făcut un salt şi l-a împuns cu pumnalul. Samson s-a ferit, dar nu suficient de repede. Pumnalul i-a sfâşiat mâneca. Şi brațul. Buko nu a apucat să mai lovească a doua oară. A primit un pumn în gură şi s-a prăbuşit sub poartă.

Samson al Mierii şi-a pipăit brațul, s-a uitat la palma însângerată.

— Ei, acum – a spus el rar şi tare –, acum chiar că m-am supărat.

S-a apropiat de Szarlej şi de Weyrach care se luptau cu halebarda. Şi l-a izbit pe Weyrach în piept cu atâta forță, că bătrânul raubritter s-a transformat într-un țap impresionant. Pazko Rymbaba a ridicat barda cu gând să lovească, Samson s-a răsucit, i-a aruncat o privire. Paszko s-a dat repede înapoi doi paşi.

Szarlej a prins caii, Samson i-a smuls unui paznic de la poartă scutul rotund de metal forjat.

— Pe ei! a răcnit Buko, ridicând sabia scăpată de Wittram. Weyrach! Kuno! Paszko! Pe ei! O, Hristoase...

Văzuse ce făcea Samson. Samson luase scutul şi îl ținea ca un discobol şi tot ca un discobol s-a învârtit de câteva ori în loc. Scutul a țâşnit din mâna lui ca dintr-o balistă, l-a ratat cu puțin pe Weyrach, a străbătut şuierând toată curtea şi s-a izbit de contrafortul zidului, sfărâmându-l. Weyrach a înghițit în sec. Samson a smuls alt scut.

— Hristoase, a icnit Buko, văzând că uriaşul începe din nou să se rotească. La adăpost!

— Pe țâțele Sfintei Agata! Să se salveze cine poate!

Raubriterii au luat-o la fugă, fiecare în altă parte, căci nu puteau să prevadă încotro va arunca Samson. Rymbaba s-a închis în grajd, Weyrach s-a ascuns în spatele grămezii de lemne de foc. Kuno Wittram s-a strecurat sub o căruță, Tassilo de Tresckow, care tocmai îşi recăpătase cunoştința, s-a întins din nou la pământ. Buko von Krossig a smuls în fugă din manechinul pentru antrenamente scutul lung, demodat şi şi-a acoperit cu el spatele.

Samson încheiase răsucirea în loc pe un picior, într-o poziție clasică demnă de dalta lui Myron sau Fidias. Scutul aruncat a pornit şuierând spre țintă şi s-a izbit cu zgomot de scutul din spatele lui Krossig. Impactul l-a aruncat pe raubritter la o distanță de cel puțin zece picioare şi l-ar fi aruncat şi mai departe dacă nu ar fi fost zidul. O clipă părea că l-a strivit pe Buko şi l-a împrăştiat pe zid. Dar nu, câteva secunde mai târziu, acesta a alunecat pe el la pământ.

Samson al Mierii s-a uitat în jur. Nu mai avea în cine să arunce.

— La mine! a strigat din poartă Szarlej, deja în şa. La mine, Samson! Pe cai!

Calul, deşi vânjos, s-a lăsat puțin în jos sub greutatea lui. Samson al Mierii l-a liniştit.

Şi au pornit la trap.

Capitolul 25

În care, la fel ca la Béroul şi la Chrétien de Troyes, ca la Wolfram von Eschenbach şi Hartmann von Aure, ca la Gottfried din Strassburg, la Guillem de Cabestany şi Bertran de Born, este vorba despre iubire şi despre moarte. Iubirea este frumoasă. Moartea – nu.

În fond, ar fi putut să fie adevărat ceea ce încercase să demonstreze unul dintre mentorii praghezi ai lui Reynevan, şi anume că zborul vrăjitoarelor este supus controlului mintal, exercitat de unsoarea pentru zbor a vrăjitoarei sau a vrăjitorului. Iar obiectele pe care se zboară – mătură, vătrai, lopată, sau orice altceva – nu sunt decât obiecte fără viață, materie neînsuflețită supusă voinței magicianului şi întru totul dependentă de voința acestuia.

Aici trebuia să fie ceva, deoarece banca aceea cu care mergeau Reynevan şi Nicolette țâşnise spre cerul nopții la înălțimea crenelurilor turnului castelului Bodak, se învârtise în jurul lui până când Reynevan văzuse că din castel ies doi călăreți, dintre care unul cu o statură uriaşă inconfundabilă. Banca a pornit uşor în urma lor, ca şi când ar fi vrut să-l asigure că nimeni nu este rănit grav şi nu sunt urmăriți. Şi ca şi când ar fi simțit uşurarea lui, s-a învârtit încă o odată în jurul castelului Bodak, după care s-a ridicat în sus, în cer, deasupra norilor scăldați în lumina lunii. Totuşi Huon von Sagar avusese dreptate când afirmase că orice teorie este cenuşie, deoarece concluziile doctorului praghez referitoare la controlul mintal se confirmau numai în măsură limitată. Ba chiar foarte limitată. După ce l-a liniştit pe Reynevan că Szarlej şi Samson sunt în siguranță, banca zburătoare a încetat să mai depindă de voința lui. Mai exact, nu fusese absolut deloc dorința lui Reynevan să zboare aşa de sus, încât avea impresia că poate atinge luna cu mâna şi era atât de frig, încât şi lui, şi Nicolettei începuseră să le clănțănească dinții ca nişte castaniete spaniole. Şi la fel de departe de voința lui Reynevan era să zboare aşa în cerc, ca un şoricar la vânătoare. Voința lui era să zboare după Samson şi Szarlej, dar era clar că băncii zburătoare puțin îi păsa de dorința lui.

Şi Reynevan nu avea nici cel mai mic chef să studieze geografia Sileziei din zborul păsării, dar nu se ştie prin ce minune şi sub influența cărui control mintal, mobila a coborât în zbor şi a pornit în direcţia nord-est, pe deasupra muntelui Reichenstein. După ce a lăsat în dreapta masivele Jawornik şi Borówkowa, banca a trecut repede peste un castel înconjurat de un zid dublu cu turnuri ascuțite, care nu putea fi altul decât Paczków. Apoi s-a înălțat deasupra unui râu cu o albie şerpuitoare, a cărui apă strălucea argintie în lumina lunii. Preț de un moment, inima lui Reynevan a bătut într-un ritm accelerat, căci banca părea să aibă intenția să se întoarcă la Bodak. Dar nu, s-a răsucit brusc şi a luat-o spre nord, planând deasupra văii. Curând a trecut pe sub ei complexul mănăstiresc Kamienice, iar Reynevan s-a neliniştit din nou. În fond, şi Nicolette se dăduse cu aceeaşi mixtură de zbor şi putea să-şi impună voința asupra băncii. Poate că zburau direct spre Stolz – direcţia părea să indice acest lucru –, spre castelul familiei Biberstein. Reynevan se îndoia că va fi bine primit acolo.

Dar banca a cotit puțin spre vest, a trecut peste un oraş, şi Reynevan îşi pierdea treptat simțul orientării, nu mai recunoştea peisajul care îi trecea sub ochii înlăcrimați din cauza vântului.

Vârful peste care zburau nu era prea înalt, aşa că aviatorii nu mai dârdâiau şi nu mai clănțăneau din dinți. Banca zbura lin şi stabil, fără acrobații aeriene, unghiile Nicolettei încetaseră să se mai înfigă în palmele lui Reynevan, fata – simțea asta foarte clar – se relaxase puțin. Şi chiar şi el, ce să mai vorbim, respira mult mai liber, nu-l mai sufocau nici viteza aerului, nici adrenalina.

Zburau pe sub norii luminați de lună. În vale se mişcau câmpurile şi pădurile ca o tablă de şah.

— Aucassin..., a spus Nicolette, învingând forța vântului. Ştii... unde...

A strâns-o mai tare la piept, ştiind că aşa trebuie, că asta aşteaptă.

— Nu, Nicolette, nu ştiu.

Nu ştia. Dar bănuia. Şi bănuia corect. Şi nici nu a fost deosebit de surprins, când strigătul înăbuşit al fetei i-a dat de ştire că au companie.

Vrăjitoarea din stânga, o femeie în floarea vârstei şi cu o bonetă bărbătească, zbura în mod clasic pe mătură; forța vântului îi desfăcea pulpanele cojocului. S-a apropiat puțin în zbor şi i-a salutat, făcându-le semn cu mâna. După o clipă de ezitare, i-au răspuns la salut, iar vrăjitoarea i-a depăşit.

Cele două care zburau pe dreapta nu i-au salutat, poate că nici nu-i observaseră, atât de preocupate erau una de alta. Amândouă erau tinere, cu părul despletit, stăteau călare, una în spatele celeilalte, pe o tălpică de sanie. Se sărutau cu patimă şi lăcomie, iar prima parcă îşi sucea gâtul ca să ajungă cu buzele la buzele celeilalte, care şedea în spate. Iar aceasta era complet absorbită de sânii primei, scoşi de sub poalele cămăşii descheiate.

Nicolette a mormăit, a tuşit ciudat, s-a foit pe bancă, de parcă ar fi vrut să se tragă mai încolo, să se îndepărteze. Ştia de ce face aşa, îşi dădea seama că este excitat. De vină era nu numai imaginea erotică, cel puțin nu numai aceasta. Huon von Sagar îl prevenise că preparatul avea şi efecte secundare, Reynevan îşi amintea că şi la Praga i se spusese acelaşi lucru. Toți specialiştii erau de acord că unsoarea pentru zbor frecată pe piele avea un puternic efect afrodiziac.

Cerul s-a umplut pe nesimțite de vidme zburătoare, pluteau într-un şir lung sau mai degrabă într-un stol în formă de V, al cărui capăt se pierdea undeva în luminiscența norilor. Vrăjitoarele, *bonae feminae*[1] – dar în stol erau şi câțiva vrăjitori de sex bărbătesc – zburau călare pe fel de fel instrumente, de la măturile şi vătraiele clasice, la bănci, lopeți, furci, săpăligi, oişti, prăjini, pari din gard, până la cele mai obişnuite trunchiuri de copaci necurățate de crengi şi bastoane. Înaintea şi în urma vidmelor zburau lilieci, păpălude, bufnițe, huhurezi şi ciori.

— Hei! *Confrater!*[2] Salut!

S-a întors. Şi ce e de mirare este că nu s-a mirat.

Cea care îl interpelase purta o pălărie neagră de vidmă de sub care ieşea părul roşu ca focul. În spatele ei, ca o trenă, flutura un şal de lână verde-închis. Alături de ea, zbura cea care le prorocise atunci, vrăjitoarea cu chip de vulpe. Iar în urma lor se legăna pe vătrai Mioara cea smolită la față, se înțelege, nu foarte trează.

Nicolette a tuşit zgomotos şi s-a întors. A ridicat din umeri cu o mutră nevinovată. Roşcata a râs. Mioara a behăit.

Era noaptea echinocțiului de toamnă, numită în popor Noaptea Sfântă a Treierişului, începutul magic al anotimpurilor vântului care uşurau treieratul boabelor. La vrăjitoare şi la triburile din vechime – Mabon, unul din cele şapte sabaturi ale anului.

---

[1] „Femei bune", în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „Frate", în lb. latină, în original (n. red.).

— Hei! a strigat dintr-odată roşcata. Surioarelor! Confraţilor! Începem petrecerea?

Reynevan nu avea chef de petrecere, cu atât mai mult că nu ştia în ce constă aceasta. Dar banca făcea deja în mod clar parte din turmă şi făcea şi ea ce făcea turma.

Au pornit cu escadra destul de numeroasă în jos, în direcţia unde văzuseră că străluceşte un foc. Aproape atingând vârfurile copacilor au ajuns strigând şi chiuind deasupra unei poieni, a unui foc în jurul căruia stăteau vreo douăzeci de oameni. Reynevan vedea că aceştia se uită în sus, auzea exclamaţiile lor emoţionate. Unghiile Nicolettei i s-au înfipt din nou în trup.

Roşcata era cea mai îndrăzneaţă – pufnea, urla ca o lupoaică, zbura atât de jos, că mătura a ridicat un şuvoi de scântei din foc.

După care toţi au zburat drept în sus, în cer, urmăriţi de strigătele celor de jos. *Dacă ar fi avut arbalete,* îşi spunea Reynevan, *cine ştie cum s-ar fi terminat această petrecere.*

Stolul a început să coboare în direcţia unui munte care se ridica din pădure şi era acoperit de copaci. În mod clar, nu era Śléża, aşa cum presupusese Reynevan, care se aşteptase ca Śléża să fie destinaţia zborului. Muntele era prea mic pentru Śléża.

— Grochowa, a spus Nicolette, uimindu-l. Este muntele Grochowa. Nu departe de Frankenstein.

Pe vârfurile muntelui ardeau focuri, dincolo de copaci se înălţa o flacără galbenă de răşină, flăcările roşii luminau aburul magic care învăluia depresiunea. Se auzeau strigăte, refrene, ţiuit de fluiere şi bucium, răpăit de tamburină.

Nicolette tremura lângă el, şi nu numai de frig. Şi el simţea fiori pe spate, inima care îi bătea cu putere îi ajunsese până în gât, îşi înghiţea cu greu saliva.

Lângă ei a aterizat şi a coborât de pe mătură o fiinţă ciufulită cu ochi de flăcări şi cu părul de culoarea morcovului. Labele ei, subţiri ca nişte beţe, erau înarmate cu gheare încovoiate lungi de şase inci. Ceva mai departe vorbeau şi strigau patru gnomi, cu bonete în formă de ghindă. Toţi patru, după cum se pare, sosiseră în zbor pe o vâslă mare. În partea cealaltă mergea târşâindu-şi picioarele şi trăgând după ea o lopată de brutar o făptură îmbrăcată în ceva care amintea de un cojoc cu blana pe dinafară, dar ar fi putut să fie blana ei naturală. O vidmă care trecea pe alături într-o cămaşă albă ca zăpada, desfăcută provocator, le-a aruncat o privire neprietenoasă.

La început, chiar în timpul zborului, Reynevan, plănuia să fugă imediat şi chiar după aterizare se gândea să se îndepărteze cât mai repede, să coboare de pe munte şi să dispară. Dar nu a reuşit. Aterizaseră în grup, în mijlocul mulţimii, iar mulţimea îi ducea ca un şuvoi. Orice mişcare nepotrivită, orice pas în altă direcţie ar fi sărit în ochi, ar fi fost remarcat, ar fi trezit suspiciuni. Şi-a dat seama că este mai bine să nu trezească bănuieli.

— Aucassin, Nicolette s-a lipit de el, simţind evident la ce se gândeşte. Ştii proverbul: din lac în puţ?

— Nu te teme, a spus el, învingându-şi nodul din gât. Nu te teme, Nicolette. Nu voi îngădui să ţi se întâmple nimic rău. Te scot eu de aici. Şi în niciun caz nu te părăsesc.

— Ştiu, a răspuns ea imediat şi rostise cuvintele cu atâta încredere, atât de cald, încât şi-a recâştigat imediat curajul şi încrederea în sine; calităţi pe care, sincer vorbind, tocmai le pierduse în mare măsură.

A ridicat capul cu îndrăzneală, i-a oferit galant braţul fetei. Şi a privit în jur. Cu o mină bună. Ba chiar insolent.

I-a depăşit o nimfă care mirosea a scoarţă umedă de copac, a trecut pe lângă ei, făcând o plecăciune, un pitic cu dinţii ieşind de sub buza de sus, cu burta goală şi strălucitoare ca un pepene verde, vizibilă de sub cămăşuţa prea scurtă. Reynevan mai văzuse ceva asemănător cândva. La cimitirul din Wąwolnice, la înmormântarea lui Peterlin.

Pe panta lină de deasupra prăpastiei aterizau alţii, tot mai mulţi aviatori şi aviatoare; în curând s-a făcut înghesuială. Din fericire, organizatorii păstrau ordinea, cei desemnaţi de serviciu îi conduceau după aterizare în poiană, unde se depuneau într-un ţarc special amenajat măturile şi celelalte dispozitive de zbor. Acolo trebuia să stai câteva clipe la coadă. Nicolette l-a strâns mai tare de braţ, când chiar în spatele lor s-a aşezat la rând o făptură slabă, înfăşurată într-un giulgiu şi mirosind a sicriu. În faţa lor stăteau nerăbdătoare, bătând nervoase din picior, două cantaride cu părul plin de spice uscate.

O clipă mai târziu, un pitic îndesat i-a luat lui Reynevan banca şi i-a dat o chitanţă – o cochilie de scoică de apă dulce pe care erau pictate ideograma magică şi numărul roman CLXXIII.

— Aveţi grijă să n-o pierdeţi, i-a avertizat el din obicei. Nu am de gând să o caut după aceea prin toată parcarea.

Nicolette s-a strâns din nou şi mai tare în el. De astă dată din motive mai concrete şi mai vizibile. Reynevan le văzuse şi el.

Deveniseră dintr-odată centrul unui interes deloc binevoitor. Câteva vidme îi priveau cu ochi răi. În comparație cu oricare din ele, Formoza von Krossig ar fi putut trece drept tânără şi miraculos de frumoasă.

— Ia te uită, ia te uită! a scrâşnit una din ele, care se deosebea prin hidoşenie chiar pe acest fundal de pocitanii. Trebuie să fie adevărat ce se spune, că acum poți să cumperi măselariță în orice spițerie din Świdnica! Acum toată lumea zboară: racul, peştele şi târâtoarea! Ia uitați-vă, o să înceapă să vină în zbor peste noi toate călugărițele, toate clarisele din Strzelin! Trebuie să răbdăm aşa ceva, vă întreb? Cine sunt ăştia?

— Ai dreptate! a rânjit arătându-şi unicul dinte altă cotoroanță. Aveți dreptate, dragă doamnă Sprenger! Să ne spună cine sunt! Şi cine le-a spus despre adunare!

— Ai dreptate, ai dreptate, dragă doamnă Kramer! a bârâit a treia, îndoită de la mijloc, care avea pe față o colecție impresionantă de negi. Să spună! Că poate sunt spioni!

— Ține-ți clonțul, croncănitoare bătrână, a spus roşcata cu pălărie neagră apropiindu-se. Nu mai face pe deşteapta. Iar pe aceştia doi îi cunosc eu. E suficient?

Distinsele Kramer şi Sprenger au vrut să se opună şi să se certe, dar roşcata a încheiat discuția arătând amenințătoare pumnul strâns, iar Mioara a tras concluziile printr-un behăit disprețuitor, răsunător şi prelung, smuls, ai fi zis, chiar din străfundul măruntaielor. Apoi oponenții au fost despărțiți de şirul de vidme care urcau panta.

Roşcata, pe lângă Mioara, era însoțită şi de fetişcana cu chip de vulpe şi ten nesănătos, cea care prezisese atunci în pustietate.

Ca atunci, avea şi acum în păr o cunună de verbină şi trifoi. Ca atunci, avea ochii febrili şi puternic încercănați. Şi îşi pironea fără încetare privirile în Reynevan.

— Şi alții vă privesc, a spus roşcata. Ca să evitați alte incidente, deoarece sunteți noi, trebuie să vă prezentați în fața dominei. Atunci nimeni nu va mai îndrăzni să vă sâcâie. Mergeți în spatele meu. Spre vârf.

— Pot avea încredere – a tuşit Reynevan – că acolo nu ne amenință nimic?

Roşcata s-a întors şi l-a străpuns cu privirea verde.

— E cam târziu pentru temeri, a scrâşnit roşcata. Precauția şi-ar fi avut locul atunci când v-ați dat cu unsoare şi ați încălecat pe bancă. Dragă confrate, nu vreau să fiu sâcâitoare, dar încă de la

prima întâlnire am înțeles că eşti dintre aceia care îşi bagă întotdeauna nasul acolo nu e treaba lor şi se amestecă în ceea ce nu-i priveşte. Dar, aşa cum am spus, nu e treaba mea. Dacă vă amenință ceva din partea dominei? Depinde. Depinde de ceea ce ascundeți în inimă. Dacă este răutate şi trădare...

— Nu, a negat imediat ce vrăjitoarea a coborât vocea. Te asigur.

— Atunci, a zâmbit ea, nu ai de ce să te temi. Să mergem.

Au trecut pe lângă focuri, pe lângă grupurile de vrăjitoare şi alți participant la sabat care stăteau în jurul lor. Discutau, se salutau, se veseleau, se certau. Circulau căni şi cupe umplute din cazane şi oale, peste tot se răspândea amestecându-se cu fumul un miros plăcut de cidru, de rachiu de pere şi alte produse finale ale fermentației alcoolice. Mioara a dat că cotească într-acolo, dar roşcata a oprit-o cu un cuvânt aspru.

În vârful muntelui Grochowa vuiau şi străluceau flăcările unei vetre enorme, miliarde de scântei zburau spre cerul negru ca nişte albine de foc. În apropierea vârfului era o mică depresiune, terminată cu o terasă. Acolo, sub un cazan cu trei picioare de fier ardea un foc mai mic, în jurul căruia se vedeau câteva siluete apărând şi dispărând. Pe panta din fața terasei aşteptau – probabil în audiență – câteva persoane.

S-au apropiat mai mult, atât de mult, încât dincolo de voalul aburului care se ridica din cazan, siluetele s-au transformat în trei femei, care țineau mături împodobite şi seceri de aur. Lângă cazan se foia un bărbat foarte bărbos şi foarte înalt, care părea încă şi mai înalt datorită căciulii de blană cu coarne rămuroase de cerb fixate pe ea. Şi acolo, dincolo de foc şi de abur, mai era încă o figură neagră, neclintită.

— Domina – i-a explicat roşcata, când şi-au luat locul în şirul celor care aşteptau – probabil că nu vă va întreba nimic, curiozitatea nu face parte din obiceiurile noastre. Totuşi, dacă vă întreabă, țineți minte, trebuie să vă adresați cu „domna“. Şi mai țineți minte că la sabat nu există nume, poate numai între prieteni. Pentru toți ceilalți, sunteți *joioza* şi *bachelar*.

Petiționara din fața lor era o fată tânără, cu o coadă de păr blond care îi atârna pe spate. Deşi era foarte frumoasă, era schiloadă – şchiopăta. Atât de caracteristic, încât Reynevan a reuşit să-i pună diagnosticul de luxație congenitală de şold.

— Este nepoliticos să te uiţi la cineva, şi aici lucrul acesta nu este bine văzut, l-a certat roşcata pe Reynevan. Mergi. Domina aşteaptă.

Reynevan ştia că titlul de domina – sau Bătrâna – aparţinea vrăjitoarei principale, care conducea adunarea şi era preoteasa sabatului. Aşadar, în fundul sufletului spera să vadă o femeie ceva mai puţin respingătoare decât doamnele Sprenger, Kramer şi pocitaniile care le însoţeau; nu se aştepta să vadă o persoană decât de vârstă – relativ vorbind – înaintată. Dar ceea ce a văzut era Medeea. Circe. Herodiada. Întruchiparea femeii mature, periculos de atrăgătoare.

Era înaltă, zveltă, constituţia trupului emana autoritate, un sentiment de putere. Fruntea înaltă deasupra sprâncenelor arcuite era împodobită cu o seceră de argint, semiluna strălucitoare cu coarne, la gât avea o cruce de aur ankh, *crux ansata*[1]. Linia gurii exprima fermitate, nasul drept amintea de Hera sau de Persefona de pe vasele greceşti. Părul negru ca smoala cădea ca o cascadă şerpuitoare într-o dezordine divină pe gât, aluneca într-un val de pe umeri, unindu-se cu mantia neagră care îi acoperea spatele. Rochia care se vedea pe sub mantie îşi schimba culoarea în strălucirea focului, căpătând nuanţe de alb, arămiu, purpuriu.

În ochii dominei era înţelepciune, noapte şi moarte.

Şi-a dat seama imediat.

— Toledo, a rostit, iar vocea ei era ca vântul din munţi. Toledo şi nobila lui *joioza*. Prima dată printre noi? Fiţi bine veniţi!

— Te salutăm.

Reynevan a făcut o plecăciune, Nicolette a făcut o reverenţă.

— Te salutăm, domina!

— Aveţi o rugăminte la mine? Aveţi o dorinţă?

— Doresc numai să-şi exprime omagiile, a vorbit din spatele lor roşcata. Ţie, domina, şi Marii întreite.

— Le primesc. Mergeţi în încăpere. Sărbătoriţi Mabon. Lăudaţi numele Marii Mame.

— *Magna Mater!* Laudă ei! a repetat bărbosul de lângă ea, cu capul împodobit cu coarne de cerb şi cu o blană care îi cădea pe spate.

— Slavă! au repetat şi cele trei vidme care stăteau în spatele lui, ridicând măturile şi secerile de aur. Eia!

Vâlvătaia s-a repezit în sus. Cazanul a aruncat un val de abur.

---

[1] Cruce care în locul braţului de sus are o buclă.

De astă dată, când au coborât panta pe şaua dintre vârfuri, Mioara nu s-a mai lăsat ţinută şi s-a îndreptat imediat cu paşi mari spre locul de unde venea cea mai mare zarvă şi cel mai puternic miros de băuturi distilate. Şi-a făcut curând drum până la cadă şi a început să soarbă din cidru, de mai-mai că se sufoca. Roşcata nu a mai reţinut-o, a luat chiar şi ea cu plăcere cana întinsă de părosul cu urechi lungi, semănând ca un geamăn cu Hans Mein Igel, cel care îi vizitase acum o lună în bivuac pe Reynevan şi pe Zawisza cel Negru din Garbów. Luând cana, Reynevan a reflectat la curgerea timpului şi la ceea ce schimbase acest timp în viaţa lui. Cidrul era tare, îi ieşea pe nas.

Roşcata avea mulţi cunoscuţi printre petrecăreţi, atât printre oameni, cât şi printre cei care nu erau oameni. A schimbat saluturi pline de efuziune cu zânele, driadele, ielele pădurii şi zânele apelor, îmbrăţişări şi saluturi cu ţărăncile vânjoase şi rumene. A făcut schimb de saluturi rigide şi plecăciuni distinse cu femei îmbrăcate în rochii cusute cu fir de aur şi cu mantii bogate, cu feţele parţial acoperite de măşti din atlas negru. Se turna din belşug cidru, rachiu de pere şi şliboviţă. Toţi se înghesuiau şi împingeau, iar Reynevan a cuprins-o cu braţele pe Nicolette. *Ar fi trebuit să poarte mască*, şi-a spus Reynevan. *Katarzyna, fiica lui Jan Biberstein, domnul de la Stolz, trebuie să fie mascată. Ca celelalte doamne nobile.*

Petrecăreţii, după ce băuseră câte ceva, se apucaseră, fireşte, să bârfească şi să ponegrească.

— Am văzut-o sus, la domina – roşcata a arătat-o din priviri pe şchioapa cu părul blond, cu faţa umflată de plâns. Ce e cu ea?

— Un lucru obişnuit, o nedreptate obişnuită, a ridicat din umerii largi o morărească vânjoasă, care mai avea pe ici, pe colo urme de făină. Degeaba a mers la domina, degeaba s-a rugat. Domina i-a refuzat ce îşi dorea. Spune să se lase în seama timpului şi a destinului.

— Ştiu. Şi eu m-am rugat cândva.

— Şi?

— Timpul a adus ce trebuia, roşcata a rânjit răutăcioasă. Iar destinului i-am dat o mână de ajutor.

Vidmele au izbucnit într-un râs care i-a ridicat lui Reynevan părul măciucă la ceafă. Era conştient că *bonae feminae* îl observă, îi era ciudă că stă ca un prost în faţa atâtor ochi frumoşi şi că

arată ca un primitiv înspăimântat. A înghițit în sec ca să-şi facă curaj.

— Aici sunt..., a început el dregându-şi vocea. Sunt neobişnuit de mulți reprezentanți ai Triburilor Vechi...

— Neobişnuit de mulți?

S-a întors. Nu e de mirare că nu-i auzise paşii. Cel care stătea chiar în spatele lui era un alp[1] înalt, cu pielea neagră, cu părul alb ca zăpada şi urechi ascuțite. Alpii se mişcau fără zgomot, nu puteau fi auziți.

— Neobişnuit, spui? a repetat alpul. Poate ai să ajungi să vezi că asta este ceva obişnuit. Ceea ce numeşti Vechi poate fi Nou. Sau înnoit. Vine o vreme a schimbării, multe se vor schimba. Se va schimba şi ceea ce mulți – dintre care unii chiar prezenți aici – considerau de neschimbat.

— Şi consideră în continuare, a spus un personaj care se vede că ascultase foarte atent cuvintele alpului şi pe care Reynevan nu se aştepta câtuşi de puțin să-l vadă în această adunare, şi anume un preot cu tonsură. Şi în continuare consideră aşa, deoarece ştiu că anumite lucruri nu se vor mai întoarce niciodată. Nu intri de două ori în acelaşi râu[2]. Ați avut vremea voastră, domnule alp, ați avut epoca, era voastră, chiar eonul vostru. Dar ce să-i faci, *omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub caelo,* „totul îşi are timpul său şi ora sa şi totul este trecător”. Iar ce a trecut nu se mai întoarce. În ciuda tuturor schimbărilor, care – în treacăt fie spus – ne aşteaptă pe mulți dintre noi.

— Se vor schimba, a repetat încăpățânat alpul, se vor schimba total înfățişarea şi rânduiala lumii. Totul se va reforma. Vă sfătuiesc să întoarceți privirile spre sud, spre Cehia. Acolo a căzut scânteia, de la ei se va aprinde flacăra, în foc se va purifica Natura. Vor dispărea din ea lucrurile rele şi bolnave. Din sud, din Cehia, va veni Schimbarea, se va pune capăt anumitor lucruri şi treburi. Şi în special cartea pe care o citați cu atâta plăcere va decădea la rangul de culegere de proverbe şi povestioare.

— De la husiții cehi – a dat din cap preotul – să nu aşteptați prea mult, în anumite lucruri sunt mai sfinți decât papa, ca să

---

[1] Personaj malefic de sex masculin din mitologia popoarelor germane, asociat adesea cu vampirul, vârcolacul etc.

[2] Aluzie la dictonul latin *Non bis in idem* atribuit lui Heraclit, care afirma că niciun om nu poate intra în apa aceluiaşi râu de două ori, deoarece nici râul, nici omul nu mai sunt la fel a doua oară.

spun aşa. Din câte văd, reforma aceasta cehă nu va merge într-o direcţie bună pentru noi.

— Esenţa reformei – a spus cu voce sonoră una dintre nobilele doamne mascate – este tocmai faptul că schimbă lucruri aparent neschimbate şi imuabile. Că produce o ruptură într-o structură aparent intangibilă, zdrobeşte un monolit aparent compact şi dur. Iar dacă ceva poate fi dezvăluit, dărâmat, zdrobit... atunci poate fi transformat în praf şi pulbere. Husiţii cehi vor fi cana de apă care îngheaţă în interiorul stâncii. Şi care o sfărâmă.

— Acelaşi lucru s-a spus şi despre catari, a strigat o voce din spate.

— Acelea au fost pietre pentru fortificaţii.

A început dezordinea. Reynevan încerca să se facă mic, puţin speriat de agitaţia pe care o stârnise. A simţit o mână pe braţ. S-a întors şi a tresărit, văzând o fiinţă înaltă de sex femeiesc, destul de atrăgătoare, dar cu ochi scânteietori ca fosforul, cu pielea verde şi mirosind a gutuie.

— Nu te speria, i-a spus fiinţa. Sunt numai Tribul Vechi. O neobişnuinţă obişnuită.

— Schimbările nu vor putea fi oprite de nimeni, a continuat. Mâine va fi altfel decât Astăzi. Atât de diferit, încât oamenii vor înceta să mai creadă în Ieri. Şi are dreptate domnul Alp, când vă sfătuieşte să priviţi spre sud, spre Cehia. De acolo vor veni războiul şi uciderea. Şi va veni *tempus odii*, „vremea urii”.

— Şi vremea răzbunării, a adăugat cu o voce plină de răutate, fata şchioapă cu păr blond.

— Spre binele nostru, a întins mâna una dintre vidme. Ne-ar prinde bine puţină mişcare!

— Timpul şi destinul, a spus cu un aer cunoscător roşcata. Să ne lăsăm în seama timpului şi a destinului.

— Şi să ajutăm destinul pe cât putem, a adăugat morăreasa.

— Într-un fel sau altul – şi-a îndreptat alpul silueta slabă – afirm că acesta este începutul sfârşitului. Rânduiala actuala se va prăbuşi. Se va prăbuşi acest cult ouat la Roma, lacom, arogant de înfumurat, măcinat de invidie. Şi de altfel e de mirare că a rezistat atât de mult timp, deşi este atât de lipsit de sens şi, pe deasupra, absolut neoriginal. Tatăl, Fiul şi Duhul! O triadă obişnuită, aşa cum sunt cu duiumul.

— Cât despre Duh – a spus preotul –, cei apropiaţi aveau dreptate. Numai sexul l-au greşit.

— Nu l-au greşit, l-a contrazis făptura cu pielea verde şi miros de gutuie. Dar au mințit! Poate că acum, în ceasul schimbării, vor înțelege în sfârşit, pe cine au pictat în icoane atâta timp. Poate că în sfârşit îşi vor da seama pe cine reprezintă madonele din bisericile lor!

— Eia! *Magna Mater!* a strigat corul vidmelor.

La strigătul lor a izbucnit o explozie de muzică sălbatică, răpăit de tobe, strigăte şi cântece venind şi de la focurile din jur. Nicolette-Katarzyna s-a lipit de Reynevan.

— În poiană! a strigat roşcata. La Cerc!

— Eia! La Cerc!

— Ascultați, a strigat ridicând brațele vrăjitorul cu coarne de cerb pe cap. Ascultați!

Mulțimea adunată în poiană a fremătat emoționată.

— Ascultați cuvintele zeiței – a strigat vrăjitorul – ale cărei brațe şi picioare îmbrățişează întreaga lume! Cea care la început a despărțit Apele de Ceruri şi dansează pe ele! Din dansul căreia s-a născut vântul, iar din vânt răsuflarea vieții!

— Eia!

Alături de vrăjitor stătea domina, îndreptându-şi semeață silueta de regină.

— Ridicați-vă! a strigat ea, întinzând mantia. Ridicați-vă şi veniți la mine!

— Eia! *Magna Mater!*

— Eu sunt – a rostit domina, iar vocea ei suna ca vântul de la munte –, eu sunt frumusețea pământului verde, eu sunt luna albă în mijlocul miilor de stele, eu sunt secretul apelor. Veniți la mine, căci eu sunt spiritul naturii. De la mine izvorăsc toate lucrurile şi la mine trebuie să se întoarcă, în fața chipului meu, venerat de zei şi de muritori.

— Eiaaaa!

— Eu sunt Lilith, eu sunt prima din cele dintâi, eu sunt Astarte, Cibele, Hecate, eu sunt Rigatona, Epona, Rhiannon, Coşmarul Nocturn, iubita viforului. Aripile mele sunt negre, tălpile mele iuți ca vântul, palmele mele mai dulci decât rouă dimineții. Leul nu ştie încotro păşesc, nu-mi ia urma vânatul câmpului şi al pădurii. Căci cu adevărat vă spun vouă: eu sunt Taina, eu sunt înțelegerea şi Ştiința.

Focurile sâsâiau şi aruncau limbi de flăcări. Mulțimea se legăna emoționată.

— Venerați-mă în adâncul inimilor voastre şi în bucuria ritualului, aduceți jertfe din actul iubirii şi al desfătării, pentru că această jertfă îmi este pe plac. Căci eu sunt fecioară neatinsă şi sunt iubita arzând de poftă a zeilor şi a demonilor. Şi cu adevărat vă spun vouă: aşa cum am fost cu voi la început, aşa mă veți găsi la sfârşit.

— Ascultați, a strigat în încheiere vrăjitorul, ascultați cuvintele Zeiței, ale celei care cuprinde cu brațele şi picioarele întregul Univers! Care la început a despărțit apele de ceruri şi a dansat pe ele! Dansați şi voi!

— Eia! *Magna Mater!*

Domina şi-a aruncat cu o mişcare bruscă mantia de pe brațele goale. A păşit în mijlocul poienii, cu tovarăşele în dreapta şi în stânga ei.

S-au oprit toate trei, cu mâinile împreunate la spate, cu fețele spre exterior, cu spatele spre interior, aşa cum sunt uneori reprezentate în pictură cele trei Grații.

— *Magna Mater!*

Celor trei li s-au adăugat alte trei vidme şi trei bărbați, toți ținându-se de mână şi au format un cerc. La strigătul lor prelung, la chemarea ademenitoare, s-au alăturat şi ceilalți. Şi stând la fel, cu fața spre exterior, cu spatele spre interior, spre centrul alcătuit din cei nouă, au format un alt cerc. Imediat s-a format alt cerc, apoi încă unul, altul şi altul, fiecare cu spatele spre cel anterior şi, fireşte, mai numeros. Cercul *nexus*[1] format de domina şi tovarăşii ei era alcătuit din nu mai mult de treizeci de persoane, în ultimul cerc, cel exterior, erau cel puțin trei sute. Reynevan şi Nicolette, purtați de mulțimea înfierbântată, s-au trezit în penultimul cerc.

Alături de Reynevan era una din doamnele nobile mascate. O făptură ciudată, îmbrăcată în alb, i-a strâns mâna Nicolettei.

— Eia!

— *Magna Mater!*

Următorul strigăt prelung şi muzica sălbatică răsunând nu se ştie de unde au dat semnalul – dansatorii s-au pus în mişcare, cercurile au început să se răsucească şi să se rotească. Rotirea – tot mai rapidă şi mai rapidă – se făcea alternativ, fiecare cerc în sens opus față de cel alăturat. Numai dacă te uitai şi te apuca amețeala; inerția mişcării, muzica nebunească, țipetele frenetice completau tabloul. În ochii lui Reynevan sabatul se desfăşura în

---

[1] „Legătură”, „înlănţuire”, în lb. latină, în original (n. red.).

pete de culoare ca un caleidoscop, i se părea că picioarele nu mai atingeau pământul. Îşi pierduse cunoştinţa.

— Eiaaa! Eiaaa!

— Lilith, Astarte, Cibele!

— Hecate!

— Eiaaa!

Nu a ştiut cât de mult a durat. S-a trezit pe pământ, alături de alţii care zăceau şi se ridicau încet. Nicolette era lângă el – nu-i dădea drumul la mână.

Muzica tot mai cânta, dar melodia se schimbase, acompaniamentul sălbatic şi vizibil monoton al dansului rotit fusese înlocuit de note obişnuite, plăcute şi săltăreţe, în ritmul cărora vrăjitoarele se ridicau de jos şi începeau să cânte, să murmure şi să danseze. Cel puţin unele şi unii dintre ei. Unii nu se ridicau din iarba în care căzuseră după dans. Fără să se ridice în picioare, se grupau în perechi – de cele mai multe ori, deoarece erau şi grupuri de trei, de patru şi chiar configuraţii mai mari. Reynevan nu-şi putea lua ochii, stătea cu gura căscată şi îşi lingea inconştient buzele. Nicolette – vedea că şi ei îi ardeau obrajii nu numai de la dogoarea focului – îl trăgea fără cuvinte. Iar când a întors capul, a oftat.

— Ştiu că e de la unsoarea aceea..., şi s-a lipit de şoldul lui. Unsoarea pentru zbor te înfierbântă aşa. Dar nu te mai uita la ele. Mă supăr dacă te mai uiţi.

— Nicolette..., i-a strâns mâna, Katarzyna...

— Prefer să fiu Nicolette, l-a întrerupt imediat. Dar ţie... ţie aş prefera totuşi să-ţi spun Reinmar. Când te-am cunoscut erai un Aucassin îndrăgostit, nu neg. Dar nu erai Aucassin pentru mine. Te rog, nu spune nimic. Cuvintele sunt inutile.

Flacăra focului din apropiere a ţâşnit în sus, un şuvoi de scântei s-a înălţat spre cer.

— S-au încins, aşa că n-o să-şi dea seama dacă plecăm, a murmurat. Şi poate că e momentul să dispărem…

A întors faţa spre el, lumina focului îi dansa pe obraji.

— Unde te grăbeşti?

N-a apucat să-şi revină din uimire când a auzit că se apropie cineva.

— Surioară şi confrate!

În faţa lor stătea roşcata, ţinând de mână o ţărăncuţă tânără cu faţă de vulpe.

— Avem o problemă.

— Vă ascult.

— Eliszka, fata aceasta, a zâmbit nonşalantă roşcata, s-a decis în sfârşit să devină femeie. I-am explicat că nu contează cu cine, sunt destui doritori aici. Dar s-a încăpățânat ca o capră. Pe scurt: el şi numai el. Adică tu, Toledo.

Țărăncuța a lăsat în jos ochii încercănați. Reynevan a înghițit în sec.

— Se ruşinează şi nu îndrăzneşte să întrebe de-a dreptul, a continuat *bona femina.* Şi se teme puţin şi de tine, surioară, să nu-i scoți ochii. Dar noaptea e scurtă şi e păcat de timp să ne ascundem după deget, aşa că întreb de-a dreptul: cum stă treaba cu voi? Eşti pentru el *joioza?* El este pentru tine *bachelar?* Este liber sau proclami drepturi asupra lui?

— Este al meu, a tăiat-o Nicolette scurt şi fără ezitare, lăsându-l pe Reynevan mut de uimire.

— Atunci e clar, a dat din cap roşcata. Ce să-i faci, Eliszka, dacă nu poți avea ceea ce îți place... Haide, îți găsim pe altcineva. Rămâneți cu bine! Petrecere frumoasă!

— Este de la unsoarea aia!

Nicolette l-a strâns de braț şi avea o voce care l-a făcut să tresară.

— Unsoarea e de vină. Mă ierți? Poate că – nu l-a lăsat să-şi revină poate aveai poftă de ea? Ha, de ce mai întreb, sigur că aveai, unsoarea acționează şi la tine la fel ca... Ştiu că acționează. Iar eu te-am împiedicat, m-am băgat între voi. N-am vrut să te aibă. Dintr-o invidie obişnuită. Ți-am luat ceva fără să-ți dau nimic în schimb. Exact precum câinele grădinarului.

— Nicolette...

— Să ne aşezăm aici, l-a întrerupt Nicolette, arătându-i o mică peşteră în munte. Nu m-am plâns până acum, dar de la toate aceste distracții abia mai stau pe picioare.

S-au aşezat.

— Doamne, a început ea, atâtea impresii... Când mă gândesc că atunci, după urmărirea aceea de la Stobrawa, când am povestit, nimeni nu m-a crezut, nici Elżbieta, nici Anka, nici Kaska, niciuna n-a vrut să mă creadă. Dar acum? Când o să le povestesc despre răpire, despre zborul prin cer? Despre sabatul vrăjitoarelor? Poate că...

S-a înecat.

— Poate că n-o să le povestesc nimic.

— Foarte bine, a dat Reynevan din cap. Lăsând la o parte lucrurile incredibile, persoana mea nu ar arăta foarte bine în această povestire. Aşa este? De la ridicol spre oribil. Şi la puşcărie. Din nebun am devenit tâlhar...

— Dar nu din proprie voinţă, i-a tăiat vorba imediat Nicolette. Şi nu ca urmare a propriilor fapte. Cine poate şti mai bine decât mine? Eu i-am găsit la Ziębice pe tovarăşii tăi. Şi le-am spus că te vor duce la Stolz. Îmi imaginez ce a urmat şi ştiu că totul a fost din cauza mea.

— Nu e chiar aşa de simplu.

Au stat un timp în tăcere, privind focul şi siluetele care dansau în jurul lui, ascultând cântarea.

— Reinmar?

— Poftim?

— Ce înseamnă Toledo? Şi de ce ţi se spune aşa?

— La Toledo, în Castilia – i-a explicat – este o academie de magie vestită. Şi se obişnuieşte, cel puţin în anumite cercuri, să fie numiţi aşa cei care au studiat arcana vrăjitoriei în universităţi, spre deosebire de cei care au puteri magice înnăscute şi îşi transmit cunoştinţele din generaţie în generaţie.

— Şi tu ai studiat?

— La Praga. Dar pentru scurt timp şi superficial.

— A fost suficient.

L-a atins uşor în palmă, apoi l-a apucat mai îndrăzneaţă.

— Se vede că ai fost sârguincios la învăţătură. Nici nu am apucat să-ţi mulţumesc. Cu un curaj pe care îl admir şi cu cunoştinţe deosebite m-ai salvat... de nenorocire. Mai înainte te compătimeam doar, eram fascinată de povestea ta, luată parcă direct din paginile lui Chrétien de Troyes sau Hartmann von Aue. Acum te admir. Eşti curajos şi înţelept, dragul meu Cavaler Celest al Băncii de Stejar Zburătoare. Vreau să fii cavalerul meu, magicul meu Toledo. Al meu şi numai al meu. Şi de aceea, din invidie pătimaşă şi egoistă, nu te-am lăsat să te dăruieşti acelei fete. Nu am vrut să i te cedez nici măcar pentru o clipă.

— Tu – a bâiguit el fâstâcit – m-ai salvat de mai multe ori. Eu îţi sunt îndatorat ţie. Şi nici eu nu ţi-am mulţumit. Şi ţi-am jurat că atunci când te voi întâlni îţi voi cădea la picioare...

— Mulţumeşte-mi, s-a lipit de el. Aşa cum se cuvine. Cazi la picioarele mele. Am visat că mi-ai căzut la picioare.

— Nicolette...

— Nu aşa. Altfel.

S-a ridicat în picioare. Din direcţia focului se auzeau râsete şi cântece sălbatice.

Veni, veni, venias,
ne me mori, ne me mori facias!
Hyrca! Hyrca!
Nazaza!
Trillirivos! Trillirivos! Trillirivos![1]

„Vino, vino, o, ah, vino,
Nu mă lăsa să mor.
Harța! Harța!
Nazaza!
Trillirivos...”

A început să, se dezbrace încet, fără grabă, fără să lase în jos ochii, care străluceau în întuneric. Şi-a desprins *cotehardie*, despicată pe laturi, şi-a scos corsetul sub care nu mai avea decât o *chemise* subțirică, albă. La *chemise* a şovăit puțin. Semnalul era descifrabil. S-a apropiat încet, a atins-o delicat. Cămaşa – a simțit când a atins-o – era făcută dintr-o țesătură flamandă numită după numele inventatorului, Baptiste de Cambry. Descoperirea domnului Baptiste a avut o mare influență asupra dezvoltării țesăturilor. Şi a sexului.

Pulchra tibi facies
Oculorum acies
Capiliorum series
O quam clara species!
Nazaza!

„Frumoşi sunt obrajii tăi
Ochii tăi strălucitori
Părul tău este împletit,
Ce frumoasă eşti, făptură!”

A ajutat-o cu grijă, învingându-i cu încă şi mai mare grijă împotrivirea instinctivă, teama reflexă tăcută.

---

[1] „Carmina Burana”, autor anonim, din culegerea numită *Carmina amatoria.*

Când invenția domnului Baptiste a ajuns pe jos, peste celelalte haine, a oftat, dar Nicolette nu l-a lăsat să se desfete prea mult timp cu priveliştea. S-a lipit strâns de el, l-a cuprins cu brațele şi îi căuta buzele cu gura. A ascultat-o. Iar ceea ce fusese răpit ochilor simțea acum cu mâinile. Îi aducea omagiu cu mâinile şi degetele tremurătoare.

A îngenuncheat. I-a căzut la picioare. I-a adus omagiu. Ca Perceval în fața Graalului.

Rosa rubicundior,
Lilio candidior,
Omnibuz formosior,
Semper, semper in te glorior!

„Decât roza mai roşie,
Decât crinul mai albă,
Decât toți mai frumoasă,
Laudă, laudă ție în veci."

A îngenuncheat şi ea şi l-a îmbrățişat strâns.

— Iartă-mi lipsa de pricepere, a şoptit.

Nazaza! Nazaza! Nazaza!

Lipsa de pricepere nu îl deranja. Deloc.

Vocile şi râsetele dansatorilor s-au îndepărtat puțin, au amuțit, a rămas numai încordarea. Brațele Nicolettei tremurau uşor, simțea şi tresărirea coapselor care îl înconjurau. Vedea cum îi tremură pleoapele închise şi cum îşi muşcă buza de jos.

Când în cele din urmă i-a îngăduit, a fost încântat. Şi uimit. Ovalul feței ca la Campin[1], gâtul ca la madonele lui Parléř[2]. Şi mai jos – *nuditas virtualis* – sânii mici, rotunzi, cu sfârcurile întărite de dorință. Talie subțire, şolduri înguste. Abdomen plat. Coapse contractate sfios, pline, frumoase, demne de cele mai alese complimente. Lui Reynevan îi vuia capul de complimente şi de cuvinte frumoase. Căci era un erudit, un truver, un iubit – în adevăratul sens al cuvântului – de talia lui Tristan, Lancelot, Paolo

[1] Robert Campin (1375 – 1444), primul maestru al picturii flamande timpurii.
[2] Petr Parléř (1330 – 1399), arhitect şi sculptor ceh, autorul Catedralei Sfântul Vit şi al Podului Carol din Praga.

Malatesta, Guillem de Cabestany – cel puțin. Putea – şi voia – să-i spună că este *lilio candidior,* mai albă decât crinul, şi *omnibus formosior*, mai frumoasă decât toate. Voia – şi putea – să-i spună că este *pulchra inter mulieres*. Voia – şi putea – să-i spună că este *forma pulcherrima Dido, deas supereminet omnis, la regina savoroza, Izeult la blonda, Beatrice, Blanziflor, Helena, Venus generosa, herzliebez vrouwelîn, lieta come bella, la regina del cielo*.[1] Putea – şi voia – să-i spună totul. Şi nu era în stare să scoată un sunet din gâtlejul strâns.

Nicolette a observat. Ştia. Cum putea să nu observe şi să nu ştie? Căci numai în ochii lui Reynevan, înmărmurit de fericire, putea să fie o fată, o fecioară care tremură, se lipeşte de el, închide ochii şi îşi muşcă buza de jos într-un extaz dureros. Pentru orice bărbat înțelept – dacă ar fi fost vreunul prin preajmă –, treaba ar fi fost clară: nu este o tinerică speriată şi nepricepută, ci o zeiță care primeşte omagiul ce i se cuvine. Iar zeițele ştiu tot şi observă tot.

Şi nu aşteaptă omagii sub formă de cuvinte.

A tras-o spre el. I-a întors ritualul. Rânduiala veşnică.

Nazaza! Nazaza! Nazaza!
Trillirivos!

Atunci, în poiană, cuvintele dominei nu ajunseseră foarte bine la el, vocea care era ca vântul din munți se pierdea în foşnetul pădurii, se îneca în tufişuri, dispărea în strigăte, cântece, muzică, în trosnetul focului. Acum, în alinarea blândă a iubirii împlinite, cuvintele se întorceau răsunătoare, limpezi. Clare. Le auzea pe deasupra vâjâitului sângelui din urechi. Dar oare le înțelegea?

Eu sunt frumusețea pământului verde, eu sunt Lilith, eu sunt prima din cele dintâi, eu sunt Astarte, Cibele, Hecate, eu sunt Rigatona, Epona, Rhiannon, Coşmarul Nocturn, iubita viforului.

Venerați-mă în adâncul inimilor voastre şi în bucuria ritualului, aduceți jertfe prin actul iubirii şi al desfătării, pentru că această jertfă îmi este pe plac.

---

[1] Reynevan recurge pe rând la complimente citând din *Cântarea Cântărilor, Eneida*, cântecele trubadurilor provensali, cântece din culegerea *Carmina Burana*, Walther von der Vogelweide şi *Divina Comedie* a lui Dante.

Căci eu sunt fecioară neatinsă şi sunt iubita arzând de poftă a zeilor, a demonilor. Şi cu adevărat vă spun vouă: aşa cum am fost cu voi la început, aşa mă veți găsi la sfârşit.

Au găsit-o la sfârşit. Amândoi.

Focurile aruncau în cer explozii de scântei.

— Te rog să mă ierți, i-a spus privind la spatele ei. Pentru ce s-a întâmplat. Nu ar fi trebuit... iartă-mă...

— Poftim? a întors fața spre el. Pentru ce să te iert?

— Pentru ce s-a întâmplat. Am fost nechibzuit... M-am pierdut cu firea. Nu m-am purtat cum trebuie...

— Trebuie să înțeleg că îți pare rău? I-a întrerupt Nicolette. Asta ai vrut să spui?

— Da... Nu! Nu, nu asta... Dar ar fi trebuit... Ar fi trebuit să mă stăpânesc... Trebuia să fiu mai cumpătat...

— Aşadar regreți, I-a întrerupt din nou. Ai remuşcări, te simți vinovat. Crezi cu părere de rău că a fost ceva rău. Pe scurt, ai da foarte mult ca tot ce s-a întâmplat să poată fi şters cu buretele. Ca eu să nu fi existat.

— Ascultă...

— Dar eu...

Nu voia să asculte.

— Şi când te gândeşti că eram gata să merg cu tine. Imediat, aşa cum sunt. Acolo unde mergi tu. La capătul lumii. Oriunde, numai să fiu cu tine.

— Domnul Biberstein..., a bâiguit, lăsând privirile în jos. Tatăl tău...

— Clar, i-a tăiat vorba şi de data aceasta. Tata va trimite o poteră. Şi două potere pentru tine sunt prea mult.

— Nicolette... Nu m-ai înțeles.

— Te înşeli. Am înțeles.

— Nicolette...

— Nu mai spune nimic. Adormi. Dormi.

I-a atins buzele cu palma atât de repede, încât ochii nici au văzut mişcarea. S-a cutremurat. Şi fără să-şi dea seama când, a ajuns pe partea rece a dealului.

A adormit, i s-a părut că numai o clipă, dar când s-a trezit, nu mai era lângă el.

— Sigur, a spus alpul. Sigur că mi-o amintesc. Dar îmi pare rău. Nu am văzut-o.

Nimfa care îl însoțea s-a ridicat în vârful picioarelor, i-a şoptit ceva la ureche, apoi s-a ascuns în spatele lui.

— Este cam timidă, i-a explicat alpul, mângâindu-i părul țepos. Dar poate să ne ajute. Vino cu noi.

Au luat-o la vale pe pantă. Alpul fredona pe sub mustață. Nimfa mirosea a răşină şi a scoarță udă de plop. Noaptea Mabon era pe sfârşite. Se apropiau zorile, grele şi tulburi de ceață.

În grupul puținilor participanți de la sabatul de pe Grochowa, care mai rămăseseră să discute, au găsit făptura de sex femeiesc cu ochi scăpărători ca fosforul, cu pielea verde şi miros de gutuie.

— Sigur că da, a încuviințat din cap Gutuia. Am văzut-o pe fată. Într-un grup de femei care coborau spre Frankenstein. Cu ceva timp în urmă.

— Stai!

Alpul l-a apucat pe Reynevan de braț.

— Fără grabă! Şi nu pe acolo. În partea aceea muntele este înconjurat de Pădurea Budzowski; te rătăceşti în ea aşa cum doi şi cu doi fac patru. Te conducem. De altfel, şi noi mergem tot în partea aceea. Avem o treabă acolo.

— Merg şi eu cu voi, a spus Gutuia. Am să vă arăt pe unde a luat-o fata.

— Vă mulțumesc, a spus Reynevan. Vă sunt foarte recunoscător. Nici nu ne cunoaştem... Şi mă ajutați...

— Suntem obişnuiți să ne ajutăm unul pe altul.

Gutuia s-a întors, l-a străpuns cu privirea fosforescentă.

— Erați o pereche frumoasă. Şi am mai rămas aşa de puțini. Dacă nu ne ajutăm unul pe altul, vom pieri cu toții.

— Mulțumesc.

— Dar eu – a scrâşnit printre dinți Gutuia – nu mă gândeam deloc la tine.

Au pătruns în trecătoare, pe albia secată a pârâului, unde crescuseră sălcii. Din ceața din fața lor s-a auzit un descântec murmurat încetişor. Şi, o clipă mai târziu, au zărit o femeie care şedea pe un buştean acoperit de muşchi şi îşi scutura pietricelele din cizme. Reynevan a recunoscut-o imediat. Era morăreasa durdulie cu urme de făină pe ea, una dintre participantele la dezbaterea din jurul butoiaşului cu cidru.

— Fata? a reflectat ea când au întrebat-o. Cea blondă? A, domnița nobilă care era cu tine, Toledo. S-a dus încolo. Spre Frankenstein. Cu un grup, erau câțiva. A trecut ceva timp.

— Au plecat încolo?

— Încolo. Stați puțin, stați puțin, vin şi eu cu voi.

— Pentru că ai o treabă acolo?

— Nu. Pentru că acolo locuiesc.

Morăreasa nu era în cea mai bună formă, ca să ne exprimăm elegant. Păşea încet, gâfâind, mormăind şi târându-şi picioarele. Se oprea enervant de des ca să-şi aranjeze toaleta. Într-un mod misterios, aduna pietriş în ghete, trebuia să se oprească şi să-l scuture – şi făcea aceasta enervant de încet. A treia oară, Reynevan era gata s-o ia pe babă în spinare, numai să grăbească ritmul.

— Nu s-ar putea ceva mai repede, mamaie? a întrebat dulceag alpul.

— Mamaie eşti tu, s-a burzuluit morăreasa. Imediat sunt gata. Numai puțin... un moment...

A încremenit cu cizma în mână. A ridicat capul. A ciulit urechile.

— Ce este? a întrebat Gutuia. Ce...

— Linişte, a ridicat mâna alpul. Aud ceva. Ceva... Ceva se apropie.

Pământul s-a zguduit pe neaşteptate, a bubuit. Din ceață a apărut o mulțime de cai, o herghelie întreagă, într-o clipă, în jurul lor, spațiul s-a umplut de tropot de copite, de coame şi cozi răsfirate în aer, de dinți rânjiți şi boturi înspumate, de ochi sălbatici. Abia au apucat să sară dincolo de bolovani. Caii au trecut într-un galop nebunesc şi au dispărut la fel de brusc cum apăruseră. Pământul continua să vibreze de ropotul copitelor.

Până să-şi vină în fire, din ceață s-a desprins încă un cal. Dar, spre deosebire de ceilalți, acesta ducea un călăreț. Călărețul din şa era în armură completă şi cu mantie neagră. Mantia, depărtată în galop de umeri, arăta ca aripile unui vampir.

— *Adsumus! Adsuuuuumuuuus!*

Cavalerul a tras de frâu, calul s-a ridicat pe picioarele din spate, a bătut aerul cu copitele din față, a nechezat. Iar cavalerul a scos sabia şi s-a repezit la ei.

Gutuia a strigat subțirel şi, până să se încheie strigătul, s-a destrămat – da, acesta este cuvântul potrivit –, s-a destrămat într-un milion de fluturi de noapte, care s-au împrăştiat în aer şi au

dispărut. Nimfa s-a scufundat fără zgomot în pământ, într-o clipă s-a strâns şi s-a acoperit cu scoarţă de copac şi frunze. Morăreasa şi alpul, neavând la îndemână după cum se vede trucuri inteligente, au luat-o la sănătoasa în modul cel mai obişnuit. Reynevan se înţelege că i-a urmat. Atât de repede, încât i-a depăşit. *Până şi aici m-au găsit,* îşi spunea el febril. *Până şi aici m-au găsit!*

— *Adsumus!*

Cavalerul negru a lovit cu sabia în nimfa transformată în copac, copacul a scos un urlet îngrozitor, a împroşcat cu sevă. Morăreasa, spre propria pieire, s-a întors să privească. Iar cavalerul a răsturnat-o cu calul, când a dat să se ridice, s-a aplecat din şa şi a lovit-o cu sabia atât de tare, că lama a scrâşnit pe oasele craniului. Vrăjitoarea a căzut, chircindu-se şi răsucindu-se printre ierburile uscate.

Alpul şi Reynevan alergau cât îi ţineau picioarele, dar nu se puteau pune cu un gal în galop. Cavalerul i-a ajuns repede. S-au despărţit, alpul a luat-o la dreapta, Reynevan la stânga. Cavalerul a pornit în galop după alp. O clipă mai târziu, din ceaţă s-a auzit un trosnet. Care arăta că alpul nu va mai apuca să vadă schimbările discutate şi pe husiţii cehi.

Reynevan alerga cât putea de repede, gâfâind şi fără să privească înapoi. Ceaţa înăbuşea sunetele, dar auzea mereu în spate tropotul copitelor şi nechezatul calului – sau i se părea că le aude.

Şi dintr-odată a auzit tropotul şi nechezatul calului chiar în faţa lui. S-a oprit, încremenit de spaimă, dar până să poată face ceva, din ceaţă a apărut o iapă plină de spumă, purtând în spinare o femeie scundă şi voinică, cu un caftan bărbătesc. La vederea lui, femeia a strigat la iapă, dându-şi la o parte de pe frunte părul blond împrăştiat în dezordine.

— Doamna Dzierżka..., a bâiguit el uluit. Dzierżka de Wirsing...

— Rubedenia mea?

Negustoreasa se uita la el nu mai puţin uimită.

— Tu? Aici? La naiba, nu sta în loc! Dă mâna şi sari în spatele meu!

A apucat mâna întinsă. Dar era prea târziu!

— *Adsuuuumuuuus!*

Dzierżka a sărit din şa cu o graţie şi o agilitate uimitoare pentru constituţia ei. La fel de agilă şi-a luat arcul din spate şi i l-a aruncat lui Reynevan. Iar ea a luat altul, agăţat de şa.

— În cal! a strigat Dzierżka, aruncându-i săgeţi şi instrumentul pentru întins coarda. Ţinteşte în cal!

Cavalerul negru s-a repezit spre ei cu sabia scoasă şi cu mantia desfăcută, într-un galop atât de teribil, că de sub copite zburau în aer bucăţi smulse din pământ. Lui Reynevan îi tremurau mâinile, cârligul din picior de capră nu voia cu niciun chip să treacă peste coardă şi de lăcaşul arcului. A blestemat disperat, asta l-a ajutat, iar cârligele au prins, coarda s-a fixat pe trăgaci. Cu mâna tremurând a fixat săgeata.

— Trage!

A tras. Şi a ratat. Pentru că în pofida ordinului, nu ţintise în cal, ci în călăreţ. A văzut că vârful săgeţii a făcut scântei, frecându-se de apărătoarea de umăr. Dzierżka a înjurat tare şi murdar, şi-a suflat părul din ochi, a ţintit şi a tras. Săgeata a nimerit în pieptul calului şi a intrat cu totul. Calul a urlat, a horcăit nechezând, a căzut în genunchi şi în cap. Cavalerul negru s-a prăbuşit din şa, s-a rostogolit, şi-a pierdut coiful şi sabia. Şi a dat să se ridice.

Dzierżka a înjurat din nou, acum amândurora le tremurau mâinile, amândurora cârligul le aluneca dintre degete, săgeţile le cădeau din lăcaş. Iar cavalerul negru se ridicase, desprinsese de la şa buzduganul mare şi pornise spre ei cu pas clătinat. Văzând chipul cavalerului, Reynevan şi-a înăbuşit un strigăt, apăsându-şi gura pe arc. Chipul cavalerului era alb, chiar argintiu, ca al unui lepros. Ochii înconjuraţi de cearcăne vineţii-roşcate erau sălbatici şi stinşi, dinţii îi străluceau în gura plină de spumă.

— *Adsuuumuuus!*

Corzile au vibrat, săgeţile au şuierat. Amândouă au nimerit, străpungând armura cu un trosnet puternic, amândouă s-au afundat până la pană – una prin apărătoarea pentru gât, cealaltă, prin pieptar. Cavalerul s-a clătinat, se împleticea rău, dar se ţinea pe picioare, spre uimirea lui Reynevan a pornit din nou spre ei, strigând ceva nedesluşit, scuipând spumă şi sânge din gură şi agitând buzduganul. Dzierżka a înjurat, a sărit într-o parte, încercând zadarnic să întindă din nou arcul, văzând că nu are timp, s-a ferit din calea loviturii, s-a împiedicat, a căzut şi, văzând cum bila cu ţepi vine spre ea, şi-a acoperit capul şi faţa cu braţele.

Reynevan a scos un urlet, iar urletul i-a salvat viața. Cavalerul s-a întors spre el, iar Reynevan a tras de aproape, țintind în burtă. Săgeata a pătruns şi de astă dată până la pană, perforând cu un zgomot sec şorțul armurii. Forța loviturii a fost considerabilă, săgeata rămăsese adânc înfiptă în măruntaie, dar cavalerul nu a căzut nici de astă dată, s-a clătinat, dar şi-a recăpătat echilibrul şi s-a năpustit repede la Reynevan, răcnind şi ridicând buzduganul ca să lovească. Reynevan s-a dat înapoi, căznindu-se să tragă coarda peste cârlig. A reuşit şi a întins arcul şi de abia atunci şi-a dat seama că nu are săgeți. S-a împiedicat cu tocul de un bolovan, s-a aşezat pe jos privind cu groază cum moartea se apropie de el – palidă, cu ochi sălbatici, scuipând bale şi sânge pe gură. S-a acoperit ținând arcul cu ambele mâini.

— *Adsumus! Adsum...*

Pe jumătate şezând şi pe jumătate culcată, Dzierżka de Wirsig a tras de arc şi i-a înfipt o săgeată drept în ceafă. Cavalerul a scăpat buzduganul, a dat din mâini haotic şi s-a prăbuşit ca un bolovan, zguduind pământul. A căzut la jumătate de pas de Reynevan. Având în creier un vârf de fier şi câțiva inci de lemn în trup – minune! –, tot nu murise. A mai horcăit câteva clipe lungi, a tremurat şi a scormonit pământul. În sfârşit, a rămas nemişcat.

Dzierżka a rămas un timp în genunchi, sprijinită de brațele întinse. Apoi a vomitat violent. După aceea s-a ridicat în picioare. A întins arcul, i-a pus săgeată. S-a apropiat de calul cavalerului care horcăia şi a tras de aproape. Coarda a zbârnâit, capul animalului s-a prăbuşit fără viață la pământ, picioarele din spate au zvâcnit spasmodic.

— Iubesc caii, i-a spus Dzierżka lui Reynevan, privindu-l în ochi. Dar pe lumea aceasta, ca să supraviețuieşti, uneori trebuie să sacrifici ceea ce iubeşti. Să ții minte asta, nepoțelule! Şi data viitoare să tragi în ce spun eu!

A încuviințat din cap şi s-a ridicat.

— Mi-ai salvat viața. Şi ți-ai răzbunat fratele. Într-o oarecare măsură.

— Adică ei... cavalerii aceştia... l-au ucis pe Peterlin?

— Ei. N-ai ştiut? Dar nu e timp de poveşti, nepoate. Trebuie să fugim până nu ne găsesc tovarăşii lui.

— M-au urmărit până aici...

— Nu pe tine, l-a contrazis calmă Dzierżka. Pe mine. Mi-au întins o capcană imediat după Bardo, lângă Potworow. Au

împrăştiat herghelia, au gonit escorta, paisprezece cadavre zac pe drum. Aş fi fost şi eu printre ei dacă nu... Prea multă vorbărie!

A băgat degetele în gură, a şuierat. O clipă mai târziu, pământul s-a zguduit de tropot de copite şi din ceaţă a apărut la trap iapa cenuşie. Dzierżka a sărit în şa, uimindu-l încă o dată pe Reynevan cu graţia şi agilitatea ei de pisică.

— Ce aştepţi?

I-a apucat mâna, a sărit în spatele ei pe iapă. Iapa a fornăit şi a bătut din copite, a scuturat din cap şi s-a dat înapoi din faţa cadavrului.

— Cine a fost?

— Un demon, a răspuns Dzierżka, dând la o parte de pe frunte părul neascultător. Unul dintre cei care păşesc prin întuneric... Sunt curioasă cine m-a pârât...

— Hass'asin.

— Ce?

— Hass'asin[1], a repetat. Acesta de aici era sub influenţa unei substanţe erbacee halucinogene arabe numite haş'iş. Nu ai auzit de Bătrânul din Munţi? Despre asasinii din cetatea Alamut? Din Horasan, în Persia?

— La dracu' cu Horasan al tău! s-a răsucit ea în şa. Şi cu Persia. Dacă încă nu ai înţeles, suntem în Silezia, la poalele muntelui Grochowa, la o milă de Frankenstein. Dar după cum văd, încă nu ai aflat multe. Cobori pe coastele muntelui Grochowa în zorii zilei de după echinocţiul de toamnă. Şi dracu' ştie sub influenţa cărei substanţe arăbeşti. Dar că ne ameninţă moartea, asta ar trebui să pricepi. Aşadar, închide gura şi ţine-te bine, că voi merge repede!

Dzierżka de Wirsig exagera – frica avea ochii mari, ca întotdeauna. Pe drum şi în şanţul năpădit de buruieni zăceau numai opt cadavre, dintre care cinci făceau parte din escorta înarmată, care se apărase până la ultimul om. Aproape jumătate din grupul de paisprezece persoane se salvase, fugind în pădurile din apropiere. Dintre aceştia s-a întors unul sigur – un grăjdar, care fiind mai în vârstă nu fugise prea departe. Şi pe care acum, când soarele se ridicase sus, l-au descoperit în buruieni cavalerii care mergeau pe drumul dinspre Frankenstein.

[1] Ordinul Asasinilor – *Asasiyyun* (1090 – 1275) a fost întemeiat cu scopul de a-i ucide pe liderii musulmani şi ulterior şi pe creştinii consideraţi duşmani ai statului persan.

Cavalerii – suita lor împreună cu slujitorii numărau douăzeci şi una de persoane – mergeau ca la război, în armură completă, cu steagurile desfăşurate. Majoritatea fuseseră deja în luptă, majoritatea în mai multe. Cu toate acestea, mulți înghițeau acum în sec la vederea trupurilor crunt sfârtecate, chircite în nisipul înnegrit de sângele cu care se îmbibase. Şi nimeni nu şi-a bătut joc de paloarea bolnăvicioasă care se instalase la vederea acestei privelişti pe chipurile celor mai tineri şi cu mai puțină experiență.

Soarele se înălțase sus, împrăştiase ceața, în lumina lui picăturile de apă care atârnau ca zmeura pe scaieții şi pelinarița de pe margine străluceau ca nişte rubine. Priveliştea nu trezea niciunui cavaler sentimente estetice sau poetice.

— Dar ştiu că i-au măcelărit, mama ei de viață! a spus scuipând Kunad von Neudeck. I-au tocat rău!

— Tăieturi de călău, a fost de acord şi Wilhelm von Kauffung. Abator.

Din pădure au apărut şi alți argați şi grăjdari care scăpaseră cu viață. Deşi palizi şi pe jumătate morți de spaimă, nu îşi uitaseră îndatoririle. Fiecare ducea de căpăstru câțiva cai, dintre cei care se împrăştiaseră în timpul atacului.

Ramfold von Oppeln, cel mai vârstnic dintre cavaleri, s-a uitat de la înălțimea şeii la grăjdarul care tremura de frică printre călăreții din jurul lui.

— Cine v-a atacat? Vorbeşte, băiete! Linişteşte-te! Ai supraviețuit. Nu te mai amenință nimic.

— M-a ferit Dumnezeu...

În ochii grăjdarului panica era încă vizibilă.

— Şi Maica Domnului de la Bardo...

— Să dai pentru o slujbă. Iar acum vorbeşte. Cine v-a bătut?

— Păi, eu de unde să ştiu? Ne-au atacat... Erau în armură... De fier... Ca şi voi...

— Cavaleri! a rostit înecându-se un lungan cu față de călugăr, care avea pe scutul roşu două leuci încrucişate. Cavalerii îi atacă pe negustori la drumul mare! Pe patimile Domnului, a venit timpul să terminăm cu aceşti raubritteri. E momentul să luăm măsuri drastice. Poate dacă vor zbura câteva scăfârlii pe eşafod, o să-şi bage mințile în cap domnii din castele!

— Aveți dreptate, a încuviințat cu chip de piatră Wenzel de Hartha. Perfectă dreptate, domnule von Runge.

— Şi de ce – a continuat investigația von Oppeln – v-au atacat? Ați luat ceva prețios?

— Da’ de unde... Poate caii...

— Caii, a repetat îngândurat de Hartha. Ispititoare treabă, caii din Skalka. Din herghelia doamnei Dzierżka de Wirsing... Luminează-i, Doamne, calea...

S-a întrerupt, a înghiţit în sec, nu-şi putea dezlipi privirile de la chipul masacrat al unei femei care zăcea pe nisip, într-o poziţie macabră nefirească.

— Nu e ea, a mormăit grăjdarul cu ochii stinşi. Nu e doamna Dzierżka. Este nevasta grăjdarului... Uite, cel care zace acolo... Mergea cu noi la Kłodzko...

— Au greşit, a constatat rece Kauffung. Au luat-o pe rândăşiţă drept Dzierżka.

— Sigur că au luat-o, a confirmat calm grăjdarul. Pentru că...

— Pentru că ce?

— Arăta mai demn.

— Nu cumva – von Oppeln s-a îndreptat în şa. Nu cumva, domnule Wilhelm, sugeraţi că nu a fost un atac tâlhăresc? Că doamna de Wirsing...

— A fost ţinta? Da. Sunt sigur de asta.

— A fost ţinta, a adăugat, văzând privirile întrebătoare ale celorlalţi cavaleri. A fost ţinta, la fel ca Mikołaj Neumarkt. Jan Fabian Pfefferkorn... Ca şi alţii care, în ciuda interdicţiei de a face comerţ cu... cu străinătatea...

— De vină sunt raubritterii, a spus ferm von Runge. Nu putem să dăm crezare poveştilor prosteşti, aiurelilor despre comploturi şi demoni nocturni. Toate acestea au fost şi sunt atacuri tâlhăreşti obişnuite.

— Se mai poate – a spus cu glas subţirel tânărul Heinrich Baruth, care pentru a fi deosebit de toţi ceilalţi Heinrich din familie se numea Szpaczek – ca această crimă să fi fost comisă de evrei. Ca să obţină sânge de creştin, ştiţi, pentru pască. O, uitaţi-vă la nefericitul acesta de aici. Nu a mai rămas în el nicio picătură de sânge...

— Cum să-i rămână – Wenzel de Hartha s-a uitat cu milă la tânăr – când nu i-a rămas nici capul...

— Puteau să săvârşească aceasta şi vrăjitoarele acelea pe mături, care au căzut peste noi ieri-noapte când stăteam la foc! Pe tichia Sfântului Anton! Aşa începe să se dezlege cu încetul enigma. Doar v-am spus că printre diavoliţe era Reinmar von Bielau, că l-am recunoscut! Şi e lucru sigur că Bielau e vrăjitor, pentru că s-a

lăudat la Oleśnica mult cu magia neagră, că arunca descântece pe femei. Domnii de acolo pot să confirme!

— Eu nu ştiu nimic, a mormăit Ciołek Krompusz, privind la Benno Ebersbach.

Amândoi îl recunoscuseră în noaptea precedentă pe Reynevan printre vidmele zburătoare, dar preferau să nu se trădeze.

— Da, chiar aşa este, a întărit Ebersbach. Noi mergem rar la Oleśnica. Nu plecăm urechea la bârfe...

— Astea nu sunt bârfe, ci fapte.

Runge s-a uitat la el.

— Bielawa făcea vrăji. Pe lângă aceasta, blestematul şi-a ucis propriul frate, parcă e Cain, atunci când acesta a descoperit practicile lui vrăjitoreşti.

— E lucru sigur, a încuviinţat şi Eustachy von Rochow. Mi-a spus domnul von Reideburg, starostele din Strzelin. Au ajuns şi la noi, la Wrocław, veştile acestea. De la episcop. Tânărul Reinmar de Bielau a înnebunit din cauza vrăjilor săvârşite, diavolul i-a luat minţile. Diavolul îi conduce mâna, îl împinge la omor. Şi-a ucis propriul frate, l-a ucis pe domnul Albrecht Bart din Karczyn, l-a omorât pe negustorul Neumarkt, pe negustorul Hanusz Throst, ba, se pare că a ridicat mâna şi asupra preotului din Ziębica...

— A ridicat, a întărit Szpaczek. De aceea a fost trimis în turn. Dar a fugit. Fără îndoială, cu ajutorul diavolului.

— Dacă e lucrarea diavolului – Kunad von Neudeck a privit neliniştit în jur –, să plecăm mai repede de aici, cât mai suntem încă în viaţă... Până nu ne atinge şi pe noi ceva rău...

— Pe noi?

Ramfold von Oppeln a lovit cu palma în scutul atârnat de şa, deasupra furcii de argint a blazonului, legat cu o panglică cu cruce roşie.

— Pe noi? Când avem acest semn? Doar am luat crucea, suntem cruciaţi, mergem împreună cu episcopul Konrad la cruciadă în Cehia ca să-i batem pe eretici. Să-l apărăm pe Dumnezeu şi religia! Diavolul nu se poate apropia de noi. Pentru că suntem *milites Dei*, Miliţia Angelică!

— Ca Miliţie Angelică – a observat von Rochow – avem nu numai privilegii, ci şi obligaţii.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Domnul von Bichopsheim l-a recunoscut pe Reinmar din Bielawa printre vrăjitoarele care zburau spre sabat. Imediat ce

ajungem la Kłodzko, la punctul de adunare a cruciaților, trebuie să-l denunțăm Sfântului Oficiu.

— Să raportăm? Domnule Eustachy! Suntem cavaleri!

— Când este vorba de vrăji şi de erezie, denunțul nu pătează onoarea de cavaler!

— Întotdeauna pătează!

— Nu pătează!

— Pătează, a rostit Ramfold von Oppeln. Dar trebuie să denunțăm. Şi vom denunța. Iar acum, mai departe la drum, domnilor! La Kłodzko! Nu este voie ca tocmai noi, Miliția Angelică, să întârziem la punctul de întâlnire.

— Ar fi o ruşine – a spus încet Szpaczek – să pornească cruciada spre Cehia fără noi.

— Atunci la drum.

Kauffung a întors calul.

— Cu atât mai mult cu cât nu mai avem nimic de făcut pe aici. După cum văd, se ocupă altcineva de această chestiune.

Şi într-adevăr, pe drum se apropiau soldații primarului din Frankenstein.

— Uite, a spus Dzierżka de Wirsing oprind calul.

A oftat puternic, iar Reynevan, lipit de spinarea ei, a simțit oftatul.

— Uite şi Frankenstein. Podul de pe râul Budzowka. În stânga drumului este căminul Ordinului Sfântului Mormânt, Biserica Sfântul Gheorghe şi Turnul Nebunilor. În dreapta, morile şi dughenele vopsitorilor. Mai departe, dincolo de pod, este poarta oraşului, numită Kłodzka. Acolo este castelul principelui, acolo – turnul primăriei, acolo – parohia Sfintei Ana. Coboară.

— Aici?

— Aici. Nici prin cap nu-mi trece să mă arăt în preajma oraşului. Şi ar trebui să te mai gândeşti şi tu, nepoate.

— Eu trebuie.

— Aşa mă gândeam şi eu. Coboară.

— Şi tu?

— Eu nu trebuie.

— Am întrebat încotro te duci.

Dzierżka a suflat ca să-şi dea părul la o parte de pe frunte. S-a uitat la el. Reynevan a înțeles privirea şi nu a mai pus alte întrebări.

— Mergi sănătos, nepoate! La revedere.

— Să dea Domnul, în vremuri mai bune.

Capitolul 26

În care în oraşul Frankenstein se întâlnesc mulţi cunoscuţi vechi – deşi nu neapărat binevoitori.

Aproape în centrul pieței, între stâlpul infamiei şi fântână, se întindea o baltă mare, duhnind a bălegar şi plină de spumă de la urina de cal. În ea se bălăceau mai multe vrăbii, de jur împrejur şedeau o mulțime de copii în zdrențe, ciufuliți şi murdari, care se tăvăleau în murdărie, se împroşcau unul pe altul, făceau hărmălaie şi dădeau drumul pe apă unor bărcuțe din scoarță de copac.

— Aşa, Reinmar – Szarlej termina supa, scormonind cu lingura pe fundul străchinii. Trebuie să recunosc că zborul tău de noapte m-a impresionat. Ai zburat binişor; cineva ar putea spune chiar ca un vultur. Regele zburător. Mai ții minte ce ți-am prorocit după ce ai făcut levitația aceea la vidmele din pădure? Că vei deveni un vultur. Şi ai devenit. Deşi nu cred că ai fi reuşit fără ajutorul lui Huon von Sagar, dar oricum. Jur pe pula mea, băiete, ai făcut progrese mari de când eşti cu mine. Doar puțin să te mai străduieşti şi vei fi un adevărat Merlin. Şi o să ne construieşti un Stonehenge aici, în Silezia. Un asemenea Stonehenge, că acela din Anglia o să se ascundă de ruşine.

Samson a pufnit.

— Şi ce s-a întâmplat cu domnița Biberstein? Ai lăsat-o în siguranță în fața porții castelului lui tăticu'?

— Nici vorbă. Reynevan a scrâşnit din dinți: Am căutat-o pe Nicolette fără succes toată dimineața în tot Frankensteinul, m-am uitat prin cârciumi, am stat la pândă la ieşirea de la slujba de la Sfânta Ana, m-am dus până la Poarta Ziębicka şi la drumul care merge la Stolz, am întrebat, am cutreierat prin Sukiennice în piață. Şi acolo – spre marea mea bucurie şi uşurare – i-am găsit pe Szarlej şi pe Samson.

— Cu siguranță că fata este deja acasă, a adăugat.

Aşa spera, pe asta se bizuia. Castelul Stolz era la mai puțin de o milă de Frankenstein, drumul care ducea la Ziębice şi la Opole era frecventat, pentru Katarzyna Biberstein ar fi fost suficient să spună cine este şi orice negustor, orice cavaler sau călugăr i-ar fi

dat ajutor şi protecție. Aşadar, Reynevan era aproape sigur că fata ajunsese cu bine acasă. Îl măcina numai gândul că nu o dusese el acolo. Şi nu numai asta îl măcina.

— Dacă nu ai fi fost tu, domnița nu ar fi ieşit vie din castelul Bodak. Ai salvat-o.

— Şi poate că şi pe noi.

Szarlej lingea lingura.

— Bătrânul Biberstein cu siguranță a trimis o poteră şi, dacă nu cumva ați observat, suntem mult mai aproape de locul atacului decât ieri-seară. Dacă ne-ar fi prins... Hmm... Poate că domnița, amintindu-şi că ai salvat-o, ne va sări în ajutor, îl va implora pe tăticul ei să-i lase teferi pe toți membrii grupului nostru.

— Dacă va vrea, a remarcat circumspect Samson. Şi dacă va reuşi.

Reynevan nu a comentat. Şi-a terminat supa.

— Şi voi m-ați impresionat, a spus. La Bodak erau cinci raubritteri rebeli înarmați. Şi v-ați descurcat cu ei...

— Erau beți, s-a strâmbat Szarlej. Dacă nu ar fi fost aşa... Dar faptele sunt fapte, am privit cu o admirație sinceră isprăvile vitejeşti ale lui Samson al Mierii aici de față. Şi dacă ai fi văzut, Reinmar, cum a smuls poarta! Ha, zău aşa, dacă regina Jadwiga ar fi avut pe cineva ca el de ajutor la poarta Wawelului, acum i-am fi avut pe tron pe Habsburgi... Iar după aceea Samson al nostru i-a bătut pe tâlharii filisteni. Pe scurt: datorită lui suntem amândoi în viață.

— Dar, Szarlej...

— Datorită ție trăim, nu mai fi aşa modest. Punct. La răspântie, când a trebuit să alegem, am optat mai curând pentru Bardo, dar Samson s-a încăpățânat cu Frankenstein. A spus că are un presentiment. De regulă, iau în râs astfel de presentimente, dar în cazul de față, având de-a face cu o ființă supranaturală, cu cineva venit din altă lume...

— Mi-ai dat ascultare, i-a retezat vorba Samson, care, aşa cum îi era obiceiul, nu se mai lăsa impresionat de zeflemele. Şi după cum se vede a fost o decizie înțeleaptă.

— Asta nu se poate nega. Ei, Reinmar, ce m-am bucurat când te-am văzut în piața din Frankenstein, pe fundalul tarabei cu papuci, în umbra turnului primăriei. Ți-am mai spus deja cât de mult...

— Mi-ai spus.

— ...Bucuria mea când te-am văzut – nu s-a lăsat întrerupt demeritul – decurgea şi din faptul că doream să-ți aduc la cunoştință câteva mici modificări din planurile mele. După ultimele tale isprăvi, mai ales după circul făcut cu Hayne von Czirne, după spectacolul de la turnirul din Ziębica şi pălăvrăgeala în fața lui Buko cu privire la perceptor, am jurat că, după ce vom ajunge în Ungaria, când vei fi în siguranță, te voi duce imediat ce vom sosi la Buda, te voi urca pe podul peste Dunăre şi îți voi da un asemenea şut în cur, că ai să zbori în fluviu. Dar, fiind bucuros şi emoționat, astăzi îmi schimb intențiile. Cel puțin, pe moment! Ei, ospătar! Bere! Repede!

Au fost nevoiți să aştepte, cârciumarul nu prea se grăbea. La început îl derutaseră mina şi vocea îngâmfată a lui Szarlej, dar nu putuse să nu observe că, mai înainte, când comandaseră supa, oaspeții făcuseră un bilanț febril, scotocind după monede şi bănuți în fundul pungilor şi al buzunarelor. În cârciuma de sub arcadă, vizavi de primărie, nu erau prea mulți clienți, dar cârciumarul avea o părere prea bună despre el însuşi ca să reacționeze cu amabilitate exagerată la strigătele oricăror nepricopsiți.

Reynevan sorbea berea privind la copiii în zdrențe, care se bălăceau în balta gălbuie dintre stâlpul infamiei şi fântână.

— Copiii sunt viitorul poporului, a rostit Szarlej observându-i privirea. Viitorul nostru. Deocamdată, nu pare interesant. În primul rând, sărac. În al doilea rând – urât mirositor, neglijent şi neispititor până la dezgust.

— Aşa este, a recunoscut Samson. Dar poate că s-ar putea face ceva. În loc să pufneşti nemulțumit, să ai grijă de ei. Să-i speli. Să-i hrăneşti. Să-i educi. Şi atunci viitorul este asigurat.

— Aşa este. Am uitat.

Szarlej a aruncat o bucată de pâine muiată în restul de supă unui câine care dădea târcoale prin apropiere. Câinele era aşa de slab, că părea îndoit ca un arc. Dar nu a mâncat pâinea, doar a mirosit-o, aşa cum îl mirosise balena pe Iona.

— Sunt curios, amărâtul ăsta a văzut vreodată un os?

— Cu siguranță atunci când a avut laba ruptă, a spus demeritul ridicând din umeri. Dar, aşa cum spune pe bună dreptate Samson, mie puțin îmi pasă. Nici eu nu am un viitor aici şi chiar dacă aş avea, mi se pare mai căcăcios decât al acelor copii şi mai jalnic decât al câinelui. Țara maghiarilor mi se pare în acest

moment mai departe decât Ultima Thule[1]. Nu mă va amăgi idila de moment sub forma orăşelului liniştit Frankenstein, cu berea, supa de fasole, pâinea şi sarea. Imediat Reynevan va întâlni o domniță, şi totul va fi ca de obicei. Iarăşi va trebui să ne riscăm capetele, să fugim pentru ca în cele din urmă să rămânem undeva, într-o pustietate. Sau într-o companie dubioasă.

— Dar, Szarlej – Samson i-a aruncat şi el câinelui o bucată de pâine – până la Opava sunt puțin mai mult de douăzeci de mile. Iar de la Opava în Ungaria sunt în total optzeci. Nu e chiar aşa de mult.

— Văd că în lumea cealaltă ai studiat şi geografia marginilor de est ale Europei.

— Am studiat fel de fel de lucruri, dar nu despre asta este vorba. Problema este să gândim pozitiv.

— Eu gândesc întotdeauna pozitiv.

Szarlej a sorbit din bere.

— Rareori ceva poate să-mi zdruncine optimismul. Şi atunci trebuie să fie ceva serios. Ca de pildă, să zicem perspectiva unui drum lung în lipsa totală a numerarului. Sau faptul că avem doi cai pentru trei oameni, dintre care unul cu copita bolnavă de laminită. Şi faptul că unul dintre noi este rănit. Ce îți mai face brațul, Samson?

Uriaşul nu a răspuns, ocupat cu berea, a mişcat numai din mâna bandajată, demonstrând că totul este în ordine.

— Mă bucur, a spus Szarlej privind spre cer. O problemă mai puțin. Dar celelalte nu vor dispărea.

— Ba vor dispărea. Cel puțin, parțial.

— Ce vrei să spui, dragul nostru Reinmar?

— De astă dată ne vor ajuta nu relațiile tale, ci relațiile mele, a spus Reynevan ridicând mândru capul. Am cunoştințe la Frankenstein.

— Nu cumva este vorba din întâmplare, îmi îngădui să întreb – s-a interesat Szarlej cu un chip ca de piatră –, de vreo nevestică?

— Glume proaste. Şi temeri deşarte. Cunoscutul meu de aici este diacon la Înălțarea Sfintei Cruci. Dominican.

— Ha!

Szarlej a pus energic cana de bere pe masă.

[1] Denumire dată în secolul IV î.H. de exploratorul grec Pytheas unei insule pe care o credea ultima din nordul arhipelagului britanic, într-un fel „capătul lumii”.

— Dacă e aşa, aş prefera încă o nevestică. Dragă Reinmar, nu simţi din întâmplare dureri persistente de cap? Nu ai greţuri şi vomă? Nu vezi dublu?

— Ştiu, ştiu ce vrei să spui, a dat din mână Reinmar. *Domini canes*, câini, păcat numai că sunt turbaţi. Totdeauna în slujba Inchiziţiei. Banal, dragul meu domn, banal. În plus, trebuie să ştii că diaconul despre care este vorba are o datorie importantă de recunoştinţă. Peterlin, fratele meu, l-a ajutat cândva, l-a scos din mari necazuri financiare.

— Şi tu îţi închipui că asta înseamnă ceva. Cum se numeşte acest diacon?

— Da' ce, îi ştii pe toţi?

— Îi ştiu pe mulţi. Cum îl cheamă?

— Andrzej Kantor.

— Se pare că necazurile financiare sunt ceva ereditar în această familie. Am auzit despre Paweł Kantor, pe care jumătate din Silezia îl urmărea pentru datorii şi înşelăciuni. Iar la carmeliţi era cu mine Mateusz Kantor, vicarul din Długołęka. Pierduse la zaruri un ciboriu[1] şi o cădelniţă. Mi-e şi teamă să mă gândesc la ce a pierdut diaconul tău.

— E poveste veche.

— Nu m-ai înţeles. Mi-e frică să mă gândesc ce a pierdut în ultima vreme.

— Nu înţeleg.

— Of, Reinmar, Reinmar. Te-ai întâlnit deja cu acel cantor, din câte îmi dau seama.

— Da, m-am întâlnit. Dar tot nu...

— Ce ştie? Ce i-ai povestit?

— Practic, nimic.

— Prima veste bună. Să profităm deocamdată de această cunoştinţă comună şi de ajutorul dominican. O să adunăm mijloacele de care avem nevoie în alt mod.

— Sunt curios cum.

— Ei, uite, să zicem, vânzând această cană de producţie misterioasă.

— De argint. De unde o ai?

— M-am plimbat prin bazar, m-am uitat prin prăvălii, iar cana s-a trezit dintr-odată în buzunarul meu. Asta este – enigmă!

---

[1] Vas liturgic folosit în ritualul catolic pentru a se păstra ostiile sfinţite de preot.

Reynevan a oftat. Samson s-a uitat în cană, privind cu jind la resturile de spumă. Szarlej, în schimb, îl urmărea pe cavalerul care – ceva mai încolo sub arcadă – îl înjura cum îi venea la gură pe un evreu îndoit de mijloc în fața lui. Cavalerul purta un *chaperon* roşu şi un *lentner*[1] bogat, împodobit în față cu un blazon reprezentând un grindei, adică o piatră de moară.

— În fond, părăsesc Silezia ca atare fără părere de rău, a spus demeritul. Spun „în fond“, deoarece de un lucru îmi pare rău. De acele cinci sute de grivne, pe care le ducea perceptorul de taxe. Dacă nu ar fi fost acele împrejurări, banii ar fi putut fi ai noştri. Mă umple de ciudă, recunosc, gândul că şi le-a însuşit, întâmplător şi pe nemeritate, vreun tâlhar de teapa lui Buko von Krossig. Cine ştie, poate că tocmai acel Reichenbach care îl face porc râios pe izraelit? Sau poate vreunul din cei de lângă dugheana şelarului?

— Astăzi sunt aici excepțional de mulți cavaleri şi soldați în armură.

— Mulți. Şi uite, încă mai vin şi alții...

Demeritul s-a întrerupt brusc şi a rămas cu gura căscată. Dinspre Poarta Lochowa, coborând pe Strada Muntelui de Argint, intra chiar atunci în piață raubritterul Hayn von Czirne.

Szarlej, Samson şi Reynevan nu au mai aşteptat. Au sărit de pe bancă vrând să dispară în grabă, înainte să fie văzuți. Prea târziu. Îi văzuse chiar Hayn, îi văzuse Fryczko Nostitz, care călărea alături de Hayn, îi văzuse italianul Vitelozzo Gaetani. Acestuia din urmă, la vederea lui Szarlej, i-a pălit de furie fața încă umflată şi marcată de o cicatrice recentă. În secunda următoare, piața oraşului Frankenstein a răsunat de zgomote şi de tropot de copite. O clipă mai târziu, Hayn şi-a vărsat furia pe banca din cârciumă, sfărâmând-o cu securea.

— Prindeți-i! a răcnit la soldații lui. După ei!

— Acolo! a urlat Gaetani. Acolo au fugit!

Reynevan alerga cât îl țineau puterile, dar abia putea să se țină după Samson. Szarlej alerga în frunte şi alegea drumul, cotind repede pe străzi tot mai înguste, apoi strecurându-se prin grădini. Tactica părea să dea rezultate. După un timp, tropotul copitelor şi zgomotul urmăritorilor au încetat. Au nimerit pe Strada Băii de Jos, cu rigolele pline de clăbuci, şi au cotit spre Poarta Ziębicka.

---

[1] Armură tip vestă, fără mâneci, purtată în secolul al XIV-lea.

Dinspre Poarta Ziębicka, pălăvrăgind şi clătinându-se alene în şa, veneau fraţii Stercza, însoţiţi de Knobelsdorf, Haxt şi Rotkirch.

Reinmar a încremenit ca ţintuit în pământ.

— Bielau! a răcnit Wolfher Stercza. Te-am prins, fiu de căţea!

Înainte să se termine răcnetul, Reynevan, Szarlej şi Samson traversaseră gâfâind din greu străduţele, săriseră peste garduri, se strecuraseră prin desişul grădinilor, se încurcaseră printre frânghiile cu cearşafuri puse la uscat. Auzind în stânga strigătele oamenilor lui Hayn şi în spatele lor urletele fraţilor Stercza, au luat-o spre nord, în direcţia din care tocmai începuse să se audă clopotul bisericii dominicane a Înălţării Sfintei Cruci.

— Domnişorule Reinmar! Aici! Pe aici!

În zid s-a deschis o uşiţă în care stătea Andrzej Kantor, diaconul dominicanilor. Care avea o datorie de recunoştinţă faţă de fraţii Bielawa.

— Pe aici, pe aici! Repede! Nu e timp!

Şi chiar că nu era. Au intrat în fugă într-o cămăruţă strâmtă, care s-a cufundat în beznă şi în duhoare de cârpe putrezite în momentul în care Kantor a încuiat uşiţa. Reynevan a răsturnat cu un zgomot de nedescris nişte vase de tinichea, Samson s-a împiedicat şi s-a rostogolit pe jos cu o bufnitură. Szarlej a nimerit şi el peste ceva, pentru că a înjurat murdar.

— Pe aici! a strigat Andrzej Kantor, de undeva din faţă, de unde se vedea o lumină nedesluşită. Pe aici! Aici! Aici!

Reynevan mai mult s-a rostogolit decât a coborât pe scara îngustă. În cele din urmă, a ajuns la lumina zilei, într-o curte mică înconjurată de ziduri pe care creştea iederă. Szarlej, care alerga în urma lui, a lovit cu piciorul un motan, acesta a mieunat furios, înainte să se stingă mieunatul, de sub ambele arcade s-au năpustit la ei vreo douăzeci de oameni cu veşminte negre şi tichii rotunde de pâslă.

Cineva i-a aruncat lui Reynevan un sac în cap, cineva i-a dat o lovitură cu piciorul şi i-a îndoit genunchii. S-a prăbuşit la pământ. L-au prins, i-au răsucit mâinile. Auzea şi simţea alături de el zgomot de încăierare, auzea înjurături furioase, ecouri de lovituri şi strigăte de durere, care dovedeau că Samson şi Szarlej nu se lăsau prinşi fără să lupte.

— Sfântul Oficiu..., s-a auzit vocea tremurătoare a lui Andrzej Kantor.

— Sfântul Oficiu a prevăzut vreo recompensă pentru prinderea acestui eretic? Măcar una mică? *Significavit*-ul episcopului nu

menționează, dar eu… Eu am probleme… Am probleme financiare mari… Tocmai de aceea…

— *Significavit*-ul este un ordin, nu un contract comercial, i-a explicat diaconului o voce răguşită şi plină de răutate. Iar posibilitatea de a da ajutor Sfintei Inchiziții este suficientă răsplată pentru orice bun catolic. Oare nu eşti un bun catolic, frate?

— Kantor…, a strigat hârâit Reynevan cu gura plină de praf şi de scame din sac. Kantooor! Fiu de curvă ce eşti! Corcitură bisericească! Futu-te-aş în cur…

Nu a mai apucat să termine. A încasat o lovitură în cap cu ceva dur şi a văzut stele verzi. A mai primit una – durerea a fost paralizantă, degetele i-au amorțit în aceeaşi clipă. Cel care îl bătea l-a lovit încă o dată. Şi încă o dată. Şi încă o dată. Reynevan urla de durere, sângele îi zvâcnea în urechi şi şi-a pierdut cunoştința.

S-a trezit într-o beznă aproape totală, cu gâtul uscat ca iasca şi limba închepenită. Capul îi zvâcnea de durerea care îi cuprinsese tâmplele, ochii, chiar şi dinții. A tras adânc aer în piept şi era cât pe-aici să se înece, atât de rău puțea în jur. S-a mişcat şi paiele tocite de sub el au foşnit.

Nu departe cineva bombănea îngrozitor, altcineva tuşea şi gemea. Chiar alături susura ceva, curgea apă. Reynevan şi-a lins buzele acoperite cu o mâzgă vâscoasă. A ridicat capul şi a icnit de durerea provocată. S-a ridicat cu cea mai mare grijă, încet. O singură aruncătură de ochi i-a fost de ajuns ca să-şi dea seama că se află într-o pivniță mare. În închisoare. Pe fundul unei fântâni adânci de piatră. Şi că nu este singur.

— Te-ai trezit, a constatat Szarlej.

Stătea la câțiva paşi de el şi urina cu zgomot într-o găleată. Reynevan a deschis gura, dar nu a reuşit să articuleze niciun sunet.

— E bine că te-ai trezit.

Szarlej s-a încheiat la pantaloni.

— Pentru că trebuie să-ți comunic că, în legătură cu podul peste Dunăre, revenim la conceptul inițial.

— Unde…, a horcăit în cele din urmă Reynevan, înghițindu-şi anevoie saliva. Szarlej… unde… suntem?

— În sanctuarul Sfintei Dymphna[1].

— Unde?

---

[1] Martiră irlandeză din secolul al VII-lea, ocrotitoarea bolnavilor mintal.

— În spitalul pentru nebuni.
— Unde?
— Doar ți-am spus: în casa nebunilor. În *Narrenturm*.

Capitolul 27

În care Reynevan şi Szarlej se bucură destul de mult timp de linişte, de îngrijire medicală, de alinare spirituală, de hrană regulată şi de tovărăşia unor oameni deloc de duzină, cu care pot conversa liber pe teme interesante. Într-un cuvânt, au parte de ceea ce există de obicei în casele de nebuni.

— Lăudat fie Iisus Hristos. Binecuvântat fie numele Sfintei Dymphna.

Locatarii Turnului Nebunilor au reacţionat cu foşnet de paie şi o rumoare haotică, foarte puţin perceptibilă. Cavalerul Ordinului Sfântului Mormânt se juca uşor cu bastonul, bătea cu el în palma stângă deschisă.

— Voi doi, le-a spus el lui Reynevan şi Szarlej, sunteţi noi în mica noastră turmă. Iar noi le dăm nume celor noi. Şi pentru că astăzi îi cinstim pe mucenicii Corneliu şi Ciprian, unul va fi Corneliu, celălalt Ciprian.

Nici Corneliu, nici Ciprian nu au răspuns.

— Iar eu sunt maestru spitalnic şi administratorul Turnului, a continuat călugărul imperturbabil. Numele meu este fratele Tranquilus. *Nome omen*[1]. Cel puţin atât timp cât nu mă supără cineva. Şi trebuie să ştiţi că mă supără cel care face zgomot, care se înfurie, face zarvă şi scandal, se murdăreşte pe sine şi în preajma lui, foloseşte cuvinte urâte, huleşte pe Domnul şi sfinţii, nu se roagă şi îi împiedică şi pe alţii să se roage. Şi care păcătuieşte, în general. Iar pentru păcătoşi avem diverse mijloace. Ciomagul de stejar. Ciubărul cu apă rece. Cuşca de fier. Şi lanţul de perete. E clar?

— Clar, au răspuns la unison Corneliu şi Ciprian.

— Atunci – fratele Tranquilus a căscat, s-a uitat la bastonul său, un lemn de stejar bine rindeluit şi şlefuit –, începeţi tratamentul. Şi dacă veţi dobândi prin rugăciune bunăvoinţa şi graţia Sfintei Dymphna, vă vor părăsi, aşa să dea Domnul, nebunia şi rătăcirea şi vă veţi întoarce lecuiţi în sânul sănătos al societăţii. Dymphna este vestită printre sfinţi pentru milostivirea ei, aşa că aveţi şanse mari. Dar să vă rugaţi necontenit. E clar?

---

[1] „Nume prevestitor”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Clar!

— Atunci rămâneţi cu Domnul.

Călugărul Sfântului Mormânt a urcat scările scârţâitoare care se încolăceau în jurul peretelui şi se terminau undeva sus cu o uşă masivă, judecând după ecoul stârnit când s-a închis şi s-a deschis. Abia se stinsese ecoul în fântâna de piatră, şi Szarlej s-a ridicat în picioare.

— Ei, fraţi întru restrişte – a spus el vesel –, vă salut oricine aţi fi. Se pare că ne este dat să petrecem un timp împreună. Deşi fără voia noastră, dar oricum. Poate că ar fi bine să facem cunoştinţă?

La fel ca şi o oră mai înainte, i-au răspuns foşnetul şi fâşâitul paielor, pufniturile, înjurături înfundate şi alte câteva cuvinte şi zgomote, în cea mai mare parte necuviincioase. Dar Szarlej nu s-a lăsat impresionat. A pornit hotărât spre unul dintre cele câteva zeci de bârloguri de paie înjghebate de-a lungul zidurilor turnului şi în jurul resturilor de pilaştri şi arcade ruinate care formau fundalul. Bezna era împrăştiată numai de puţina lumină care se strecura de sus, prin ferestrele mici din vârf. Dar ochii se obişnuiseră şi se distingea câte ceva.

— Bună ziua! Eu sunt Szarlej!

— Cară-te de aici! s-a burzuluit omul din bârlog. Du-te lângă cei ca tine, smintitule. Eu sunt sănătos la cap! Normal!

Reynevan a deschis gura, a închis-o repede şi a deschis-o din nou. Văzuse cu ce se ocupă cel care dorea să treacă drept normal şi se ocupa cu manipularea energică a propriilor organe genitale. Szarlej a mormăit, a ridicat din umeri şi a pornit mai departe, la următorul cuibar. Oul care zăcea în el nu se mişca, dacă nu punem la socoteală tresăririle uşoare şi schimonoselile ciudate ale feţei.

— Bună ziua! Eu sunt Szarlej...

— Bbb... bbuuub... vle-bleee... Blee...

— Aşa mă gândeam şi eu. Mergem mai departe, Reinmar. Bună ziua! Eu sunt...

— Stai! Unde mergi, idiotule! Calci pe desene? Nu ai ochi?

Pe pardoseala de lemn bătătorit tare ca piatra, în mijlocul paielor date la o parte, se vedeau figuri geometrice desenate cu creta, şiruri şi coloane de cifre, deasupra cărora stătea aplecat un bătrân cărunt cu creştetul chel ca oul. Desenele, figurile şi cifrele acopereau întregime şi peretele de deasupra bârlogului său.

— Ah! Szarlej s-a dat înapoi: Scuze. Înțeleg. Cum am putut să uit: *Noli turbare circulos meos*.[1]

Bătrânul a ridicat capul, a rânjit la ei şi şi-a arătat dinții înnegriți.

— Cărturari?

— Oarecum.

— Atunci ocupați loc acolo, lângă pilastru. Lângă cel marcat cu omega.

Au ocupat loc, au adunat paie şi şi-au înjghebat bârloguri lângă pilastrul pe care era scrijelită litera grecească. Abia reuşiseră să-şi termine treaba, când a apărut fratele Tranquilus, de astă dată însoțit de alți câțiva călugări în sutane cu cruce dublă. Paznicii mormântului de la Ierusalim au adus un cazan aburind, dar pacienților turnului li s-a îngăduit să se apropie cu străchinile numai după ce au rostit în cor *Pater noster, Ave, Credo, Confiteor* şi *Miserere*. Reynevan încă nu bănuia că acesta era începutul unui ritual la care va fi supus mult timp. Foarte mult timp.

— *Narrenturm*, a spus el, privind tâmp în fundul străchinii, la resturile de caşei de mei. La Frankenstein?

— La Frankenstein, a spus Szarlej, scobindu-se în dinți cu un pai. Turnul este lângă Azilul Sfântul Gheorghe, condus de frații Sfântului Mormânt din Nysa. În afara zidurilor oraşului, la Poarta Kłodzko.

— Ştiu. Am trecut pe lângă el. Ieri. Cred că ieri... Cum am ajuns aici? De ce ne-au considerat bolnavi mintal?

— Cel mai probabil – demeritul a pufnit în râs – cineva a supus analizei ultimele noastre isprăvi. Nu, dragă Ciprian, am glumit, nu am avut chiar atât de mult noroc. Acesta nu este numai Turnul Nebunilor, este şi... temporar... închisoarea Inchiziției. Căci închisoarea dominicanilor locali este în reparații. Frankenstein are două închisori orăşeneşti, dar amândouă sunt ca de obicei supraaglomerate. Şi de aceea cei arestați din ordinul Sfântului Oficiu sunt închişi aici, în *Narrenturm*.

— Totuşi acest Tranquilus ne tratează ca şi când nu am fi întregi la minte, nu s-a lăsat Reynevan.

— Deformare profesională.

---

[1] „Nu deranjaţi cercurile mele!” – frază atribuită matematicianului grec Arhimede, adresată soldaţilor romani care cuceriseră Siracuza şi l-au întrebat cine este, în timp ce cărturarul desena şi făcea calcule pe nisip.

— Dar ce e cu Samson?

— Ce, ce?! a pufnit Szarlej. S-au uitat la mutra lui şi i-au dat drumul. Ce ironie, nu? I-au dat drumul, crezând că este idiot. Iar pe noi ne-au băgat la răcoare. Sincer vorbind, nu am pretenţii, numai eu sunt de vină. Îi interesai numai tu, Ciprian, nimeni altcineva, numai despre tine se menţiona în *significavit*. Pe mine m-au băgat aici pentru că m-am opus, am spart câteva nasuri, ha, iar câteva şuturi au nimerit acolo unde trebuiau să nimerească, nu că mă laud... Dacă aş fi stat liniştit, ca Samson...

— Între noi fie vorba – a încheiat după o clipă de tăcere grea toată nădejdea mea este în el, în Samson. Că va inventa şi va pune la cale ceva. Şi asta repede. Altfel... Altfel putem avea necazuri.

— Cu Inchiziţia? De ce ne acuză?

— Problema nu este de ce anume ne acuză, vocea lui Szarlej era deosebit de mohorâtă. Problema este ce anume recunoaştem.

Reynevan nu avea nevoie de explicaţii, ştia despre ce este vorba. Ceea ce auzise la consfătuirea cistercienilor însemna condamnarea la moarte, o moarte precedată de torturi. Că trăseseră cu urechea nu putea să afle nimeni. Nu era nevoie de explicaţii pentru privirea grăitoare cu care demeritul i-a arătat pe ceilalţi locatari ai Turnului. Reynevan ştia şi el că Inchiziţia obişnuia să pună spioni şi provocatori printre deţinuţi. Ce e drept, Szarlej promisese că îi va descoperi repede, dar recomandase precauţie şi atenţie şi faţă de ceilalţi, chiar dacă erau aparent cinstiţi. Nici chiar acestora nu trebuia să le facă confidenţe. Nu trebuia să ştie ceva şi să aibă despre ce să vorbească, a decis el.

— Pentru că omul întins pe scripete vorbeşte, a adăugat el. Vorbeşte mult, spune tot, tot ce ştie, vorbeşte despre orice. Pentru că, atât timp cât vorbeşte, nu-l prăjesc.

Reynevan s-a întristat. Atât de vizibil, că Szarlej a găsit de cuviinţă să-i dea curaj cu un ghiont prietenesc în spate.

— Capul sus, Ciprian, l-a consolat Szarlej. Încă nu ne-a venit rândul.

Reynevan s-a întristat şi mai mult, iar Szarlej s-a lăsat păgubaş. Nu ştia că Reynevan nu era îngrijorat că va spune sub tortură ce auzise la consfătuire. Că îl măcina de o sută de ori mai mult gândul că o va trăda pe Katarzyna Biberstein.

După ce s-au odihnit puţin, cei doi locatari din apartamentul „La Omega“ au făcut alte cunoştinţe. Le-a mers când bine, când

rău. Unii dintre locatarii din *Narrenturm* nu au vrut să vorbească, alții nu puteau, fiind în starea pe care doctorii de la Universitatea din Praga o definiseră – după şcoala din Salerno – drept *dementia* sau *debilitas*[1]. Alții au fost mai comunicativi. Dar nici aceia nu s-au grăbit să dezvăluie chestiuni personale, aşa că Reynevan le-a dat în gând diverse porecle.

Vecinul lor cel mai apropiat era Tomášz Alfa – pentru că locuia lângă stâlpul marcat cu litera grecească alfa şi ajunsese la Turnul Nebunilor în ziua Sfântului Toma de Aquino, pe 7 martie. De ce ajunsese aici şi de ce stătea de atâta timp nu le-a spus, dar cel puțin lui Reynevan nu i-a făcut impresia că este nebun. Spunea că este descoperitor, dar Szarlej şi-a dat seama după felul cum vorbea că era un călugăr evadat. Găsirea unei găuri în zidul mănăstirii, spunea el, nu poate pretinde să se numească adevărată descoperire.

Nu departe de Tomášz Alfa locuia Camaldula, sub litera „tau“ şi sub următoarea inscripție zgâriată pe zid: POENITEMINI. Acesta nu putea să ascundă statutul de cleric, pe tonsură încă nu-i crescuse părul. Altceva nu se ştia despre el, deoarece tăcea ca un adevărat frate din Camaldoli. Şi ca un adevărat camaldul[2], suporta fără să se plângă şi fără să crâcnească posturile deosebit de frecvente din *Narrenturm*.

Pe partea cealaltă, sub inscripția LIBERA NOS DEUS NOSTER[3], stăteau unul lângă altul doi oameni care, prin ironia sorții, erau vecini şi în libertate. Amândoi negau că sunt nebuni, amândoi se considerau victime ale unor intrigi țesute în mod perfid. Unul din ei, secretarul primăriei, botezat de cavalerii Sfântului Mormânt în ziua sosirii Bonaventura, dădea vina pentru întemnițare pe soție, care dorea să se distreze nestânjenită cu ibovnicul. Imediat după introducere, Bonaventura i-a servit pe Reynevan şi pe Szarlej cu o prelegere lungă despre femei, – din naştere ticăloase, perverse, desfrânate, târfe, necinstite şi trădătoare.

Expunerea l-a cufundat pe Reynevan pentru mai mult timp în amintiri sumbre şi într-o încă şi mai sumbră melancolie.

---

[1] „Nebunie... slăbiciune”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Ordinul călugărilor carnalduli (Congregatio Monachorum Eremitarum Camaldulensium) – ordin monastic benedictin, întemeiat de Sfântul Romuald în secolul al XI-lea, în localitatea Camaldoli din Toscana.

[3] „Izbăveşte-ne, Dumnezeul nostru”, în lb. latină, în original (n. red.).

Al doilea vecin a fost poreclit de Reynevan în gând Institor, deoarece îşi făcea mereu griji şi se plângea neîncetat cu voce tare de *institorium* al său, adică o prăvălie bogată şi profitabilă din piaţă. Îi răpiseră libertatea, spune el, denunţându-l, propriii copii, în scopul de a pune mâna pe prăvălie şi pe profiturile ei. La fel ca şi Bonaventura, Institor avea preocupări ştiinţifice – amândoi se ocupau ca amatori de astrologie şi de alchimie. Amândoi au amuţit în mod straniu la auzul cuvântului „Inchiziţie".

Nu departe de vecini, sub inscripţia CUR, îşi avea bârlogul alt locuitor din Frankenstein, care nu-şi ascundea identitatea, Mikołaj Koppirnig, francmason din loja locală şi astronom amator, şi în plus – din păcate – un individ puţin vorbăreţ, morocănos şi nesociabil.

Mai departe, lângă zid, ceva mai departe de enclava savanţilor, şedea Circulos Meos pe care l-am cunoscut mai devreme, pe scurt: Circulos. Şedea după ce adunase paie ca un pelican în cuib, impresia fiind întărită şi de craniul chel şi guşa mare de pe gât. S-a clarificat că nu era mecanic, ca Arhimede, schiţele şi desenele serveau altor scopuri. Tocmai din cauza lor, Circulos fusese băgat în casa de nebuni.

Lângă bârlogul lui Isaia, un om tânăr şi apatic, numit astfel pentru că citea mereu cartea prorocului, se afla o cuşcă de fier care trezea groaza şi care servea drept carceră. Cuşca era goală, iar Tomášz Alfa, care stătea aici de cel mai mult timp, nu văzuse să fie cineva vreodată închis în ea. Supraveghetorul Turnului Nebunilor, fratele Tranquilus, i-a informat Alfa, este de fapt un călugăr liniştit şi foarte rezonabil. Fireşte, asta atât timp cât nu-l enervează cineva.

Normalul, care îi ignora în continuare pe toţi, era cel care nu demult îl „enervase" pe fratele Tranquilus. În timpul rugăciunii de dimineaţă, Normalul s-a dăruit ocupaţiei sale preferate – joaca cu propriile organe. Lucrul nu a scăpat ochilor de vultur ai cavalerului Sfântului Mormânt şi Normalul încasase o lovitură zdravănă cu bastonul de stejar, pe care, după cum s-a văzut, Tranquilus nu-l ducea numai de frumuseţe.

Zilele treceau, punctate de ritmul plicticos al meselor şi al rugăciunilor. Treceau şi nopţile. Acestea din urmă erau o tortură, atât din cauza frigului pătrunzător, cât şi a corului neîncetat de sforăituri ale locatarilor. Zilele erau mai uşor de suportat. Cel puţin puteai să stai de vorbă.

— De răutate şi invidie, Circulos şi-a mişcat guşa şi a clipit din ochii urduroşi. Stau aici din cauza răutății oamenilor şi a invidiei colegilor ratați. Mă urau pentru că am realizat ceea ce ei nu au reuşit să realizeze.

— Şi ce anume? s-a interesat Szarlej.

— Ce să vă explic – Circulos şi-a şters pe halat degetele murdare de cretă. Ce să vă explic eu vouă, nişte profani, oricum nu veți înțelege.

— Pune-ne la încercare.

— Ei, dacă chiar vreți...

Circulos a mormăit, s-a scobit în nas, şi-a frecat călcâiele unul de altul.

— Am reuşit să fac un lucru deosebit. Am stabilit cu precizie data sfârşitului lumii.

— Nu cumva în anul 1420? a întrebat după o clipă de tăcere politicoasă Szarelj. Luna februarie, luni, după Sfânta Scolastica? Observ că nu e deosebit de original.

— Mă jigniți, şi-a umflat restul de burtă Circulos. Nu sunt cine ştie ce milenialist ignorant, un mistic pseudoînvățat, nu repet prostii după fanaticii chiliaşti. Eu am studiat chestiunea *sine ira et studio*, pe baza surselor computului ştiințific şi matematic. Cunoaşteți Apocalipsa Sfântului Ioan?

— Fără amănunte, dar oricum, da.

— Mielul a deschis şapte peceți, aşa este? Şi Ioan a văzut şapte îngeri, da?

— Absolut.

— Iar cei aleşi şi purtători de pecete erau o sută patruzeci şi patru de mii, aşa este? Şi bătrâni, două sute patru, aşa este? Şi doi martori au primit puterea de a proroci timp de o mie două sute şaizeci de zile, da? Dacă adunăm toate acestea şi înmulțim suma cu opt, numărul literelor din cuvântul „Apollyon“, se calculează... Ei, ce să vă mai explic, şi aşa nu o să înțelegeți. Sfârşitul lumii va veni în iulie. Mai exact, pe 6 iulie, *in octava Apostolorum Petri et Pauli*[1]. Vineri. La amiază.

— În ce an?

— Acesta, cel sfânt. 1425.

— Daaa, Szarlej şi-a frecat bărbia. După cum vedeți este o mică hibă...

— Ce hibă?

---

[1] „Octava apostolilor Petru şi Pavel”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Suntem în septembrie.

— Asta nu înseamnă nimic.

— Şi este după-amiază.

Circulos a ridicat din umeri, după care a întors capul şi a acoperit demonstraţia cu paie:

— Ştiam eu că nu am ce discuta cu neofiţii. La revedere.

Mikołaj Koppirnig, francmason din Frankenstein, nu era vorbăreţ, dar răceala şi reţinerea lui nu l-au intimidat pe Szarlej, care era însetat de conversaţie.

— Aşa deci – nu s-a dat bătut demeritul – sunteţi astronom. Şi v-au băgat la răcoare. Ei, se confirmă faptul că un bun catolic nu se cuvine să privească prea atent cerul şi asta nu-i aduce niciun folos. Dar eu, preacinstite domn, ştiu că doi şi cu doi fac patru. Conjuncţia astronomiei cu închisoarea nu poate însemna decât un singur lucru: subminarea teoriei ptolemeice. Am dreptate?

— Dreptate, în ce anume? a mormăit Koppirnig. În privinţa conjuncţiei? Aveţi! Şi încă cum! Şi în ce priveşte restul, la fel. Observ că sunteţi dintre cei care au dreptate întotdeauna. Am mai văzut dintr-ăştia.

— Aşa ca mine cu siguranţă nu, a zâmbit demeritul. Dar asta nu contează. Contează cum este cu Ptolemeu, după părerea voastră? Ce este în centrul universului? Pământul? Sau Soarele?

Koppirnig a tăcut mult timp.

— N-are decât să fie orice, a spus în cele din urmă pe un ton amar. Eu de unde să ştiu? Ce fel de astronom sunt eu? Ce mă pricep eu? Retrag totul, recunosc totul. Voi spune ce mi se porunceşte.

— Aşa, s-a îmbujorat Szarlej. Deci am nimerit! Astronomia s-a ciocnit cu teologia? Şi v-au ameninţat?

— Cum aşa? s-a mirat Reynevan. Astronomia este o ştiinţă exactă. Aşadar, ce are teologia cu ea? Doi şi cu doi fac întotdeauna patru…

— Aşa credeam şi eu, l-a întrerupt posomorât Koppirnig. Dar realitatea este alta.

— Nu înţeleg.

— Reinmar, Reinmar – a zâmbit cu milă Szarlej. Eşti ca un copil. Faptul că doi şi cu doi fac patru nu contrazice Scriptura, ceea ce nu se poate spune despre mişcarea corpurilor cereşti. Nu se poate demonstra că Pământul se roteşte în jurul Soarelui

nemişcat, din moment ce în Scriptură scrie că Iosua a poruncit Soarelui să stea pe loc. Soarelui. Nu Pământului. De aceea...

— De aceea – a întrerupt încă şi mai mohorât francmasonul – trebuie să ne conducem după instinctul de supravieţuire. În legătură cu cerurile, astrolabul şi luneta pot greşi, Biblia este infailibilă. Cerurile...

— Cel care trăieşte deasupra crugurilor pământului – s-a băgat în vorbă Isaia, smuls din apatie la auzul cuvântului „Biblia” – a desfăşurat cerurile ca o ţesătură şi le-a întins ca un cort de locuit.

— Poftim, a dat din cap Koppirnig. Nebun, dar ştie.

— Tocmai.

— Ce tocmai? s-a înflăcărat Koppirnig. Ce tocmai? Sunteţi aşa de deştepţi? Eu retractez totul. Numai să-mi dea drumul, confirm tot ce vor. Că Pământul este plat, că centrul lui geometric este Ierusalimul. Că Soarele face cercuri în jurul papei, care este centrul universului. În fond, poate că au dreptate? La naiba, instituţia lor există de aproape o mie cinci sute de ani. Fie şi numai din acest motiv nu pot să se înşele.

— Dar de când vechimea vindecă prostia? a mijit ochii Szarlej.

— Să vă ia naiba! s-a enervat francmasonul. N-aveţi decât să mergeţi la tortură şi pe rug! Eu retractez totul! Spun: şi totuşi NU se mişcă – *eppur NON si muove!*

— Şi apoi ce ştiu eu? a spus el pe un ton amar după o clipă de tăcere. Ce fel de astronom sunt eu? Sunt un om simplu.

— Să nu-l credeţi, domnule Szarlej, a intervenit Bonaventura, care tocmai se trezise din moţăială. Acum vorbeşte aşa, pentru că s-a speriat de rug. Şi toată lumea din Frankenstein ştie ce fel de astronom este, pentru că în fiecare noapte stă cu astrolabul pe acoperiş şi numără stelele. Şi nu este singurul în familie, la ei, la Koppirnig, toţi sunt ştiutori de stele. Chiar şi cel mai tânăr, micuţul Mikołek, toţi râd că la el primul cuvânt a fost „mama”, al doilea „papa“ şi al treilea „heliocentrism”.

Cu cât înserarea se lăsa mai devreme, cum atât se făcea mai frig şi cu atât creştea numărul locatarilor care se adunau la discuţii şi dispute.

— O să-mi prăpădească *institorium*. O să risipească totul, o să se ducă la dracu’, o să piardă totul. O să se ducă tot câştigul pe apa sâmbetei. Tineretul de astăzi!

— Şi toate capetele albe, toate până la unul, curvele. Prin faptă sau voință.

— Va veni apocalipsa, nu va mai rămâne nimic. Absolut nimic. Dar ce mă apuc eu să vă explic vouă, unor profani.

— Dar eu vă spun, o să pierim mai curând. Va veni inchizitorul. Ne vor tortura, după aceea ne vor arde. Şi aşa ne trebuie, căci suntem nişte păcătoşi, l-am jignit pe Dumnezeu.

— Şi aşa după cum limba focului mistuie paiul şi fânul dispare în flăcări, aşa va putrezi rădăcina lor, iar vlăstarul lor va fi smuls ca un fir de praf şi se va împrăştia, pentru că au respins Legea Domnului înlocuitorilor...

— Auziți? Nebun, dar ştie.

— Tocmai.

— Problema este că am gândit prea mult, a spus îngândurat Koppirnig.

— O, da, da, a confirmat Tomášz Alfa. Şi de aceea pedeapsa nu ne va ocoli.

— Vor fi adunați, închişi în beci; vor fi închişi în temniță, după mulți ani vor fi pedepsiți.

— Auziți? Nebun, dar ştie.

Lângă zid, în depărtare, cei care sufereau de *dementia* şi *debilitat* bombăneau şi delirau.

Normalul îşi luase armăsarul la babardeală, oftând şi gemând.

În octombrie s-a făcut şi mai frig. Şi atunci, pe şaisprezece – calendarul desenat de Szarlej pe zid cu cretă furată de la Circulos îl ajuta să ştie datele –, la *Narrenturm* a sosit un cunoscut.

Pe cunoscut l-au târât în Turn nu cavalerii Sfântului Mormânt, ci soldați cu glugi şi caftane brodate. A opus rezistență, aşadar a primit câteva lovituri peste ceafă şi a fost aruncat din capul scărilor. S-a rostogolit şi a rămas întins pe pardoseală. Locatarii, printre care şi Reynevan şi Szarlej, se uitau la el cum zace. Cum se apropie de el fratele Tranquilus cu bastonul.

— Astăzi este – a spus el salutând ca de obicei mai întâi în numele Sfintei Dymphna, patroana şi protectoarea bolnavilor mintal – ziua Sfântului Gallus. Dar au fost aici fel de fel de Gallus şi, ca să nu ne repetăm... Astăzi îl amintim şi pe Sfântul Mummolin. Aşa că, frate, te vei numi Mummolin. Clar?

Cel care zăcea pe jos s-a ridicat în coate, s-a uitat la cavalerul Sfântului Mormânt. O clipă a părut că va comenta ceva în cuvinte

scurte şi bine alese. Tranquilus probabil se aştepta şi el la aşa ceva, căci ridicase bastonul şi se dăduse un pas înapoi ca să-şi ia mai bine avânt. Dar cel căzut a scrâşnit numai din dinţi şi a mestecat în el toate lucrurile nerostite.

— Ei bine, a dat din cap cavalerul Sfântului Mormânt. înţeleg. Rămâi cu bine, frate.

Cel căzut s-a aşezat în capul oaselor. Reynevan abia dacă îl mai recunoştea. Nu mai avea mantia cenuşie, dispăruse catarama de argint, dispăruse *chaperon*-ul, îi dispăruse şi a sa *liripipe*. Caftanul ajustat era plin de praf şi de tencuială, rupt pe ambii umeri vătuiţi.

— Bine ai venit!

Urban Horn a ridicat capul. Avea părul ciufulit, un ochi umflat, buza crăpată şi umflată.

— Bine te-am găsit, Reinmar, a răspuns. Ştii, nu mă mir deloc că te văd în *Narrenturm*.

— Eşti teafăr? Cum te simţi?

— Admirabil. De-a dreptul minunat. Strălucirea soarelui îmi radiază din cur. Uită-te şi convinge-te. Că mie îmi vine greu.

S-a ridicat în picioare, frecându-şi şoldurile. Şi-a masat şalele.

— Mi-au omorât câinele, a spus rece. În bătaie. Pe Belzebub a meu. Îl ţii minte pe Belzebub?

— Îmi pare rău.

Reynevan îşi amintea bine dinţii dulăului la câteva degete de faţa lui. Dar îi părea sincer rău.

— Asta nu le-o iert, a scrâşnit printre dinţi Horn. Mă răfuiesc eu cu ei. Când am să scap de aici.

— Cu asta poate fi o problemă.

— Ştiu.

În timpul prezentărilor, Horn şi Szarlej s-au privit lung unul pe altul, mijind din pleoape şi muşcându-şi buzele. Se vedea că se nimeriseră turcul cu pistolul şi sacul cu peticul. Era aşa de evident, că niciunul nu l-a întrebat nimic pe celălalt.

— Aşadar, s-a luminat Horn la faţă, ne aflăm aici, la Frankenstein, azilul canonicilor obişnuiţi, paznicii Mormântului de la Ierusalim. *Narrenturm*. Turnul Nebunilor.

— Nu numai, a strâns din pleoape Szarlej. Ceea ce stimatul domn fără îndoială ştie.

— Stimatul domnul fără îndoială ştie, a încuviinţat Horn. Căci l-au băgat aici Inchiziţia şi *significavit*-ul episcopal. Ei, orice s-ar

crede despre Sfântul Oficiu, închisorile sale de obicei sunt îngrijite, spațioase şi curate. Şi aici, după cum îmi dau seama după miros, hârdaiele se golesc din când în când, iar locatarii nu se prezintă prea rău... Cavalerii Sfântului Mormânt au grijă de ei. Şi cum e mâncarea?

— Proastă. Dar regulată.

— Asta nu e rău. Ultimul balamuc pe care l-am vizitat a fost Pazzeria din Florența, de la Santa Maria Nuova. Să-i fi văzut pe pacienții de acolo! Î-nfometați, plini de păduchi, cu bărbile crescute, murdari... Dar aici? Pe voi, după cum văd, vă scoate direct în curte... Ei, poate nu chiar imperială, poate nu e Wawel... Dar în Vilnius, să zicem, garantez că ați putea ieşi aşa cum sunteți, nu v-ați deosebi prea tare de ceilalți. Daaa... Aş fi putut nimeri mai rău, daa... Dacă nu ar fi aici şi aceşti nenormali... Nebuni furioşi sper că nu sunt? Şi, Doamne fereşte, sodomiți?

— Nu sunt, l-a liniştit Szarlej. Ne-a ferit Sfânta Dymphna. Numai aceştia, uite! Zac culcați, bolborosesc, se joacă întruna cu bărzoiul. Nimic deosebit.

— Admirabil. Ei, o să petrecem ceva timp împreună. Poate chiar mai mult timp.

— Poate mai scurt decât credeți, a zâmbit strâmb demeritul. Stăm aici de la Sfântul Corneliu. Şi ne aşteptăm să vină inchizitorul dintr-o zi în alta. Cine ştie, poate chiar astăzi?

— Astăzi nu, i-a asigurat calm Urban Horn. Şi nici mâine. Inchiziția are acum alte preocupări.

Deşi presat, Horn le-a dat explicațiile de abia după masă. Pe care, în treacăt fie spus, a mâncat-o cu poftă. Şi nu a dispreţuit nici resturile pe care nu le mâncase Reynevan, care se simțea destul de rău şi îi pierise apetitul.

— Preasfinția Sa Konrad, episcopul de Wrocław – le-a explicat Horn, strângând cu degetul ultimele firmituri de pe fundul străchinii –, a pornit împotriva Cehiei husite. Împreună cu domnul Puta din Častolovice, a invadat regiunile Nachod şi Trutnov.

— Cruciada?

— Nu. Raid tâlhăresc.

— Păi, este exact acelaşi lucru, a zâmbit Szarlej.

— Oho, a izbucnit Horn. Voiam să-l întreb pe stimatul domn cu cine ține, dar nu mai întreb.

— Şi bine faci. Ce fel de raid?

— Pretextul – dacă în general este nevoie de un pretext – a fost aşa-zisul „jaf“ comis de husiți împotriva perceptorului de taxe, săvârşit se pare pe 13 septembrie. Au jefuit atunci noaptea peste o mie cinci sute de grivne...

— Cât?

— Aşa cum am spus: în timpul nopții, se pare. Nimeni nu crede. Dar ca pretext era bun pentru episcop. A ales cu grijă şi momentul. A atacat atunci când oastea de câmp a husiților nu era la Hradec Králové. Hatmanul de acolo, Jan Čapek din Sano, plecase în Podještĕdí, tocmai la granița cu Luzacia. De unde reiese că episcopul are spioni de toată isprava.

— Da, cu siguranță că are, Szarlej i-a făcut chiar cu ochiul. Spuneți mai departe. Domnule Horn? Vorbiți, lăsați-i pe nebuni. O să aveți timp destul să-i priviți.

Urban Horn şi-a luat privirea de la Normal, care se autosiluia cu entuziasm. Şi de la unul dintre debili, care înălța concentrat un mic zigurat din propriile dejecții.

— Daaa... La care eu... Aha, episcopul Konrad şi domnul Puta au intrat în Cehia pe drumul din Levín şi Homole. Au pustiit şi au jefuit regiunile Náchod, Trutnov şi Vizmburk, au dat foc satelor. Au jefuit, au ucis pe oricine le-a căzut în mână fără deosebire, bărbați, femei. Au fost cruțați copiii care încăpeau sub burta cailor. Câțiva.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă...

Rugul se stingea încet, flăcările nu mai fâlfâiau şi nu mai trosneau, se prelingeau numai pe grămada de lemne. Butucii nu arseseră în întregime, în primul rând pentru că era o zi umedă, în al doilea rând se luaseră lemne umede, pentru ca ereticul să nu ardă prea repede, să urle şi să simtă cum trebuie gustul pedepsei care îl aştepta în iad. Totuşi se exagerase, nu se ținuse seama de respectarea principiului căii de mijloc, al măsurii şi al compromisului – pentru că fuseseră prea multe lemne ude, condamnatul nu arsese, dar se sufocase foarte repede cu fumul. Nici nu apucase să urle prea tare. Şi nici nu arsese ca lumea – trupul legat cu lanț de stâlp îşi păstrase, în linii mari, forma omenească. Iar carnea însângerată, nearsă în multe locuri, se ținea încă de schelet, pielea atârna în fâşii chircite, iar oasele dezgolite pe ici, pe colo erau mai mult roşii decât negre. Dar capul se copsese egal, pielea carbonizată căzuse de pe craniu. Dinții albi,

rânjiți în gura strâmbată de rictusul morții, confereau întregului ansamblu un aspect destul de macabru.

În mod paradoxal, compensa dezamăgirea provocată de tortura prea controlată şi prea puțin chinuitoare. Ce să mai vorbim, avea un efect psihologic mai bun. La locul autodafeului fuseseră adunați cehi prinşi din satul vecin, dar pe aceştia vederea unor jumări fără formă pe o vatră în mod sigur nu i-ar fi tulburat. Însă când şi-au dat seama că trupul nears până la capăt şi contorsionat era până nu demult al fostului lor predicator, cehii s-au pierdut total cu firea. Bărbații tremurau închizând ochii, femeile urlau şi se tânguiau, copiii se zbăteau sălbatic.

Konrad din Oleśnica, episcop de Wrocław, s-a îndreptat în şa, mândru şi energic, de i-a scrâşnit armura. Inițial avusese intenția să rostească o cuvântare în fața prizonierilor, o predică, prin care să convingă gloata de răul ereziei şi să-i spună ce pedeapsă grea îi aşteaptă pe cei care se abat de la credință. Dar renunțase şi se mulțumise doar să privească, sugându-şi buzele. Ce să-şi mai bată gura? Gloata slavă şi aşa nu prea înțelegea nemțeşte. Şi despre pedeapsă şi erezie vorbeau mai bine şi mai convingător decât cuvintele rămăşițele arse de pe rug. Cadavre ciopârțite, schilodite, de nerecunoscut, îngrămădite pe rugul din mijlocul miriştii. Focul care mistuia acoperişurile aşezării. Vălătucii de fum care se ridicau spre cer din alte sate arse din Metuje. Țipetele care răzbăteau din grajd, scoase de fetele târâte acolo pentru desfătarea argaților din Kłodzko ai domnului Puta din Častolovice.

În mulțimea de cehi, făcea prăpăd şi urla părintele Miegerlin. Înconjurat de soldați înarmați, împreună cu câțiva dominicani, preotul îi vâna pe husiți şi pe simpatizanții acestora. Îl ajuta la vânătoare o listă de nume, pe care Miegerlin o primise de la Birkart Grellenort. Dar preotul nu îl considera pe Grellenort o autoritate şi nici lista lui drept sacră. Afirmând că îl recunoaşte pe eretic după ochi, după urechi şi, în general, după expresia chipului, popa prinsese în timpul expediției de cinci ori mai mulți oameni decât erau pe listă. O parte fuseseră ucişi pe loc. O parte fuseseră puşi în lanțuri.

— Ce facem cu aceştia? a întrebat apropiindu-se mareşalul episcopal Wawrzyniec von Rohrau. Înălțimea Voastră? Ce porunciți să facem cu ei?

— Acelaşi lucru – Konrad din Oleśnica i-a aruncat o privire aspră – ca şi celorlalți.

Văzând arcurile care se ridicau şi pedestraşii care chiuiau, mulţimea de cehi a scos un urlet înfiorător. Câteva zeci de bărbaţi s-au eliberat şi au luat-o la fugă, dar călăreţii au pornit după ei, i-au ajuns, i-au tăiat şi i-au sfârtecat cu săbiile. Alţii se zbăteau, cădeau în genunchi, la pământ. Bărbaţii acopereau femeile cu trupurile lor. Mamele îşi acopereau copiii.

Arbaletrierii răsuceau manetele.

Ei, îşi spunea Konrad, cu siguranţă în mulţimea asta sunt şi nevinovaţi, poate chiar buni catolici. *Dar Dumnezeu îşi va recunoaşte oiţele.*

Aşa cum le recunoscuse şi în Languedoc. La Béziers, la Carcassonne, la Toulouse. La Montségur.

Voi intra în istorie, şi-a spus*, ca apărător al adevăratei credinţe, prigonitor al ereziei, Simon de Montfort al Sileziei. Posteritatea va menţiona numele şi onoarea mea. Ca pe Simon, de fapt, ca pe Schwenckefeld, ca pe Bernard Gui. Posteritatea. Dar poate că în legătură cu ziua de astăzi mă vor aprecia în sfârşit la Roma? Poate că în sfârşit Wrocławul va fi ridicat la rangul de arhidieceză, iar eu voi deveni arhiepiscop de Silezia şi elector al Imperiului? Poate se va termina cu farsa aceasta, că formal dieceza face parte din provincia ecleziastică poloneză şi este subordonată formal -probabil în bătaie de joc – mitropolitului polonez, arhiepiscopului de Gniezno?E clar, mai degrabă mă ia dracu' decât să fiu nevoit să-l recunosc pe un polonez drept superior; ce umilire, să fiu subordonat unui asemenea Şoim! Care – Doamne, vezi asta! – cere cu neruşinare să i se accepte vizita pastorală! La Wrocław! Un polonez în Wrocław! Niciodată!* Nimmermehr!

Au răsunat primele împuşcături, au zbârnâit corzile arbaletelor, alţi oameni care au încercat să fugă din încercuire au murit de sabie. Urletele celor omorâţi urcau la cer. *Aşa ceva* – îşi spunea episcopul Konrad, stăpânind calul speriat –, *aşa ceva nu poate fi trecut cu vederea la Roma, nu se poate să nu fie apreciat. Că aici, în Silezia, la marginea Europei şi a civilizaţiei creştine, eu, Konrad Piast din Oleśnica, ţin crucea sus. Că sunt un adevărat bellator Christi,* defensor[1] *şi protector al catolicismului. Iar pentru eretici şi apostaţi – pedeapsa şi biciul lui Dumnezeu,* flagellum Dei.

Peste urletele celor asasinaţi s-au auzit dintr-odată ţipete dinspre drumul ascuns după deal, după o clipă a năvălit de acolo în tropot de copite un grup de călăreţi, mergând în galop spre

[1] „Războinic al lui Hristos, apărătorul", în lb. latină, în original (n. red.).

răsărit, spre Lewin. În urma călăreților veneau huruind carele, vizitiii strigau, ridicându-se în picioare pe capră, biciuiau fără milă caii, silindu-i să alerge şi mai repede. În urma carelor alergau mugind vacile, în urma vacilor alergau câinii, lătrând zgomotos. În mijlocul acestei zarve, episcopul nu înțelegea de ce țipă. Dar alții au înțeles. Pedestraşii care trăgeau în cehi s-au întors ca unul şi au luat-o la goană după călăreți, după care, după pedestrime, umplând tot drumul.

— Încotro?! a răcnit episcopul. Opriți-vă! Ce e cu voi? Ce se întâmplă?

— Husiții! a urlat trecând călare pe lângă ei Otto von Borschnitz. Husiții, Sfinția Ta! Vin husiții peste noi! Carele husite!

— Prostii! Nu există armate de câmp la Hradec! Husiții au plecat în Podještědí!

— Nu toți! Nu toți! Vin! Vin după noi! Fugiiiți! Salvați-vă viața!

— Stați! a răcnit înroşindu-se Konrad. Stai pe loc, laşilor! Mergeți la luptă! La luptă, feciori de cățea!

— Salvează-te! a urlat, galopând pe alături Mikołaj Zedlitz, starostele din Otmucha. Husiiițiiiii! Vina peste noi! Husiiiițiiii!

— Domnul Puta şi domnul Kodlitz au fugit deja! Se salvează cine poate!

— Stați pe loc..., episcopul încerca în zadar să strige mai tare decât oamenii dezlănțuiți. Domnilor cavaleri! Cum se poate...

Calul înnebunise sub el, s-a ridicat pe picioarele din spate, Wawrzyniec von Rohrau l-a apucat de căpăstru şi l-a potolit.

— Să fugim! a strigat. Înălțimea Voastră! Să ne salvăm viața!

Pe drum galopau alți călăreți, arcaşi şi luptători în armură, printre aceştia din urmă, episcopul i-a recunoscut pe Sander Bolz, Herman Eichelborn în mantie de ioanit, pe Hanusz Czenebis, Jan Haugwittz, pe unul din cavalerii Schaff, uşor de identificat după scuturile vizibile de departe *palé d'argent et de gueules*[1]. În urma lor, cu chipurile schimonosite de groază, alergau cât îi țineau puterile Markwart von Stolberg, Gunter Bischofsheim, Ramfold Oppeln, Miczko von Runge. Cavaleri, care până mai ieri se întreceau în lăudăroşenie, gata să atace nu numai Hradec Králové, dar chiar şi Hradiště Hory Tábor. Iar acum fugeau cuprinşi de panică.

[1] Descrierea (în lb. franceză, în original) a unui blazon de pe scut format dintr-o fâşie roşie venicală încadrată de margini argintii (n. red.).

— Salvați-vă care mai sunteți în viață! a strigat trecând în goană pe alături Tristram Rachenau. Vine Ambrož! Ambrooooz!

— Hristoase, ai milă! bâiguia preotul Miegerlin, alergând alături de calul episcopului. Hristoase, salvează-mă!.

Un car încărcat cu pradă şi cu o roată ruptă bloca drumul. L-au împins şi l-au răsturnat, din el s-au revărsat cufăraşe, cutii, butoiaşe, plăpumi, covoraşe, cojoace, ghete, bucăți de slănină, alte lucruri jefuite din satele incendiate. Alt car s-a poticnit şi el, după acesta încă unul, vizitiii au coborât şi au luat-o la goană pe jos. Drumul era deja plin de prada luată de pedestraşi. O clipă mai târziu, printre boccelele şi traistele cu pradă, episcopul a văzut că erau aruncate platoşe, halebarde, securi, arbalete, chiar şi arme de foc. Pedestraşii astfel despovărați alergau aşa de repede, că îi ajungeau din urmă pe călăreți şi pe luptătorii în armură. Neputând să treacă, urlau şi țipau cuprinşi de panică. Vacile mugeau, oile behăiau.

— Mai repede, mai repede, Preasfinția Voastră..., îl zorea cu voce tremurată Wawrzyniec von Rohrau. Să ne salvăm... Să ne salvăm... Măcar până la Homol... La graniță...

În mijlocul drumului, parțial îngropat în pământ, călcat în picioare de vite, acoperit de covrigi şi cioburi de vase de lut sparte, zăcea un steag cu o cruce mare, roşie. Semnul cruciadei.

Konrad, episcopul de Wrocław, şi-a muşcat buzele. Şi a dat pinteni calului. Spre răsărit. Spre Homol şi Trecătoarea Lewińska. *Salvează-te, care mai eşti în viață! Mai repede. Cât mai repede.* Pentru că vine...

— Ambrož! Vine Ambrooooz!

— Ambrož, a clătinat din cap Szarlej. Fostul paroh de la Sfântul Duh. Am auzit de el. A fost alături de Žižka şi de oamenii lui. Un radical periculos, un tribun charismatic al poporului, un adevărat conducător al mulțimilor. Calixtinii moderați se tem de el ca de foc, pentru că Ambrož consideră moderația drept trădare a idealurilor lui Hus şi a Pocalului. Şi la un singur gest al lui, se ridică mii de sulițe.

— Aşa este, a confirmat Horn. Ambrož s-a înfuriat deja în timpul atacului precedent al episcopului, din anul '421. Atunci, dacă vă amintiți, s-a terminat cu încetarea focului, pe care au încheiat-o cu episcopul Konrad Hynek Krusina şi Cenek din Vartenberk. Preotul însetat de sânge i-a numit pe amândoi trădători şi i-a acuzat că vor să tergiverseze, iar gloata s-a năpustit

asupra lor cu sulițele, abia au reuşit să fugă. De atunci Ambrož vorbeşte despre răzbunare... Reinmar? Ce e cu tine?

— Nimic.

— Arăți de parcă ai fi cu mintea dusă, a apreciat Szarlej. Nu cumva eşti bolnav? Nu contează. Să ne întoarcem la raidul episcopului, dragă domnule Mummolin. Ce are asta de-a face cu noi?

— Episcopul a prins câțiva husiți, a explicat Horn. Se pare. Adică: se pare că erau husiți, pentru că de prins i-a prins în mod sigur. Ca şi când ar fi avut o listă după care îi prindea. Am spus că are spioni buni?

— Ați spus, a încuviințat din cap Szarlej. Deocamdată Inchiziția este ocupată cu aceşti prizonieri, ca să stoarcă mărturisiri de la ei. Aşadar, credeți că deocamdată nu va avea timp pentru noi?

— Nu cred. Ştiu.

Conversația la care trebuia să se ajungă a avut loc seara.

— Horn.

— Te ascult, băiete, cu cea mai mare atenție.

— Acum nu mai ai câine, oricât de mare păcat ar fi de animal.

— Ce să-i faci – ochii lui Urban Horn s-au încețoşat –, asta nu se poate schimba.

Reynevan a tuşit zgomotos ca să-i atragă atenția lui Szarlej, care continua să joace şah cu Tomášz Alfa, cu figurine făcute din lut şi pâine.

— Şi nici nu poți să scapi de aici, a continuat Reynevan, cu niciun fel de scuze, umori sau fluide. Într-un cuvânt, cu nimic care ar putea să te salveze de necesitatea de a-mi răspunde la întrebări. Aceleaşi pe care ți le-am pus la Balbinów, în grajdul fratelui meu ucis. Mai ții minte ce te-am întrebat?

— Nu am probleme cu memoria.

— Excelent! Răspunsurile pe care mi le datorezi la întrebări nici nu-ți vor face probleme. Aşa că te ascult. Vorbeşte, dar mai repede.

Urban Horn şi-a pus mâinile la ceafă şi s-a întins. După aceea l-a privit pe Reynevan drept în ochi.

— Ia te uită, ia te uită! a spus el. Ce aprig! Dar mai repede! Şi dacă nu e mai repede, ce? Ce mă aşteaptă dacă nu răspund la nicio întrebare? Pornind de la premisa oarecum corectă că nu îți datorez nimic. Ce se întâmplă atunci? Dacă îmi permiți să întreb?

— Atunci, Reynevan s-a asigurat dintr-o privire că Szarlej îl ascultă, ai putea să încasezi o bătaie. Şi nici nu apuci să spui *credo in Deum patrem omnipotentem*[1].

Horn a tăcut un timp, fără să-şi schimbe poziţia şi fără să-şi scoată mâinile împletite de sub ceafă.

— Am spus deja – a vorbit în cele din urmă – că m-am mirat când te-am văzut aici. În mod clar ai nesocotit avertismentele şi sfaturile canonicului Beess, nu le-ai ascultat nici pe ale mele, şi asta trebuia să se termine rău pentru tine; este un miracol că mai trăieşti. Dar eşti la puşcărie, băiete. Dacă nu ai observat, observă acum: eşti în Turnul Nebunilor. Şi îmi ceri mie răspunsuri la întrebări, vrei explicaţii. Doreşti să ştii. Şi ce intenţionezi să faci cu aceste informaţii? Pe ce te bizui? Că îţi vor da drumul de aici pentru cinstirea aniversării descoperirii relicvelor Sfântului Smaragdus? Că te va elibera cineva obligat drept penitenţă să facă fapte bune? Ei bine, nu, Reinmar din Bielawa. Te aşteaptă inchizitorul şi interogatoriul. Şi ştii tu ce este *strappado?* Ce crezi, cât vei rezista când îţi vor întinde mâinile răsucite la spate? După ce îţi vor atârna mai întâi de glezne greutăţi de patruzeci de pfunzi? Şi îţi vor pune torţe la subţiori? Ei? Cât va dura, după părerea ta, până când vei începe să ciripeşti? Îţi spun eu: nici cât să rosteşti *Veni Sancte Spiritus*.

— De ce l-au ucis pe Peterlin? Cine l-a ucis?

— Eşti încăpăţânat, băiete, mai ceva ca un berbec. Nu ai înţeles ce am spus? Nu-ţi spun nimic, căci ai putea să vorbeşti sub tortură. Jocul este prea serios şi miza foarte mare.

— Ce joc? s-a înfuriat Reynevan. Care miză? Mă doare undeva de jocurile voastre! Secretele tale au încetat de mult să mai fie secrete, cauza căreia îi slujeşti nu mai este nici ea un secret. Crezi că nu ştiu să pun la capăt doi cu doi? Şi află, de altfel, că puţin îmi pasă. Mă doare în fund de disputele şi scrierile religioase. Auzi, Horn? Nu-ţi cer să-ţi trădezi complicii, să-mi dezvălui alte ascunzători unde este păstrat Joannes Wicleph Anglicus, doctor *evangelicus super omnes evangelistas*. Dar la naiba, trebuie să ştiu de ce, cum şi de mâna cui a pierit fratele meu. Şi ai să-mi spui. Chiar dacă va trebui să-ţi smulg cuvintele cu forţa.

— O, ia uitaţi-vă la el, cocoşelul!

— Ridică-te! Ai să încasezi imediat una în bot.

[1] „Cred în Dumnezeu, Tatăl Atotputernic”, în lb. latină, în original (n. reci.).

Horn s-a ridicat în picioare. Cu o mişcare rapidă, agilă, amintind de un râs.

— Calm, a sâsâit el. Calm, tinere domn von Bielau. Fără nervi. Furia îți strică frumusețea. Eşti gata să te urâțeşti. Şi să-ți pierzi succesul la femei măritate, vestit în toată Silezia.

Aplecându-se pe spate, Reynevan i-a dat un şut puternic sub genunchi, lovitură pe care o văzuse la Szarlej. Luat prin surprindere, Horn a căzut în patru labe. Dar din acel moment tactica lui Szarlej nu l-a mai ajutat. Horn a evitat lovitura care ar fi trebuit să-i spargă nasul, iar pumnul lui Reynevan i-a atins numai urechea. Horn a parat cu antebrațul croşeul larg şi destul de haotic de stânga, s-a desprins ca un linx din cleşte şi a sărit într-o parte.

— Ei, ei, a scrâşnit printre dinți, cine s-ar fi aşteptat! Dar din moment ce ți-o doreşti atât de mult, băiete... Îți stau la dispoziție.

— Horn – fără să se întoarcă, Szarlej a luat cu regina din pâine calul din pâine al lui Tomášz Alfa. Suntem la închisoare, cunosc obiceiul, nu mă amestec. Dar jur că tot ce îi faci lui, am să-ți fac eu ție îndoit. Inclusiv – şi mai ales – luxațiile şi fracturile.

S-a petrecut repede. Horn a sărit ca un adevărat linx lin şi agil, ca la dans. Reynevan s-a ferit de prima lovitură, reuşind chiar să-l nimerească, dar o singură dată. Restul loviturilor s-au irosit neputincioase în garda lui. Horn a lovit numai de două ori, foarte rapid. Amândouă la țintă. Reynevan s-a lovit zdravăn cu spatele de pardoseala de pământ bătătorit.

— Ca nişte copii, a spus Tomášz Alfa, mutând regele. Exact ca nişte copii.

— Turnul bate pionul, a spus Szarlej. Şah şi mat.

Urban Horn stătea în picioare lângă Reynevan, lovindu-l peste ureche şi peste obraz.

— Nu vreau să mai revin niciodată la această chestiune, a spus el rece. Niciodată. Dar ca să nu reiasă că ne-am păruit degeaba, am să-ți satisfac măcar puțin curiozitatea şi am să-ți dezvălui câte ceva. Ceva care se referă la fratele tău Piotr. Ai vrut să ştii cine l-a ucis. Nu ştiu cine, dar ştiu ce. Este mai mult ca sigur că Piotr a fost ucis de povestea ta romanțioasă cu Adela Sterczowa. Fiind un pretext, un pretext admirabil, aproape perfect pentru a masca adevăratele motive. Să nu-mi spui că nu te-ai gândit şi tu la asta. Căci ştii să pui lucrurile cap la cap.

Reynevan şi-a şters sângele de sub nas. Nu a răspuns. Şi-a lins buza umflată.

— Reinmar, a adăugat Horn, arăți rău. Nu cumva ai febră?

Un timp Reynevan a fost supărat. Pe Horn, din motive evidente; pe Szarlej, pentru că nu intervenise şi nu-l bătuse pe Horn. Pe Koppirnig, pentru că sforăia, pe Bonaventura, pentru că puțea, pe Circulos, pe fratele Tranquilus, pe *Narrenturm* şi pe întreaga lume. Pe Adela de Stercza, pentru că se purtase urât cu el. Pe Katarzyna Biberstein, pentru că se purtase el urât cu ea.

Şi, colac peste pupăză, se simțea şi rău. Avea guturai, era zgâlțâit de friguri, dormea prost, se trezea ud de transpirație şi înghețat.

Îl chinuiau visele în care simțea necontenit mirosul Adelei, al rujului, al pomezii, al hennei – alternativ cu mirosul Katarzynei, cu feminitatea ei, cu transpirația feciorelnică, menta şi obligeana din păr. În vis, degetele şi palmele țineau minte atingerea şi le comparau – le comparau necontenit.

Se trezea lac de sudoare. Şi când era treaz, îşi amintea şi continua să compare. Proasta lui dispoziție era întărită şi de Szarlej, şi de Horn, care de la producerea incidentului se împrieteniseră şi stăteau mereu împreună, erau prieteni la toartă şi se vedea că îşi găsise turcul pistolul şi sacul peticul. Stând „La Omega”, prietenii purtau conversații lungi. Iar dacă începeau un subiect, se învârteau apoi în cerc în jurul lui. Chiar dacă începeau de la ceva cu totul diferit – de pildă, de la diverse modalități de a scăpa din închisoare.

— Cine ştie, spunea încet Szarlej, rozându-şi absent unghia de la degetul mare. Cine ştie, Horn... Vezi, avem unele speranțe... Pe cineva dincolo de ziduri...

— Pe cine? Horn s-a uitat repede la el: Dacă se poate şti?

— Să ştii? Şi de ce? Ştii ce este *strappado?* Ce crezi, cât vei rezista când te vor trage de...

— Bine, bine, încetează. Uite, eram curios să ştiu dacă speranța voastră nu este întâmplător iubita lui Reinmar, Adela de Stercza. Care în momentul de față, aşa cum ştiți, se bucură de multă trecere şi influență printre Piaştii din Silezia.

— Nu, a negat Szarlej, vizibil amuzat de mina furioasă a lui Reynevan. Nu ne punem nădejdea în ea. Dragul nostru Reinmar are, desigur, mult succes la sexul frumos, dar asta nu este de niciun folos, în afară, fireşte, de plăcerea de scurtă durată a futaiului.

— Da, da, a spus Horn, căzând aparent pe gânduri. Numai succesul la femei nu este suficient, trebuie să mai ai şi noroc cu ele. Ca să folosesc un eufemism – să ai mână bună. Atunci ai şanse să te alegi nu numai cu necazuri şi iubiri ratate, ci şi cu un oarecare profit. Cel puțin într-o situație ca a noastră. Căci nimeni altcineva decât o domniță îndrăgostită l-a eliberat din lanțuri pe Walgierz Wdały. O sarazină îndrăgostită l-a scos din robie pe Huon de Bordeaux. Cneazul lituanian Witold a fugit din închisoare în castelul Triki cu ajutorul soției iubitoare, prințesa Anna... La naiba, Reinmar, chiar că arăți rău.

— *...Ecce enim veritatem dilexisti incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi. Asperges me hyssopo et mundabar...* Hei! Să nu trebuiască să stropesc imediat pe cineva! *Lavabis me...* Ola! Nu mai căscați acolo! Da, da, Koppirnig, cu tine vorbesc! Şi tu, Bonaventura, ce te tot freci de zid ca un porc? În timpul rugăciunii? Respect, mai mult respect! Şi mă rog, aş vrea să ştiu cui îi put picioarele aşa de rău? *Lavabis me et super nivam dealbabor. Auditui meo dabis gaudium...*[1] Sfântă Dymphna... Acum ce mai este?

— Este bolnav.

Pe Reynevan îl durea spatele pe care zăcea. S-a mirat că stă culcat, căci mai adineauri stătea în genunchi la rugăciune. Pardoseala era rece, răceala pătrundea prin paie, avea senzația că zace pe gheață. Dârdâia de frig, tremura tot, clănțănea din dinți atât de tare, că îl dureau muşchii masticatori.

— Oameni buni! Arde precum cuptorul Molohului!

A dat să protesteze, nu văd că îngheață, că tremură de frig? A vrut să-i roage să-l acopere cu ceva, dar nu a reuşit să scoată printre dinții care clănțăneau niciun singur sunet articulat.

— Stai culcat. Nu te mişca.

Alături cineva a horcăit, s-a auzit o tuse. *Circulos, probabil Circulos tuşeşte aşa,* şi-a spus, dându-şi seama cu o uimire bruscă de faptul că îl vede pe cel care tuşea, deşi aflat la numai doi paşi, ca pe o pată fără formă, care se întinde. A clipit din ochi. Nu l-a ajutat. Simțea că cineva îi şterge fruntea şi fața.

---

[1] „Dar Tu ceri ca adevărul să fie în adâncul inimii:/ fă, dar, să pătrundă înţelepciunea înăuntrul meu! / Curăţă-mă cu isop, şi voi fi curat; [...] Spală-mă şi voi fi mai alb decât zăpada. / Fă-mă să aud veselie şi bucurie... ”, Psalmul 51, 6 – 8 (n. red.).

— Stai liniştit, a spus mucegaiul de pe zid cu vocea lui Szarlej. Stai culcat.

Era acoperit, dar nu-şi amintea când îl acoperiseră. Nu mai dârdâia aşa de tare, dinţii nu-i mai clănţăneau.

— Eşti bolnav.

Voia să spună că ştie mai bine, în fond, este medic, a studiat medicina la Praga şi ştie să deosebească boala de un fior şi o slăbiciune de moment. Spre marea lui uimire, din gura deschisă, în locul unor cuvinte înţelepte, a ieşit numai un scrâşnet jalnic. A tuşit tare, gâtul îl durea şi ardea. S-a forţat şi a mai tuşit o dată. Şi şi-a pierdut cunoştinţa din cauza efortului.

Delira. Visa. Pe Adela şi pe Katarzyna. Avea în nări miros de pudră, ruj, mentă, henna, obligeană. Degetele şi palmele ţineau minte atingerea, moliciunea, tăria, netezimea. Când închidea ochii, *vedea nuditas virtualis* modestă, sfielnică – sânii mici, rotunzi, cu sfârcurile întărite de dorinţă. Talia subţire, şoldurile înguste. Abdomenul plat. Picioarele strânse pudic...

Nu mai ştie care este care...

S-a luptat cu boala două săptămâni, până la sărbătoarea Tuturor Sfinţilor. După aceea, când s-a însănătoşit, a aflat că punctul culminat al crizei fusese în preajma zilei Sfântului Simon şi Iuda, ca de obicei, în a şaptea zi. Şi a mai aflat că fierturile de ierburi şi infuziile care îl salvaseră fuseseră aduse de fratele Tranquilus. Şi administrate de Szarlej şi Horn. Care îl vegheaseră cu schimbul.

Capitolul 28

În care eroii noştri sunt în continuare, ca să folosim cuvintele prorocului Isaia, *sedentes in tenebris* – mai omeneşte spus, şederea în *Narrenturm* continuă. Mai târziu, asupra lui Reynevan se fac presiuni. Cu ajutorul argumentelor, dar şi al instrumentelor. Şi naiba ştie cum s-ar fi terminat totul, dacă nu ar fi existat colegii din timpul studiilor.

Cele două săptămâni pe care boala le ştersese din biografia lui Reynevan nu schimbaseră prea multe. Iată, se făcuse încă şi mai frig, ceea ce după Ziua Morților nici nu mai merita denumirea de fenomen. În meniu a început să precumpănească heringul, ceea ce amintea de apropierea postului. În esență, dreptul canonic spunea să se postească numai patru săptămâni înainte de Crăciun, dar cei foarte evlavioşi – şi călugării Sfântului Mormânt făceau parte dintre aceştia – începeau postul mai devreme.

Printre alte evenimente, la puțin timp după Sfânta Ursula, Mikołaj Koppirnig a făcut nişte furuncule aşa de urâte şi de persistente, că a trebuit să-i fie tăiate în *medicinarium*[1] al călugărilor. După operație, astronomul a petrecut câteva zile în azil. Povestea apoi în imagini atât de impresionante despre confortul şi mâncarea de acolo, încât ceilalți locatari s-au decis să se molipsească şi ei. Zdrențele şi paiele din bârlogul lui Koppirnig au fost împrăştiate peste tot, ca să se molipsească. Şi într-adevăr, curând Institor şi Bonaventura erau plini de ulcerații şi de furuncule. Dar nu se comparau cu cele ale lui Koppirnig, şi călugării Sfântului Mormânt nu au găsit că merită să fie operat şi spitalizat.

Cu resturi de mâncare, Szarlej reuşise să ademenească şi să domesticească un şobolan, pe care l-au numit Marcin – aşa cum am spus –, în onoarea papei în funcțiune. Pe unii dintre locatarii din *Narrenturm*, gluma aceasta i-a amuzat, alții au fost indignați. Atât împotriva lui Szarlej, cât şi a lui Horn, care a comentat botezul şobolanului cu formula: *Habemus papam*[2]. Evenimentul a

[1] Încăpere destinată păstrării unor leacuri şi acordării îngrijirilor medicale (n. red.).

[2] „Avem papă” (în lb. latină, în original) – formulă prin care conclavul anunţă alegerea unui nou papă (n. red.).

furnizat însă un nou subiect pentru conversațiile de seară – iar în această privință, de asemenea, nu se schimbaseră prea multe în Turn. În fiecare seară stăteau şi discutau. Cel mai adesea în preajma bârlogului lui Reynevan, care era încă prea slăbit ca să se poată ridica şi era hrănit în continuare de Paznicii Sfântului Mormânt cu supă de găină. Aşadar, Urban Horn îl hrănea pe Reynevan, Szarlej îl hrănea pe şobolanul Marcin. Bonaventura îşi scărpina buboaiele, Koppirnig, Institor, Kameduła şi Isaia ascultau. Tomášz Alfa perora. Dar subiectul inspirat de şobolan erau papii, papalitatea şi vestita prorocire a Sfântului Malachia, arhiepiscopul din Armagh[1].

— Trebuie să recunoaşteți, a spus Tomášz Alfa, că profeția aceasta se potriveşte extrem de bine, atât de bine, că nu poate fi vorba de nicio întâmplare. Malachia trebuie să fi avut o revelație, însuşi Dumnezeu trebuie să-i fi vorbit, dezvăluindu-i soarta creştinismului, inclusiv numele papilor, de la cel contemporan cu el, Papa Celestin al II-lea, până la acel Petre Romanul, al cărui pontificat se va termina cu pieirea Romei, şi a papalității, şi a întregii credințe creştine. Iar până acum prorocirile lui Malachia se împlinesc cuvânt cu cuvânt.

— Numai dacă le întinzi, a comentat rece Szarlej, punându-i lui Marcin firmituri de pâine sub botul mustăcios. Conform aceluiaşi principiu, poți să încalți şi ghete strâmte. Numai că nu poți să mergi cu ele.

— Rostiți un neadevăr, evident, din neştiință. Prorocirea lui Malachia îi prezintă pe toți papii vii. Luați numai momentul recent al schismei, cel pe care prorocirea îl numeşte „Luna din Kosmedyn“, cel care şi-a spus Benedict al XIII-lea, blestematul papă din Avignon, Pedro de, *nomen omen*[2], Luna, cândva cardinal la Maria din Kosmedyn. După el vine la Malachia *cubus de mixtione* „Cubul împreunării” – şi cine altul poate fi, dacă nu Bonifaciu al IX-lea, Pietro Tomacelli, care are o tablă de şah în blazon?

— Iar cel numit „Din cea mai bună stea”, a intervenit Bonaventura, scărpinându-şi un buboi de pe picior, acesta este Grigore al XII-lea, Angelo Corraro, venețianul. Şi „Biciul soarelui”? Aceste nu este nimeni altul decât cretanul Pietro Filargo,

---

[1] Arhiepiscop irlandez (1132 – 1136) căruia i se atribuie, printre altele, prorocirea următorilor o sută doisprezece papi.

[2] „Nume de augur”, în lb. latină, în original (n. red.).

Alexandru al V-lea, papă de la obediența din Pisa, care are în blazon soarele. Iar cel numit în prorocirea lui Malachia „Cerbul sirenei”...

— „Atunci şchiopul va sări ca un cerb şi limba muților va striga vesel. Căci vor țâşni izvoarele de apă...”

— Taci, Isaia! Cerbul acela totuşi...

— Totuşi ce? a izbucnit Szarlej. Ştiu, ştiu că o să-l îndesați aici, ca un picior într-o cizmă strâmtă, pe Baldassare Cossa, Ioan al XXIII-lea. Dar acesta nu e papă, ci antipapă, nu se potriveşte deloc cu lista şi nu are nimic în comun nici cu cerbul, nici cu sirena. Cu alte cuvinte, aici Malachia a încurcat-o. Ca şi în multe alte locuri ale vestitei prorociri.

— Dați dovadă de multă rea-voință, rea, domnule Szarlej! s-a burzuluit Tomášz Alfa. Căutați nod în papură peste tot. Nu aşa se abordează o prorocire. Trebuie să vezi în ea adevărul absolut şi să-l iei ca dovadă a adevărului întregii prorociri. Iar ceea ce nu se potriveşte, după părerea Domniei Voastre, nu e voie să proclamați fals, ci să vă arătați smerenia, căci, fiind un muritor mărunt, nu ați înțeles cuvântul Domnului, pentru că nu era de înțeles. Dar vremea adevărului va veni!

— Deşi nu ştiu cât timp a trecut, nimic nu poate transforma prostiile în adevăr.

— Aici nu ai dreptate, Szarlej, a intervenit vorbă Urban Horn. Subestimezi timpul, o, subestimezi timpul.

— Sunteți profani, a rostit din bârlogul său Circulos, care trăgea cu urechea. Nu sunteți învățați. Toți. În mod sigur, ascult şi aud: *stultus stulta loquitur*[1].

Tomášz Alfa a arătat spre el cu capul şi s-a lovit grăitor în frunte. Horn a pufnit, Szarlej a fluturat din mână.

Şobolanul privea evenimentul cu ochi negri înțelepți. Reynevan s-a uitat la şobolan. Koppirnig s-a uitat la Reynevan.

— Dar ce spuneți despre viitorul papalității, domnule Tomášz? a întrebat pe neaşteptate Koppirnig. Ce spune Malachia despre asta? Cine va fi papă după Sfântul Părinte Martin?

— Cu siguranță Cerbul sirenei, a spus zeflemitor Szarlej.

— Atunci şchiopul va țopăi ca un cerb.

— Taci odată, am spus, nebunule! Iar Domniei Voastre, domnul Mikołaj, vă răspund aşa: va fi un catalan. După actualul

[1] „Prostul spune prostii”, în lb. latină, în original (n. red.).

Sfânt Părinte Martin, numit „Coloana perdelei de aur“, Malachia vorbeşte despre Barcelona.

— Despre schisma de la Barcelona, l-a corectat Bonaventura, consolându-l pe Isaia, care plângea. Iar de aici ar reieşi că este vorba de Ido Munoz, următorul schismatic după Luna, care îşi spune Clement al VIII-lea. În niciun caz în acest loc nu este vorba despre profeția succesorului lui Martin al V-lea.

— Ah, chiar aşa? s-a mirat exagerat Szarlej. În niciun caz? Mă simt uşurat.

— Dacă îi avem în vedere numai pe papii romani, a conchis Tomášz Alfa, atunci la Malachia următorul este „Lupoaica celestă”.

— Ştiam eu că până la urmă se va ajunge aici, a pufnit Horn. Curia Romana a fost vestită întotdeauna prin legile şi obiceiurile de lupi, dar – Doamne apără şi păzeşte – să ajungă chiar o lupoaică pe scaunul lui Petru?

— Şi pe deasupra, şi femelă! a spus batjocoritor Szarlej. Iarăşi? Nu a fost suficientă o Ioana? Şi spuneau că vor verifica mai strict dacă toți candidații au ouă.

— Au renunțat la verificare, a mormăit Horn spre el. Deoarece cădeau prea multe.

— Glume nelalocul lor, s-a încruntat Tomášz Alfa. Şi în plus, cu iz de erezie.

— Ce urât, a adăugat posomorât Institor. Huliți. La fel şi cu şobolanul vostru...

— Gata, gata, l-a potolit Koppirnig cu un gest. Să ne întoarcem la Malachia. Aşadar, cine va fi următorul papă?

— Am verificat şi ştiu – Tomášz Alfa a privit mândru în jur – un singur cardinal iese la socoteală. Gabriel Condulmer. Fostul episcop de Siena. Iar Siena, rețineți, are în blazon o lupoaică. Pe acest Condulmer – țineți minte cuvintele mele şi ale lui Malachia – îl va alege conclavul după papa Martin. Să-i dea Domnul un pontificat cât mai lung!

— Nu mi se pare probabil, a dat din cap Horn. Sunt candidați mai puternici, despre care se vorbeşte mai mult, care fac o carieră strălucită. Albert Brand Castiglione şi Giordano Orsini, amândoi membri ai Colegiului. Sau Ioan Cervantes, cardinal la Sfântul Petru în Lanțuri. Sau chiar şi Bartolomeo Capra, arhiepiscopul de Milano...

— Gilles Charlier, vicarul de Cambrai, a rostit Szarlej. Cardinalul Juan de Torquemada. În sfârşit, Jan Stojković din

Ragusa. După părerea mea, acest Condulmer – de care, ca să fiu sincer, nici nu am auzit – are puţine şanse.

— Profeţia lui Malachia, a întrerupt discuţia Tomášz Alfa, este infailibilă.

— Ceea ce nu se poate spune despre interpretatorii lui, a ripostat Szarlej.

Şobolanul amuşina prin strachina lui Szarlej. Reynevan s-a ridicat anevoie, s-a rezemat cu spatele de zid.

— O, domnilor, domnilor, a rostit el cu efort, ştergându-şi sudoarea de pe frunte şi înăbuşindu-şi tuşea. Staţi în Turn, într-o închisoare întunecoasă. Nu se ştie ce va fi mâine. Poate ne vor duce la tortură şi moarte. Iar Domniile Voastre vă certaţi pentru papa care va veni abia peste şase ani...

— De unde ştiţi că peste şase ani? a rostit înecându-se Tomášz Alfa?

— Nu ştiu. Aşa mi-a venit să spun.

În ajun de Sfântul Martin, pe 10 noiembrie, când Reynevan se refăcuse complet, au fost declaraţi vindecaţi şi eliberaţi Isaia şi Normalul. Fuseseră duşi mai înainte de câteva ori la consultaţie. Nu se ştie cine a fost, cine a efectuat-o, dar oricine ar fi fost considerase probabil că masturbarea neîntreruptă şi comunicarea numai prin intermediul citatelor din cartea prorocului nu dovedesc nimic şi nu spun nimic dăunător despre sănătatea psihică a pacienţilor – în fond, şi papa se întâmplă să citeze din Cartea lui Isaia, iar masturbarea este un lucru omenesc. Mikołaj Koppirnig era de altă părere în această chestiune.

— Pregătesc terenul pentru inchizitor, a anunţat el posomorât, îndepărtează de aici pe cei zdruncinaţi la minte ca să nu-şi piardă inchizitorul timpul cu ei. Îi lasă numai pe cei zdraveni. Adică pe noi.

— Şi mie tot aşa mi se pare, a încuviinţat Urban Horn.

Circulos trăgea cu urechea la discuţie. Curând s-a mutat de acolo. Şi-a adunat paiele şi a plecat ţopăind, ca un pelican bătrân şi chel, spre peretele opus, unde şi-a înjghebat departe de ei un bârlog nou. Zidul şi pardoseala s-au acoperit într-un ritm fulgerător de hieroglife şi ideograme. Precumpăneau semnele zodiacale, pentagramele şi hexagramele, nu lipseau nici spiralele şi

nici tetraktys-urile[1], se repetau literele-mamă: Alef, Mem şi Shin şi ceva cu forma Arborelui sefirotic[2]. Şi alte felurite simboluri şi semne.

— Şi ce părere aveţi Domniile Voastre despre aceste lucruri diavoleşti?

Tomášz Alfa a arătat cu capul.

— Inchizitorul îl va lua primul, a prorocit Bonaventura. Ascultaţi ce vă spun eu.

— Mă îndoiesc, a spus Szarlej. Cred că, dimpotrivă, îi vor da drumul imediat. Dacă într-adevăr le dau drumul celor bolnavi la cap, el îndeplineşte exemplar condiţiile.

— Cred că vă înşelaţi în privinţa lui, a spus Koppirnig.

Şi Reynevan era de aceeaşi părere.

În meniul de post, heringul domnea la modul absolut, în curând până şi şobolanul Marcin a început să-l mănânce cu o silă vădită. Iar Reynevan s-a decis.

Circulos nu-i dădea atenţie, nici măcar nu l-a băgat în seamă când s-a apropiat, căci desena pe perete Peceţile lui Solomon. Reynevan a tuşit. O dată, apoi încă o dată mai tare. Circulos nu a întors capul.

— Nu-mi sta în lumină!

Reynevan s-a lăsat pe vine. Circulos a mâzgălit pe cercul care înconjura pecetea inscripţiei simetrice: AMASARAC, ASARADEL, AGLON, VACHEON şi STIMULAMATON.

— Ce vrei?

— Cunosc aceste sigle şi blesteme. Am auzit de ele.

— Daaa?

Circulos s-a uitat de abia atunci la el şi a tăcut un timp.

— Iar eu am auzit despre provocatori. Pleacă de aici, viperă!

S-a întors cu spatele şi a început să mâzgălească din nou. Reynevan a tuşit, a tras aer în piept.

— *Clavis Salomonis*[3]...

Circulos a încremenit. A rămas o clipă nemişcat. Apoi a întors capul încet. Şi şi-a mişcat guşa.

---

[1] Triunghi alcătuit din zece puncte aşezate în patru rânduri: unu, două, trei şi patru, simbol mistic al pitagoreicilor.

[2] În cabală, Sefirot este una din cele zece regiuni în care este împărţit universul şi care alcătuiesc împreună Arborele sefirotic, Pomul vieţii.

[3] „Cheia lui Solomon”, în lb. latină, în original (n. red.).

— *Speculum Salvationist*[1] a rostit cu o voce în care se simţeau în acelaşi timp suspiciunea şi incertitudinea. Toledo?

— *Alma mater nostra*.

— *Veritas Domini?*[2]

— *Manet in saeculum?*[3]

— Amin.

Circulos de abia acum şi-a arătat într-un zâmbet resturile de dinţi înnegriţi, uitându-se în jur să vadă dacă nu trage nimeni cu urechea.

— Amin, tinere confrate. Ce academie? Cracovia?

— Praga.

— Iar eu – Circulos a zâmbit şi mai larg –, Bologna. Apoi Padova. Şi Montpellier. Am fost şi la Praga... I-am cunoscut pe doctori, pe magiştri, pe bacalaureaţi... Nu au omis să-mi amintească asta. În momentul arestării. Iar inchizitorul va dori să afle amănunte... Dar dumneata, tinere confrate? Ce te va întreba apărătorul credinţei catolice care se grăbeşte să vină încoace? Pe cine ai cunoscut la Praga? Pe Jan Příbram? Pe cardinalul Jan? Pe Peter Payne? Pe Jakoubek din Stříbro?

— Eu – Reynevan şi-a amintit avertismentul lui Szarlej – nu am cunoscut pe nimeni. Sunt nevinovat. Am nimerit aici din întâmplare. Printr-o neînţelegere...

— *Certes, certes,* a fluturat din mână Circulos. Cum altfel? Să fii convingător în sfânta ta nevinovăţie şi să dea Domnul să ieşi teafăr de aici. Ai şanse. Spre deosebire de mine.

— Dar şi Domnia Voastră...

— Ştiu ce spun, i-a retezat vorba. Sunt recidivist. *Haereticus relapsus,* înţelegi? Nu rezist la torturi, mă afund singur... Rugul e garantat. De aceea...

A arătat cu mâna spre peretele plin de simboluri.

— De aceea, a repetat, combin, după cum vezi.

A trecut un timp până când Circulos a dezvăluit ce anume combină. Un timp în care Szarlej şi-a exprimat clar dezaprobarea faţă de noua prietenie a lui Reynevan.

— Nu înţeleg deloc, a spus el încruntat, de ce îţi pierzi timpul trăncănind cu ţicnitul ăsta.

---

[1] „Oglinda mântuirii”, în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Adevărul Domnului”, în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Rămâne pentru totdeauna”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Dar lasă-l în pace, i-a luat partea pe neaşteptate Horn. Să stea de vorbă cu cine vrea. Poate are nevoie de o schimbare.

Szarlej a dat din mână.

— Hei! a strigat el în urma lui Reynevan care se îndepărta. Nu uita! Patruzeci şi opt!

— Ce?

— Suma literelor din cuvântul „Apollon”! înmulțită cu suma literelor din cuvântul „cretin”!

— Combin, a coborât Circulos vocea şi s-a uitat precaut în jur. Combin ca să văd cum să o şterg de aici.

— Cu ajutorul magiei, nu-i aşa?

Reynevan s-a uitat şi el în jur.

— Altfel nu se poate, a spus calm bătrânul, ca o constatare a faptelor. Am încercat chiar la început să-i cumpăr. Am primit câteva bastoane. Am încercat să-i sperii. Am mai primit alte câteva. Am încercat să mă prefac complet idiot, dar nu s-au lăsat păcăliți. Am simulat, prefăcându-mă stăpânit de diavol, dacă inchizitorul ar fi fost tot bătrânul Dobeneck, priorul din Wrocław, de la Sfântul Adalbert, poate că aş fi reuşit. Dar cu cel tânăr, o, acesta nu se lasă dus de nas. Atunci ce îmi rămâne?

— Tocmai. Ce?

— Teleportarea. Transportarea prin spațiu.

În ziua următoare, după ce a privit atent în jur să vadă dacă nu trage cineva cu urechea, i-a prezentat lui Reynevan planul, susținându-l – cum altfel – printr-o prelegere lungă de teorie a magiei negre şi a goeției[1]. Teleportarea, a aflat Reynevan, este întru totul posibilă, ba chiar lesnicioasă, cu condiția – cum altfel – să fii ajutat de demonul corespunzător. Şi – a mai aflat Reynevan – există câțiva astfel de demoni, orice carte bună de vrăji îşi prezintă tipurile sale. Astfel, conform Grimoarului papei Onoriu, demonul teleportării este Sargatanas, ajutat de demoni mai mici auxiliari: Zoray, Valefar şi Farai. Dar invocarea acestora este deosebit de dificilă şi foarte periculoasă. De aceea, Cheia Mică a lui Solomon recomandă invocarea altor demoni, cunoscuți sub numele de Bathin şi Seere. După studii îndelungate, a aflat Reynevan, Circulos este înclinat totuşi să respecte indicațiile din alte cărți de magie, şi anume *Grimorium Verum*. Iar *Grimorium Verum* în chestiunea teleportării recomandă să fie invocat demonul Mersilde.

[1] Practici care urmăresc invocarea îngerilor sau a demonilor.

— Dar cum să-l invocăm? a prins curaj Reynevan. Fără instrumentar, fără *occultum? Occultum* trebuie să îndeplinească mai multe condiții pe care nu le putem crea în acest loc murdar...

— Ortodoxie! l-a întrerupt supărat Circulos. Îndoctrinare! Cât de dăunătoare e în lumea empirică şi cât de mult îngustează orizontul! Fleacuri, *occulta,* dacă avem amuletă. E adevărat, domnule formalist? Adevăr evident. *Ergo,* iată şi amuleta. *Quod erat demonstrandum*[1]. Priveşte!

Amuleta era o placă ovală din malahit, cam de mărimea unui groş, cu glife şi simboluri sculptate şi în relief, dintre care cel mai mult săreau în ochi un şarpe, un peşte şi un soare înscris într-un triunghi.

— Acesta este talismanul lui Mersilde, a spus mândru Circulos. L-am ascuns şi l-am strecurat aici. Priveşte. Cu curaj!

Reynevan a întins mâna, dar a retras-o repede. Urmele uscate, dar încă foarte vizibile de pe talisman, trădau locul unde fusese ascuns.

— Voi încerca în noaptea aceasta, bătrânul nu s-a formalizat din cauza reacției. Urează-mi noroc, tânăr adept. Cine ştie, poate cândva...

— Aş avea, Reynevan şi-a dres vocea, încă o... ultimă... chestiune... Mai degrabă, o rugăminte. Aş vrea o explicație... Hmm... pentru o anumită întâmplare... eveniment...

— Vorbeşte!

A prezentat chestiunea repede, dar precis. Circulos nu l-a întrerupt. A ascultat până la capăt concentrat şi în tăcere. Apoi a trecut la întrebări.

— În ce zi a fost? Data exactă?

— Ultima zi din august. Vineri. O oră înainte de vecernie.

— Hmmm... Soarele în semnul fecioarei, adică Venus... Geniu conducător ambiguu, caldeeanul Samas, ebraicul Hamaliel. Luna, după cum îmi reiese din calcule, era plină... Nu e bine... Ora Soarelui... Hmm... Nu e nici cel mai bine, dar nici cel mai rău... Un moment.

A luat un pai, a bătătorit pardoseala cu palma, a desenat pe ea simboluri şi cifre, a adunat, a înmulțit, a împărțit, mormăind ceva

[1] „Ceea ce era de demonstrat”, în lb. latină, în original (n. red.).

despre ascendent, unghiuri, epiciclu, deferente şi quincunxuri[1]. În cele din urmă, a ridicat capul şi a mişcat vesel din guşă.

— Ai spus că s-au folosit descântece. Îţi aminteşti care anume?

Reynevan a început să recite, amintindu-şi cu greu. Nu a durat mult.

— Ştiu, l-a întrerupt Circulos. Arbatel, deşi deformat pentru simplificare. De mirare că a avut efect. Şi că nu a murit nimeni de moarte tragică. Nu contează. Viziuni au fost? Leul pluricefal? Călăreţul pe un cal palid? Corbul? Şarpele de foc? Nu? Interesant. Şi spui că acel Samson, când s-a trezit... Nu mai era el, da?

— Aşa a afirmat. Şi existau anumite... temeiuri. Tocmai despre asta este vorba, asta aş vrea să aflu. Dacă aşa ceva este în general posibil?

Circulos a tăcut un timp, frecându-şi călcâiele unul de altul. Apoi şi-a suflat nasul.

— Cosmosul, a spus în cele din urmă, ştergându-şi degetele de poală, este un ansamblu perfect ordonat şi o ordine ierarhică perfectă. Aceasta este echilibrul dintre *generatio* şi *corruptio*, dintre naştere şi moarte, dintre creaţie şi distrugere. Aşa cum ne învaţă Augustin, cosmosul este *gradatio entium*, scara fiinţelor, a celor văzute şi a celor nevăzute, a celor materiale şi a celor nemateriale. Cosmosul este în acelaşi timp ca o carte. Şi aşa cum ne învaţă Hugon de la Sfântul Victor, ca să înţelegi cartea, nu este suficient să priveşti formele frumoase ale literelor. Cu atât mai mult, cu cât ochii noştri sunt adesea orbi...

— Am întrebat dacă se poate...

— Existenţa nu este numai substanţă, ci şi *accidens*, ceva ce se întâmplă neintenţionat... Uneori magic... Magicul din om tinde să se unească negreşit cu magicul din univers... Există corpuri şi lumi astrale... Invizibile pentru noi. Despre aceasta scrie Sfântul Ambrozie în *Hexaemeron*, Solinus în *Liber Memorabilium*, Rabanus Maurus în *De universo...* şi Magistrul Eckhart...

— Se poate sau nu? l-a întrerupt brusc Reynevan.

— Se poate, cum să nu, a dat din cap bătrânul. Trebuie să ştii că în această materie mă consider specialist. Practic, nu m-am ocupat de exorcisme, am aprofundat chestiunea din alte motive. Am evitat Inchiziţia deja de două ori, băiete, făcând pe nebunul. Şi

[1] Simbol astrologic sub forma unui model geometric constând din cinci puncte aranjate în cruce şi al cincilea în mijloc, ca la zaruri sau la jocul de domino.

ca să te prefaci bine trebuie să te pricepi. De aceea am studiat *Dialogus de energia et operatione daemonum*, a lui Mihail Psellos, *Exorcisandis obsessis a daemonio*, a papei Leon al III-lea, *Picatrix*, tradus din arabă...

— ...de Alfons cel înțelept, regele din Leon şi Castilia. Dar mai concret, în cazul de față, se poate?

— Se poate, şi-a muşcat buzele vineții Circulos. Sigur că se poate. În cazul de față trebuie să ținem minte că fiecare vrajă, chiar şi cea aparent mai puțin însemnată, reprezintă un pact cu demonul.

— Şi atunci demonul?

— Sau *cacodaemon*, a ridicat din umerii slăbănogi Circulos. Sau ceva ce definim în mod convențional cu această denumire. Ce anume mai exact? Nu pot să spun. Mulți indivizi păşesc prin întuneric, nenumărate sunt *negotia perambulantia in tenebris*[1]...

— Aşadar idiotul mănăstirii rătăcea în tenebre, s-a asigurat Reynevan. Şi în învelişul lui temporar s-a întrupat *negotium perambulans*. Au făcut schimb între ei. Aşa este?

— Echilibrul, a afirmat Circulos încuviințând din cap. Yin şi yang. Sau... dacă îți este mai familiară cabala, Keter şi Malkut. Dacă există culmea, înălțimea, trebuie să existe şi abisul.

— Şi se poate retrage? Să se întoarcă? Să facem în aşa fel încât să se realizeze a doua schimbare? Să se întoarcă... Ştiți...

— Ştiu. Adică nu ştiu.

Au stat o clipă în tăcere şi linişte, tulburată numai de sforăitul lui Koppirnig, de sughițatul lui Bonaventura, de bâiguiala debililor, de şoaptele vocilor care discutau „La Omega” şi de Benedictus Dominus, bătut încetişor de Kameduła.

— El, a spus în cele din urmă Reynevan. Adică Samson... Se numeşte Rătăcitorul.

— Foarte potrivit.

Au tăcut un timp.

— Un astfel de *cacodaemon*, a rostit în cele din urmă Reynevan, fără îndoială că dispune de anumite puteri... supraomeneşti. Are anumite... calități...

— Îți storci prea mult creierii, a ghicit Circulos, dând dovadă de perspicacitate, poți aştepta izbăvirea de la el? Dacă este liber, nu a uitat de tovarăşii întemnițați? Vrei să ştii dacă poți conta pe ajutorul lui. Aşa este?

---

[1] „Lucrurile care se petrec în întuneric”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Aşa este!

Circulos a tăcut un timp.

— Eu nu aş conta, a declarat în cele din urmă cu o sinceritate crudă. De ce ar trebui demonii să se deosebească de oameni în această privință?

Aceasta a fost ultima lor convorbire. Dacă Circulos reuşise să activeze amuleta ascunsă în cur şi să-l convoace pe demonul Mersilde, a rămas şi va rămâne în veci o enigmă. Din teleportare nu a ieşit nimic altceva decât o mare incertitudine. Circulos nu s-a transportat în spațiu. Era în continuare în turn. Zăcea pe spate în bârlog, întins, cu ambele mâini strânse la piept, cu degetele chircite şi înfipte în haine.

— Preasfântă Fecioară..., a gemut Institor. Acoperiți-i fața...

Szarlej a acoperit cu o bucată de cârpă masca de stafie, deformată de paroxismul groazei şi al durerii. Gura strâmbă acoperită cu spumă. Dinții rânjiți şi ochii holbați, sticloşi.

— Chemați-l pe fratele Tranquilus.

— Hristoase..., a gemut Koppirnig. Priviți...

Ceva mai departe de bârlogul răposatului zăcea cu burta în sus şobolanul Marcin. Chircit de durere, cu dinții galbeni în sus.

— Diavolul i-a sucit gâtul, a decis cu aer de cunoscător Bonaventura. Şi i-a dus sufletul în iad.

— Da, negreşit, a întărit Institor. Desena drăcovenii pe pereți şi se juca apoi cu ele. Doar vede orice prost: hexagrame, pentagrame, zodiacuri, cabale, sefire[1] şi alte simboluri diavoleşti şi evreieşti. A chemat diavolul bătrânul farmazon. Spre propria-i pieire.

— Pfui, pfui, putere necurată... Trebuie să ştergem toate desenele acestea. Să le stropim cu apă sfințită. Să ținem o slujbă, ca să nu se agațe şi de noi Cel Rău. Chemați călugării... De ce râdeți, Szarlej, se poate şti?

— Ghiciți.

— Adevărul este, a căscat Urban Horn, că ceea ce spuneți este de râs. Şi emoția voastră. Cu ce altceva să vă excitați aici? Bătrânul Circulos a murit, a crăpat, a dat ortul popii, şi-a luat adio de la lumea asta, se plimbă pe luncile de asfodel. Să-i fie

---

[1] Arborele Sefirot din ideologia iudaică.

țărâna uşoară şi *lux perpetua*[1] să-i lumineze. Şi cu asta *finis*[2], declar sfârşitul jeluirii. Şi diavolul? La dracu' cu diavolul!

— O, domnule Mommolin, a dat din cap Tomášz Alfa. Nu glumiți cu diavolul. Pentru că isprăvile lui sunt vizibile aici. Cine ştie, poate încă mai dă târcoale pe aici, ascuns în întuneric. Deasupra acestui loc al morții răsună chemările iadului. Nu simțiți? Ce este aceasta după părerea voastră dacă nu pucioasă? Ei? Ce miroase aşa?

— Izmenele dumitale.

— Dacă nu diavolul, s-a înverşunat Bonaventura, atunci ce l-a ucis, după părerea voastră?

— Inima, a spus Reynevan, ce-i drept nu foarte sigur. Am învățat despre asemenea cazuri. I-a plesnit inima. S-a produs *plethora*. Un surplus de fiere adus de *pneuma* a provocat o tumoare şi s-a produs sufocarea, adică infarctul. A urmat *spasmus*[3] şi s-a rupt *arteria pulmonalis*[4].

— Ați auzit, a spus Szarlej, şi-a spus cuvântul ştiința. *Sine ira et studio. Causa finita,* totul e clar.

— Oare? a spus pe neaşteptate Kopprinig. Şi şobolanul? Ce l-a ucis pe şobolan?

— Heringul pe care l-a mâncat.

Sus s-a trântit uşa, au scârțâit scările, a duruit butoiaşul rostogolit pe trepte.

— Lăudat fie Domnul, fraților! A venit masa, fraților! Ei, haideți la rugăciune! Şi după aceea cu castroanele după peşte!

Fratele Tranquilus a primit rugămintea de a se aduce apă sfințită, de a se sluji o liturghie şi de a se efectua un ritual de exorcizare deasupra bârlogului răposatului cu o ridicare din umeri foarte ambiguă şi o bătaie în frunte fără echivoc. Aceasta a însuflețit în mod deosebit discuțiile de după-amiază. Au fost elaborate şi expuse teze şi presupuneri îndrăznețe. Conform celor mai îndrăznețe, însuşi fratele Tranquilus era eretic şi închinător al diavolului, căci numai cineva ca acesta refuză credincioşilor apa sfințită şi serviciile spirituale. Fără să observe că Szarlej şi Horn râd cu lacrimi, Tomášz Alfa, Bonaventura şi Institor au început să

---

1 „Lumina veşnică", în lb. latină, în original (n. red.).

2 „Sfârşit", în lb. latină, în original (n. red.).

3 „Spasm", în lb. latină, în original (n. red.).

4 „Artera pulmonară", în lb. latină, în original (n. red.).

aprofundeze tema. Până în momentul când – spre perplexitatea generală – în discuţie s-a amestecat persoana la care te-ai fi aşteptat cel mai puţin. Şi anume, Kameduła.

— Apa sfinţită – tânărul preot îşi făcea auzită pentru prima oară vocea în rândul colegilor de închisoare –, apa sfinţită nu v-ar fi de niciun folos. Dacă într-adevăr a fost diavolul pe aici. Apa sfinţită nu are efect împotriva diavolului. Ştiu foarte bine, pentru că am văzut. Tocmai de aceea sunt aici.

După ce s-a potolit zarva iscată şi a căzut o tăcere grea, Kameduła a explicat:

— Trebuie să ştiţi că sunt diacon la Biserica Înălţării Preasfintei Fecioare Maria din Nemodlin, secretar al preacinstitului Piotr Nikisch, decanul colegiului. Lucrul despre care vă povestesc s-a întâmplat anul acesta, în luna august, *feria secunda post festum Laurentii martyris*[1]. Pe la prânz a venit la biserică preacinstitul domn Fabian Pfefferkorn, *mercator,* rudă îndepărtată cu decanul. Foarte agitat, a cerut ca preacinstitul Nikisch să-l spovedească repede, cât mai repede. Cum a fost acolo, nu pot spune, căci este vorba de spovedanie, iar despre cel mort, indiferent cum ar fi fost, spunem *de mortuis aut bene aut nihil*[2]. Dar vă spun numai că au început imediat să strige unul la altul lângă confesional. Ba au folosit chiar şi anumite expresii, dar asta nu contează. Drept urmare, preacinstitul nu i-a dat iertarea păcatelor domnului Pfefferkorn, iar domnul Pfefferkorn a plecat, rostind cuvinte foarte urâte despre preacinstit, hulind şi credinţa, şi Biserica de la Roma. Când a trecut în pridvor pe lângă mine, a strigat: „Să vă ia dracu' de popi!" Şi chiar mi-am spus atunci, o, domnule Pfefferkorn, numai să nu fi vorbit într-un ceas rău. Şi atunci s-a arătat diavolul.

— În biserică?

— Numai în pridvor, la intrare. A coborât de undeva, de sus. Mai curând a zburat, căci a venit în chip de pasăre. Vă spun adevărul! Dar s-a prefăcut imediat în fiinţă omenească. Avea o sabie strălucitoare, exact ca într-un tablou. Şi cu sabia aceea l-a lovit pe domnul Pfefferkorn în faţă. Drept în faţă. Sângele a împroşcat podeaua...

---

[1] „Luni, după sărbătoarea martiriului Sfântului Laurenţiu", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Despre morţi (se vorbeşte) fie de bine, fie deloc" – Plutarh (n. a.).

Domnul Pfefferkorn – diaconul şi-a înghiţit zgomotos saliva – a dat din mâini, ai fi zis că e o păpuşă. Iar mie, se vede că mi-a oferit atunci *auxilium* şi curaj Sfântul Mihail, patronul meu, pentru că m-am dus la vasul cu apă sfinţită, am luat în ambele mâini şi l-am stropit pe diavol. Şi ce credeţi că s-a întâmplat? Nimic! S-a scurs ca pe gâscă! Diavolul a clipit din ochi, a scuipat ce-i nimerise în gură. Şi s-a uitat la mine. Iar eu... eu am... mi-e ruşine să recunosc, de spaimă, am leşinat. Când m-au readus în simţiri fraţii, totul se terminase. Diavolul dispăruse, fugise, domnul Pfefferkorn zăcea mort. Fără suflet, pe care Cel Rău fără îndoială că îl dusese în iad.

— Şi nici de mine nu a uitat diavolul şi s-a răzbunat. Nimeni nu voia să creadă ce văzusem. Au spus că sunt nebun, că mi-am pierdut minţile. Şi când am povestit despre apa sfinţită, mi-au spus să tac, m-au ameninţat cu pedeapsa care îi aşteaptă pe eretici şi pe blasfematori. Între timp, vestea s-a răspândit, tot Wrocławul vorbea despre asta, inclusiv la curtea episcopală. Şi a venit poruncă de la Wrocław să mi se închidă gura, să fiu ţinut sub cheie ca un nebun. Iar eu ştiam cum arată *in pace* la dominicani. Era să mă las îngropat de viu? Am fugit din Niemodlin imediat. Şi m-au prins lângă Henryków. Şi m-au băgat aici.

— Ai reuşit să-l vezi bine pe diavolul acela? s-a auzit în liniştea deplină vocea lui Horn. Ai putea să descrii cum arăta?

— Era înalt.

Kameduła şi-a înghiţit din nou saliva.

— Zvelt... Păr negru, lung până la umeri. Nasul ca un cioc de pasăre şi ochi ca de pasăre... Foarte sfredelitori. Un zâmbet răutăcios. Diavolesc.

— Fără coarne? a strigat Bonaventura, vizibil decepţionat. Nici copite? Nu avea nici coadă?

— Nu avea.

— Eeee! Ce ne tot îndrugi acolo!

Discuţiile despre diavoli, lucruri diabolice au continuat cu o intensitate diferită până pe 24 octombrie. Mai exact, până la ora mesei. Până la vestea pe care a anunţat-o locatarilor din *Narrenturm* fratele Tranquilus, maestrul şi supraveghetorul turnului.

— Astăzi este o zi fericită, binecuvântată! Ne-a onorat cu vizita îndelung aşteptată în dieceza noastră priorul Fraţilor Predicatori din Wrocław, vizitator al Sfântului Oficiu, *defensor et candor fidei*

catholicae[1], Preasfinția Sa *inquisitor a Sede Apostolica*[2]. Câțiva dintre cei de aici – să nu credeți că nu ştiu – simulează un pic, sunt bolnavi de altă boală decât cea pe care obişnuim s-o tratăm în turnul nostru. De sănătatea şi de starea lor se va ocupa acum Preasfinția Sa inchizitorul. Şi îi va vindeca negreşit! Căci ştiu că Sfinția Sa inchizitorul a comandat de la primărie câțiva medici zdraveni şi o mulțime de instrumente medicale. Aşadar, să vă pregătiți sufleteşte, fraților, pentru că tratamentele vor începe dintr-un moment în altul.

Heringul din ziua aceea avea un gust încă şi mai prost decât de obicei. Şi în seara aceea nu s-a discutat în *Narrenturm*. A domnit liniştea.

Toată ziua următoare – era chiar duminică, ultima duminică înainte de postul Crăciunului – atmosfera din Turnul Nebunilor era foarte încordată. În liniştea enervantă şi apăsătoare în acelaşi timp, locatarii prindeau cu urechea orice zgomot venind de sus, dinspre uşă, orice bătaie sau scrâşnet, la fiecare începuseră să reacționeze în cele din urmă prin manifestări de panică şi cădere nervoasă. Mikołaj Koppirnig s-a ascuns într-un colț. Institor a început să plângă, ghemuit în poziție fetală. Bonaventura stătea nemişcat, privind tâmp în fața lui. Tomášz Alfa tremura, îngropat în paie. Kameduła se ruga încet cu fața întoarsă spre perete.

— Vedeți? a izbucnit în cele din urmă Urban Horn. Vedeți cum acționează? Ce fac cu noi? Uitați-vă numai la ei!

— Te miri? a mijit din ochi Szarlej. Pune mâna pe inimă, Horn, şi spune că te miri.

— Sesizez nonsensul. Ceea ce se întâmplă aici este rezultatul unei acțiuni planificate, pregătite cu precizie. Ancheta încă nu a început, încă nu se întâmplă nimic, dar Inchiziția a zdrobit deja moralul oamenilor, i-a adus la capătul degringoladei psihice, i-a transformat în animale, ghemuiți la auzul pocnetului biciului.

— Repet: te miri?

— Mă mir. Pentru că trebuie să luptăm. Să nu cedăm. Şi să nu ne lăsăm înfrânți.

Szarlej a rânjit sălbatic.

— Sper că o să ne arăți cum se face, când va veni momentul. Să ne dai un exemplu.

---

[1] „Apărător al credinţei catolice", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Inchizitor al Scaunului Apostolic", în lb. latină, în original (n. red.).

Urban Horn a tăcut mult timp.

— Nu sunt erou, a spus în cele din urmă. Nu ştiu ce va fi când mă vor întinde şi vor începe să strângă şuruburile şi să bată piroanele. Când vor scoate cleştii din foc. Asta nu ştiu şi nu pot să prevăd. Dar ştiu un lucru: nu mă va ajuta cu nimic nici dacă mă voi transforma într-o cârpă, nu mă vor ajuta nici plânsul, nici spasmele şi nici dacă voi implora milă. Cu fraţii inchizitori trebuie să fii aprig.

— Oho!

— Chiar aşa! Prea s-au obişnuit să vadă că oamenii tremură în faţa lor de frică şi se cacă pe ei numai când îi zăresc. Atotputernicii domni stăpâni ai vieţii şi ai morţii se îmbată cu teroarea şi răspândesc groaza. Dar cine sunt cu adevărat? Nişte nulităţi, corcituri din canisa dominicană, semianalfabeţi, tirani şi călăi, sunt nişte laşi, ignoranţi superstiţioşi, perverşi şi laşi. Da, da, Szarlej, nu da din cap, este ceva firesc la satrapi, tirani şi călăi, sunt laşi, iar laşitatea, combinată cu atotputernicia, trezeşte în ei bestialitatea, vulnerabilitatea, iar lipsa de apărare a victimelor o întăreşte şi mai mult. Aşa este şi în cazul inchizitorilor. Sub glugile lor înfricoşătoare se ascund nişte laşi obişnuiţi. Şi nu trebuie să ne întindem la pământ în faţa lor şi să implorăm milă, pentru că aceasta generează din partea lor încă şi mai multă bestialitate şi atrocitate. Trebuie să-i priveşti dur în ochi! Deşi, vă spun, aceasta nu aduce salvarea, dar îi putem cel puţin speria, le putem zdruncina aparenta siguranţă de sine. Le putem aminti de Konrad din Marburg!

— De cine?

— Konrad de Marburg, a explicat Szarlej. Inchizitorul din Regiunea Renană, Turingia şi Hessa. Când a supărat nobilimea din Hessa cu ipocrizia lui, cu provocările şi atrocităţile, s-au năpustit împotriva lui şi l-au prins. Cu toată suita. Nu a rămas nimeni în viaţă.

— Şi vă garantez, a adăugat Horn, ridicându-se în picioare şi îndreptându-se spre hârdău, că orice inchizitor se gândeşte necontenit la acest nume şi la această întâmplare. Aşadar, ţineţi minte sfatul meu!

— Ce crezi despre sfatul lui? a murmurat Reynevan.

— Am altul, a mormăit Szarlej. Când te înhaţă, vorbeşte! Recunoaşte! Scuipă tot! Trădează! Colaborează! Şi o să faci mai târziu pe eroul. Când o să-ţi scrii memoriile.

Primul luat la cercetare a fost Mikołaj Koppirnig. Când i-a văzut pe zdrahonii Inchiziției îndreptându-se spre el, astronomul, care până atunci se străduise să-şi țină firea, şi-a pierdut capul complet. Mai întâi a luat-o la fugă fără rost – căci nu avea unde să fugă, înhățat imediat, sărmanul de el urla, plângea, se zbătea şi se răsucea, se zvârcolea în mâinile vlăjganilor ca un țipar. Fireşte, fără niciun efect, singurul lucru pe care l-a câştigat împotrivindu-se au fost loviturile pe care le-a încasat. Printre altele, i-au spart nasul, pe care mugea foarte caraghios când l-au scos afară.

Dar nimeni nu râdea.

Koppirnig nu s-a mai întors. A doua zi, când zdrahonii s-au întors după Institor, acesta nu a făcut scene violente, a stat calm. Plângea numai şi sughița, complet resemnat. Dar când au vrut să-l ia pe sus, s-a scăpat pe el. Considerând că aceasta este o formă de împotrivire, zdrahonii l-au snopit în bătaie înainte să-l scoată afară.

Nici Institor nu s-a mai întors.

Următorul – în aceeaşi zi – a fost Bonaventura. Prostit complet de spaimă, secretarul primăriei a început să-i înjure pe zdrahoni, să strige la ei şi să-i amenințe cu relațiile lui. Zdrahonii, fireşte, nu s-au speriat de relațiile lui, îi durea într-o parte că secretarul juca pichet cu primarul, cu parohul, cu şeful monetăriei şi cu maistrul breslei berarilor. Bonaventura a fost luat după ce i s-a administrat mai întâi o bătaie zdravănă.

Nu s-a mai întors.

Al patrulea pe lista inchizitorilor nu a fost, în pofida propriilor preziceri sumbre, Tomášz Alfa, care din acest motiv toată noaptea plânsese şi se rugase alternativ, ci Kameduła. Kameduła nu a opus deloc rezistență, zdrahonii nici nu au avut nevoie să-l atingă. Murmurând încet rămas-bun spre colegii de temniță, diaconul din Niemodlin şi-a făcut cruce şi a pornit în sus pe scară cu capul plecat smerit în jos, dar cu un pas calm şi sigur, de care nu s-ar fi ruşinat nici primii martiri când păşeau în arena lui Nero sau Diocletian.

Kameduła nu s-a întors.

— Următorul voi fi eu, a rostit cu o convingere sumbră Urban Horn.

Se înşelase.

Reynevan a fost sigur de soarta lui în momentul în care uşa de sus a huruit, iar treptele luminate de razele piezişe ale soarelui au

bubuit şi au scârţâit sub tălpile zdrahonilor. Pe care de astă dată îi însoţea fratele Tranquilus.

S-a ridicat, i-a strâns mâna lui Szarlej. Demeritul i-a răspuns la strângerea de mână cu putere; pe chipul lui Reynevan a sesizat pentru prima dată ceva în sensul unei îngrijorări serioase, chiar foarte serioase. Expresia lui Urban Horn vorbea de la sine şi foarte mult.

— Fii tare, frate, a murmurat el, strângându-i dureros mâna. Aminteşte-ţi de Konrad din Marburg.

— Aminteşte-ţi şi de sfatul meu, a adăugat Szarlej.

Reynevan le ţinea minte pe amândouă, dar nu se simţea deloc mai uşurat.

Poate din cauza expresiei de pe chipul lui, poate că făcuse el vreun gest din nebăgare de seamă, dar zdrahonii s-au repezit la el. Unul l-a înhăţat de guler. Şi i-a dat drumul foarte repede, încovoindu-se, înjurând şi strângându-şi cotul.

— Fără violenţă, l-a dojenit apăsat fratele Tranquilius, lăsând bastonul în jos. Fără agresiune. Oricum, în pofida aparenţelor, aici este un spital. S-a înţeles?

Zdrahonii au mormăit ceva, dând din cap. Cavalerul Sfântului Mormânt i-a arătat lui Reynevan cu bastonul drumul spre scară.

Aerul înţepător şi rece era cât pe-aici să-l dea jos din picioare, când l-a tras în plămâni; s-a clătinat, s-a împleticit năucit, ca şi când ar fi băut un pahar de rachiu pe stomacul gol. Ar fi căzut fără îndoială, dar zdrahonii aveau experienţă şi l-au sprijinit ţinându-l de sub braţe. Şi în felul acesta a primit lovitura de graţie planul lui de evadare. Sau de moarte în luptă. Târât de braţe, acum nu putea decât să-şi mişte picioarele.

Vedea azilul pentru prima dată. Turnul din care fusese scos închidea într-un *cul-de-sac*[1]. În partea opusă, la poartă, se îngrămădeau pe lângă zid clădirile – probabil că acolo erau spitalul şi *medicinarium*. Şi, de asemenea, deducând după miros, bucătăria. Şopronul de lângă zid era plin de cai care băteau cu copitele în mijlocul unei bălţi de urină. Peste tot mişunau soldaţi înarmaţi. *Inchizitorul a venit cu o escortă numeroasă*, şi-a spus Reynevan.

Din *medicinarium*, spre care se îndreptau, se auzeau strigăte ascuţite, disperate. Lui Reynevan i s-a părut că recunoaşte vocea

[1] „Fundătură”, în lb. franceză, în original (n. red.).

lui Bonaventura. Tranquilus i-a prins privirea, cu degetul la gură i-a poruncit să tacă.

În interiorul clădirii, într-o încăpere luminoasă, i s-a părut că visează. Visul a fost întrerupt de o lovitură, o durere în genunchi. A fost aruncat în patru labe în fața unei mese, la care şedeau trei călugări în sutane, un cavaler al Sfântului Mormânt şi doi dominicani. A închis ochii, a dat din cap. Dominicanul care şedea în mijloc, un slăbănog cu o chelie presărată cu pete maronii şi o tonsură subțire în formă de cunună, a luat cuvântul. Avea o voce neplăcută. Alunecoasă.

— Reinmar din Bielawa. Spune „Tatăl nostru” şi „Ave“.

A spus. Cu voce scăzută şi puțin tremurătoare. În timpul acesta, dominicanul se scobea în nas şi se concentra exclusiv la ceea ce scotea de acolo.

— Reinmar din Bielawa. Brațul laic are împotriva ta denunțuri şi reclamații importante, vei fi predat puterilor laice spre cercetare şi judecată. Dar mai întâi trebuie clarificată şi evaluată *causa fidei*[1]. Eşti acuzat de vrăjitorie şi erezie. De faptul că mărturiseşti şi afirmi lucruri împotriva celor pe care le recunoaşte şi îi învață pe oameni Sfanta Biserică. Îți recunoşti vina?

— Nu recu..., Reynevan a înghițit în sec. Nu recunosc. Sunt nevinovat. Şi sunt un bun creştin.

— Fireşte. Dominicanul a strâmbat dispreţuitor din buze. Aşa te crezi, din moment ce pe noi ne consideri răi şi falşi. Te întreb: recunoşti sau ai recunoscut vreodată drept adevărată o credință, alta decât cea în care ne porunceşte să credem şi aşa cum ne învață Biserica de la Roma? Spune adevărul!

— Spun adevărul. Cred în ceea ce ne învață Roma.

— Pentru că fără îndoială secta ta eretică are o sucursală la Roma.

— Nu sunt eretic. Pot să jur!

— Pe ce? Pe crucea şi pe credința mea, de care îți bați joc? Ştiu eu tertipurile voastre eretice! Mărturiseşte: Când te-ai alăturat husiților? Cine te-a atras în sectă? Cine ți-a făcut cunoştință cu scrierile lui Hus şi Wycliffe? Când şi unde ai primit împărtăşania *sub utraque?*

— Niciodată nu...

— Taci! Minciunile tale îl jignesc pe Dumnezeu! Ai studiat la Praga? Ai cunoştințe printre cehi?

---

[1] „Cauza credinţei”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Da, dar...
— Deci recunoşti?
— Da, dar nu că...
— Taci! Scrieţi: a recunoscut că mărturiseşte.
— Nu mărturisesc!
— Retrage mărturisirea – gura dominicanului s-a strâmbat într-o grimasă plină de cruzime şi de bucurie totodată. Se pierde în minciuni şi născociri! Nu-mi trebuie mai mult. Pun concluzia să se folosească tortura, altfel nu vom ajunge la adevăr.
— Părintele Grzegorz, a rostit nesigur călugărul Sfântului Mormânt, a recomandat să ne abţinem... Vrea să-l interogheze chiar el...
— Pierdere de timp! a exclamat dominicanul. Şi, de altfel, dacă este înmuiat, va fi mai guraliv.
— În momentul de faţă probabil că nu este niciun loc liber, a intervenit celălalt dominican... şi ambii maiştri sunt ocupaţi...
— Alături este o gheată, nu e mare filosofic să răsuceşti şuruburile; poate să facă asta şi ucenicul. Şi dacă e nevoie, pot să mă ocup chiar eu. Haide, daţi-i drumul! Veniţi încoace! Luaţi-l!
Aproape mort de frică, Reynevan s-a trezit cuprins de labele tari, parcă turnate în bronz, ale zdrahonilor. L-au târât şi l-au aruncat în cămăruţa de alături. Până să-şi dea seama de gravitatea şi de grozăvia situaţiei, şedea deja pe un scaun de stejar, cu gâtul şi braţele în brăţări de fier, iar un torţionar ras în cap, purtând un şorţ de piele, îi monta pe piciorul stâng un dispozitiv înfiorător. Dispozitivul semăna cu o cutie de fier – era mare, greu, mirosea a fier şi a rugină. Şi a sânge învechit şi carne putrezită. Duhoarea pe care o capătă butucii vechi din măcelării.
— Sunt nevinovaaat! a urlat. Nevinovaaat!
— Continuaţi, a dat din cap dominicanul slăbănog spre torţionar. Faceţi ce trebuie.
Torţionarul s-a aplecat, ceva metalic a scrâşnit, ceva a hârâit. Reynevan a urlat de durere, a simţit cum plăcile de metal îi strâng şi îi strivesc talpa. Şi-a amintit brusc de Institor şi nu s-a mai mirat de el. Nu era nici el departe de a se scăpa în pantaloni.
— Când te-ai alăturat husiţilor? Cine ţi-a dat scrierile lui Wycliffe? Unde şi de la cine ai primit împărtăşania eretică?
Şuruburile au scrâşnit, torţionarul a gemut. Reynevan a urlat.
— Cine este părtaş cu tine? Cu cine ai legătură în Cehia? Unde vă întâlniţi? Unde ascundeţi cărţile, scrierile şi predicile eretice?
— Sunt nevinovaaat!

— Mai strânge!

— Frate, a spus călugărul Sfântului Mormânt. Ai grijă. Totuşi e nobil...

— Nu este cazul să vă luaţi rolul de avocat. Dominicanul slăbănog i-a aruncat o privire rea: Vă amintesc, trebuia să păstraţi tăcerea şi să nu vă amestecaţi. Mai strânge!

Reynevan era cât pe-aici să se înece cu propriul urlet.

Şi absolut ca în basm, cineva a auzit acel răcnet şi a reacţionat.

— Doar v-am rugat, a spus acel cineva, oprindu-se în uşă.

Era un dominican înalt, în jur de treizeci de ani.

— Doar v-am rugat să nu faceţi asta. Păcătuieşti prin exces de zel, frate Arnulf. Şi, ceea ce este încă şi mai rău, prin neascultare.

— Eu... Sfinţia Ta... Iertare...

— Pleacă! În capelă! Să te rogi şi să aştepţi în smerenie, şi se va pogorî asupra dumitale graţia dezvăluirii. Iar voi de acolo, eliberaţi deţinutul. Şi plecaţi, plecaţi cu toţii. Toţi!

— Sfinte părinte...

— Am spus toţi!

Inchizitorul s-a aşezat la masă, pe locul eliberat de fratele Arnulf, a dat la o parte crucifixul care îl stânjenea.

A arătat banca fără un cuvânt. Reynevan s-a ridicat, a gemut, a icnit, a şchiopătat, s-a aşezat. Dominicanul şi-a băgat mâinile în mânecile veşmântului alb, l-a privit îndelung pe sub sprâncenele stufoase, îmbinate ameninţător.

— Te-ai născut cu căiţă, Reinmar din Bielawa, a spus în cele din urmă.

Reinmar a făcut semn cu capul că ştie. Nu putea să polemizeze.

— Ai avut noroc că tocmai treceam pe aici, a repetat inchizitorul. Încă două sau trei rotiri cu şurubul... Ştii ce s-ar fi întâmplat?

— Pot să-mi imaginez...

— Nu. Nu poţi, te asigur. Eh, Reynevan, Reynevan, unde ne-a fost dat să ne întâlnim! În camera de tortură! Deşi puteam să prevăd aceasta, pe Dumnezeul meu şi pe adevăr, încă de atunci, de pe vremea studiilor. Părerile libertine, înclinaţia spre petreceri şi băutură, ca să nu mai vorbesc de femeile uşoare... La naiba, încă de atunci, de la Praga, când te vedeam în „La Dragon” pe strada Celetná, am prorocit că o să faci cunoştinţă cu călăul. Că preacurvia o să te piardă.

Reynevan tăcea, deşi chiar el, pe Dumnezeu şi pe adevăr, gândise şi prorocise la fel atunci, acolo, la Praga, în Oraşul Vechi, în „La Dragon”, pe Celetná, în „La Barbora”, pe Platnéřská, în cârciumile preferate de studenţi şi pe străduţele din spatele bisericilor Sfinţilor Nicolae şi Valentin, unde Grzegorz Hejncze, student şi curând după aceea magistru la Facultatea de Teologie a Universităţii Caroline, era un oaspete deosebit de frecvent şi de vesel. Reynevan nu ar fi presupus niciodată că Grzes Hejncze, cel iubitor de plăceri, va rezista în veşmântul clerical. Dar iată că rezistase. *De fapt, spre norocul meu,* şi-a spus, masându-şi talpa şi gamba. Pe care, dacă nu ar fi fost intervenţia lui, gheata cu şuruburi ar fi reuşit cu siguranţă să le strivească şi să le transforme într-o pastă sângerândă.

Cu toată uşurarea provocată de salvarea ca prin minune, o spaimă sălbatică îi făcea încă părul măciucă şi îi încovoia umerii.

Era conştient că acesta nu este sfârşitul. Dominicanul zvelt, cu priviri pătrunzătoare, sprâncene stufoase şi maxilarul bine conturat, nu era, în pofida aparenţelor, Grześ Hejncze, tovarăşul năzdrăvan din cârciumile şi bordelurile pragheze. Era un cleric superior, prior – expresiile şi plecăciunile călugărilor şi ale torţionarilor care ieşiseră din încăpere nu lăsau nicio urmă de îndoială. Vizitatorul Sfântului Oficiu care răspândea spaimă, *defensor et candor fidei catholicae*, Preasfinţia Sa *inquisitor a Sede Apostolica* pe toată dieceza Wrocław. Acest lucru nu trebuia uitat. Gheata înfricoşătoare, duhnind a rugină şi sânge, stătea la numai doi paşi, acolo unde o aruncase torţionarul. Acesta se putea întoarce în orice clipă dacă era chemat, iar gheata putea fi încălţată din nou. În această privinţă, Reynevan nu-şi făcea niciun fel de iluzii.

— În orice rău e şi un bine, a întrerupt Grzegorz Hejncze scurta tăcere. Nu plănuisem să folosesc tortura împotriva ta, camarade. Aşadar, la întoarcerea în Turn nu ai fi avut nicio urmă, niciun semn. Dar aşa, te întorci şchiopătând, schilodit îngrozitor de cumplita Inchiziţie. Nu trezeşti suspiciuni. Şi, dragul meu, nu trebuie să trezeşti suspiciuni.

Reynevan tăcea. Din toată conversaţia înţelesese ca o veste bună numai că se întoarce. Celelalte cuvinte ajungeau la el cu întârziere. Şi trezeau groaza adormită pe moment.

— Am să îmbuc ceva. Poate că ţi-e foame? Vrei un hering?

— Nu... hering nu... mulţumesc...

— Nu-ți propun nimic altceva. Suntem în post, iar în funcția mea trebuie să dau exemplu.

Grzegorz Hejncze a bătut din palme, a dat porunci. Postul ca postul, exemplul ca exemplul, dar peştii aduşi lui erau mult mai graşi şi de două ori mai mari decât cei serviți locatarilor din Turnul Nebunilor. Inchizitorul a mormăit un scurt *Benedic Domine*[1] şi, fără să mai zăbovească, a început să muşte din hering, atenuând gustul sărat cu pâinea integrală tăiată în bucăți mari.

— Să trecem aşadar la subiect, a început el, fără să se întrerupă din mâncat. Ai necazuri, camarade. Ai necazuri mari. Am reuşit să opresc ancheta în problema vrăjitoriei legată de atelierul din Oleśnica; în fond, te cunosc, sprijin şi eu dezvoltarea medicinei, iar spiritul Domnului suflă încotro doreşte, nimic nu se face fără voia Lui, aşadar, nici dezvoltarea medicinei. Cât despre celelalte crime lumeşti ale tale, îmi permit să nu le cred. Doar te cunosc.

Reynevan a răsuflat adânc. Prea devreme.

— Dar mai rămâne *causa fidei*, Reynevan. Problema religiei şi a credinței catolice. Nu sunt sigur dacă nu împărtăşeşti părerile răposatului tău frate. Am să-ți explic, este vorba de *Unam Sanctam*[2], de supremația şi infailibilitatea papei, de sacramente şi de transsubstanțiere. Împărtăşania *sub utraque specie*. Aşadar, conform Bibliei, pentru mulțime, confesiunea auriculară şi existența purgatoriului. Şi aşa mai departe.

Reynevan a deschis gura, dar inchizitorul l-a redus la tăcere cu un gest.

— Nu ştiu, a spus el scuipând un os, dacă la fel ca fratele tău îi citeşti pe Ockham, Waldhauser, Wycliffe, Hus şi Jeroným, dacă la fel ca fratele tău răspândeşti scrierile sus-numiților în Silezia, în Marcă şi în Wielkopolska. Nu ştiu dacă urmezi exemplul fratelui tău şi acorzi adăpost emisarilor şi spionilor husiți. Pe scurt: dacă eşti eretic. Presupun – şi am şi cercetat puțin chestiunea – că nu. Că nu ai nicio vină. Cred că în toate necazurile te-a băgat întâmplarea, fireşte, în măsura în care aceasta este o definiție corectă pentru ochii mari şi albaştri ai Adelei Stercza. Şi pentru slăbiciunea ta, pe care eu o cunosc, pentru astfel de ochi mari.

— Grzegorz…

Reynevan articula anevoie cuvintele prin gâtlejul umflat.

[1] „Binecuvântat fie Domnul”, în lb. latină, în original (n. reci.).
[2] „Unul Sfânt”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Adică, mă iertaţi... Sfinte Părinte... Vă asigur că nu am nimic de-a face cu erezia. Iar fratele meu, garantez, a fost victima unei crime...

— Cu garanţia pentru fratele tău, mai uşor, l-a întrerupt Grzegorz Hejncze. Ai fi mirat să afli câte denunţuri au fost împotriva lui, şi nu fără temei. Ar fi stat acum în faţa tribunalului. Şi i-ar fi denunţat pe complicii lui. Sunt convins că tu nu ai fi fost printre ei.

A aruncat scheletul de hering, şi-a lins degetele.

— Dar activităţii nesăbuite a lui Piotr de Bielau – a spus el luând al doilea peşte – i-a pus capăt nu justiţia, nu o cercetare juridică, nu *peonitentia*[1], ci crima. Şi m-aş bucura să-i văd pedepsiţi pe cei care au comis această crimă. Şi tu la fel, nu-i aşa? Văd că da. Află atunci că vor fi pedepsiţi, şi asta curând. Iar faptul că ştii aceasta trebuie să te ajute să iei o decizie.

— Ce... Reynevan a înghiţit în sec: Ce decizie?

Hejncze a tăcut o clipă, rupând o bucată de pâine. L-a smuls din gânduri un strigăt care venea de undeva din străfundul clădirii, un răcnet sălbatic, cumplit, al unui om căruia cineva îi produce o durere. O durere foarte puternică.

— Fratele Arnulf – a arătat cu capul inchizitorul –, după cum aud, s-a rugat foarte repede, a terminat şi s-a întors la treabă. Foarte zelos omul acesta, foarte zelos. Exagerat de zelos. Dar îmi aminteşte că am şi eu nişte obligaţii. Aşa că să trecem la concluzii.

Reynevan s-a făcut mai mic. Şi pe bună dreptate.

— Dragă Reynevan, ai fost atras într-o treabă urâtă. Te-au transformat într-un instrument. Te compătimesc. Dar din moment ce eşti un instrument, ar fi un păcat să nu profităm de tine, mai ales într-o cauză bună spre lauda Domnului, *ad maiorem Dei gloriam*. Vei fi eliberat. Te voi scoate din Turn, te voi proteja şi te voi apăra împotriva celor care te pândesc, căci aceştia s-au înmulţit, s-au cam înmulţit. Din câte ştiu, îţi doresc moartea fraţii Stercza, prinţul Jan Ziębicki, amanta lui Jan, Adela Sterczowa, raubritterul Buko von Krossig şi, de asemenea – din motive pe care urmează de abia să le lămuresc, nobilul Jan von Biberstein... Ha, fără îndoială, ai motive să te temi pentru viaţa ta. Dar, aşa cum ţi-am spus, te iau sub ocrotirea mea. Nu pe gratis, fireşte. Ceva contra ceva. *Do ut des*. Sau, mai degrabă: *ut facias*[2].

---

[1] „Pocăinţa”, în lb. latină, în original (n. red.).
[2] „Dau dacă dai”; aici este parafrazat: *...ut facias*, adică „Dau dacă faci”.

— Voi aranja – inchizitorul a început să vorbească mai repede, ca şi când ar fi recitat un text învăţat pe dinafară. Voi aranja totul în aşa fel încât în Cehia, unde vei pleca, să nu trezeşti nimănui suspiciuni. În Cehia vei stabili legături cu husiţii, cu oamenii pe care ţi-i indic eu. Nu ar trebui să ai greutăţi în stabilirea legăturilor. Eşti fratele lui Piotr din Bielawa, pe care husiţii îl cunosc şi care se bucură de merite în ochii lor, creştin adevărat, martir al cauzei, asasinat de blestemăţii de papistaşi.

— Trebuie să fiu..., a rostit sugrumat Reynevan. Trebuie să fiu spion?

— *Ad maiorem*, a ridicat din umeri Hejncze, *Dei gloriam.* Fiecare trebuie să slujească aşa cum poate.

— Nu mă pricep... Nu, nu. Grzegorz, numai asta nu. Nu sunt de acord. Nu.

— Ştii care este alternativa – inchizitorul l-a privit drept în ochi.

Cel torturat în adâncurile clădirii a urlat, imediat după aceea a răcnit şi s-a înecat cu răcnetul. Reynevan ştia şi fără asta care este alternativa.

— Nici nu-ţi vine să crezi, i-a confirmat Hejncze presupunerea, câte lucruri ies la iveală din confesiunile făcute sub tortură. Câte secrete sunt dezvăluite. Chiar şi secrete de alcov. Într-o anchetă condusă de cineva atât de sârguincios ca fratele Arnulf, de exemplu, delincventul, după ce recunoaşte şi povesteşte tot despre el însuşi, începe să povestească şi despre alţii... Uneori este de-a dreptul jenant să asculţi astfel de mărturisiri... Să afli cine cu cine, când, cum... Şi uneori este vorba despre clerici. Despre călugăriţe. Despre soţii considerate credincioase. Pe Dumnezeu, cred că oricine are secretele lui. Trebuie să fie foarte umilitor când durerea te sileşte să le dai pe faţă. Unuia ca fratele Arnulf. În prezenţa călăilor. Ce, Reinmar? Nu ai şi tu asemenea secrete?

— Nu mă lua aşa, Grzegorz. Reynevan a strâns din dinţi: Am înţeles tot.

— Mă bucur. Chiar mă bucur.

Cel torturat a urlat.

— Pe cine torturează acolo? furia îl ajuta pe Reynevan să-şi învingă teama. Din ordinul tău? Pe care dintre cei cu care am stat în Turn?

— Interesant că întrebi – a ridicat privirile inchizitorul. Pentru că este o ilustrare exemplară a concluziilor mele. Printre deţinuţi era secretarul primăriei din Frankenstein. Ştii despre cine e vorba?

Ştiu că ştii. Acuzat de erezie. Ancheta a demonstrat repede că acuzaţia era falsă, făcută din motive personale, delatorul era amantul nevestei lui. Am poruncit să fie eliberat, iar ibovnicul să fie arestat, numai aşa, ca să verificăm dacă este vorba doar de graţiile din Bialoglowo. Iar ibovnicul, imaginează-ţi, numai când a văzut instrumentele, a mărturisit că nu este prima nevastă pe care o jefuieşte sub pretexte amoroase. S-a cam încurcat în mărturisiri, aşa că s-au folosit câteva dintre instrumente. Ei, am auzit o mulţime de lucruri atunci despre alte soţii din Świdnica, din Wrocław, din Walbrzych, despre poftele lor sălbatice şi despre modalităţi interesante de a le satisface. Iar în timpul percheziţiei s-au găsit la el o cărţulie care îl defăima pe Sfântul Părinte, o poză în care papei îi ies de sub veşmintele pontificale gheare de diavol; cu siguranţă ai văzut aşa ceva.

— Am văzut.

— Unde?

— Nu-mi amin...

Reynevan s-a înecat, a pălit. Hejncze a pufnit.

— Vezi cât este de uşor? Îţi garantez că *strappado* ţi-ar împrospăta memoria. Nici ibovnicul nu mai ţinea minte de unde primise cărţulia şi poza cu papa, dar şi-a amintit repede. Iar fratele Arnulf, după cum auzi, verifică dacă memoria lui nu ascunde cumva şi alte lucruri interesante.

— Dar pe tine – în mod paradoxal, spaima îi dădea un curaj disperat lui Reynevan. Pe tine te amuză. Nu aşa te-am cunoscut, domnule inchizitor. La Praga râdeai şi tu de fanatici! Şi astăzi? Ce este pentru tine acest post? O profesie sau o pasiune?

Grzegorz Hejncze şi-a încruntat sprâncenele stufoase.

— În funcţia mea, a spus el rece, nu trebuie să existe nicio diferenţă. Şi nu există.

— Exact.

Deşi dârdâia şi scrâşnea din dinţi, Reynevan a continuat.

— Mai spune-mi ceva despre lauda Domnului, despre scopul suprem şi sfânta înflăcărare. Sfânta voastră înflăcărare, asta e bine! Tortură pentru orice suspiciune, pentru orice denunţ, pentru orice cuvânt auzit pe furiş sau obţinut prin provocare. Rugul pentru vinovăţia mărturisită prin tortură. Husitul care pândeşte după fiecare colţ! Şi nu demult am auzit un preot important care declara fără ocolişuri că pe el îl interesează numai bogăţia şi puterea, dacă nu ar fi asta, n-ar avea decât să se împărtăşească şi cu clistirul, lui nu i-ar păsa. Iar tu, dacă nu ar fi fost asasinat, l-ai

târî în temniță pe Peterlin, l-ai tortura şi l-ai sili să mărturisească, după care, fără îndoială, că l-ai arde pe rug. Şi pentru ce? Pentru că a citit nişte cărți?

— Ajunge, Reinmar, s-a strâmbat inchizitorul, ajunge! Temperează-ți exaltarea şi nu fi trivial. Eşti gata să mă ameninți peste o clipă cu soarta lui Konrad de Marburg.

— Te vei duce în Cehia, a spus el ferm după o clipă. Vei face ce poruncesc. Vei sluji cauza. În felul acesta îți vei salva pielea. Şi răscumperi parțial vina fratelui tău. Pentru că fratele tău a fost vinovat. Şi nu numai pentru că a citit nişte cărți.

— Şi să nu-mi reproşezi mie fanatismul, a continuat. Pe mine, imaginează-ți, nu mă deranjează cărțile, nici chiar cele false sau eretice. Consider, imaginează-ți, că niciuna nu trebuie arsă, că *libri sunt legendi, non comburendi*. Că până şi opiniile greşite şi absurde pot fi respectate, ba poate chiar, dacă abordăm o atitudine puțin mai filosofică, vom observa că nimeni nu are monopolul adevărului, multe teze proclamate cândva false astăzi sunt considerate adevărate şi invers. Dar credința şi religia pe care le apăr eu nu reprezintă numai teze şi dogme. Credința şi religia pe care le apăr înseamnă ordine socială. În lipsa ordinii, apar haosul şi anarhia. Şi numai răufăcătorii doresc haos şi anarhie. Iar răufăcătorii trebuie pedepsiți.

— Concluzia: Piotr Bielau şi prietenii lui disidenți n-au decât să-i citească sănătoşi pe Wycliffe, Hus, Arnold de Brescia şi Ioachim din Fiore. Pe Ioachim din Fiore da, dar nu pe Fra Dolcino, dar nu *ciompi*[1] şi nici *jaqueria*[2]. Wycliffe da, dar nu Wat Tyler. Aici ia sfârşit toleranța mea, Reinmar. Nu voi permite să se răspândească aici *fratricelli* şi picarzii. Îi voi zdrobi din faşă pe unii ca Tyer şi John Ball, îi voi strivi de cum scot capul din nou pe unii ca Dolcino, Cola di Rienzo, Peter de Bruys, Koranda, Želivský, Loquis şi Žižka.

— Iar scopul, a adăugat după o clipă de tăcere, scopul sfințeşte mijloacele. Şi cine nu este cu mine este împotriva mea – *qui non est mecum, contra me est*. Şi încă – Ioan, cincisprezece, şase: „Dacă nu rămâne cineva în Mine, este aruncat afară, ca

---

[1] Răscoală din Florenţa, iniţiată În 1378 de muncitorii din ţesătorii – *ciompi* – clasa cea mai radicală şi cea mai săracă de lucrători, care nu erau reprezentaţi de nicio breaslă.

[2] Mişcare socială a ţăranilor din Franţa (1358), denumită astfel de la numele batjocoritor pe care îl dădeau nobilii ţăranilor.

mlădița neroditoare, şi se usucă; apoi mlădițele uscate sunt strânse, aruncate în foc, şi ard.“ Ard. Ai înțeles? Văd că ai înțeles.

Cel torturat nu mai urla de mult. Cu siguranță că mărturisise. Vorbise. Recunoscuse cu glas tremurător tot ce îi ceruse fratele Arnulf.

Hejncze s-a ridicat în picioare.

— Vei avea puțin timp să cumpăneşti la această chestiune. Trebuie să mă întorc urgent la Wrocław. Am să-ți dezvălui un anumit lucru: credeam că voi asculta aici mai ales nebuni, dar iată, am dat peste o comoară. Unul dintre colegii tăi de temniță, preotul de la colegiul din Niemodlin, l-a văzut cu ochii lui pe demon şi a reuşit să-l descrie şi să-l recunoască. Pe cel care atacă la miezul zilei, dacă îți aminteşti psalmul corespunzător. Aşadar, abia aştept să aranjez o mică confruntare. Când mă voi întoarce – şi mă voi întoarce curând, cel mai târziu de Sfânta Lucia voi aduce un nou locatar în *Narrenturm*. I-am promis cândva, iar eu mă țin de cuvânt. Iar tu, Reinmar, gândeşte-te bine. Cumpăneşte ce este pro şi contra. Când mă întorc, aş vrea să ştiu care este decizia ta şi să-ți aud declarația. Aş vrea să fie cea corectă. Să fie o declarație de colaborare şi serviciu loial. Pentru că, dacă nu este aşa, deşi am fost prieteni în universitate, vei fi pentru mine o mlădiță uscată. Te las la dispoziția fratelui Arnulf, iar eu nu mă voi mai ocupa de tine. Te las singur cu el.

— Fireşte, a adăugat după o clipă, după ce îmi vei mărturisi mie personal ce ai făcut pe muntele Grochowa în noaptea echinocțiului de toamnă. Şi cine era femeia cu care ai fost văzut. Se înțelege că îmi vei mărturisi şi cine este preotul care a glumit despre clistir. Mergi cu bine, Reynevan.

— Aha, s-a întors din prag. Încă ceva. Bernhard Roth vel Urban Horn. Transmite-i salutări din partea mea. Şi repetă-i că acum…

— …Că acum – a repetat cuvânt cu cuvânt Reynevan – nu are timp să se ocupe de tine aşa cum se cuvine. Nu ar vrea să o facă oricum, la repezeală şi de mântuială. Ar dori să-ți dedice împreună cu fratele Arnulf suficient timp şi efort, aşa cum meriți. Şi se va ocupa de aceasta imediat ce se va întoarce, cel mai târziu de Sfânta Lucia. Te sfătuieşte să-ți organizezi bine cunoştințele de care dispui, căci va trebui să le împărtăşeşti Sfântului Oficiu.

— Fecior de curvă! a scuipat Urban Horn pe paie. Mă înmoaie. Mă lasă să mă perpelesc. Ştie ce face. I-ai vorbit despre Konrad din Marburg?

— O să-i spui tu singur.

Cei care mai rămăseseră dintre locatarii Turnului şedeau în tăcere, cuibăriți în bârloguri. Unii sforăiau, alții plângeau, alții se rugau încet.

— Ce e cu mine? a rupt tăcerea Reynevan. Ce trebuie să fac?

— Tocmai tu eşti îngrijorat, i-a retezat-o Szarlej. Tocmai tu!

Horn are în perspectivă o anchetă dureroasă. Eu, cine ştie, poate chiar mai rău, poate o să putrezesc aici în vecii vecilor. Iar tu ai o problemă – mă faci să râd! Inchizitorul, prietenul tău din facultate, îți oferă libertatea pe tavă, cadou...

— Cadou?

— Păi cum? Semnezi declarația de fidelitate şi pleci.

— Ca spion?

— Nu există trandafiri fără spini.

— Dar nu vreau. Mi-e silă de asemenea procedeu. Nu-mi permite conştiința. Nu vreau...

— Strânge din dinți, a ridicat din umeri Szarlej. Şi forțează-te!

— Horn?

— Ce e cu Horn? Cel incriminat s-a întors brusc: Vrei un sfat? Vrei sprijin moral? Atunci ascultă: O trăsătură înnăscută a firii umane este împotrivirea. Împotrivirea față de rău. Lipsa consimțământului pentru necinste. Respingerea consensului pentru rău. Acestea sunt trăsături înnăscute, imanente ale omului. *Ergo*, nu opun rezistență decât oamenii total lipsiți de simțul umanității. Numai creaturile josnice devin vânzători de frica torturii.

— Şi după aceea?

— După aceea, Horn, fără să clipească măcar din ochi, şi-a împletit degetele mâinilor pe piept. Şi după aceea semnezi declarația de loialitate, eşti de acord să colaborezi. Te duci în Cehia, aşa cum ți se porunceşte. Iar acolo... acolo opui rezistență.

— Nu înțeleg...

— Nu? a pufnit Szarlej. Chiar aşa? Reinmar, prin prelegerea despre firea omenească morală şi pură, prietenul nostru prefațează o ofertă foarte imorală. Îți propune să devii un aşa-numit „agent dublu”, să lucrezi pentru ambele părți – şi pentru Inchiziție, şi pentru husiți. Că este el însuşi emisar şi spion al husiților, asta ştie toată lumea, poate cu excepția debililor mintali care se jeluiesc

acolo în paie. Aşa este, Urban Horn? Sfatul tău pentru Reynevan al nostru nu pare prost, dar are o hibă. Şi anume, husiţii, care au mai avut prilejul să aibă de-a face cu spionajul, au mai văzut şi agenţi dubli. Au constatat că sunt adesea chiar agenţi tripli. De aceea, pe cei nou-veniţi nu numai că nu-i lasă să aibă acces la chestiuni confidenţiale, ci dimpotrivă, îi spânzură, asta, fireşte, după ce i-au forţat în prealabil să facă mărturisiri sub tortură. Aşadar, cu sfatul tău, îi pregăteşti o soartă tristă lui Reynevan, Urban Horn. Dar poate că... Poate că îi dai un contact bun, de încredere, în Cehia. O parolă secretă... Ceva în care cred husiţii. Dar...

— Continuă.

— Nu-i vei da aşa ceva. Pentru că nu ştii dacă nu a semnat deja declaraţia de loialitate. Şi dacă despre spionajul pentru ambele părţi nu i-a vorbit deja colegul lui de facultate, inchizitorul.

Horn nu a răspuns. S-a mulţumit doar să zâmbească. Viclean, numai cu colţurile gurii, fără să clipească din ochii reci ca gheaţa.

— Trebuie să plec de aici, a spus încet Reynevan, stând de unul singur în mijlocul închisorii. Trebuie să plec de aici. Altfel o pierd pe Nicolette cea Blondă, pe Katarzyna Biberstein. Trebuie să fug de aici. Şi am un mijloc pentru asta.

Szarlej şi Horn au ascultat planul calm, fără să-l întrerupă, au aşteptat ca Reynevan să termine. Abia atunci Horn a izbucnit în râs, a dat din cap şi s-a îndepărtat. Szarlej a rămas serios. Mortal de serios, s-ar putea spune.

— Că ţi s-au tulburat minţile de spaimă, a spus el mortal de serios, asta pot să înţeleg. Şi pot să te compătimesc. Dar nu-mi insulta inteligenţa, băiete.

— Pe perete a rămas *occultum,* a repetat răbdător Reynevan, au rămas glifele şi siglele lui Circulos. În plus, poftim, am şi amuleta lui, am reuşit s-o subtilizez neobservat. Circulos mi-a dezvăluit vraja care o activizează, mi-a transmis modul de invocare, mă pricep şi eu cât de cât la invocări, am învăţat... Recunosc, şansele sunt minime, dar există. Există! Nu înţeleg rezerva ta, Szarlej! Te îndoieşti de magie? Dar Huon von Sagar? Dar Samson? Doar Samson...

— Samson este un şarlatan, i-a retezat-o demeritul. Un tovarăş simpatic, deloc prost, agreabil. Dar este un escroc şi un şarlatan. Ca majoritatea celor care recurg la farmece şi la vrăjitorii.

Dar asta nu are importanță. Reinmar, am văzut destule ca să nu mă îndoiesc de magie. Nu de magie mă îndoiesc, ci de tine. Am văzut cum levitezi şi găseşti drumurile, dar dacă este vorba de banca zburătoare, acolo te-a urcat fără îndoială von Sagar, singur nu ai fi reuşit să zbori. Însă până la adevărata evocare a demonilor, băiete, mai ai mult. Dar cred că ştii şi tu asta. Trebuie să înțelegi că hieroglifele acestea mâzgălite aici de cretin, pentagramele şi alte hocus-pocus dintr-astea nu sunt bune de nimic. Şi amărâta asta de amuletă nu este decât o tinichea nenorocită de iarmaroc. Eşti şi tu conştient de toate acestea. De aceea – repet – nu-mi insulta inteligența, nici pe a mea, nici pe a ta.

— Nu am altă soluție, a strâns din dinți Reynevan. Trebuie să încerc. Pentru mine este singura şansă.

Szarlej a ridicat din umeri şi a ridicat privirile în sus.

Occultum al lui Circulos se prezenta mai rău decât jalnic, Reynevan era nevoit să recunoască. Era murdar, iar toate cărțile magice vorbeau despre sanctuare ideale, perfect curate, sterile. Cercul goetic desenat pe perete nu era chiar egal, iar regulile din Sacra Goetia precizau importanța acurateței desenului. Reynevan nu era foarte sigur nici de corectitudinea vrăjilor incluse în Cerc.

Ceremonialul invocării ca atare trebuia să se desfăşoare nu la miezul nopții, aşa cum cereau grimoarele, ci în zori, căci la miezul nopții întunericul făcea imposibilă orice acțiune în Turn. Şi, de asemenea, nici nu putea fi vorba de lumânări negre, aşa cum cerea ritualul – de niciun fel de lumânări, indiferent de ce culoare. Din motive lesne de înțeles, nebunilor din *Narrenturm* nu li se dădeau lumânări, felinare, lămpi şi niciun fel de alte mijloace care ar fi putut provoca un incendiu.

În esență, se gândea Reynevan amărât, apucându-se de treabă, *sub un singur aspect sunt în conformitate cu litera grimoarelor: magul care doreşte să evoce sau să invoce trebuie să se abțină o perioadă destul de îndelungată de la relațiile sexuale. În această privință, sunt de o lună şi jumătate abstinent absolut, deşi nu de bunăvoie.*

Szarlej şi Horn îl priveau de departe, păstrând tăcerea. Tăcea şi Tomášz Alfa, mai ales pentru că fusese amenințat că va fi ucis dacă îndrăzneşte să se amestece în vreun fel.

Reynevan a terminat de aranjat *occultum*, a desenat în jurul lui un cerc magic. A tuşit, a desfăcut brațele.

— Ermites! a început cu o voce cântată, privind fix la glifele din Cercul goetic. Pancor! Pagor! Antor!

Horn a pufnit încetişor. Szarlej doar a oftat.

— Aglon, Vaycheon, Stimulamaton! Ezphares, Olyaram, Irion! Mersilde! Tu, a cărui privire străpunge abisul! *Te adoro, et te invoco!*[1]

Nu se întâmpla nimic.

— Esytion, Eryon, Onera! Mozm, Soter, Helomi!

Reynevan şi-a lins buzele umflate. În locul în care răposatul Circulos repetase de trei ori inscripția: VENI MERSILDE a pus amuleta cu şarpele, peştele şi soarele înscris într-un triunghi.

— Ostrata! a început vraja de activizare. Terpandu!

— Ermas! a repetat, aplecându-se şi modulându-şi vocea în conformitate cu indicațiile din *Lemegeton, Cheia mică a lui Solomon.* Pericatur! Beleuros!

Szarlej a înjurat, atrăgându-i astfel atenția. Aproape fără să-şi creadă propriilor ochi, Reynevan a văzut cum inscripțiile din cerc scrijelite cu creta încep să strălucească cu o lumină fosforecentă.

— Pe pecetea Basdathei! Mersilde! Tu, a cărei privire străpunge abisul! Vino! Zabaoth! Escwerchie! Astrachios, Asach, Asarca!

Inscripțiile din cerc străluceau tot mai puternic, luminând straniu peretele. Zidurile turnurilor au început să vibreze sesizabil. Horn a înjurat. Tomášz Alfa a scâncit. Unul dintre debili a început să plângă zgomotos şi să țipe. Szarlej a sărit în sus ca un arc – cu un pumn repezit scurt în tâmplă l-a aruncat înapoi în bârlog, l-a redus la tăcere.

— Bosmoletic, Jeysmy, Eth.

Reynevan s-a aplecat, a atins pentagrama cu fruntea. Apoi s-a îndreptat, a apucat vârful rupt de cui şlefuit, ascuțit pe piatră. Cu o mişcare energică şi-a tăiat pielea de pe buricul degetului mare, şi-a atins fruntea cu degetul însângerat. A tras aer în piept, conştient că ajunge la momentul cel mai riscant şi cel mai primejdios. Când sângele a început să curgă din belşug, a desenat cu el un semn în mijlocul cercului.

Semnul Scirlin, tainic, interzis, care trezea groaza.

— *Veni* Marsilde! a strigat, simțind cum fundația Turnului Nebunilor începe să se zgâlțâie şi să se cutremure.

Tomášz Alfa a scâncit din nou, dar a amuțit imediat, când Szarlej i-a arătat pumnul. Turnul se zgâlțâia tot mai tare.

---

[1] „Te ador şi te invoc!”, în lb. latină, în original (n. red.).

— Taul! a invocat Reynevan, răguşit şi din gât, aşa cum indicau grimoarele. Vârf! Pan!

Cercul goetic strălucea şi mai puternic, locul luminat de el pe perete a început să prindă formă şi contururi. Contururi de oameni. Nu chiar de oameni. Oamenii nu aveau nici capete aşa de mari, nici mâini aşa de lungi, nici coarne mari, care creşteau de pe frunțile modelate ca la boi.

Turnul se cutremura, debilii urlau pe tonuri diferite, Tomášz Alfa le ținea zgomotos isonul. Horn a sărit în sus.

— Ajunge! a strigat, acoperind hărmălaia. Reynevan! Încetează! Opreşte naibii vrăjitoria asta diavolească! O să pierim din cauza ta!

— Vârf! Clemialh!

Următoarele cuvinte ale evocării i s-au oprit în gât. Silueta luminoasă de pe perete era atât de clară, încât puteai să priveşti în ochii ei de şarpe. Văzând că silueta nu se mulțumeşte să privească, ci întinde şi mâna, Reynevan a urlat de spaimă. Groaza l-a paralizat.

— Seru... geath! a bâiguit, conştient că plânge. Ariwh...

Szarlej a făcut un salt, l-a apucat de ceafă şi de gât, cu cealaltă mână i-a astupat gura, l-a tras răpus de spaimă şi l-a aşezat pe paie, în colțul cel mai îndepărtat, între debili. Tomášz Alfa a fugit pe scări, strigând ajutor cu un urlet sfâşietor. Horn – după cum se vedea, complet disperat – a smuls un hârdău de jos şi i-a vărsat conținutul peste toate: pe *occultum,* pe cerc, pe pentagramă şi pe apariția care se clătina pe zid. Răcnetul care a răsunat i-a făcut pe toți să-şi astupe urechile cu palmele şi să se ghemuiască pe paie. Dintr-odată a suflat o rafală cumplită, un vârtej cumplit de paie şi praf le-a intrat în ochi, orbindu-i. Focul de pe perete s-a stins, înăbuşit de jeturile de abur puturos, a sâsâit şi apoi s-a stins de tot.

Totuşi acesta nu era sfârşitul. Dintr-odată s-a auzit un bubuit, un bubuit înspăimântător, dar nu dinspre zidul cu *occultum* acoperit de fumul împuțit, ci de sus, din vârful scărilor, de la uşă. Ploua cu moloz, o adevărată grindină de pietre ascuțite, într-un nor alb de ghips şi mortar. Szarlej l-a apucat de braț pe Reynevan şi a sărit împreună cu el sub arcada scărilor. Chiar la timp. Sub ochii lor, o scândură groasă cu ferecături de fier desprinsă din uşă a căzut de sus şi l-a lovit pe unul din debilii cuprinşi de panică drept în cap, cojindu-l ca pe un măr.

În avalanşa de moloz a căzut de sus şi un om, cu mâinile şi picioarele desfăcute în formă de cruce.

Narrenturm se prăbuşeşte, i-a trecut prin cap lui Reynevan. *Se sfărâmă în ruine turris fulgurata, tumul lovit de trăsnet. Sărmanul măscărici cade odată cu fragmentele desprinse din Turnul Nebunilor, zboară în jos, spre pieirea lui. Eu sunt acel măscărici, eu cad, zbor în jos, spre fund. Pieire, haos şi distrugere, de care eu sunt de vină. Măscărici şi nebun, am chemat demonul, am deschis porţile iadului. Simt duhorea pucioasei infernale...*

— E praf de puşcă..., i-a ghicit gândul Szarlej, care stătea ghemuit lângă el. Cineva a aruncat uşa în aer cu praf de puşcă... Reinmar... Cineva...

— Cineva ne eliberează! a strigat Horn, ridicându-se din moloz. Salvarea! Ai noştri! Osana!

— Ei, băieţi! a strigat cineva de sus, dinspre uşile aruncate în aer, de unde venea lumina puternică a zilei şi aer proaspăt. Ieşiţi afară! Sunteţi liberi!

— Osana! a repetat Horn. Szarlej, Reinmar! Ieşim în viaţă! Ai noştri! Cehii! Repede, sus, pe scări! A alergat primul fără să mai aştepte. Szarlej a luat-o la fugă după el. Reynevan a aruncat o privire la *occultum,* acum stins, dar care tot mai radia, la debilii chirciţi în paie. A pornit în grabă pe scară, păşind peste rămăşiţele lui Tomášz Alfa, căruia explozia care aruncase în aer uşa îi adusese nu libertatea, ci moartea.

— Osana!

Ajuns sus, Urban Horn îi saluta deja pe eliberatori.

— Osana, fraţilor! Salut, Halada! Pe Dumnezeul meu, Raabe! Tybald Raabe! Tu eşti?

— Horn? s-a mirat Tybald Raabe. Tu, aici? Trăieşti?

— Hristoase, sigur că da! Cum aşa? Deci nu din cauza mea...

— Nu din cauza ta, s-a amestecat cehul numit Halada, cu un pocal mare şi roşu pe piept. Mă bucur să te văd teafăr, Horn, da. Dar preotul Ambrož se va bucura... Însă am atacat Frankenstein din alt motiv. Pentru ei.

— Pentru ei?

— Pentru ei, a întărit, făcându-şi loc printre cehii înarmaţi un uriaş cu o mantie vătuită care îl făcea să pară şi mai mare. Szarlej. Reinmar. Salut.

— Samson...

Reynevan simţea cum emoţia îi strânge gâtlejul.

— Samson... Prietene! Nu ne-ai uitat...

— Păi cum se poate uita – a zâmbit larg Samson al Mierii – o pereche ca voi doi?

Capitolul 29

În care eroii eliberaţi din *Narrenturm* sunt liberi – dar, după cum se vede, nu de tot. Iau parte la evenimente istorice; mai exact afumă câteva sate şi orăşele. Apoi Samson salvează ce poate, se petrec diverse lucruri, până când, în cele din urmă, eroii pleacă. Drumul lor, ca să folosim o metaforă poetică, duce *in parte ove non é che luca*[1].

Zăpada de pe acoperişuri înțepa ochii cu albul ei orbitor. Reynevan s-a clătinat şi cu siguranță că ar fi căzut de pe scări, dacă nu ar fi fost brațul lui Samson. Dinspre azil se auzeau hărmălaie şi zgomot de luptă. Clopotul bisericii călugărilor spitalnici bătea jalnic, băteau alarma şi clopotele tuturor lăcaşurilor de cult din Frankenstein.

— Mai repede! a strigat Halada. Spre poartă! Şi la adăpost! Trag în noi!

Trăgeau. O săgeată din arbaletă le-a şuierat pe deasupra capului şi a desprins o scândură. Au străbătut curtea ghemuiți. Reynevan s-a împiedicat şi a căzut în genunchi în noroiul amestecat cu sânge. În apropierea porții şi lângă spital zăceau morții – câțiva cavaleri ai Sfântului Mormânt, câțiva soldați ai Inchiziției, lăsați probabil de Grzegorz Hejncze.

— Mai repede! i-a grăbit Tybald Raabe. Pe cai!

— Aici! a strigat lângă ei un ceh înarmat, cu o făclie în mână, negru şi plin de funingine ca un diavol. Mai repede, mai repede!

S-a răsucit, a înfipt făclia în acoperişul şopronului. Făclia a alunecat pe paiele ude, a sâsâit în noroi. Cehul a înjurat.

Peste tot era fum şi foc, deasupra acoperişului grajdului a țâşnit o flacără, câțiva cehi au scos de acolo caii care băteau din picioare. S-au auzit un vâjâit de săgeți trase şi hărmălaie; după cum se putea deduce, se dădeau lupte lângă biserica spitalnicilor; chiar din lăcaş, din ferestruicile turlei şi ale corului se trăgea cu arbaleta şi cu puşca cu cârlig, țintindu-se în tot ce mişca.

La intrarea în clădirea în flăcări a *medicinarium*-ului stătea rezemat de zid un călugăr al Sfântului Mormânt. Era fratele

[1] *„[Din lina zare-n noapte frământată / şi-ajunsei]* unde-n veci nimic nu luce”, Dante Alighieri, *op. cit.,* Cântul IV, 150 – 151, p. 91.

Tranquilus. Veşmântul ud se lipise de el şi scotea aburi. Călugărul se ţinea cu ambele mâini de burtă, iar printre degete sângele curgea abundent. Avea ochii deschişi, privea drept înainte, dar probabil că nu vedea nimic.

— Ucideţi-l! i-a strigat Halada.

— Nu! strigătul subţire al lui Reynevan i-a oprit pe husiţi. Nu! Lăsaţi-l!

— A făcut..., a adăugat mai încet, văzând privirile ameninţătoare şi furioase. Daţi-i voie să moară în pace.

— Cu atât mai mult cu cât timpul ne zoreşte, a strigat călăreţul plin de funingine, nu are rost să-l irosim pentru un om pe jumătate mort.

Reynevan, parcă pe jumătate adormit sau în transă, a sărit în şaua calului oferit. Szarlej, care călărea alături, l-a lovit cu genunchiul. În faţa lui avea umerii largi ai lui Samson, iar în partea cealaltă pe Urban Horn.

— Ai grijă cu cine te înhăitezi, i-a şoptit Horn. Aceştia sunt Orfanii din Hradec Králové. Cu ei nu e de glumă...

— Era fratele Tranquilus...

— Ştiu cine era.

Au ieşit pe poartă, direct în fum. Moara călugărilor spitalnici şi şoproanele din jurul ei trosneau cuprinse de flăcări. În oraş continuau să bată clopotele, pe ziduri era plin de oameni.

Li s-au alăturat şi alţi călăreţi, conduşi de un mustăcios cu *cuir-boulli*[1] şi glugă de zale.

— Acolo, a arătat mustăciosul spre biserică, uşa de la pridvor este aproape smulsă, şi acolo avem ce jefui! Frate Brazda! Încă trei *Pater noster* şi s-a terminat totul!

— Încă două – cel numit Brazda, plin de funingine, a arătat spre zidurile oraşului – şi o să-şi dea seama câţi suntem cu adevărat. Atunci se vor repezi şi ne vor termina la fel de repede. Pe cai, frate Velek!

Au pornit la galop, împroşcând cu noroi şi zăpadă topită. Reynevan îşi revenise destul ca să-i poată număra pe cehi – şi a constatat că Frankenstein fusese atacat de douăzeci de oameni. Nu ştia dacă să admire mai mult bravura şi îndrăzneala sau să se mire de dimensiunile distrugerilor provocate de o mână de oameni

[1] Piele tratată cu apă pentru a se întări şi a se modela în acelaşi timp, folosită în locul platoşei de metal, mai ales de pedestrime, deoarece era mult mai uşoară.

– în afară de clădirea azilului şi a morii spitalului, focul mistuise dughenele vopsitorilor şi hambarele chiar de lângă Poarta Klodzka.

— La revedere!

Cel numit Velek, mustăciosul cu *cuir-boulli*, s-a întors şi i-a ameninţat cu pumnul pe orăşenii adunaţi pe ziduri.

— La revedere, papistaşilor! Ne mai întoarcem aici!

Dinspre ziduri i-a răspuns o salvă de săgeţi şi împuşcături. Un zgomot foarte combativ şi îndrăzneţ, căci locuitorii orăşelului reuşiseră să-i numere pe husiţi.

Alergau să-şi frângă gâtul, nu alta, nu-şi cruţau deloc caii. Deşi părea o prostie nemaipomenită, aceasta – după cum s-a văzut – făcea parte din plan. Străbătând într-un timp record o distanţă de aproape o milă şi jumătate, au ajuns în Munţii Bufniţei acoperiţi de zăpadă, dincolo de Muntele de Argint, unde într-o poiană îi aşteptau cinci tineri husiţi şi cai de schimb. Pentru foştii deţinuţi din *Narrenturm* s-au găsit haine şi echipament. S-a găsit şi puţin timp – printre altele, pentru conversaţie.

— Samson? Cum ne-ai găsit?

— Nu a fost simplu. Uriaşul a strâns cureaua şeii. După arestare aţi dispărut ca un vis. Am încercat să aflu unde, dar în zadar, nimeni nu voia să stea de vorbă cu mine. Nici nu ştiu de ce. Din fericire, dacă nu voiau să stea de vorbă cu mine, vorbeau faţă de mine, prezenţa mea nu-i stânjenea deloc. Unele zvonuri spuneau că v-au dus la Świdnica, altele, la Wrocław. Şi atunci s-a nimerit acolo domnul Tybald Raabe, cunoscut din Kromolin. A durat un timp până am reuşit să ne înţelegem, la început m-a luat drept, ha, drept înapoiat mintal. Adică pe jumătate idiot.

— Lăsaţi asta, domnule Samson, a spus cu un oarecare reproş goliardul. Am discutat deja chestiunea aceasta, de ce să mai revenim. Dar arătaţi, vă rog să mă iertaţi, ca...

— Ştim cu toţii, l-a întrerupt rece Szarlej, scurtând cureluşa scării, cum arată Samson. Să auzim ce s-a întâmplat după aceea.

— Domnul Tybald Raabe – gura de prostănac a lui Samson s-a strâmbat într-un zâmbet – nu a contrazis stereotipul. Pe de o parte, a refuzat dispreţuitor să stea de vorbă cu mine, pe de alta, a nesocotit persoana mea în aşa măsură, încât a vorbit de faţă cu mine. Cu diverşi oameni despre diverse lucruri. M-am orientat repede cine este domnul Tybald Raabe. Şi i-am dat de înţeles că ştiu. Şi cât ştiu.

— Aşa a fost, tinere domn, a roşit goliardul stânjenit. O, atunci mi s-a făcut frică... Dar lucrurile s-au... s-au lămurit repede.

— Ne-am lămurit, l-a întrerupt calm Samson, că domnul Tybald are cunoştinţe. Printre husiţii de la Hradec Králové. Căci lucrează pentru ei, aşa cum desigur v-aţi dat seama, ca iscoadă şi emisar.

— Ce coincidenţă, Szarlej a rânjit arătându-şi dinţii. Şi ce farmec...

— Szarlej, i-a tăiat vorba de pe calul său Urban Horn. Nu schimba vorba. E bine?

— Da, bine, bine. Spune mai departe, Samson. Cum ai ştiut unde să ne cauţi?

— Asta e chiar interesant. Acum câteva zile, în hanul de la Broumov, s-a apropiat de mine un tânăr. Destul de ciudat. Ştia în mod clar cine sunt. Din păcate, la început nu a reuşit să spună nimic altceva în afară de fraza – citez: „Să scoţi din temniţă pe cei legaţi şi din prinsoare pe cei ce locuiesc în întuneric."

— Isaia! s-a mirat Reynevan.

— Desigur, capitolul 42, versetul 7.

— Nu despre asta e vorba. Aşa se numea... Aşa l-am numit... Şi el v-a indicat... Turnul Nebunilor?

— Nu voi spune că m-a mirat prea tare.

— Şi atunci, a spus Szarlej după o clipă, apăsat şi cu înţeles, husiţii din Hradec au năvălit vitejeşte în ţinutul Kłodzko, până la Frankenstein, aflat la şase mile de graniţă, au incendiat jumătate din oraş, au luat cu asalt azilul cavalerilor Sfântului Mormânt şi *Narrenturm*. Şi toate acestea, dacă înţeleg bine, numai pentru noi doi. Pentru mine şi pentru Reynevan. Zău aşa, domnule Tybald Raabe, nu ştiu cum să vă mulţumesc.

— Motivele se vor lămuri îndată, a mormăit goliardul. Răbdare, domnule.

— Răbdarea nu face parte dintre virtuţile mele cele mai mari.

— Trebuie să mai lucraţi puţin la această virtute, a spus rece cehul numit Brazda, comandantul cetei, apropiindu-se de ei şi oprindu-şi calul în dreptul lor. Motivele pentru care v-am scos din temniţă se vor lămuri când va veni vremea. Nu mai curând.

Brazda, ca majoritatea cehilor din ceată, avea pe piept un pocal decupat din postav roşu. Dar era singurul care îşi pusese emblema husită direct pe blazonul vizibil – două tulpini negre de pipirig încrucişate pe un câmp auriu.

— Eu sunt Brazda din Klinštejn, din neamul Ronovic, a spus el mândru. Iar acum, gata cu conversațiile, la drum! Timpul ne zoreşte. Iar aici este teritoriul duşmanului.

— Într-adevăr, a fost de acord zeflemitor Szarlej, aici este periculos să porți pocalul pe piept.

— Dimpotrivă, acest semn protejează şi apără.

— Chiar aşa?

— Dacă veți avea ocazia, veți vedea singuri.

Ocazia s-a ivit chiar repede.

Cu caii odihniți, ceata a ajuns repede la Trecătoarea de Argint, a trecut de ea, a ajuns în împrejurimile satului Ebersdorf şi a dat direct peste armata compusă din luptători în armură grea şi trăgători. Grupul avea cel puțin treizeci de oameni şi mergea sub steagul roşu împodobit cu un cap de berbec, blazonul familiei Haugwitz.

Şi într-adevăr, Brazda din Klinštejn avusese perfectă dreptate. Haugwitz şi oamenii lui rămăseseră pe loc numai până în momentul în care înțeleseseră cu cine au de-a face. După aceea, trăgătorii şi cavalerii întorseseră caii şi fugiseră la galop, împroşcând noroi de sub copitele cailor.

— Şi ce spuneți despre semnului Pocalului? s-a întors Brazda spre Szarlej. Nu acționează rău, aşa este?

Mergeau la galop, silind caii să facă un efort susținut. Din cauza vitezei, înghițeau fulgii de zăpadă care începuseră să cadă.

Reynevan era sigur că merg spre Cehia, că imediat după coborârea în valea Ścinawka vor coti şi vor porni în susul râului, spre graniță, pe drumul care duce direct la Broumov. S-a mirat când ceata a trecut în galop prin vale în direcția Munților Mesei, spre sud-est. Nu numai el s-a mirat.

— Unde mergem? a strigat Urban Horn acoperind zgomotul galopului şi al ninsorii. Hei! Halada! Domnule Brazda!

— Radkov! a răspuns scurt Halada.

— De ce?

— Ambrož!

Radkov, pe care Reynevan nu îl cunoştea, pentru că nu mai fusese aici, era un orăşel foarte simpatic, pitoresc, aşezat la poalele unor munți împăduriți. Dincolo de inelului zidului se înălțau acoperişuri roşii; deasupra lor țâşnea spre cer turnul zvelt al bisericii. Priveliştea ar fi fost încântătoare, dacă deasupra orăşelului nu s-ar fi ridicat un nor gros de fum.

Radkov fusese ținta unei invazii.

Armata adunată lângă Radkov număra peste o mie de luptători, mai ales pedestrime, înarmați în special, aşa cum se vedea, cu felurite arme de lemn – de la simple sulițe la un sistem complicat de ghizarme[1].

Cel puțin jumătate din luptători aveau arbalete şi arme de foc. Era şi artilerie. Chiar în fața porții oraşului fusese instalată o bombardă de dimensiuni medii, ascunsă în spatele parapetului înălțat, iar în spațiile dintre bârnele transversale se aflau falconete şi *hufnice*[2].

Armata, deşi avea un aspect înfricoşător, stătea ca încremenită, ca fermecată, într-o tăcere neclintită. Sugera în ansamblu o asociere cu un tablou pictat, cu un *tableau* – singurul accent de mişcare fiind dat de punctele negre ale ciorilor care se roteau pe cer. Norul de fum care se boltea deasupra oraşului era străpuns pe ici, pe colo de limbile roşii ale flăcărilor. Au trecut la trap printre care. Reynevan vedea pentru prima dată de aproape vestitele care de luptă husite, le-a examinat cu interes, admirând construcția ingenioasă din scânduri groase lăsate în jos pe laturi care, în caz de necesitate, se ridicau transformând vehiculul într-un adevărat bastion.

Au fost recunoscuți.

— Domnul Brazda, l-a salutat trist un ceh în semiarmură, cu căciulă de blană şi cu pocalul roşu pe piept, obligatoriu pentru rangurile înalte. Nobilul domn Brazda a binevoit în sfârşit să vină împreună cu elita cavaleriei sale nobile. Ei, mai bine mai târziu decât niciodată.

— Nu credeam că va merge totul aşa de repede, a ridicat din umeri Brazda din Klinštejn. S-a terminat totul? S-au predat?

— Dar ce crezi? Sigur că s-au predat. Cine şi cu ce era să se apere aici? A fost suficient să aprindem câteva acoperişuri, şi au început imediat să negocieze. Acum sting focurile, iar preacinstitul Ambrož primeşte solia lor. De ceea trebuie să aşteptați.

— Dacă trebuie, trebuie. Descălecați, băieți.

---

[1] Armă compusă dintr-un mâner lung de lemn şi un vârf de fier inițial în formă de coasă, folosită în Europa în lupta de aproape începând din secolul al XI-lea (Anglia). Face parte din armele derivate din uneltele de muncă.

[2] Tun semiportabil cu țeavă scurtă, inventat de husiți şi folosit în luptele de câmp în secolele al XV-lea - al XVI-lea, în special pentru a trage în grupuri de persoane, de unde îi derivă şi numele (în lb. cehă *houf* /*huf* – „mulțime, grup de oameni”).

Până la comandamentul armatei husite s-au dus pe jos, erau un grup mic, dintre cehi erau cu ei numai Brazda, Halada şi mustăciosul, Velek Chrastický. Îi însoţeau de asemenea, se înţelege, Urban Horn şi Tybald Raabe.

Au ajuns chiar la sfârşitul negocierilor. Solia din Radkov tocmai pleca, orăşenii palizi şi înspăimântaţi se retrăgeau privind în jur cu teamă şi frământându-şi căciulile în mână. După expresiile lor se putea deduce că nu obţinuseră prea mult.

— Va fi ca de obicei, a spus încet cehul cu căciulă de blană. Femeile şi copiii vor fi eliberaţi de îndată. Bărbaţii, ca să iasă, vor trebui să se răscumpere. Şi să plătească răscumpărarea şi pentru oraş, căci altfel se preface în praf şi pulbere. În plus...

— Vor mai trebui să-i predea pe toţi preoţii papistaşi, a încheiat Brazda, care se vedea că are şi el experienţă. Şi pe toţi fugarii din Cehia. Ha, se vede că nu trebuia să mă grăbesc. Plecarea femeilor şi strângerea răscumpărării vor dura ceva timp. Nu plecăm foarte curând de aici.

— Mergeţi la Ambrož!

Reynevan îşi amintea de discuţiile pe care le purtase cu Szarlej şi Horn despre fostul paroh din Hradec Králové. Îşi amintea că îl descriseseră ca pe un fanatic extremist şi radical, care se distingea prin fanatism şi asprime chiar şi printre cei mai radicali şi mai fanatici taboriţi. Se aştepta, aşadar, să vadă un tribun mărunţel, slab ca un ţâr şi cu ochi de foc, care dă din mâini şi strigă la cei de faţă, împroşcându-i cu scuipat, având manifestări de demagogie. Dar a văzut un bărbat solid cu mişcări reţinute, într-o haină neagră, care amintea de veşmintele călugăreşti, dar mai scurtă, lăsând să se vadă cizmele înalte. Bărbatul avea o barbă lată ca o lopată, care îi ajungea aproape până la brâu, unde îi atârna sabia. În afară de această sabie, preotul husit părea mai degrabă binevoitor. Şi jovial. Poate datorită frunţii înalte şi bombate, sprâncenelor stufoase şi acelei bărbi care îl făceau pe Ambrož să arate puţin ca Dumnezeu Tatăl din icoanele bizantine.

— Domnul Brazda, i-a salutat el destul de prietenos. Ei, mai bine mai târziu decât niciodată. Expediţia, după cum văd, s-a încheiat cu succes? Fără pierderi? Bravo, bravo! Şi fratele Urban Horn? Din ce nor a căzut aici?

— Negru, a răspuns acru Horn. Mulţumesc pentru salvare, frate Ambrož. A venit exact la timp.

— Mă bucur, mă bucur, a dat din barbă Ambrož. Şi alţii se vor bucura. Pentru că te-am plâns deja când s-a răspândit vestea. E

greu să scapi din ghearele episcopului. Mai uşor scapă şoarecele din ghearele pisicii. Într-un cuvânt, bine că s-a întâmplat aşa... Deşi este adevărat că nu după tine am trimis oamenii la Frankenstein.

Şi-a îndreptat privirile spre Reynevan, iar Reynevan a simțit un fior rece între umeri. Preotul a tăcut mult timp.

— Tânărul domn Reinmar din Bielawa, a spus în cele din urmă. Frate bun cu Piotr din Bielawa, un adevărat creştin, care a făcut atât de mult pentru cauza Pocalului. Şi care şi-a dat viața pentru cauză.

Reynevan s-a înclinat fără un cuvânt. Ambrož a întors capul, l-a privit mult timp intens pe Szarlej. A durat câtva timp până când Szarlej a lăsat din nou ochii în jos şi se putea vedea că făcuse asta numai din diplomație.

— Domnul Szarlej, a spus în cele din urmă parohul din Hradec. Care nu te lasă la greu. Când Piotr din Bielawa a murit de mâna papistaşilor răzbunători, domnul Szarlej l-a salvat pe fratele acestuia, fără să-i pese de primejdia la care se expunea el însuşi. Fără îndoială, un exemplu rar de onoare în zilele noastre. Şi de prietenie. Pentru că bine spune vechiul proverb ceh: *v nouzi poznáš přítele.*[1]

— Şi apoi tânărul domn Reinmar – a continuat Ambrož – din câte am auzit, dă dovadă clară de iubire frățească, călcând pe urmele fratelui şi mărturisind adevărata credință, opunându-se cu curaj rătăcirilor şi nedreptăților Romei. Ca orice om credincios şi drept, se aşază de partea Pocalului şi respinge Roma coruptă ca pe diavol. Se va ține seama de aceasta, Reinmar şi domnule Szarlej. Când fratele Tybald mi-a adus la cunoştință că diavolii v-au îngropat în temniță, nu am şovăit nicio clipă.

— Multe mulțumiri...

— Mulțumirile vi se cuvin vouă. Căci banii pentru cauza voastră, cu care episcopul din Wrocław, tâlharul şi ereticul, voia să cumpere moartea noastră, vor sluji cauzei noastre bune. Căci îi veți dobândi din ascunzătoare şi ni-i veți da nouă, adevăraților creştini? Ei? Sau nu?

— Ba... Banii? Care bani?

Szarlej a oftat încetişor. Urban Horn a tuşit. Tybald Raabe a mormăit. Chipul lui Ambrož s-a încordat.

— Vă bateți joc de mine?

---

[1] „Prietenul la nevoie se cunoaşte”, în lb. cehă, în original.

Reynevan şi Szarlej au făcut semn negativ cu capul, şi din ochii lor răzbătea o asemenea sfântă nevinovăție, că preotul s-a înmuiat. Dar numai puțin.

— Atunci trebuie să înțeleg că nu voi...? Că nu voi ați jefu... Nu voi ați executat o operațiune de luptă împotriva colectorului de dări? Pentru cauza noastră? Ha! Aşadar, nu voi. Atunci cineva trebuie să dea aici explicații. Să se justifice. Domnule Raab!

— Păi... nu am spus..., a bâiguit goliardul, că neapărat ei şi că în mod sigur ei l-au jefuit pe colector. Am spus că este posibil... Că este probabil...

Ambrož s-a îndreptat. Ochii i-au scăpărat sălbatic, în locurile neacoperite de barbă fața i s-a înroşit ca mărgelele curcanului. Un moment, preotul din Hradec nu arăta ca Dumnezeu Tatăl, ci ca Zeus, Stăpânul Fulgerelor. Toți s-au făcut mai mici, în aşteptarea trăsnetului. Dar preotul s-a calmat repede.

— Ai spus cu totul altceva, a scrâşnit el din dinți. O, m-ai păcălit, frate Tybald, m-ai indus în eroare! Ca să trimit călăreți la Frankenstein. Pentru că ştiai că altfel nu i-aş fi trimis!

— *V nouzi poznáš přítele*, a intervenit în şoaptă Szarlej.

Ambrož l-a măsurat cu privirile, dar nu a spus nimic. Apoi s-a întors spre Reynevan şi goliard.

— Prieteni, s-a răstit el, ar trebui să poruncesc să fiți supuşi la torturi, căci în toată treaba aceasta cu colectorul şi banii lui ceva îmi miroase tare rău. Şi voi toți îmi păreți, iertat să fiu, nişte şarlatani. Cu siguranță, trebuie să vă dau pe mâna călăului pe toți cei care stați aici.

— Dar – preotul şi-a pironit privirea asupra lui Reynevan – în amintirea lui Piotr din Bielawa nu voi face aceasta. E greu, îmi pare rău de banii episcopului, dar se vede că nu mi-au fost destinați. Dar cu voi sunt chit. Plecați din ochii mei. Duceți-vă la toți dracii!

— Preacinstite frate, şi-a dres vocea Szarlej. Lăsând la o parte neînțelegerea... noi contam...

— Pe ce anume? a izbucnit în barbă Ambrož. Că o să vă permit să veniți cu noi? Că vă iau sub aripa mea? Că vă duc în siguranță de partea cehilor, în Hradec? Nu, domnule Szarlej. V-a întemnițat Inchiziția. Cine a stat în temniță poate fi influențat. Pe scurt, puteți fi spioni.

— Ne insultați.

— Mai bine pe voi, decât inteligența mea.

— Frate, a dezamorsat tensiunea apropiindu-se de ei una din căpeteniile husite, un grăsun cu înfăţişare de perceptor sau de cârnăţar. Frate Ambrož...

— Ce este, frate Hlušička?

— Orăşenii au depus răscumpărarea. Acum ies, aşa cum a fost înţelegerea. Mai întâi femeile şi copiii.

— Fratele Velek Chrastický – a dat din mână Ambrož – a luat calul şi patrulează în împrejurimile oraşului, ca să nu se furişeze nimeni. Restul cu mine, toţi. Am spus toţi. Domnului din Klinštejn îi încredinţez temporar supravegherea... oaspeţilor noştri. La drum, plecăm!

Pe poarta orăşelului Radkov ieşea o coloană de oameni, păşind cu spaimă şi cu fereală prin rândurile de husiţi înarmaţi cu săbii. Ambrož şi căpeteniile lui stăteau ceva mai departe, examinându-i pe cei care ieşeau. Foarte atenţi. Reynevan simţea cum i se face părul măciucă la ceafă. Presimţea ceva cumplit.

— Frate Ambrož, a întrebat Hlušička, rostiţi o cuvântare?

— Pentru cine?

Preotul a ridicat din umeri.

— Pentru gloata asta nemţească? Nu înţeleg limba noastră, iar eu nu am chef să le vorbesc în limba lor, pentru că... Hei! Acolo! Acolo!

A arătat spre o femeie înfăşurată într-un caftan lung fără mâneci care ducea în braţe un copil. Copilul se zbătea şi urla spasmodic. Soldaţii s-au năpustit, au împrăştiat mulţimea cu mânerele ghizarmelor, au prins femeia şi i-au smuls caftanul.

— Nu e femeie! E bărbat îmbrăcat în fustă. Preotul! Papistaşul! Papistaşul!

— Aduceţi-l aici!

Târât şi aruncat în genunchi, preotul tremura de spaimă şi ţinea încăpăţânat capul în jos. L-au obligat cu de-a sila să-l privească pe Ambrož în faţă. Dar chiar şi atunci a strâns pleoapele şi buzele i se mişcau rostind încet o rugăciune.

— Ia te uită, ia te uită! Ambrož şi-a pus mâinile în şolduri: Ce enoriaşi iubitori! Ca să-şi salveze popa, i-au dat nu numai boarfe femeieşti, dar şi un prunc. Ce devotament! Cine eşti, popă?

Preotul a strâns şi mai tare pleoapele.

— Este Mikołaj Megerlein, a răspuns unul dintre ţăranii care îi însoţeau pe căpeteniile husite. Parohul parohiei de aici.

Husiţii au murmurat. Ambrož a roşit, a inspirat zgomotos.

— Părintele Megerlein, a spus el tărăgănat. Ca să vezi! Ce noroc! Visam această întâlnire. De la ultima călătorie a episcopului în ținutul Trutnov. Ne promiteam multe lucruri de la această întâlnire.

— Fraților! s-a îndreptat el. Priviți! Iată câinele ținut în lanț de târfa Babilonului. Instrumentul criminal din mâinile episcopului de Wrocław! Cel care a persecutat adevărata credință, i-a supus la cazne şi torturi pe bunii creştini! Iar la Vizmburk a vărsat cu mâna lui sânge nevinovat! Domnul ni l-a dat în mână! Ne-a încredințat nouă pedepsirea răului şi a nelegiuirii!

— Auzi, popă blestemat? Ucigaşule? Ce, închizi ochii în fața adevărului? Îți astupi urechile, ca aspida din Biblie? Ha, porc eretic, cu siguranță că nu cunoşti Scriptura, nu ai citit, nu ai alt oracol decât pe episcopul tău curvar, Roma vândută şi pe papa antihrist! Şi chipurile tale eretice aurite! Am să te învăț imediat, porcule, cuvântul Domnului! Apocalipsa lui Ioan, paisprezece, nouă: „Dacă se închină cineva fiarei şi icoanei ei şi primeşte semnul ei pe frunte sau pe mână, va bea şi el din vinul mâniei lui Dumnezeu, turnat neamestecat în paharul mâniei Lui; şi va fi chinuit în foc şi în pucioasă!” Cu foc şi pucioasă, papistaşule! Hei, veniți încoace! Luați-l! Şi pârliți-l! Aşa cum am făcut cu călugării de la Beroun şi Prachatice!

Câțiva husiți l-au înhățat pe preot. Acesta a văzut ce aduc alții şi a început să urle. A primit o lovitură cu coada securii în față, a tăcut, a rămas atârnând în mâinile care îl țineau.

Samson a dat să se năpustească, dar Szarlej şi Horn l-au înhățat imediat. Văzând că cei doi nu-l dovedesc, Halada s-a grăbit să le vină în ajutor.

— Taci, a sâsâit Szarlej. Pentru numele lui Dumnezeu, taci, Samson...

Samson a întors capul şi l-a privit în ochi.

Preotul Megerlein a fost acoperit cu patru snopi de paie. După ce s-au mai gândit au mai pus încă doi, astfel că acum şi capul preotului era complet acoperit de paie. Apoi au legat totul bine cu un lanț. I-au dat foc din câteva părți. Reynevan a simțit că i se face rău. S-a întors cu spatele.

A auzit un răcnet sălbatic, neomenesc, dar nu a văzut cum manechinul de paie aleargă clătinându-se pe zăpada alunecoasă între cele două şiruri de husiți care îl împungeau cu sulițele şi cu halebardele. Cum cade în cele din urmă, rostogolindu-se şi aruncând fum şi scântei împrejur.

Paiele care ard nu dezvoltă o temperatură suficient de mare pentru a ucide un om. Dar degajă suficientă pentru a transforma omul în ceva care seamănă prea puțin a om. În ceva care se zbate în convulsii şi urlă inuman, deşi nu mai are gură. Ceva ce trebuie în cele din urmă redus la tăcere prin lovituri miloase de măciucă şi de secure.

În mulțimea locuitorilor din Radkov femeile țipau, copiii plângeau. Din nou s-a produs agitație şi, o clipă mai târziu, în fața lui Ambrož a fost târât şi aruncat în genunchi următorul popă, un bătrânel slăbuț. Acesta nu era travestit. Şi tremura ca frunza. Ambrož s-a aplecat deasupra lui.

— Încă unul? Acesta cine mai este?

— Părintele Straube, s-a grăbit slugarnic să dea explicații țăranul delator. A fost paroh aici mai înainte. Înaintea lui Megerlein...

— Aha. Aşadar, popă *emeritus*[1]. Aşa, tătucă? Văd că ți-ai trăit viața trecătoare. Nu e momentul să te gândeşti la cea veşnică? Să renunți şi să renegi rătăcirile şi păcatele papistăşeşti? Dar nu vei fi izbăvit, dacă vei stărui în ele. Ai văzut ce a pățit confratele tău. Primeşte Pocalul, jură pe cele patru articole. Şi vei fi liber. Astăzi şi în veci.

— Stăpâne! a bâiguit bătrânul, căzând în genunchi. Preabunule stăpâne! Milă! Cum aşa? Să mă dezic? Dar aceasta este credința mea... Doar... pentru... Până a cântat cocoşul... Nu pot... Doamne, ai milă de mine... Nu pot nicicum!

— Înțeleg, a dat din cap Ambrož. Nu te laud, dar te înțeleg. Ei, Dumnezeu ne priveşte pe toți. Să fim milostivi. Frate Hlušička!

— Aici sunt!

— Să fim milostivi! Fără suferință.

— Poruncă!

Hlušička s-a apropiat de unul dintre husiți şi i-a luat îmblăciul de luptă. Iar Reynevan a văzut pentru prima oară în viață în acțiune acest instrument asociat acum la modul general cu husiții. Hlušička l-a învârtit cu toată forța şi l-a lovit în cap pe părintele Straube. Sub lovitura bilei de fier, craniul a pocnit ca un urcior de lut, împroşcând în jur sânge şi creier.

Reynevan a simțit cum i se înmoaie genunchii, a văzut cum Samson al Mierii păleşte la față, cum mâinile lui Szarlej şi Urban Horn se încleştează din nou pe umerii uriaşului.

---

[1] „Retras”, în lb. latină, în original (n. red.).

Brazda din Klinštejn nu-şi dezlipea ochii de la rămăşiţele preotului Megerlein, care ardeau mocnit, scoţând fum.

— Miegerlin, a spus dintr-odată, împingând bărbia în sus. Miegerlin. Nu Megerlein.

— Ce?

— Popa care a fost cu episcopul Konrad în atacul din Trutnov se numea Miegerlin. Iar acesta de aici era Megerlein.

— Şi ce-i cu asta?

— Înseamnă că preotul acesta este nevinovat.

— Nu contează, s-a auzit pe neaşteptate glasul înfundat al lui Samson al Mierii. Nu face nimic, Dumnezeu va şti să-i deosebească fără greş. Lăsăm asta în seama Lui.

Ambrož s-a răsucit brusc, şi-a înfipt privirile în el s-a uitat la el mult timp. Apoi s-a uitat la Reynevan şi la Szarlej.

— Fericiţi cei săraci cu duhul, a spus. Îngerul vorbeşte uneori prin gura nebunilor. Dar aveţi grijă cu el. Cineva ar putea să creadă că idiotul ştie ce spune. Şi dacă acel cineva va fi mai puţin înţelegător decât mine, se va sfârşi rău pentru el. Atât pentru el, cât şi pentru cei care îl hrănesc.

— Şi, în general, a adăugat, hăbăucul are dreptate. Dumnezeu va judeca, va alege pleava de boabe, pe cei vinovaţi de cei nevinovaţi. Şi, de altfel, niciunul dintre aceşti preoţi papistaşi nu este nevinovat. Orice slujitor al Babilonului merită pedeapsa. Iar mâna creştinului credincios...

Glasul creştea, răsuna tot mai puternic, bubuia deasupra capetelor soldaţilor, parcă zbura deasupra fumului care, deşi focurile fuseseră stinse, încă se mai vălătucea deasupra orăşelului. Din care, după ce plătiseră răscumpărarea, ieşeau şirurile lungi ale fugarilor.

— Mâna creştinului credincios nu poate să tremure când îl pedepseşte pe păcătos! Căci ogorul este lumea, seminţele bune sunt fiii împărăţiei, buruienile sunt fiii Răului. Aşadar, aşa cum se plivesc buruienile şi se ard în foc, aşa va fi până la sfârşitul lumii. Fiul Omului îşi va trimite îngerii săi: aceştia vor aduna din împărăţia Lui toate stricăciunile şi pe cei care fac nelegiuiri şi îi vor arunca în cuptorul încins; acolo va fi plâns şi scrâşnire a dinţilor.

Mulțimea husiților a urlat și a strigat, halebardele ridicate în sus au sclipit, *sudlice*[1], furci și îmblăcie s-au clătinat în valuri.

— Și fumul suferințelor lor, a tunat Ambrož, arătând spre Radkov. Fumul suferințelor lor se va ridica la cer în vecii vecilor și nu vor avea odihnă nici ziua, nici noaptea, închinătorii la Bestie și la chipul ei!

S-a întors cu spatele. Deja mai liniștit.

— Iar voi, le-a spus lui Reynevan și Szarlej, acum aveți ocazia să mă convingeți de adevăratele voastre intenții. Ați văzut ce facem cu popii papistași. Vă garantez că aceasta este o glumă, în comparație cu ceea ce îi așteaptă pe spionii episcopului. Pentru aceștia nu există îndurare, chiar dacă sunt frați buni cu Piotr din Bielawa. Așadar, cum stăm? Tot mai cereți ajutor, tot mai doriți să vă alăturați nouă?

— Nu suntem spioni, a izbucnit Reynevan. Bănuielile voastre ne jignesc. Și nu vă cerem deloc ajutorul. Dimpotrivă, noi putem să vă ajutăm. Măcar în amintirea fratelui meu, despre care se vorbește mult aici, dar cu siguranță sunt vorbe goale! Dacă doriți, poftim, am să vă dovedesc că sunt mai apropiat de voi decât de episcopul din Wrocław. Ce veți spune despre informația că se pregătește o trădare? O conspirație?! Atentate?! La viața voastră, printre altele...

Ambrož a mijit ochii.

— La viața mea? Printre altele? Și printre care altele, dacă îmi este îngăduit să întreb?

— Știu – Reynevan s-a prefăcut că nu vede privirile și expresia derutată a lui Szarlej – despre o conspirație cu scopul de a-i ucide pe capii de la Tábor. Urmează să fie dați morții: Bohuslav din Svamberk, Jan Hvezda din Vicemilice...

Căpeteniile lui Ambrož au început să murmure brusc. Preotul nu-și dezlipea privirile de la Reynevan.

— Desigur, a spus în cele din urmă. Interesantă informație. Desigur, tinere domn din Bielawa, meriți să fii luat la Hradec.

În timp ce armata husită se ocupa cu jefuirea activă și intensă a orașului Radkov, Brazda din Klingstejn, Velek Chrastický și

[1] Armă de retezat și de străpuns inventată de husiți, prin transformarea uneltelor de muncă agricolă. Era alcătuită dintr-o lamă de coasă cu un vârf în sus, fixată pe un mâner lung de lemn.

Oldfich Halada le-au explicat lui Reynevan şi Szarlej despre ce era vorba.

— Jan Hvezda din Vicemilice, hatmanul din Tábor, a spus Bradza, s-a despărțit de această lume în ultima zi a lunii octombrie, le-a mai explicat el. Iar succesorul lui, nobilul domn Bohuslav din Svamberk, şi-a dăruit sufletul Domnului acum mai puțin de o săptămână.

— Să nu-mi spuneți că amândoi au fost victimele unor ucigaşi necunoscuți.

— Au murit amândoi în urma rănilor primite în luptă. Hvezda a fost rănit de o săgeată în față, lângă Mlada Vozice, în ajun de Sfântul Luca, şi a murit puțin mai târziu. Domnul Bohuslav a fost rănit în lupta pentru oraşul austriac Retz.

— Atunci nu sunt atentate, a făcut o mutră zeflemitoare Szarlej, ci o moarte aproape naturală pentru husiți.

— Nu întru totul. Cum spuneam: şi unul, şi altul au murit la un anumit timp după ce au fost răniți. Poate că s-ar fi făcut bine? Dacă nu cumva le-a dat cineva otravă? Trebuie să recunoaşteți, este o coincidență curioasă: doi conducători taboriți, amândoi moştenitori ai lui Žižka, mor unul după altul, în răstimp de nici o lună...

— Pentru Tábor este o pierdere grea, a intervenit Velek Chrastický. Iar pentru duşmanii noştri un mare folos, atât de mare, încât au fost bănuieli şi mai înainte... Iar acum, după dezvăluirile tânărului domn Bielawa... chestiunea trebuie să se lămurească până la capăt. Să se explice exact.

— Fireşte, a dat din cap Szarlej, aparent serios. Este atât de necesar, încât, dacă va fi cazul, tânărul domn Bielawa va fi supus la torturi. Căci se ştie, nimic nu clarifică mai bine chestiunile dubioase decât fierul înroşit.

— Ce tot spuneți? a zâmbit Brazda, dar cumva nu prea convingător. Nu se gândeşte nimeni la aşa ceva!

— Doar domnul Reinmar, a adăugat la fel de puțin convingător Oldrich Halada, este fratele domnului Piotr! Iar domnul Piotr era unul de-ai noştri! Iar voi, de altfel, sunteți tot de-ai noştri...

— În acest caz, a intervenit Urban Horn, sunt liberi, nu-i aşa? Dacă doresc, pot să plece unde doresc? Chiar imediat? Poftim? Domnule Brazda?

— Asta..., s-a bâlbâit hatmanul cavaleriei din Hradec. Asta... Nu. Nu pot. Am alte porunci. Pentru că, vedeți...

— Aici este periculos, a rostit răguşit Halada. Trebuie să vă... Hmm... Să vă păzim bine.

— E clar. Trebuie.

Chestiunea fusese lămurită. Ambrož nu se mai interesa de ei şi nu le dădea atenție, dar erau ținuți fără întrerupere de soldații husiți sub observație şi control. Se bucurau de o aparentă libertate, nimeni nu-i tulbura, dimpotrivă, erau tratați ca nişte camarazi – ba chiar primiseră arme şi fuseseră incluşi în corpul cavaleriei uşoare a lui Brazda, care număra acum, după ce se unise cu forțele principale, peste o sută de călăreți. Dar erau sub pază şi acest lucru nu putea fi negat. La început, Szarlej scrâşnise din dinți şi înjurase încet, dar în cele din urmă a fluturat din mână.

Mai rămânea chestiunea atacului împotriva colectorului de dări şi nici Szarlej, nici Reynevan nu intenționau să o dea uitării. Nici să o treacă sub tăcere.

Deşi Tybald Raabe evita mereu discuția, în cele din urmă a fost pus cu spatele la zid, adică la un car.

— Şi ce era să fac? s-a stropşit el, când i-au dat voie în sfârşit să vorbească. Domnul Samson mă presa! Trebuia să combin ceva! Credeți că, dacă nu ar fi fost treaba cu banii, Ambrož ar fi trimis soldații? Nici vorbă! Ar trebui aşadar să-mi mulțumiți, în loc să vă rățoiți la mine! Dacă nu ar fi fost ideea mea, ați fi stat şi acum în *Narrenturm* să-l aşteptați pe inchizitor!

— Ideea ta ar fi putut să ne coste viața. Dacă Ambrož ar fi fost mai lacom.

— Dacă, dacă! Haida, de!

Goliardul şi-a îndreptat gluga boțită de Szarlej.

— Dar ce, eu nu ştiam cât respect avea pentru domnul Piotr? Eram sigur că nu se va atinge de domnişorul Reinmar. Asta una la mână, iar doi...

— Care doi?

— Chiar am crezut...

Tybald Raabe şi-a dres vocea de câteva ori.

— Ce să mai vorbim... Eram aproape sigur că voi l-ați jefuit pe colector în Ściborowa Poręba.

— Şi cine l-a jefuit?

— Păi, nu voi?

— Parcă ți-e dor de un şut în fund, frățioare. Bine, spune cum ai reuşit să scapi din atac?

— Cum? s-a încruntat goliardul. Cu fuga! Am luat-o la fugă cât mă ţineau picioarele. Şi nu m-am uitat înapoi, deşi cei din spate strigau: „Ajutor!”

— Învaţă, Reinmar.

— Învăţ în fiecare zi, i-a retezat-o Reynevan. Şi ceilalţi, Tybald? Ce s-a întâmplat cu ceilalţi? Cu colectorul? Cu franciscanii? Cu cavalerul Stietencron? Cu... Cu fiica lui?

— Ţi-am mai spus, domnişorule. Nu m-am uitat înapoi. Nu mă mai întrebaţi.

Reynevan nu a mai întrebat.

S-a lăsat înserarea, dar, spre marea uimire a lui Reynevan, armata nu a instalat tabăra. În marş de noapte, husiţii au ajuns la satul Ratno, iar în bezna nopţii au strălucit focurile. Apărătorii castelului din Ratno au dispreţuit ultimatumul lui Ambrož, au tras cu arbaletele în negociatori, aşa că la lumina colibelor incendiate a pornit asaltul. Cetatea s-a apărat cu înverşunare, dar a căzut chiar înainte de ivirea zorilor. Apărătorii au plătit pentru încăpăţânare – au fost bătuţi crunt.

Următorul marş a fost executat la lumina zilei, iar Reynevan înţelesese deja că raidul lui Ambrož în ţinutul Kłodzko avea caracter de represalii pentru Nachod şi Trutnov, pentru măcelul pe care armata episcopului de Wrocław şi a lui Puta din Častolovice îl făcuseră în Vizmburk şi în satele de pe râul Metuje. După Radkov şi Ratno a plătit pentru Vizmburk şi Metuje Ścinawka. Ścinawka îi aparţinea lui Jan Haugwitz, iar acesta participase la „cruciada“ episcopului. Ścinawka a fost pedepsită pentru aceasta – a fost arsă până în temelii. Cu două zile înainte de sărbătoarea Sfintei Barbara dispăruse în fum biserica închinată acesteia. Preotul a reuşit să fugă, salvându-şi astfel capul de îmblăciu.

Cu biserica în flăcări în spatele lui, Ambrož slujise Sfânta Liturghie – căci, întâmplător, era duminică. O liturghie tipică husită, sub cerul liber, pe o masă obişnuită.

Cehii se rugau cu voce tare. Samson al Mierii, neclintit ca o statuie antică, stătea şi privea prisaca incendiată, focul care mistuia acoperişurile de paie ale stupilor.

După liturghie, lăsând în urmă ruinele fumegânde, husiţii au pornit spre răsărit, au străbătut valea dintre spinările înzăpezite ale munţilor Goliniec şi Kopiec, iar spre seară au ajuns la Wojborz. Acestea erau averile neamului von Zeschau. Furia cu care husiţii s-au năpustit împotriva satului mărturisea că cineva din acest

neam trebuie să fi fost împreună cu episcopul la Vizmburk. Nu a rămas întreagă nicio casă, niciun grajd, niciun hambar, nici măcar o colibă.

— Suntem la patru mile de graniță, a rostit exagerat de tare şi demonstrativ Urban Horn. Şi la numai o milă de Kłodzko. Fumul acesta se vede de departe, iar veştile se răspândesc repede. Intrăm în vizuina leului.

Au intrat. După ce armata husită a terminat jaful şi a plecat din Wojborz, la răsărit a apărut un detaşament de vreo sută de călăreți. Între ei erau mulți ioaniți, dar blazoanele de pe steaguri atestau şi prezența membrilor familiilor Haugwitz, Muschen şi Zeschau. Numai când i-au văzut pe husiți, au luat-o la fugă, cuprinşi de panică.

— Unde e leul acela? a întrebat zeflemitor Ambrož. Frate Horn? Unde sunt fălcile? Înainte, creştini! înainte, luptători ai Domnului! Înainte, maaarş!

Nu exista nicio îndoială – ținta husiților era Bardo. Dacă un timp Reynevan mai avusese unele îndoieli, căci Bardo era totuşi un oraş mare şi o provocare importantă chiar şi pentru cineva ca Ambrož, acestea s-au risipit repede. Armata a făcut popas peste noapte într-o pădure de lângă Nysa. Topoarele au bătut până la miezul nopții. Se pregăteau țepuşele – amintind de blazonul familiei Ronovice –, trunchiuri de copaci cu resturi de crengi, unelte simple, uşor de mânuit, ieftine şi foarte eficiente pentru escaladarea zidurilor de apărare.

— O să-l luați cu asalt? a întrebat fără ocolişuri Szarlej.

Se aşezaseră împreună cu hatmanii cavaleriei lui Ambrož în jurul cazanului cu mazăre şi îi devorau conținutul, suflând în linguri. Îi însoțea şi Samson al Mierii, foarte tăcut în ultimul timp, mai exact de la Radkov încoace. Uriaşul nu-l interesa pe Ambrož, astfel că acesta se bucura de o libertate deplină, de care profita – o, minune! – ca să ajute benevol la bucătăria de campanie, deservită de femei şi fete din Hradec Králové, posomorâte, tăcute, inaccesibile şi asexuate.

— Veți lua cu asalt Bardo, şi-a dat singur asigurări Szarlej, când la întrebarea sa nu a primit drept răspuns decât plescăituri şi suflat în linguri. Aveți şi acolo ceva răfuieli personale?

— Ai ghicit, frățioare, s-a tras de mustăți Velek Chrastický. Cistercienii din Bardo au tras clopotele şi au slujit liturghii pentru

zbirii episcopului Konrad, care s-au dus în septembrie în ținutul Nachod ca să jefuiască, să incendieze şi să omoare femei şi copii.

Trebuie să le arătăm că nu scapă aşa uşor cu una ca asta. Trebuie să dăm un exemplu de groază.

— Şi, pe lângă aceasta – a lins lingura Oldrich Halada Silezia aplică blocada comercială împotriva noastră. Trebuie să le arătăm că putem să spargem embargoul, că nu merită. Trebuie să le dăm şi ceva curaj negustorilor care fac comerţ cu noi şi care sunt înspăimântați de atacurile teroriste. Trebuie să le insuflăm curaj rudelor celor ucişi, să le arătăm că răspundem cu teroare la teroare, iar ucigaşii ascunşi nu scapă nepedepsiți. Aşa este, tinere domn din Bielawa?

— Ucigaşii ascunşi, a repetat înfundat Reynevan, nu pot să rămână nepedepsiți. În această privință, țin cu voi, domnule Oldrich.

— Dacă vreți să țineți cu noi, l-a corectat fără insistență Halada, trebuie să spuneți „frate”, şi nu „domnule”. Şi puteți să demonstrați mâine cu cine țineți. Fiecare sabie este de folos. Lupta promite să fie crâncenă.

— Şi, fireşte – Brazda din Klistejn, care tăcuse până atunci, a arătat cu capul spre oraş –, ei ştiu de ce am venit cu adevărat aici. Şi se vor apăra.

— La Bardo, s-a auzit vocea zeflemitoare a lui Urban Horn, sunt două biserici cisterciene, amândouă foarte bogate. Îmbogățite de pe urma pelerinajelor.

— Spui întotdeauna lucrurilor pe nume, Horn, a pufnit Velek Chrastický.

— Aşa sunt eu.

Topoarele din tabără au amuțit. A răsunat în schimb scrâşnetul ascuțit, regulat al cremenii şi al tocilei, care îți trezea fiori. Armata lui Ambrož îşi ascuțea săbiile.

— Stai cu fața spre mine, a poruncit Szarlej, când au rămas singuri. Arată-te. Ha! încă nu ți-au cusut pocalul pe piept? Țin cu voi, sunt cu voi? Ce vorbe sunt astea, Reynevan? Eşti sigur că nu îți intri prea bine în rol?

— Ce vrei să spui?

— Ştii foarte bine. Nu vreau să încep o dispută şi nici să-ți reproşez că ai trăncănit prea mult în fața lui Ambrož în legătură cu conspirația din Dębowiec, cine ştie, poate că ne va prinde bine să

ne adăpostim un timp sub protecția husiților. Dar binevoiește, la naiba, să-ți amintești cel puțin că Hradec Králové nu este destinația noastră, ci numai un popas în drum spre Ungaria. Iar cauza husită este pentru noi o prostie care nu face nici cât o ceapă degerată.

— Cauza lor nu este pentru mine o ceapă degerată, a protestat rece Reynevan. Peterlin a crezut în ceea ce cred ei. Aceasta îmi este de ajuns, căci l-am cunoscut pe fratele meu, știu ce fel de om era. Dacă Peterlin s-a dăruit cauzei lor, dacă s-a dedicat ei, aceasta înseamnă că nu poate fi rea. Taci, taci, știu ce vrei să spui. Am văzut și eu ce au făcut cu preoții din Radkov. Dar aceasta nu schimbă cu nimic lucrurile. Repet, Peterlin nu ar fi sprijinit o cauză rea. Peterlin știa ceea ce știu eu astăzi: în fiecare religie, printre oamenii care o mărturisesc și luptă pentru ea, la unul ca Francisc de Assisi există o legiune de frați Arnulfo.

— Cine este fratele Arnulfo nu pot decât să-mi imaginez, a ridicat din umeri demeritul. Dar înțeleg metafora, cu atât mai mult cu cât nu dezvăluie prea mult. Dacă este ceva ce nu înțeleg... Oare tu, măi băiete, ai trecut la credința husită? Și dacă este așa, ca orice neofit, te-ai apucat să-i convertești și pe alții? Dacă este așa, te rog să-ți înfrânezi înflăcărarea evanghelizatoare. Pentru că o îndrepți într-o direcție total greșită.

— Fără îndoială, s-a strâmbat Reynevan. Pe tine nu este nevoie să te convertesc. Ar fi oricum prea târziu.

Ochii lui Szarlej s-au îngustat ușor.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Optsprezece iulie, anul '418, a spus Reynevan după o clipă de tăcere. Wrocław, Orașul Nou, Lunea însângerată. Canonicul Beess te-a trădat cu parola pe care ți-am dat-o atunci, la carmeliți. Iar Buko Krossig te-a recunoscut și te-a demascat atunci, noaptea, la Bodak. Ai luat parte, și chiar în mod activ, la răscoala din Wrocław, din iulie, *Anno Domini* 1418. Și ce v-a pus atunci în mișcare și v-a indignat, dacă nu moartea lui Hus și a lui Jeronym? De partea cui ați fost, dacă nu a begarzilor și wycliffiților prigoniți? Ce ați apărat, dacă nu dreptul liber la împărtășanie în ambele feluri? Declarându-vă *iustitia popularis*[1], împotriva cărui lucru ați pornit, dacă nu împotriva bogăției și a depravării clerului? Pentru ce ați năvălit pe străzi, dacă nu pentru reforma *in capite et in membris?* Szarlej? Cum a fost?

---

[1] „Dreptate pentru popor", în lb. latină, în original (n. red.).

— Cum a fost a fost, a răspuns după o clipă de tăcere demeritul. S-a petrecut acum şapte ani. Cu siguranţă vei fi mirat, dar unii oameni ştiu să înveţe din greşeli şi să tragă învăţăminte.

— Când ne-am cunoscut, la început, a spus Reynevan, atât de demult că parcă ar fi trecut câteva secole, mi-ai servit, îmi amintesc, următoarea sentinţă: „Creatorul ne-a creat după chipul şi asemănarea lui, dar a avut grijă şi de trăsăturile individuale. Eu, Szarlej, nu tai cu o linie trecutul şi îmi plătesc toate datoriile, cu dobânda corespunzătoare. Iar de la Hradec Králové este mai aproape până în Silezia decât de la Buda..."

— Şi ţi-a plăcut modul în care îşi încheie socotelile Ambrož, preotul paroh din Hradec. Nu am avut dreptate, Samson, că este un neofit?

— Nu până la capăt.

Samson se apropiase în aşa fel, încât Reynevan nici nu-l observase, nici nu-l auzise.

— Nu până la capăt, Szarlej. Aici este vorba despre altceva. Şi anume despre domniţa Katarzyna Biberstein. Probabil că Reinmar al nostru s-a îndrăgostit din nou.

Înainte de zorile geroase, a venit momentul despărţirilor.

— Rămâi cu bine, Reinmar, i-a strâns mâna Urban Horn. Dispar. Şi aşa, prea mulţi mi-au văzut chipul, în meseria mea acesta este un lucru periculos. Şi am intenţia să-mi fac meseria mai departe.

— Episcopul din Wrocław ştie în mod sigur de tine, l-a avertizat Reynevan. Ştiu cu siguranţă şi călăreţii în negru care strigă *Adsumus.*

— Va trebui să mă ascund şi să aştept. Printre oameni binevoitori. Aşa că mă duc mai întâi la Głogówek. Şi după aceea în Polonia.

— În Polonia nu eşti în siguranţă. Ţi-am povestit ce am auzit la Dębowiec. Episcopul Zbigniew Oleśnicki...

— Polonia nu este numai Oleśnicki, l-a întrerupt Horn. Dimpotrivă, Polonia este în foarte mică măsură Oleśnicki, Łaskarz sau Elgot. Polonia, băiete, este... Sunt alţii. Europa, băiete, se va schimba în curând. Şi asta tocmai din cauza Poloniei. Rămâi cu bine, băiete!

— Cu siguranţă, ne vom mai întâlni. După cum te cunosc, te vei întoarce în Silezia. Şi eu mă voi întoarce acolo. Mai am câteva chestiuni de rezolvat.

— Cine ştie, poate le rezolvăm împreună. Dacă vom avea ocazia. Şi ca să se poată întâmpla aşa, te rog să primeşti un sfat binevoitor, Reinmar din Bielawa: nu mai chema demonii. Nu te mai ocupa de asta.

— Nu mă voi mai ocupa.

— Al doilea sfat: dacă te gândeşti serios la o viitoare colaborare pentru rezolvarea problemelor noastre, exersează mai mult sabia. Stiletul. Arbaleta.

— Voi exersa. Mergi cu bine, Horn.

— Rămâi cu bine, domnişorule, s-a apropiat şi Tybald Raabe. Şi mie mi-a venit vremea. Trebuie să lucrez pentru cauză.

— Ai grijă de tine.

— Aşa voi face.

Deşi Reynevan era într-adevăr gata să stea alături de husiți cu arma în mână, asta nu i-a fost dat. Ambrož a cerut categoric să stea împreună cu Szarlej în timpul asaltului de la Bardo alături de el, între căpeteniile lui. Reynevan şi Szarlej – strict supravegheați de escortă – au rămas aşadar cu conducerea, în timp ce armata husită a trecut Nysa pe ninsoare şi într-o ordine desăvârşită a ocupat poziții în fața oraşului. Dinspre nord se ridicau deja spre cer nori de fum – în cadrul unei acțiuni de diversiune, călăreții lui Brazda şi Chrastický reuşiseră să dea foc morii şi colibelor din afara zidurilor oraşului.

Bardo era gata de apărare, pe ziduri mişunau soldații, fluturau steaguri, se auzeau strigăte. Răsunau clopotele de la ambele biserici, cea cehă şi cea germană.

În fața zidurilor, în mijlocul unor cercuri negre de moloz şi cenuşă, se aflau nouă stâlpi carbonizați. Vântul aducea un miros acru de carne arsă.

— Husiți, a explicat unul dintre cei douăzeci de săteni denunțători, care însoțeau servili armata lui Ambrož. Husiți, cehi prinşi, begarzi şi un evreu. Ca amenințare. Când au aflat că veniți încoace, Înălțimea Voastră, i-au scos pe toți din temniță şi i-au ars. Pentru eretici... adică, iertare... pentru voi, ca amenințare şi în semn de dispreț.

Ambrož a dat din cap. Nu a spus niciun cuvânt. Avea chipul ca de piatră.

Husiții au ocupat poziții repede şi corect. Pedestrimea a aşezat şi a sprijinit bârnele şi parapetele. S-a pregătit şi artileria. De pe

ziduri se striga şi se aruncau insulte, uneori răsuna câte o împuşcătură, uneori cădea şi câte o săgeată.

Ciorile speriate croncăneau şi se băteau pe cer, stăncuțele săgetau în sus şi în jos dezorientate.

Ambrož s-a urcat pe un car.

— Creştini adevărați! a strigat el. Cehi credincioşi!

Armata s-a liniştit. Ambrož a aşteptat până s-a făcut linişte deplină.

— Am văzut, a strigat el, arătând spre stâlpii înnegriți şi resturile de ruguri, suflete ucise sub altar pentru Cuvântul Domnului şi pentru mărturisirea credinței pe care o aveau. Şi strigau cu glas răsunător: Până când, stăpâne sfânt şi adevărat, nu îi vei judeca şi nu îi vei pedepsi pentru sângele nostru pe cei care locuiesc pe pământ?

— Am văzut îngerul stând în soare! Şi a strigat cu glas răsunător către toate păsările care zburau în mijlocul cerului: Mergeți, adunați-vă întru preamărirea Domnului, ca să mâncați hoiturile căpeteniilor şi hoiturile celor puternici, hoiturile cailor şi ale celor care îi călăresc! Şi am văzut Bestia!

Dinspre ziduri s-a auzit zarvă, au răsunat blesteme şi înjurături. Ambrož a ridicat mâna.

— Iată, a strigat, păsările Domnului de deasupra voastră vă arată drumul! Şi iată, acolo, în fața voastră: Bestia! Iată Babilonul îmbătat de sângele martirilor! Iată cuibul păcatului şi al răului, preamărit în vrăji, ascunzătoarea slujitorilor lui Antihrist!

— Pe ei! a răcnit cineva din mulțime. Moaaaarte!

— Căci iată că vine ziua arzătoare ca un cuptor, a strigat Ambrož, şi toți cei trufaşi şi toți făcătorii de rău vor fi paie, ziua care vine îi va arde în aşa fel, încât nu va rămâne în urma lor nici rădăcină, nici rămurică!

— Să-i ardeeem! Moaaaarte! Loveşte! Omoară! Pe ei!

Ambrož a ridicat ambele mâini, mulțimea a tăcut imediat.

— Ne aşteaptă lucrarea Domnului! a strigat. Lucrare la care trebuie să purcedem cu inima curată, după rugăciune! Să ne rugăm!

Armata a îngenuncheat cu clinchete şi zăngănituri în spatele zidului alcătuit din scuturi şi parapete.

— *Otče náš,* a început tare Ambrož, *jenž jsi na nebesích, buď posvěceno tvé jméno...*[1]

— *Přiď tve království!* a rostit într-un singur glas armata îngenuncheată. *Staň se tvá vůle! Jako v nebi, tak i na zemi!*[2]

Ambrož nu a pus mâinile pe piept şi nici nu a lăsat capul în jos. Se uita la zidurile oraşului Bardo şi în privirea lui ardea ura. Avea dinții rânjiți sălbatic, iar pe buze îi apăruse o spumă.

— „Iartă-ne nouă greşelile noastre”! a strigat. „Aşa cum iertăm şi noi“...

Cineva dintre cei îngenuncheați în primul rând, în loc să ierte, a tras cu puşca spre ziduri. De la ziduri a venit răspunsul, crenelurile s-au acoperit de fum, gloanțele şi săgețile şuierau, zornăiau ca grindina în scuturi.

— „Şi nu ne duce“ – răcnetul husiților se ridica deasupra vâjâitului săgeților – „pe noi în ispită!”

— *Ale vysvoboď nás od zlého!*[3]

— Amin! a strigat Ambrož. Amin! Iar acum înainte, cehi credincioşi! *Vpřed, boží bojovníc!*[4] Moarte slugilor lui Antihrist! Moarte papistaşilor!

— Pe ei!

Tunurile şi *hufnice*-le scuipau foc şi plumb, archebuzele şi tunurile de mână bubuiau, săgețile vâjâiau, rafalele de lovituri ucigătoare i-au măturat pe apărători de pe zid. A doua salvă, de astă dată cu săgeți incendiare, s-a năpustit peste acoperişurile caselor ca un stol de păsări de foc. Din spatele parapetului înălțat a explodat un obuz, acoperind toată poarta cu un fum gros şi urât mirositor. Poarta nu a rezistat în fața obuzului de piatră de cincizeci de pfunzi şi s-a sfărâmat în bucățele. Prin spărtură, atacatorii au năvălit înăuntru. Alții, ca nişte furnici, se cățărau pe ziduri cu ajutorul cângilor. Sentința de condamnare la moarte a oraşului Bardo a fost decisă în câteva minute. Numai execuția a mai întârziat. Dar nu mult.

— Pe ei! La moaaaarteee!

Urletul sălbatic, strigătele, răcnetele îți făceau părul măciucă.

---

[1] „Tatăl nostru[...] / Care eşti în ceruri, / Sfinţească-Se numele Tău...”, în lb. cehă, în original.

[2] „Vie împărăţia Ta! [...] / Facă-se voia Ta! / Precum în cer, aşa şi pe pământ.”, în lb. cehă, în original.

[3] „Ci ne izbăveşte de cel rău!”, în lb. cehă, în original.

[4] „Luptători ai Domnului”, în lb. cehă, în original – denumire pe care şi-o dădeau husiţii.

Bardo era pe moarte. Murea în bătaia clopotelor proprii. Clopotele din Bardo, care cu câteva clipe mai înainte răsunau anunțând alarma, chemând trufaşe la luptă, se tânguiau acum jalnic, chemând parcă ajutor. Până când s-au transformat în gemetele spasmodice, haotice, tremurătoare ale celor care le trăgeau. Iar când aceştia au amuțit, s-au înecat, au tăcut sugrumate. În cele din urmă au tăcut, au amuțit complet. Şi aproape în acelaşi moment, ambele clopotnițe au fost învăluite în fum, s-au înnegrit pe fundalul flăcării. Al flăcării care se repezise spre cer – ai fi zis – sufletul oraşului care murise.

Pentru că oraşul Bardo murise. Incendiul furios nu mai era decât rugul funerar. Iar țipetele celor ucişi – epitaful.

Ceva mai târziu, din oraş a ieşit un şir de fugari – femei, copii şi cei cărora husiții le îngăduiseră să plece. Fugarii erau cercetați riguros cu privirile de sătenii denunțători. Din când în când, cineva era recunoscut. Scos din rând. Şi masacrat.

În fața ochilor lui Reynevan, o săteancă într-un caftan fără mâneci le-a arătat husiților un tânăr. A fost tras din rând, iar când i-au dat jos gluga, tunsoarea la modă l-a dat de gol pe cavaler. Țăranca le-a spus ceva lui Ambrož şi Hlušička. Hlušička a dat un ordin scurt. Îmblăciele s-au ridicat şi au lovit. Cavalerul s-a prăbuşit la pământ, cel căzut a fost străpuns cu furcile şi cu sulițele.

Țăranca şi-a dat jos gluga, care a scos la iveală o coadă groasă de păr blond. Şi s-a îndepărtat, şchiopătând. Într-un mod atât de caracteristic, încât Reynevan a reuşit să pună diagnosticul de displazie congenitală de şold. Îndepărtându-se, femeia i-a aruncat o privire plină de înțeles. Îl recunoscuse.

Din Bardo s-a luat prada, din infernul incendiului şi al vălătucilor de fum a ieşit o procesiune de cehi împovărați cu diverse bunuri. Prada a fost încărcată în căruțe. Au fost mânați caii şi vacile.

Chiar la sfârşitul procesiunii a ieşit din oraş Samson al Mierii. Era negru de funingine, pârlit pe ici, pe colo, nu mai avea sprâncene şi gene. Ducea în brațe un pisoi mic, cu blana alb cu negru zbârlită, cu ochi mari, sălbatici şi îngroziți. Pisoiul se ținea cu ghearele încleştate de mâneca lui Samson, iar din când în când deschidea boticul fără să scoată niciun sunet.

Chipul lui Ambrož era ca de piatră. Reynevan şi Szarlej tăceau. Samson s-a apropiat de ei şi s-a oprit.

— Ieri-seară mă gândeam la salvarea lumii, a spus el foarte blând şi cald. Astăzi de dimineață, la salvarea omenirii. Dar ce să-i faci, trebuie să-ți potriveşti intențiile în funcție de putere. Şi să salvezi ce se poate.

După ce a terminat de jefuit Bardo, armata lui Ambrož s-a îndreptat spre vest, spre Broumov, lăsând o urmă lată şi neagră în zăpada proaspătă, albă.

Călărimea a fost împărțită. O parte din ea, sub comanda lui Brazda din Klinštejn, a plecat mai înainte în aşa-numitul *předvoj*, adică avangarda. Restul, trei sute de cai, sub comanda lui Oldrich Halada, a constituit ariergarda. Aici se aflau şi Reynevan, Szarlej şi Samson.

Szarlej fluiera, Samson tăcea. Reynevan călărea alături de Halada şi asculta sfaturi, dobândea obiceiuri bune, se descotorosea de cele rele. Dintre acestea, i-a spus destul de sever Halada, face parte şi folosirea denumirii „husiți“, deoarece aşa vorbesc numai duşmanii, papistaşii şi, în general, oamenii care nu ne sunt binevoitori. Trebuie să spui „drept-credincioşi“, „buni cehi“ sau „luptători ai Domnului”. Armata de câmp de la Hradec Králové, i-a spus mai departe hatmanul luptătorilor Domnului, este brațul înarmat al Orfanilor, adică al drept-credincioşilor rămaşi orfani în urma marelui Jan Žižka, cel de neuitat. Cât timp Žižka a fost în viață, e clar, Orfanii încă nu erau Orfani, se numeau Taborul Nou sau Taborul Mic, pentru a se deosebi de Taborul Vechi, adică de taboriți. Taborul Nou sau Mic a fost întemeiat de Žižka pe baza orebiților, adică a drept-credincioşilor care s-au adunat pe muntele Oreb, nu departe de Třebechovice, spre deosebire de taboriți, care s-au adunat pe muntele Tábor, pe râul Luznice şi şi-au construit acolo *hradiště*[1]. Nu trebuie să-i confundăm pe orebiți cu taboriții – a explicat sever hatmanul Orfanilor din Taborul Nou – şi este de-a dreptul ilegal să se facă o legătură între oricare dintre aceste grupuri şi calixtinii din Praga. Dacă în Oraşul Nou din Praga încă mai poți întâlni adevărați drept-credincioşi – îl învăța orebitul de pe muntele de lângă Třebechovice în schimb, Oraşul Vechi este cuibul împăciuitoriştilor moderați, care îşi spun „calixtini” sau „utracvişti”, iar cu aceştia

[1] „Cetate”, „fortăreaţă”, în lb. cehă, în original.

bunii cehi nu vor şi nu trebuie să fie confundaţi. Dar nici praghezilor nu trebuie să li se spună „husiţi“, aşa vorbesc numai duşmanii.

Reynevan picotea dând din cap în şa şi mai spunea din când în când că înţelege, dar nu era adevărat. Începuse să ningă din nou, dar ninsoarea s-a transformat repede în viscol.

Dincolo de pădure, la răspântie, nu departe de oraşul incendiat Wojbórz, se afla o cruce de piatră a ispăşirii, una din numeroasele amintiri din Silezia ale uciderii şi pocăinţei. Cu o zi înainte, când incendiaseră Wojbórz, Reynevan nu observase crucea. Era seară, în amurg, şi ningea. Multe lucruri puteau trece neobservate.

Crucea avea braţele terminate sub formă de trifoi. Lângă ea stăteau două căruţe, nu de luptă, ci obişnuite, dintre cele care serveau la transportul mărfurilor. Una dintre ele era foarte mult înclinată într-o parte, sprijinită în butucul roţii cu obada complet ruptă. Patru oameni se străduiau în zadar să ridice căruţa, pentru ca alţi doi să poată scoate roata ruptă şi să o pună pe cea de rezervă.

— Ajutaţi-ne! a strigat unul din ei. Fraţilor!

— Descărcaţi căruţa! a strigat Halada. O să fie mai uşor!

— Nu e numai roata, a răspuns vizitiul. S-a rupt şi proţapul, nu mai avem cum să înhămăm! Să întoarcă una din căruţele din faţă! Transferăm marfa...

— La naiba cu marfa! Nu vedeţi ce viscol este? Vreţi să rămâneţi în urmă?

— Păcat de animale!

— Şi de curul tău nu e păcat? Poate că suntem urmăriţi...

Vocea i-a murit în gâtlej lui Halada. Pentru că rostise aceste cuvinte într-un ceas rău, foarte rău.

Caii au fornăit, din pădure a ieşit un şir de cavaleri în armură completă. Erau cam treizeci, în cea mai mare parte ioaniţi.

Mergeau în ritm constant, drept, disciplinat, niciun cal nu scotea botul din rând.

Din partea cealaltă a drumului a ieşit dintre copaci un alt detaşament, la fel de puternic. Sub steagul cu capul de berbec al familiei Haugwitz. Cavalerii îi înconjuraseră corect, luându-i prin surprindere şi le tăiaseră Orfanilor calea de retragere.

— Să trecem prin ei! a strigat unul dintre călăreţii mai tineri. Frate Oldrich! Să ne facem loc!

— Cum? s-a stropşit Halada. Printre suliţe? Ne taie ca pe nişte pui de găină! Descălecarea! Între căruţe! Nu ne vindem ieftin pielea!

Nu era timp de pierdut, cavalerii care îi înconjurau îndemnau deja caii la trap, ioaniţii zăngăneau vizierele, aplecau suliţele. Husiţii au sărit jos de pe cai, s-au ascuns în spatele căruţelor, unii s-au strecurat chiar sub ele. Cei care nu mai găsiseră loc de adăpost îngenuncheaseră cu arbaletele încordate. În căruţe, după cum s-a constatat, pe lângă obiectele liturgice prădate, printr-o întâmplare fericită erau şi arme, cele mai multe cu mâner de lemn. Cehii şi-au împărţit într-o clipă între ei halebardele, *partizanele*[1] şi ghizarmele. Cineva i-a îndesat în mână lui Reynevan o lance cu un vârf subţire, lung şi ascuţit ca o sulă de cizmărie.

— Fii gata! a răcnit Halada. Vin!

— Am căzut într-un căcat fără fund! a spus Szarlej încordând arcul şi punând săgeata. Şi câte îmi promisesem să fac în Ungaria! Şi ce poftă aveam, 'tu-i mama ei de treabă, de un *bográcsgulyás*[2].

— Dumnezeule şi Sfinte Gheorghe!

Ioaniţii şi oamenii lui Haugwitz au pornit cu caii în şarjă. Şi s-au năpustit peste căruţe cu zgomot.

— Acum! a răcnit Halada. Acum! Trage! În ei!

Corzile au zbârnâit, o grindină de săgeţi a răpăit pe scuturi şi armuri. Câţiva cai au luat-o la fugă, câţiva călăreţi au căzut. Restul au năvălit peste apărători. Suliţele lungi au atins ţinta. Trosnetul scândurilor rupte şi urletele celor nimeriţi au ajuns până la cer. Reynevan a fost împroşcat de sânge, a văzut chiar lângă el cum unul dintre vizitii se chirceşte în convulsii, străpuns dintr-o parte în alta, cum în partea cealaltă unul dintre călăreţii trimişi în grabă de Halada se luptă cu un vârf de săgeată înfipt în piept, cum pe altul îl ridică în suliţă şi îl aruncă plin de sânge în zăpadă un cavaler zdravăn cu cârligul de undiţă al neamului Oppelen pe scut. A văzut cum trăgea Szarlej cu arbaleta, înfigând de aproape săgeata în gâtul unui suliţaş, cum altuia Halada îi sfărâmă coiful şi capul cu barda, cum al treilea, prins între două ghizarme, cade între căruţe şi moare, împuns şi străpuns. Un bot de cal plin de spume se rânjea chiar deasupra lui; a zărit strălucirea săbiei; fără să gândească a împuns cu lancea, vârful cu trei muchii a străpuns

[1] Halebardă specific poloneză, având lamă cu tăiş dublu şi două ramificaţii în formă de aripi la mâner, folosită în secolul al XV-lea ca armă a pedestrimii.
[2] Ciorbă de vită cu slănină şi găluşte.

ceva şi s-a înfipt. Reynevan era cât pe-aici să cadă sub presiunea ei şi a văzut cum ioanitul pe care îl lovise se clatină în şa. A apăsat mai tare pe mâner, ioanitul s-a îndoit spre spate, invocând în şoaptă sfinţii. Dar nu a căzut, sprijinit de spătarul înalt al şeii. Unul dintre Orfani l-a ajutat, lovindu-l pe ioanit cu halebarda. Sprijinul spătarului nu mai era suficient şi cavalerul a fost măturat din şa. Aproape în aceeaşi clipă, cehul a primit în cap o lovitură de buzdugan care i-a îndesat coiful până la bărbie, de sub coif a izbucnit sângele. Reynevan s-a repezit la cel care îl lovise urlând blesteme şi l-a dat jos din şa. Alături a căzut de pe cal al doilea, străpuns de săgeata lui Szarlej. Al treilea, tăiat de sabia mânuită cu două mâini, s-a prăbuşit cu fruntea pe coama calului şi a împroşcat-o cu sânge. În jurul căruţelor s-a creat spaţiu gol. Luptătorii în armură se retrăseseră, stăpânindu-şi anevoie caii înnebuniţi.

— Foarte bine! a răcnit Oldřich Halada! Foarte bine, fraţilor. Le-am arătat noi lor! Aşa le trebuie!

Stăteau în mijlocul sângelui şi al cadavrelor. Reynevan a constatat cu uimire că mai rămăseseră în viaţă numai vreo cincisprezece, dintre care numai zece se puteau ţine pe picioare. Majoritatea celor care stăteau în picioare erau şi ei plini de răni. A înţeles că erau în viaţă numai pentru că suliţaşii din şarjă se împiedicaseră unul de altul, căci numai o mică parte puteau lupta lângă căruţe. Iar acea parte plătise un preţ cumplit pentru acest privilegiu. Căruţele erau înconjurate de un cerc de oameni morţi şi de cai răniţi, care fornăiau.

— Pregăteşte-te, a strigat Halada. Vor lovi din nou împreună...

— Szarlej?

— Sunt în viaţă.

— Samson?

Uriaşul a tuşit, şi-a şters de pe sprâncene sângele care îi curgea din rana de pe frunte. Fusese înarmat cu un buzdugan cu ţepuşe şi o pavăză, împodobită de un artist casnic cu un miel, o ostie radiantă şi inscripţia: BŮH PÁN NÁŠ[1].

— Fii gata! Uite-i că vin!

— De astă dată, a constatat printre dinţi Szarlej, nu avem şanse să supravieţuim.

[1] „Dumnezeu, Domnul nostru”, în lb. cehă, în original.

— *Lasciate ogni speranza*[1], a încuviinţat calm Samson. Am avut noroc că nu am luat cu mine pisoiul acela.

Cineva i-a înmânat lui Reynevan o archebuză – clipele de răgaz le permiseseră Orfanilor să încarce câteva. A sprijinit ţeava de căruţă, agăţând cârligul de loitră, a încercat să aprindă fitilul ca să tragă.

— Sfinte Gheorgheeee!

— *Gott mit uns!*[2]

Sosea în ropot de copite a doua şarjă, apropiindu-se din toate părţile. Tunurile şi archebuzele au bubuit, salva de săgeţi din arbaletă s-a ascuns în fum. Şi o clipă mai târziu erau acolo suliţele lungi, petele de sânge şi strigătele deznădăjduite ale celor străpunşi. Pe Reynevan l-a salvat Samson, protejându-l cu pavăza pe care se vedea ostia cu miel. Un moment mai târziu, pavăza l-a salvat de la moarte pe Szarlej – uriaşul mânuia pavăza uriaşă cu o singură mână, ca pe un scut uşor, şi respingea loviturile nimicitoare ale suliţelor ca pe nişte păpădii.

Ioaniţii şi cavalerii lui Haugwitz au pătruns printre căruţe, se ridicaseră în picioare în scări, tăiau cu săbiile şi securile, loveau cu buzduganele în mijlocul urletelor şi al răcnetelor. Husiţii mureau. Mureau unul după altul, muşcând ca nişte câini, trăgând în suliţaşi drept în faţă din arbalete şi catapulte de mână, tăind şi străpungând cu ghizarme şi halebarde, lovind cu ghioaga, străpungând cu lancea. Răniţii se târau sub căruţe şi tăiau chişiţa cailor, provocând şi mai multă larmă, haos şi învălmăşeală.

Halada a sărit pe o căruţă, cu o lovitură de secure l-a răsturnat din şa pe un ioanit, apoi s-a îndoit la rândul lui, străpuns de un vârf de lance. Reynevan l-a apucat şi l-a tras. Doi luptători în armură grea s-au ridicat deasupra lor, ridicând săbiile. Le-a salvat viaţa din nou Samson şi BŮH PÁN NÁŠ de pe pavăză. Unul dintre cavaleri, Zedlitz, judecând după catarama de pe scut, s-a prăbuşit împreună cu calul, căruia i se tăiase chişiţa. Pe al doilea, călare pe un cal argintiu cu armură, Samson l-a lovit în cap cu securea pe care o scăpase din mână Halada. Coiful a căzut, cavalerul s-a îndoit, umplând de sânge marginea *crinet*-ului. În acelaşi moment, Szarlej a fost atacat şi doborât de un călăreţ. Reynevan l-a străpuns pe călăreţ cu lancea, vârful acesteia a

---

[1] „Să lase-orice speranţă cine-a-ntrat”, Dante Alighieri, *op, cit.*, Cântul III, 9, p. 79. Vers făcând parte din inscripţia de deasupra intrării în Infern.

[2]

rămas înfipt în platoşă. Reynevan a lăsat lancea din mână, s-a aplecat, s-a ghemuit pe vine, peste tot erau cavaleri în armură, de jur împrejur domneau un haos de coifuri ascuțite monstruoase, sclipiri de cruci şi blazoane pe scuturi, un uragan de săbii strălucitoare, un vârtej de dinți, piepturi şi copite de cai. *Narrenturm*, şi-a spus febril, *este tot Narrenturm, rătăcire, nebunie, sminteală*.

A alunecat pe sânge, a căzut. Peste Szarlej. Szarlej avea în mână arbaleta. S-a uitat la Reynevan şi a mormăit. Şi a tras. Drept în sus. Drept în burta calului care se ridicase deasupra lor. Calul a țipat. Iar Reynevan a primit o lovitură de copită într-o parte a capului. *Acesta e sfârşitul,* şi-a spus.

— Doamne ajutăăăă! a auzit ca prin vis, paralizat de durere şi de slăbiciune. Ajutorul! Ajutorul!

— Ajutorul, Reinmar! a strigat înghiontindu-l Szarlej. A venit ajutorul! Trăim!

S-a ridicat în patru labe. Lumea dansa şi se clătina în fața ochilor lui. Dar faptul că trăiau nu putea fi trecut cu vederea. A clipit.

De pe câmpul de luptă răzbăteau strigăte şi scrâşnete, ioaniții şi cavalerii lui Haugwitz se încleştaseră cu luptătorii în armură completă care veniseră în ajutor. Lupta nu a durat mult – pe drumul dinspre vest năvăleau la trap, urlând cât îi țineau plămânii, călăreții lui Brazda, în urma lor, urlând încă şi mai tare, venea în mare grabă pedestrimea husită cu îmblăciele de luptă ridicate. Văzându-i, ioaniții şi oamenii lui Haugwitz au întors spatele, luând-o la goană spre pădure unul după altul şi în grupulețe. Husiții s-au luat după ei, lovind şi tăind fără milă, de se auzea ecoul luptei până peste dealuri.

Reynevan s-a aşezat în capul oaselor. Şi-a pipăit capul şi şoldurile. Era tot plin de sânge, dar, după cum se pare, al altcuiva. Ceva mai departe, tot cu pavăza în mână, şedea rezemat de căruță Samson al Mierii cu capul însângerat – picături grele îi cădeau din ureche pe umăr. Câțiva husiți s-au ridicat anevoie de jos. Unul dintre ei plângea. Altul a vomitat. Altul, strângând cu dinții o curea, încerca să oprească sângele care îi curgea şuvoi din mâna retezată.

— Trăim, a repetat Szarlej. Trăim! Hei, Halada, auzi...

S-a întrerupt. Halada nu auzea. Nu mai putea să audă.

Brazda din Klinštejn şi luptătorii în armură din trupele de întărire s-au apropiat de căruțe. Deşi strigau înfierbântați de

luptă, au tăcut şi s-a făcut linişte când sub copitele cailor a început să plescăie noroiul amestecat cu sânge. Brazda a evaluat din ochi masacrul, a privit în ochii sticloşi ai lui Halada, nu a spus nimic.

Căpetenia luptătorilor nou-sosiți l-a examinat pe Reynevan, mijind din ochi. Se vedea că se străduieşte să-şi aducă aminte. Reynevan l-a recunoscut imediat, şi nu numai după trandafirul din blazon – era raubritterul din Kromolin, protectorul lui Tybald Raabe, polonezul, Błażej Poraj Jakubowski.

Cehul care plângea a lăsat capul în piept şi a murit. În tăcere.

— E de mirare, a spus în cele din urmă Jakubowski. Ia uitați la ăştia trei! Nici nu sunt prea rău răniți. Ai naibii norocoşi! Sau veghează vreun demon asupra voastră.

Deşi abia se ținea pe picioare, Reynevan s-a apucat imediat să îngrijească răniții. Între timp, pedestraşii husiți îi lichidau pe ioaniți şi pe sulițaşii lui Haugwitz şi le luau armele. Scoteau armurile celor ucişi când au început certurile, fiecare voia cele mai bune arme şi cele mai scumpe armuri; s-au luat la pumni.

Unul dintre cavalerii care zăceau sub o căruță, aparent mort la fel ca ceilalți, s-a mişcat brusc, armura i-a scrâşnit şi el a gemut adânc de sub coif. Reynevan s-a apropiat, a îngenuncheat, i-a ridicat viziera. S-au privit lung în ochi.

— Mai departe..., a horcăit cavalerul. Omoară-mă, ereticule. Mi-ai omorât fratele, omoară-mă şi pe mine. Şi să te înghită iadul...

— Wolfher Stercza.

— Să crăpi, Reynevan Bielau!

Doi husiți se apropiau cu cuțitele însângerate. Samson s-a ridicat şi le-a tăiat drumul, iar în ochii lui era ceva care i-a făcut pe husiți să se retragă repede.

— Omoară-mă, a repetat Wolfher Stercza. Pe toți dacii! Ce aştepți?

— Nu l-am omorât pe Niklas, a spus Reynevan. Ştii bine. Dar tot nu ştiu sigur ce rol ați jucat voi în asasinarea lui Peterlin. Dar să ştii, Stercza, eu am să mă întorc aici. Şi am să mă socotesc cu cei vinovați. Să ştii asta şi să o repeți şi altora. Reinmar din Bielawa se va întoarce în Silezia. Şi va cere socoteală. Pentru tot.

Chipul aspru al lui Wolfher s-a înmuiat, s-a îmblânzit; Stercza făcea pe viteazul, dar de abia acum înțelesese că are şanse să

supravieţuiască. Dar, cu toate acestea, nu a rostit niciun cuvânt şi a întors capul.

Călăreţii lui Brazda se întorceau din urmărire şi din recunoaştere. Strunită de căpetenii, călărimea a încetat să-i mai jefuiască pe cei căzuţi, a format ordinea de marş. Szarlej s-a apropiat cu trei cai.

— Plecăm, a spus el scurt. Samson, poţi să călăreşti?

— Pot.

Au plecat de abia o oră mai târziu. Lăsând în urma lor crucea de piatră a pocăinţei, una din numeroasele amintiri din Silezia ale masacrului şi ale pocăinţei întârziate. Acum, în afară de cruce, răspântia era marcată şi de un gorgan, sub care fuseseră înmormântaţi Oldřich Halada şi douăzeci şi patru de husiţi, Orfani din Hradec Králové. Pe gorgan Samson a înfipt pavăza. Cu ostia radiantă şi cu pocalul.

Şi cu inscripţia BŮH PÁN NÁŠ.

Armata lui Ambrož mărşăluia spre vest, spre Broumov, lăsând în urma ei o fâşie lată de noroi, brăzdată de roţile carelor şi de cizme. Reynevan s-a răsucit în şa.

— Eu mă voi întoarce aici, a spus.

— De asta mă temeam, a oftat Szarlej. De asta mă şi temeam, Reinmar. Că vei spune asta. Samson?

— Poftim?

— Mormăi pe sub nas, în plus şi pe italieneşte, deşi, din câte deduc, din nou Dante Alighieri.

— Deduci bine.

— Şi fără îndoială un fragment care se potriveşte cu situaţia noastră? Cu locul spre care ne îndreptăm?

— Chiar aşa.

— Hmm... *Fuor de la queta...* Aşadar, după părerea ta mergem… Nu voi fi prea îndrăzneţ dacă te voi ruga să traduci?

— Nu vei fi.

„Din lina zare-n noapte frământată
Şi-ajunsei unde-n veci nimic nu luce.“[1]

---

[1] Dante Alighieri, *op. cit,* Cântul IV, 150 – 151, p. 91.

Pe versantul vestic al muntelui Goliniec, în locul unde se văd ca în palmă valea şi armata care mărşăluieşte, un fluturaş-de-stâncă s-a aşezat pe o creangă de molid, scuturând zăpada de pe ace. Pasărea a întors capul, ochiul ei neclintit părea să caute pe cineva printre cei care mergeau.

Probabil că observase ce dorise să vadă, pentru că a deschis ciocul şi a țipat, iar în țipătul acela era o chemare. Şi o amenințare cumplită.

Munții se înecau într-un sfumato cețos al zilei mohorâte de iarnă.

A început din nou să ningă. Zăpada acoperea urmele.

Sfârşitul primului tom

Nota autorului[1]

În Capitolul 2, autorul explică puriştilor lingvişti şi altor pătimaşi cărora le place să repete că „pe atunci nu se vorbea aşa” că denumirea „cholera” în sensul de boală a fost folosită de Hipocrat cu referire la bolile de stomac. Dar lumea este lume, oamenii înjurau „de boli“, aşadar, chiar de pe vremea lui Hipocrat, cuvântul „cholera” putea fi folosit ca înjurătură. Lipsa dovezilor nu înseamnă că nu a fost aşa.

În Capitolul 6 apar diverse toponime – în legătură cu denumirile de localități respect sursele istorice şi, în conformitate cu acestea, în exemplul dat, actualul Przylesie k. Brzegu se numea în secolul al XV-lea Konradswaldau, actualul Skarbimierz – Hermsdorf, actualul Kruszyna – Schbnau. Denumirea Jankowice este pentru acea perioadă istorică mai corectă decât cea germanizată (ulterior) Jenkwitz. În continuare în text, uneori – pentru ca cititorul să nu se rătăcească complet – folosesc totuşi denumirile contemporane, chiar dacă aceasta păgubeşte întru câtva adevărul istoric. De altfel, în mod cu totul relativ.

În Capitolul 22 – în descrierea figurii lui Konrad, din ramura de Oleśnica a familiei Piast, episcop al Wrocławului în anii 1417 – 1447, am respectat strict spusele cronicarului – în ceea ce priveşte trăsăturile de caracter, mai ales înclinația episcopului spre băutură şi spre sexul opus, despre care Długosz vorbeşte fără ocolişuri. Mi-am permis totuşi o oarecare dezinvoltură în descrierea persoanei ca atare, a trăsăturilor ei fizice. În primul rând, descrierea lui Długosz („...un bărbat negricios; rău... scund de statură... cu trupul gras... avea ochi urduroşi... în vorbire se poticnea şi se bâlbâia...”) nu mi se potrivea pentru narațiune. În al doilea rând, Dumnezeu ştie cine are dreptate – Długosz reuşea să facă portrete foarte urâte şi nu întru totul fidele pentru persoanele pe care nu le agrea sau care îl puseseră cumva în pericol. Iar

[1] Prezentăm aici notele extinse referitoare la diverse probleme spinoase din text, aşa cum au fost ele explicate de către Andrzej Sapkowski în ediţia princeps a cărţii (n. red.).

pentru episcopul din Wrocław este absolut sigur că nu nutrea nicio simpatie.

DESCOPERĂ PLĂCEREA LECTURII ŞI ONLINE!

Urmăreşte-ne şi pe canalele noastre de social media, ca să fii la curent cu noutăţile editoriale şi cu ştiri despre scriitorii şi cărţile NEMIRA

nemira.ro

Postează ce mai citeşti şi intră în comunitatea noastră:

#EdituraNemira
#Plăcerea Lecturii

Cuprins

Prolog........ 7
Capitolul 1........ 13
Capitolul 2........ 27
Capitolul 3........ 47
Capitolul 4........ 60
Capitolul 5........ 76
Capitolul 6........ 91
Capitolul 7........ 104
Capitolul 8........ 121
Capitolul 9........ 142
Capitolul 10........ 154
Capitolul 11........ 172
Capitolul 12........ 186
Capitolul 13........ 202
Capitolul 14........ 218
Capitolul 15........ 232
Capitolul 16........ 245
Capitolul 17........ 263
Capitolul 18........ 277
Capitolul 19........ 299
Capitolul 20........ 311
Capitolul 21........ 322
Capitolul 22........ 341

Capitolul 23 366
Capitolul 24 386
Capitolul 25 417
Capitolul 26 448
Capitolul 27 457
Capitolul 28 480
Capitolul 29 515
Nota autorului 549

ARMADA // science-fiction / **fantasy** / thriller

ANDRZEJ SAPKOWSKI

TRILOGIA HUSITĂ · CARTEA I

TURNUL NEBUNILOR

Autorul fenomenului WITCHER ne propune o serie nouă, al cărei protagonist pornește într-o aventură de proporții epice prin Boemia secolului al XV-lea, în plină epocă a Războaielor Husite.

Reinmar din Bielawa, cunoscut și ca Reynevan, e, potrivit unora, un vraci și un vrăjitor fără pereche sau, conform altora, doar un mare șarlatan. Când o neghiobie de proporții îl silește să-și părăsească orașul, se trezește că pe urmele lui pornesc nu doar vrăjmașii săi care vor răzbunare, ci și oamenii Inchiziției.

Într-o perioadă în care tensiunile dintre husiți și Biserica Catolică ating apogeul, iar războiul e pe punctul de a izbucni, peregrinările sale îl poartă pe Reynevan spre Turnul Nebunilor, un azil pentru cei care au luat-o razna sau care doar gândesc altfel și pun la îndoială orânduirea socială.

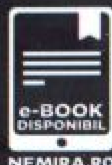
În curând, Reynevan va descoperi că, probabil, nu e nimic mai dificil decât să nu-și piardă mințile.

„O poveste fascinantă, țesută cu sarcasm și plină de sex, moarte, magie și nebunie."
Joe Abercrombie

„Așa trebuie scris un *fantasy* istoric!"
Publishers Weekly

ARMADA powered by NEMIRA

ISBN 978-606-43-1275-4